contractus vbi nō est. vt.l. vnica. C. de rei vxo. ac. multomagis pōt pſumere cōſenſum. facit. l. vēdi cātē. ff. de emic. nec pōt pcedere illud qō Pet. dicit q̄ est tacita obligatio ex qua oritur actio: q̄ lex dicit q̄ extra id qō agit tacita nascitur obligatio. ⁊ ideo non est verū q̄ tacite nec expresse agatur. vt l. si is qui. ff. si libero. ſ. cōmodati. nō est ergo verū dicere q̄ sit tacita obligatio siue loquamur in pſo nalib⁹ siue in obligatione bonorū siue quomodocūq; semp resultat ex eo qō lz nō sit expſsium tacite tii pars ꝫsentit. vt. l. posth̄ liti. C. de pact. sed in d. ff. libero. dicit extra id qō agitur. at inter ipsos nō agit tacite vel expresse: sed agitur vt dixi ad id qō alij dicebāt q̄ hic est verus cōſensus: pbāt ipſi q̄ in iudicio quasi Zbitur ꝛc. Rſi. q̄ hoc non pcedit: nā nō sequit oīs Zctus habet in se consensum: ergo ⁊ oīs quasi Zctus: q̄ hoc est falsum: vt patet insti. de ob. que ex quasi Zctu nascunt. circa prin. ⁊ per totū. ⁊ sic nō est ibi cōſensus: ⁊ tū nō est mirū si est ibi naturalis. nec ob. ⁊ q̄ possimus arguere de Zctu ad quasi Zctum: q̄ id est verū: vbi diuersitas causarum inducit obligationem: sed diuersitas causarū est. ergo ꝛc. ⁊ quod sit diuersitas causarū ptz: q̄ obligatio naturalis ex quasi Zctu cauſaſ a cōſensu: sed in quasi Zctu nō est cōſensus. ergo in hoc nō sunt pares. vt dixi. ⁊ si tu dicis nōne actio ⁊ obligatio ex quasi Zctu reperiunt̄ per totū titulum de obliga. q̄ ex quasi Zctu. Sol. dico q̄ non sequitur est dare obligationem ex quasi Zctu. ergo ibi est dare cōſensum: q̄ dico q̄ ibi est naturalis: ſcz ficta: q̄ lz in veritate nō habeat ꝫsensum: tū in veritate lex fingit: sed si esset cōſensus verus vel tacitus nō diceretur ficta sed pſumpta obligatio causata a cōſensu pſumpto. ⁊ sic est arg. in. ff. nostro. qō in quolibet quasi Zctu sit dare obligationem fictā. Item ad illud qō dicūt q̄ qui nō habet causam Zdicēdi per. ff. voluntatē ꝛc. Rſi. q̄ nō est verū q̄ ibi loquitur in casu specialissimo. vt no. in l. qui ad certū. ff. locati. coniuncta. l. dotem. eo. titu. Preterea posito q̄ sit argumentū verum. tū tunc non est ꝫsensus tacitus vel pſumptus ſz fictus. cū tex. ibi dicat videt̄ q̄ verbū videtur hz impropriē tatē denotare ⁊ fictionē. vt. l. naturaliter. in pnc. de acqui. possef. Item ad aliud q̄ dicūt q̄ coacta volū tas: voluntas est ꝛc. Rñ. ⁊ dico q̄ in iudicijs nulla est volūtas etiā coacta: ſz omnino in inuitum red duntur. est enī volūtas ficta ⁊ non vera: siue dicas esse liberā vel coactam. ⁊ si tu dicis veritas ⁊ fictio equiparātur. vt no. in. l. si filiꝰ. ff. si certū peta. ergo sicut vera volūtas ⁊ verus ꝫsensus inducūt obligationē ita ⁊ ficta dz inducere. fateor argumentū istud qō idē inducūt: sed disputatio nostra in qua sumus est solū de causa inducēte obligationē naturalē ſcz an sit cōſensus verus an fictus an pſumptus seu tacitus: et dico q̄ fictus. vt. ff. dixi. Sed tū circa hoc dicerem q̄ non est ꝫsensus verus nec tacitus nec fictus. Ad ꝛtrariū rñdeo ⁊ dico q̄ hic est ciuilis sola q̄ hz effectū naturalis ꝓpter autoritatē statutētis. vt dicim⁹ in rescripto principis ⁊ in edicto ptoris et si. et hoc est quod voluit dicere Azo in. l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. dicens q̄ illa ciuilis habet effectū naturalis. Sz circa hoc ego q̄ro vnde ista factio indicati seu in factu ozitur tex. h. d. qō ex re iudicata. qō intellige q̄ ozitur ex ſnia nō immediate: ſz ex obligatione q̄ causatur ex ſnia tanq̄ ex materia vt hic ſm Guil. ad qō facit. l. iiij. ff. solusse. de re iudica. ⁊ l. chirographis. ff. labeo. de admi. tut. quod not. q̄ accidit. q. Tan ista actio sit natiua vel datiua: nā videtur natiua: qñ vbicunq; est dare materiam ex qua nasci possit actio semper est natiua. vt. l. iurisgētiū. post prin. ff. de pac. Sz hic habes expſsium qō est obligatio ex quasi cōtractu: ⁊ sic est natiua ⁊ non datiua. Item quero an qō ex ſnia [a] interlocutoria oriatur actio in factū sicut ex diffinitiua. dic q̄ sic. vt. l. i. ff. si quis ius di. nō obtem. ⁊ l. cū non solū. ff. i. de bo. q̄ libe. ⁊ vide q̄ dixi. ff. de iureirā. l. nam ⁊ postea. ff. Quero an qō hic dicit̄ habeat locū in ſnia arbitri. vide de hoc. ff. de re indica. Venio ad secūdum notabile in quo dixi q̄ indicia ⁊ stipulationes equiparanť. ex hoc colligae argu. ad. q. offertur libellus contra principalē: ⁊ procuratoꝛ respōdet q̄ litis cōtestatio videt̄ inutilis: ⁊ quicquid ex ea segtur nō valet: sicut esset inutilis stipulatio si vnus interrogaretur ⁊ alter respōderet. illa enim persona intelligit̄ in stipulatione que fuit expſsa ⁊ nulla alia: vt. l. si ita stipulatus. ff. ch̄ysogon⁹. de verb. oblig. posset tū defendi: q̄ lz nō ageret procuratoꝛ nisi dño pſente: in iudicijs tū sic. vnde magis videt̄ idem factū dñi ⁊ procuratoris in iudicio q̄ in Zctu: vt. ff. de pcura. l. in cause. ff. si. facit. ff. si quis cau. l. pe. Item alibi cōtra alium offertur libellus ⁊ alter respōdet ⁊ valet iudiciū: vt in aut. cessa illa. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ C. de bo. ma. l. non ob. hec similitudo: q̄ in multis est differētia cum reddat̄ iudiciū in inuitū ⁊ nō stipulatio. item in stipulatione Zbimus vere in iudicijs quasi Zbimus vt hic. quod est notandū. Venio ad tertiū notabile scilz q̄ actio non 17 sortitur naturā eius in cuius locū subrogat. qō examina vt per Dy. in l. si eū. ff. qui iniuriarū. si quis cau. Venio ad quartū notabile q̄ ozigo 18 actionis nō dz attēdi. de quo hic per glo. ⁊ Guil. ex quo no. arg. ⁊ ad qōnem super crimine qō ingerit pena sanguinis nō potest trāsigi: vt. l. trāsigere. C. de trāsac. si fiat statutū qō imponat̄ pena pecuniaria nō videtur q̄ possit trāsigi vt hic: q̄ non origine ꝛc. ad quod facit. l. qō ad statutū. ff. de penis. Item facit ⁊ ad. q. dñi mei in. l. pe. ff. ad crimen. ff. de publiudi. si statutū imponit penā pecuniariā pro homicidio an possit interuenire pcurator: ⁊ si attēdimus origine nō posset: vt. l. qō vi. C. de adul. ⁊ ibi no. secus si nō attēdimus origine vt hic. tū in hoc debem⁹ seruare consuetudinē: vt. l. cum in fundo. ff. si fundus. ff. de iure do. ⁊ vide de hoc etiā per dñm meū in. l. seruū quoq;. ff. publice. ff. de pcura. Venio ad quintū notabile quod dixit ex ſnia ꝛc. ad quod facit. l. iiij. ff. solusse. ⁊ l. si intra. de re iud. quod examinani. ff. in primo notabili. Ad quod tū oppo. glo. de. l. ff. C. de vſu. rei iudi. ⁊ nō solut. dic qō ideo ibi: quia odio vſurarū: quia vsure centesime non currunt.

a Patientia. vide Bart. in. l. cum de in rē verso. ff. de vſu. seruo autem a manumisso an videatur peculium ademptū ꝛ Zctus quē agaſ. vide Bald. in. l. ij. C. an seruꝰ ex suo fac. Andre. Poma.

b **Ex furtiva causa.** [b]Ex maleficio non daſ hec actio nisi in tantum locupletaſ peculium. boc dicit. alios casus vide: vt no. in. l. cū ancilla. C. qō cum eo. Sed cōtra istū. ff. oppo. de. ff. pgi. Sol. ibi pater nō cōuenit ex delicto filij: sed ex quasi Zctu. ⁊ sic nō obstat de emi ergo filio condēnato actione ex maleficio pater cōuenit de peculio. Pone ergo filiū cōueniri ꝛdictione furtiua vel. l. aquilia. ⁊ est tantum ag. querit primo: nunqd possit fieri missio in bonis filij. videt̄ q̄ nō: q̄ filio agēti ⁊ fugiēti. l. conuento pater debet cōsentire: sed hic nō cōsentit: ergo ꝛc. sed circa hoc dico q̄ interdū filio fugiendo facit aliquē actum: ⁊ tunc pater cogit̄ cōsentire. Inter duz fugiendo nō facit aliquē actum: ⁊ tunc non cogitur ei cōsentire qō non est: vt. ff. de euic. l. si dictum. ff. pennul.

b Daius delictum est in cōmittendo q̄ in omittendo. 1

Si filiusfami. Qui obligatur saluā facere rempublicā nō obligat̄ de q̄libet singlari. h. d. Mo. q̄ pater obligat̄ est ꝛc. de quo dic vt. ff. in. l. i. Mo. q̄ nō est recta allegatio de delicto in cōmittēdo ad delictum in omittēdo. ad quod facit. l. in totum. ff. fin. ff. de impē. in rebus do. fa. ⁊ l. famosa. ff. soln. mat. In Zinz facit. l. iniuriarū. ff. si quis de oibus. ff. de iniur. ⁊ l. imperatoꝛes. ff. ad municipa. Sol. vt no. in illis. Mo. ⁊ q̄ maius est delictū in cōmittēdo q̄ in omittendo. Oppo. de. l. quoties. ff. ad municip. vbi tenet insolidū. Sol. aut pater dicit expresse ⁊ nō tenet nisi de peculio vt hic. aut nō: et tunc tenet insolidū vt in Zcio: qō est eoipso qō scit eum esse decurionē et nō Zdicit. Sed cōtra hoc op. de. l. lucius. ff. de admini. tuto. Rſi. supra dicta. q̄edit in officio publico autoritate ⁊ vtilitate. Sed lex Zcia. q̄edit in officio publico autoritate sed vtilitate priuato. Sed cōtra hoc oppo. insti. de excusa. tuto. in. ff. sol. aut tutoꝛ a iudice daſ ⁊ tunc qualitercūq; pater approbat tenetur ꝛc.

Remittere est dare quod valet ad multa. 1

c **Peculium.** [c]Hucusq; iurisconsultus exposuit verba edicti ex quo agitur tribus modis scz de peculio ⁊ de in rem verso. ⁊ qō iussu. modo est videndum quid sit peculiū. ⁊ ista. l. dividit in quatuor partes. nam primo ponit dictū. secundo rōnem dicti. tertio illam. q̄ bat. quarto illam. limitat. secunda ibi: naz cum. tertia ibi: sed hoc. quarta ibi: si vo. breuiter hoc intendit. Peculiū sola volūtate dñi cōstituit. interueniēte traditione vera vel ficta: secus si nulla traditio interueniat. h. d. Mo. generalē diffinitionē peculij. not. q̄ illius est peculium cuius est ablatio vel diminutio. Item no. q̄ remittere est dare. ad quod. l. si mulier. ff. de condi. ob cau. Not. q̄ constituere se debitoꝛē alterius nō est dare qō valet ad multa. Venio ad apparatū ⁊ oppo. de. l. non solū. ff. l. quam tuberonis. ff. sunt quidā. ff. eo. sol. vt in distinctione quam ibi feci. 1

Ex his. Hic ponit cōclusio supradicto ꝛ: ⁊ hoc dicit. Peculiū nō potest cōstitui a dño ignoraēte: licet posset diminui si seruus etiā ex delicto eius debitoꝛ ꝓstituit. h. d. ⁊ hz duas partes. nam ponit primo q̄ peculiū ignoraēte dño cōstitui nō potest. secūdo q̄ ignoraēte dño diminui potest. secunda ibi: sed sepe ꝛc.

d **Si opem.** [d]Iste. ff. cadit in summario precedentis. ff. nam si cut. ff. diminuit peculiū ex furto seruitutā q̄ opē ipse facit in eo qō a fure consequi non potest. Mo. q̄ de peculio dñs non deducit hoc qō aliunde consequi pōt. Opp. ⁊ hic aduerte q̄ forte est nam debes scire qō dñs nō deducit penā: sed simplicē rē a seruo subtractā. vt. l. sed si dānum. ff. est aūt qōnis. ff. eo. Item debes scire q̄ ferēs opem furto nō tenetur ꝓdictione furtiua. hic autē dicit̄ q̄ seruus opem ferēs cōuenitur in eo qō non pōt cōsequi a fure. ergo ꝛc. Sol. glo. duob⁹ modis. tu dic melius. vt ibi dixi ꝛc.

Si ere alieno. Hic dicit q̄ sicut diminuit peculiū ignorante dño: ita etiaz augeat̄ ⁊ breuiter hoc intendit. Licet ipsum ius vniuersale dirimaſ: coꝛpoza tū di minui nō dicuntur. h. d. de hoc dixi plene. ff. de impen. in rebus do. fa. l. quod dicitur. glo. hic formaſ vnā. q. dic vt in ea. ꝛc.

Non solum. In peculio vicarij domini ⁊ ordinarij volūtas inspicit̄ ꝛc. hic nō sunt alia ꝛc.

Epositi. In negotio gesto computantur contractus depositi ⁊ precarij: ⁊ iuramenti delatio a filiofami. facta. h. d. ⁊ in. ff. peculiū. qui sequit̄ poni tur deriuatio nois peculij ꝛc.

Infinitio. Hic incipit prosequi verba diffinitionis: ⁊ hoc prosequitur per duas chartas: et primo exponit quid est dictum permissu domini ꝛc.

a **Quam tuberonis.** In formis patiētia[a] habeť p consensu in bis q̄ sunt modici preiudicij: secus si magni. h. d. ⁊ de his verbis habes qō hec verba permissu dñi nō requirūt expſsam permissionē: sed tacitam directo vel per consequentiam vel per quādam patientiam ꝛc.

Pupillum. Hic exponit verbum seruus positum diffinitione ꝛc.

Nomina ⁊ actiones sunt tertium genus rerum per se.

In peculio. Hic exponit verbū qō positū est in diffinitione. Mo. ⁊ q̄ noia[b] ⁊ actiones sunt tertiū genus rerū per se. vt. l. mouentiū. ff. de vbo. signi. 1

c **Non statim.** [c]Hic exponit verbum separatum a rationibus dominicis positum in diffinitione.

Sed si damnum.

Peculium. Hic exponit vbum deducto eo vide ꝛc. Nota q̄ peculiū intelligit̄ deducto eo qō debet. facit qō creditoꝛ eoipso qō succedit debitoꝛi suo videat sibi solusse de vniuersis bonis. facit. l. si cui. ff. de euic.

Si nō reali. Si dñs nō reali contentus pecuniā pstiterit deducitur de peculio: secus si ipsum seruū ex cōtractu vero vel quasi indistincte deducitur: qō de naturali debito intelligit̄ an qō per deductionem liberabit seruus ꝛc.

d **Est autē questionis.** [d]Qō deductū fuit verbo ⁊ re iterū nō deducetur: secꝰ si verbo tātū deductio facta fuit. h. d.

Quod autem. De peculio nō deducit̄ q̄ aliūde qs cōsequi potest alia actione: excepta actiōe de peculio in qua deductio pro actione succedit ꝛc.

Non solum. Ubi est cōmunio serui et peculij debuit vnus socius quod alteri debetur: als secus. hoc dicit vsq; ad. l. si seruus.

Si seruus. Si agitur de peculio vicarij deducit quod ipse debet dño vel ordinario. Item qō ordinarius debet dño secus de eo qō ordinarius debet vicario. Item dñs non tenetur de debito vicarij non habentis peculium ꝛc.

Incqueritur. Daritus e tenetur de peculio serui dotalis impliciter siue ad se siue ad vxoꝛē pertineat. fructuarius vo vel dñs simplr nō teneť sed prꝰ queniēdus est ille ad quē negotiū ptinet ⁊ in subsidiū deuenit ad aliū. Idez in pluribus bonefidei possessoꝛibus. h. d.

Interdum. Fructuariꝰ pōt agere dñm ⁊ cōuerso si peculiū ad eū spectās nō sufficit ad sibi debitum ꝛc.

e **Summa.** [e]Hec actio cōpetit de eo qō dolo conuenti in peculio esse desijt: qui dolus pſumitur si ademptio intricatio vel in aliū trāslatio indebite facta fuerit. h. d. Mo. istas pſumptiones doli de eo qui intricat peculiū qō pdest ad multa. Secūdo no. de eo qui trāsfert ad aliū cū suspicaſ aliū acturū: q̄ pſumit̄ dolus qō facit ꝛ debitoꝛes qui trāsferūt possessionē rerū suarū ad aliū ꝛc.

Si dolo. Ex dolo administratoꝛis tenetur quis inꝓtuz est factus locupletioꝛ. h. d.

Ancillarū. Noīe ancillarum ⁊ filioꝝ datur actio de peculio.

Constat. Heres deducit qō sibi debetur. hoc dicit.

Si seruus. Extraneo ꝛ vēditoꝛē et ꝛ emptoꝛē actio de peculio competit pro parte ⁊ insolidū: sed ipsi vēditoꝛi de eo qō sibi vel seruo eius debeť nō competit cōtra emptoꝛē. emptoꝛi vo cōpetit cōtra vēditoꝛē facta prius de suo peculio deductione. h. d. ⁊c.

Si qs cū seruum. Ubi est cōmunio serui ⁊ peculij qlibet cōueniť in solidū: ⁊ etiā respectu peculij qō est penes alterū. ⁊ qō ꝓsiterit ab altero cōsegtur. h. d. habuistis. ff. eo. l. si nogali. cū seq.

Uesitum. Quid in peculio tē poze rei iudicate inspicitur. h. d. f

Si cum herede. [f]Hec actio ꝛ heredez datur quatenꝰ ad eū ex peculio puenit: sed filiꝰ cum quo Zctus est. si est heres teneť in solidū ⁊ sibi ꝛ cohere dem actio est cedēda ꝛc. hic nō sunt alia.

Si annua. Exceptio q̄ cōpetit actoꝛi nō trāfit ad successoꝛem si in eius persona causa cedēde actiōis deficiat: als secus. h. d. Ad euidentiā no. q̄ actio de peculio cō petit infra annū cōtra eū qui desijt esse dñs.

In dolo. Replicationes sunt tēporis b lester actiones. h. d.

g **Si ex duobus.** [g]Electione vnius ex pluribus nō habētib⁹ cōione serui ⁊ peculij alij liberant: sed de eqta te in residuo ceteri tenebuntur ⁊ quantū sit in peculio suie tempoꝛe inspicitur. h. d. ꝛc.

b **Uenditor.** [b]Si ꝓ peculio pretium expſse nō fuit cōstitutū hic cōueniť apud quē peculiū reperiť: als hic qui ꝓ peculio pretiū nominatim recepit. h. d.

In bone fidei. In Zctib⁹ bone fidei pater ⁊ nō solū de peculio sed etiā de eoꝝ ꝓpriꝛio dolo tenetur. h. d.

Si creditoꝛ.

Si seruo. Sñ quātitas petitur vt speciēs ad aliā quātitatē nō admittit cōpēsatio. h. d. hoc aūt qualiter procedat. dic vt ibi dixi. in. l. cum fundus. ff. seruū tuū imprudens. ff. si cer. peta.

Si seruū cōmunem. Si cum vno agaſ eiꝰ peculij qō fuit apud eū qui quondaz fuit socius ratio non habetur. itē si agatur contra emptoꝛē post annū non habeť ratio eiꝰ qō est penes venditoꝛē: secus si intra annum ꝛc.

Sūma. cū ratiōe. ꝛ būc tex. in vbo victricaria. allegat Ange. in fi. de stipu. ser. ⁊ pro singulari allegat etiā in. l. oēs. ff. lucius. de his que ex frau. credi. ⁊ in. l. marcellus. ff. res qui. ff. ad trebel. ⁊ in. l. iiij. ad. l. fal. ⁊ in. l. ij. C. de repu. here. dicit nō esse alibi qō alienatio rerū ptiosarū facit cū pmittere alienatione fraudulētā. quod no. ad. l. oēs. ff. luci⁹. q̄ in frau. cre. ⁊ qō no. bar. i. l. societatē. ff. arbitroꝝ. in. v. col. in. q. an possit renuntiare reductioni. ff. pro soc. et Ange. in. l. marcellus. ff. res que. ad trebel. et in. l. quartā. ad. l. fal. et qō bic possit ad addenda mitti peculiuz in pindiciū creditoꝛum ⁊ qñ pſumaſ in fraudem. vide Imo. post glos. ⁊ bald. in. l. si filiꝰ. la. ff. solu. mat.

Si cū heredē. vide. ff. bart. in. l. frat a fratre. magine in. ff. co. de condi. inde. Andre. Poma.

g Si ex duobus Ad intellectū buius. l. vide pau. ō cast. ⁊ Alexā. in. l. cū fund⁹. ff. seruū tuum. v. colū. ff. si cer. peta.

b Uēditor. vide bart. in. l. frater a fratre. de ꝛdi. indebi. ⁊ iste est. mirabilis casus ſm bal. in. l. ei qui. C. qō cū eo. ⁊ ibi alegatur in glo. Andre. Poma.

b Uēditor. vide que not. Pau. de cast. in sili consil. cxxxiiij. incip. notandum est.

a ¶ Eo tẽpore. alle gaui tibi in.q.no. quã vide in.l.ij.de requiren. reis. et eã no. etiã allegat Bal.in.l.non dubũ.in ylti.q.C.de legi.⁊ eaꝫ no. alle gat Bal.in.l.fi.in pe.co.C.qõ cũ eo.

b ¶ No. istam differentiã. Differentiã inter dictionẽ ex propter ⁊ ob.⁊ ideo vide que dixi fm Bald.in.l.sed si vn⁹.in.ij.col.de iniur.

c ¶ Quod debeꝫ Nota q̃ cedendo qs actionẽ libe rat qõ nunq̃ hꝫ a locum si tibi obli gat⁹ essem ex cul pa vel delicto meo qz etiaꝫ cedendo actiones nõ libe roꝫ: ita dixit do. Jo. ad intellectũ huius text.in.l.si costãte.ff.si vꝝor. solu.mat. hꝫ glos. ibi cõtra teneat.⁊ pro sniã.d. Jo. est 1 text.in.l.etiaꝫ.ff.si. b iunctis ꝑcedentib⁹ solu.mat. Jtẽ fal lit si quis velit ce dere actionẽ quaꝫ hꝫ contra ipsum c met agẽtẽ eadem actione qz cũ fieri nõ posset non li berar̃ fm Dyn.⁊ 1 Bart.in.l. si filio la.j.in pr̃in. solu. mat. Jtẽ est verũ si culpa ei nõ pot imputari ꝺre nõ exigit: als sec⁹.l. si titio fundus.et ibi no. de cõdi.et demõ.⁊ hic adde qõ no.bar.in.l. in 1 lianus.ff.pe.q in cipit si vẽditor.j. de act.emp.⁊ glo. i.l.ij.ff. itẽ labeo. in v. experiaris.j. ne qd in loco pu blico.

d ¶ Error in quẽ. Et intelligit bal. in.l.j.in.j.co.C. de cõdi.inde. hꝫ aliq ibi aliter itelligãt ꝑdictum text.

Deposui. Ubi non est peculium non põt actio de pecu lio intẽtari. sed est ad alias actiones con gruas recurrendum. b.d. ⁊c.

Si nuptura. Liberatio ab obliga tione de dote solu. ma trimo absq̃ alia cõditione deducit. b.d. ⁊c.

Si stichus. Qõ dꝫ oño seruus vica rius qui nõ hꝫ peculium ex peculio ordinarij nõ deducitur. b.d.

Seruo. Contractus qui celebꝛatur vẽdi tione serui perfecta ad peculiuꝫ qõ penes vẽditorẽ remãsit nõ pertinet. b.d.

Ejbera. No. istã. l. facit. l. cũ quis. j. de sol. ⁊. l. cũ cornelius. in fi. eo. titu. ⁊c.

Non solum. Not. istuꝫ casum no. q̃ nuda ratio non cõstituit quẽ debitorem: ⁊ intelligas nuda ab insertione cause: ⁊ hoc innuit text. hic vel nuda a presentia partiũ. de quo dic plenissime in l. nuda. j. de dona.

Do tẽpore. a Primũ decretuꝫ non põt interponi occasione debiti qõ certum est non posse exigi de presenti: hꝫ possibile fit debitũ iri. itez ꝓ futuro debito põt accipi fideiussor. b.d.

Etiam. Lite cõtestata in actione de ꝑcu lio naturale debituꝫ potest solui: ⁊ ꝓ eo põt fideiussor accipi. b.d.

¶ Differentiam inter ex ⁊ propter hic vide.

Seruus. Pro eo qõ pro libertate dan da accipit bone fidei possessor actione de peculio nõ teneꝫ ipse: hꝫ verus dõs qui eũ poterit vendicare. ¶ No. istã differẽtiã inter ex ⁊ ꝓpter: qz ex denotat causam primã. propter causam remotã. simile. C. si seruꝰ extero. l. j. filius est differẽtia inter ex ⁊ ob. vt. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ eadẽ est differẽtia inter de ⁊ ex. vt. l. j. ff. nũc videa mus. j. de cõiungen. cũ emãcipa. libe. ⁊c.

Quod. c Dubius est litis enẽtus: ⁊ qui iõ teneꝫ qz actionẽ hꝫ eã cedẽdo liberaꝫ. b.d. ¶ No. regulã primaꝫ quã probat glo. l. ab anastasio. C. mãdati. ⁊c.

¶ Ad onasteriũ vendicãs monachũ ⁊ obtinẽs cũ patrimonio teneꝫ vtili actiõe de peculio.

Ex facto. Cũ ꝑ vel dõs actio ne de peculio ꝑsona ꝑuenit in deducẽdo oi ꝑuilegio an teponitur: secus si reali: hꝫ inter credito res peculiares ille qui hꝫ ꝑuilegiũ ꝓponaꝫ. Jtẽ sufficit quẽ esse dõm cũ de peculio conueniꝫ. item patrimoniũ ei⁹ qui se gerit ꝓ libero ꝓ peculio re mittitur. b.d. primo ponit regulã. ⁊ ij.q. scõo ad eas rñdet per ordinẽ. ¶ No. Tex. isto volo qd ergo ar. q̃ si aliquis se gerit ꝓ libero ⁊ postea monaste riũ aliquod eiꝰ vẽdicat in seruũ cũ toto patrimo nio qõ monasteriũ teneꝫ de illo patrimonio vtili actione de peculio: vt hic ⁊c.

Si filius. Si is de cui⁹ peculio agiꝫ lite pẽdente dece dat q̃tũ sit in peculio mortis tẽpoꝛe inspi citur. si ei legaꝫ peculiũ tps inspicit quo dies lega ti cedat cũ oi incremento: hꝫ si legetur extraneo re rum tñ incremẽtum accedit ⁊c.

Si ex heredibus. Is cui legatur seruus hereditarius domini ꝓ debito domini nõ tenetur. b.d.

¶ Nõ actio de peculio est annalis. Rubrica.

Retoꝛait. Quesitũ. Alꝭ est. l. et est no. ad duo. si in li bello ꝓponanꝫ due actiones que ele ctione tollunt ꝑcedit iudicũ si nõ opponaꝫ. Jtez d errorꝭ in quẽ qs deducit assertione aduersarij põt corrigi post diffinitiuã sententiam. b.d. et sic pone

casum fm tertiã lec. hic positã. ⁊ intellige hoc per in integrum restõnem ex causa iusti erroꝛis: vt. s. qõ cũ eo. in. l. hꝫ si in fi. ⁊ dixi in. l. babebat. in ꝑnc. s. de unsti. ⁊ j. de cõsel. fideiussoꝛ. in ꝓin.

¶ De in rem verso. Rubrica.

Si hi qui. Actio de in rem verso est necessa ria vbi deficit actio de peculio. Jtez est vtilis vt si cõcurraꝫ cuꝫ agẽtibus de peculio ꝑferaꝫ. Jtem si agens de peculio ꝓeoccupet. actio de in rem verso extinguꝫ tur si quod versum est soluitur: als secus ⁊c.

Si numis. Datum ꝓ li bertate nõ vi deꝫ in rem versum nisi quaten⁹ excedit seruꝫ pretium. b.d. ista leꝝ.

Quod si. Si mutuatus. Suffi cit negotiũ vtil⁹ esse ceptũ. Jtẽ si plurib⁹ ex eadẽ causa cõpetit hec actio: melioꝛ est ꝓditio occupãtis ⁊c.

Pres. Jn reb⁹ nõ necessarijs ve rum ꝓetium: in necessarijs ꝓetium conuentũ inspicitur. b.d.

Placet. Diuidit in duas partes. ꝓmo qñ seruus gessit ab initio negotium peculiare. secũdo qñ ab initio gessit negotia dñi. sc̃da icipit in. l. ⁊ ideo. s. plane. ⁊ breuiter. b.d. e Si seruus ab initio peculiare negotiũ gerat actio de in rem verso locũ hꝫ si seruus in rẽ dñi vertat aio dñm obligãdi: secus si facto dñi vel alteriꝰ seu facto serui non aio dñm obligãdi. sed si ab initio gerit negotiũ dñi cum quocũq̃ modo in rem dñi vertaꝫ hec actio locum habet ⁊c.

Si pro patre. Versum. Non videt versuꝫ si non durat ver sum. hoc dicit.

Si domini. Si pater vel dñs soluit debitũ nõ videt in rem eius versum: ⁊ si pater vel dñs cedat definit ꝺsum secus si donet nisi aio remunerãdi. b.d.

Idcꝫ. Euanescit actio de in rẽ ꝺso si dñs cedat seruo ⁊ remanet actio de pe culio: nec recõualescit si postea seruus cedat ⁊c.

Idem tractat. Si filius vna cum patre coꝛeus sol uat videtur in rem patris vertere quatenus de pe cunia ad patrem peruenit. b.d.

Si in rẽ. Eo casu quo vnus ex so cijs poteſt ꝓo peculio qõ est apud alterũ actione de peculio conue niri: eo casu põt ꝓueniri ꝓo eo qõ in rez alterius versum est: si cessat actio de peculio ⁊c.

Si filiusfa. Filius cõstituendo nõ dicit in rem pa tris vertere nisi soluat. b.d.

Vidã. e Qui agit actiõe de peculio cõsequit ꝙ supest deducto eo qõ dño debet: hꝫ q agit de in rẽ ꝺso cõ sequtur qõ supest in eo qõ dñs ded it. ꝓ re. b.d. ⁊c.

Seruus. Ad hãc actionẽ sufficit negotiũ vtiliter ceptũ: si cut in actiõe mãdati negotioꝝ gestoꝝ.

Cũ sticho. De eo qõ dat vicario si in rem dñi vertat agitur hac actione fm ei⁹ naturã. Si vo peculiũ ordinarij sit cõuersum respectu ordinarij hꝫ hãc naturã respe ctu dñi naturã actionis de peculio. b.d.

Cauis. Actio de in rẽ ꝺso cõpe tit ei qui ꝓncipaliter cõ trabit vt in rem dñi vertatur. b.d.

Si filiusfa. Si filiꝰ emit rẽ sibi necessariã ⁊ ex tunc ipsam rẽ ꝑ in ipsi⁹ filij funus ꝙerit in rem ei⁹ versa videt. Jtẽ in actiõe de peculio venit qõ in rem

¶ Quidã. i ꝑn. l. super ꝟbo de pe culio ⁊c. no. istum tex. per quẽ bart. decidit. no. q. in. l. si cũ dotẽ. ff. si. i fi. j. sol. mat. ⁊ in eo dem ponit casum bal. in. l. si in reb⁹ in. ij. col. C. de iu re dot.

quod in rem eꝛt versum: ⁊ sic post annuꝫ hec actio est necessaria. b.d. ¶ Rio ponit duo dicta Neratij. vsq̃ ibi: an qm̃. ibi ¶ Paulus reprehendit Neratiũ in primo dicto ostẽdens eꝫ die emptionis: non ex die funeris videri in rem versum. vsq̃ ibi: funus enim. ibi: Jurisconsultus fm glo. ponit vnũ dictuꝫ per qõ rñdet tacite obiectioni: scilꝫ q̃ in funerãdo non desinit versum. vel pone casum in quo dictum Neratij posset esse verũ fm aliam lectu. vsq̃ ibi: fa ctus. ibi rñdet notatis in scõo dicto dicẽs hoc ca su actionẽ de peculio posse habere locũ: hꝫ res de sierit extare absq̃ dolo. ¶ Alti. no. q̃ omnes iste formule: scꝫ de exercitoria ⁊ institoria: de peculio: et simi. sunt adiectiua non principalia nõa actio num: vt hic in fi. que tñ adiectio est necessaria ⁊c.

Pater pro filia. Si filia mu tuum in ali menta cõuertit: teneꝫ pater de in rem ver so si onus alimentorũ ad patrem spectabat. b.d. istud principiũ. ⁊. l. penul.

Seruus. Promissio tutoris non tollit actionẽ de in rem verso 2tra pupillum. b.d.

¶ Sequitur rub. quod iussu. in qua nihil scribo: sed procedo ad librum sequentem.

¶ Andre. Poma.

a ¶ Ad velleianũ a senatusconsultum. Ad materiã hui⁹ titu. vide Roma. sing. cccxxv. Alle. i.l. repudiãda. ff. de acq. heredi.

¶ Ad velleianum senatusconsultum. a Rubrica.

Velleiano. Per vel leianũ mu lieribus intercedẽtib⁹ paraꝫ exce ptio: ⁊ i veteꝛ debitoꝛẽ restituit seu istituit actio. b.d. cũ seq. qb⁹ Jurisconsult⁹ summaꝫ totũ tit. ꝓnit hic casus in qb⁹ titu. locũ nõ hꝫ ⁊c.

1 ¶ In consilijs primo ꝓponitur: secundo cõ sulitur: tertio fit reformatio.

2 Jsta verba actio nõ detur quod in ciuilibus non impediant actionẽ: hꝫ in criminalibus impediãt ipso iure: sed inducunt exceptionem. ¶ In impediant litis contestationem.

Et primo. Hic ponitur ordo qualiter deuentum est ad hoc senatusconsultũ: ⁊ eius verba re citant: ⁊. b.d. ¶ Mulieri intercedẽti paraꝫ exceptio per senatusconsultũ velleianũ: cuius verba hic re feruntur. b.d. ¶ Et no. hic modũ ⁊ ordinẽ in cõsi lio: primo emꝫ fuit ꝓposita qõ: scõo ꝓsulit super ea tertio fit reformatio. ⁊ ita fiunt hodie reformatio nes: de quo dixi in. l. iij. C. de decu. ⁊ in. l. oẽs popu li. s. de iusti. ⁊ iu. ¶ Jtẽ no. q̃ ista verba actio pe titione deꝺ nõ impediũt actionẽ ipso iure: sed exce ptionẽ inducit. simile in. l. j. s. ad macedo. ⁊ in. l. j. j. ad trebel. ⁊ ibi dixi qõ est verũ in ciuilib⁹. in criminalib⁹ ꝓpedit ipso iure. vt. l. j. ff. si. s. de alea. Jtẽ dicũt quidã q̃ ꝓpter ista verba actio ⁊c. q̃ ta lis exceptio impedit litẽ ꝙestari. tãgit Guil. in. l. elegãter. ff. si quis postea. s. de cõdi. inde. ⁊c.

¶ Prouisio facta fauoꝛe alicuius perditur pro pter eius dolum.

Verba itaq̃. ¶ Not. q̃ ꝓuisio facta fauoꝛe alicui⁹ perdit propter dolũ eius: ad qõ. l. j. ⁊. ij. C. si minoꝛ se ma. dixe. ⁊. l. augiliũ. s. de mino. quod no. quia põt va lere ad multa ⁊c.

Omnis. Verbũ intercedere: cõꝓhen dit oẽm obligationẽ omnino quam quis ꝓo alio suscipit. b.d.

¶ Debet sciri id q̃ est causa exceptiõis ad hoc vt creditoꝛ teneatur exceptione.

Contrabẽs cum muliere vel minoꝛe q̃ non iuua tur quando scit eoꝝm condẽnationem.

Statutũ q̃ si ciuis fideiusserit ꝓ forẽsi q̃ reus conueniãt principalis non obstantibus renuntia tionibus q̃ non habebit locum quando creditoꝛ ignoꝛauerit intercedẽtem esse ciuem.

Sed si ego. b mulier intercedẽ do velleiano iuuat si debitoꝛ interceſſionem sciuerit: secus si

b ¶ Qui omnino ignoꝛauit. Jgno rantia creditoris 1 an faciat interceſ sionẽ. valeꝛ: vide in. l. j. ⁊ ibi glos. et Bal. ad fi. C. c. q̃ 2 ex eo q̃ pecunia ꝑuenit ad mulie rẽ ꝓsumitur ꝓ bata ipsa ꝓncipa lis nisi ꝓbetur fraus q̃ ex ꝓdi natiõe ꝓsumatur ⁊ ita intelligit gl. 1 in. l. iij. in ver. da tiones. s. eo.

c ¶ Statutum. Jn fi. hui⁹. l. ⁊c. et ista sunt vtilia ad mul ta statuta si statu tum vult fieri ex cussionẽ in bonis ꝓncipalis nõ ob stãte etiã aliq̃ re 1 nũtiatione facta nõ habebit locuꝫ 2 si creditoꝛ ignoꝛa uit intercessionẽ. 3 et adde not. hic ꝑ glo. magnã. vide Bar. in. l. q̃ dotis solu. ma. maxime in. ij. co. ⁊ q̃ no. in l. cuꝫ qd. si cer. pe. ignoꝛanerit. item mulier soluẽs vel donãs nõ iu d uatur. b.d. quã. l. no. quia limitat multũ verba se natusconsulti. ¶ No. ad hoc ⁊ vt creditoꝛ teneaꝫ exce ptione oportet q̃ ipse sciuerit id q̃ est causa exce ptionis. ¶ Opp. minoꝛ iuuaꝫ ꝑpter etatẽ: nec est necesse q̃ ille qui ꝺbit cum minoꝛe sciuerit cuꝫ esse minoꝛẽ: qõ patet. quia beneficiũ restitu. in inte. est scriptũ in rem ⁊ datur 2tra eum qui oĩno ignoꝛa b uit. ꝑ vt. l. cũ i causse. s. fi. de mino. ⁊ Solu. q̃ hꝫ leꝝ 2 ꝓuidet alicui in odiũ alteriꝰ: ⁊ tũc est necesse q̃ ille qui ꝺbit sciat id q̃ est causa odij sui vt in macedo niano. vt. l. iij. in ꝓin. ꝙiũcta. l. j. s. ad maced. q̃ hꝫ leꝝ ꝓuidet alicui in sui fauoꝛẽ: ⁊ tũc aut leꝝ ꝓuidet simpliciter ⁊ sup omni gestoꝛe: ⁊ tũc est necesse credi toꝛẽ hoc scire. vt. l. ait ꝓtoꝛ. in ꝓin. ꝙiũcta. l. in cau se. s. interdũ. s. de mino. q̃ hꝫ leꝝ ꝓuidet alicui fa uoꝛe ꝑsone sup certo ꝺcto. ⁊ tũc est necesse q̃ ille in e cuius ꝓiudiciũ vertit ꝓuisio ista sciuerit istũ con tractũ. vt hic. ⁊. l. si mulier. j. e. nisi sciuerit creditoꝛ illã mulierẽ intercedere cessat velleianũ: ⁊ ista sunt c vtilia ad multa statuta. pone vnũ statutũ c est hic 3 q̃ si aliqs cuius interceſſit ꝓ forẽsi debeat ꝓmo f ꝓncipalis discuti nõ obstãtib⁹ aliquib⁹ renũtia tionib⁹ factis in instrumẽtis certe ciuis nõ habe bit istam exceptionẽ nisi ꝓbauerit creditoꝛem sci uisse intercedere istum. quod no.

Si fideiussores. a Mulier si fideiu bet. vel aliũ fideiubere mãdat: iuuaꝫ vel leiano si recipiẽs hoc sciuerit. b.d. cũ. l. seq. quãꝫ. ¶ No. q̃ in facto ꝓprio nõ est tolerabilis igno rantia. No. q̃ mãdatũ inutile non impedit actio nem negotii gesti. ⁊c.

Quamuis. Liberatio pigno g ris non est inter cessio. hoc dicit.

Si mulier. Si mulier alicui ꝓmittit indẽnitatem non est inter cessio. b.d. qõ dic plene vt in. l. tuꝺt. j. eo.

Si mulier. d Mulier inuaꝫ velleiano d aduersus primũ creditoꝛem: ⁊ aduersus eũ cui est delegata: hꝫ Marcellus aliter distingerit. b.d. ⁊ no. glo. mag. que nõ tẽdit nisi ad positionẽ casus. ⁊ opi. Julia. est vera ⁊c.

Interdum. e Mulier intercedẽs sine e soluat sine deleget debi toꝛẽ repetit si aliũ deleget exceptiõe iuuabiꝫ. b.d.

Quoties. f Dic loquitur de alio reme f dio Jurisconsul. ꝺcit q̃ i muliere exclusa actio restituit in veteꝛẽ debitoꝛẽ: hꝫ liberatus sit contẽplatione obligationis susci piende per mulierem ⁊c.

Si conuenerit. Paria sunt mul lum dare expro missorem vel dare mulierem. b.d.

Marcellus. g Acceptilatio facta mulieri tute velleia no nõ liberat debitoꝛẽ: sicut nec solutio: nisi sic sol ueret q̃ repetere nequeat ⁊c.

Quamq̃. Muliere subducta actio re stituitur in omnes qui per eius obligationẽ fuerunt liberati non autem om nibus. hoc dicit.

Si mulieri. Si creditoꝛ succedit mu lieri vir. dominus actio restituit in veterem debitoꝛẽ: scꝫ mulier debito ri non est restitutio necessaria. b.d.

Si cum essem. Muliere ab ini tio cum alio con trahẽte actio restituit in veteꝛẽ debitoꝛẽ. b.d.

Illud videndum. b Mulie re subdu cta actio non restituit in eum qui ab initio nõ po tuit obligari ipso iure vel in effectu. b.d.

Ne actiones. Restituitoꝛie actiones ⁊ institoꝛie dãtur ℈ heredẽ ⁊ in heredẽ. b.d.

Jmulier. i Mulier nõ habet velleianum si credi toꝛ ignoꝛauerit eam intercedere. b.d.

¶ Si mulier. Vi de Bal. in. l. si mꝰ. C. eo. bic all. i gl. et ꝑ ea ibi ⁊ bic habent dixit bal. q̃ si mulier ꝓmit tit alieni debitoꝛi sibi soluere id q̃ ipe ꝺz alteri nũq̃ hꝫ locũ senatusconsultum. qõ no. ad materiaꝫ hui⁹. ff. istum tex. all. not. Bal. in. l. ij. in. ij. co. C. de egren. reistudi.

¶ Interdũ. Vi di istũ tex. all. per bal. in. l. si vn⁹. ff. pact⁹. in ꝓin. iiij. col. s. de pac.

¶ Quotics. No. q̃ si te debitoꝛẽ li bero ꝑ acceptilationẽ cũ hoc q̃ tu facias q̃ Berta ꝑ te intercedat: sed Berta intercedat tñ acceꝑ⁹ atio nõ vꝫ ⁊ creditoꝛ obli gat⁹ remanet. qõ no. ꝑ dde Bal. i. l. j. C. eo.

¶ Marcell⁹. Vi de Bal. in. l. iiij. C. eo. quid aũt si mu lier soluisset: vide j. eo. in. l. penul.

¶ Illud videndũ. No. ergo q̃ mu lier ipso iure non obligat. et ita ꝺz intelligi glo. ⁊ ibi ꝑdoc. in. l. j. C. de repu. q̃ fiũt in iu. vide ⁊ aut. si qua. C. eo. ⁊ in. l. antiq. s. ne autẽ. C. eo.

¶ Si mulier. No. tñ ad itellectũ q̃ lꝫ mulier in ꝺctu se principaliter obli get si marit⁹ fide inbet ꝑsumit co loꝛ q̃stꝰ: ⁊ mulier non obligat: fm Bal. no. in aut. si qua. C. e. nisi ꝓbe tur pecuniã expẽ sam in vtilitatem mulieris. et ibi ẽt vide qd si marit⁹ ⁊ vxoꝛ se principa liter obligãt i eo dem instrumẽto: an valeat. ⁊ ibi ẽt querit an marit⁹ possit se obligare ꝓ vxoꝛe ⁊ tenet q̃ sic. Adde vt ꝑ Bal. cõsi. cccix. iij. lib. ⁊ cõsi. viij. iij. libro. ⁊ q̃ si mulier cõfitetur pecuniã versam in suã vti litatẽ: an sibi ꝑnu dicet: et q̃ possit se ⁊ sua obligare: vide Pan. ô cast. consi. cccix.

Aliquando. Si obligatio in effectu spectat ad mulierē: ⁊ sit intercessio velleiano non iuuatur. hoc dicit.

De pignoribus. Nouatio que in effectu non valet: non perimit ius pignoris. h.d.

Sub cōditione. Frustra expectat cōditio cuius euentus nihil operatur.

Si mulier. Muliere subducta restituit actio in veterem debitorē ⁊ eius fideiussorē. h.d.

Si mulieri. Si mulier promittit aliū ratū habiturum quod ipsa gessit non iuuat velleiano.

Si mulier. Mulier non iuuat velleiano si debitor sibi soluit quod promisit. h.d.

Si abea. [a] Mulier ⁊ fideiussor ei⁹ velleiano iuuatur ⁊ in primum debitorem actio restituitur. h.d.

Vr vtoꝛi. Non sufficit creditori credere mulieri in rē suam intercedere quādo pro alio promittit nisi diligētius perquisuerit. h.d.

☞ Dos ꝙ non possit solui mulieri cōstante matrimonio.

Si mulier. Si mulieri cōsentiēti obligatōi rei sibi obligate pecunia soluit: velleiano nō iuuat: alꝰ secus. h.d. qđ no. p istū. ff. dicebat Ja. de are. qꝺ ſi dos soluit mulieri cōstāte mr̄imonio maritus liberat. qđ examinat Dy. in l. j. C. si dos cōstan. ma. sol. fue. Huius tī est veritas: qꝛ ei nō pōt solui nisi ex causa. vt l. mutuus. ff. manente. j. de in. do. ⁊ l. fi. solu. ma. l. q̄uis. ⁊ est expressium. j. de in. do. ⁊ l. fi. not. p gl. ff. sol. ma. l. ij. circa fi. gl. ij. nō ob. iste. ff. quia ꝺ itelligi ꝙ hic solebat mulieri tā soluto matrimonio. vel si cōstante intellige in casib⁹ pmissis. Oppo. de. l. etiaꝫ. l. iubemus. C. eo. Sol. ⁊ hec vera: qꝛ aliud est in liberando pignus qđ potest mulier: vt in ſuis. aliud est cōsentire ꝙ alij obligeť. ⁊ istud non potest: quia est intercessio: vt hic ⁊c.

Mulier. Si mulier cū alio mutuꝫ vt recipiat cū ea: ⁊ ipsa mulier cū alio mutuꝫ vt ipsa recipiat: ⁊ sic mutuū ꝺ mulieri: ⁊ ipsa mulier ꝺ alteri

a ¶Si debes ⁊c. De hoc latius Barto. post glo. in l. seruus cõmunis. §. idem dicendum. de furtis.

b ¶Si quis seruũ. Istũ tex. ⁊ fi. limitat Bart. in l. si pecuniã post mediũ. de condi. ob causam. ⁊ in l. naturalis. §. at cũ duo. de pscrip. ver. ⁊ vide qõ no. Bar. in d. l. si quis aũt. de acq. pos. per istũ tex. adé dicit Bald. in l. petés. in pe. col. C. de pac. qõ valet ar. õ cõtractu nominato ad innoiatum. et no. Bar. in l. cũ pponas. C. de do lo. ⁊ ad primã partẽ summarij. vide Bart. in l. ij. C. loca. adde Bal. cõsi. clxvij. lib. iij.

✠ Andre. Poma.

b ¶Si quis seruũ vide Matheſi. no tabi. l. xvj.

✠ Andre. Poma.

c ¶Innominat⁹. a vide Roma. cõsi. lxxvj. in prin.

d ¶Quod si in rẽ. vide Bal. in rubr. C. e. in. vij. q.

✠ Andre. Poma.

d ¶Oõ si in rẽ. vi de Panor. per illum text. in c. sicut dignum. vſic. eos. de homici. Bart. consi. cxxxvi.

e ¶An in pupillũ. Ad huius intellectum vide glo. no. b in l. ij. et quod ibi Bartol. ſ. de fideiuſſ. ⁊ quod not. in c l. iij. §. commo.

f ¶Item scribit neratius. Facit iſte tex. quod ſi egi rei vendicatione in libello. ⁊ nullã mẽtionem feci qõ ad uersarius poſſide ret vel deſiſſet do lo poſſidere quod poſuit in poſitioni bus hoc repara ri ſita vidi ad hoc text. iſtũ allegatũ ad qõ vide Bald. 2 i. l. edita. C. de edẽ. et vide inſtitu. de act. §. ſi minus. in pe. char. ⁊ qõ not. glo. i. §. ſi quis argentũ. ſ. e. l. ⁊ Bar to. in l. in actione. de furtis. poſt gl. 1 ibi. ⁊ vide omnino que dixi in l. pu blia. §. finali. ſ. eo. ſm Spec. ⁊ eg hoc etiã infertur quid ſi in accuſatione omiſſus eſt locus vel tempus vtrum in probationib⁹ poſſit ſupplere. vide per Specu. in titu. de libel. concep. §. ad huius titu. verſi. cautus. ⁊ in tit. de ac. ⁊ peti. §. i. verſi. ſed hoc quoq; premittendum cũ pluribus. §. ſequen. vſq; ad. §. item ſcias. ⁊ Bal. in. l. i. §. ſi menſor fal. mo. dixe. qui videtur tenere q̃ non. cogita per prealle ga. gloſſ. in. l. i. §. ſi quis argentũ. ſ. eo. quã videtur cõfirmare Innocen. in. c. ij. de ordi. cog. in. l. nõ ſolum. §. ſed vt probari. de ope. no. mn. ⁊ ibi refert dominus Ra cõmiſſum tempore punibili poſſe no. Bart. in. d. §. ſed vt probari. licet inepto libello non validat proceſſum. ita refert tenere Angel. in. l. cum actum. de nego. geſt. et per Specu. de offi. iudi. §. de ſeruitute. verſi. quid ſi libellus. et Specu. in titu. de ſen. prola. §. qualiter. verſi. quid ſi lis. ⁊ formatur Innocẽ. in. c. examinata. de iudi. et Bal. in. l. j. §. de iuriſdi. omnium iudi. et per alia. §. allegata. ⁊ Ange. in. d. l. ſi eum actum. in fin. ⁊ Bald. in d. l. j. ſi mẽſ. fal. mo. di. tu cogita. Adde Bald. in. c. j. de mili. vaſallo qui admi. tu. ⁊. l. i. ſtichum aut pamphilũ. in prin. ⁊. §. i. de ſolu. ¶Ad hoc oppo. de. l. poſtq̃. in princ. ſ. vt lega. no. ca. Solu. hec eſt vera. debes aduertere q̃ ſi q̃ obligatio fideiuſſoris eſt cõmiſſa anteq̃ p̃n cipalis perſona extinguatur: q̃ſi q̃ eſt cõmittenda poſt. primo caſu fideiuſſor remanet obligat⁹ quocũq; modo principali ſubducto. vt i. l. hactenus. ſ. de ſolu. ſcõo caſu diſtingue aut loquimur in defuncto: ⁊ durat obligatio ⁊ põt committi: vt hic. ſi nõ ſit cõmiſſa. rõ q̃ eſt hereditas q̃ repſentat perſonam defuncti: aut eſt captus ab hoſtibus ⁊ tunc ſecus. vt in. l. poſtq̃. in prin. vt. le. no. ca. ratio quia nõ eſt hereditas neq; perſona repreſentata ⁊c.

e **An in pupillum.** ¶Pupillus tenet̃ de dolo eatenus quatenus locupletior factus eſt.

Si apud. In ſeruũ mammiſſum non datur actio ex ꝯtractu ante facto: ſed ex delicto ſic. h. d. No. q̃ dolus qui purgatur per actionẽ deſcendentẽ ex cõtractu non facit teneri ſeruum ex quaſi cõtractu ſecus ſi purgetur per actionẽ deſcendentem ex delicto ⁊c.

f **Idez ſcribit neratius.** Que poſt litem conteſtatam accidunt veniunt in hac actione. h. d.

Eſt autem. Depoſitarius ſtatim po teſt cõueniri ad rei reſtitu tionem niſi cauſa de nouo emergat. h. d. iſte. ſ.

1 ¶Dolus cõmiſſus in vendendo rem quod nõ purgatur eam redimendo.

2 Actione depoſiti quis non tenetur per ſolum con tractum adhibitum circa rem depoſitam.

3 Emphyteota qui rem ſine licentia dñi vendidit et poſtea recuperauit an incidat in cõmiſſum.

g **Si rem.** ¶Dolus cõmiſſus ⁊in venden do nõ purgatur rem redimendo. h. d. ¶Oppo. de. l. ſequitur. §. idem labeo. ſ. de vſucapi. et. §. de alie. iudi. mu. cauſa facta. Lex hoc edicto. §. ſi quis. Sol. glo. qõ hic vendidit et tradidit in contrarijs ſolum vendidit. Iſta ſolu. eſt vera in ſe. et no. Team q̃ per ſolum cõtractum adhibitum circa rem depoſitam quis nõ tenetur depoſiti. alij dicunt q̃ ibi recuperauit poſſeſſionem hic ſolum redemit. hec ſolutio non eſt vera: ⁊ eſt contra iſtum textum qui dicit ſemel dolum feciſti. alij dicunt et eſt vera ſolu. ibi quo ad alia exeũſatur non quo ad interitum. iſta tenent doct. et facit ad queſtionem de emphyteota qui vendidit rem ſine licentia domini: et poſtea recuperauit an incidat in commiſſum. de quo per gloſ. in. l. iuriſgentium. §. adeo. §. de pac. et per Dy. ſ. de vſuca. l. ſequitur. §. idem labeo. et ibi dixi. et videtur mihi q̃ de hoc habemus vnicam Rubri. in. ẽ. colum. de vaſal. qui ſen. ven. et rede. ⁊c.

Non ſolum. Ex depoſito facto per ſeruum noſtrũ in quo habemus vſum fructũ queritur nobis actio. h. d.

b **Si rem a ſeruo.** ¶Qui depoſitũ reſtituit domino putatiuo liberatur niſi ſciens fecerit. h. d.

---

a ¶Elegãter. Iſtũ text. inducit nota. glo. in. l. ſi ſeruos. C. de act. emp.

Eleganter. Qui quaſi de ſuo ſoluit non videt depoſitũ reddere. h. d. ¶No. hic q̃ ſi ſoluerit tanq̃ ſuũ non liberatur ⁊ dñs poterit agere depoſiti p eo q̃ habet: qõ videt abſurdũ. ¶Iuius timore dicit glo. q̃ hic dñs cõſumpſit pecuniã ſibi ſolutã: ⁊ ſic recõciliat cõſumptione. vt. l. nõ oẽs. §. fi. §. ſi cer. pe. iſtud nõ videt verũ: q̃ſi eñ ſoluit pecunia que eſt recipiẽtis nõ cadit recõciliatio nec cõſumptio. vt. l. ſequit. §. plane. ſ. de vſuca. arg. l. ſi filiusfamilias. §. ſi cer. pe. ¶Dicendũ eſt ergo q̃ hic pecunia fuit depoſita et enumerata: vnde fuit trãlatũ dñij i accipiẽtẽ. ideo illud q̃ fuit ſolutũ ſi erat dicti accipiẽtis ⁊c.

Sepe. Conuẽtio ⁊ ſpõtanea oblatio facit depoſitariũ teneri de culpa leuiſſima. h. d. ¶Vide in text. ibi: ⁊ cuſtodiã. ſ. vt teneat de culpa leuiſſima. vt no. ſ. de reg. iur. l. iuſ ẽctus. in fi. glo. q̃ inci. nota illos quinq; caſus. vbi nõ facit eum teneri de caſu: ſed de culpa leuiſſima. eſt ⁊ ſextus qui ponitur hic in tex. ibi: ſed ſi obtulit ⁊c.

1 ¶Res indiuidua dicitur que tantã vtilitatem preſtat in parte reſpectu partis ſicut tota in toto reſpectu totius.

b ¶Si pecunia. Sig. ẽ ſm Raph. in. l. ſi. §. ex bis. ſ. de ver. obli. vt ibi ſcripſi poſt Jmo. in. iiij. col.

c ¶Si qs argẽtũ. No. q̃ ly. pcedatli bellus incert⁹ ali quo caſu tñ oz certificari p pbationẽ. ⁊ ita ſtatim gl. pro no. alx. Bal. i l. ſi. in ver. ſed nun quid. C. de ſentẽ. q̃ ſine cer. quã. ⁊ no. Bart. in. l. ſi in rẽ. in fi. ſ. de rei vẽdi. vide Ly. i. l. edita. in. v. col. iij. nũc re ſtat videre. et Spec. l tit. de li bel. 2cep. §. iuxta. ver. ſed i quo pde rit. cum pcedẽti.

d ¶Si ciſta. ſi depoſuiſſaccũ vel ciſtã an debeam pbare. plene de oĩbus rebus ibi poſitis. ⁊ adde qõ p iſtũ text. not. dicit Bart. i. l. ci ſeruo. de cõdi. ⁊ demon. in fi. bene facit qõ no. Bar. i. l. actione. ſ. de fur. ⁊ in. l. inter ſtipulantẽ. ſ. j. de ver. obli. ⁊ i. l. nõ ſolũ. §. ſed vt pbari. ô ope. no. nũ. In eo. ſ. ibi: ſed q̃liter hoc pbare debeat. text. hic iſtud nõ dicit. in. c. ſi. ex. qõ met. cau. ⁊c. idẽ q̃ firmare Spec. in titu. de fur. ver. quid ſi res. et vide no. per Bart. in. l. eos. ad ſi. fur. adu er. nau. caupo. et Bal. in rub. C. eo. in pn. ⁊ in. l. j. C. locati. Adde vt per Pe. de anch. cõſi. cclxxxix.

1

2

---

e **Si apud duos.** Plures depoſitarij ad rei reſtitutionẽ tenent inſolidũ: ⁊ etiã de dolo ſi omnes dolũ cõmiſerint: ſecus ſi alter tñ. h. d. ¶Nota ad euidẽtiam q̃ in actione depoſiti: locati: ⁊ ſimilib⁹ contrahit duplex obligatio. vna eſt p̃mitiua: hoc eſt q̃ſi cõtrahitur ad rem reſtituendã: alia eſt q̃ dicitur ſecũdaria que cõtrahitur ratione doli vel culpe. modo pone caſum in. §. iſto ad materiam iſti⁹ §. declara bene vt dixi in. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. §. commoda. ⁊c.

Sed ſi duo. Plures deponentes poſſunt inſolidũ agere ſi eſt actũ: qõ vni poſſit ſolui: als pro parte tñ. hoc dicit. q̃ē. §. no. multũ. ¶Not. q̃ agit vt cuilibet poſſit ſolui totũ: vt q̃ quilibet poſſit petere totũ: ⁊ eodẽ modo alibi q̃ ꝑmittit officiũ duob⁹: vt ſcz inſolidũ poſſint adminiſtrare vt agi vt glibet teneat inſolidũ. vt. l. pe. de cur. bo. dã. Querit gl. gd in dubio. dicit glo. in dubio pro parte ⁊c.

Si depoſuero. Potest qs repetere depoſitũ an te tẽpus ſtatutũ. h. d. ¶Oppo. de. l. incõmodato. §. ſicut. §. cõmo. ⁊. l. ſicut. C. de act. ⁊ obli. Sol. poſt obligationẽ cõtractus nõ licet mutare voluntatẽ circa id ad qõ quis eſt obligatus alteri: ſed ſi depoſui apud te pecuniã reddendã poſt tẽpus nõ ſum tibi obligatus repetere ante tẽpus: ideo poſſum voluntatem mutare ⁊c.

Quod autem. Depoſitarius nõ tenetur niſi de dolo ⁊ lata culpa: ⁊ ideo re vẽdita p heredẽ abſq; dolo nõ tenetur niſi de eo q̃ ad eum peruenit. h. d.

Si apud quem. In 3cia nõ iuratur in litẽ. h. d. vel ſic. In actionibus cõtrarijs in quibus de fide rupta non agitur non efficitur quis infamis. h. d. ¶Quero quid ſi in actionibus contrarijs ageretur de fide rupta: an iurabitur in litem. habuiſtis glo. in. l. ſi pigno re. §. ſi poſt. ſ. de pigno. actio. ⁊c.

In ſequeſtrum. Contra ſequeſtrum habet locum actio que tenetur rem exhibere in loco cõuento vel in altero ex his ⁊c.

Si velit. Sequeſter nõ põt officiũ ſuum ſponte niſi ex cauſa et tũc iudice interueniẽte. h. d. ¶Quero que eſt iuſta cauſa. ¶Rñdeo: forte erat abſtutus? vel aliqua ex his cauſis interueniat q̃ ponunt in. l. ſi filiusfamilias. §. ſi. cum. l. ſeq. §. de pcu. ⁊. l. poſt litẽ. cum l. ſeq. ¶Item quero dicitur hic q̃ cito debet reſtitui: quero quando dicitur cito. Rſpondeo: per. l. ſi oleum. in prin. §. de dolo. quod no. ⁊c.

Ropte. No. hoc q̃ dicit a plu ribus: ſecus ſi aliqua vt. l. ſi gratuitam. §. ſi. de preſcript. ver. cũ ſequennota bene ⁊c.

Si hominem. In re alie na intempeſtiue miſericordiam exercere dolus pre ſumptus eſt. h. d.

Datur actio. Si dolus defuncti purgat̃ per actionem deſcendentẽ ex ꝯtu. merito cõtra heredes attẽto quantũ ad eos puenerit. h. d. quem. §. nota. ¶Opp. inſti. de perpe. ⁊ tẽpo. act. §. aliqñ. Glo. dicit q̃ iſta regula fallit in certis caſib⁹ quos ponit hic. Primus eſt in. d. §. aliqñ. ſed hoc nõ eſt verũ: nam ibi dolus dedit cauſam cõtractui: ⁊ ſic cõtractus fuit ipſo iure nullus: vnde nõ põt purgari p actionẽ deſcendentẽ ex ꝯtu. merito cõtra heredes non datur inſolidũ. ergo ⁊c. Item fallit in actione f in factũ que datur ꝯtra meſorem. vt. l. iij. §. penul. §. ſi men. fal. mo. dixe. ſed certe nec ibi fallit: quia non eſt de contractu: ſed ex delicto meſoris. Item fallit in tributoria: vt. §. de tributo. l. illud. §. finali. Certe nec ibi fallit: quia ibi non datur ex dolo adhibito in contractu: ſed adhibito in doloſa diſtributione. Item fallit in actione in factum

✠ Andre. Poma.

¶Item fallit. vide ad cõfirmationẽ Feli. in. c. cõſtitutus. in fi. de teſt. et Elegan. in 2ſil. ciij. col. iij. volu. j. et i. c. cum. J. ⁊ A. de re iudica.

¶Si apõ duos. In princi. hui⁹. §. ſuper ver. depoſitarij. ⁊ vide Bart. in. l. reos. in prin. iiij. q. j. de duo. re. ⁊ no. in. l. iij. §. j. in ij. q. c. ti.

a ¶ Quod seruus. Utrum possit solui monacho: adde Bar. in l. filius. C. de pact. ⁊ quod no. Barto. in l. eum qui ita. ff. qui sibi. ff. de verb. obli. Et dicit Bal. in aut. hoc ius postrectum. C. de sacrosan. eccle. q si mutuo sacerdoti: licet nō cōuertat in utilitatē ecclesie tenetur ipse sacerdos: ⁊ qualiter cōtra monachū vel monasteriū: ⁊ qua via agatur: vide in aut. causa que fit cū monacho. Et ibi Bald. C. de episco. ⁊ de. ⁊ dicit Bal. in l. nō solū. C. de rei ven. q si seruus vl monachus detinet rē dñs et abbas debent cōuenire: ⁊ vi de Inno. in. c. quāta. in glos. in ver. monasteria. de officio ordi. an autē ex cōtractu ꝓxis clanstralis guardiani vel castaldi ecclesie obligētur: vide bal. l rub. de exerci. Sed qd si mulier mutuat vl delinquat an ꝓiudicet marito i dote: vide Inno. qui no. all. istū text. in arg. l. c. q vestras. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ ad. q. Bar. hic. vide bal. l. l. j. C. qui. res iudi. nō no. ⁊ in rub. C. eo. in. j. qō. in versi. ex hac lege āno isto collegi tibi duas practicas ⁊c. Ista limitat Bal. in l. si legatum. ff. de edendo. ⁊ aduertequia Barto. in l. de pupillo. ff. qui procuratorio. in. j. opp. ⁊ ibi diarius Imo. j. de ope. no. mun. dicit hoc esse ve rum quando instrumētum ostenditur in publica forma in iudicio et da tur copia vt possit deliberari. nam postea nulla causa allegetur ista cō tra instrumentum: licet instrumentum negetur verum non obst. et relevat procuratorem ostendentem tale instrumentum ab omni satisdatione de rato: perinde ac si ipse dominus talem actum faceret: secus ex ꝓla ostensione instrumenti extraiudicialis: quia tunc non redditur ius certum si negetur instrumentum verum: quia multa possunt obiici contra instrumentum. ita intelligatur tex. ⁊ quod ibi dixit Bar. in. ff. procuratorio. fin vnam lectu. ad quod facit quod no. in. l. nomen. C. que res pig. obli. pos. ⁊ ista faciūt ad intellectum eius q alibi dicit Bar. q instrumētum facit rem manifestā: vt ipse dicit. ff. de ope. no. muntia. in. l. j. in princ. in ver. venio ad questionē. adde tū qō dixit gl. multū sing. i cle. causam. in ver. appellanti. de elec. hanc glo. all. Bar. in. l. non solum. ff. morte ma gime. in. ff. vi. col. de ope. no. mun. que videt velle q in casibus in quib⁹ requiritur ꝓpria ⁊ vera scientia dñi nō sufficiat si fit denuntiatū procuratori etiā cū speciali mādato ⁊ illud etiā ostēdat: qō not. ⁊ qñ requirat vera sciētia dñi: ⁊ qñ nō: ⁊ qñ procurator ꝓeiudicet: vide in. l. pen. in princ. de tribu. et in. l. apud celsum. ff. questitū. ff. de do. except. et qñ no. Bart. in. d. ff. morte in fin. ⁊ii. col. ⁊ no. Bart. i. l. pater. ff. eq quo. ff. de admi. tut. Adde Roma. cōsilio cclxxxviij. vbi vide an requiratur sciētia dñi: ⁊ an sufficiat q procurator sciat.

b ¶ Quod seruus. Vide Alex. ff. cij. vlti. col. volū. iiij.

c ¶ Depositum. ꝓ declaratione istius. l. cū seq. vide q addidi ad Bar. in l. fraudato. ff. de publi.

d ¶ Si quis ificiatus. Alleg. nota. Bal. in rub. C. eo. in. j. qō. in versi. ex hac lege āno isto collegi tibi duas practicas ⁊c. Ista limitat Bal. in. l. si legatum. ff. de edendo. ⁊ aduertequia Barto. in. l. de pupillo. ff. qui procuratorio. in. j. opp. ⁊ ibi diarius Imo. j. de ope. no. mun. dicit hoc esse ve rum quando instrumētum ostenditur in publica forma in iudicio et da tur copia vt possit deliberari. nam postea nulla causa allegetur ista cō tra instrumentum: licet instrumentum negetur verum non obst. et relevat procuratorem ostendentem tale instrumentum ab omni satisdatione de rato: perinde ac si ipse dominus talem actum faceret: secus ex ꝓla ostensione instrumenti extraiudicialis: quia tunc non redditur ius certum si negetur instrumentum verum: quia multa possunt obiici contra instrumentum. ita intelligatur tex. ⁊ quod ibi dixit Bar. in. ff. procuratorio. fin vnam lectu. ad quod facit quod no. in. l. nomen. C. que res pig. obli. pos. ⁊ ista faciūt ad intellectum eius q alibi dicit Bar. q instrumētum facit rem manifestā: vt ipse dicit. ff. de ope. no. muntia. in. l. j. in princ. in ver. venio ad questionē. adde tū qō dixit gl. multū sing. i cle. causam. in ver. appellanti. de elec. hanc glo. all. Bar. in. l. non solum. ff. morte ma gime. in. ff. vi. col. de ope. no. mun. que videt velle q in casibus in quib⁹ requiritur ꝓpria ⁊ vera scientia dñi nō sufficiat si fit denuntiatū procuratori etiā cū speciali mādato ⁊ illud etiā ostēdat: qō not. ⁊ qñ requirat vera sciētia dñi: ⁊ qñ nō: ⁊ qñ procurator ꝓeiudicet: vide in. l. pen. in princ. de tribu. et in. l. apud celsum. ff. questitū. ff. de do. except. et qñ no. Bart. in. d. ff. morte in fin. ⁊ii. col. ⁊ no. Bart. i. l. pater. ff. eq quo. ff. de admi. tut. Adde Roma. cōsilio cclxxxviij. vbi vide an requiratur sciētia dñi: ⁊ an sufficiat q procurator sciat.

Quēadmodum. Post litem contestatam rei periculum pertinet ad depositarium. b. d. Idē glo. facit mentionem de opi. Joā. et ibi dicit. vtrum debeat distingui an res erat peritura penes actorem vel non. videbitis statim in. l. si plures. j. eodē titulo.

1 ¶ Comparens vel heres vel procurator vt cōstituat debitorem in mora debet per instrumentū ostendere se esse talem.

2 Litigans vsq; ad aperturam testium vel productionem instrumentorū potest habere instam causam litigandi.

Et ideo ante non condemnatur in expensis.

c **Si quis inficiatus.** Idē ea die qua quis cepit habere instā causam litigandi videtur dolo malo facere et ad eum periculum spectat. b. d. quam. l. no. Et hac. l. anno isto⁰ collegi tibi duas practicas. vnam † q

d 1 quando tu protestaris mihi tanq; procurator vel tanq; heres q ego soluam tibi ⁊ debes mihi facere fidem per instrumētum quomodo tu sis procurator: vel tu sis heres alias ego non constituor in mora: vt hic. ⁊ digi in. l. quod te. ff. si certū petatur.

2 ¶ Secundo not. q ꝓ potest esse q quis habuit instam causam⁽ᵉ⁾ litigandi vsq; ad aperturam testiū

e vel ad productionem alicuius instrumēti: tunc incipit habere iniustam causam litigandi: quia forte ex dictis testium vel ex instrumēto cognoscet acto rem habere institiam q̄ prius probabiliter ignoranit: ⁊ ideo⁽ᶠ⁾ condemnabitur in expēsis factis ab illa die in antea non in factis retro. casus est hic. et ideo. l. volens dare cōsilium consulit q statim cum alicui est notum in iudicio se non habere iustitiam desistat a lite: ⁊ per hoc excusatur ab expēsis: ⁊ a calumnia. vt. l. destitisse. ff. de iudi. et ibi dixi. ⁊ ideo producas instrumentum quanto citius poteris ⁊c.

Competit. Pro re deposita non cōmittat dolus. b. d. ¶ Oppo. ff. eo. l. i. ff. idem ponitur. versi. quid em. ⁊. ff. est antē. Sol. actio depositi competit statim ante dolū ꝓmissum: vt hic. condictio furtiua non: vt ibi. ⁊ de hoc dic plene: vt in. l. stipulatus sum mihi. ff. j. de soln.

Si plures. Debitū est reddendū maiori parti heredum. b. d. ¶ Opp. ff. eo. l. i. ff. si pecunia. Sol. aut res est individua: ⁊ tūc vni soli occurren ti est restituenda: vt ibi. aut est diuidua: et tunc habet locum distinctio. l. nostre. quia aut venit maior pars ⁊ ei restituitur tota: vt hic ⁊c.

g **Siue autem.** Si res deposita perijt eo modo⁽ᵍ⁾ quo⁽ᵉ⁾ est peritura apud deponentem: depositarius liberatur. b. d. Ista ꝓxt. facit multum ꝓ opi. Bar. contra Jo. de quo plene in. l. quod te. ff. si cer. petatem alterutra. sed istud consilium est sane intelligēdum nisi sibi fieret notum per indicia vel testes deponentes de facto ꝓpꝛio ipsius litigātis: q ipse ꝓsumeretur fuisse in dolo vel saltem in lata culpa. l. quāq; ad velleia. ⁊ ideo nō debet euitare condemnationem expensarum. l. eum quem temere. de iudi. insti. de pena teme. liti. ff. j. cum simi. ⁊ eodē modo debet limitari ista doctrina q vbi in causa appellationis feratur sententia ex nouis actis victus debet absolui ab expensis. de qua per Bar. in dicto. ff. sin autem alterutra. ⁊ illud no. dñi de Rota cōclusione. cclg.

Andre. Poma. f ¶ Et ideo. Circa hoc consi. vide Alexan. ff. cl. xxv. col. volu. ij. ⁊ cōsi. xcv. col. v. eo. vol. Cuma. cōsil. lxxiij. col. ij. Feli. in. c. quoniam contra. in. ij. col. de ꝓba. ⁊ in. c. fraternitatis. i. col. de testi. ⁊ in c. exceptionem. col. xv. versi. subdit Bal. de excep. ⁊ Feli. in. c. pastoralis. in fi. de iudi. Alexan. consi. cc. col. fi. volu. ij. alb. iij.

g ¶ Perijt eo modo. De intellectu vide per Imolam in. l. cum res. ff. de legatis. j.

Jlle contra

1 ¶ Jlle ⁊tra quē agit actione depositi vel cōmodati q̄ possit opponere exceptionē ꝓprij dñij.

2 In remedio. l. si quis conductionis. C. loca. q non admittitur exceptio ꝓprij dominij.

a ¶ Non cōsistit. Vide mita banc. l. per. l. certe. ff. si. ff. de pre ca. ⁊ no. hic in glo.

b ¶ Cōmodati. Vide late Bar. in. l. si aliena. j. solu. matrimo.

Ciuem. Jn re propria nō consistit⁽ᵃ⁾ depositum: ideo de positi agi nō potest idem in cōmodato et pcario. b. d. ¶ Ad. q. Jlle cōtra quē agit depositi vel cōmodati pōt opponere exceptionē dñij. contra. ff. cōmodati⁽ᵇ⁾. l. ita. vt fi fur. C. loca. l. si quis cō ductiōis. ⁊. l. i. j. ff. si pdo. ff. eo. Sol. Si volo oppone re exceptionē de dñio alterius nō possum: q̄ per hoc nō impedit contractus cōmodati potest enim cōmodari res aliena. vt. d. l. ita. vt si fur. idem in de posito. vt. ff. l. i. j. ff. si pdo. sed si volo opponere exceptionē de dñio ꝓprio: tūc si agitur depositi: com modati: vel simili actione ex cōtractu: possum opponere: vt hic. q̄ dñium ꝓprium impedit contractū: ⁊ per cōsequēs obligationē ⁊ actionē ex cōtractu: vt hic. cū simi. ⁊ sed si ageretur cōdictione ex. l. si quis cōductionis. C. loca. nō possum opponere exceptionē dñij ꝓprij: vt ibi. Contra ille qui scienter rem ꝓpriam recipit in cōmodatū vel cōductionē videtur eam donare. vt no. in. l. si rem aliquā. ff. de acqui. possef. ergo non pōt opponere exceptionem dominij ꝓprij. huius timore haberem⁹ intrare in illam materiam difficilem. l. si rem aliquā sed ibi plene digi. Ly. tāgit aliqualiter in. l. q rem. et. l. ad probationem. C. loca.

Jis apud quem. Deponēs ꝓim⁹ nō habet actionē cōtra tertiū depositariū nisi prius ei fuerit cōcessa. b. d.

Jcet deponere. Apud sequestrum plures tm deponūt ⁊ tūc possessio amittitur. b. d. ¶ Ho. q rei sequestrate pditur possessio. qō intelligūt doct. qñ depositū fit ex cōsensu vtriusq; partis: vt hic. ⁊. l. interesse puto. ff. de acq. possef. secus si fieret autoritate iudicis cōtra volūtatem eius qui primo possedit. argu. l. iij. de acqui. possef. ita tenebat Jaco. but. ⁊ Jac. de are. ⁊ Lyn. C. de probi. sequestra. l. j. in. ij. q. digi plene in. d. l. in teresse puto ⁊c.

Eo quod. Actio depositi in quatuor casibus cōtra heredem ex dolo defuncti datur in simplum: et infra annū ex dolo heredis fm suam naturam. b. d.

Si apud filium. Emancipatus tenetur de posito ante sibi facto idem in seruo manumisso. b. d. ¶ Opp. de. l. ponponius in negotijs. ff. de neg. gest. ⁊. l. j. ff. si apud. ff. eo. Sl. ponit plures solu. ego credo illam veram: scilicet q seruus non teneatur depositi: sed rei vendicatione vel condictione furtiua ⁊c.

c ¶ Admittit. Vide Bal. i. l. si quis in penul. q. C. eo.

d ¶ Cōmodatiuū. Per illū tex. dicit no. Bal. in rub. C. de cōsti. pecu. i. ij. col. q̄ si locus cōueniēdi est in electione⁽ᵈ⁾ creditoris pōt vbiq; eligere domodo ibi inueniat debitorem.

e ¶ Et deponere. Adde quod dixit Ang. in ꝓh. cxxv. inci. quidam nobilis homo. p idver bū vt cōmissa custodia: ⁊ ille ōr nudus mīster. et istū tex. alt. Jnn. ex⁰e elect. c. dudū. el. ij.

Duo heredes. Si plures heredes depositarij separatim dolū cōmittunt quilibet tenet pro parte. vbi vero cōmuniter qlibet tenet insolidū: sed si ad rei restitutionē agitur condēnatio fit pro parte. b. d. fm lec. quam teneo. ⁊ diuidit in tres partes. primo loquitur q̄ dolus fuit cōmissus pro parte. Scōo q̄ dol⁹ fuit cōmissus insolidū. ⁊ sic in istis duab⁹ partib⁹ q̄ri tur de obligatione accessoria q̄ cōtrahitur ratione doli vel culpe. tertio loquit de obligatione primitiua que ꝓbitur ad rem restituendā. Secunda ibi: quod si. tertia ibi: plane. Glo. not. ex isto si. q̄ actio ꝓponit insolidū: ⁊ q̄ cōdemnatio fit pro parte. et sic intelligit istū versi. plane q̄ loquitur in casu ꝓcedēti. hec lect. non placet: quia obligatio prīncipalis que ꝓtrahitur ad rem restituendā nō trāsit ad heredes nisi pro parte. vt. l. iij. ff. heredes. ff. cōmoda. nō ergo est dicendū q̄ libellus datur insolidū nisi dicam⁹ vnū heredē cōuentū rem insolidum possidere. vt. d. ff. heres. tunc fieret petitio et condēnatio insolidū. dic ergo q̄ iste versi. plane loquitur alio casu q̄m. d. dixi: vt dixi. d. dinidēdo lite-

ram. nam. ff. loquit de obligatione secūdaria que contrahit ratione doli vel culpe in qua q̄s dolus cōmittitur cōmuniter tunc qlibet tenetur insolidum. vt. ff. eo. l. j. ff. si apud duos. ⁊. l. si vt certo. ff. si duobus vehiculū. ff. cōmoda. hic ꝓ loquitur q̄ quis cōuenitur ratione obligationis ꝓmitine q̄ cōtrahitur ad rem restituendā in qua qlibet tenetur ꝓ parte ⁊ ꝓ parte cōdemnatur: non tamen solutione partis liberat. simile in. l. ij. ff. j. de verb. obli. vnde ista obligatio est diuidua quo ad obligationē ⁊ ꝓdemnationem: indiuidua quo ad solutionē. ¶ Sed ad hoc oppo. de. l. si stipulatus. in. j. charta. j. de solu. vbi obligatio speciei dicitur diuidua quo ad obligationē ⁊ solutionem. Solu. ibi quando est in obligatione rem dari. hic q̄ est in obligatione rem restituī: ⁊ eodem modo dicitur indiuidua obligatio rem tradi. vt. l. stipulationes nō diuidūtur. in pn. j. de ver. obli. q̄ plene examinaui: vt ibi in questionibus quas feci de obligatione rem tradi ⁊ rem restitui ⁊c.

f **Ctione.** Jn hac actione admittitur⁽ᶜ⁾ computatio expēsarum. b. d.

1 ¶ Commendare ⁊ deponere idem sunt.

2 Jn ⁊ctu bonefidei veniunt vsure a tēpore more.

Item veniunt ex nuda conuentione. g

Ucius. Commēdatinum⁽ᵉ⁾ et depositum idem sunt: item

d in actione depositi vsure veniūt a tēpore more: etiam si pecunia numerata deponitur: licet depositi terminos egrediat. b. d. ¶ Ho. illa verba ꝓmissionis quos quando voles: ⁊ vbi voles cō

e festim tibi numerabo. faciūt ad ea que digivobis. ff. de eo quod certo loco. l. ij. ff. si quis ea. ¶ Secundo no. Idem esse commendare ⁊ deponere. e Di

1 sani dicunt ecōtra q̄ cōmendare nil aliud est q̄m de

e ponere. ¶ Tertio not. ꝙ in contractu bonefidei

2 veniunt vsure a tempore more. item veniunt ex so la nuda conuentione. simile in. l. cum quidam. ff. ex locato. j. de loca. ⁊ condu.

f **Jesponsaliorum.** Qui me presente rem meam recipit depositi actione tenetur. b. d. ¶ Oppo. de nego. gestis. l. fideiussor. ff. ignorante. Solu. ibi puella non fuit presens vnde nō pōt dici depositū. hic erat ꝑsens.

Qui pecuniam. Jn deposito pecunie numerate veniunt vsure a tempore more.

1 ¶ Ex pacto appōsito in traditione rei mee que mea durat quod alteri ⁊ratur vtilis actio si moriar. ⁊ nume. ⁊.

2 Commendo idem est q̄ depono.

4 Jsta verba si deus fecerit aliud de filio meo: quod intelligantur si morietur.

1 g **Oblia mea.** ⁊ Ex pacto⁽ᵍ⁾ appōsito in traditione rei mee que mea durat

b alteri queritur vtilis actio. b. d. quod no. ex hac. l.

2 ¶ Ho. illud q̄ dico ⁊ de verbo commēdo: q̄ inducit depositū. vt. l. lucius. ff. eo. ¶ Item no. illud q̄ dicitur in summario: ꝓ ⁊ intelligēdum si moriar q̄ faciat ad questionē quam vidi pbare quoddam

3 b testamētum per testes quo continebat q̄ testator

4 dixit: ⁊ si deus faceret aliquid de filio q̄ bona deueniant ad talē: q̄ intelligatur hoc est si morietur.

i ¶ Opp. ad hanc. l. de. l. si debitor. in fine. ff. ad trebellia. vbi ex pacto matris nō queritur actio filio. Sol. hic fuit pacta mater super re sua que semper durat sua. idem in. l. pe. C. ad exhibē. Si vero non b duraret sua tūc nō q̄ritur alteri actio nisi in duobus casibus vt i mutuo. vt. l. certi cōdictio. ff. si nummos. ff. si cer. peta. Jtē in donatione. vt. l. quoties. C. de dona. q̄ sub mo. dixi in. l. stipulatio ista. ff. si i quis insulā. ff. de ver. obli. ⁊ verū est hic q̄ videtur actū de donatione q̄ nō videt actū in extraneo. vt

k l. donationes. ff. penul. de dona. ⁊c.[k] k

Lucius. Jn contractibus bonefidei ex ⁊cto solo pacto nudo debentur vsure, hoc dicit.

in glo. in ver. concessionē. q̄ nec̄ in ecclia: nec̄ ⁊ fructibus aliq̄ ius que rāt illi: fi sola subernatio. adō tex. in. l. cū hereditas. C. ꝓpri. ⁊ ibi bar. non tū hec verba inducūt mādatū. vt not. glo. in. l. j. māda. et vide Jo. de platea in. ff. sēques. insti. de acti. et hic adde text. et ibi Bart. in. l. publia. in pn. j. eo. ⁊ not. Bal. i. l. fi gs. in fi. j. eo.

¶ Die spōsalior. Vide Bar. i. l. qui mihi donatū. in. j. col. de dona. et qō no. Bal. in. l. incendiū. C. si cer. peta.

¶ Ex pacto. Vide qō not. Bal. in l. j. an. v. col. C. per quas pso. ⁊in. l. cū patre. in. j. colū. C. de iure do.

Andre. Poma. ¶ Ex pacto. huic tī videt obstare q̄ nō fit bona consequentia: tu debes mihi restituere. ergo habeo actionē ꝓtra te. per hoc q̄ voluerūt ꝑe. ⁊ Ly. in. l. ad probationē. C. de ꝓba. q̄ si deposuero pecuniam apud te recessurus cum hoc q̄ tū redderes illā Titio portanti tibi talia signa q̄ si Titius cuz signo venerit q̄ debes illā sibi restituere q̄ tū ille nullā habet actionē ad eā petēdam: vt videt tex. i. l. bonafides. j. eo. titu.

¶ Sūmario. Add de ad idē esse fi dicit si aliquid contigerit filio meo. vt no. Bal. per illum tex. in rubri. C. eo. in. ij. q. adde. l. quidam ita. in pn. et ibi Ludo. j. ad tre bel. ⁊ bonū tex. i. l. vxore. j. feia. j. de lega. iij.

Andre. Poma. ¶ Sūmario. Vide Alex. in. l. qdā ita. col. iij. et Bal. ꝙsi. cclvj. i. j. parte ¶ In fine. Vide Bar. in. l. qō ōr. de verbo. oblig.

¶ De donati. ⁊c. In fi. hui⁹ vsi. ⁊c. et no. in. l. que dotis. sol. matrimo.

a ¶ Verba enuntiatiua. Et de hoc. ff. vide late per Bar. in l. nuda. ratio. ff. de dona. per totum. Item limita in casu sing. in l. quidam. ff. de constit. pecu. & ibi dixi. vbi ex confessione inducitur obligatio. & inquantum in. l. apparet q confessio operabitur quātum ad probationem & obligationem. intellige vt dixi post Barto. in l. centum. in fi. ff. de confes. Item adde q nō minor est

1 probatio cōfessionis q̄ per instrumēta. l. cum trās egisse. C. de trāsac.

2 Clausula plus minusue apposita in contractu quod nihil plus importat.

Verba enuntiatiua in contractib⁹ quod inducant probationem non obligationem.

3 Item adde q licet sit precluſa via probationib⁹: nō tamē est precluſa via probandi per confeſſionem: ſm glo. in. c. j. de confeſ. in. vj. & Bal. in a

4 Epiſtole non ſtatur in fauorem ſcribentis niſi per aduerſarium approbetur.

Si producitur inſtrumentum continens plura capitula quod poſſum acceptare que faciunt p me & refutare que faciunt contra me.

Titius sempronio.

auc. ſed nouo iure

a enūtiatiua non inducunt obligationem in contractibus

C. ſi certum peta. & pro hoc quod no. Joan. an. in rub. de proba. & Bal. in. l. ſi vnus. ff. pactis. ff. de pactis. quem retuli in. l. j. poſt Bar. ff. quod vi aut clam. & quod no. dixit Bal. in. l. deo nobis. in prin. C. de epiſco. et cle. confeſſio enim & iuramentum non eſt ſpecies proprie probationis: ſed eſt relenatio a probādo. l. eum qui. ff. de in litem iuran. no. in. c. bone memorie. de elect. no. Bald. in. c. vaſallus. ſi de feudo fue. cōtrouer. inter do. et agna. et in. l. lucius. ff. de condi. et demon. Et not. q munꝰ intelligitur precluſa via probandi per rei euidentiam. vt no. Bald. in rubr. C. de probationi. in. v. colum. et in. l. contra negantem. C. ad legem aquil. & melius in dicta rubr. in. iij. colum. vbi dicit q confeſſio & ſacramentum non eſt proprie probatio: ſed relenatio: et licet ſit renuntiatum probationi & cōcluſum non extenditur ad confeſſionem. Specula. in titu. de poſitis. §. iij. verſi. ſed quid ſi. & Bald. in auc. qui ſemel. in. iiij. col. C. quomodo & quando iudex. & iſtis adde quod no. Bald. in. l. j. §. quod obſeruari. in fine. C. de iuramen. calum. & in. l. ſi quis. in fine. C. de teſti. & in. l. j. C. ſenten. reſcin. non poſſe.

b ¶ Scriptura. Priuata ſcriptura an faciat fidem. vide que dicūtur in. l. admonendi. de iureiuran.

↬ Andre. Pomate. c ¶ Primo no. Vide Alexan. conſi. viij. in fi. volu. iiij. vbi dicit idem eſſe in dictione quantūcunq; & in. l. actione. j. de furtis. in apoſtillis. & in. l. poſtq̄ iudex. penulti. colum. verſi. poſtremo quero. j. de re iudicata.

d ¶ Ad inſue. Verba plus minuſue: vide omnino Bart. in. l. actione. ff. de furtis. & facit teſtum Bal. in rub. C. depoſiti. in. vj. q. ſed quid ſi teſtis dicit: vide talem numerantem mille tali loco & tempore ni fallor: vtrum per iſta verba derogetur dicto ſuo. dic q non ita dicit Bal. in. l. j. de iuſtitia & iure. per illum tex. ibi: ni fallor. & in. l. j. ff. de origi. iuris. & Bart. hic. et vide Bal. in. l. edita. in. xxiij. col. de eden.

e ¶ Inducunt. Verba enuntiatiua in contractibus inducunt probationem. iſta faciunt ad id q̄ no. dicit Specu. in titu. de teſte. §. j. verſi. ſed pone egi. q̄ ſi deduco mutuum in petitione q̄ mutuum tu fuiſti confeſſus extra iudiciū etiam parte preſente q̄ ſi de tali confeſſione in libello non fecit mentionem: q̄ probatio confeſſionis facta poſtea in proceſſu non prodeſt actori: quia talis confeſſio operatur obligationem non probationem. dic latius vt ibi per eum. facit ad ea que dixi in. l. j. §. vnde ſcribit. ſ. eo. & ad no. per Bar. in. l. triticum. j. de ver. oblī. & de die. Spe. vide iſtud limitatum per Jo. de imo. in. l. ſi ita quis. §. chryſogonus. j. de verborum oblig. quod etiam facit ad no. per Bar. in. l. ij. §. fina. ſ. ſi cer. pet. et cum dicto Specu. videtur concordare per do. Anto. in. c. examinata. de iudi. licet ibi Jnno. contra. quod retuli poſt Barto. in. l. ſi confeſſus. de cuſto. reo. et per do. Anto. in. c. ſi cautio. de fide inſtru. inſti. de actioni. §. ſi quis agens. & ſequitur Specu. Bal. in. l. fina. in penul. col. C. eo. & vide inſtitu. de actioni. §. ſequens. Jn eo. verſi. inducunt probationem &c. vide de verbis enuntiatiuis in contractibus & in vltimis volūtatibus. et ſemper aſſiſte tex. q̄ due confeſſiones extraiudiciales vel vna non inducunt obligationem ſed probationem: vt hic. & arg. l. ſempronius pro culo. de lega. ij. & no. Bart. & alij in. l. titium. de verb. obli. ſed dubium eſt quid ſi ſuper iſtis confeſſionibus eſt adiecta ſtipulatio: vtrum tūc oriatur obligatio. exemplum: reperitur inſtrumentum in quo quis confitetur ſe teneri Titio in mille ex cauſa depoſiti et promiſit per ſtipulationem reſtituere: an tunc propter ſtipulationem ſequentem ſit dicendum: q̄ ex tali confeſſione ex cauſa depoſiti non tm̄ inducatur probatio: ſed etiam obligatio. et dicendum videtur etiam q̄ non: quia ſtipulatio illa eſt acceſſoria ad ipſam confeſſionem: ideo nō mutat naturam principalis. l. ſi ſtipulatus. in prin. de vſuris. l. j. §. ſi quis ſub conditione. ff. vt lega. nomi. cauea. l. damni infecti quidam. in prin. de dam. infe. l. ſi legatis ſeruo in diem. de leg. j. no. in. l. ſi quis cum aliter. et in. l. qui rome. §. duo fratres. de verbo. obliga. in. ij. q. principali. facit regula acceſſorium. de regu. iuris. ſecūdo quia inſpici debet quod principaliter fit. l. rogaſti. in princip. & l. ſi quis neq; cauſam. §. ſi certum petatur. & l. qui exceptio. in in prin. de condi. indebi. quo argu. etiam in ſimili vtimur: als in. d. l. triticū. bene facit quod dicit Jnno. in. c. ſi cautio. de fide inſtru. poſt mediū. vbi tractans articulum: an promiſſio ſine cauſa ſit efficax. refert hic plures difficultates. et concludit q̄ vbi fit promiſſio per ſtipulationem ſine cauſa acceſſorie ad confeſſionem ſine cauſa: vt quia quis ſe debere confitetur centum Titio que per ſtipulationem reddere promittit. tunc clarum eſt q̄ promiſſio ſine ſtipulatione non obliget cū cōfeſſio ſine cauſa

b ſed probationem. Item priuata ſcriptura[b] fidem facit contra producentem: nō pro eo niſi ab aduerſario fuerit approbata. hoc dicit. ¶ Primo not.

c ex iſto. §. Illa verba plus minuſue[c] que multum

1 d ſunt in vſu que nihil plus important: nec aliquid diminuunt de confeſſione niſi aliud probetur: vt hic. facit. l. cum ſtirti. ff. de in li. iuran. & l. hec vendi

2 tio. §. ſi. j. de contrahen. emp. ¶ Secundo not. q̄ verba enūtiatiua in cōtractibus inducit[e] probationē non obligationem in vltimis volūtatibus: quid iuris ſit. dic vt. l. ex hac ſcriptura. j. de dona. Jſtud venit examinandum vbi tractatur de obligatione literarum. quod dic vt. l. generaliter. et. l. in contractibus. C. de non nume. pecu. ¶ Tertio no. q̄ ei q̄ quis ſcribit ſibi in epiſtola non ſtatur niſi per aduerſarium approbetur. vt hic in ſi. cum ſua gloſſ. ¶ Ex quo habes q̄ ſi plures res[a] ſint ſcripte in vna charta: poſſum acceptare illud q̄ facit pro me & illud q̄ facit cōtra me refutare. quod examina. vt not. q̄. C. de cōfeſ. l. j. in. xiij. q. dixi. j. de libe. lega. l. aurelius. §. penul. qō facit ad ea que tota die fiunt. pduco illud inſtrumentū inquantū facit p me: q̄ an poſſit fieri. patet. ſ. vbi remiſit &c.

Licius titius.

[b] Licet nō valeat q̄ i veritate concipitur. h. d. ¶ Opp. ſi non valet q̄ agitur q̄ eſt plus: non debet valere q̄ ſimulate cōcipitur q̄ eſt minus vt. C. plus vale. quod agi. &c. per totum. Sol. quandoq; aliquid agi ſimulatur & tamen in veritate nihil agitur: et tunc ſine dubio non valet q̄ agitur: nec q̄ ſimulate concipitur. & vt in. d. titu. quādoq; vnum agitur & aliud agi ſimulat: & tunc quandoq; illud q̄ agitur in veritate eſt de iure validū: & tunc illud q̄ agi ſimulatur valet: quia vnus cōtractus trāſfertur in alium. vt no. hic & in. l. ſingularia. ſ. ſi cer. peta. & l. eꝝ pretio. C. ſi cer. pe. q̄ſi illud q̄ agitur nullo modo eſt validū: & tunc non valet illud q̄ ſimulate cōcipitur. vt. l. j. C. de condi. ob cau. quando q̄ illud q̄ agitur eſt inualidum eo modo quo agitur: ſed validū certo modo: vt hic. vbi non valebat dotis ꝓſtitutio q̄ in veritate ege batur: ſed obligatur recipiens ad reſtituendū ſine cauſa. vt. C. de cōdi. ob cau. l. j. & ſ. de cōdi. ſine cau. l. aunculo. & tunc valet q̄ ſimulate concipitur: vt hic. & illa obligatio que naſcebatur preter propoſitum cōtrahentiū tranſfertur in actionem depoſiti. ita loquit hic. et hic babetis vt dixi vobis d q̄ exceptio ſimulationis: tunc obſtat quādo in veritate nihil agebatur: vel agebat aliquid inualidū: vel turpe: ſecus ſi in veritate aliquid agebatur: licet caderet in ſpeciem alterius obligationis &c.

Quintus.

Qui promittit pronidentiā pecunie depoſite tenetur ad vſuras ſi eas perceperit vel in ſuos vſus conuertit. h. d. ¶ Oppo. q̄ propter pactū debeant vſure ſimpliciter. vt. ſ. eo. l. publia. §. j. & l. lucius. Sol. ibi promiſit vſuras. hic vo pro miſit q̄ proſpiciet. ideo nō tenetur ad vſuras ſimpliciter: ſed in duobus caſibus hic expreſſis &c.

g ¶ Equitas conſideratur miſtim habito reſpectu ad ius ciuile & pretorium.

Quando lex nō reſpondet queſtioni propoſite qō videt determinare pro ea parte q̄ vltimo ponit.

↬ Andre. Pomate. d ¶ Ubi dixi vobis. Vide Alexandrum conſilio cxxviij. volumine. v. Salicetum in. l. ex pretio. allega. hic per Bartolum C. ſi certum petatur. et in. l. penulti. ad finem. ſ. depoſiti. Paul. de caſtro conſilio. ix.

↬ Andre. Poma. e ¶ Deponenti. Vide vnum pulchrum caſum per Bal. conſi. cccxx. in. ij. parte. col. iij.

f ¶ Nota q̄ equitas. Nota et vide Bartolū in. l. ſi fideiuſſor. §. quidam. j. mandati. Et adde Baldum in. l. ementis. in. ij. q. C. de contrahenda emptione. et ad hanc. l. et quid ſit equitas. vide Anto. de butrio. in. c. in literis. de reſtitu. ſpoliato. & Bal. in. c. j. §. ad hec. de pace iuramen. firman. & ſm Jacob. de belui. equitas ſumitur quatuor modis: vt ibi per eum. et quod notat in. l. finali. C. de fructibus et litis expenſis. & Barto. in. l. j. in fine. C. de legibus.

↬ Andre. Poma. f ¶ Nota q̄ equitas. Vide Alexan. conſi. cxxj. incip. viſo proceſſu. vlti. col. j. volu.

↬ Andre. Poma. g ¶ Non reſpondet. Adde gloſ. l. qui filium. §. ſabinus. ff. ad trebel. limita q̄ nō: quia in practica ſepe ſolet dici q̄ dum per

a ¶ Si plures res. Adde Cy. j. l. ij. C. de dona. ante nup. & per Bal. omnino in. d. l. j. in. ij. charta. C. de confeſ. & adde q̄ aliqui faciunt differentiam inter epiſtolam & libri rationū: vtrum in epiſtola poſſumus acceptare partem dicentem: q̄ dedi tali: & reſultāre aliam dicentē: q̄ tu reddidiſti: vt hic. ſecus in libro rationum vbi ſunt data et accepta que dicūtur ita contigua: vt non poſſint ſeparari. l. quedam. §. fina. et ibi no. ff. de edē. fa

3 cit. eo. tit. l. ſi quis ex argentarijs. §. 4 rationem. & quod a ibi nota.

b ¶ Lucius titius. Jn prin. bu. l. ꝛc. vide Bar. in. l. qui mihi donatum. in prin. j. de dona. qō b no. Bal. in. l. incendium. C. ſi cer. petatur.

c ¶ Simulate concipitur. An & quādo ſi non valet qō agitur: valet q̄ ſimulate cōcipitur: c adde late Barto. in conſil. incipiente: petrus nicole. et Barto. in. l. j. C. plus valere. & in. l. ſi ſub ſpecie. C. de poſtulan. & in. d. l. ex pretio. et vide Bal. in. l. cum precibus. C. de pba. et illud not. ſequitur Bal. in rubri. C. eo. in. v. q. & not. q̄ ad hoc vt quid dicatur ſimulatū oportet q̄ ab initio partes conueneriut de ſimulando: ſecus ſi ex poſt facto. vt not. Bal. in. l. j. in. g. q. C. ſi ſer. extero. & quali ter probetur ſimulatio: vide Barto. et Bald. in. l. multum. in caſu illius l. C. ſi quis alteri vel ſibi. de hoc an et quando ſi nō valet quod agitur valeat id q̄ ſimulate concipitur: ad

1 2 de late Bartol. in conſilijs conſilio quod incipit: petrus nicole. et Bartolum in. l. j. plus valere quod agitur. et in. l. ſub ſpecie. C. depoſiti. et in. d. l. expreſſio. et vide Baldum in. l. cum precibus. C. de probationibus. et iſtud ſequitur in rubrica.

↬ Andre. Pomate. d ¶ Ubi dixi vobis. Vide Alexandrum conſilio cxxviij. volumine. v. Salicetum in. l. ex pretio. allega. hic per Bartolum C. ſi certum petatur. et in. l. penulti. ad finem. ſ. depoſiti. Paul. de caſtro conſilio. ix.

↬ Andre. Poma. e ¶ Deponenti. Vide vnum pulchrum caſum per Bal. conſi. cccxx. in. ij. parte. col. iij.

f ¶ Nota q̄ equitas. Nota et vide Bartolū in. l. ſi fideiuſſor. §. quidam. j. mandati. Et adde Baldum in. l. ementis. in. ij. q. C. de contrahenda emptione. et ad hanc. l. et quid ſit equitas. vide Anto. de butrio. in. c. in literis. de reſtitu. ſpoliato. & Bal. in. c. j. §. ad hec. de pace iuramen. firman. & ſm Jacob. de belui. equitas ſumitur quatuor modis: vt ibi per eum. et quod notat in. l. finali. C. de fructibus et litis expenſis. & Barto. in. l. j. in fine. C. de legibus.

↬ Andre. Poma. f ¶ Nota q̄ equitas. Vide Alexan. conſi. cxxj. incip. viſo proceſſu. vlti. col. j. volu.

↬ Andre. Poma. g ¶ Non reſpondet. Adde gloſ. l. qui filium. §. ſabinus. ff. ad trebel. limita q̄ nō: quia in practica ſepe ſolet dici q̄ dum per aliquem docto. plures opi. referuntur qui aliquā ex eis nō approbat q̄ in dubio vltima ſcienda eſt. qō intellige verum niſi prima opi. loquerētur de equitate. ſecunda ſaperet rigorem gloſſ. tenenda memorie. l. ſi cum exceptione. §. ſed & ſi quis. in ver. labeo. ver. omnimodo &c. quod metus cauſa. quam pro ſingu. ſequitur Areti. conſilio. clxiij. incipien. diligenter & mature. colū na. iiij. Et de hac materia vide Alexan. conſili. clxiij. colum. j. volu. ij. & conſi. li. colum. ij. iiij. volu. et conſil. xxij. col. j. iij. vol. et conſil. lxxvij. columna. ij. volu. ij. Bald. et Ange. in auc. ex teſtamēto. C. de colla. colū. j. docto. l. cum fundus. §. ſeruū tuū. ff. ſi certum peta. Alexan. l. nō amplius. §. ſi. colū. j. de lega. j. Bal. l. ſi mater tua. C. ne de ſta. defun. doct. l. ſi idem cum eodem. vbi Jaſ. ff. de inriſdi. omnium iudi. Alex. conſi. clxxv. col. ij. vol. ij. & 2ſi. iij. vlti. col. iiij. volumi. & cōſil. xxxij. colū. ij. volu. iiij. & conſil. li. iiij. colū. eo. volu. Panor. cōſil. xlij. j. colum. vol. ij. Ange. are. §. reſponſum. pudentum. j. colum. inſtit. de iu. natu. gētium. in. §. item pretium. colū. i. de empt. et vendi. inſtitu. Alex. cōſi. g. in ſi. volu. v. Felici. col. vlti. de conſtitu. Barba. cōſi. iij. als. xxx. viij. colūna. volu. j. Panormi. c. at ſi cleri. iiij. colum. de iud. Bemi. c. ij. col. j. de penis. Barba. c. examinata. colū. xxiiij. de iudicijs. Panormi. c. cum dilectus. colū. antepenulti. de ordi.

3 Tertia perſona veniēs qō impediat depoſitum.

4 Officium iudicis in actionibus bonefidei qō proteditur vltra perſonam actoris & rei.

5 Poſſeſſio quod tranſeat etiam vbi cōtractus nō tenet.

Bona fides.

Bona fides eſt in genere vt res

e depoſita deponenti[e] reſtituat niſi extrinſeca: & ſpecialis ratio hanc bonā fidem impediat. hoc dicit. tota. l. ¶ Nota q̄ equitas[f] non eſt conſideranda mere ſm ius gentium: ſed miſtim habito reſpectu ad precepta ciuilia & pretoria: qō facit ad

2 multa. dicit quidam per iſtū tex. cum glo. q̄ tūc

g do lex non reſpondet[g] queſtioni proposite videtur determinari pro ea parte que vltimo ponitur. facit. j. de dam. infect. l. qui creditor. ſed tamē hoc non concludit de neceſſitate. quod not. ¶ Not. q̄

3 Tertia perſona veniens impedit[h] depoſiti reſtitutionem. quod dic vt. l. penulti. C. eod. & auc. ibi poſita. ¶ Item no. q̄ officium iudicis quod deſeruit in actionibus bonefidei p[i]otēditur vltra perſonas actoris & rei. ¶ Item no. Jaſ. ff. de in rem contractus tranſeat ſola detētatio: tamen hic vbi non tenet tranſit etiam poſſeſſio. facit. l. ei a quo. j. de vſucapioni.

Modnerua.

[i] Lex iſta legitur duob⁹ modis. vno modo ſm gloſſ. alio modo ſm modernos. cui lectu. modernorum applaudent quedā verba hic poſita quam lecturam teneo ſm quam breuiter hoc dicit. lata culpa dolo equiparatur que preſumitur ſi quis non adhibet eam diligentiam in rebus alienis q̄ in ſuis. hoc dicit. Et ſm iſtam diuiditur. Primo ponit dictum. Secundo illud probat per rationem. Tertio ponit ratio nem rationis. Secūda ibi: nam et ſi quis. Tertia ibi: nec enim. ¶ Oppo. nullum ſimile eſt idem. & vt C. de codicil. l. ſi idem. & C. de epiſcopis & clericis. l. ad ſimilitudinē. ſed. l. alias. dicit q̄ culpa lata equiparat dolo: ergo nec eſt dolus. vt. l. j. §. j. §. ſi quis teſta. liber. eſſe iuſſus fue. et. §. ſi men. fal. mo. dixe. l. j. cuius contrarium hic dicitur. Huius timore dicit glo. Ego expono hic latiorem culpam: id eſt latam: et quod ſequitur dolum eſſe expone: ideſt dolo comparari. et ſm hoc allegatur iſta. l. communiter: q̄ lata culpa dolo comparatur. ſed certe hoc non dicitur hic: vt ſtatim oſtēdam: ſed hoc dicunt. ll. contrarie: q̄ quomodo intelligatur ſcribo hic. & gloſ. tangit in. l. in actionibus. de in litem iuran. ¶ Et vt oſtendam iſtam lectu. glo. oppo. lata culpa eſt non intelligere. quod omnes intelligunt. vt. j. de verb. ſigni. l. late. Si igitur intelligis

cogni. & c. fin. col. iiij. de foro cōpe. Roma. conſi. cccxxvij. col. iij. Allegā. l. iulianus. in fin. de lega. j. Cardi. conſi. xxiij. Areti. in auc. ex teſtamento. col. iiij. C. de colla. Oſtien. & Joan. an. c. i. de ſenten. excō. lib. vj. Roma. l. iij. §. neratius. ff. de acqui. poſſeſ. Jmol. c. ſi. penul. charta. de preſcript. Bal. c. j. Alex. conſi. lvj. col. xv. volu. iiij.

b ¶ Impedit. Et no. Bart. in. l. ſi alienam. & ibi de intellectu huius. l. j. ſolu. matri. & alicubi no. Bal. in rubri. C. eo. in. vij. & viij. q. & Bal. poſt Bart. in in. l. ſi quis conductionis. & ibi glo.

i ¶ Quod nerua. Jn prin. huius. l. declara hanc literam. vt per Bald. in l. pignus. in. v. col. C. de pigno. act.

k ¶ Eſt idem. Et adde quod dicit Bald. in. l. curatoris. C. de nego. geſt. q̄ illud dicitur ſimile in quo eſt aliqua differentia: tamen ſecum plurimum habet cōuenientiam. alle. no. in. l. de quibus. in prin. ſ. de legi. alibi etiam vide quid dicatur ſimile in. l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthumis. et in. l. qui liberis. in prin. vbi tex. & glo. & doc. ſ. de vulga. & pup. et glo. in. c. capitulum. in ver. cōſilij. de reſcrip. in quibus locis habetur qualiter intelligatur illud q̄ hic dicitur nullum ſimile &c. et melius declaratur quid ſit ſimile in. d. l. qui liberis. quam alibi ſm Bald. & Angel. ibi. & per Bal. in. l. neq; ff. de legi.

↬ Andre. Poma. k ¶ Simile eſt idem. Vide Prepoſitum. c. humanū genus. j. colum. diſtin. j.

prin.huius.l.in lata culpa:male sequitur tex.qui cõcludit:q̃ fraude nõ caret qñ fraus venit ex animo.vt.l.j.s.de dolo.lata culpa ex ignorãtia ¶Sui timore glo.sup illo ver.fraude.exponit.i.lata culpa istud nõ est verũ per literã que sequit:nõ enim salua fide ꝛc.nã ille qui est in lata culpa habet fidẽ saluã.vt.l.sed ꝛ si lege.s.scire oportet.s.de peti.hereditatis.ideo glo.recessit ab illa expositiõe:ꝛ exponit fraude.s.psumpta.que expositio est vera legendo prout ego legi q̃ loquit de culpa latiori ppne.dico ergo q̃ hec.l.ita debet intelligi.nã debetis scire q̃ quidã est dolus verꝰ:ꝛ iste appellat culpa latissima.ꝛ est dolus psumptus:ꝛ iste appellat culpa latior:vt hic.est culpa lata in qua nõ est dolus verus nec psumptus cuiꝰ finis est non intelligere. vt.j.de ver.signi.l.late.Est etiã culpa leuis:leuior: ꝛ leuissima:q̃ nõ psequor.dixi plene in repeti.huius.l. ¶Oppo.hic intelligit duob⁹ modis.q̃ qs est minus diligẽs in suis ꝛc.vel est plus diligens. prout intelligit de eo q est minus diligens.innuit q̃ si ita est diligẽs in alienis sicut in suis nõ punitur. Cõtra.j.solu.matri.l.si cõstante.s.si maritus. vbi in alienis punit:ly non in suis.Sol.dicit glo. fateor q̃ punit per.l.illam:nõ per istam.ꝛ optime dicit secundã lec.quã teneo.nam hic tractat de culpa latiori que est fraus psumpta que psumitur ex eo q̃ nõ est diligẽs in reb⁹ alienis sicut in suis:sed vbi i suis ꝛ alienis esset negligẽs:cessaret ista psumptio fraudis:nec punit per hãc.l.sed si est tanta negligentia que cadit in culpã latã punitur per alias leges q̃ tractãt de lata culpa. ¶Item opp. prout hic intelligit de eo qui est plus diligẽs quã sint cõmuniter homines diligẽtes in suis reb⁹.ergo videt q̃ diligẽtia sua sit fibi dãnosa: quia si est minus diligẽs in alienis tenet:ꝛ sic deteriozis cõditionis est iste q̃ minus diligẽs.contra.l.non solum.C.de noxa.lly timore Jo.de blonsco qui primus tractauit hãc materiã multum seriose in materia quã fecit super titu.de action.non tenebat istã opi.de eo qui erat plus diligẽs. Alii Modern. tenẽt et est verũ. nam eoipso q̃ non est ita diligẽs in alienis sicut in suis fraude nõ caret:nec dicit q̃ sibi noceat diligentia sua:q̃ est falsum: imo nocet dolus suus psumptus:q̃ nõ est ita fidelis alteri sicut sibi. ¶Oppo.exꝑ glo.hic dicit:q̃ non adhibere eã diligentiã in rebus alienis q̃ in suis: est lata culpa.Contra:q̃ imo videtur culpa leuis.vt.s. fami.hercis.l.heredes.non tantum.ꝛ.j.titu.ij.l.lucius socio.Sol.hic loquit de reb⁹ alienis simpliciter.ibi loquit de rebus cõmunibus.ratio quia nõ ita de facili psumit dolus in reb⁹ cõmunibus ex negligẽtia cũ ad eũ pertineat cõmodum ꝛ incommodũ sicut in reb⁹ alienis. ¶Oppo.s.cõmo.l.si vt certo.s.q̃ vero senectute.ꝛ q̃ ibi no. Solu.ibi fuit magis diligẽs in ꝓprijs ex causa:q̃ res ꝓprie erãt ꝓfiosiores:nec poterat ambas saluas facere: et sic cessat fraudis psumptio:et sic nõ põt dici culpa latior.hic vero nulla erat causa que eũ excusaret.Cõclude ergo q̃ aut loquimur in reb⁹ cõib⁹: et tũc non adhibere eam diligentiam quã in suis: non est latior culpa:sed culpa leuis.aut logmur in reb⁹ alienis:ꝛ tũc est culpa latior:vt hic.nisi fit aliqua psumptio per quã excusatur. ¶Nũc haberemus videre materiã culpe.ꝛ primo quid sit culpa in genere.secũdo quotuplex sit culpa:ꝛ sic de natura cuiuslibet culpe per q̃s haberemus modũ probandi culpã.tertio haberemus dicere qualiter culpa veniat in cõtractibus.q̃ omnia examinaui hic plenissime in repeti.quã feci super.l.ista.et potest hic scribi ꝛc,hic non sunt alia ꝛc.

¶Fraus ꝛ dolus idem sunt:ꝛ fraus inest dolo. Nullum simile est idem.

Lata culpa est non intelligere q̃ oẽs intelligunt. et quid sit lata culpa.nu.16.

Genus representatur in qualibet sua specie: licet species inter se differant.

Fraus psumpta quod nõ fit si adhibetur maior diligentia in ꝓprijs q̃ in cõmunibus.

Culpa quid sit.

Ignorantia legum q̃ sit lata culpa.

Culpe species q̃ sunt quinq̃.

Promittens emendare damnum commissum culpa famuli q̃ tenetur de furto facto per famulum.

Dolus q̃ sit culpa leuissima.ꝛ nu.11.

Dolus quid sit.

Culpa latior quid sit.

Dolus verus:ꝛ dolus psumptus:quomodo inducatur:et ex quibus probetur.

Dolus verus ꝛ dolus psumptus:quomodo differant.

Medicus ꝛ menso: negligens in arte sua quod dicitur lata culpa.et nu mero.18.

Error iuris in quolibet literato an sit lata culpa.

Lata culpa an equiparetur dolo.

In quo ad infamiam irrogandam.

Quo ad iuramentum in litem lata culpa non equiparatur dolo.

Lata culpa non inducit malam fidem:dolus sic.

Lata culpa non impedit acquisitionem fructuum licet dolus sit.

Leuis culpa quid sit.

Leuissima culpa quid sit.

Inter leuem culpam leniorem ꝛ leuissimam q̃ non sit differentia.

Leuissima culpa in quibus equiparatur late ꝛ leui culpe.

Lata culpa leuis ꝛ leuissima:quomodo veniant in actione depositi.

In mandato quomodo ꝛ quando quis teneatur de culpa:ꝛ de qua.

Inducati ꝛ medici seruiunt gratis vt homines ad eos accedant.

In actione tutele que culpa veniat:et quomodo tutor:an remoueatur propter leuissimam culpam.

Negotiorum gestor ꝓ quo culpa teneatur.

In actione ꝓ quo culpa:quis teneatur.

In precario qua culpa veniat.

In contractibus quando ꝛ que culpa veniat.

In actione ex testamento que culpa veniat.

Quod nerua. Lex ista posita est.ff.depositi.et est difficilis in sepsa:ꝛ habet sentiam ꝛ materiam difficillimã:ꝛ subtilissimam:ꝛ quotidianã et a nostris doctoribus male explicatã: in cuius repetitione teneo ordiné consuetum. Et lex ista legitur duobus modis. vno modo ſm nostros doc.alio modo ſm Modernos quoꝝ opinionẽ hic sequor. et ſm lect.quam intendo tenere.breuiter hoc intẽdit.Latior culpa est dolus seu fraus psumpta ex eo q̃ minozem diligẽtiam in rebus alienis adhibet q̃m in suis.h.d. Et lex ista diuiditur in partes tres.primo ponit vnum dictum in quo ostẽdit dictum Nerue esse verissimũ:vsq̃ ibi: nam et si quis.Secũdo ponitur probatio:seu ratio precedẽtis dicit:vsq̃ ibi: nec enim.Tertio ibi:ponitur ratio rationis:vsq̃ ad finẽ. Casum in terminis sic forma.Ego deposui apud Titium libzum meũ:ipse non adhibuit eam diligentiam in re deposita quam adhibet in sua.et inuenio q̃ Nerua dixit:q̃ adhibere minozẽ diligentiam in rebus alienis q̃m in suis est latior culpa.q̃s idem est q̃ dolus:ꝛ sic depositarius tenetur. ¶Quero an bene dixit Nerua. Respondet Jurisconsultus q̃ dictũ Nerue displicebat Proculo.ꝛ sibi videtur verissimũ.h.d.primo. Intẽdo ad secundã partem veniã premitto ad enidẽtiam † q̃ fraus et dolus idem sunt. vel q̃ fraus mest dolo sicut species in suo genere.vt.s.de pac.l.iurisgẽtium ſ.sed si fraudandi.ꝛ ibi not.ſm diuersas expositiones expressiuas.s.de his qui no.infamia.l.j.Doc ꝓmisso in hac secũda parte sic forma casum. Instat iuuenis querens qua ratione monetur Jurisconsultus ad hoc dicẽdũ. Respon. Nerua intellexit latiozem culpã q̃i quis adhibet minozẽ diligentiã in rebus depositis q̃m in suis:sicut hominis cõmunis natura exigit:hoc est plus vel minus.non curo ſm diuersas expositiones glos. Si tamen nõ adhibet tantã diligẽtiam in rebus depositis sicut in suis non caret fraude:si non caret fraude ꝛ fraus idem est q̃ dolus. ergo manifeste cõcludo:q̃ latior culpa est dolus psumptus.vt.j.dicam.h.d.secũda particula. Instat queres ꝑ bctis q̃ nõ caret fraude. Respondet in risu solutis adhibere minozẽ diligẽtiam i rebus depositis q̃m in suis nõ potest fieri salua bona fide.subandit ergo si deficit bona fides adest dolus seu mala fides que est ius cõtra riũ.h.d.ꝛ probatur ista conclusio.C. de rescin.vendi.l.si dolo.ꝛ.j.de verb.signi.l.hec verba. ¶Expedito tex.ꝛ exposito:vt apparet ex predictis notabilia collige per teipsum.vides ergo ſm predictam lectu.q̃ illud q̃ text.dicit culpã latiozem: stat propter: q̃ est idem q̃ est dolus psumptus.sed glo.exponit culpam latiozem.i. latam.ꝛ male:vt.j.dicam. ¶Oppo.Tullum simile est idem:ꝛ ſm philosophum.ꝛ probatur.s.de legi.l.non possunt.C.de episco.ꝛ cleri.l.ad si militudinem.ꝛ.C.de codicil.l.si idem.sed lex dicit q̃ lata culpa dolo assimilatur:ergo nõ est idem.vt.s.si men.fal.modum dige.l.j.si quis testa. liber.esse iussus fuerit.l.j.s.ij.ꝛ.j.ad trebe.l.mulier.s.si heres.Si assimilatur dolo:ergo non est idem q̃ dolus.sed tex.hoc dicit.ergo male.Sol. dicit glo.expone hanc latiozem culpam;ideſt latam.ꝛ quod dicit dolum esse:expone:ideſt dolo comparari.sicut enim opere diuersorum hominum sepe omnimodam similitudinem habere videntur:et dicitur eedẽ. argumentum.j.de duobus reis.l.nemo est qui nesciat.ita hic propter omnimodam

Scõm aliã.vide bal.in.l.pigno in.gy.col.C.de pigno.act.in cõtrarium.ꝛ bal.in.l.si cõstante.s.si maritus.prealleg.

Andre. Ponia.

Scõm aliã.vide Alex.l.etiã.s.j.in tertio notabili.ff.solu.mat.

Culpa in gñe. Et de hac materia Bal.ꝛ satis lata te in.l.si ostãte.s.si maritus.ſ.solu.post Bar.in.l.j.s. nõ aũt.ſ.si qs testa. liber.i viij.col.Itẽ limita ſm Bal.ꝛ ang. l.sicut.ad fin.C.de prescrip. xxx.an. qñ iuris ignorantia excusat a pẽis doli non late culpe.itẽ pbatur dolus si qs id quod pmisit.et de quo recepit preceptũ quarẽtigie nõ facit.l. q restituere. de rei vẽ. ſm bal. in.l.j.de senten. q̃ eo qñ interest.i. ex.col.in ver. mer a cator.ꝛ de istis pbationib⁹ p bar. in trac.de teste.et vide in.l. dolũ.C. de dolo.casus fortuitus est cui puideri non potest. Adde bal.in.d.l.

Andre. Ponia.

Est idem. Hinc regule adde Felic.capitulũ.in gl.j. de rescrip.vbi circa vnũ verbũ per card. Tleg.i.c.humanũ gen⁹.col.ij. in fi.distti.ꝛ vide glo.c. capitulũ.in glo.j.ꝛ ibi Barb. de rescri.ꝛ Bemi nia.c pe.de ꝓben. in.vj.ꝛ glo.ij.c.de niq̃.vij.q.j.ꝛ Alegã.vbi ponit pulchrã.q.consi.cxix. col.ij.vo.ij.Sozi. consi.ccc.col.ij.

Est lata culpa q̃ nõ intelligit q̃ oẽs intelligunt: vt dolus est dolus malus. Itẽ ali⁹ est dolus verus ꝛ manifestus:ali⁹ dolus psumpt⁹.vt pbat s.de dolo.l.i.ꝛ.l.si pcuratorẽ.ſ.si dolo.ꝛ.l. dolus. Modo si diceret q̃ species eãparet generi:vt homo equiparat a iali:hoc nõ est bona locutio. imo dz dici homo est aial.tnã gen⁹ representat in qua libet sua spẽcie.lz species iter se differãt.vt.l.si qs harũ.ſ.interẽptũ.j.de leg.iij.ꝛ vñ legi.l. iter agnatos.ꝛ.s.de pac.l.j.ſ.cõuentionis.vere ergo possũ mus ꝛ debem⁹ dicere dolus psumpt⁹ est dol⁹ nõ q̃ cõparet dolo:ideo recedo a lec.glo. ꝛ pono casum ſm q̃ in ꝑn.dixi. ¶Ad 3tiã.l.ad leges q̃ dicit lata culpa dolo equiparat.ergo nõ est dolus. Rñ.verũ est lata culpa:lz hic est latior culpa q̃ idẽ est q̃ fraus psumpta seu dol⁹ psumpt⁹.ꝛ sic est ꝓprie dolus.ꝛ ſm hoc litera ꝓcedit plane sine violẽtia.ꝛ ista opi.fuit Jo.de bo.antiqui doct.vltramon.vt ptz in libello sup titulo de actio.insti. Idẽ tenet Pe.Andr.Zaffi.de pisis.vt dicit Cy.vt ab eo audiui sup hac.l. ¶Scdo op.dr hic in scdo rñ. ſm vnã expositionẽ q̃ si i rebus suis est min⁹ diligẽs q̃ hoim cõmunis natura desiderat q̃ deberet adhibere tãtã diligẽtiã in reb⁹ depositis quã tam in reb⁹ suis. Sed ctra q̃ etiã tũc qñ adhibet tantã diligẽtiã ſ in suis est negligẽs punit.vt.l.si cõstante.ſ.si maritus.fol.ma.dicit glo.q̃ tunc punit.q̃ est lata culpa.sed hoc p.l.illã nõ p.l.istã.credo glo.optime dicere.nã hic tractatur de culpa latiori.i.de dolo psumpto qui nõ psumit ſ tãtã diligentiã adhibet reb⁹ alterius quãtã suis sed ſ in suis esset ita negligẽs q̃ cadit in culpã latã punit nõ per hãc.l.sed per illã.l.si cõstante.ſ.si maritus.cõiuncta.l.ij.C.eo.nã in deposito venit verus dolus ꝛ psumpt⁹ hoc est latior culpa:vt hic.ꝛ etiã lata culpa.vt.s.eo.l.iij. ¶Tertio opp.dicit bſm aliã expositionẽ q̃ si i,reb⁹ suis est plus diligẽs ꝑ cõis hoim natura desideret q̃ teneat tantam diligentiã prestare reb⁹ depositis quantã reb⁹ suis als est in fraude psumpta:ſm hoc videt q̃ diligẽs als est in fraude psumpta:ſm hoc videt q̃ diligẽs als est in fraude psumpta:ſm hoc videt q̃ diligẽs

a ¶ Culpa latior. Bal. in l. pignus. in. v. col. C. de pig. act. ↄ ibi vide differentiam inter latam ↄ latiorem.

c ✠ Andre. Poma. a libus. col. iij. ff. sol. ma. ¶ Cepol. consi. cviij. j. dubio. vide Cur. consi. v.

c ✠ Andre. Poma. b ¶ Illa prolata. vide Aleg. consi. ciij. col. v. vol. j.

c ¶ Culpam latiorez. vide que dixi §. in. iiij. col. post bar. Ja. but. ↄ an. in l. si quis id qō. §. de iurisd. om. in. §. in doli. dolum presumptu ↄ dicit esse idē quod lata culpa. et vide. §. propi. col.

d ¶ Clariores. sed do. An. in. c. ij. de cēsi. videtur velle cōtrarium vbi dicit qō si in criminalib⁹ leg expresse requirit doluꝫ ad penā imponendā qō sufficit latissima culpa p q̄ inducit dolus presumptus: sed Jo. ibi refert Bar. tenere contrarium bic ↄ melius nisi a tali probatio exp̄sse esset a iure probata. l. si quis adulterij. C. de adulte. ↄ adde quod dixi. §. in. q. an lata culpa eqparet dolo. vide Bart. in. l. j. §. non autē. j. si qs testa. liber. ↄ qō ibi dixit bal. in. l. pign⁹. de pigno. act. in. iij. col. in ver. sed si dubitatur. vbi tenet q̄ magima culpa sit dolus. et Bart. §. propi. col.

e ✠ Andre. Poma. b ¶ Quid, est lata culpa. ¶ Et dicta Bart. circa istas diffinitiones dicit cōiter vide Paznoz. consil. lxxxij. col. ij. volu. ij.

f ¶ Eiusdem prosessionis. Quid si quis temere aliquid asserit an dicat in dolo vel lata culpa. vide ea q̄ dixi i. l. ij. C. quod cuiusq; vniuer.

e ✠ Andre. Poma. d g ¶ Juxta p̄dicta. Quero an error iuris sit lata culpa. vide Aleg. l. ij. col. ij. ff. qō quilqz iur. Ancha. c. ca nonum. col. lv. ad fi. et seq. de consti. Alexā. consi. lxv. col. ij. vol. j. ↄ cōsi. lxxvij. vol. iij. col. ij. vbi ponit pulchū casum. Felic. ij. col. ij. de cōsti.

arbitroz esse verū qz dolus contineꝫ sub appellatione culpe. nā ille qui cōmittit dolum deuiat a bono. ergo ↄ. pro hoc qō dolus est culpa est gl. §. de mino. l. ij ex causa. §. si mulier. ↄ. j. de regu. iur. l. qō quis sua culpa. p⁹out ibi glo. exp̄plificat in furto et delicto: vt bic. ↄ ptz in. d. l. in v̄editiōe. ↄ qō ibi no. ↄ. §. de peti. heredi. l. nō tantū. §. veniunt. in gl. sup ver. p̄edo. nec ob. qō videtur poni copula et: inter dolū ↄ culpā. vt. d. l. ij vt certo. §. nunc vidēdū. ↄ de reg. iur. l. cōtractus. cū si. per qō videnꝫ diuersa. vt no. j. de iur. ↄ fac. igno. sup rubri. qz in illis legib⁹ culpa ponit pro leui ↄ leuissima. ↄ sic. put species distincta a dolo q est culpa leuissima. sed accipien do culpaz in genere cōtinet sub se species culpeyt §. vidistis. ¶ Tertio videdū est de qualibet culpa per se. ¶ Exprimo ↄquero qd est culpa latissima. Rñ. cū culpa latissima sit idem qō dolus manifestus diffinitionē ei⁹ habemus sicut de dolo. vt. §. de dolo. l. j. dolus autez ↄ est machinatio ad deciendū fallēdūqz alterū adhibita manifeste. illud qō dico manifeste dico ad differētiā doli p̄sumpti qui est culpa latioz. de qua statim videbimus. ↄ de boc dolo manifesto bic non tracto: qz hz tractatū per se. §. de dolo. per totuz. ¶ Quarto quero ↄ qd est culpa latior? dicūt qdā si libruz tuū posuisti in camera ↄ depositū dimisisti in a ula. istud est verū sine dubio: vt bac. l. tamē nō est dare diffinitionē sed dare exemplū. vnū alij: vt Jo. de bzo. sic dicunt. culpa latioz est fallaz callicitas ad decipiendum. fallendūqz alterū adhibita. ↄ in eo p̄sistit qō in rebus suis ↄ alienis aliter ↄ aliter fallaci animo conuersatur. ↄ idē videt sentire Pet. credo q̄ habuit bonū intellectū: tū nimis restringit ista diffinitio. nam multe alie sunt cause ex qbus dolus p̄sumit q̄ ex ista causa que per banc. l. habet. vt. j. patebit. et ideo sic diffinit. ¶ Culpa latioz est machinatio ad decipiendū fallēdūqz alterū adhibita p̄sumptiue. istud probat. §. de dolo. l. i. posui i diffinitione p̄sumptiue ad differētiā doli manifesti. Possetis vos dicere istud est falsum. nā cū consistat dolus ex animo nō pōt p̄bari. sed ex indicijs p̄sumitur. vt. C. de dolo. l. doluꝫ. omnis ↄ ergo dol⁹ est p̄sumptus ↄ nullus dolus est manifestus. respō. quedā sunt indicia manifesta. ↄ illa plata? inducūt dolū manifestū. vt. d. l. dolum. quedā sunt indicia seu presumptiōes nō ita manifesta. nec oino dolū cōcludūt. ↄ ista de necessitate nō inducūt dolū sed presumptiue. vt. j. ti. j. l. si pcuratoꝛ. §. dolo. ↄ. l. dolus. cū si. ↄ hoc esse verū patebit ex his que ifra dicam. ¶ Juxta hoc quero ↄ q̄ est differentia in effectu inter verū dolū et presumptū vel culpā latioꝛem. rñ. primo qō differunt. qz mino: a vero dolo nō excusatur a dolo presumpto sic. vt. §. de eden. l. vbi. ↄ no. j. de ope. no. nū. l. j. §. aduersus. ↄ ibi de ꝺ per ꝺy. Jtē a vero dolo nulla est excusatio a presumpto sic: vt si sit alia presumptio que illā tollit: vt si res erat cōmunis ↄ alie res depositarij essent pretiosioꝛes: vt dixi. §. in duob⁹ vltimis ↄ trarijs. Jtē qz in causis criminalib⁹ requirunt lucemeridiana clariozes⁹ phatiōes. vt. l. sciant. C. de pba. ille talis dolus nō sufficit: qz nō debet quis ex p̄sumptionib⁹ dānari. vt. j. de penis. l. absentē. nisi forte hoc exprimeret in iure ex aliqua cā. vt. C. de adul. l. si qs adulterij. ↄ in auc. si qs ei. ¶ Jtē quero quinto ↄ qd est lata culpa? ↄ vt nihil iniquitatis remaneat incognitū. sciendum est ꝙ nostri glo. ficdiffiniūt. lata culpa est nō intelligere ꝙ oēs hoies intelligūt. vt. l. lata. j. de ver. signi. ita no. insti. quimo. re contrahi. ob. §. pe. vbi gl. voluit describere oēs culpas. hoc etiā sentit gl. sup hac. l. Certe bec diffinitio nō est bona. nō enī quertiē cū suo diffinito. ergo ↄ. vt. l. ij. §. j. §. de dolo. ecce furiosus nō intelligit qō oēs intelligūt. ↄ tū cōstat qō nō est in lata culpa. vt. l. diuus. de offi. p̄si. ↄ. l. illud. §. de iure limita vt per Sali. l. quod te. §. si cer. pet. quādo ius procederet ꝙ regulam. secus si per fallentiā. adde Aleg. consi. lxvj. in. j. col. iiij. vol. ↄ p̄silio lxxvj. penul. col. iij. vol. Roma. cōsi. liz. ↄ consi. cclj. quod intellige in statutis clausis in cozpoze statutoꝛū. secus si sunt extranagātia. vt p Are. consi. cliij. col. j. ↄ de ista questione vide Jmo. consi. cxxiij. ↄ consi. lxxxj. als. lxv. columna iij. vol. iij.

jniur. q esti sensu carent nō possunt cōmittere culpā vt. d. l. §. j. si quadru. pau. fecisse. dica. alij vt Jo. de bzo. sic diffinunt. lata culpa est quedā negligentia que cōsistit in eo qō qs minoꝛē diligentiā adhibet in reb⁹ alienis ꝙ in reb⁹ suis. ↄ cōis hoim natura desideraꝛ. pbaꝛ in. d. l. late. ↄ facit bic. ↄ ista nō est bona: ecce fm cōes hoim naturā qs ignoraꝛ medicinā. Jtē qs nescit esse mēloꝛ seu mēsuraꝛ agroꝛū: tū medicū vel mēsoꝛē nō esse nō est lata culpa. licet i arte sua medicus ↑ vel mēsoꝛ negligēs sit in lata culpa. vt. l. illicitas. §. si cui. §. de offi. presi. ↄ de reg. iur. l impetratoꝛe. ↄ si mē. fal. mo. dixe. l. j. §. j. Videsdes ergo qz lata culpa nō semper cōsistit in eo qō hoim cōis natura desideraꝛ. vñ tertij vt Pe. diffiniūt lata culpa est negligētia magna ex fatuitate procedēs que cōsistit in eo qō minoꝛē diligentiaz qs adhibet quā hoim cōmunis natura desideraꝛ qui sunt einsdē professionis ↄ cōditionis. per ista esti verba que sunt vltimo loco posita tollitur obiectio que fit de medico vel mēsoꝛe ↄ aliꝰs artib⁹ ista diffinitio mihi videt imperfecta. vnde ex eo qō dicit lata culpa est magna negligentia. primo videt asserere ipse qō lata culpa nō committeꝛ nisi in negligendo sed certe imo cōmittitur etiā faciēdo qō sacere nō debet. vt. l. si seruū. §. j. j. de ver. ob. pterea dicit ipse ex fatuitate puenies ↄc. Fatuitas esti est illa que cadit in furiosuz ↄ mēte captū. vt. §. de postu. l. fatuo. in quo nō cadit culpa lata. vt. §. dictuz est. ego autē sic diffinio. lata culpa est deuiatio incircūspecta ab ea diligētia quā cōmuniter habēt hoies ꝙ sunt einsdē professionis ↄ cōditionis. credo q̄ ista breuis diffinitio omnia comprehendat. ¶ Qō enim dico deuiatio. istud est nomē generale ad oēm culpaz. vt ptz. §. in diffinitione culpe in generali. Jtem est nomen cōe culpe in faciendo ↄ culpe in nō faciendo. ponit ergo bic istud nomen vt genus. incircūspecta. hoc dico ad differentiam doli veri ↄ p̄sumpti hoc est ad differētiā culpe et latissime ↄ latioris q̄ veniunt ex animo manifesto vel p̄sumpto. sequit ab ea diligētia quā cōiter habēt hoies hoc probaꝛ in. d. l. late. ↄ hoc ꝺ ad differētiā culpe lenis leuioris ↄ leuissime q̄ circa aliud cōsistit. vt. j. videbitis. Sequitur ↑ eiusdē professionis. ↄ hoc ꝓpter medicos ↄ alios gin arte sua dicunt cōmittere latam culpā. vt. §. dictuz est. vt. l. §. j. si mē. fal. mo. dixe. sequit ↄ cōditionis. hoc est dictū ad excludendū eos qui habēt iustā causam ignorantie. Quid enī si aliquid publice ꝺ ↄ preconizaꝛ in ciuitate. tunc cōiter oēs illud sciūt. q sunt presentes. sed q sunt fatui ↑ furiosi dicunt a mēte sua alieni. ↄ lz tūc coꝛpoze presentes tamē nō animo. ↄ sic paris cōditionis sunt absentes. eis ergo nō preiudicat ignorātia talis: qz in eis nō cadit lata culpa. vide ergo banc diffinitionē bonā que cō sistit ex genere ↄ differētijs. nō ergo quelibet iperitia artificis est lata culpa. sed si erraturin eo qō cōmuniter sciūt oēs erit lata culpa. Si erraturin eo qō sciunt excellētes artifices erit leuis. si errāt in eo qō sciunt tantū excellētissimi erit leuissima. ↄ ita debet intelligi. l. j. §. j. §. si mē. fal. mo. dixe. ↄ boc patet ex predicta diffinitione. ↄ ex his que dicenk.

g ¶ Juxta p̄dicta? quero ↑ vtrū error iuris sit lata culpa in quolibet illiteratoꝛ? ↄ videt qō nō. misi in his qui sunt einsdez professionis vt ptz ex diffinitione predicta. facit qō quilqz iuris. l. ij. ↄtra vide tur qō sic. qz oēs iura scire debent. vt. l. leges sacratissime. C. de legi. boc ergo ignoraꝛe est lata culpa. vt. d. l. late. ↄ. §. in diffinitione. p̄o boc est gl. ? §. de his qui no. insa. l. liberoꝛū. §. notanꝺ. ↄ no. insti. de suspe. tuto. §. suspectus. p hoc videt teꝛ. j. de iur. ↄ fac. igno. l. regula. ¶. pe. ibi. nec stultus ↄc. nā erranteꝭ in iure appellat stultos. ego puto sic dicenduz aut loquimur de ignorantia iuris cōis. aut iuris spālis aut municipalis. primo casu aut est ius certum et

Depositi vel contra. 106

a ¶ Opiniones doc. vt. l. dos a patre. bñ facit quod no. Bar. in. l. ij. C. de pena indi. qui male iudi. ↄ no. Bal. in. l. venditioni. C. p̄o empto. ↄ dixi post Bart. in. l. non fatetur. in penul. colum. ff. de confes. ↄ adde Bal. in l. cum quis. C. de iur. ↄ fac. igno.

b ✠ Andre. Poma. ¶ Et tunc talis. quod in errozem facti. vide Aleg. consi. ij. colū. ij. vol. ↄ col. iij. ↄ. v. ↄ Aret. §. i. xxxviij. col. ij. quem vide.

c ¶ De erroze. an liceat ignoraꝛe a municipale. ↄ quod sit lata culpa. Adde omnino Bar. in. l. oēs populi. circa fi. de iustitia ↄ iure. vbi pulchre loquitur ↄ quod no. Bal. ↄ Bart. in. l. cūctos populos. i. j. viij. col. in versi. circa maleficia. de summa trini. ↄ Bald. in. l. antepe. C. de legi. adde tamen quod in principe p̄sumitur ignorantia statutoꝛū et cōsuetudinum. vt in. c. j. de cōsti. in. vj. fm Bald. in l. si. in. ij. colū. C. si cōtra ius. Et bic adde bal. in. l. ius ciuile. in finali? verbis. de iusti. et iure. et vide Bar. in. l. oēs populi. circa fi. Jtē rustici p̄sumuntur ignoraꝛe iura. gl. est quā no. bal. in iiij. col. in. l. cū allegatur. C. de vsu. ↄ istud primū capitulū alleg. bar. in. l. de quibus. in principi. iiij. colū. §. de legi.

d ¶ Non obstat. vide ↄ limita vt per Bal. in. d. l. bonoruz. ↄ an sufficiat vnum vel plures cōsulere. que dixi in. l. properandū. §. sinautem alter utra. C. de iudi.

e ¶ Jteꝛ quero. an lata culpa eqparetur dolo. adde tu aliam fallētiaz quā ponit Nic. de matthia. in. l. etiā. §. lz. ff. so. ma. ↄ dicit Bal. in. l. ij. C. de proba. qō si in libello. deducodolum. ↄ probo latā culpam non obtinebo. ↄ vide que dixi. §. ↄ. j.

f ¶ Descendūt ex delicto. ad boc vide Bal. in rub. C. de pena iudi. qui imma. iudi. vbi hoc idē tenet. licet cōtrarium teneat in

l. hoc edicto. §. quod quisq; iuris. ↄ in. c. j. §. iudices. de pace iura. fir.

g ¶ Glo. an dolus ↄ lata culpa equiparētur. sed do. Anto. in. c. ij. de ẏsti. dicit quod si p̄o pena pecuniaria in criminalibus leg requirat dolū ad penam imponendaz qō sufficit lata per quā dolus est inductus p̄sumptus sed fm do. Jo. ibi illud videt falsum. ↄ ctra. l. ij. §. in bac actione. vi bo. rap. sed contrariū no. bic. sed fm eum dictū. do mi. Ant. poterit procedere in contractibus oibus in quib⁹ lata culpa equiparaꝛ do lo. l. j. ff. si mensor fal. mo. dixe. ↄ. d. l. qō nerua. et adde quod dixi. §. cod. iiij. ↄ. et de materia p Sali. in. l. j. C. depositi.

b ¶ Et ideo. sic diffinit culpa latioz ↄ ibi doli manifesti ↄc. de differentia inter dolū verum ↄ p̄sumptū vide Pau. de ca. in. l. vbi in princi. §. de eden.

¶ Equiparatur dolo. et puto qd sit lata culpa. de bac vide not. per bal. in. l. pignus. in. vj. col. C. de pigno. actio. ↄ Bal. in. l. si cōstante. §. si maritus. j. solu to matri. et quod equiparenk dolo bic limita no. nisi esset iurisperitus qz peritus in iure non poterit allegare suam imperitiā ad excusandū se dolo. ita dicit Ang. probari in. l. ij. §. qō quisq; iuris. qō dicit esse mirabile ad limitationē. l. si qs id qō. de iurisd. omiud. an qō sit vide que dixi in. d. l. ij.

¶ Ad malā fidē. et appellatiōe culpe de qua intelligatur vide in. l. in vēditione. §. j. de bo. auto. in. pos.

¶ Lenis culpa. vide Bal. in. l. pignus. de pigno. actio. in. ig. col. et ibi de exemplis.

istud videtur cōtra. l. j. §. non autem. nam ibi verba edicti requirebāt dolum. vt patet in p̄in. l. ↄ tu men lata culpa equiparaꝛ dolo. Respondeo quod verba posita in p̄in. l nō sunt verba edicti. sed iurisconsulti. in edicto enim non fiebat mentio doli. vel si vis dicere qō essent verba edicti. dic qō ille §. non autem. procedit ex declaratione expressa iurisconsulti per rationem que ponitur in eadem. l. j. §. j. sed si iurisconsultus hoc non expressisset. tecus esset de iure. Sol. glo. in dicta. l. in actionib⁹. §. de in litem iuran. dicit quod lata culpa ↑ nō equiparatur dolo quo ad infamiam irrogandā. vt insti. de suspec. tuto. §. suspectus. ↄ ibi etiam nota. idem tenet glo. j. solu. matri. l. si moza. expressius. C. de suspec. tuto. l. suspectos. Item Cy. C. de suspec. tuto. l. si. in. iij. q. licet quidaz aliter diz erint. vt no. in dicto. §. suspectos. Etz o vero circa hoc processit dō stinguendo. nā ant loquimur de infamia que infertur per sententiam ↄ tunc lata culpa non equiparatur dolo. vt in p̄edictis iuribus. aut de infamia que infertur ipso facto. ↄ tunc dolo equiparatur. vt. §. de his qui not. infamia. l. liberoꝛū. §. notantur. ↄ in dicto. §. suspectus. in gl. magna. ratio potest esse certa. quia in illis casibus in quibus in famatur ipso facto lex tantum abhoꝛret ista facta quod factum magis notat quam consiliū. vt. ↄ de ritu nuptiarum. l. palā. §. penul. ↄ ista opinio plaet. ¶ Tertio dicit glo. ↄ in dicta. l. in actionibus. fallit in iuramēto in litem quod defertur ꝓpter dolum non ꝓpter culpam latam. idem no. in dicto. §. suspectus. ↄ hoc tenent docto. ↄ puto verus. quia iuramentum in litē defertur ꝓpter dolum seu contumaciam seu delictus. ↄ lex expresse requirit dolū. vt dicta. l. in actionibus. ergo ↄc. vt. §. ꝓpi. dictū est in delictis. ¶ Quarto ↑ fallit in petendo restitutionem in integrum que non petitur ad uersus verū dolum. sed latam culpam sic. vt dicta l. vbi. §. de eden. ↄ ibi nota. C. si aduersus delic. l. j. §. de minoribus. l. si ex causa. §. nunc videndum.

k ¶ Quinto fallit ↑ quantum ad malam fidem? inducendam. nam dolus inducit malam fidem. lata vero culpa non. vt. §. de peti. here. l. sed ↄ si lege. §. scire. vbi dicit de ignorātia iuris que est in lata culpa. vt. §. dictuz est. ↄ ex hoc ↑ sequitur casus ↄtra quod lata culpa nō impedit fructuum acquisitionem licet dolus impediat. vt. j. de vsucapio. l. si fur. §. j. ↄ no. ꝓ ꝺy. extra de reg. iur. c. possessor. lib. vi. ver. item queri potest si erraturin iure. nec obst. qō dicitur in dicto. §. scire. vbi dicitur quod tenek restituere inquantū factus est locupletior. quia illud verū in quolibet bonefidei possessore conuento in iudicio vniuersali. Secus si conuentiur in iudicio singulari: quia tunc de cōsumptis nullo modo tenetur fm gl. §. de rei vēdi. l. ex diuerso. expressius per Cy. C. de rei vendi. l. certum. ¶ Sexto ↑ principaliter quero qd est leuis culpa? diuersi diuersa lo quuntur. nam glo. insti. qui. mo. contrahi. obli. dicit quod leuis culpa est negligentia. ↄ desidia. ista non est bona diffinitio nec descriptio. naz de sidia ↄ negligētia potest esse tanta quod cadit in latam culpam. vt patet ex predictis. Jtem potest cadere in leuissimā. vt. j. videbitis. ¶ Alij vt Jo. de bzo. dicunt leuis culpa est negligētia ex fatuitate procedens que consistit in eo quod licet quis parem diligentiaz rebus suis sicuti alienis adhibet fm qō communis hominū natura desideraꝛ non tamen talem adhibet qualem in preteritum cōsueuit adhibere probatur in stitu. ꝓo socio. §. fina. ista fm diffinitionem tenebat Cy. vt audiui ab eo super hac l. certe ista diffinitio non est generalis. solu3 enim concludit in rebus communibus ex conuentione. vt. j. patebit. Petrus vero sic diffinit. leuis culpa est negligentia que non in magna fatuitate consistit. sed in eo quod aliquis minoꝛem diligentiam

Andre. Poma. a Jaso. col. xiiij. ff. solu. matri. Alexan. consi. ccxix. col. iiij. volu. ij. ⁊ consi. lxxxv. colum. penul. in prin.

b ¶ L. in rebus. adde tex. ⁊ ibi no. in glo. fi. in. l. si constante. §. si maritus. j. soluto matrimonio.

c ¶ In reb⁹ cõmunibus. Q̃ gs adhibet maiorẽ diligẽtiã rebus suis quam alienis vel cõmunibus. vide ad hoc scãm. q. per Bald. in l. pi a gnus. C. de pign. actio. in. vij. colũ. in v°. ſ3 iuxta hoc querit cõmodati per do. Jo. in. c. j. de commodato.

Andre. Poma.

d ¶ Ad tertium. vide Alex. ẽ Alvi. colũ. iij. volu. j.

e ¶ Q̃ cõtrahẽs bat. ista rep̃hẽdit bal. in. l. pign⁹. C. de pig. acti. in materia lenis culpe.

f ¶ Est mediũ. ita nisi res sit cõmissa arbitrio accipientis. ita sin. dicit bar. in. l. i. ſ. de solu. per illũ text.

g ¶ Leuissima cul pa. ⁊ no. gl̃ iz regulariter de iure gs teneat de dño dato culpa leuissima. vt in. l. lege aql. ſ. ad. l. aql. tñ in fo. 2 sciẽtie nõ tenet. ita dicit Jnn. in. c. sicut dignũ. de homi. qõ no. ⁊ vide p Bal. in. l. pignus. in. g. col. de pig. act.

b ¶ Ex p̃dictis. ad p̃bandũ culpã. ſ. dictũ est ad eã au tẽ rep̃obãdũ viõ q̃ no. Bal. in. l. pignus. in ylti. col. de pig. act. ⁊ adde q̃ no. bar. fin. in. l. fi vt certo. §. ſ3 in terdũ. ff. cõmo. et q̃ dixi in. §. nũc videndũ ⁊ ad p̃ban dũ culpã leuẽ ⁊ leuissimã. vide bar. in. l. si cũ vẽderet. de pig. act. ⁊ bal. i l. solũ. C. de testi. ⁊ in. l. si cõstante. §. si marit⁹. sol. ma.

Andre. Poma.

i ¶ Utrũ culpa. vide Are. cõsil. cxxviij. col. iij. et quõ quis excusetur a culpa. roma. consilio. cccxcv.

k ¶ Leui seu lata. p bal. i. l. pign⁹. de pig. ac p Sali. in l. si nulli. ĩ fi. eo. ti. hic adde glos. pe. in. l. si moza. et ibi aliene. vt. l. quãuis. j. de iure dot. ¶ Ad scõm venio. leuis culpa in rebus cõmunibus incidenter est deuiatio incircũspecta ab ea diligẽtia quã ipse deuians tunc tẽporis in rebus p̃priis adhibet. hoc p̃batur in. l. heredes. §. nõ tantum. ſ. famiherci. Sed pone quod in rebus suis nullam adhibet diligentiam sed omnino est negligens. vtrũ teneat: credo quod sic. quia tũc talis leuis deuiatio caderet in latam culpã vt. ſ. dixi. ista ergo diffinitio loquitur de eo qui est in suis non omnino. sed aliqualiter negligens. facit ad predicta. l. si cõstante. §. si maritus. j. solu. matri. ¶ Ad tertium dico quod leuis culpa in rebus cõmunibus ex conuentione est deuiatio incircumspecta ab ea diligentia quam ipse deuians tunc tẽporis in rebus p̃priis adhibere solebat quãdo contrahebat seu ante cõtractum: istud p̃batur. ſ. p̃o socio. l. socio. ⁊ insti. p̃o socio. §. fi. ¶ Sunt videamus rationẽ diuersi tatis que est q̃ aliud in re aliena: aliud in re communi. Respondeo q̃ mea ⁊ aliena sunt extrema. cõmunis est medium. k modo ita est q̃ in re mea nõ tractatur de culpa que est impunita. C. mãda. l. in re mãdata. sed in aliena culpa punitur. nec suficit quod quis faciat id q̃ facit de suis. si enim in suis est negligens in alienis debet esse diligẽs. vt j. soln. matri. l. si cõstante. §. si maritus. Jn re vero communi que tenet medium inter meum ⁊ alienũ eligitur quedã media via ne culpa totaliter sit impunita. sed sufficit eam diligentiã adhibere quam in suis adhibet. Item videnda est ratio diuersitatis inter cõmunem re ipsa incidẽter ⁊ communez ex conuentione. Respon. quia si contrahitur societas per me cũ aliquo ego inspicio eam diligentiã quam ipse solitus est adhibere in suis. ⁊ sic ipse me ⁊ de diligentia tali adhibenda videatur inter nos actum. sed illud nõ potest dici in re ipsa communi incidenter. ⁊ ideo inspicitur ea quaz in suis rebus tũc adhibet. ¶ Septimo p̃incipaliter quero quid est leuissima culpa. s glo. insti. quibus more cõtrahi. obli. §. penul. dicit quod leuissima culpa est quãdo aliquo modo p̃uideri potest. Ault dicere quod si aliqua p̃uisio potuit fieri ne eueniat ⁊ est omissa illud est leuissima culpa. credo qõ glo. habuit bonum intellectum. tamen ista nõ potest dici diffinitio. quia cõpetit culpe ⁊ leui ⁊ late. doc. fol. mat. quã voluit allegare hic Bar. Jmo. in. c. j. cõmo. in. ix. col. de hac culpa legis aglie tãgũt moder. i. l. domus. ff. de legi. ⁊ alleg. bar. hic vide in. l. si qs ex argẽtarijs. §. pe. p quẽ ibi dixi. §. de edẽ. ⁊ in. l. si moza. fol. ma. ⁊ modũ p̃obãdi culpã ⁊ casum vide in. d. l. si qs ex argentarijs.

l ¶ Adhibere custodiã. maio culpa i faciẽdo quã in omittẽdo. l. si seruũ §. sequit. de verb. oblig. ⁊ no. in. l. si moza. fol. ma. l. d. l. si pign⁹. i. f. col.

¶ Alij ⁊ Joã. de bzo. ⁊ Pe. licet diuersis verbis vtantur inclinant in vnã sententiam. ⁊ dicunt sic. leuissima culpa est media negligentia ex fatuitate procedẽs que consistit in eo quod quis minozẽdi m ligentiam habet quam ille qui est diligẽtissimus.

¶ Jsta diffinitio laborat eisdem morbis quibus alie diffinitiões posite supra in alijs culpis. vnde ego sic diffinio. leuissima culpa est deuiatio incircũspecta ab ea diligentia quam habent homines diligẽtes ⁊ diligentissimi eiusdem conditionis et profession⁹. omnia verba in hac diffinitione posita expone. vt. ſ. nota. ⁊ quod dixi diligentes ⁊ diligentissimi: p̃obatur. j. de actioni. ⁊ oblig. l. j. §. is quoqz. insti. quib. mo. re contrahi. obli. §. at bi. ⁊ l. in rebus. cũ p̃in. ſ. commo. ⁊ per hoc differt a culpa leui que est deuiatio ab eo quod faciunt diligẽtes. Jtez per hoc differt a lata culpa que est deuiatio ab ea diligentia quam communiter habent homines ⁊c. ¶ Ex predictis ergo sufficiẽter potest colligi qualiter debeant formari positiones quan do quis vult p̃obare aliquas ex predictis culpis.

¶ Juxta predicta quero quare non facit culpam leuem leniorem ⁊ leuissimam. sicut latam latiorez
28 et latissimam. Respon. licet ꝯquis hoc potest facere. vt diceret quis quod deuiatio ab ea diligentia quam adhibent diligẽtiores et culpa leuior. ab ea vero quam adhibent diligẽtissimi sit leuissima. tamen quia inter has nõ reperio vllam differentiã. ideo totuz posui sub vna specie ⁊ appellani culpã
29 leuissimam. ¶ Item quero ꝯ utrum culpa leuissima in aliquo casu equiparetur leui seu lata. k Respon. quod sic. quia culpa leuis seu leuissima in faciendo equiparatur late culpe in non faciendo. ita no. per glo. j. solu. matrimo. l. si constante. §. si maritus. in glo. que incipit nõ factum ⁊c. ⁊ allegat. l. in lege. §. ad. l. aquil. que. l. hoc non facit ibi dicitur q̃ in. l. aquil. venit leuissima culpa. Si ergo quilibet ẽptrarius teneẽ de leuissima: multomagis ille qui ex vigore alicuius cõtractus vel quasi teneẽ adhibere custodiam. l facit ad predicta. l. si constante. §. si maritus. ⁊ quod ibi no. j. fol. matri. hoc videtur tenere Dy. ⁊ est notandum ⁊ est verum argumentum p̃o hoc. §. commoda. l. in rebus. §. sibi autẽ. secundo loco quando quis est diligentissimus in suis tunc leuissima culpa est deuiatio ab eo qõ faciunt diligẽtissimi. vt. §. dictum est. ⁊ equiparatur leui culpe seu late. ita videtur sentire glo. §. de iure dotiũ. l. in rebus. in p̃in. hoc nõ puto verũ. quia quando quis in suis est diligẽtissimus tunc omissio talis diligẽtie est culpa latior seu dolus p̃sumptus. vt hic: ⁊ sic est falsum qõ leuissima culpa sit. nec potest dicere quod ei cõpetat diffinitio culpe leuissime que est deuiatio incircũspecta ⁊c. quia in hoc casu. l. p̃esumit quod veniat ex animo ⁊ sic nõ potest dici incircumspecta: sed p̃uisa. ¶ Octauo p̃incipaliter quero qualiter iste culpe p̃incipaliter veniunt m in cõtractibus: ⁊ quasi cõtractibus.
30 et p̃imo in factione depositi in cuius ⁊ materia summus ⁊ omissis allegationibus distingue. aut depositum fit gratia deponentis tantum quod est regulariter. aut gr̃a depositarij: aut gratia vtriusqz. p̃imo casu aut queris de actiõe depositi ꝯ traria ⁊ in ea venit leuissima. vt. j. de furtis. l. si seru⁹. n §. idẽ quidem tinus. vbi deponẽs tenetur habere illã diligentiam quam adhibẽt diligentiores que est leuissima culpa. vt. ſ. dictus est. ⁊ ita sentit Alzo in summa. C. eo. ti. in fi. facit quod no. ſ. de pig. actio. l. si seruus pignozũ. aut de directa. ⁊ tũc aut depositarius se obtulit ⁊ tenetur de leuissima. vt. ſ. eod. l. j. §. sepe. ⁊ nota. in. l. contractus. j. de reg. iur. cum simi. si nõ obtulit se tenetur de culpa leui seu latiori vt hac. l. idẽ de culpa lata. vt. l. j. C. eo. secũdo casu quando gratia depositarij tantũ depositarius est obligatus actione directa tenetur de leuissima vt. ſ. si l. heredes. §. nõ tñ. ſ. fami. herci. ⁊ qõ ibi Bart. i pecolũ. C. cõi diui. ⁊ qõ no. bar. ſ. p̃ri. col. tex. i. l. Jctus. de reg. iur. quidi aduocato viõ cy. ⁊ Jul. in rub. C. ſ. pcu. qd i filio administrante pecunii p̃fectitiũ q̃ culpa teneẽ. vide Bal. i. l. cũ opz. §. no aũt. de bo. ⁊ li be. qd i notario p doc. i. l. vbi. in p̃n. p illũ text. ff. ſ. edẽ.

¶ Seru⁹. ad hoc idẽ text. est singu. fin Bar. in v°. nono q̃ro qd i actione mãdati ⁊c. adõ Bar. in. l. in reb⁹. §. itẽ. g. ſ. cõmo. p bal. in. l. pign⁹. in. xiij. col. C. de pig. act. vbi tenet qõ semp veniat leuis culpa i leuissima. ⁊ bart. adde i. l. cũ qui. §. fi. j. de fur. Quid aũt in nuntio an teneaẽ ſ le uissima culpa. vt. ſ. dictum est. aut de actione mãdati directa: ⁊ tũc aut in isto mãdato venit id qõ modicum vel quasi nullam requirit industriaz. vt in mãdato facto fideiussori. vt soluat ⁊ simili. ⁊ tũc ipsi mandatario imputatur solũ dolus ⁊ lata culpa sicut dictum est de depositario. vt p̃obatur ex p̃esse. j. ti. i. l. si fideiussor. in p̃in. §. j. aut in mãdato venit aliquid quod non requirit magnã industriam. sed requirit aliquid diligẽtie. vt emere aliquid gerere negotia ⁊ similia. ⁊ tunc quicquid dicat gl.⁹ venit dolus lata culpa ⁊ leuis videtur eñ se asserere diligentem. sed vbi quis teneẽ facere illud quod homines diligentes: dicitur tantũ de leui culpa tenere. vt dictũ est. illud p̃obatur. C. mandati. l. in re mandata. ⁊ j. ti. j. l. si procurator. §. fin. de reg. iur. l. contractus. aut vin mãdato venit aliquid quod requirit exactissimã diligentiam ⁊ industriam. vt in procuratore ad lites ⁊ similibus. ⁊ tunc teneẽ de leuissima. vt dicta. l. a procuratore. C. mãdati. ⁊ tunc habet locum ratio Dy. posita in d. c. cõtractus. Dy. opponit de mensore in quo cadit industria ⁊ tamẽ non tenetur nisi de lata. Rñ. illud ideo cũ nulla ciuili actione tenetur. p̃etor vo luit eũz minus grauare. vt. l. j. §. i. §. si mensor fal. mo. dixe. quod no. per gl. j. de reg. iur. l. cõtractus. ⁊ l. imperitia. ⁊ p Dy. in. c. nõ est sine culpa. extra de reg. iur. lib. vi. Jtẽ potes dicere cum quis operas suas locat quare non tenetur de leuissima cũ videatur se asserere peritum. vt. j. loca. si quis fundum. §. celsus. ⁊ l. item queritur. §. si gemma. ⁊ no. per glo. in. d. l. imperitia. ⁊ p Dy. in. d. c. nõ est sine culpa. ⁊ sic p̃edicta videt falsa respõsio. ideo magis f imputatur mandatario. quia cum mandatuz sit gratuitum habet vim cuiusdam actionis se ingerẽdo. sicut videmus in aduocatis ⁊ medicis q̃ faciunt gratis. vt homines ad eos accedant. ⁊ homines in eos magis confidant ⁊ decipiantur. sed quãdo sit pecunia accepta est locatio. ⁊ tunc hoies magis cogitant. nec videt quis se ingerere. ⁊ ideo sibi non imputatur illud quod videtur se asserere peritum. ¶ Decimo quero g quid veniat in actione tutele cum gratia pupilli ꝯ tantũ geranẽ negotia. Respõ. venit dolus lata culpa ⁊ leuis. vt. C. arbi. tute. l. gcquid. ⁊ j. de reg. iur. l. cõtractus. fallit in duobus casib⁹. C. arbi. tute. l. nomina. ⁊ j. de admini. tuto. l. tuto2 qui. §. cõpetit. in quibus non tenetur nisi de lata culpa tantum ⁊ fin hoc gl. forte que est insti. de suspe. tuto. §. suspectus. que videt velle qõ tutor remoueatur p̃opter leuissimã non bene dicit. melius sentit. j. de suspec. tuto. h l. j. §. penul. sed possetis vos dicere nõne tutor creaẽ p̃opter industriã ⁊ bonos mozes: vt. j. de tuto. et curato. da. ab his. l. scire oportet. §. penu. ergo debet teneri de leuissima. vt dixi in mandatario. Respõdeo hoc ideo: q̃ tale officium sumitur ex necessitate. argumen. j. de his quibus vt indig. l. post legatum. §. aduocatuz. facit quod no. ſ. de procurato.

Andre. Poma. a

a ¶ Mono q̃ro. Vide Alex. consi. cij. col. j. vol. iij°. ⁊ 2si. glvij. col. j. vol. j.

b ¶ Assignat ratione. Quid si ali quis dicit custodias arbitrio tuo aliquid an teneat vt depositari²? an vt cõmodatari⁹. vide Bart. i. l. j. ff. de solu. ⁊ Lud. in suo no. cclxij.

c ¶ Distingue in mãdato. p Bart. in. l. eum qui. §. fi. ff. de fur. vbi oino vide ad materiã.

d ¶ Bl. adde quod no. bar. in. l. in rebus. §. idẽ qui. ſ. cõmo. Bald. in. l. pignus. in. xij. col. C. de pig. act. vbi tenet q̃ semp veniat leuis culpa in leuissima ista cum Bar. cui adde no. per eũdem in. l. eum qui. §. fi. de furtis. quid in nũtio ⁊ aduocato ⁊ vltra superi⁹ dicta. adde hic pe. ẽ ancha. in. c. bona fides. depositi.

Andre. Poma.

e ¶ Et tunc teneẽ. Vide Alex. cõsil. xlj. iij. col. vol. iij.

Andre. Poma.

f ¶ Ideo magis. vide Feli. c. quia iudicante. colũ. ij. de p̃script.

g ¶ Decimo q̃ro. de qua culpa teneatur tutor. adõ fin Bar. in v°. nono q̃ro qd i actione mãdati ⁊c. adõ Bar. in. l. in reb⁹. §. itẽ. g. ſ. cõmo. p bal. in. l. pign⁹. in xij. col. C. de pig. act. vbi tenet qõ semp veniat leuis culpa i leuissima. ⁊ bart. adde i. l. cũ qui. §. fi. j. de fur. Quid aũt in nuntio an teneaẽ ſ le uissima culpa. vt. ſ. dictum est. aut de actione mãdati directa: ⁊ tũc aut in isto mãdato venit id qõ modicum vel quasi nullam requirit industriaz. vt in mãdato facto fideiussori. vt soluat ⁊ simili. ⁊ tũc ipsi mandatario imputatur solũ dolus ⁊ lata culpa sicut dictum est de depositario. vt p̃obatur ex p̃esse. j. ti. i. l. si fideiussor. in p̃in. §. j. aut in mãdato venit aliquid quod non requirit magnã industriam. sed requirit aliquid diligẽtie. vt emere aliquid gerere negotia ⁊ similia. ⁊ tunc quicquid dicat gl.⁹ venit dolus lata culpa ⁊ leuis videtur eñ se asserere diligentem. sed vbi quis teneẽ facere illud quod homines diligentes: dicitur tantũ de leui culpa tenere. vt dictũ est. illud p̃obatur. C. mandati. l. in re mandata. ⁊ j. ti. j. l. si procurator. §. fin. de reg. iur. l. contractus. aut vin mãdato venit aliquid quod requirit exactissimã diligentiam ⁊ industriam. vt in procuratore ad lites ⁊ similibus. ⁊ tunc teneẽ de leuissima. vt dicta. l. a procuratore. C. mãdati. ⁊ tunc habet locum ratio Dy. posita in d. c. cõtractus. Dy. opponit de mensore in quo cadit industria ⁊ tamẽ non tenetur nisi de lata. Rñ. illud ideo cũ nulla ciuili actione tenetur. p̃etor voluit eũz minus grauare. vt. l. j. §. i. §. si mensor fal. mo. dixe. quod no. per gl. j. de reg. iur. l. cõtractus. ⁊ l. imperitia. ⁊ p Dy. in. c. nõ est sine culpa. extra de reg. iur. lib. vi. Jtẽ potes dicere cum quis operas suas locat quare non tenetur de leuissima cũ videatur se asserere peritum. vt. j. loca. si quis fundum. §. celsus. ⁊ l. item queritur. §. si gemma. ⁊ no. per glo. in. d. l. imperitia. ⁊ p Dy. in. d. c. nõ est sine culpa. ⁊ sic p̃edicta videt falsa respõsio. ideo magis f imputatur mandatario. quia cum mandatuz sit gratuitum habet vim cuiusdam actionis se ingerẽdo. sicut videmus in aduocatis ⁊ medicis q̃ faciunt gratis. vt homines ad eos accedant. ⁊ homines in eos magis confidant ⁊ decipiantur. sed quãdo sit pecunia accepta est locatio. ⁊ tunc hoies magis cogitant. nec videt quis se ingerere. ⁊ ideo sibi non imputatur illud quod videtur se asserere peritum. ¶ Decimo quero h quid veniat in actione tutele cum gratia pupilli ꝯ tantũ geranẽ negotia. Respõ. venit dolus lata culpa ⁊ leuis. vt. C. arbi. tute. l. gcquid. ⁊ j. de reg. iur. l. cõtractus. fallit in duobus casib⁹. C. arbi. tute. l. nomina. ⁊ j. de admini. tuto. l. tuto2 qui. §. cõpetit. in quibus non tenetur nisi de lata culpa tantum ⁊ fin hoc gl. forte que est insti. de suspe. tuto. §. suspectus. que videt velle qõ tutor remoueatur p̃opter leuissimã non bene dicit. melius sentit. j. de suspec. tuto. k l. j. §. penul. sed possetis vos dicere nõne tutor creaẽ p̃opter industriã ⁊ bonos mozes: vt. j. de tuto. et curato. da. ab his. l. scire oportet. §. penu. ergo debet teneri de leuissima. vt dixi in mandatario. Respõdeo hoc ideo: q̃ tale officium sumitur ex necessitate. argumen. j. de his quibus vt indig. l. post legatum. §. aduocatuz. facit quod no. ſ. de procurato. l. procurator qui pro euictione. ¶ Undecimo que
34 ro ꝯ quid in actione negotiorũ gestoꝝ. Respõdeo distingue. vt no. ſ. de neg. gest. l. iij. §. interdum. et si dicis quare nõ tenetur de leuissima cum pretiuz non recipiat. ⁊ videtur se ingerere. vt. ſ. dictuz est in deposito ⁊ mandato. Respondeo vt facilius ac cedant homines ad gerẽda negotia absentiũ que alias perirẽt. vt. j. de act. ⁊ ob. l. ex mandatis. §. j. ⁊ institu. de obligatio. que ex quasi contractu. §. j.

35 ¶ Duodecimo ꝯ quero quid in actiõe cõmodati licet lex videatur facere differẽtiam inter cõmodatarium ⁊ depositarium. vt. ſ. commoda. l. si vt certo. §. nunc videndum. ⁊ de reg. iur. l. cõtractus. tamen hoc ideo facit quia inspegit ea que cõmuniter accidunt. sez q̃ depositũ fit gratia deponẽtis. commodatum fit gratia recipientis. tamen particulariter inspiciendo videt quasi eadẽ distinctio. nam aut commodatum fit gratia recipientis aut commodãtis: aut gratia vtriusqz. primo casu aut queris de actione commodati cõtraria. ⁊ in ea ve nit dolus ⁊ lata culpa tãtum. vt. ſ. commoda. l. penul. ⁊. l. fi. aut de directa quod tũc aut cõmodans vltra se obtulit ad commodãdum. ⁊ commodatarius non tenetur nisi solũmodo de dolo ⁊ lata culpa. vt. ſ. cõmoda. l. si vt certo. §. interduz. in fi. fin veram lecturam. aut se nõ obtulit fed fuit a cõmodatario requisitus: ⁊ tũc venit leuissima. vt. l. si vt certo. §. nunc videndum. ⁊. l. in rebus. Secũdo casu venit sola lata culpa: vt dicto. §. interdum. Tertio casu venit etiam leuis. arg. dicto. §. nunc videndum. ¶ Decimotertio ꝯ quid in precario. Re
36 spõdeo: aut ꝯ queris ante moza. ⁊ venit dolus ⁊ lata culpa tantũ: vt. j. de reg. iur. l. contractus. et de precario. l. quesitum. §. illud. aut post mozam: ⁊ venit leuissima. vt. l. quesituz. §. ex hoc. ⁊. §. si seruus. ⁊ si queris que est ratio diuersitatis quod in commodatario venit leuissima: in precario dolus ⁊ lata culpa cum vterqꝫ celebretur gratia recipientis. Respõdeo: precarium potest reuocare quando libuerit. ⁊ sic ab initio ⁊ ex postfacto pẽdet ex liberalitate dñi. ⁊ sic in hoc grauatur recipiens: ergo relenatur in hoc vt solũ teneaẽ de lata culpa. sed commodatum non potest reuocari nisi finito vsu. ⁊ illud voluit dicere tex. in. l. quesitum. §. illud. j. de preca. ⁊. §. commoda. l. in commodato. §. sicut. ⁊ ex

37 pressius per Rof. i libellis suis in ti. de precario. ¶ Decimoquarto ꝯ quero quid in cõtractibus in nominatis. k Respondeo de hoc nõ potest tradi particularis doctrina. sed do talem doctrinaz qõ contractus innominati iudicantur fm naturam contractuum nominatoruz quibus assimilantur quod est nota. ⁊ probatur. §. commoda. l. eum qui. §. fi rem inspectori. ⁊. §. eodẽ. l. j. §. si quis seruũ. et

38 j. de p̃scriptis ver. l. naturalis. §. fi. ¶ Decimo
l quinto quero quid in actione ex testamento. m cer
m te in hoc glo. variare videntur. j. de leg. j. l. cuz res. §. culpa. ⁊. l. si seruus. §. nunquid. ⁊ ad trebel. l. mulier. §. si enim. verum tamen ꝑ istinguendum fm Petr. in dicta. l. cum res. §. culpa. quia aut ex vltima voluntate heres percepit modicam vtilitatem legatarij seu fideicõmissarij magnã. ⁊ tunc solus dolus ⁊ lata culpa venit. vt dicta. l. mulier. §. si enim. ad trebel. aut ecõtra heres magnam vtilitatem legatarij vel fideicõmissarij paruam. ⁊ tunc venit leuissima culpa. vt dicta. l. cum res. §. culpã. aut vterqꝫ magnam vtilitatem seu equalem opulentiam. et tunc venit leuis culpa sicut in contractibus qui vtriusqꝫ gratia celebrant. vt. ſ. de leg. j. l. si seruus. §. cum quid. coniuncta. l. si vt certo. §. nunc videndum. §. commoda. Barto.

i ¶ Decimo quinto. Vide Bar. et ibi addi. cõsi. xvi. ⁊ Alex. in. d. l. mulier. ⁊ de. §. culpa.

k ¶ Decimotertio quero. per bal. in d. l. pign⁹. in. g. q. C. de pig. actio.

k ¶ Innominatis. in actiõe ex testamento. adde bar. in. l. cũ res. §. culpe. de leg. j.

Andre. Poma.

l ¶ Decimoquinto. Vide Bar. et ibi addi. cõsi. xvi. ⁊ Alex. in. d. l. mulier. ⁊ de. §. culpa.

m ¶ Actione ex testamento. p Bal. in. l. pign⁹. in pe nul. col. C. de pig. act. per Bar. etiã in. d. §. culpa. per Ange. et alios in d. l. mulier. §. si heres. ⁊ cum Bart. tráſit Pe. de ancha. ⁊ Jmol. in. c. bonafides depositi. sed quid in executoze. vide p bar to. et post eum in l. alio. circa fi. j. de ali. ⁊ cibaria. leg.

Seruus. Depositio serui apud se questrũ nõ impedit dominum agere. b. d.

Otes. Qui recipit pecuniã vt reddat depositum depositi cõuenitur. b. d.

¶ Mandati vel contra. Rubrica.

1 Verbum volo an inducat dispositionem.

¶ Obligatio.in prin.huius.l.ꝛc.per que verba fiat mãdatũ. vide gl.ꝛ Bar.in.l.j.C.de eden.ꝛ.l.quedã.in prin.eo.ti.ꝛ quid si mandat alicui id ad qõ de necessitate tenef. vide Bal.in.d.l.i.C.de edẽ.ꝛ ibi bar.adde no. quod nunq̃ per verba cõditionaliter prolata inducitur mandatum.ita no.dixit Bar.in.l.si pupillus.§.videamus.in fi.de neg.gest.quid aũt si aliquis facturolũ

tate mea aliquid a
an videatur habe
re mandatũ vide
late Bar.post ali
os in.l.post dotẽ.
§.sol.ma. Quid si
dicatur fac quod
sentiam nouã ꝛc.
an videar mãdãs
se dic quod sic ſm
bart.no.in.l.si qs
mihi bona.§.pa
ter scio.de acq.be
re.vide no.p bar.
in.l.nõ solum.§.
mãdato.de min.
in princ. Et adde
qõ subscribẽs vi
detur mandare.l.
etiam.ꝛ ibi glo.ꝛ
bal.C.qõ cum eo.
ꝛ vide in materia
Bal.in.l.j.in. iiij.
col.C.de ser. fugi.
Adde pau. de ca.
cõsi.cclxij.ad vlti.
verba apostil.Et
ian pater annuẽ
do filio volenti
committere ma
leficium dicatur
mandare. vide
Bal.cõsi. cxxiiij.
lib.j.die 2566.ꝛ
¶ L. officio.Ai
de differentias q̃
ponit inter quos
dicatur obsequiũ
ꝛ pietas ꝛ de reli
gione. vide gl.in
l.ij.de inof. testa.
¶ Considerari.ꝛ
qualiter intelli
gat istud gratui
tũ.vide Bar.in.l.
j.C.de edẽ. et in.l.
quedam.in pn.ff.ꝛ
eo.titu.de eden.et
adde bar.in.l.j.in
fi.pn.§.de procu
ra.ꝛ bal.in rubri.
C.de pcu. et adde
no.p Bar.et doc.
in.l.litẽ.C.de pro
cura.ꝛ vide.l.si re
munerãdi. in pn.
j.eo.ꝛ ad istũ tex.
et similes dum di
cit pecunia inter
ueniente contra
ctum trãfire in lo
cationem.intelli
ge vt per Bar. in
l.hoc iure.§.i.ꝛ in
l. qui sagum.j.de
dona.
¶ Mandatũ. in f
pnn.huius ꝛc.sed
que verba impor
tent consilium et
que preceptum vi
de late do.An.in
c.nam et concupi
scentiã.de consti.

a Querit glos. sup rubri. quid sit mandatũ.dic vt in ea. Iste leges non recipiunt con gruũ summarium. ¶ Not. de isto verbo ꝛvolo.an inducat dispositionem ꝛ videtur quod sic:vt hic.cõtrarium no.in d.l.serui electione.j.de leg.j.l.in ementis.C.de cõtrahẽ.emp.de quo pl ene in.l. cũctos populos.C. de sum.tri.ꝛ fide'catho.in repetitione quã feci de illa.l. ¶ Opp.de.l.idemq̃.§.si quis ea.j.eo. Sol. quod hic dicitur quociũq̃ verbo intelligitur.s.ido neo.vnde si esset admonitorium vel cõmẽdatoriũ vel persuasoriũ nõ induceret mandatũ.ita dicit gl.certe omnia ista verba referuntur ad eum qui alias esset facturus si bene inspiciatur. ¶ Opp.j. de progenetis.l.ij.Solu.ibi constat quod non habebat animum obligandi quia intercedebat.vtvi deretur progeneta ꝛc.hic non sunt alia.

☞ Officium est quod bõ homini dz in genere. Amicitia hodie est inter paucos.

Mandatum potest dupliciter considerari. Tutori quandoq̃ potest salarium constitui.

Mandatum. riscõ.ex officio atq̃ amicitia. Respõ.officiũ ſest quod homo homini debet in genere.vt.l.j.§.de neg.gest.ꝛ.l.officio.ᵇet ibi gl.C.ne gest.gest.ꝛ hoc in vnoquoq̃ de mũdo. Amicitia ſest i specie que hodie inter paucos est. vt.l.late.§.amicos.j.de ver.signi. ¶ Opp.igit hodie nullus dicit procurato.cum cõmuniter accipiant pecuniam.Sol.mandatũ ſpotest cõsiderari dupliciter.Primo respectu mãdantis ꝛ mãdatarij ꝛ isto casu si non esset gratuitum non dicitur mãdatũ vt pariat actionẽ mandati.vt hic. ¶ Secundo modo põt considerari respectu illius contra quẽ agitur seu respectu illius contra quẽ quis est factus.pcurato.ꝛ tunc nõ curo vtrum mandatum sit gratuitũ vel non.nã quantũ ad istum sufficit qõ procurator habebat dñi voluntatẽ sine per pecuniam siue quocũq̃ modo. hoc probatur in.l. naturalis.in fi.j.de prescri.ver. ¶ Quero quid in tutore.dicit glo.idẽ qz tutoris officium debet esse gratuitum.bz euiter tutori potest ſquandoq̃ constitui salarium.vt.l.a tutoribus.in fi.j.de admi.tu to.ꝛ.l.j.§.si pupillus.j.de tute.ꝛ ra. distra.ꝛc.

☞ Aduocatus si dederit malum consilium nõ tenetur nisi de dolo.

Mandatum. ᵇAo.qõ nemo ex cõsilio obligatur intelligitur nisi fuerit dolosum. vt in glo.ꝛ per Dy.in.c.nemo ex consilio.extra de reg.iur.lib.vj.dixi in.l.nõ solũ.§.mãdato.ꝛ.§.proculus.j.de iniur.ꝛ facit ad questionẽ quod ſsi aduocatus dederit malum cõsilium non tenetur nisi dolo fecerit.ᶜquod tangit Spec.in tit. de requisitione consilij.

Reterea. In mãdato inde terminato sufficit negotiũ vtiliter esse gestũ.sed si fuit determinatũ in excessu vel deteriorationẽ vel diminutione quãtitatis in preiudicium mandantis non datur actio mandati nisi ad formã debitam reducatur si in alia specie excedatur mãdatum nõ impletur.fivero ad cõmodum mandãtis quantitatis diminutio fiat mãdati actionem non impedit.h.d.vsq̃ ad.l.diligenter.ſin fi.ꝛc.

Remuneãdi. Oõ datur remunerationis cã non impedit actionem mandati.h.d.

Si cui. Illa est vera causa qua existente res exiſit.ꝛ ea deficiente res desicit.hoc dicit.

in eo.princ.limita istũ tex.nisi tale mandatũ qõ potius consiliũ hic appellatur fieret super re mandantis.qz tunc est obligatorium mandatũ. vt est casus no.ſm Ang.in.l.si fundus.§.de pac.ꝛ ibi satis videtur velle Bart.ꝛ an quis teneatur interdicto vnde vi.ex consilio spoliandi.vide Bal.quod nõ.in.l.ij.in.j.col.in.v.q.C.de serui. Pau.de cast. in.l.penul.C.de pac.dicit qõ sicut arbitrator vel arbiter qui eligitur de consensu partium nõ tenetur nisi de dolo et lata. vt.l.i.§.ij.si men.fal.mo.dig. ita dz esse in consultore electo a iudice ꝛ i cesse ꝛ negotio.l.si qñ.C.de testib⁹.ꝛ.l.j. et ibi Bar.C.de discul. li.ꝛ. Adde vt per Pau.de cast.consilio.cclxij.

Si passus. ᵍQui patitur aliquem facere qõ ad sui commodum spectat mãdare videtur.ꝛ sic mãdati tenetur.h.d. vide in.l.qui patitur.j.eo.ti.

Rei turpis. ʰId quod hic dicit mãdatum nullũ est.i.contractus mandati nullus est ꝛ nullam habet vim idest nullam producit obligationẽ. non enim qui suscipit implere videtur sed si implenerit punitur mandans ꝛ mandatarius tanq̃ delinquens.vt.l. liber homo.§.ad.l.aquil.ꝛ.l.non solũ.§. si mandati.ꝛ.§.proculus.j. de iniur.

Si tibi. ⁱEx mandato qõ non fit gratia mãdatarij oritur actio als secus nisi interfit eius vel alias facturus non esset.h.d. prout hic est litera negatiua nõ itererat. ¶ Opp. j.eo.l.si pcurator.§.si mandauero.solu.dicũt quidã nõ intererat ab initio sed postea cepit interesse: eo sum effectus heres eius.s.mãdãtis cuius intererat vnde recõualeſcit mãdatum si postea incipit interesse.qõ no.facit qõ no.in.l.pactꝰ succession.p Ly.ibi.C.de pac.dat gl.alias solutiões.sed ista est notabilior.vltimo ſpla.ex hoc.§.fundabat duas suas opiniones quas glo.reprobat ꝛc.ᵏ

Apud iulianum. In mãdato speciali non denoluit mutuũ.secus in gñali.h.d. ¶ Opp.vnũ debitũ denoluit in actione mãdati vel negotiorũ gestorũ.vt.l.diuortio.§.de neg.gest.ꝛ hic i ver.pla ne.sed hic in prin.dicit ſ square male.Rñ. per distinctionẽ buins.§.declarant oões leges de hoc loquẽtes.nã si aliquis est pcurator specialis advnãrem in ista actiõe mãdati nõ denoluit aliud debitum:vt hic in prin.ſs si est pcurator generalis vel negotiorũ gestor vniuersalis tunc qz debet exigere a seipso vnũ debitũ denoluitur in actione mandati vel negotiorũ gestorũ:vt in cõtrario. ¶ Sed opp.ꝛ videtur qõ hic in prin. habeat locum actio mandati etiã si in aliud mandatũ nõ denoluitur nã hoc ipsius fuit principaliter mandatũ.vt pecuniã sumeret ꝛ feneretur.ergo habet locũ actio mãdati.Sol.hoc mandatũ non fuit gratuitum. quia fuit dictum.vt si plus posset fenerari sibi haberet. merito non habet locum actio mandati.

☞ Pactum de quota litis quod priuat pcuratorem actione mandati.

Maurus. ᵐProcurator qui est pactꝰ de quota litis pro eo qõ cõdemnatus soluit vel vt fideiussor promisit actionẽ mãdati non habet. secus si de quota litis pactus nõ fuerit licet pretium fideiussor receperit. hoc dicit.Ao.istuz.§.Quod pactũ de quota litis priuat procuratorẽ actione mãdati. ¶ Quero hic dicit vtilis actio ꝛ.que est ista vtilis actio.glo. dicit vti lis idest efficax.breuiter nõ intelligas qõ sit actio mãdati.quia non fuit gratuitum.vt.s.eo.l.j.in fi. sed magis fuit actio" prescriptis verbis que resultat ex cõtractu innominato.do vt fideinbeas.vt.l. hoc iure.§.j.j.de dona.ꝛc.

Salarium. Salarius pacto mundo.pmissus officio iudicis exigitur nisi sit pactum de quota litis.h.d.Glo.hic intrat questionẽ qualiter petãt salariũ aduocati ꝛ pcuratores. de quo dic vt no per Ly.C.eo.l.j.ꝛ.l.salarium ꝛc.

Procuratorem. Procurator vt instrumenta sibi data reddat tenetur actione mãdati non deposĩti.idem per collusionẽ passus est se vinci.h.d. de hoc quod dicit de collusione procurationis.dic vt.l.eleganter.§.pe.s.de dolo.

☞ Procurator ad iudicia ante litem contestatã non substituit.

Procurator ad negotia substituitur quando non est electa industria persone.

Si quis mandauerit. Procurator ad negotia potest aliũ substituere secus in procuratore ad iudicia qui non põt substituere nisi his fuerit cõtestata.h.d. duo dicit hic iurisconsultus.primo ſqõ procurator ad iudicia non põt substituere ante litẽ cõtestatã. Scõo qõ ſprocurator ad negotia põt substituere. ¶ Ad primũ opp.de.l.illã.C.de dona.Sol.ibi loquitur de procuratore in rem suam.hic in procuratore simplici. ¶ Ad scõm oppo.j.de diuer.ꝛ tẽp. prescrip.ª.l.penul.§.ij.vbi etiã ad negotia nõ potest substituere. Glo.hic ꝛ ibi ponit multas solutiones iter quas ponitur vna qõ ibi erat electa industria persone: hic secus.vnde ibi est eadẽ ratio que in iudicijs vt refert Ly.in.l.quod quis.C.de procurato.

☞ Dñ aligs tenef facere aliqd:ꝛ illud mandat: si mandatarius nõ facit:nõ excusatur mandans. Si dñs citatus, misit procuratorẽ ꝛ procurator non comparet dominus est contumax.

Casus superueniens in persona procuratoris excusat dominum.

Si tutores. Si tutor mandauit contutori qõ ad pupillum non pertinet est actio mãdati vel tutele. Itẽ negligentia mandatarij nõ excusat tutorẽ.h.d. ¶ Not. verbũ non sunt igitur ꝛc.de quo feci mentionẽ ᵇin l.j.§.si qs ius dicẽ.nõ obtẽ.nã ſquãdo aliquis tenef facere aliqd ꝛ alij mãdat si mãdatarius nõ facit non excusat mandans. de quo plene in.l.cũ filius.j.de ver.ob.facit ſqõ si dñs est citatus qui misit procuratorẽ ꝛ procurator nõ cõparet non dicit cõtumax procurator sed dñs.vt ibi dixi in.d.l.cuz filius. ¶ Oppo.de.l.cũ a matrib⁹.C.qui pe.tuto.ᶜ Sol.casus ſsuperuenies in persona procuratoris excusat dominũ vt ibi.ꝛ extra de pcurato.c.significasti.secus in negligentia vt hic ꝛc.

Si liber homo. Si apparet ex meo noie nõ valere tenetur, procurator nisi cedat actionem si quã habet efficacem.als secus.h.d.ꝛc.

Mandati. Actio mãdati datur ad interesse ꝛ ideo si nõ interest non datur.h.d.ꝛc.

☞ Fideiussor qõ possit soluere ꝛ de substantia principalis.

Duus ex pluribus heredibus debentibus certã speciẽ, potest soluere partem alterius.

Fideiussor an teneatur appellare ꝛ appellationẽ prosequi.

Paupertas quod prosit.

Si ignorantes. Fideiussorem omittẽtẽ excẽptionẽ excusat ignorãtia.omittentẽ vero appellare excusat paupertas ꝛ denũtiatio facta principali.h.d. ¶ Ao.principaliter ex hoc.§.ibi ex substãtia. ¶ Ao.ſqõ fideiussores possunt soluere ex substãtia debitoris.ſita dicit glo.in.l.vẽditor.in prin. §.de iudi.ꝛ idẽ dicit Jaco.de are.ꝛ Richar.malũ. pistũ tert.alleg.C.vbi de cri.agi oport.aut.qua in pnincia.lz gl.ibi aliter intelligat. pro hoc facit.C. de epis.ꝛ cleri.aut.si captiui.ꝛ p hoc videbat Jaco.de are.ꝛ ego refero in.l.candẽ.j.de ver. obli.qõ quando sunt plures heredes qui tenent ad certaz speciẽ qz neuter solutiõe partis liberat. põt vnus soluere partẽ alterius.sic etiã fideiussor põt remittere possessionẽ rei pncipalis quã soluere teneba tur per istũ tex.qué tenemẽti. ¶ Scõo no.ſqõ fideiussor tenef appellare nõ aũt prosequi.sed ꝛa hoc instatur.si eñ tantũ appellare cogit nõ antez prosequi qño ppter paupertatẽ excusari põt cum appellare vna voce fiat.ideo dicebat Jac.but.qõ fideiussor nõ solũ cogitur appellare.sed etiã prosequi nisi excusẽt paupertatẽs vt hic.ꝛ vt tollat cõtrariũ de.l.inuitus.C.de pcu. dicebat ipe sic qñq; tra riũ de.l.inuitus.C.de pcu.vbi dicit hãc l.esse singularem de procuratore.

¶ Paupertate. pauptas excusat ab appellando.et idco dicit Bal.in l.ſi.C.de cõdi. inser.quod non ꝑse quẽti appellationem ꝓpter paupertatem nõ currit fatalia ꝛ adde Bal.in.l.ſi in pn. §.qõ qsq; iuris.ꝛ in.l.litigatores.§.ve ritas.ad materiã §.de offi.ꝓfi.ꝛ vide Ludo.in.§.de viro.in fallẽtia ꝓpter paupertatẽ. Adde quod bal. idem cõsuluit cõsi.v.lib.iij.

dum alienũ ꝛ tñc cogitur appellare ꝛ ꝓsequi nisi excusetur ex causa hic posita.siceti debet intelligi.l.hereniius.§.caia.j.de euict. ¶ Ultimo ſnot. quod paupertas prodest de quo plene in.l.si quis ad declinandam.C.de epis.ꝛcleri.ꝛc.

Dolo autem. Procurator tenef ſ qõ ad eum pertinet.h.d.no.ter.in ver.sed si dolo. quod omissa gratia alterius qõ fieri debet dicit lata culpa. ¶ Itẽ not.ter.ex quo fiunt quoti die instrumenta.facio procuratorẽm in rem suaz. ꝛ pono eum loco mei.ꝛ quod non teneatur de euictione.ꝛ ꝓmittatur ꝓ eo pacto qõ sit obligatus ex facto suo ꝛc.

Demq;.

Si procurator. In actiõe mandati veniunt vsure. h.d.

Si quis titio. Si alias cõtraben citur actio mãdati extinguit ꝛ ex nouo contractu agit.h.d. ¶ Opp.ſ.depositi.l.i.§.si teroganero.ꝛ §.seq.fol.hic recipiẽdo mutuũ perfectũ est mãdatũ:ibi secus. Preterea hic ex forma mãdati,apparet qõ voluit trãsire in formã alterius cõtractus. dicit enim qõ acciperet pecuniã mutuã ecce nomẽ cõtractus.sed si dixisset simpliciter quod acciperet pecuniam nõ adiecto nomine contractus vt quia nõ dixisset mutuũ necaliter expressisset tunc actio mandati competeret.vt.l.contraria ꝛc.

Idẽ papinianus. Qui fideiubet ꝓ pcuratore debet actionem conuncta dominum.h.d.

1 ☞ De actione quã mihi debes cedere debes facere quicquid ego volo.

2 Si mulier adhibet conjunctã personam ad stipulandum dotem an videatur donare.

3 Si aliquis adhibet ad stipulandũ eum a quo donationem receperat an videatur donare.

4 Cõsultor q imperite cõsuluit tenef tantũ de dolo.

Si cui. ᵛQui mihi tenef actionem cedere potest cogi debitor ꝛ liberare:ve alteri delegare ad mei petitionem.h.d. ¶ Ao. ſqõ de actione q̃ dz mihi cedi debes facere quicqd volo. ¶ Scõo no.finẽ huius.§.qui videt ꝛtra duas regulas positas p gl.nostras.prima ſqõ si mulier adhibet ad stipulandũ dotẽ coniunctã personam videt donare quod est cõtra casum hic vbi filia adhibuit matrẽ.dixi in.d.l.que dotis.j.sol.ma. Secũda videt cõtra aliã regulam que est ſquod si aliquis adhibet ad stipulandũ eũ a quo donationẽ receperat videt donare.vt.j.eo.l.si vero.§.idẽ papinianus.quod videt falsum in dote vt hic ibi quãuis ꝛ ipsa sit que dotẽ dedit licet enim ibi mater dotauerit filiam:tamen si filia adhibet eã ad stipulandum nõ videtur adhibere animo donãdi. que plene dic vt dixi in.l.dotis.j.solu. ma.

Si quis ea. ⁱAdhibitus vt cõsultor nõ tenetur mandati. sed solũ de dolo si dolus interfuit.h.d.quod no.facit quod ſcõsultor qui imperite cõsuluit non teneat nisi de dolo.Spe.tangit in ti.de requisi. consilij.

Si mandauero. Procurator tenetur restituere id quod ad eum ex mandato venit.h.d.

Idem labeo. ᵏProcurator põt ꝛõ imputare quicquid licite impendit.h.d.

1 ☞ Exceptiones inhoneste que dicantur.

2 Quis põt aliũ defendere ex oppositionibus competentibus ex sua persona.

Generaliter. Omissio exceptiõis inhoneste non impedit actionem mandati. Itẽ qui aliũ ex necessitate defendit exceptionibus ex sua persona vti potest. h.d. ¶ Quero ſque est ista exceptio inhonesta de q̃ dicit tex.dicit glo.si actor ius iniquũ impetranit vnde ꝓpter suũ delictũ nõ debet audiri qõ tenementi ꝓ exceptionibus que tota die emanãt ex

a ¶Dicantur inhoneste. Vide hic Alret. cõsi. xxxiij. col. ij. Roma. singu. ccccclv. incipiẽ. lex vẽditor. Bal. in. l. lex quoties. C. de preci. impe. offe. Inno. in. c. quoniam frequenter. vt lit. non contest.

b ¶Defendit alium. vide Bar. in. l. i. j. iudi. fol. 2 Bar. in. l. verũ. in pn. j. pro socio. 2 per doct. in. l. sunt qui. de re iudi. 2 no. Bal. in. l. ij. in. ij. col. in ver. quero quid si debitor. de execu. rei iudi.

↔Andre. Poma. a

c ¶Donãdi. b. d. 2 vide Allegan. 2si. b glvij. in fi. vol. iij.

d ¶Idẽ papinia. Et circa no. hic p Ly. vide bal. in. l. cã quã. i. giiij. col. in fi. C. de fideico.

e ¶Si post creditã. mãdatũ respicit futura. et ad hoc Bald. in. l. ob hec vba. S. de fal. post Jac. de are. alleg. glo. fin. hic 2 vide qõ no. Ang. in. l. iul. circa. j. col. S. qui satisfda. cog.

↔Andre. Poma.

f ¶Si mandauero. vide aligd per Barb. c. iij. de of. delega.

↔Andre. Poma.

g ¶Id hoc. vide ro. consi. xxij.

b ¶L. cum pater. adde Bar. in. l. ij. j. de dona. p Bal. in. l. ;mandatum. C. mandati.

i ¶Heredẽ in pn. hui⁹. l. singularis est hec lex ẽm bal. in. l. si insolutum. d C. de act. et obli. 2 adde que no. bar. in. l. qui rome. S. duo fratres. i. vj. q. de ver. obli.

↔Andre. Poma.

k ¶Hereditate vẽdita. Ergo argumẽtum intelligit de rebus presentibus nõ autem de futuris. vide Alleg an. consil. xxxiij. volu. ij. col. ij.

¶Posset hꝛe. facit ad no. per bal. in. l. heredes. in. j. col. de here. act.

m ¶Si mãdasse. plene per Bal. in e l. mandatũ. in pen. nul. col. C. eo.

n ¶Inter duos. no. Bar. 2 Jmo. in. l. f q his. de ver. obl.

o ¶Js cui⁹ bona. Et vide bar. in. l. 1 vlt. de cur. bo. dã. 2 hic vide quod i publicatione venit presentia tãtum. 2 ita allegat do. Joã. in. l. ex fa g cto. in fi. de vulg. b et pupil. 2 ideo in ra conditionalia non veniunt in ea que diri post Bar. in. l. nam ad ea. in fi. de cõdi, 2 demõ. ad hoc etiã alleg. Bal. in. l. si. in fi. C. que res pig. 2 ad ista an deportatus possit acquirere vide plene Bal. in. l. ij. C. de bo. proscri. adde qõ iura conditionalia nõ transeunt in fiscum. Bal. consi. xxiij. lib. ij.

↔Andre. Poma. o ¶Js cui⁹ bona. Vide Frã. cre. sing. cxlvj. 2 qõ in

forma statutorũ vt quis nõ audiatur. qz nõ soluit collectas 2 similia. vt iste exceptiões dicant inhoneste. [a] Scõo no. 2qõ ille qui defendit alium [b] põt opponere ex psona sua de quo in. l. vẽditor. S. de iudi. Cõtra. de. l. minor. xxv. annis. S. defensor mariti. S. de procura. Sol. ibi loquit in defensore volũtario. hic in defensore necessario. ad quem spectat cõmodũ 2 incommodum. dixi vobis in. l. fed si leges. S. itẽ si rem distragerit. S. de peti. here. 2. l. procurator ad exhiben. j. iudi. fol. 2c.

Si fideiussori. Acceptilatio facta causa remunerãdi fideiussori tribuit actionẽ mãdati. secus si simpliciter causa donandi. h. d. [c] No. hanc differentiã inter remunerationem 2 simplicem donationem.

¶Scõo no. q̃ in dubio donatio causa mortis 2 legatus presumit cã remunerationis. ¶Oppo. j. eo. l. prox. i. S. Sol. ibi videbitis incontinenti.

Juvero Marcellus. Una fictio circa idẽ ad mittitur nõ autem plures. h. d. cum seq. ver. plane. ẽm Buil. vt no. per eum. S. de pac. l. ab emptione. ego intelligo istum. S. aliter vt dixi in. l. si is qui pro emptore. j. de vsucap. in fi.

Si filiofamilias. Lõditio potestatiua retro nõ trahitur. 2 ideo tẽpus existẽtis cõditionis inspicitur quo ad inquisitionẽ. h. d. ¶Opp. de. l. si filius. j. de ver. ob. Hlo. soluit suo modo. tu dic qõ ibi loquitur in cõditione causali que existẽs retro trahitur ad tẽpus cõtractus merito tempus contractus inspicit hic in cõditione potestatiua que conditio existens retro non trahitur. vt. l. qui potior. 2. l. qui balneũ. j. qui po. in pig. hab. digi plene in. d. l. si filius. j. de ver. ob. 2c.

Idem papinia. [d] Unus actꝰ do nationis facit alias donationẽ presumi. h. d. hoc fallit fauore dotis. vt. S. eo. l. idemq; S. si tibi mandauero. de quo plene dixi in. l. que dotis. j. soluto matri. 2c.

Si mihi. Procurator ad emendũ potest repetere pretiũ quod solvit 2 si aliquid amplius impendit. h. d.

Si adolescens. Qui fideiubet pro minore actionem mãdati nõ hꝫ. h. d. ¶Opp. de. l. iij. S. sed nec non. S. de in rem verso. ibi loquit in maiore hic in minore. ¶Opp. de. l. si quis cum sciret. j. de vsuca pio. pro emptore. Solu. vt ibi dixi in. l. is cui bonis. j. de verb. ob. 2c.

Cum quidã. Verba recõmẽdatoria non obligãt. h. d.

Si quis. Si mutuetur filio non cõtra senatusc̃õsultũ macedonianũ vel cum de hoc dubitatur tenetur mandati. h. d.

Si post creditam. [e] Mandatum potest revocari ad petitionem mandantis. h. d.

¶Mandatum quando morte finiatur.

Idem marcellus. Mãdatũ qõ confert post mortẽ nõ finit morte. Itẽ mãdatari⁹ põt agere vt sibi deꝭ pecunia p executione mãdati necessaria. ¶Op. j. eo. l. iter causas. in pn. Sol. hic mãdatũ fuit collatũ post mortẽ. ibi nõ. ¶Ad hꝰ oppo. de. l. cũ pater. [b] S. menio. j. de leg. ij. dicit gl. ibi mãdatũ fuit collatũ in vita. tu dic qõ tres sunt casus. qũq; mandatũ 2 effectus mãdati cõfertur in vita 2 tũc finit morte. vt. d. l. inter causas. j. eo. qñq; mãdatũ 2 effectus mandati cõfertur post mortẽ 2 nõ finit morte vt hic. qñq; mandatũ cõfertur in vita. sed effectus mãdati conferꝛ post mortẽ. 2 tũc adhibetur quedã distinctio sciẽte 2 ignorãte. vt. d. l. cuz pater. S. meuio. j. de leg. ij. ¶Opp. de. l. si. j. de sol. Solu. vt ibi no. 2 non obstat 2c.

1 ☞Hereditate vendita quod non transeunt nisi actiones. p

2 Clausula cedens qõ habet 2 habere speratur qd importet.

i **Heredem.** [i] In emptorẽ hereditatis nõ trãseũt actiones nisi que tũc tpis cõpetebant. ¶No. istud pũn. 7cũ gl. qõ hereditate vendita [k] nõ transeunt nisi actiones tũc tpis cõpetẽtes. ideo hodie 7apponit in 2tractibus emptionis 2 vẽditiõis qõ cedit oẽs ins qõ hꝫ 2 habere sperat vel posser. habere. qz propter verbũ sperat videntur cesse actiones quas posset habere 2c.

1 k 2 l

m **Si mandassem.** [m] Revocatio mandati nõ preiudicat procuratori si ad q eius notitiam non peruenerit. h. d.

Si quis. Si mandasti mihi vt in meo edificez ad vtilitatẽ tertij. in tantũ cõpetit mihi cõtra te actio inquantum interest mea. h. d.

Si mandauero. Actio competit pẽdẽte iudicio ex causa de pterito prodest actori ad condemnationem. h. d.

Si tibi mãdauero. Qui fideiubet vel soluit ante diem nõ potest agere nisi adueniente die. h. d.

n **Interdum.** [n] Quando mãdatum respicit cõmodum mentz 2 alienum oritur actio mandati. h. d.

Si hi. Valet mãdatũ de re mea emenda a tertio de iure vẽdẽte. h. d. ¶Opp. C. si seruus extero. l. j. sol. dicũt qdã qõ hic de equitate cõsistit mandatũ. vt dicit teꝛ. nõ de rigore. vt ibi. alij dicũt qõ ibi fuit mãdatũ de re mea emenda a me. hic de emẽda a tertio vẽdente de iure qõ dic vt ibi no. p Ly. in. iij. oppo. alias in prima questione 2 facit ad istam. l. j. de publi. l. cotẽ. S. penul.

Julianus. Cõsistit mandatum de re emẽda que est mãdatarij pro parte. h. d.

o **Js cuius bona.** [o] Qui retinet gentium ex contractibus iurisgentiũ habet actionem ciuilẽ. h. d. facit ad hoc. j. de re iudi. l. si victũ. 2 quod ibi no. 2 ibi digi materiam istius. S. 2c.

Qui edem. Mãdatũ rei turpis nullum est. h. d.

r ☞Quis non potest eligere seipsum.

Si tibi centum. [p] Qui rem in p ysus suos contra formã mãdati cõuertit etiã furti tenet 2 nõ potest qs eligere seipsum. h. d. ¶No. 7qqs nõ põt seipsum eligere. de quo tãgit gl. extra de elect. c. j. 2 c. cũ in iure. 2 no. qõ cuiusq; vniuer. no. l. plane.

Si mãdauero. So. facta de peq cunia creditoris vel eius noie accepta nõ liberat debitorẽ. h. d.

Fugitiuus. Si res empta a seruo alteri eius mãdato traditur vendito liberatur. alias secus.

r **Si curator.** [r] Ei ad quem negotium spectat datur actio mãdati si intercessit vel actio neg. gest. si eius contẽplatione est gestũ alias hꝫ actionem in factũ 2c.

Sicut autem.

a ¶Sicut autem. quãdo mandatarius põt renũtiare mandato. 2 vide. j. eo. l. si quis alicui. S. qui mandatum.

b ↔Andre. Poma. ¶Inter causas. Vide Alleg. post Bar. l. eius q in

c ↔Andre. Poma. ¶Facit ad. Vide Feli. c. j. de testi.

d ¶Papinianus. hec est melioꝛ gl. a que sit in iure ẽm Bald. in. l. j. in. ij. col. C. de ac. 2 ob.

↔Andre. Poma. b

e ¶Si fideiussor. Vide Allegã. ad istum text. 2 simi les consili. lvij. in pũn. i. vol.

f ¶Quedã. in pn. huius. S. item po test poni exẽpluz in doc. S. si fideiussoꝛ non apposuit exceptionem excussionis per glo. d. cõdin. l. si mancipium. S. si communi diui. j. de enic. et ad bar. hic vide Alre. in. c. dilecti. colũ. iiij. de iudi.

c

↔Andre. Poma. 1

g ¶No. quod. vide Bal. c. j. in. 2. col. de consti.

b ↔Andre. Poma. ¶Facti veritatem. Vide cur. l. singularia propefi. S. si certum petatur. Alex. l. plaeuit. C. de iudi. in fi. et consi. cxli. in. j. col. in. iij. volu. vide etiam per Fel. c. cum venissent. d iij. col. de testi. in versi. fallit ista cõclusio. Feli. c. nul e lus. de presump. et. c. fi. vij. colũ. de prescrip. Barba. pfil. vij. in. xij. col. ij. volu. et consil. i xxix. alꝰ. xxviij. i iij. et. iiij. col. ij. vo 2 lu. 2 consi. xxxj. in ij. col. ij. volu. 2 cõ f sil. xxix. alias. xx viij. i. iij. 2. iiij. co g lum. ij. volu. 2 cõ 1 si. xxxi. in. ij. col. in. ij. vol. Roma. consi. xciij. et consilio. xiiij. et consilio. xcvij. Jmo. consilio. cxli. et consi. cxlvj. in. iij. colum. et Cardi. cxxxiiij. colum. fina. anan. consi. lij. 2 Bal. c. cum adeo. colum. fina. de rescrip. Bal. c. iij. iij. colum. de offi. delega. et are. l. si seruum. S. sequitur. ff. de verbo. obliga. et are. consilio. cxj. col. penul. vbi dicit quid inpottet ista clausula quod verba in telligantur secundum puram et bonã fidem. vide etiaz are. consi. cxxvj. et sequen. Alexan. l. milites. C. de test. mil. et vide vnum verbũ ad hãc. l. colum. ij. et Bal. c. cum venissent in fine. de testi. soci. consi. cxxxj. col. viij. vbi ponit an propter hoc quod agatur de bono et equo possit admitti probatio que alias non foret admittenda 2 consi. cxx. vide etiam no. consilio. cxlix. colũ. ij. vbi ponit an in tali curia posset opponi exceptio prescriptionis 2 consil. ccccxvj. in. j. sub. 2 consi. ccccxxx. vbi loquitur in exceptione et excussionis 2 sic ordinas.

i ¶Ad iura ciuilia. vide. j. eodem. in. l. quintus. 2 que notat Barto. in. l. si fideiussoꝛ. in fin. j. de fideiuss. 2 singulariter per Bald. in. l. si ea. in vlti. colum. C. eod. et ibi etiam an possit opponi exceptio non solute gabelle per Sali. in. l. placuit. de iudi. C. Adde No. consi. ccccxxx. vbi dicit quod vbi proceditur secundum equitatem non admittitur exceptio excussionis quia illa est de apicibus iuris.

k ¶In omnibus. in pn. huius 2c. istũ tex. limita 2 similes vt per bar. in l. j. S. deniq; in fi. infra quod vi aut clam. itẽ fallit in casu. l. si sponsus. S. si vgo. j. de dona. inter virum 2 vxorem.

l ¶No. qõ ille 2c. vide latius per Bal. in. l. j. C. de condi. inde. in versic. ij. quero. 2 in versi. vlti. aduerte. 2. l. sub specie. C. de re iudi.

↔Andre. Poma.

b tatem quãdã respiciũt magis quã facti veritatẽ. l

2 ¶Not. 7p in curia mercatorũ dz indicari de bono 2 equo omissis iuris solẽnitatibus quid est di Feli. c. subtracta. v. colum. cũ sequen. de re iudica. vide Roma. consil. cv. in. ij. col. et Jmo. cõsi. clxvij. in. vij. colum. Paul. de cast. consil. cccxxj. inci. in causa que vertitur parme Bal. l. j. col. iij. C. de condi. indebi. quez segtur alex. l. si quis duobus in apostil. j. fal. et Bal. l. si tibi. C. de libe. can.

¶. S. ij. Vide per Jmo. in. l. impatores. de re iudi.

¶Fideiussor. Utrum interruptio facta contra principalem operetur contra fideiussorem. et quid in duobus reis 2 istas gloss. reducas ad concordiã secũdũ Bal. in. l. tam mandatori. C. de non nume. pec. quia ista loquuntur in fideiussore indicatus solui. alia in fideiussore cõtract. 2 hoc ponit ibi 7pe nulti. col.

o ¶Si hominem. not. quod procu. ex causa puocat error em domini ita allegat Bald. in. l. errori. in vlti. versic. in. 2y. colũ. C. de iur. 2 fac. ig. adde bar. in. l. nõ solum. S. morte. j. de oper. no. nun. ad fi. hui⁹. l. adde bar. in. l. quoties. in fi. de opt. lega.

Si curatori. [s] Procurator gñalis 2 vicarius generalis [t] habet ea que a dño specialiter sunt posita nisi ex causa iusta quã dñs ignorauit. h. d. quã. l. no. multũ. ¶No. 7 dixi in summario qõ procurator gñalis 2 vicarius generalis

1 p

et Bal. in. j. const. C. in. S. hec igitur Bar. in. l. ambitiosa. in pn. iiij. col. et discurre per illam. l. j. de decre. ab ordi. fa.

ADDE que posui in consti. C. post Alleg.

o ↔Andre. Poma. ¶Si hominem. vide quid per istum text. dicat cre. sing. cl. 2 roma. sing. ccccxcix. 2 No. consi. ccclxxxiij. 2 infinita per Feli. c. j. in. xv. col. cum duabus sequenti. de consti. 2 in. c. de cetero. columna. ij. de re iudi. et vide Alexan. in rubri. de offi. eius. ff. in tertia columna. circa fin. Jaf. l. non solum. S. morte. xxv. colum. ff. de no. ope. nuntia. Alex. l. nemo potest. de lega. j. in prima col. 2 consilio. cclxiij. in quinta colũ. Et vide concor. per corse. singu. in verbo iuramentum per Barba. consil. xxxvj. in. xx. colum. 2 sequenti. ij. volu. No. consi. cccxxiiij. incip. in nomine. Feli. in. c. de cetero. secunda colum. de re iudi. Roma. consi. xciij. in secunda columna. et consi. cccxxv. in. iij. col. bal. c. cum ordinem. colũ. penul. de rescrip. Barb. consi. c. de causis. colum. x. in fi. 2 sequen. de offi. delega. multa per Barba. in rubri. C. qui admit. colum. xxij. et quatuor sequen. Et Ange. in anten. hoc inter liberos. C. de testa. Roma. consilio. cccxxviij. 2 cccxx. in vlti. colum.

p ¶Et vicarius generalis. Adde Bar. in. l. non solum. S. morte. de ope. noui nuntia.

a ¶Arbitrium. ⁊ hoc idem dicit Bart. per istum tex. in. j. consti. C. idem ponit et tenet domi. Abb. in. c. studuisti. circa princ. de offi. delega. facit quod voluit Bal. in rub. C. qui admitti. post medium prime col. vbi volunt quod potestas ex causa potest venire contra statutuz ab eo iuratū. Adde Barto. in. l. quo. in fi. de ope. libe. Adde Ro. consi. ccccxxxix. vbi tz q̄ iudex ex causa potest venire contra statutum iurata 2 tum.

↞Andre. Poma.

b ¶Hereditas po 3 test. Per istū tex. a verificatur id qđ consuluit Areti. 2si. xlvj. qđ quando quis reliquit here. videtur reli quere cōmoda et incōmoda.

b ¶Hereditas po test. an titulus he reditarius dicaꝫ lucrativus. dic q̄ b sic si est soluenda hereditas. als secus in. l. inter stipulantem. ℌ. si rē et ibi not. Dyn. ⁊ Ange. j. de verb. obliga. iuncta. l. 1 si seruus legatus ℌ. stich. in versic. 2 ntez domino. j. de leg. i. 3

c ¶Sestū est. istud est cōtra not. per bar. in dicto ver. idem marcellus.

d ¶Litera que dicit. dic plenius vt hic per Jaco. bu. 1 pro cuius intelligentia presuppono q̄ quādo pecu. quertit pecunias 2 dñi in vtilitatem suā teneꝫ ad vsuras que in regiōe 3 sic frequētatur. l. idēq; ℌ. procura. ℨ. eodem.

e ¶Si fundū. Salice. allegat hunc tex. sing. in. l. bac edictali. ℌ. is illud. de secūdis nup. quod si ex tribus est ūnatoribus assūptis vnus estimet. xxx. alius. xxx. alius. xxxv. debent omnes summe coacernari ⁊ per iudicem estimari in tertia parte totius summe per istum text. cogita ꝑpter. l. diem ꝓferre. ℌ. si plures. ℨ. de arbi. ⁊ per. l. inter pares. in fi. ⁊ quod ibi not. per Bar. j. de re iud. ideo suū dictum dubitabile videtur. sed tamen est valde mirabile si est veru. ⁊ istū tex. etiā ad illud introducit glo. no. in. l. cū co. ℨ. de pact. ⁊ ponderat etiam bal. sing. istos tex. in. l. j. in. vj. q. C. si seruus extero.

e ↞Andre. Poma. ¶Si fundum. Vide Ro. singu. ccccciij. ⁊ ad istum tex. vide Bal. l. ij. vj. col. C. si seruus exte. Alex. ⁊ Jas. l. frater a fratre. in fin. notabili de condi. ↞dcb

f ¶Lucius titius. In princ. huius ⁊c. quid si debitor in casu huius. l. qꝫ promisit sub pena eum facere liberari interpellauit creditorem q̄ fideiussorem liberaret ⁊ offerendo ei alios fideiussores idoneos ⁊ ille recusauit liberare an sit excusatus debitor et qualiter succurritur fideiussori. vide per bal. in. l. si patri. C. de colla. in. l. labeo. ℌ. si post ⁊ Ly. ibi. ℨ. de arbi. l. ij. C. de senten. que sine cer. quanti. in. l. qui antē. ℌ. sed ⁊ si quis. in reportatis antiquis. de consti. pe. licet aliter q̄ in dictis locis locut⁹ sit in consi. suo incip. considerandum est q̄ fideiussor ⁊c. ⁊ vtrum fideiusse. de euic. possit se petere eximi ⁊ liberari re nondum euicta. etiam non stetit per magnum tempus in fideiussione. ⁊ Bal. in. l. facere posse. in fi. solu. matri. vbi videtur tex. cum glos. tenet q̄ non quia adhuc obligatus nō est. vt ibi hoc tenet etiam Ly. in. l. si pro ea. C. manda. ⁊ ideo dicit bal. in. l. facere. quod ius consistit in practicandi forma. nam nō concludit libellus si fideiussor petat se extrahi de fideiussione ⁊ hoc nō pōt vt dictū est. secus si dicat quod ꝺin occasione fideiussionis fuit obligatus. nā tūc bene cōcludit libellus. vt in hac. l. ⁊ hoc bene poterit procedere. ⁊ sic peti poterit quod eximatur a prouisione facta nō autem ab obligatione fideiussione. quia nūq̄ obligatus fuit vt dictū est. nō tamen dicitur dimoder. doc. ibi. Sed dubitatur vtrum iste. ℌ. ⁊. l. si pro eo. habent locum in fideiussore sine mandato. et glo. no. dicit q̄ nō ħz ipsum beneficii in l. ℨ videamus. de neg. gest. Itez an habeat locuz hec lex lucius in iudicio sez in fideiussore de iudicio fisti vel iudicato solui endo. ⁊ bal. ℨ. eodem. l. si mandato meo. ℌ. si iudicio. ⁊ in. d. l. si pro eo. C. eo. pōderat ibi esse tex. singu. quod no. et sequitur Jud. in. l. gregē. in fi. j. de fideiusso. et Bald. in d. l. si pro ea. Itez vtrum inimicitia superueniens inter debitorem et fideiussorez sit iusta causa vt ille possit petere se a fideiussione absolui Jo. et Spe. in titu. de iudic. in. ℌ. specialia in additio. que incipit hic quod cum lex illa distinguit aut est inimicitia levis ⁊ non est iusta causa. aut est magna et culpa fideiussoris ⁊ tūc idem aut sine sua culpa sed debitoris. et tunc secus. facit quod not. in l. si his. soln. ma. Sed ego habeo q̄ fideiussio facta pro ignorante valet. l. fideiubere. rū gestoꝛe sine mandato vna glo. in. l. ij. ℌ. de nego. gest. sentit q̄ nō. alia est cōtra ꝙ verior in. l. sed videamus. eo. ti. ⁊ Bal. in. l. si pea. in fin. Et ad banc. l. vide omnino. l. fideiussor. ꝓ vēditore. ⁊ quod ibi bar. ℨ. de fideiuss. ⁊ qđ ibi dixi vbi ampliant banc. l. ⁊ ad banc. l. cū materia. vide qđ habet per glo. ⁊ late no. in. c. fi. de fideiuss. ⁊ omnino bal. in. l. certū. in prin. C. fami. herc. ⁊ late Bal. in. d. l. si pro ea. ⁊ ibi dixi ⁊ idē in fideiubētibus pro tutoꝛe durante tutela. ⁊ etiā alij cōditionaliter obligati pendēte conditione nō possunt hoc petere. arg. l. si finita. ℌ. si de tute. ⁊ ratio. distra. et per Bal. in. d. l. si pro ea. ħz an interim possit petere eis prestari fideiussores indēnitati. dic aut supuenit noua causa suspitionis ōbitoris. ⁊ possunt alias non. ff. de pupille. credi. l. si creditores. ħz quid si tutoꝛ non inuenit fideiussores indēnitatis. an ista difficultas eximit tutoꝛē ab obligatione. l. municipalis casu quo per statutum arctaretur. dic q̄ non per not. in. l. j. ℌ. qui satisd. cogan. ⁊ hec sunt verba Bal. in ℨ. incip. cōsiderandū est qđ fideiuss. ⁊c. ⁊ an in hac executiōe primo ꝺ fideiussoꝝ requiratur cōsensus creditoꝛis. Bal. vt dicere qđ sic. in. l. qui autē. ℌ. j. ℨ. de cōsti. pec. ⁊ bal. in. l. j. C. de colla. ⁊ de fideiussoꝛe obligato cōditionaliter de euictio. vide Bal. i. l. j. C. de fideiuss. mino. adde ſm Vince. ⁊ cano. per illū tex. in c. fi. ⁊ ibi late glo. de fideiuss. qđ ħz fideiussoꝛ iusta causa velit ire ad longinquas partes posset petere se liberari a fideiussione. arg. l. aut ꝛoga. ff. de pcu. ⁊ ita sequitur ibi do. Abb. ⁊ de mō eximēdi. ⁊ qđ si fideiuss. est carceratus. vide Bal. in. l. ij. C. de senten. que sine certa quanti.

f ↞Andr. Poma. ¶Lucius titius. vide aliqua p Alex. l. facere posse. ff. sol. ma. Barb. c. ij. col. j. de fideiuss. Bal. c. in rescripto. col. ij. de in reiur. et ibi Feli. in fi. Barb. c. cōsultationibus. col. ij. de offi. dele.

expressis.

a ↞Andre. Poma. ¶Impleuerit. Vide Alexan. facere posse. ⁊. l. ij. ff. solu. matri.

b ¶Quod creditor. Vide Bald. in. l. si pater. C. de colla. ⁊ Bald. in. l. qui ante. ℌ. i. ℨ. de consti. pecu.

c ↞Andre. Poma. ¶Quintus mutius. Vide Panor. ℨ. li. g. col. ij. vo. j. o. ¶No. primā glo. Facit quod not. Barto. per illum tex. in fi. in. l. pecunie. ſortem. de ali. lega. et bene facit tex. i. l. j. ℨ. de pac. et in. l. j. ℨ. de consti. pecu. et ex hac equitate ius canonicum voluit oriri actionez. c. j. de pact. et not. limitat Bald. in. l. petens. ad fin. C. de pac. ⁊ no. insti. de act. ℌ. constituta. et hic adde Sali. in. l. placuit. de in di. vbi tenet idem quod hic. ⁊ pleniꝰ adde. ℨ. eo. l. si fideiussoꝛ. ℌ. quedā Adde qđ voluit Abb. cōsil. lg. li. j. per hanc legem.

↞Andre. Poma. a

e ¶Item not. pro 1 isto dicto vide ale b gan. consilio. lxxi. col. j. volu. iij. et. l. iuris gentium. ℌ. si cum nulla. ff. de pact. et quid importent ista verba procedas scz equitatem. Vide Aret. c. dilecti. de iudi. clarius are. in. l. si seruus. ℌ. sequitur. de verbo. oblig. Barb. c. ex parte. lo. ij. de off. delega. colum. iij. Pau. de castr. in 1 rub. de consti. col. xviij. Aleg. l. mi c lites. C. de testa. mili. vbi pulchra verba in simili p Alex. consi. xvij. colum. v. volu. ij. d vbi dicit q̄nō po 1 test opponi fide e iussori per principalem q̄ soluens erat. et consil. xci. col. ij. vol. ij.

f ¶Arg. ex ista. l. 1 ↄ idem no. Bart. 2 in. l. fideiussor. in fi. j. de fideiuss. sed domi. Ludo. in. l. fideiussor. de dona. tenet contra per no. per Jnn. in. c. j. de consti. per Bal. in. l. j. C. de legi. ⁊ in. l. j. de inst. et iure. ⁊ vide quod dixi in. d. l. filiussa. ⁊ no. Bal. in. l. nemo. C. de senten. vbi dicit q̄ si causa committatur de iustitia ⁊ veritate non potest agi ex nudo pacto. Adde que singulariter dicit do. Anto. in. c. que in ecclesiarum. de cōsti. qđ ħz pactum nudū nō pariat actionē de iure q̄ tantū peccdit scōm precepta iuris gentiū nō deberet denegari iustitia si. p illa petat qđ ħz. ll. potuerit tollere actionē vel illi nō dare ⁊ facere qđ magistratus nō reddit iustitiā. nō tamē poterunt facere qn superior qui nō recognoscit superiorē nō teneaꝫ iustitiā administrare per id qđ in simi ibi not. Jnn. qđ retuli post moder. in. l. si cōstat. de appel. ꝓ quo dico q̄ bene facit qđ not. Angel. in. l. si certis annis. C. de pact. ⁊ vide quod not. Bartol. in. l. eleganter. ℌ. si rus pactionis. ℨ. de do. ⁊ subdit do. Jo. in. d. c. que in ecclesiarum. quod certū est q̄ per viam denuntiationis euangelice possit dictum pactū executionem sortiri per nota. per Jnnocen. in. c. nouit. de iud. ⁊ bar. in extraua. ad reprimendam in verbo ad denuntiationez. ⁊ in terris imperij et in terris ecclesie clarum esse qꝫ de iure canonico partē actionē vel saltem officium iudicis. c. j. de pact. ita dicit ipe quod limita vt per bal. in. l. petens ad finem. C. de pact. ⁊ habetur in. ℌ. in personam. institut. de act. ⁊ Bald. in auf. ad boc l. iiij. colū. C. de vsur. et ad Bar. hic adde bal. in. l. si pro ea. C. eo. vbi sic loquitur. Adde q̄ dicta Baldi in. l. petens videtur seq roma. consil. xxx. et quid operetur clausula sola facti veritate inspecta. vide ro. consi. xx. ⁊. cccccxix.

¶Fideiussor. ad de bar. in. l. lecta. in fin. prime colū. si cer. peta. et hic adde quod no. in l. quicquid astringende. de verbo. obliga.

¶Cū seruus. in prin. huius. l. ⁊c. et de isto interesse affectionis vide doct. ⁊ Jmo. in. l. j. in pc. col. in ver. in ea glo. in fi. so. matr. plene p bar to. in. l. j. in. v. col. C. de sentē. que p eo. et pro intellectu huius. l. vide Ly. in. l. j. C. si seruus. exte. in. xxi. et. xxii. q.

↞Andre. Poma.

¶Qui mutuas. Vide ro. consi. xxxvi. col. ij. in fi. vol. ij. vbi pōit pulchrū casum.

¶Non ideo minus. In pn. huiꝰ quando quis videatur renocare procurat. Adde imo. in. c. petitio. extra de procura. et digi. C. de procur. in. l. procuratoribus. ⁊ adde simile. q. quā no. de qua per Bar. in. l. j. in vlti. col. ℨ. de offi. eius cui māda. est iurisd. In v. quero preses vel ordinarius. qđ aūt cōtra an videatur mādatū dixi post bar. et ibi bal. in. l. licet. C. de procu. vide bal. post bar. in. d. l. procuratoribus et late bar. in. l. mutuari. ff. e. ⁊ bal. in. l. j. in prin. C. de satisd. Et not. q̄ si mandauī tibi vt solueres tali postea cum talis me conueniret opp. tibi exceptionē nō nume. pe. nō tamen videtur renocatū mandatuz ſm bal. in. l. tam mandatori. in fi. C. de non nu. pecu.

↞Andre. Poma. ¶Non ideo minus. vide bald. in. l. si volūtate. C. de dona. ante nup. Ro. in. l. dies cautionis. ff. de dam. infec.

a ¶Arbitrium. ⁊ hoc idem dicit Bart. per istum tex. in. j. consti. C. idem ponit et tenet domi. Abb. in. c. studuisti. circa princ. de offi. delega. facit quod voluit Bal. in rub. C. qui admitti. post medium prime col. vbi volunt quod potestas ex causa potest venire contra statutuz ab eo iuratū. Adde Barto. in. l. quo. in fi. de ope. libe. Adde Ro. consi. ccccxxxix. vbi tz q̄ iudex ex causa potest venire contra statutum iura 2 tum.

↞Andre. Poma.

b ¶Hereditas po 3 test. Per istū tex. a verificatur id qđ consuluit Areti. 2si. xlvj. qđ quando quis reliquit here. videtur reli quere cōmoda et incōmoda.

b ¶Hereditas po test. an titulus he reditarius dicaꝫ lucrativus. dic q̄ b sic si est soluenda hereditas. als secus in. l. inter stipulantem. ℌ. si rē et ibi not. Dyn. ⁊ Ange. j. de verb. obliga. iuncta. l. 1 si seruus legatus ℌ. stich. in versic. 2 ntez domino. j. de leg. i. 3

c ¶Sestū est. istud est cōtra not. per bar. in dicto ver. idem marcellus.

d ¶Litera que dicit. dic plenius vt hic per Jaco. bu. 1 pro cuius intelligentia presuppono q̄ quādo pecu. quertit pecunias 2 dñi in vtilitatem suā teneꝫ ad vsuras que in regiōe 3 sic frequētatur. l. idēq; ℌ. procura. ℨ. eodem.

e ¶Si fundū. Salice. allegat hunc tex. sing. in. l. bac edictali. ℌ. is illud. de secūdis nup. quod si ex tribus est ūnatoribus assūptis vnus estimet. xxx. alius. xxx. alius. xxxv. debent omnes summe coacernari ⁊ per iudicem estimari in tertia parte totius summe per istum text. cogita ꝑpter. l. diem ꝓferre. ℌ. si plures. ℨ. de arbi. ⁊ per. l. inter pares. in fi. ⁊ quod ibi not. per Bar. j. de re iud. ideo suū dictum dubitabile videtur. sed tamen est valde mirabile si est veru. ⁊ istū tex. etiā ad illud introducit glo. no. in. l. cū co. ℨ. de pact. ⁊ ponderat etiam bal. sing. istos tex. in. l. j. in. vj. q. C. si seruus extero.

e ↞Andre. Poma. ¶Si fundum. Vide Ro. singu. ccccciij. ⁊ ad istum tex. vide Bal. l. ij. vj. col. C. si seruus exte. Alex. ⁊ Jas. l. frater a fratre. in fin. notabili de condi. ↞dcb

f ¶Lucius titius. In princ. huius ⁊c. quid si debitor in casu huius. l. qꝫ promisit sub pena eum facere liberari interpellauit creditorem q̄ fideiussorem liberaret ⁊ offerendo ei alios fideiussores idoneos ⁊ ille recusauit liberare an sit excusatus debitor et qualiter succurritur fideiussori. vide per bal. in. l. si patri. C. de colla. in. l. labeo. ℌ. si post ⁊ Ly. ibi. ℨ. de arbi. l. ij. C. de senten. que sine cer. quanti. in. l. qui antē. ℌ. sed ⁊ si quis. in reportatis antiquis. de consti. pe. licet aliter q̄ in dictis locis locut⁹ sit in consi. suo incip. considerandum est q̄ fideiussor ⁊c. ⁊ vtrum fideiusse. de euic. possit se petere eximi ⁊ liberari re nondum euicta. etiam non stetit per magnum tempus in fideiussione. ⁊ Bal. in. l. facere posse. in fi. solu. matri. vbi videtur tex. cum glos. tenet q̄ non quia adhuc obligatus nō est. vt ibi hoc tenet etiam Ly. in. l. si pro ea. C. manda. ⁊ ideo dicit bal. in. l. facere. quod ius consistit in practicandi forma. nam nō concludit libellus si fideiussor petat se extrahi de fideiussione ⁊ hoc nō pōt vt dictū est. secus si dicat quod ꝺin occasione fideiussionis fuit obligatus. nā tūc bene cōcludit libellus. vt in hac. l. ⁊ hoc bene poterit procedere. ⁊ sic peti poterit quod eximatur a prouisione facta nō autem ab obligatione fideiussione. quia nūq̄ obligatus fuit vt dictū est. nō tamen dicitur dimoder. doc. ibi. Sed dubitatur vtrum iste. ℌ. ⁊. l. si pro eo. habent locum in fideiussoꝛe sine mandato. et glo. no. dicit q̄ nō ħz ipsum beneficii in l. ℨ videamus. de neg. gest. Itez an habeat locuz hec lex lucius in iudicio sez in fideiussoꝛe de iudicio fisti vel iudicato solui endo. ⁊ bal. ℨ. eodem. l. si mandato meo. ℌ. si iudicio. ⁊ in. d. l. si pro eo. C. eo. pōderat ibi esse tex. singu. quod no. et sequitur Jud. in. l. gregē. in fi. j. de fideiusso. et Bald. in d. l. si pro ea. Itez an interim possit petere eis prestari fideiussores indēnitati. dic aut supuenit noua causa suspitionis ōbitoris. ⁊ possunt alias non. ff. de pupille. credi. l. si creditores. ħz quid si tutoꝛ non inuenit fideiussores indēnitatis. an ista difficultas eximit tutoꝛē ab obligatione. l. municipalis casu quo per statutum arctaretur. dic q̄ non per not. in. l. j. ℌ. qui satisd. cogan. ⁊ hec sunt verba Bal. in ℨ. incip. cōsiderandū est qđ fideiuss. ⁊c. ⁊ an in hac executiōe primo ꝺ fideiussoꝝ requiratur cōsensus creditoꝛis. Bal. vt dicere qđ sic. in. l. qui autē. ℌ. j. ℨ. de cōsti. pec. ⁊ bal. in. l. j. C. de colla. ⁊ de fideiussoꝛe obligato cōditionaliter de euictio. vide Bal. i. l. j. C. de fideiuss. mino. adde ſm Vince. ⁊ cano. per illū tex. in c. fi. ⁊ ibi late glo. de fideiuss. qđ ħz fideiussoꝛ iusta causa velit ire ad longinquas partes posset petere se liberari a fideiussione. arg. l. aut ꝛoga. ff. de pcu. ⁊ ita sequitur ibi do. Abb. ⁊ de mō eximēdi. ⁊ qđ si fideiuss. est carceratus. vide Bal. in. l. ij. C. de senten. que sine certa quanti.

f ↞Andr. Poma. ¶Lucius titius. vide aliqua p Alex. l. facere posse. ff. sol. ma. Barb. c. ij. col. j. de fideiuss. Bal. c. in rescripto. col. ij. de in reiur. et ibi Feli. in fi. Barb. c. cōsultationibus. col. ij. de offi. dele.

expressis.

a ↞Andre. Poma. ¶Impleuerit. Vide Alexan. facere posse. ⁊. l. ij. ff. solu. matri.

b ¶Quod creditor. Vide Bald. in. l. si pater. C. de colla. ⁊ Bald. in. l. qui ante. ℌ. i. ℨ. de consti. pecu.

c ↞Andre. Poma. ¶Quintus mutiꝰ. Vide Panor. ℨ. li. g. col. ij. vo. j. o. ¶No. primā glo. Facit quod not. Barto. per illum tex. in fi. in. l. pecunie ſortem. de ali. lega. et bene facit tex. i. l. j. ℨ. de pac. et in. l. j. ℨ. de consti. pecu. et ex hac eqtate ius canonicum voluit oriri actionez. c. j. de pact. et not. limitat Bald. in. l. petens. ad fin. C. de pac. ⁊ no. insti. de act. ℌ. constituta. et hic adde Sali. in. l. placuit. de in di. vbi tenet idem quod hic. ⁊ pleniꝰ adde. ℨ. eo. l. si fideiussoꝛ. ℌ. quedā Adde qđ voluit Abb. cōsil. lg. li. j. per hanc legem.

↞Andre. Poma. a

e ¶Item not. pro 1 isto dicto vide ale b gan. consilio. lxxi. col. j. volu. iij. et. l. iuris gentium. ℌ. si cum nulla. ff. de pact. et quid importent ista verba procedas scz equitatem. Vide Aret. c. dilecti. de iudi. clarius are. in. l. si seruus. ℌ. sequitur. de verbo. oblig. Barb. c. ex parte. lo. ij. de off. delega. colum. iij. Pau. de castr. in 1 rub. de consti. col. xviij. Aleg. l. mi c lites. C. de testa. mili. vbi pulchra verba in simili p Alex. consi. xvij. colum. v. volu. ij. d vbi dicit q̄nō po 1 test opponi fide e iussori per principalem q̄ soluens erat. et consil. xci. col. ij. vol. ij.

f ¶Arg. ex ista. l. 1 ↄ idem no. Bart. 2 in. l. fideiussor. in fi. j. de fideiuss. sed domi. Ludo. in. l. fideiussor. de dona. tenet contra per no. per Jnn. in. c. j. de consti. per Bal. in. l. j. C. de legi. ⁊ in. l. j. de inst. et iure. ⁊ vide quod dixi in. d. l. filiussa. ⁊ no. Bal. in. l. nemo. C. de senten. vbi dicit q̄ si causa committatur de iustitia ⁊ veritate non potest agi ex nudo pacto. Adde que singulariter dicit do. Anto. in. c. que in ecclesiarum. de cōsti. qđ ħz pactum nudū nō pariat actionē de iure q̄ tantū peccdit scōm precepta iuris gentiū nō deberet denegari iustitia si. p illa petat qđ ħz. ll. potuerit tollere actionē vel illi nō dare ⁊ facere qđ magistratus nō reddit iustitiā. nō tamē poterunt facere qn superior qui nō recognoscit superiorē nō teneaꝫ iustitiā administrare per id qđ in simi ibi not. Jnn. qđ retuli post moder. in. l. si cōstat. de appel. ꝓ quo dico q̄ bene facit qđ not. Angel. in. l. si certis annis. C. de pact. ⁊ vide quod not. Bartol. in. l. eleganter. ℌ. si rus pactionis. ℨ. de do. ⁊ subdit do. Jo. in. d. c. que in ecclesiarum. quod certū est q̄ per viam denuntiationis euangelice possit dictum pactū executionem sortiri per nota. per Jnnocen. in. c. nouit. de iud. ⁊ bar. in extraua. ad reprimendam in verbo ad denuntiationez. ⁊ in terris imperij et in terris ecclesie clarum esse qꝫ de iure canonico partē actionē vel saltem officium iudicis. c. j. de pact. ita dicit ipe quod limita vt per bal. in. l. petens ad finem. C. de pac. ⁊ habetur in. ℌ. in personam. institut. de act. ⁊ Bald. in auf. ad boc l. iiij. colū. C. de vsur. et ad Bar. hic adde bal. in. l. si pro ea. C. eo. vbi sic loquitur. Adde q̄ dicta Baldi in. l. petens videtur seq roma. consil. xxx. et quid operetur clausula sola fac tiveritate inspecta. vide ro. consi. xx. ⁊. cccccxix.

¶Fideiussor. ad de bar. in. l. lecta. in fin. prime colū. si cer. peta. et hic adde quod no. in l. quicquid astringende. de verbo. obliga.

¶Cū seruus. in prin. huius. l. ⁊c. et de isto interesse affectionis vide doct. ⁊ Jmo. in. l. j. in pc. col. in ver. in ea glo. in fi. so. matr. plene p bar to. in. l. j. in. v. col. C. de sentē. que p eo. et pro intellectu huius. l. vide Ly. in. l. j. C. si seruus. exte. in. xxi. et. xxii. q.

↞Andre. Poma.

¶Qui mutuas. Vide ro. consi. xxxvi. col. ij. in fi. vol. ij. vbi pōit pulchrū casum.

¶Non ideo minus. In pn. huiꝰ quando quis videatur renocare procurat. Adde imo. in. c. petitio. extra de procura. et digi. C. de procur. in. l. procuratoribus. ⁊ adde simile. q. quā no. de qua per Bar. in. l. j. in vlti. col. ℨ. de offi. eius cui māda. est iurisd. In v. quero preses vel ordinarius. qđ aūt cōtra an videatur mādatū dixi post bar. et ibi bal. in. l. licet. C. de procu. vide bal. post bar. in. d. l. procuratoribus et late bar. in. l. mutuari. ff. e. ⁊ bal. in. l. j. in prin. C. de satisd. Et not. q̄ si mandauī tibi vt solueres tali postea cum talis me conueniret opp. tibi exceptionē nō nume. pe. nō tamen videtur renocatū mandatuz ſm bal. in. l. tam mandatori. in fi. C. de non nu. pecu.

↞Andre. Poma. ¶Non ideo minus. vide bald. in. l. si volūtate. C. de dona. ante nup. Ro. in. l. dies cautionis. ff. de dam. infec.

a ☞Andre. Poma. ¶Determinat. vide Alex. l. procuratoribus. col. j. C. de procur.

d ¶Mandatum. de hac materia. vide Bar. in l. mutari. ⁊ in l. post litez §. de procura. in prin. ⁊ no. q⁹ in dubio videtur electa industria persone mandatarij. quod limita vt per Bal. in l. quod quis. C. de procura. nisi eēt data certa forma per eū l atius a in l. j. §. ne autem C. de cad. tollē. et hic adde Bald. in l. mādatum. in fi. C. manda.

c ¶Si precedente. In princ. hui⁹ ꝛc. vide scribentes i l. si defunctus. §. de procura. l

d ¶Lucius titius. iste. §. est valde singularis quez non tamen post Barto. in l. maiorem. §. de pact. b

☞Andre. Poma. l

d ¶Lucius titius. Vide Franci. cre. sing. rej. matth. e no. ciiij.

e ¶Paulus. Iste §. est singula. hn paul. de cast. in l. d eum qui ita de v. oblig. ⁊ vide bar. in l. eū qui. §. qui ita eodem.

☞Andre. Poma.

e ¶Paulus. vide Alex. l. j. col. j. ff. q satisda. cog. e

☞Andre. Poma.

f ¶Paulus rīdet vnū. Vide cose. sing. suo in versi. cautio. Jaf. in l. diuortio. §. inter dū. co. v. ff. so. ma. f

g ¶Ille. iste. §. est singularis ℔ pau. de cast. in l. euz q. §. qui ita. el. j. de verb. obli.

b ¶Si fideiussore. Vide q̄ dixi post Barto. in l. sancimus. C. de verbo. obligatio. et ad hnius intellectū vide text. et quod ibi notat Barto. in l. prętorie. §. de prętо. stipul. et de questio. glos. hic promittis facere me securum. vide Bartol. et quod ibi dixi in l. pma in fi. de prętо. stipula. et Bald. in dicta l. sancimus i

Adde Oldra. cōsil. lxviij. k

i ¶Creditor. In princip. huius. l. ꝛc. latius per bartolū in l. in duobus. §. j. de duobus reis. ⁊ vide ad istum text. cum glos. no. Bald. in l. j. ad fi. C. de di. rese.

k ☞Andre. Poma. ¶Reus, vide aliquid per Bald. c. cum teneamur, de appel. ⁊ in c. solicitudinem, col. ij, eo. titu.

l ¶Ad eum. Et ille est singularis casus fm Bal. in l. j. C. de nego. gest. ⁊

Determinat q̄ si dominus reuertitur: et aliquid gerit quod videtur reuocatum mādatum. als nō potest intelligi reuocatum. de quo hodie est factū. c. si quem. extra de procura. lib. vj. distingue plene vt ibi in text. ⁊ ex hoc dicimus ⁊ eius decisio videtur in illo. c. quod quando dominus comparet in iudicio ⁊ facit aliquem actum videtur reuocare. p curatorem quem fecerat. ⁊ ideo consueuit apponi in actis non animo reuocādi suos procuratores. quod dic vt d. c. si quem ꝛc.

☞Mandatū ad heredē nō transit q̄ in dubio videtur electa industria persone mandatarij.

Mandatum distra. [b] Mandatum non transit ad heredem mandatarij: q̄ videtur electa persone industria. Item publiciana nō cōpetit contra dominum. h. d. ¶No. q⁹ in dubio videtur industria persone mandatarij electa: ideo mandatū ad heredem non transit. vt in fi. huius. l.

Precedente. [c] Mandatum morte finitur nō actio mandati. Item nec obligatio que datur ex negotio gesto. h. d.

Lucius titius. [d] Decretum iudicat creditori absenti in actione competenti contra mandatorem nisi consenserit. h. d.

Mandato. Qui mādato alteriusstipulatur in dubio non videtur adhibē animo donandi. h. d.

Paulus. [e] Bona fides que in cōtractibus requiritur facit vt q̄ nō possum vt ego possum vt alius. materiam istam tangit Ly. in l. j. C. de dolo ꝛc.

Paulus respondet. Dies adecta solutioni obligationem nō perimit. h. d.

Paulus rīdet vnum. [f]

Plures mandatores qui tenentur pro alio tenētur in solidum ex mandato: ex sententia vero simpliciter lata tenentur in viriles. h. d. de hoc habemus vnā rubricam. C. si plu. vna sen. ¶No. glo. q̄ est hic que dicit quod plures qui tenētur in solidū possunt omnes conuenire in solidum. quod intellige hoc adiecto quo vna solutio sufficiat. als esset contra. l. j. C. de fideiusso. dixi plene. C. de duobus reis. l. ij. vbi vide ꝛc.

Ille illi salutem. [g] Dies adecta cā limitāde obligationis nō liberat debitorem existentē in mora. hoc dicit. vel sic. Mandatum tēpore limitatū post moram erit perpetuum. h. d.

Paulus respōdet non.

Cautio idonea intelligitur cum fideiussore⁹ vel pignore. h. d. Hic habes vnam glos. de illa questiōe facias me securum ad consilium vnius sapientis de quo videm. l. in illa. de heredi. instī. dixi in. l. ea parte. in prin. de verbo. obli.

Creditor. [i] Pēdēte appellatione mādatoris pōt cōueniri rens. [k] Oppo. de. l. quoties. C. si creditor. §. de pecu. Solu. aliud in causa appellationis vt hic. aliud in principali vt ibi fm Dy. ⁊ Ja. de are. in. l. fina. j. de ver.

faciunt not. in. l. si mancipium datum. C. de nego. gest. ⁊ no. bald. in. l. generaliter. in penulti. col. C. de non nu. pecu.

m ¶Duobus. In princip. huius. §. ꝛc. adde que not. Barto. in. l. ij. §. fina. et in. l. iij. ff. de cur. bo. dan. et adde Barto. in. l. eandem. m tertia colum. de duobus reis. ⁊ ad materiam huius. §. vide Barto. in. l. j. §. de officio. consul. et in. l. pluribus. §. de procura. ⁊ in. l. j. §. fi plures. §. de exerci.

obliga. quod dic vt ibi.

l **Ad eū qui vrozem.** [l] Mandatum quod fit ꝓpter vtilitatem mandantis ei actionem n mandati contra tertium non parit. h. d.

m **Duobus.** [m] Plures mādatarij tenētur insolidum. hoc dicit. Et glo. in precedenti. l. tetigit istud contrarium ⁊ est clarissimum ⁊ glo. intelligit hic plures mandatores teneri insolidum si est actum. Contra. l. prozi. §. paulus. §. eo. ⁊ insti. de fideiusso. §. fi plures. Sol. quandoq̄ sunt plures mādatores intercedētes: ꝓ alijs: tunc non est dubium q̄ tenentur insolidum etiaz si nihil est dictum. vt in contrarijs. quādoq̄ sunt plures mandatarij qui tenentur principaliter pro eorum administratione pro eis nō p alijs. tunc aut eis est concessa administratio insolidum et insolidum tenentur vt. l. antepenultima. j. de cu. bo. dan. aut non est concessum insolidum: et tunc tenentur pro parte nisi aliud dictum sit vt hac gl. et. l. pluribus. §. de procura. ꝛc.

n **Si inter maritum.** [n] Si vir vrozem debet habere vsuras dotis integras. §. si alit vt minister debet habere vsuras dotis vsq̄ ad concurrentem quantitatem alimentorū, hoc dicit nonus casus est.

1 ☞Que sunt verba que conferunt liberam volūtatem ⁊ que arbitrium boni viri.

2 Quando aliquid committitur in liberam voluntatem dolus an excludatur.

3 Quod aliud sit concedere arbitrium ⁊ aliud liberam voluntatem.

4 Quod idem sit dicere plenum mandatum: ⁊ liberum mandatum.

Lucius titius. [o] Si negotiū cōmititur in procuratoris liberam volūtatem scīm naturaz cōtractus o hoc agi intelligitur vt dolus mal⁹ abſit. hoc dicit.

Quez casus no. q̄ forte non habes ita alibi clare. p

¶No. ꝙ hic sunt verba⁹ per que cōfertur aliqd in liberam voluntatem. scilz vti vis. sed si dixisset prout tibi videbitur ⁊ placebit: vel scīm tuum arbitrium vel prout putaueris: tunc intelligitur ℔ arbitriū boni viri vt. l. thais. §. soro. em. et. l. fideicommissa. j. de fideicom. libe. ¶Secundo no. ꝙ vbi cōmittitur⁹ in liberam voluntatem intelligit tamen excludi dolus. ⁹Sed cōtra hoc videtur text. in. l. cū quidam. j. de leg. ij. vbi indignus pōt eligi. Sol. fateor q̄ indignus potest eligi dum tamē dolus abſit ⁊ per hoc sit cautus committēs aliquid: q̄ aliud est concedere arbitrium ⁊ aliud liberam voluntatem. ¶Item not. quod per istā verba q̄ posſit ipse facere quicquid ipse dominus videtur cōcedi libera administratio vt in emptore. ꝛc. Idē Ter go est dicere plenum mandatū sicut liberū. vt l. si procura. C. de procura.

Idem quero. Ex facto domini ser uus non potest conueniri. hoc dicit.

Um cōtrouersia. [r] Ex mandato vt patiatur quem agere potest mandator cōueniri vt consequatur quod ad eum peruenit. hoc dicit.

Mandauit. [s] Mādati agitur siue aliquid equipollens faciat. hoc dicit iste. §.

p ibi per do. an. ⁊ bal. in. l. j. in fi. de bo. ma. ⁊ ibi an propter talia verba posſit vendere vel donare.

s ☞Andre. Poma. ¶Mandauit. vide old. 9si. cxxvi. Alex. 9si. xl. col. fi. vol. v. vbi per hanc l. dicit q̄ habēs mandatū ad cōpromittendū pōt trāfigere q̄ cōpromissum ⁊ transactio sunt equipollentia.

a ¶Societas. In princip. huius. l. ꝛc. adde bar. in. l. traditionibus. C. de pact. ⁊ in. l. ideo de condi. fur. et Bald. sequitur in. l. qui tibi. C. de bere. ven. ⁊ an actio ꝓ socio sit formanda nomine societatis vel singularium personarū in libello. vide Bal. in rubri. C. eo. in. j. col. Quid si legitima hereditas que mihi alias debebatur ab intestato sit relicta in testamento vide bar. in. l. j. C. de leg.

b ¶Justa heredi tas. Sed qd esset in casu huius. l. si heredi tasq̄ alias mihi debebatur ab intestato sit re licta in testamento. vide Bar. in. l. iij. de leg. i.

c ¶Sed hēditate testamēto. vide raph. cu. in. l. ex facto. §. i fi. j. ad treb.

☞Andre. Poma.

d ¶Societatem. Ergo tacite indu cit ex possessione 2 cōmunium rerū. dic q̄ imo si esset dissoluta. et deinde fieret cōiectio q̄ reinduceretur. ita No. cōsil. cccexviij. glos. in. l. iij. b in glo. magna. in fi. C. ō noua. bart. l. iiij. ff. de serui.

☞Andre. Poma. c

e ¶Distinctione. vide Jaf. l. i. ff. de vul. ⁊ pupil. alex. consi. lxxxvij. co. ij. d versic. accedo. volumi. iiij.

f ¶Nec jadiecit. ad istam. l. vide Bar to. in. l. ita stipulatus. in. iiij. oppo. prime partis. de verb. obli.

☞Andre. Poma.

g ¶Sed si adjiciatur. Vide Alexā. 9si. viij. col. i. vol. iij. ☞. et ad istum text. adde si. ⁊ optimum text. in. l. in vēditione. ⁊. l. iij. ver. de tempore. ⁊ ibi Bart. ⁊ de bo. aut. iud. pos. limita vt per Innoc. in. c. j. de consti. in penul. col. Adde bene facere quod voluit Bal. cōsil. cxvij. lib. iiij.

☞Andre. Poma.

b ¶Intellectū huius. adde Joā. de imo. in. l. ceturio. i in pe. cbar. de vul e ga. ⁊ pup.

i ¶Si cōuenerit. in pnci. huius ꝛc. Et ad banc. l. vi f de quod not. scribit Bart. in. l. cuz scim⁹. C. de agri. et censit. lib. x. sed quid si inter plures socios cōtracta est societas ad certū tēpus. an sicut capitale non debet minui ita nec lucrū. ⁊ videtur ꝙ nō: q̄ lucrū assumit sibi materiā illā quā habebat capitale. l. fi. C. de fru. vīb. constā. lt. x. ⁊ ibi Bar. reliquit sub dubio forte. Adde qd si est contracta societas vsq̄ ad certū tps ⁊ vnus ponit operas alter pecuniā. cōtingit q̄ alter moritur infra tps an societas sit dissoluta ita ꝙ pecunia debeat restitui. vide pe. de anc. 9si. cccxcv. ⁊ quid si casu fortuito sors sit deperdita ⁊ qualiter ꝓ de anc. 9si. cccxcv. ⁊ quid si casu fortuito sors sit deperdita ⁊ qualiter ꝓ debet amissio sortis vel mercium. ⁊ quid si propter partialitates socius amisit. vide Bal. consi. cccxcvij. ⁊ dig. lib. ij. ⁊ quid si finiatur societas an amisit. vide eundem Bal. consi. cclxxv. et quando vnus est in periculo capi no. vide eundem Bal. consi. cclxxv. et quando vnus est in periculo capi no. vide eundem Bal. consi. cclxxv. et quando vnus est in periculo capi talis alter non qualiter debeat fieri diuisio et qd de expensis. Vide Rot

a ¶ Ratio differentie. Alia potest esse ratio. quia officius aduocationis est necessarium. vt no. in l. sancimus. C. de aduo. diuer. iudi. & quod no. in l. munerū. §. iudicādi. de mu. & bono. & qō not. in l. i. §. viatorū. ff. furti aduer. nau. cau. stab. secus in istis gestoribus. quia uolūtarium est officium. l. in re mandata cum vul. C. manda.

↔ Andre. Poma.

b ¶ Uni negotio. a Aide abb. consil. xvi. iiij. col.

c ¶ Ly. in. q. iiij. facit sic an emptor teneatur stare socio. & sic an ẽptor teneat stare colono partiatio. & vide Bal. in. d. Lemptor. C. locā. et ad Bar. hic adde eūdem in l. si tertiꝰ. §. si quis pcipiō. in fi. in ver. quero an ius excipiēdi de aqua plu. arc.

d ¶ Lucius. quando debet reddi ratio inter socios. Adde Bart. in l. neminē. C. de fusce. & arca. & in l. ij. in fi. C. de naufra. li. g. & Bal. in ru. C. eo. in. ij. col.

e ¶ Si quis. in fi. huiꝰ. l. adde Bal. in. l. petēs. vbi al legat istū text. fm vltimū. in. iij. col. C. de pac.

↔ Andre. Poma.

e ¶ Si quis. vide Alegan. l. cum ponas. ij. colū. C. de transac.

f ¶ Cū herito. in pn ci. huius. l. c. nota q quis presumitur bonus. de quo vide late per Jaco. de bel. in. l. omnimodo. C. de inoff. testa. Adde q̄ ꝑsumptio huius. l. non habet locum in foro cō scientie quia deficit ꝑsumitur & vt tutior via eligatur pro salute anime. iuxta glo. in. c. inuenis. extra de sponsa. & in. c. j. in ver. estimare. de scruti. Abba. per illum text. in. c. ij. de obser. ieiu. & in. c. fi. in. ij. not. de his qui fil. occid. facit glo. in. c. cōsulti. de regula. & in. c. cōstitutus. de relig. do. Et qō in pulchra. q. tradit Pet. de anch. in cōsi. clxxix. circa fi. vbi hic expresse dicit. Et vide moder. in. c. in presentia. col. xi. de ꝓba.

f ↔ Andre. Poma. ¶ Cū herito. ad istam. l. vide Panor. in. c. cū dilecti. de accu. Jas. in. l. i. C. de ser. fugi. are cōsi. xix. & cōsi. clvij. in. j. co. & cōsi. xxx. ij. colum. vbi limitat istam. l. & in. l. singularia. in fi. & si cer. peta. et consi. clx. & Ale. cōsi. ij. iij. vol. & cōsi. cxxix. in. j. col. iiij. volu. Et duobus cōsiliis precedētib⁹. & cōsi. xv. vlti. col. vol. iij. & cōsi. clxxv. vlti. col. volu. ij. facit qō not. Bar. in. l. nō solum. §. sed vt probani. ff. de noui ope. nun. & vide qō cōcludit Cep. cōsi. j. col. iij. Old. cōsi. lij. ad fi. vide bedā in homeliis super illo verbo. Estote misericordes. Ale. cōsi. lxxix. in pcin. vol. iiij. Panor. cōsi. lxviij. ij. col. & cōsi. cxiij. Feli. in pemi. de re. iudi. & in. c. j. de offi. delc. are. cōsi. lx. col. ij. & cōsi. lxiij. col. iij. Pan. de ca. l. si fugitiui. col. pe. Roma. cōsi. cclxij. in fi. vbi dicit hoc habere locū etiam si aliqua ꝓsumptio vergeret in ꝓrariū Bal. cōsi. cxxvij. ad fi. in. v. parte. vbi dicit q̄ incidēs sylua cōmunē ꝑ indiuiso ceduā nō potest accusari de possessione turbata a socio etiā si ꝓtra eius volūtatē scidisset q. & Soci. cōsi. cxiij. col. iiij. vbi videtur limitare nisi nō intelligendo in deteriorē partē verba ꝓtractus nihil operarentur. Bal. cōsi. clxx. in prima parte vbi ponit pulchrū casum et cōsi. xxv. col. iiij. & cōsi. cccc. scōa parte Feli. in. c. qm̄ ꝓtra. colū. xxvj. de

Secunda Bartoli super Digesto veteri.

tieq̄ aduocatus ꝓcurator vl medicus pōt simul et semel habere curā pluriū causārū vel hoīz. Isti aūt institutores nō possunt ꝓesse nisi vni negotio ideo sic de facili non reperiūtur. dz ergo ꝑ qō multū no. q̄ nouū est &c.

Qui igitur. Jus excipiēdi trāsit contra singulare successores. b. d. cū pn. l. se. ¶ Op. C. locā. l. ẽptor. vbi ius excipiēdi nō trāsit ℈ emptor. So. hic ē ius excipiēdi ꝑpie. vbi nō erat ℈ locator. ꝑpie exceptio. sed magis actio. vide ibi per Ly. in qōne quarta &c.

f **Sed et socius. Si absenti.** Jbi ad illum pertinere &c. hoc ideo q̄ negotiū gessit nō e societatis que iam finita erat per renūtiationē. ℈ si hoc sciret & negotiū cōi noie gereret. tūc deberēt cōicare nō actiōe ꝓ socio cū societas sit finita. sed actione negotiorū gestorū eo q̄ renūtianit ratū habēte. vt. j. c. l. vt in cōditionibus. in fi. & l. actiones. §. si post distractū & de neg. ge. l. si negotia. & l. litis ꝓtestate. §. si pecunie. q̄ tene menti. ¶ Et no. ꝑ qōne quā habui de facto in ciuitate assisij de eo qui vouit ad seruiendum ecclesie sancti Francisci. Barto.

Deillo pompo. Istō q̄ dō citur cōpensari cōmodatū cū dāno intellige scōm q̄ dixi in l. si negotia. §. ō neg. gest. & ibi glo. notabilis &c.

Facius libro. [b] Jsta. l. declarauit in. l. si negotia. §. de neg. gest. q̄ aūt prima ratio debuit pomi. dico q̄ quolibet tempore si aliter non est actum.

Si quis a socio. Stipulatio penalis nō nonat precedētē obligationē nisi ex causa nō onerosa factā. ℈ ex actione facta per vnā tollit altera quatenus ꝓcurrit. b. d. ¶ Oppo. de. l. obligationū fere. i. fi. ff. de act. & ob. Solutiones multe sunt. ego do illaz quod ibi precessit causa lucrativa. hic onerosa vel ecōtra. quod ibi plene dic. ¶ Videbitis istam mariam in. l. predia. ff. de act. emp. &c.

Si actum sit. Actio cōi dividūdo non tollitur per actionem ꝑ socio. q̄ habēt se vt excedentia & excessa. b. d. quod no. vt tutior via eligatur ꝓ salute anime. iuxta glo. in. c. inuenis. extra de sponsa. & in. c. j. in ver. estimare. de scruti. Abba. per illum text. in. c. ij. de obser. ieiu. & in. c. fi. in. ij. not. de his qui fil. occid. facit glo. in. c. cōsulti. de regula. & in. c. cōstitutus. de relig. do. Et qō in pulchra. q. tradit Pet. de anch. in cōsi. clxxix. circa fi. vbi hic expresse dicit. Et vide moder. in. c. in presentia. col. xi. de ꝓba.

g **Cum duobus.** [c] Cōtra manda tum vni factū veniēs conueniri nō potest. secus si contra contractuz societatis veneritur. b. d. Primi dicti ratio est: q̄ in primo casu fuit mandatum q̄ renocare licebat. ¶ Secūdo casu fuit societas sine cōtractus ꝑ socio in quo penitere licet &c.

Venit autē. Jn hoc iudicio venit dolus & culpa. b. d.

h ¶ Punctus q̄ ponatur ꝓ 20 copula.

Si in coeunda. [d] Quādo vnus ponit operam: alius rem in societate etiam venit dolus et culpa.

i ¶ No. in fine gl. q̄ ¶ punctus ponitur ꝓ 20 copula. simile in l. ꝓtia. j. ad. l. falcidiam. & ad carbo. l. ij. §. due. ver. vel instrumenta.

Damna. [e] In hac actione quis nō tenetur de casu fortuito etiā si rez estimatam recepit. Item furtum in dubio culpa eius qui patitur factum esse ꝓsumitur. b. d. An estimatio faciat transire periculū dixi vobis in. l. si vt certo. §. primo. als. §. si duob⁹. ff. commo. An furtuz in dubio ꝓsumatur factū culpa eius qui patitur. No. hic glo. sed aliter no. insti. quib. mod. re contra. obli. §. penul. &c.

Quidam sagariam. Dāna q̄ rōne societatis obueniunt simul sunt communicāda. hoc dicit.

k **Cum duo.** [f] Societas vnius negotiationis non porrigitur ad aliam negotiationem. b. d.

a ↔ Andre. Poma. ¶ Eligendū. Idē tz Alex. cōsi. cxix. in fi. vo. ij. & cōsi. clxiij. col. ij. vol. & in. l. Pupius. ij. col. in fi. ff. sol. ma. & cōsi. cxxxi ij. in vl. du consi. ccccxix. in. ij. parte.

b ¶ Cōtracta societas. Aide bal. in. c. j. qui testa. face. pol. & Bal. in. l. si patronus. C. cōmunia vtriusq̄ iud. 1

c ¶ Et meuiū. An ex cohabitatione 2 cōi victu inducatur tacita societas. & quo ad qd 3 admīstrando oīa bona simul in victu & vestitu videt a dicendū q̄ nō. ni si quo ad expensas victus & cōiacionem redditui & fructui per. l. j. §. si quis hoc interdicto. cū glos. 2 in vsi. quoadusq̄. ff. de itine. ac. ꝓua. & ibi Bart. et que 3 habentur in. c. si duo fratres. vbi tex. in ti. de fratri. de nouo beneficio. i uesti. vbi ꝑbatur b quod emptuz vel c acquisitū ab vno d non pertinet ad aliū. & bal. & ang. in fi. C. l. si duob⁹. de colla. & ang. in neg. gest. & Bald. in. c. i. de beneficio fratris. & Bartol. in. d. titiuz & meuiū. §. altero. j. de admini. tut. & hic et in. l. si patruus e C. cōia vtriusq̄ iudi. et ibi oēs. et Bal. & addi. quas 1 fecit ad tractatuz Bar. de duobus fratri. vbi concludit q̄ si nemo eorum negotiatur vel vnus tm̄ nō inducitur tacita societas sed si omnes negotiantur & tūc quatenus cōicauerūt inducitur tacita societas vltra illā negotiationē. & per plura hoc ꝑbat. & ideo infert Bar. in. d. §. altero q̄ si vnus forte emisset fundū &c. & ibi vide. allegat. l. si vnus. ff. e. & Sali. in. d. l. si patruus. & q̄ oēs fructus & redditus ista casu cōicantur tū nō inducit tacita societas omniū bonoꝝ adeo q̄ si fundū acquirat nomine ꝓprio in cōmunione q̄ ille fundus non venit in cōionē vide q̄ habui in. c. audisti. de ꝓbis. in verbo per hoc dico quod cōsiliū q̄ dat Lyn. ibi vt. l. stipulatio hoc modo &c. & ibi vide de hoc arti. Adde Pe. de anc. consi. ccciij. vbi ponit de tribus fratribus quoꝝ vnus erat doctor alter mercator. alter iuri operam dabat & omnia cōicabant vide etiā Roma. consi. cc xci. & iij. & cōsi. cc xxiij. Pe. de ancha. cōsi. cxlviij. Bal. ℈ cc xvij. lib. j. & cxxvij. lib. vj.

b ↔ And. Poma. ¶ We admi. tu. vide Ro. ℈ cliij. & ℈ cccxiij. Barb. ℈ cxxij. in col. vol. & late per Jaso. l. i. co. ij. C. qui testa. facere possunt.

e ↔ Andre. Poma. ¶ Ex actibus. Vide Alex. cōsi. cxxxiij. in. ij. dubio volumine secundo.

f ¶ Testamenti factionē. Quādo quis iurat nō renocare testamentū an possit facere aliud. Adde bar. in. l. si qs in pcin. testamēti. de leg. iij. adde q̄ Bal. in. c. j. §. item sacramēta. de pac. iur. fir. & q̄ nō obstāte iuramento si fiat scōm testamētū &c. q̄ inter testatorē & heredē nō est obligatio q̄ possit tali iuramēto cōfirmari. vnde ex quo nō surgit ius aliq̄ per tale iuramētū mihi testetor si erit in hoc inutile iuramētū. at in simili dicim⁹ C. de arbi. aut. de cernim⁹. l. ℈ Ja. bu. dicat q̄ forte iuramēto est standum tm̄ male dixit per. l. stipulatio hoc modo cōcepta. j. de vb. obl. nam non pōt iurans facere q̄ leges nō habeant locū in sua dispositione. l. nemo pōt. de le. j. l. ius publicū. C. de pac. & hoc ℈ Ly. in. l. j. C. de sacrosan. ecc. pōt. de le. j. l. ius publicū. C. de pac. & hoc ℈ Ly. in. l. j. C. de sacrosan. ecc. & q̄stio de facto in rege aragonū q̄ habeat duos filios. vni assignauit regnū aragonū alij regnū maioricarū. & iuraueruntꝑ fratres perpetuo dictam diuisionē ratā habere autoritate interueniente con

sensu regis. postea idem dominus rex fecit inter filios quasdam substitutiones querebatur quid iuris. & Bal. sequendo Oldr. dicit q̄ ista disputatio est ordinatio supremi iudicij disputationem seu ordinationem preueniens. argu. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. & Adde Bar. in. l. si quis in principio testamenti. de leg. iij. & Bald. in repeti. l. j. ad fi. C. de sacro

2 Juramentum factum de nō renocando testamentum q̄ non ualeat.

Idem respondet. Pactū ꝑ quod aufert alicui libera testandi facultas etiam ꝑ indirectū nō valet. b. d. ¶ No. q̄ ¶ etiam ꝑ indirectū non pōt quis auferre sibi liberam testamenti factionem. f & scōm hoc videtur q̄ quādo aliqs donat oīa bona sua ꝓsentia & quādo aliqs donat oīa bona sua ꝓsentia & futura &c. no. C. de pac. l. fi. ꝑ hoc dico & q̄ cōsiliū quod dat Ly. in. c. quod semel placuit. extra de reg. iur. lib. vi. vbi dicit q̄ si cōtingit testamentū istud infirmari ex nūc dono omnia bona mea &c. aufert liberaz testamenti factionem ꝑ indirectū. vt. l. stipulatio 2 hoc modo. j. de ver. ob. Et ¶ ꝑ hoc etiam dico q̄ quando quis iurat nō renocare testamentū quod tale iuramentū non valet. et licet quidam dicant q̄ poterit facere testamentum: sed erit periurus: vt Jo. an. posuit in mercurialibus. tamen ego dico q̄ nō erit periurus. arg. l. stipulatio. hoc modo j. de verb. oblig. & C. de pac. l. fi. nam si non est obligatorium. extra de reg. iur. ergo &c. de quo dicam in l. stipulatio. hoc modo &c.

1 ¶ Dominium licet ipso iure transeat: nō tamē transit possessio.

2 An in bonis condēnatis in centū si nō soluerit in fra. q. dies amputet sibi pes possit fieri executio.

Idē respondet socius. Qui plures hz vias potest eligere leniores. b. d.

1 ¶ Not. ¶ licet b in aliquem transeat dominiū ipso iure nō tamen transit possessio. dixi in l. cōmissa. f. de publi. & C. de sacrosan. eccle. l. fi. ¶ No. ¶ ad que stionem quā consului c non sunt multi dies qdam fuit condēnatus in quingentis libris quam pecuniam si non solueret infra. q. dies deberet sibi amputari pes nō soluit quingentas infra. q. dies modo potestas faciebat executionem in bonis cōdēnati opponitur q̄ non possit q̄ illa pena pecuniaria fuit translata in penam corporalem. vt. l. i. j. ad l. falci. & facit iste. §. k ad illā q. quā decidi per istā. l. et per plures alias &c.

g ¶ Pecunia soluta ꝓ maleficio commisso per fratrem quando debeat sibi in partem imputari. Filius captus fine culpa et redemptus a patre an solutū sibi imputet in partem.

Tacita societas iter fratres simul habitātes qualiter contrahatur.

Papinianus. Quod fratres qui nia aliūde querūt nō est in cōi redigendum a. b. d.

h ¶ Not. glo. q̄ si vnus ex fratribus cōmittit male ficiū & soluit dz intelligi de suo. ꝓprio. q̄ intelligi tur q̄ maleficiū fuit cōmissum post mortē patris sed si patre viuo cōmittit maleficiū et pater soluit ꝑdonationem: an postea post mortē patris tpe divisiōis detrahatur de parte sua. dixi in. l. id qō. §. si cui seruū. de pecu. leg. ¶ Sz qd si nō ¶ viunt pater filius capit absq̄ suo delicto an postea cū diuidāt sibi imputet in partē. Hui. de cu. dicit in. l. frater a fratre. §. de cōdi. inde. ¶ Jtē ¶ qō hac. l. dz dz intelligi fm Ric. mal. & Old. nisi inter fratres coeatur societas tacite. pōt em̄ re ipsa tacita societas Jbi. vt. §. e. l. societas. & l. plane. & j. e. l. itaq̄. vnde si fratres consueuerūt inuicē cōicare lucra vel inter eos cōtracta societas b fm predictos doc. Ego istū passum examinaui in. l. tituꝰ & meuium. §. altero. l. de admi. tuto. d tamē ꝑ modo dico q̄ si plures fratres stāt simul quicdē aliqs eoꝝ est pupillus cū eo nō pōt videri cōtracta societas vt. l. in cōditionib⁹. §. e. si vo vter & est maior tūc ſiquidē habet heredita tē paternā tātū nunq̄ ex hoc videt inter eos ℈ cta societas. vt. l. ex parte. §. fami. her. ℈ si aliqd negotianť sigdēvnus tm̄ & alter nō. tūc idē nisi sit aliqd ex quo ꝓsumi possit societas ℈ cta ℈ si negotiātur ambo & ꝓsueuerūt ponere in cōi ex hoc inducit societas. tm̄ aduertēdū q̄ nō inducit societas oīz bonoꝝ. ℈ societas illius actus tm̄ nūa in istis q̄ ꝓsumūtur ex actibus e nunq̄ ꝓsumūtur vltra q̄ act⁹ se extēdit vt. C. ne vxor ꝓ mari. l. fi. & j. de iti. actuq̄ prima. l. j. §. si quis interdicto. ibi vsq̄ ad eū actuz.

¶ Per indirectum quod qs non possit sibi auferre liberam testandi facultatem.

Donatio omnium bonoꝝ presentiū & futuroꝝ quod non ualeat.

a ↔ Andre. Poma. ¶ Eligendū. Idē tz Alex. cōsi. cxix. in fi. vo. ij. & cōsi. clxiij. col. ij. vol. & in. l. Pupius. ij. col. in fi. ff. sol. ma. & cōsi. cxxxi ij. in vl. du consi. ccccxix. in. ij. parte.

b ¶ Cōtracta societas. Aide bal. in. c. j. qui testa. face. pol. & Bal. in. l. si patronus. C. cōmunia vtriusq̄ iud. 1

c ¶ Et meuiū. An ex cohabitatione 2 cōi victu inducatur tacita societas. & quo ad qd 3 admīstrando oīa bona simul in victu & vestitu videt a dicendū q̄ nō. ni si quo ad expensas victus & cōiacionem redditui & fructui per. l. j. §. si quis hoc interdicto. cū glos. 2 in vsi. quoadusq̄. ff. de itine. ac. ꝓua. & ibi Bart. et que 3 habentur in. c. si duo fratres. vbi tex. in ti. de fratri. de nouo beneficio. i uesti. vbi ꝑbatur b quod emptuz vel c acquisitū ab vno d non pertinet ad aliū. & bal. & ang. in fi. C. l. si duob⁹. de colla. & ang. in neg. gest. & Bald. in. c. i. de beneficio fratris. & Bartol. in. d. titiuz & meuiū. §. altero. j. de admini. tut. & hic et in. l. si patruus e C. cōia vtriusq̄ iudi. et ibi oēs. et Bal. & addi. quas 1 fecit ad tractatuz Bar. de duobus fratri. vbi concludit q̄ si nemo eorum negotiatur vel vnus tm̄ nō inducitur tacita societas sed si omnes negotiantur & tūc quatenus cōicauerūt inducitur tacita societas vltra illā negotiationē. & per plura hoc ꝑbat. & ideo infert Bar. in. d. §. altero q̄ si vnus forte emisset fundū &c. & ibi vide. allegat. l. si vnus. ff. e. & Sali. in. d. l. si patruus. & q̄ oēs fructus & redditus ista casu cōicantur tū nō inducit tacita societas omniū bonoꝝ adeo q̄ si fundū acquirat nomine ꝓprio in cōmunione q̄ ille fundus non venit in cōionē vide q̄ habui in. c. audisti. de ꝓbis. in verbo per hoc dico quod cōsiliū q̄ dat Lyn. ibi vt. l. stipulatio hoc modo &c. & ibi vide de hoc arti. Adde Pe. de anc. consi. ccciij. vbi ponit de tribus fratribus quoꝝ vnus erat doctor alter mercator. alter iuri operam dabat & omnia cōicabant vide etiā Roma. consi. cc xci. & iij. & cōsi. cc xxiij. Pe. de ancha. cōsi. cxlviij. Bal. ℈ cc xvij. lib. j. & cxxvij. lib. vj.

b ↔ And. Poma. ¶ We admi. tu. vide Ro. ℈ cliij. & ℈ cccxiij. Barb. ℈ cxxij. in col. vol. & late per Jaso. l. i. co. ij. C. qui testa. facere possunt.

e ↔ Andre. Poma. ¶ Ex actibus. Vide Alex. cōsi. cxxxiij. in. ij. dubio volumine secundo.

f ¶ Testamenti factionē. Quādo quis iurat nō renocare testamentū an possit facere aliud. Adde bar. in. l. si qs in pcin. testamēti. de leg. iij. adde q̄ Bal. in. c. j. §. item sacramēta. de pac. iur. fir. & q̄ nō obstāte iuramento si fiat scōm testamētū &c. q̄ inter testatorē & heredē nō est obligatio q̄ possit tali iuramēto cōfirmari. vnde ex quo nō surgit ius aliq̄ per tale iuramētū mihi testetor si erit in hoc inutile iuramētū. at in simili dicim⁹ C. de arbi. aut. de cernim⁹. l. ℈ Ja. bu. dicat q̄ forte iuramēto est standum tm̄ male dixit per. l. stipulatio hoc modo cōcepta. j. de vb. obl. nam non pōt iurans facere q̄ leges nō habeant locū in sua dispositione. l. nemo pōt. de le. j. l. ius publicū. C. de pac. & hoc ℈ Ly. in. l. j. C. de sacrosan. ecc. & q̄stio de facto in rege aragonū q̄ habeat duos filios. vni assignauit regnū aragonū alij regnū maioricarū. & iuraueruntꝑ fratres perpetuo dictam diuisionē ratā habere autoritate interueniente con

sensu regis. postea idem dominus rex fecit inter filios quasdam substitutiones querebatur quid iuris. & Bal. sequendo Oldr. dicit q̄ ista disputatio est ordinatio supremi iudicij disputationem seu ordinationem preueniens. argu. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. & Adde Bar. in. l. si quis in principio testamenti. de leg. iij. & Bald. in repeti. l. j. ad fi. C. de sacro sanc. eccle. quod ta le iuramentuz nō impediat secundum testamentuz firmat Bald. in autē. sacramenta. in. vi. colum. C. si adner. vend. & ibi butri. et Bart. in d. l. stipulatio hoc modo. & Bald. in autē. hoc inter liberos. C. de testa. & facit quod not. Bal. in. l. pactum in. v. op. C. de colla. quicquid digerit in. c. mozibus si de feu. fite. controuer. inter eos. & agna. & ꝓ Jmo. in. c. cū cōtingat. in primo mēbro et Jo. and. in sua q. Marcus fecit testamentum. per Bald. in addi. in titu. & intru. edi. in. xj. col. versi. q̄ testamentum. et ibi Jo. and. tenet idez in sua q. als consi. incipi. marcus fecit testamētum et iuraut. Adde licet etiam posuerim in dicta. l. stipulatio. qō Oldra. consi. cc xxvij. ponit in terminis de eo q iuraut non renocare testamentuz. et Paul. de cast. consilio. cc lxxxi. Bal. consi. ccv. lib. j. & de rege Aragonum vide Oldra. consilio. cc xxxi. & potissima ratio ibi fuit q̄ regnum indiuisibile. vide abba. etiam consil. xlj. & xlviij. lib. ij.

g ↔ ¶ Cogitabitis. ¶ Per hoc dico. vide Ale. consi. cxv. col. iij. volu. iij. Roma. consi. cxiij. in fecūdo indubio.

b ↔ Andre. Poma. ¶ Licet. vide late Felinum cap. si diligenti. de prescrip. fran. cre. singu. cxvij. & aliqua per Jas. in repeti. l. quominus. ff. de flumi.

i ¶ Ad qōnē quā cōsului. Contrarium videtur tenere Bal. in. l. cōmissorie. C. de pac. inter empto. et vendito. et in. l. j. in antepenultima colum. in decima questione. C. de his que pe. no. & vide omnino Ludo. in. l. j. §. & post operis. j. de ope. noui nūtia. & Adde Bart. in. l. secunda. infra de publi. iudi. & Jmol. in. l. ita stipulatus. in. xviij. columna. de verborum obligatio. & vide omnino per do. Raph. Ful. in autē. sed nouo iure. de scr. fugi. ibi no. loquitur.

i ↔ Andre. Poma. ¶ Ad qōnē quā consului. Vide Panor. in. c. inter cēteras. de rescri. col. iij. et ibi Feli. ij. col. Fran. cre. singu. cij. Ang. l. quicunqꝫ. C. de ser. fugi. & ibi Pan. co. xiij. Alegan. l. fina. & de in ius vocan. Feli. c. sicut indei. colum. ij. de indeis. Panor. cōsi. vi. colum. v. secundo dubio. volumine secundo. Cepo. consi. cxvi. Alegan. l. insulam. ff. so. mat. et areti. consi. lxxxiij.

k ¶ Et facit iste. §. cum Barto. transit Bald. in. l. commissorie. C. de pact. inter empto. et vendito. & Jmol. in. l. ita stipulatus. la grande. supra de verborum obligationibus. & Angel. in. l. si insulam. eodem titulo. facit quod not. Bart. in. l. stichus. in principio. de pecu. leg. & Bal. & alij. & de in ius vocan. & Angel. in. l. si quando. §. heredes. de lega. & vide Jmo. in. c. Odoardus. de sol. & moder. in. l. si quis id quod. de iurisdi. omnium iudi. vbi quando loco pene corporalis potest subrogari pecuniaria vel econtra. Et adde domi. de Maria. soci. i. c. sicut indei. colum. xvij. de iude. qui dicit decisionem Barto. hic nota.

a ☞Andre. Poma. ¶Adeo morte. vide Panor. 2fi. lxxxj. col. ij. vol. ij. vbi ponit vnū notabile verbū. vide Aleg. 2fi. cxxxiij. vol. ij. vbi dicit q societas etiā cōtracta ad certū tempus morte finitur.

b ¶Ad hereditē. Adde tū fi filius vel heres vtitur eisdē institoribꝰ ad societatē paternā deputatis qbus vtebat pater societas renouata vī etiā si esset pupill⁹ bā

bes tutorē vt no⁹ tanter dixit Bal. in. l. mandatū. in iij. oppo. C. mād. ☞hic adde bal. in rub. C. e. in. ij. col. 2 qō dicitur societatē vectigaliū trāsire ad heredē intelligit de pmo herede fm glo. in l. nulla. ſ. eo. Joā. fab. ſingulr in. ſ. ſolū. insti. i. e. dicit q virtute iuramēti posset trāsire ſocietas ad heredes ſz rō Bar. hic ſacit in cōtrarium iūcto. c. nō ē obligatoriū. vide que dixi. ſ. e. in rubri. 3 Addō qñ ſocietas dicat tacite renouata. pau. de cast. 2ſi. cccxxxiij. bal. 2ſi. cxiij. ro. cōſil. cccxvij. 1

☞Andre. Poma. c ¶Socii. vide ar. 2ſi. clvij. col. ſi. 2

☞Andre. Poma. d ¶Socius. vide Alexā. cōſ. cxxxj. vol. ij. 2ſi. cxxxiij. col. ij. vol. 3

☞Andre. Poma. e ¶Societatem. vide Alret. 2ſi. ciij. col. iiij.

f ¶De q. ambasiatorū. ☞ facit ad. q. Bar. in. l. ſi vō. ſ. j. ſol. ma. q ☞hic vī cōcludere q acq 3 ratur ambasiato ribus ☞ ipſam pīs putanit odo. concludit. aut donatio ſit ſub noīe p 1 pzio ☞ acquiritur ambasiatoribus. aut donaī tanq̄ ambasiatoribꝰ ciuitatis ☞ acquirit cōi abb. ſicu. in. c. poſtulaſti. de con ceſ. preben. refert Jo. cal. cōiūgēdo duas opi. poſitas in. d. l. q ppzio. et dicit q ſi ambasiatores erāt pūs noti ☞ familiares ei ad quem miſſi ſunt. tunc cedant eis aut erāt igno e ti tūc inſpiciēda eſt qualitas rerū 2 donatarij. naz q̄ f daz ꝓſumptine magis cōueniunt mittenti q̄ ipſis. vtputa ſi donare 3

Equicquam. Nota glo. ſuper verbo accidunt ꝛc.

Sicd quod quiſq;.

Si res perit anteq̄ ſocietas ſit contracta perit ei cuius eſt ſi poſt contractum ſocietatem perit: cōiter perit. h. d. vel aliter ſi ſocietas ſit re: rerū ipſarū collatiōe pficī. ſi fit per contractū nō dicī perfecta niſi celebretur cōtractus.

Si filiuſſa. Filius emancipatus poteſt pro ſocio cōueniri ipſe et pater de peculio ꝛc.

Si ſeruus. Alienatione extinguitur q̄ virtute iuramēti poſſet trāſire ſocietas ad heredes quā de ipſa ſocietate vectigaliū vel ſocietas vectigalium q̄ trāſeat ad heredes quādo ſunt apti.

Deo morte. [a] Nō poteſt cōueniri vt ſocietas trāſeat ad heredem[b] niſi in ſocietate vectigalium. hoc dicit. ¶No. q̄ per pactum non poteſt fieri q̄ ſocietas tranſeat ad heredes. ratio quia impedit liberam teſtamenti factionē. vt. l. cū duobus. ſ. idem reſpōdet. ſ. eo. 1

¶Eq̄ quo no. ☞q̄ pactum per quod impeditur libera teſtamenti factio non valet. per quod dico q̄ conſilium quod dedit Dy. extra de reg. in lib. vj. in. c. quod ſemel placuit. non valet. vt dixi plene in l. ſtipulatio hoc modo. ſ. de verb. obliga. ¶Item no. ☞q̄ ſocietas vectigalium non tranſit ad heredem ſi heres non eſt aptus.

Socium qui in eo.

In hac actione poſt mortem veram vel ficta veniūt vſure ☞ intereſſe contra ſocium: ſecus contra heredem ſocij. h. d.

¶Que dāna ☞ que lucra cōcātur inter ſocios.

Donatum ambasiatoribus an ſit mittentis.

Donatum vni ex fratribus an communicet.

Socius. [d] Damna ☞ lucra contemplatione ſocietatis obuenientia ſunt cōmunicanda. ſecus ſi contemplatione perſone obuenīūt: licet huius ſocietas fuerit occaſio. vides ergo ☞ hec. l. corrigit precedentem in dāmis medicinarum: ſed an corrigat in alijs dubitatur. glo. hic multū ſe involuit. breuiter veritas eſt illa quā dixi tibi in ſummario: nam hec verba ꝓpter ſocietatem poſſunt intelligi duobus modis. vno modo hoc eſt cōtemplationem ſocietatis: tunc dāna ☞ lucra venīūt cōmunicanda. vt. l. cū duobus. ſ. quidam. ſ. eo. alio modo poteſt intelligi ꝓpter ſocietatem hoc eſt quod ſocietas fuit occaſio remota. verbi gratia ꝓpter ſocietatem habui neceſſe accedere ad curiam principis. et dū coram principe tractarez negotia placui principi ex quo donauit mihi caſtrum. certe hoc nō facit cōtemplatione ſocietatis ſed perſone mee tantū: licet nūq̄ habuiſſem nec accediſſem niſi ꝓpter ſocietatē: certe iſtud nunq̄ venit communicandum. vt hic in fi. eodem modo in dāmis vtputa dum eſſem abſens ꝓpter ſocietatem[e] conſanguineus meus fecit teſtamentū ☞ inſtituit extraneum q̄ non feciſſet ſi ego fuiſſez preſens. vt hac. l. ☞ per ☞ predicta dico quod eſt hic caſus de. q. ambasiatorum[k] mediolanen. vt donatio eis facta ab imperatore non ſit cōmunis ☞ de qua per glo. in. l. qui ꝓpzio. ſ. procurator. vt in ceteris. ſ. de procura. ☞. l. ſi vero negotiū. ſ. ſolu. mat. ꝛc. ¶Item ☞ iſtam. l. allego ad queſtionē de

tur vnus leo. quedā cōueniūt potius ambasiatoribꝰ puta ſi donarentur veſtes que eis 2gruētes eſſent. ☞ cū hac diſtinctiōe trāſit abbas ibꝫ dicat q̄ Bar. dic ☞ in alijs locis per iſtū tex. tenuerit q̄ cedāt ambasiatoribꝰ ſed dicit Abb. q̄ iſte tex. preſupponit ꝓ certo donatione factā fuiſſe ſocio ꝓ eo. ſed. q. predicta ꝓcedit in caſu dubio. adde duobus fratribus quorū vnus cū pecunia vadit ad curiā regis vel principis et ei ſimilia dona vel lucra obueniunt.

Jritius. Si pretium rei communis cū ſocio putatino diuiſerim a vero ſocio. ille putatius cōueniret. non ego cum partem pretij receperim. h. d.

Socius nō cōdēnatur vltra q̄ facere poſſit.

Frater conuentus a fratre q̄ nō habeat beneficiū huius. l.

Fideiuſſori q̄ non detur beneficiū huius. l. ꝯ prīcipalis ſuſcipies in ſe iudiciū opponere poſſit.

Beneficiū huius. l. q̄ ꝓpetit fideiuſſori ☞ de rōne.

Beneficiū huius. l. q̄ non tranſeat ad heredem.

Ad filium nō communem an tranſeat.

Verum. [g] Socius non † condēnare poſſe poſtulat dolo deſiſt poſſe facere q̄ de beneficiū ad fideiuſſorem vel heredē non tranſit. h. d. Nic 8z q̄ ſocius ideo ꝯ hoc beneficiū q̄ ſocietas ꝯ vix fraternitat⁹. quero † ſi frater conuenitur a fratre vtrū habeat hoc beneficiū. glo. tz hic q̄ nō: q̄ nō. ¶Sed o † habes hic q̄ fideiuſſori nō datur hoc beneficiū. erit ne aliq̄ remedium: ☞ certe ſic vt fideiuſſor denūtiet principali. z q̄ ꝓtinus ſueniat ☞ ſuſcipiat ī ſe indiciū: ☞ opponat iſtā exceptionē in ꝑſona ſua: ꝯ fideiuſſor nō poterit vt diſtis in. l. idē. ſ. generaliter. ſ. ti. j. ¶Tertio no. † q̄ hoc beneficiū cōpetit defenſori. Sz que eſt ratio inter defenſore ☞ fideiuſſorem. gl. ponit in. l. alia. in ꝑn. ſ. ſol. ma. ☞ j. de re iudi. l. ſi cū ꝓcurator. illa eſt vera ratio: q̄ fideiuſſor cōuenit ꝓpria obligatione: ꝯ defenſor cōuenitur ex illa obligatione qua tenetur[i] dominus cui ꝓpetebat illa exceptio.

¶Jte vides q̄ iſtud beneficiū non tranſit ad heredem. dicit glo. verū eſt ad heredē vt heredē: ſ vt ad cōem filiū ſic. vide glo. ſuper verbo ceterorum.

¶No. q̄ glo. dicit vt cōem filiū. vnde innuit q̄ ſi eſt filius mariti tū nō vxoris. ☞ ſic nō cōis filius[j] ad eū nō tranſiret hoc beneficiū. de hoc ſunt ☞ contraria. quod dicit. l. etiā. ſol. ma. ☞. l. nō tū. j. de re iudi. ☞ Ly. C. qui po. in pig. hab. l. aſſidnis ꝛc.

¶Lōtra maſſariū cōitatis agitur inſolidum.

Sicum tres. Inter ſocios inuicem agētes nō eſt melioratio cōditio occupātis. h. d. ¶No. gl. q̄ ☞ pōt agi inſolidū contra maſſariū ciuitatis vel vniuerſitatis vt hic. ꝑbatur. ☞. j. e. l. actione. ſ. ſi cōmunis ꝛc. 1

Hocquoq;. [k] Opp. j. ſol. ma. l. etiā in odiū mariti. Pet. tenet cōtrariū q̄ licet maritus ꝓpter culpā teneatur: nō tamen amittit beneficiū q̄ ꝯ hz ne exigatur niſi inquātū facere poteſt.[l] ita tenet gl. C. de rei vxo. actione. l. vnica. ſ. cū aūt. et Pet. in. d. l. etiā. ſ. licet. j. ſol. ma. ꝛc. k

Voluntate. Not. q̄ ſicut tacite ☞ hic ſequitur societas: ita tacite diſſoluitur. dixi in. l. plane. ☞. l. ſocietatem. ☞. e. ꝛc. l

¶Agendo actione ꝓ ſocio quando extinguatur ſocietas.

Actione. [m] Pro declaratione huius. l. reuoco ī dubiū qua actione ꝓpoſita ſoluitur iudicium. ¶Rideo debes † ſcire fm verā op. q̄ actio ꝓ ſocio poteſt ꝓponi vt aliquid cōmunicetur. vt. ſ. eo. l. ſi actum. ☞. j. ea. l. ſ. nōnunq̄. et tūc per talem actionem nō extinguitur ſocietas. quādoq̄ ꝓponitur actio pro ſocio vt alteri ex ſocijs detur pars ſua vt in perſonalibus ꝓſtatiōibus que veniunt in hoc iudicio. vt. o. l. ſi actum. ſ. eod. Jſto caſu ſecundo ſtatim cum ego ago vt mihi aliquid detur videoz habere animum diſſoluendi ſocietatem. vt hic loquitur tex. ꝛc. m

Protestatio

☞Andre. poma. a ¶Si vnus ex ſocijs. Vide aliquid per Aleg. l. quia poterat. j. ad treb. col. ij.

b ¶Nemo. Jn prin. huius. l. ☞ declara vt per Bal. in. l. i. C. q̄ te. fa. poſ. ☞ an vnus ſocius poſſit ſtipulari ſocietatis ſue. vide Bal. qui videt tenere q̄ non. in. l. ſi abſentis. C. ſi cer. pet. vide tamen Jnnocen. quem ipſe alle

gat. in. c. dilecta. de excel. ꝓla. be 1 ne facinnt nota. ꝓ Bart. in. l. candez ō duo. reis. ☞ bal. in. l. ſi cū te. ſi cer. 1 pet. ☞ hadde bal. in rub. C. eo. in. ij. col. ☞ aliqd ꝓ Ludo. ro. in. l. de pupillo. ſ. ſi pluriū. de ope. no. nūtia. ☞ an vnus ex mercatoribus ſocijs poſſit liberare de bitorem. vide ange. oino. i. l. ſi vn⁹ in ꝓnc. ☞ text. ſ. de pact. vide bal. in. l. ſi cū te. ſi cert. peta. ☞ hic habes glo. no. q̄ ſocij di cuntur habere ſi ter ſe tacitū mandatum a lege facere ea que vtilia 1 ſint ſocietati. ☞ ita factū valet quod tene menti perpe tuo quia fortе nō reperies alibi. facit q̄ habetur in l. de pupillo. ſ. ſi plurium. de ope. no. nūt. ☞ q̄ iſtud nō eſt vſ⁹quaq; a verū. vide q̄ dixi poſt bart. in. l. ij. C. de cōſor. ciuſ dē lit. et vide Jn b noc. not. in. c. dilecta. de excel. plat. ☞ an vn⁹ ex ſocijs ꝓſumaī vendere cum conſenſu alterius. vide bal. i l. in familie. C. ſa mi. her. ☞ ibi etiaz ponit cui incumbat onus ꝓbādi rem tāto ꝓtio vēditam eſſe. ad q̄ vide Bart. in. l. ſi mater. ſ. coheredes. ſ. fa. her. als 1 eſt in. l. ſi inter. et ad hanc gloſſ. bic ☞ vide q̄ dixi in. d. ſ. ſi plurium. Ad c de an ſoci⁹ videatur habere mandatū in iudiciuz ſocij. Pet. de ancha. 2ſi. cccxxxiij. et. ccccij. et an ſocius poſſit facere e contractum noīe ſocietatis. in genere nō expreſſo noīe ſocioꝝ. vide Bald. conſi. lxxxvij. lib. ij. ☞ an ſocius ſoluens mille noīe ſuo: an videatur ſoluiſſe de 1

¶Protestatio pōt fieri ꝓ procuratorem etiam ſi non habeat ſpeciale mandatum.

Renuntiare. Renuntiatio pōt fieri per ſe ☞ per procuratorem etiam generalem. h. d. ¶No. q̄ ꝓteſtatio pōt per procuratorē fieri etiā ſi nō habet ſpeciale mandatum. licet glo. aliter videatur dicere in l. i. ſ. i. j. de lib. agno. verūtamen intellige iſtum. ſ. quando procurator renūtiat ex cauſa. nā ſine cauſa non poſſet reuocare factum a dño ſpecialiter. vt. l. ſi hominem. ſ. ti. j. ꝛc.

Jtem ſcriptū. Procuratori facta renūtiatio ꝯ effectum ſi dñs ratum habuit. h. d. Sed an procurator poſſit iſtaz renuntiationem acceptare. dic vt dixi ſ. ꝓ q̄ ex cauſa iuſta pōt. aks non ꝛc.

Morte vnius. No. iſtum. ſ. q̄ ꝯ morte finiat ſocietas nō tū actio finit: ſicut in actione mandati diſtinguitur ſcientia ab ignorantia.

Si vnus ex ſocijs. Inter ſocios re diuiſionis ante partē aſſumitur dos ab eo qui ſuſtinet onera matrimonij. h. d.

¶Duo rei qñ dicuntur ſocij. Jtē quando videātur inuicem fideiubere.

Jvnus ex ſocijs.

Jſtā. l. allegat Ja. de are. † q̄ duo rei dicā cantur ſocij: ☞ dicit ipſe q̄ tūc ſunt qñ eſt actū vt lucrum ☞ dāmum ſit cōe: de quo dixi in. l. ſi duo. ☞. ſi quis cautio. allegat etiam ad hoc quod duo reiui deantur inuicem fideiubere: de quo plene dic vt. l. vir vxori. ſ. ad velleia.

Si vnus ex ſocijs. [a] Modicum vſurarū eſt illicitū: ideo nullo modo cōcatur. vt. l. cum duobus. ſ. ſi. ☞. l. ſeq. ſ. eo. tit. ꝛc.

Emo [b] ex ſocijs. Vide glo. ☞ in vbo alienare. ex qua no. q̄ ſquili libet ex ſocijs pōt totā rē alienare niſi in duobus caſibus. ſ. ſi fraude alienet et ceteri contradicant. qō intellige verū in mercibus ☞ alijs rebus quas ſocij venales habebāt: ☞ tunc q̄ ſeipſos ꝓpoſuiſſe videnī ad vendendū. vt. o. l. eius qui. ſ. ſi cer. peta. ☞. l. iiij. in prin. ſ. de exer. Jn alijs rebus intelligo. l. noſtram ſimpliciter ꝓout iacet qō nemo pōt alienare niſi partem ſuam ꝛc.

Illud queritur. Dolus cōmiſſus in pdendo facit perdere beneficium: ſecus ſi committatur in non acquirendo. h. d.

¶Stipulatio apposita incōtinēti ☞ continens idem an inducat nouationem.

Stipulatio penalis an nouet precedentem obligationem.

Duo ſocietatē. [d] Si contractui ſuriſgētium ſubijciaur ſtipulatio continens idem nouatur prima ſi actum eſt non als. Jtem ſtipulatio penalis non nouat precedentem obligationem ex cauſa onerosa contracta. h. d. ¶Quero † vtrum ſtipulatio[c] contractum pariat. tex. dicit hic qō ſic ſi hoc agatur. glo. dicit quod hoc videtur agi in dubio ſecūdum iſta iura: hodie ſecus ego dixi quod in dubio nō preſumitur nouatio quia ſtipulatio apponitur incōtinenti: vt dixi in. l. ſingularia. ☞. ſi certum petatur ☞ hic. ſ. eo. l. ſi actum. ☞. ſi vero negotiū. j. ſolu. mat. ꝛc. ¶Item † iſtam. l. allego ad queſtionē de

ſuo in totum vel in partem. vide Bald. conſi. liij.

☞Andr. poma. b ¶Nemo. vide Aleg. l. ſi ſocius. ff. ſi cer. pe. ☞ in. l. ſer ni electione. col. iij. ff. de leg. i. 2ſi. lxxx. col. ij. vol. iiij. ☞ conſil. lxxxvj. vol. ☞ conſil. clxxxv. in. j. col. vol. ij. vbi ponit an ſocij videantur adinuicem habere mandatum. ☞ conſi. iiij. col. ſi. vol. eo. ☞ cōſi. cij. col. ſi. volu. iij. vbi dicit q̄ ſocius nō videt habere mandatū ab alio fratre ad ſibi preiudicandum. ¶Et vide an ſocij confiteanť adinuicē habere mandatum. Aleg. in. l. de pupillo. ſ. ſi pluriū. ſ. de ope. no. nun.

f ¶Socius ſocio. [f] Jn ſocietate culpa leuis eſt nō adhibere eādē diligentiā quā in ſuis adhibere ſolitus eſt ☞ pte ſo 1 cietatis. h. d. quā. l. no. multū ☞ qſi dicatur culpa leuis: vt. l. ſi pu g tatoz. ſ. ad. l. aql. q̄ docet[g] facere articulos: et hoc ꝓcedit in ſocietate contracta. Si vero incidenter ſ3bitur ſocietas tūc inſpicitur qſi eſt. vt. l. heredes ſ. non tantū. ſ. fa. her: ☞ de iſta leui culpa dixi in. l. quod nerua. ſ. depoſiti.

1 ¶Arbitratorum duo ſunt genera. c

2 Reductio quo iure petatur.

3 Quis ꝓbat arbitramentū iniquū vel equum.

4 Reductioni ad arbitriū boni viri an renūtietur.

Sjſocietatem. Sententie arbitri oz no eſt parendū. Sententia vero arbitratoris reducīt ad arbitriū boni viri. h. d. ¶Nota. d

1 q̄ ☞ arbitatoꝝ duo ſunt genera. ꝓmū qñ aſſumitur ſuper lite diffinienda per ſententiam fm quod iudex faceret. Secundū quando aſſumitur ſuper cōtractu: vt patet: ☞ hoc dices tu arbitratores qui aſſumuntur ſuper lite poterunt arbitrari ☞ eorum arbitramenta non reducentur ad arbitrium boni e ni viri. Reſpondeo non eſt verus: q̄ ſemper arbitramentum ꝛc. vt in aur. vt diſſe. iudi. ☞. j. vnde arbitrator aſſumitur ꝓmo modo vt nos tranſigimus ſup iſta lite eo modo quo talis dixerit. ¶Sz 2 † quero quo iure petatur. Reſpondeo quando ſumitur ſuper contractu bone fidei dic vt in. l. vnde ſi neruc. Sin autem adhibetur ſup contractu ſtricti f iuris: tūc officio iudicis: vt. l. ſi libertus. j. de ope. 3 liber. ¶Quero † quis debet probare an ille qui dicit arbitramentum eſſe iniquum. an ille qui dicit eſſe equum ter. in. l. vnde ſi neruc. dicit q̄ ille qui dicit iniquū niſi iniqtas manifeſte appareat. ¶Jtē 4 † quero nunquid poſſit renuntiari ꝓ non reducendo ☞ad arbitriū boni viri. Dy. tangit in. l. quidam f cum filiū. j. de verb. obli. in. c. ſcienter. extra de reg. iur. in. vj. ☞ per Buil. in. l. ſi vnus. ſ. illud nulla. ſ. de pact. ☞ canoniſtas in. c. quintaaullis. extra de iureiuran. in antiquis.

1 ¶Dictio vt inducit modum.

2 Verba ea cōditione q̄ non faciāt cōditionē niſi natura verborum hoc importet.

3 Ad arbitrium boni viri qñ recurratur.

4 Bonus vir in cauſa reductionis eſt iudex.

5 Arbitrator qui inique arbitratus eſt an poterit iterum arbitrari.

6 Pignora data iniquo arbitratori nō retinētur ꝓ ſententia iudicis reducentis.

7 Que ſit differentia inter arbitrū ☞ arbitratorem.

8 Arbitramentum eſt quedam tranſactio.

9 Si in cōpromiſſo ōz q̄ poſſit cognoſcere de iure ☞ de facto. pnuntiare tm̄ de iure qō erit arbiter.

10 Ordo iudicij q̄ non poſſit per partes remitti.

11 Sententia arbitri debentis pronuntiare de iure an ſtetur.

12 Eq̄ modo. pcedendi poteſt cognoſci an quis ſit arbiter vel arbitrator.

13 Qui proceſſit vt arbitrator qō non poſſit redire ad viam arbitri.

14 Eq̄ ſnia arbitratoris quod oriatur actio.

15 Snia arbitratoris non ꝯ executionē paratam.

16 Lex cum antea. C. de arbi. q̄ nō habeat locum in arbitratore ſed in arbitro.

16 Sentētia arbitratoris quo iure reducatur ad arbitrium boni viri.

18 Quilibet habens exceptionem poteſt etiam ſi nō 2ueniatur implorare officium iudicis ne moleſtetur ab aduerſario.

19 Judex principalis cauſe quod ſit iudex in cauſa reductionis.

¶Socius ſocio. Vide Aleg. cōſil. cxxxiij. col. ij. volu. iij.

☞Andr. poma. g ¶Que docet. vide Alexan. cōſil. cxxxiij. col. j. ☞. 2. v. vol. ij.

✠Andre. ꝑoma. a ¶Arbitrorum. Adde in materia huius.ff. que scripsi.i.in hoc.ff.versicu.quero vtrum possit renocari. Item adde qō huic arbitrio boni viri non potest renuntiari;quia semper intelligitur si equum arbitratus fuerit;ita ꝑan.de cast.in.l.tres fratres.et in.l.tale pactum.ff.qui prouocauit.ff.de pactis.Alegand.consil.cxiij. colum. iiij.volu.ij.quod intellige etiam si esset iuratum vt per Alegand.cō. fil.cxxxj.colū.iij. vol.ij.Roma.cō. fil.ix.t in consilio cxxvij.ꝑanor.cō silio.lxxvij.colū. v.volu.ij.Feli.in c.proposuisti.colum.v.de proba. Barba.cōsil.xvj. ij.colum.volu.ij. Aret.consi.xc.Ferderi.consil.cxxv. et consilio.cxlij. vbi ponit quid iuris quando esset iuratum Allegā. consi.liij.colum. v.vo.iij. Ancha. consil.clxvij. vbi ponit quid si esset iuratum vel data ampla potestas; et per statutum Bald.consil.cclij. in.ij.parte.fos.cō si.cxiij.in primo dubio.

b ¶Opp.ad prin. hic:adde bart. in Iquibus diebus. ¶.emilius.de cōdi.t demon.

c ¶Bonus vir.ad de q̄ habes post Barto.in.d.ff.cū ita.

✠Andr. poma.

c ¶Bonus vir. Vide Feli.in.c.i. xvij.colum.t.xx. in ver. iiij.not.de cōsti.t ex hoc sequitur quod ille qui potest arbitrari aliquid arbitrio boni viri debet sequi statuta et consuetudines loci per Alegan.consil.cxxix. volu.ij.

d ¶Arbitratus ē. per Bald. in fin. in.iiij.q.C. de con trahend. emp t.et qd si nulliter est arbitratus. Adde ipsum Allegā. in.c.dilecto.extra de appella. et an si data ē potestas arbitrio sepius pnuntiandi possit post latum laudum iterum pnūtiare.vid. ꝑde. de Ancha.consi.ccxxij.

e ¶Dignora.Adde Bal.in l.fi.in.g.q.C.de contraben. emp. t ibi etiam quid in pena t fideiussoribus.Adde an lato laudo contra principales qui dedit fideiussorem possit fieri executio contra ipsum fideiussorem. ꝑdet.de ancha.consi.cxxxiij.

✠Andr. poma. e ¶Dignora.Vide Franci.de curte.in tractatu seq̄ questione.cxvij.

f ¶De apparatu.vide per eundem in.d.l.ff.t post operis.t Bald.in.l. sed in seruum.ff.si index.de arbi.

✠Andre.poma. g ¶Primo.Vide Jaso.in.ff.omnium.j.colū.institu. de verbo.obliga.gloss.in.l.in propositа solvit fm quosdam quod hic loquitur in iudicijs bonefidei ibi in iudicijs stricti iuris:hec non est vera per.l. si coita.ff.eodem.et per.l.si libertus.j.de oper.lib. t per teg.in hac.l.in propositа:ibi eo magis quod iudicium bonefidei est:quasi dicat idem esset si esset stricti iuris.Solvit glos. ergo tant arbitrator arbitratur:sed inique recurritur ad arbitrium boni viri vt bic;aut non arbitratur: et tunc non tenet contractus nec etiam recurritur ad arbitrium boni viri cum non recedatur a persona siue in cō tractibus bonefidei:vt.l.si coita.ff.eod et.l.fina.C. de contrahend.empti.siue in contractibus stricti iuris.vt.d.l.si quis arbitratu.cum similib. Ista est vera intelligendo recte:ratio quia eoipso quod arbitratur contractus est perfectus et ex eo oritur obligatio et actio cui potest deseruire officium iudicis reducendo ad arbitrium boni viri:vt bic;et l.vnde si nerue.j.eodem. ¶Sed quando arbitratur tunc cōtractus nō est perfectus nec ex eo orit obligatio vel actio merito si non est cui adhereat i et cui deseruiat officium iudicis in reducendo ad arbitrium boni viri:ergo ꝛc.et ideo si contractus fuerit perfectus et compromissum fuerit in arbitratorem super aliquo accessorio:licet arbitrator nunq̄ arbitretur;poterit recurri ad arbitrium boni viri super illo accessorio:quia subest cōtractus cui officium iudicis deseruiat:arg.de contraben. emp.l.sue rei.cui.l.sequen.t.l.in emptione.in prin ci.t.l.dolum.t istus passim declarani plene in.d. l.si quis arbitratu.de verb.oblig. ¶Querit glos. quis ꝑest iste bonus vir ad quē recurrit. Respō. det q̄ inder;vt.l.continuus.ff.cum ita.ff.de verbo. obligā.t.ff.de eo quod certo loco.l.quod si ephesi. et.l.vir bonus.j.iudi.fol.t.ff.de iniur.l.sed si vnus ff.ait prator.t.ff.de procura.l.seruum quoq̄.ff.ait prator. ¶Querit glo.si inique ꝑarbitratus est an possit iterum arbitrari: et arguit pro et contra: dic quod in arbitrando si seruavit formam compromissi functus est officio suo: nec potest iterum arbitrari:secus si formam compromissi nō seruauit:vt.ff.de arbi.l.quid tamen. ¶Querit glos. vtrum pignora data iniquo arbitratori retinean tur p sententia iudicis reducentis ad arbitrium boni viri seu vt bonus vir.et determinat glos. qō non:vt.j.iudic.solui.l.iij.in prin.t.l. pennulti.quod no. ¶Sumus expediti de apparatu:ꝑveniamus ad materias. ¶Primo quero q̄ est differentia inter arbitrum t arbitratorē. Ja.de are.vt Oyn. refert.C.de epis.audi.l.si quis ex ꝑsensu.circa prin cip.dicit quod arbitrator semp assumit circa con tractum.arbiter vero assumitur in lite. Istud videtur contra.l.si de meis.ff.recepisse.ff.de arbit.et contra.l.j.ff.vnde queritur.j.de noui oper. nūtia. et.C.de iudic.aut.si vero contigerit.in corpore vn de sumitur:t ideo qdā dicit quod arbiter est ille q habet iudicare de iure fm ordinem iudiciarium arbitrator vero est ille qui assumitur de iure t de facto:si bene aduertis istoꝝ opiniones nō discrepant. Nam arbitramentum quod assumitur super lite dicitur quedam transactio:vt nota.in aut. vt diffe.iudi.ff.primo.vnde dicitur arbitratoꝛ assumi super contractu transactionis ineundo:sem per ergo vt vides arbitrator assumit sup ꝛtractu et istud placet:dices tu fm hoc sequeretur q̄ arbitrator assumptus sup lite nūq̄ ꝑoterit in totū absoluere vel in totū ꝑdenare:q̄ si arbitramentū est trāsactio. t trāsactio nullo dato vel retēto nō diuersa.in penultima columna.C.de transactionibus.et ad materiam vide que habes post Bartolum.in.l.fina.j.de bono.posses.fm tabulas et ad aliud quid dicaf esse transactio.Vide quod circa hoc dicit Barto. in.l.iij.ff.si seruus.ff.de peculio.

¶Adde qualiter arbitramentum dicatur transactio. Bald. consilio valet:vt

liiij.t.cxcvij.li.j.t consi.xxij.lib.ij.t consil.clxxxv.lib.iij. Ange.consilio cxcviij.t.ccxvij. Pau.de cast.consi.lxx.t.lxxij. Alegan.cōsil.lxxxij.li. j.et in consi.gl.col.j.in.v.volu.

✠Andre.poma. a ¶Quero quid. Vide Alegan.in.l.nemo pōt.ij.col. de leg.i.Feli.in.c.qm̄ cōtra.col.ij.de ꝓba.Alegan.consi.cxvj.col.ij.vol. j.et considera an dictum bart.ꝓcederet qn̄ tales arbitri eligerent ex forma statuti tic em̄ non haberent iurisditionem a partibus t sic celsaret ratio Bart. Alegan. sequitur Bar.cōsi.xxij.co. penul.volu.v.

b ¶Cognoscere. b Vide tm̄ per eundem no.in.l.diem proferre.ff.stari.ff.de arbi.hic adde Salicetum. in l.cum antea.C.de arbi.

c ¶Falsum.et sic not.ex primo dicto quod partes non possunt facere quod in causa procedatur summarie:et de plano:de quo vide concord.per ✠Modernos in.l.nemo potest.de leg.i.

d ¶Remittere.Adde ad hoc quod scripsi in.l.ius publicum.ff.de pactis.Adde Barto.in dicta aut.offeratur.in fine.et adde Salice.in loco prox ime allega.

e ¶Coram arbitro.facit.l.diem proferre.ff.si quis litigatorum.ff.de arbi.t adde quid si arbiter elegit vnam viam in ꝓnuntiando an aliā eligere possit.vide Bar.in.l.si dominium.j.de fur.t Specu.in ti.de arbi.ff. sequitur.t Jac.but.in.l.j.ff.de iud.

f ¶Dictum est.In bac.q.licet Barto.hic non decidat tamen ipse in.l. diem proferre.ff.stari expresse firmat quod sentētia nulla sit:et ei stari non debeat si est iniusta:et sic contra ius litigatoris per.l.non distinguemus.ff.de constit.eodem titulo:sed contrarium tenet domi.Anto. in.c.ex insinuatione.de rescript.quia dicta verba quod debeat sententiare de iure potius sonant in monitionem quam in conditionem per nota.per Joannem andr.in.c.ex insinuatione quod retuli insti.de acti. in.ff.bonefidei.in fine.quia arbiter debet pronuntiare de iure.l.j.ff.de arbitris.licet arbitrator possit in aliquo ledere partem.l.si de meis.ff. recepisse.eodem titulo.et sic videtur expressi quod tacite inerat in arbitrio.ideo non operatur expressio.l.ij.de legatis.i.sed domi. Joan.in dicto.c.ex insinuatione.dicit quod contra An.fortiter facit quia licet quo ad hoc vt arbiter faciat litem suam videatur dicta clausula inesse si aliter faciant.in.l.penultima:coniuncta glo.alias prima. C.de pactis. tamen ad validitatem sententie et commissionem pene non videtur in esse argu.stari debeat sententie arbitri siue equa siue iniqua sit:als committetur pena.d.ff.stari.et ideo videtur expressi aliter quam insit cum expressi ad tollendum effectum pene.facit.d.ff.de officio.t ideo cuz aliter expressi quam insit debet aliter operari.l.iij.ff.si filius.de liberis et postbumis.et not.in dicta.l.iij. per Bartol.et bene facit quod ibi no.Barto.in fi.in dicta.l.iij.quando expressit arbiter tempus solutionis in sententia non admittitur purgatio more. Item pro ista parte adducit quia quando transfunditur illud quod de iure inest in forma mandati hominis non videtur a forma recedendum.c.cum dilecto.et ibi nota.de rescript.licet dom.Anto.nitatur ad illud.c.respondere.sed eius responsio non videtur enarrare contrarium:et hec pars videtur fm eum verior et magis practicatur:presertim quando compromittitur in aliquem tanq̄ in arbitrum et arbitratorem hoc acto quod possit procedere de iure et de facto et determinare de iure tantum:nam quotidie dicitur sententiam fore nullam ex eo: quia non pronuntiauit de iure fm quod tenebatur fm eum:et per eundem in.c.quintaunallis. in.iiij.differentia de iureiurādo.posset forte dici tenendo opinionem domi. Anto.quod talis arbiter dicatur de iure pronuntiasse cum clarum sit de iure tenere sententiam talem iniustam contra ius litigatoris. ergo cum a iure permissum iudici si hoc ergo valide facere posset seruata est forma compromissi.igitur per docto.in. c.quintaunallis. quero quid si simpliciter compromittatur in aliquem an in dubio intelligatur in arbitrum:dicas quod sic non vt arbitratorem fm Specu.in titulo.de arbi.ad finem.versicu.quid si simpliciter.quod sequitur dominus Joan. in.l.j.ff.et post operis.de oper.noui nuntiat.t hoc quando vtroq̄ casu fieri potest secus si vt in arbitratorem tantum fieri possit:quia tunc intelligitur eo modo factum quo fieri potest.arg.l.quoties.de verb. obligā.ita intelligit do.Joan.in dicto.ff.et post operis.qō no.et adde quod not.doct.in.l.episcopale.de epis.audi.Et idem not. domi. Joan.in.c.j. de lit.contesta.dicit in.l.ius publicum.ff.de pactis.post Bart. sed qui si arbiter elegit vnam viam in prosequendo.an aliam eligere possit in procedendo:vide Bartolum in.l.si dominium.ff.de fur.t Specul.in titulo de arbi.ff.sequitur.et Jaco.but.in.l.j.ff.de iudi.sed retento eo thema te quod debeat de iure pronūtiare:an intelligatur de iure communi vel municipali. Vide Bald. in l.quicunq̄.C. de seruis fug.in.iiij. colum.vbi videtur tenere quod de iure communi tanq̄ nobiliori et idem Joan. and.in titu.de arbi.ff.excipitur.cu ca prin. Bal.ff.in l.iustitia.ff.de iustit.t iure.qui mouetur p not.Jnn. in.c.certificari.de sepul.vbi vult q̄ fi gs petat quartam que sibi debetur de iure communi intelligitur etiam petere eam que debetur de consuetudine,sed an ius ciuile vel canonicum. Baldus dicit quod ad ius ciuile de quo iure statutum ita dicit in.l.finali.de success.edict.et in.l. secunda.et.l.si nondum.C.de fur. quod intelligit Baldus quando loqueretur in materia ciuili:secus si in materia statutorum repugnaret: puta quia loqueretur de matrimonio vel de vsuris.quia in hoc ius commune cōrigitur per ius canonicum facit.cxxiij.q.v.ad apostolicam:et vide aliqua bona verba per Baldum in.l.fi. quando.C.de inoffici.testamen.In eodem versicu.quero quando dictum est:vide nota.per Bald.in.l.non codicillum.C.de testamen.t Joan.and.in.c.innotuit.de offic.deleg.et Jmol.in.c.ex parte. de arbi.adde quod Bald.in.l.si seruus plurium.ff.si post Barto.de legā.j.dicit quod si fuit compromissum in aliquem vt in arbitrum et arbitratorem fm pronuntiando accumulat vtrāq̄ potestatem quod hoc casu poterit peti hec reductio etiam reductio sue sententie propter iniquitatem sicut arbitratoris quia hoc est magis equum:et ideo in hac materia prevalere debet.argu.eius quod not.in.l.si vir.in fin.j.de donato.et hoc etiam ponit Jmo.in.l.nemo potest.de lega.i.et ibi dicit q̄ hoc est singulariter notandum:et quod non meminit alibi hoc fecisse,t ibi hoc limitat domi.Joan.nisi essent in sententia hec verba omni modo via iure et forma quibus ꝛc.quia tunc videtur se referre ad viam efficacionem:et sic ad viam arbitri:alias dicit recurrendum ad coniecturas:et adde tex.in.l.quamquam.et in.l.in testamento.C.de testamē.milibi quis semper videtur egercere viam ordinariam.t illa iura ibi ad hanc qō.inducunt docto.et adde ea que dicit domi. Joan.in fin.in.d.l. nemo potest:vltra ea que primo dixit. Itez circa id quod dixit hic quod Bartol.vide quod dixi in.l.j.in principio.in fin.versicu.ff.de eden.t adde Bald.in.l.si seruus plurium.j.de legatis primo.vide Ludo.in rubrica de arbitris.in fine.decime charte.et per Guidonem de suza.in.l. si quis ex consensu.C.de episcopali audi.et Barto.in.l.prima.C.de arbitris.et in dicta.l.non codicillum.et ibi dixi postea. Adde an et quando impositū est arbitratori quod sententiet de iure:et an eius sententie sit standum et quando non.Barto.in fi.in dicta.l.iij.quando expressit arbiter tempus solutionis in sententia non admittitur purgatio more. Item pro ista parte adducit quia quando transfunditur illud quod de iure inest in forma mandati hominis non videtur a forma recedendum.c.cum dilecto.et ibi nota.de rescript.licet dom.Anto.nitatur ad illud.c.respondere.sed eius responsio non videtur enarrare contrarium:et hec pars videtur fm eum verior et magis practicatur:presertim quando compromittitur in aliquem tanq̄ in arbitrum et arbitratorem hoc acto quod possit procedere de iure et de facto et determinare de iure tantum:nam quotidie dicitur sententiam fore nullam ex eo: quia non pronuntiauit de iure fm quod tenebatur fm eum:et per eundem in.c.quintaunallis. in.iiij.differentia de iureiurādo.posset forte dici tenendo opinionem domi. Anto.quod talis arbiter dicatur de iure pronuntiasse cum clarum sit de iure tenere sententiam talem iniustam contra ius litigatoris. ergo cum a iure permissum iudici si hoc ergo valide facere posset seruata est forma compromissi.igitur per docto.in. c.quintaunallis. quero quid si simpliciter compromittatur in aliquem an in dubio intelligatur in arbitrum:dicas quod sic non vt arbitratorem fm Specu.in titulo.de arbi.ad finem.versicu.quid si simpliciter.quod sequitur dominus Joan. in.l.j.ff.et post operis.de oper.noui nuntiat.t hoc quando vtroq̄ casu fieri potest secus si vt in arbitratorem tantum fieri possit:quia tunc intelligitur eo modo factum quo fieri potest.arg.l.quoties.de verb. obligā.ita intelligit do.Joan.in dicto.ff.et post operis.qō no.et adde quod not.doct.in.l.episcopale.de epis.audi.Et idem not. domi. Joan.in.c.j. de lit.contesta.dicit in.l.ius publicum.ff.de pactis.post Bart. sed qui si arbiter elegit vnam viam in prosequendo.an aliam eligere possit in procedendo:vide Bartolum in.l.si dominium.ff.de fur.t Specul.in titulo de arbi.ff.sequitur.et Jaco.but.in.l.j.ff.de iudi.sed retento eo thema te quod debeat de iure pronūtiare:an intelligatur de iure communi vel municipali. Vide Bald. in l.quicunq̄.C. de seruis fug.in.iiij. colum.vbi videtur tenere quod de iure communi tanq̄ nobiliori et idem Joan. and.in titu.de arbi.ff.excipitur.cu ca prin. Bal.ff.in l.iustitia.ff.de iustit.t iure.qui mouetur p not.Jnn. in.c.certificari.de sepul.vbi vult q̄ fi gs petat quartam que sibi debetur de iure communi intelligitur etiam petere eam que debetur de consuetudine,sed an ius ciuile vel canonicum. Baldus dicit quod ad ius ciuile de quo iure statutum ita dicit in.l.finali.de success.edict.et in.l. secunda.et.l.si nondum.C.de fur. quod intelligit Baldus quando loqueretur in materia ciuili:secus si in materia statutorum repugnaret: puta quia loqueretur de matrimonio vel de vsuris.quia in hoc ius commune cōrigitur per ius canonicum facit.cxxiij.q.v.ad apostolicam:et vide aliqua bona verba per Baldum in.l.fi. quando.C.de inoffici.testamen.In eodem versicu.quero quando dictum est:vide nota.per Bald.in.l.non codicillum.C.de testamen.t Joan.and.in.c.innotuit.de offic.deleg.et Jmol.in.c.ex parte. de arbi.adde quod Bald.in.l.si seruus plurium.ff.si post Barto.de legā.j.dicit quod si fuit compromissum in aliquem vt in arbitrum et arbitratorem fm pronuntiando accumulat vtrāq̄ potestatem quod hoc casu poterit peti hec reductio etiam reductio sue sententie propter iniquitatem sicut arbitratoris quia hoc est magis equum:et ideo in hac materia prevalere debet.argu.eius quod not.in.l.si vir.in fin.j.de donato.et hoc etiam ponit Jmo.in.l.nemo potest.de lega.i.et ibi dicit q̄ hoc est singulariter notandum:et quod non meminit alibi hoc fecisse,t ibi hoc limitat domi.Joan.nisi essent in sententia hec verba omni modo via iure et forma quibus ꝛc.quia tunc videtur se referre ad viam efficacionem:et sic ad viam arbitri:alias dicit recurrendum ad coniecturas:et adde tex.in.l.quamquam.et in.l.in testamento.C.de testamē.milibi quis semper videtur egercere viam ordinariam.t illa iura ibi ad hanc qō.inducunt docto.et adde ea que dicit domi. Joan.in fin.in.d.l. nemo potest:vltra ea que primo dixit. Itez circa id quod dixit hic quod Bartol.vide quod dixi in.l.j.in principio.in fin.versicu.ff.de eden.t adde Bald.in.l.si seruus plurium.j.de legatis primo.vide Ludo.in rubrica de arbitris.in fine.decime charte.et per Guidonem de suza.in.l. si quis ex consensu.C.de episcopali audi.et Barto.in.l.prima.C.de arbitris.et in dicta.l.non codicillum.et ibi dixi postea. Adde an et quando impositū est arbitratori quod sententiet de iure:et an eius sententie sit standum et quando non.Barto.in fi.in dicta.l.iij.quando expressit arbiter tempus solutionis in sententia non admittitur purgatio more. Item pro ista parte adducit quia quando transfunditur illud quod de iure inest in forma mandati hominis non videtur a forma recedendum.c.cum dilecto.et ibi nota.de rescript.licet dom.Anto.nitatur ad illud.c.respondere.sed eius responsio non videtur enarrare contrarium:et hec pars videtur fm eum verior et magis practicatur:presertim quando compromittitur in aliquem tanq̄ in arbitrum et arbitratorem hoc acto quod possit procedere de iure et de facto et determinare de iure tantum:nam quotidie dicitur sententiam fore nullam ex eo: quia non pronuntiauit de iure fm quod tenebatur fm eum:et per eundem in.c.quintaunallis. in.iiij.differentia de iureiurādo.posset forte dici tenendo opinionem domi. Anto.quod talis arbiter dicatur de iure pronuntiasse cum clarum sit de iure tenere sententiam talem iniustam contra ius litigatoris. ergo cum a iure permissum iudici si hoc ergo valide facere posset seruata est forma compromissi.igitur per docto.in. c.quintaunallis. quero quid si simpliciter compromittatur in aliquem an in dubio intelligatur in arbitrum:dicas quod sic non vt arbitratorem fm Specu.in titulo.de arbi.ad finem.versicu.quid si simpliciter.quod sequitur dominus Joan. in.l.j.ff.et post operis.de oper.noui nuntiat.t hoc quando vtroq̄ casu fieri potest secus si vt in arbitratorem tantum fieri possit:quia tunc intelligitur eo modo factum quo fieri potest.arg.l.quoties.de verb. obligā.ita intelligit do.Joan.in dicto.ff.et post operis.qō no.et adde quod not.doct.in.l.episcopale.de epis.audi.Et idem not. domi. Joan.in.c.j.

de lit.contesta.dicit in.l.ius publicum.ff.de pactis.post Bart. sed qui si arbiter elegit vnam viam in prosequendo.an aliam eligere possit in procedendo:vide Bartolum in.l.si dominium.ff.de fur.t Specul.in titulo de arbi.ff.sequitur.et Jaco.but.in.l.j.ff.de iudi.sed retento eo thema te quod debeat de iure pronūtiare:an intelligatur de iure communi vel municipali. Vide Bald. in l.quicunq̄.C. de seruis fug.in.iiij. colum.vbi videtur tenere quod de iure communi tanq̄ nobiliori et idem Joan. and.in titu.de arbi.ff.excipitur.cu ca prin. Bal.ff.in l.iustitia.ff.de iustit.t iure.qui mouetur p not.Jnn. in.c.certificari.de sepul.vbi vult q̄ fi gs petat quartam que sibi debetur de iure communi intelligitur etiam petere eam que debetur de consuetudine,sed an ius ciuile vel canonicum. Baldus dicit quod ad ius ciuile de quo iure statutum ita dicit in.l.finali.de success.edict.et in.l. secunda.et.l.si nondum.C.de fur. quod intelligit Baldus quando loqueretur in materia ciuili:secus si in materia statutorum repugnaret: puta quia loqueretur de matrimonio vel de vsuris.quia in hoc ius commune cōrigitur per ius canonicum facit.cxxiij.q.v.ad apostolicam:et vide aliqua bona verba per Baldum in.l.fi. quando.C.de inoffici.testamen.In eodem versicu.quero quando dictum est:vide nota.per Bald.in.l.non codicillum.C.de testamen.t Joan.and.in.c.innotuit.de offic.deleg.et Jmol.in.c.ex parte. de arbi.adde quod Bald.in.l.si seruus plurium.ff.si post Barto.de legā.j.dicit quod si fuit compromissum in aliquem vt in arbitrum et arbitratorem fm pronuntiando accumulat vtrāq̄ potestatem quod hoc casu poterit peti hec reductio etiam reductio sue sententie propter iniquitatem sicut arbitratoris quia hoc est magis equum:et ideo in hac materia prevalere debet.argu.eius quod not.in.l.si vir.in fin.j.de donato.et hoc etiam ponit Jmo.in.l.nemo potest.de lega.i.et ibi dicit q̄ hoc est singulariter notandum:et quod non meminit alibi hoc fecisse,t ibi hoc limitat domi.Joan.nisi essent in sententia hec verba omni modo via iure et forma quibus ꝛc.quia tunc videtur se referre ad viam efficacionem:et sic ad viam arbitri:alias dicit recurrendum ad coniecturas:et adde tex.in.l.quamquam.et in.l.in testamento.C.de testamē.milibi quis semper videtur egercere viam ordinariam.t illa iura ibi ad hanc qō.inducunt docto.et adde ea que dicit domi. Joan.in fin.in.d.l. nemo potest:vltra ea que primo dixit. Itez circa id quod dixit hic quod Bartol.vide quod dixi in.l.j.in principio.in fin.versicu.ff.de eden.t adde Bald.in.l.si seruus plurium.j.de legatis primo.vide Ludo.in rubrica de arbitris.in fine.decime charte.et per Guidonem de suza.in.l. si quis ex consensu.C.de episcopali audi.et Barto.in.l.prima.C.de arbitris.et in dicta.l.non codicillum.et ibi dixi postea. Adde an et quando impositū est arbitratori quod sententiet de iure:et an eius sententie sit standum et quando non.Barto.in fi.in dicta.l.iij.quando expressit arbiter tempus solutionis in sententia non admittitur purgatio more. Item pro ista parte adducit quia quando transfunditur illud quod de iure inest in forma mandati hominis non videtur a forma recedendum.c.cum dilecto.et ibi nota.de rescript.licet dom.Anto.nitatur ad illud.c.respondere.sed eius responsio non videtur enarrare contrarium:et hec pars videtur fm eum verior et magis practicatur:presertim quando compromittitur in aliquem tanq̄ in arbitrum et arbitratorem hoc acto quod possit procedere de iure et de facto et determinare de iure tantum:nam quotidie dicitur sententiam fore nullam ex eo: quia non pronuntiauit de iure fm quod tenebatur fm eum:et per eundem in.c.quintaunallis. in.iiij.differentia de iureiurādo.posset forte dici tenendo opinionem domi. Anto.quod talis arbiter dicatur de iure pronuntiasse cum clarum sit de iure tenere sententiam talem iniustam contra ius litigatoris. ergo cum a iure permissum iudici si hoc ergo valide facere posset seruata est forma compromissi.igitur per docto.in. c.quintaunallis. quero quid si simpliciter compromittatur in aliquem an in dubio intelligatur in arbitrum:dicas quod sic non vt arbitratorem fm Specu.in titulo.de arbi.ad finem.versicu.quid si simpliciter.quod sequitur dominus Joan. in.l.j.ff.et post operis.de oper.noui nuntiat.t hoc quando vtroq̄ casu fieri potest secus si vt in arbitratorem tantum fieri possit:quia tunc intelligitur eo modo factum quo fieri potest.arg.l.quoties.de verb. obligā.ita intelligit do.Joan.in dicto.ff.et post operis.qō no.et adde quod not.doct.in.l.episcopale.de epis.audi.Et idem not. domi. Joan.in.c.j.

✠Andr. poma. f ¶Dictum est.Vide Lanfran.in tractatu de arbit. charta.cxiij.in prin.

✠Andre.poma. g ¶Respondeo.Vide Lanfran.in tractatu de arbit.charta.cxiij.questione secunda. Alegand.t ibi scribentes in.l.si seruus plurium.ff.si.finali.ff.de legatis primo.et Aretin.consilio.cxxxviij. Cum.cōsilio.vij.columna.ij.Alegan.consilio.xiij.columna.iij. volumine primo.Barba.consilio.xli.columna.vj.volumine primo.Car.consilio.cxix.columna.iiij.Barba.in capitulo secundo.de offici.delega.et in dubio videtur ꝓnuntiare tanq̄ arbitrator.t ita Feli.in.c.cum ex officij. in.xiij.columna.de prescrip.

c ✣Andre.poma. a gtiiij.q.v.aligd p bas suas.q.vide Bal.ꝑ.eliij.col.ſi.in.v.parte.et vide vnum verbum Feli.in.c.cū ſuper.col.ſi.de offic.deleg.ꝛ Pan.de ca.an l.j.ſ.de iud.col. iij.ꝛ in l.non codicillum.C.de testa.

✣Renuntiari.q cōtra videtur velle barto.in extranea ſāti ad reprimendum in verbo.p 13 ut ꝓ ſolutione. a vide eiuſdem con cor.eee.incip. videtur.

✣Andr.poma.

b ¶Arbitratoris. Vide Alleg.cōſil. i.in.iij . volu.col. b ſecunda.

✣Andr.poma.

¶Iſtud vltimum. Idem tenet Alle c gan.cōſil.cccc.in cip.in cauſa ſtra facolo.iij.in ij.co lum.et conſil.ſeq. in.iiij.volu.

✣Andr.poma.

d ¶Sed eſt agendum. Vide Are. cōſil.cvj.in.ij.co lum. Car.cōſilio 15 cccxvij.col.iiij.et ſeq.ꝛ col.ſi. d

e ¶Non autē.ad e iſtaꝫ.q.vide quod not. Bartol. in.l. ij.ſ.de arbi.ꝛ in l.in.j.de bo.poſ.ſ ſm tabulas. 16

✣Andre. Poma. g

f ¶Preterea. Vi de Allegan. in.l.j. in.iij.col.de leg.j. 17

g ¶De arbitris. b ꝛ ſequitur Jmol. i in.l.ſi conuenerit. ſ.de re iudi. Ad de Roma.conſil. cccxv.

✣Andr.poma.

b ¶Quero. Vide Allegan. conſilio cxxxi.in. ij.volu. ꝛ conſilio.cccc.xij. quo iure ſenten tia arbitratoris reducaꝫ ad arbi triū boni viri.vi de ozia.in tracta.

¶Quero. Vide Lanfran in tracta.de arbit.charta

Feli.in.c.cū ex officij.in.g.ꝛ.xiij.col.de preſcrip.et ad bas suas.q.vide Bal.ꝑ.eliij.col.ſi.in.v.parte.et vide vnum verbum Feli.in.c.cū ſuper.col.ſi.de offic.deleg.ꝛ Pan.de ca.an l.j.ſ.de iud.col. iij.ꝛ in l.non codicillum.C.de testa.

fecerit vt arbiter an vt arbitrator.argu. eorum q̄ not.de iudic.l.i.et not.in l.epiſcopale.de epiſ.au dientia.et boc tenet Jnnocenti.in.c.quintanallis. extra de iureiur. ¶Quero[a] quid ſi incipit pro ſequi per viam arbitratoris an poſſit redire ad viam arbitri vel econtra.iſtaꝫ queſtionem format Dyn.in.l.iij.ſ.de teſta.milit.et ibi dicit quod non: quia per electionem vnius contrarij alteri vide tur renuntiari.vt.l.j.C.de ſur.et.l.ſi dominium.ſ. de ſur.dic vt ibi.et Specu.in titu.de arbi.ſ.ſequi tur. ¶Quero vtrum ⁊ ex ſententia arbitratoris[b] oriatur actio. Jnnocen.in dicto.c.quintanallis.di cit quod ſi quidem iuratum eſt oriri actio in fa ctum ex iureiur.alꝫ nulla oriatur actio ex arbitra mento ſed ex ſtipulatione vel contractu precedē ti. Jſtud vltimum[c] eſt verum: quia arbitramen tum implet contractum et ex contractu oriꝫ actio vt hic ꝛ in.l.ſi.C.de contraben.emp.et.l. ſi quis ar bitratu.ſ.de verb.obliga.et.l.ſi libertus.de oper. liber.cum ſi. Et licet ſit iuratum non poteſt oiri actio in factum:nam ex iuramento non oriꝫ actio quando eſt deciſorium litis:vt dixi vobis.ſ.de in reiuran.l.inſiurandum quod ex conuentione. ſed iuramentum quod ponitur in compromiſſo eſt ad contractus confirmationem merito actionem non producit.et ⁊ ex hoc ſequitur quod ſententia arbitratoris non habet paratam executionez.ſed eſt agendum[d] ex ſtipulatione propoſita vel cōtra cta preambulo arbitramenti:non autem[e] incon tinenti debet exequi:vt.l.nimis propere.C.de exe cu.rei iudi.ꝛ.l.ſi cum nulla.ſ.de re iudic.licet Do ſtien.videatur tenere cōtrarium in.d.c.quintanal lis. Preterea[f] arbitramentum non emologatur curſu.ꝛ.g.dierum. ⁊ nam.l.cū antea.C.de arbitris.[g] loquitur in arbitro non in arbitratore ſm Jnno. in.d.c.quintanallis.per ſtatuta tamen terrarum prouidetur quod arbitramenta executioni man 7 dentur. ¶Quero[h] quo iure ſententia arbitra n toris reducatur ad arbitrium boni viri.Spec.et Jnnoc.videntur dicere quod officio iudicis.text. l.vnde ſi nerue.videtur dicere quod actione ex eo contractu.breuiter aut loquitur in contractibus ſtricti iuris:ei tunc per officium iudicis vt.l.ſi li bertus.ſ.de oper.liber.ita intelligo opin.predicto rum:aut in contractibus bonefidei:ꝛ tunc aut ex eo contractu oriꝫ actio ei qui vult petere redu ci ad arbitrium boni viri:et petatur actione ex eo contractu vt hic.aut ex eius parte nō oriꝫ actio exemplum in contractu dot.fuit compromiſſum in aliquem vt ſtatueret dotem alicui mulieri qui ſtatuit et iniquestatuit:quia mulierem nimis gra uauit:certe ex parte mulieris nulla oriꝫ actio ad repetendum conſtante matrimonio tunc recur

de arbitris.char.cccxiij.queſtione.cviij.et nota.quod non ſufficeret re clamare a laudo niſi petatur illud corrigi.et ad arbitrium boni viri re duci:et niſi hoc peteret iudex ex officio ſuo nō poſſet proceder:ita Alle gan.conſilio.cj.colum.j.volu.ij.vide quid ex hoc dicto inferat Alegā. conſi.cxxiiij.col.ſi.v.volu.

¶Sententia arbitratoris.et opi.Jnnoc.videtur approbare in effectu Guid.de ſuza.in.l.ſi quis ex conſenſu.ſ.de epiſcopali.aud.ꝛ adde Bal dum in.l.ij.q.C.de reſcin.vendi.ꝛ etiā in.q̄.iij. Sed quod erit reme dium ſi pena ſit apposita:vide quod dixi poſt Bartol.in.l.iulianus.ſ. de condi.indebi.ſecundum Jacobum but.ꝛ dic quod per tale officium iudicis vel per talem recurſum ad ſuperiorem iudicem ſuſpenditur iu dicium et manus primi iudicis ſunt ligate ſecundū Jacobum de bel. et Bal.in.l.ſancimus.C.quo tempore miles. ſediſtis adde quod Bar to.in.l.fin.in penulti.columna.de appellationibus recipi.videtur velle quod ab arbitramento poſſet appellari:ꝛ quod iſta reductio fit actio.vi de Baldum in.l.iij.C.de arbitris.vbi dicit quod eſt actio de iniquitate non de nullitate quod bene nota Baldus in.l.arbitro.circa primam co lum.vel ſecundam qui ſatiſf.cog.dicit quod petitur reductio officio in dicis per ibi not.per glo.

h ¶Dol.Adde ad hoc Barto.in.l.vnica.in ſi.colum.iij.in verſi.contra

boc oppo.ſ.de condi.ex lege.

l ¶Judex.quis erit iudex in petendo reductionem ad arbitrium bo ni viri. Adde Barto.in.d.l.ij.C.vbi et apud quem.ſed nunquid iſte iu dex reducens poterit declarare laudum nullum. Bald. tenet quod ſic. in.c.ſancimus.quo tempore miles. Adde quod Paul.de caſtro ibi re probat Bart.ro ma.cōſilio. cclxv. dicit quod hec nō ſunt ſcripta Bar to.et quod nullo modo conſona li tigatorum eſt cō ſideranda. Fede ri.latiſſime diſpu tans.qō.cclxxxv. tenet iudicem rei adeundum. An gel. conſilio.cc.ij. colū.ſequitur dicta Bar.hic.

✣Andr.poma.

¶Judex. Vide Lanfran.in tra cta.de arbi.char. v.ij.q.et ſeq.colū. j.in pun.ꝛ.xxxiij. ꝛ ſequen. q. xix.et char.xliij. queſti. xliij.col.vlti. Fe de.cōſil. cclxxxv. in primo dubio. Felin.in.c.j.in.v. colū. de preſcrip. Anto.de but.cō ſil.li. Lardi. xvj. in.ij.dubio.ꝛ con ſilio.cxxix.colū. vj.in.ij.dubio.et col.ix.ꝛ cxl. colū. iiij.ꝛ Sozi. cōſil. xviij . colū.xij. et nunquid a tali re ductione appelle tur.vide Panor mi.conſi.ij.ad fin. in.j.volu.ꝛ conſi. xxxviij.in vltimo dubio.in.j. volu. et Car.conſ.cxxxix. columna. x.i.iij. dubio.ꝛ ſeq.colū. v.ꝛ in his duob⁹ vltimis conſiliis videbis q̄ ordi nem ſeruare ba beat tal reductor in procedendo.

✣Andr.poma.

¶Contrariū pu to.Vide quid in ferat Panor.conſilio.xiiij.in.j.volu.ꝛ vide ad hoc Roma.conſil.clxv. Panormi.in ſimili.in.c.cum olim.in.j.col.de arbi.et Aret.conſi.cxliij. col.vij.et que poſui ad glo.in.o.ſ.cum quod.vide Roma.conſi.ccccxij. in prin.et ponit quid fiendum etiam quando reus baberet plures in dices.ꝛ Alleg.conſi.ciij.volu.v.

n ¶Defenſione.Adde Bar.in.l.bi.ſ.tráſactio.ſ.de tráſac.ꝛ ibi dixi.

o ¶Peti. Jnfra quantum tempus poteſt peti fieri reductio. Et cū opi ni.Specul.concordat Guid.de ſuz.in.l.ſi quis ex conſenſu.C.epi.audi. Sed vtrum reductionis petitio impediat executionem laudi. Vide per Ludo.in rubric.de arbi.in.xiij.char.per do. Abba.in.c. qnintanallis. de iureiuran.cum concordan.Adde quod cum opi, Specul.concordat Ange.conſi.cccxiij.eundē habuit Old,conſi.clvj.

✣Andre. Poma. o

¶Peti. Jnquantū tempus pōt fieri reductio ad arbitriū boni viri.vide Ozia.in tract.de arbi.char.xxxiij.ꝛ ſeq.qō.xx. et ſeq.xxj.per Ro.conſi.ix.et xxvij.in.j.col.in.iij.dubio.per Felyn.in.c. quoniam contra.in.xix.col.de proba.ꝛ in.c.que ad conſultationem.co. gvj.de re iudi.Alleg.cōſi.xcv.col.ſi.vol.ij.Sozi conſi.cccx.col.iij.ad fin. Bal.conſil.lxvij.in.ij.parte.ꝛ nunqnid excommunicatus poſſit petere reductionem ad arbitrium boni viri. Vide Felin.in.c. ſignificauerunt. viij.col.de exceptionibus.

7 opimo ſpendatoris Aggbar: habet vel apponitur pla.l. ſi tu. 4 in 3 partita.

a ¶Officio iudicis. Vide Bald.ꝛ Angel.in.l.ſicuti. C.de preſcrip.xxx. anno.vbi videntur velle quod preſcribebatur huic reductioni ſpatio xxx.anno.ſed ſecundum id quod dixit Bald.ꝛ Ang.in.l.j.C.de ſenten. prefec.preto.per glo.vbi videtur quod infra.x. dies tiſi.et de hac.q.per Bal.in.l.ſi.in.vj.col.C.de contraben.emp.ꝛ Bal.in.l.ij.in ſi.ſ.de arbi. in quibus locis tenet quod infra annos.xxx.idem etiā tenet hic Cy. in addi.ꝛ Bal.in reportatis antiquis idem Fran. a de are.in repe.l.ſi qs arbitratu. et iſta vide plene in b apoſtil.in hoc.ſ. iani ſuperius ſcri pta ꝑ Salice.in.l. cum antea.de ar bit.ꝛ Bal.in.d.c. quintanallis.ꝛ in addi.Spec.in tit. de arbitris.in vſ. emologatio vero eſt: ſed quero an a ſententia iudi cis lata ſuper petitione reductionis ad arbitrium boni viri poſſit ap pellari vide que dixi late poſt Bar.in.d.l.j.de lega.ij.Et ad materiā ſi queratur an a ſententia a iudice lata ſuper petitione de reducēdo ad arbitrium arbitratoris arbitrio boni viri poſſit appellari.queſtio iſta fuit diſputata et incipit: petitum fuit a iudice et fuit determinatum qō non.principale motiuum eſt quia ab arbitramento non appellatur er go nec̄ a ſententia que ſuper eo fertur. Idem iudex nō cognoſcit boc vt iudex:ſed vt bonus vir.ff.pro ſocio.l.ſocietatem.in fine.et habetur perinde ac ſi iudex non fuiſſet aſſumptus. Primum declarat quia ſub rogatum ſapit naturam illius in cuius locum ſubrogatur. l.ſi eum.ſ. iniuriarum. ſi quis cau. ſicut ergo ab arbitratore non appellatur ſic nec ab iſto vnde quando arbitri cognoſcunt in locum iudicum ab his appellatur.l.apertiſſimi.C.de offic.iudi.delega.et.c.de arbitris. in.vj. ſic econuerſo quando iudex locum arbitratoris habet non appellatur ab eo ſicut nec ab arbitratore ſecundum Joannem andre.in additio. Specu.in titu.de appellationibus.ſ.in quibus.ſuper verbo quid ſi co nent:et vide quod Bald.contra Barto.in.l.j.C.ne liceat tertio prouo care.et quod not. Abbader.in dicta.l.ij.ſ.de iudi.in.ij.charta.vbi domi. Joan.et bis adde quod quoties habetur recurſus ad aliquem tanquā ad bonum virum ſi indicat non poterit appellari ſm Jnnocen.not.in extrauaganti preſenti.de reſcript.et ſolet allegari quod refert hic Bar to.et docto.in.l.j.de lega.ij.licet ibi hoc non reperiam per Barto.Bal. contra.in.c.finali.quo tempore miles.in fin.vbi dixi quod a iudice co gente ad obſeruationem iniqui arbitrij poteſt appellari:ita dicit tene re Jnnocenti.extra de arbitris.c.innotuit.et dicit quod hoc eſt verius quam id quod nota.Bartol.in.l.prima.de leg.ij.et adde quod no.Bar tol.in.l.fina.in penultima columna.de appellati.recipiendis.vbi dicit q̄ ab arbitramento poteſt appellari et vide quod nota.Bald.in.l.ij.in princ.quomodo et quando iudex.et an dictum Barto.in.l.j.de lega.ij. vide nota.l.admonendi.in antepenult.char.per Ludoui.Roma.in.q. an ab eo quod facit iudex poſſit appellari ab arbitrio quam tāgit bal. in.l.ij.alꝫ.ij. vel fin.C.de contraben.empt.in antepenultima colum.alꝫ de his que pe.nomine.ſed nihil deciditur per Bald.in.l.j.alꝫ.ij.in ſe cunda columna.C.de his que pe no.vide xcj.in.l.apertiſſimi. C. de iu di.in.c.ab arbitris.de offic.delega.et adde quod not.Bal.in.l.ſi.in pe nui.colum.C.de appellatio.ſed pone compromiſſum eſt in duos vt ar bitratores.et diſcordant vtrum iudex debeat eligere tertium dic quod non quia arbitri eliguntur ad modum progenetarum. vt.ſ.de arbit. l.ſi de meis.ſ.recepiſſe.et certum eſt quod in progenetis non eſt tracta dum de electione tertij.ita not.Baldus in capitulo primo.de inueſtit. in maritum facta:in contrarium eſt id quod notat Baldus in.l.finali in vltima columna de execu.rei iudic.Adde quod Bald. in.l. vnica.C. de his que pe.no.tenet quod a iudice recurſus poſſit appellari ſi enor miter ledit.et illam opi.per plura approbat Roma.conſilio. clxi.vbi dicit dicta Barto.in.l.prima.de legatis ſecundo.continere falſitatem.ꝛ ſi vis late videre:vide ipſum Allegandrum in rubrica de appellationi bus.in.xxij.columna.

b ¶Deciſionem principis. Sed per id quod dixit Bald.et Angel.in l. prima.C.de ſenten.prefec.preto.per gloſſ.ibi videtur quod infra decem dies tantum de hac queſtione per Bald.in.l.finali.in ſexta columna. C.de contraben.emptione.et Bald.in.l.ij.in fine.ſ.de arbit.in quibus locis tenet quod infra annos.xxx.idem tenet hic Cyn.in addi.et Bald. bic in reportatis antiquis.idem Franciſcus de aretio in repetitione.l. ſi quis arbitratu.ſ.de verborum obligationibus: vt refert et ſequitur Antonius de but.et Imola in capitulo quintanallis. de iureiurando. ſed abbas ibi tenet quod infra decem dies idem tenet Guido de ſuza. in dicta autenti.ſi quis ex conſenſu.de epiſcopali audientia.et per ant. que ſupplicatio.C.de pre.impe.idem videtur ſequi Joan. andre.in dicto.ſ.ſequitur.ꝛ vide quod nota.Baldus in.l.nam rat actio: ſed quando officium iudicis proponit loco exceptionis:tūc ſicut exceptio perpetuo du rat.vt.l.pure.in ſi.ſ.de doli excepti.et.l. licet. C. de exceptio.ita poterit perpetuo peti iſta reductio. Poſſimus etiam dicere et forte non male predi cta vera eſſe quando petitur per modum actio nis vel officio iudicis loco exceptionis vel actio nis:ſed quando iudicis officum principaliter ꝓ c ponitur vt in contractibus ſtricti iuris: tunc de beat fieri iſta reductio infra quadriennium:hodie quod de iure antiquo anno vtili finitur:quia re 23 gula ⁊ eſt quod quandocūq; officium iudicis da tur ad reſcinden.id quod de iure communi valet anno vtili finitur.vt.l.in onerarijs.verſic.ſed cum reſciſſa.ſ.de actio.et obliga.quod eſt menti tenen 24 dum. ¶Quero vtrum ⁊ poſſit renuntiari[c] peti d tioni reductionis ad arbitrium boni viri:[d] et ſi re e nuntiatur quid operetur. Jſtam queſtionem ponit Dyn.in dicta.l.quidam cum filium.ſ.de verbo. volumi.Pan.de caſtr.conſi.lxxij.et ſeq.Lanfran.de oria.tracta.de arbi.char.xxx.et queſtio.xvij.et etiam char.xlv.q.ij.Alexan.conſi.iij.co lum.iij.volumine.j.et Alexand.conſi.xxij.i.colum.in primo volumine Panormi.conſi.lxiiij.volu.j.colum.ij.et in ſimili Federi.conſilio.lxvi. et conſilio.cxxv.alias cxxvij. Paul.de caſtr.l.ſi vnus.ſ.illud.de pactis Jmol.conſi.lxxxi. Car.conſi.xxix.vltima columna. Jmol.conſil.clxvj. vlti.colū.Anto.de but.conſil.xiij. Bald.in.d.l.ſi vnus.ſ.illud. Joan. Cald.in diſputatio.incipien.duo ad inuicem litigantes. Cepol.cautel. incipien.difficile et clare remedium Ana.conſil.xvj. colum.ij.in tertio dubio.ancha.in.c.canonum ſtatuta.colū.lxx.de conſti.Alexand.conſi. xxviij.colū.iij.volu.j.Ange.conſil.clxxij. Pau.de caſt.conſi.lxxiij.vbi ponit quid ſi foret renuntiatum.et quid ſi ſimpliciter permiſſum foret de ſtando laudo et quid ſi foret dictum quod poſſet ledere in magna et parua quantitate et facere omnia ꝛc.vel an ſtatutum dicere quod con tra laudum in.l.poſſet opponi vel obijci:tunc poſſit peti reductio vide Alegan.conſi.cxiij.colum.fina.ad fin.volu.v.vide Sozi.conſil.cxx.vbi ponit etiem late de bis ꝛ magime ſi foret iuratum vel adeſſent clauſule de quibus proximo.ſ.vel ſimiles ꝛc.

d ¶Boni viri.ſed adde caſum multum ſingularem in quo non poteſt peti reductio ad arbitrium boni viri quem ſingulariter dicit Bartol. ſ.de arbit.in.l.labeo.ſ.tam et ſi.in fine. quod tene menti.et de queſtio ne de qua hic per Bartolum.vide diſcurſum latiſſime per domi. Joā. et moder.in.l.prima.ſ.ſi quis ante.j.a quibus appella.non licet ⁊ no. Barto.et ibi docto.in.l.finali.ſ.qui ſatiſda.cogan.per illum textum.et Baldus in.l.cum antea.C.de arbit.et Bald.in.l.iubemus.in fine prin cip.C.ad trebel.et Bald.in.l.prima.C.de bis que pe.no. ſed quid dice res.tu ſcis quod ex compromiſſo emologato oriꝫ actio quero ſi par tes permittant petere et quod actio ex eo naſcatur et non ſit emologa tum an poſſit fieri vt non reducatur ad arbitrium boni viri bo mo do.vide nota.per Bartolum in.l.quod de bonis.ſ. primo ad.l.falci diam.ſed quid ſi renūtiatione de qua hic eſt appoſitum in ſtrumentum. digi in.l.quidam cum filium.de verborum obligationibus.ꝛ ad Bar tol.hic adde quod contra eum tenet Guid.de ſuza.in.l.ſi quis ex con ſenſu.C.de epiſco.audientia.plene per Dynum in conſilio tertio inci piente in chriſti nomine amen factum tale ꝛc. Ptolomeus ꝛc.ꝛ ibi qd ſi tertius promiſit ſub pena facturum et curaturum quod ratificatur laudum. Oldra.in conſilio.clxvj.dicitur idem tenere quod Bartolus hic:et quid ſi promiſit habere ratam ſententiam arbitri.[e] dic quod licet petat reductionem vel reſtitutionem in integrum non incidit in pe nam:vt per Bartolum in.l.prima.in fine princip.ff.rem ratam habere Adde an poſſit renuntiari reductioni ad arbitrium boni viri: vide Bald.conſilio.cccxxix.tertio libro:vbi refert quatuor opiniones:dein de dicit quicquid ſit communis obſeruantia eſt quod quecunq; caute la verborum apposita ſi per enormen leſionem poteſt peti reductio:et vide per eum etiam conſilio.cclij.primo libro. Angel. conſilio. cclxxij. vbi dicit quod ratione doli.et immodice leſionis non obſtante renun tiatione iurata poteſt peti reductio:et idem voluit Baldus conſilio. vi. quarto libro. vbi allegat quod Raynerius de foꝛ. et Joannes cald. et idem Petrus de anch. conſilio.cix. Pau.de ca.conſilio.lxxi.ꝛ.lxxiij. Roma.conſilio.xc.Abbas conſilio.lxxviij.Federi.conſil.cxxv. vbi di cit quod ſi partes renuntiant non petere reductionem:nec per aliquem iudicem emendari tenet efficaciter.

e ¶Cum filium.ꝛ in.l.ſed ſi ſeruum.ſ.ſed ſi quis.eodem ti.ꝛ Bal.in.l.et in maioribus.C.de appella.

a ¶ Dit pretor. Et ratio. q si arbitrator ledit enormiter presumitur in dolo. vt no. Barto. hic ⁊ in l. fi. de pacto. stipu. vide Bald. in. c. j. §. sacrā. de pa. iur. fir. ⁊ infra.

b ✠ Andr. poma. ¶ Iuest. Vide Panor. consi. lxiij. colum. ij. ad fi. et seq. vol. primo et Roma. consilio. xc.

c ¶ Dictum. nihil in cōpromisso dicitur q possit accipe de iure vni⁹ ⁊ dare alteri vt p Iud. in rubri. de arbitris. in fi. §ij. charte. et ll. Dosti. in. c. ij. de arbit. et Bal. in l. iij. C. de dot. pmis. et vide oino no. Bart. in l. aglia. §. de trāsa. a cti. et an in dubio b dolus presumat in arbitratore vltra Bar. hic vide aliqd per Ludo. in rubri. de arbit. in. §iij. char. i pn. ⁊ adde Innoc. in c. cum contingat. de iureiur. xxxix. char. sed qd si dicatur qō habeat ptātem pnuntiādi alter basse pro ut sibi placuerit an dicak recte renuntiare. s. arbitrari p dolū etiaz si in multo ledat vide Bal. multuz sing. in l. ī maioribus, C. de app. e allega. Joā. an. in c. humilis. de ma f io. ⁊ obe. vbi vide tur tenere q pol g stit. vide eū omnino. et adde quod Bald. in. c. si inter pares in pnic. de l. cōradi. dicit qd si ptās ista data fit arbitratori quod posset iudicare alte ⁊ basse pront sibi placuerit: et refert qō Jo. an. in dicto. c. humilis. de maio. ⁊ obe. dicit q poterit facere quicquid sibi videbit. sed pondera verbū videbit: quia si est in dolo non facit qō sibi placet: sed eius ⁊ rarium: quia appareat de mente sua d qō est fiendum facit oppositum. §. mādl. creditor. §. lucius. ⁊ no. q si arbitrator etiā ex certa scientia de alieno largiat: ideo nō valet. q nō est ei permissum donare de alieno. j. qō vi aut dam. l. prohibere. §. plane. imo est quādoq; species furti de alieno largire. vt per Bal. ⁊ p Lud. in rubri. de arbi. in. §j. q. ⁊ adde qō dixit Bald. in. l. si super possessione. de transact. qō arbitrator potest apponere cōditiōes ⁊ modos congruos ⁊ dicit Rapha. in. l. vbi autem. in pnin. de verb. oblig. qō arbitrator habens potestatem ledendi in parua magna et maxima quantitate videt habere potestatē auferendi totum: q superlatiuū continet quātitatem insuperabilem vt ibi: ats hic. hoc etiam allegat. l. fi. §. de capi. diminu. Adde de illis verbis alte ⁊ basse. Pau. de cast. cōsi. lxxiiij. ⁊ de illis verbis qō possit de parte vnius dare alteri in parua ⁊ magna quantitate. Bal. consi. cclxxxj. primo lib.

d ✠ Andre. Poma. ¶ Probari sic. Vide Pau. de cast. cōsi. lxviij. col. iij. Aleg. cōsi. xlij. penul. col. in. j. vel. ⁊ cōsi. liij. col. iij. incip. visis ⁊ cōsideratis. Roma. cōsi. lxviij. colū. ij.

e ✠ Andre. poma. ¶ Quero. Vide Aleg. cōsi. xx. colū. iij. volumi. i. ⁊ cōsi. ccj. iij. colū. volu. ij. ⁊ cōsi. cxxxj. col. iij. volu. ij. Rapha. cuma. cōsi. lo. colū. ij. Panormi. lxx. col. vj. volu. ij. Jmol. consi. v. in fi. ⁊ Aleg. §fi. xlvij. volumi. j. col. iij. Areti. lxv. col. iiij.

f ¶ Ad magna quātitas. Adde doct. ⁊ quod ibi dixi in. l. qui accusare. ff. de accu. ⁊ Bal. in. l. cum antea. C. de arbit. vbi dicitur q arbitrio boni viri intelligitur per Jmol. in. l. si quis arbitratu. de verbo. obliga. cum concordā. vide Jmol. in. l. j. §. si qs ante. j. de appel. vbi late hoc examinat. Et adde hic quod dicit Bald. in. l. si super possessione. C. de transactio. quod arbitrator in lando potest apponere conditiones ⁊ modos congruos et adiacentes: et dicit Rapha. cu. in. l. vbi autem. in pnin. de verbo. obliga. quod arbitrator habens potestatē ledēdi in parua magna et magima quantitate videtur habere potestatem auferendi totum: q superlatiuum continet quātitatem insuperabilem vt ibi: ats hic. hoc etiam allegat. l. fi. §. de capi. diminu. Adde quod Bal. cōsilio. cccl xxxj. j. lib. dicit quod relinquitur arbitrio indicis: sed quid alij bessem facta computatione non reperīt excessus nisi in sexta parte totius: et tamen in. l. vnde si nerue dicitur quod arbitramentū cōtinet manifestam iniquitatem qō est notandum/ad. l. ij. C. de rescin. ven. respondeo q illa. l. loquitur qñ qs ledi tur in tagatione facta a septij: secus in tagatione pretij facta ab alio tunc enim non sufficit excessus in. vj. parte. vt hic est casus: ⁊ ideo sub dubio forte dico quod si aliquis est deceptus in sexta parte. facto contractu per procuratorem non habentē speciale mandatum[b] si contra procuratorez non posset habere regressum posset implorare remedium dicte. l. ij. C. de rescinden. venditio. scilicet quod petium suppleatur vel a contractu discedatur per banc. l. non tamen pro certo firmo modo. ¶ Quero[i] vtrum arbitramentū possit detegi equuz vel iniquum ex nouis probationibus[k]: an solum ex bis que facte sunt coram arbitratore: et videtur q ex nouis probationibus sicut in causa appellatiōnis: vt. l. eos. C. de appella. et. l. per banc. C. de tempo. appel. puto sic dicendum quādoq; in causa re ductionis ad arbitrium boni viri est necesse quod detegatur dolus arbitratoris: vt patet ex bis que dixi. §. in proxima questione de renuntiatione: et tunc non potest equitas vel iniquitas detegi nisi g ex eisdem actis: quia faceres nouas probationes que arbitratori non fuissent facte et fic ignorasset et non detegeretur dolus ipsius qui non cadit in ignorantem sed venit ex animo. vt. l. j. §. de dolo. misi facto ipsius accideret ne probationes fierent coram eo. vt. j. de enic. l. si dictum. §. fina. ¶ Quod autem dixi[l] non posse fieri nouas probationes intelligendo omnino nouas: si vellet enim probare coram arbitratore sic fuisse probatum potest etiaz per testes cum arbitrator non habeat de necessitate facere scripturas: quia non seruat ordinem iudiciorum: et ideo etiam dicta testuz ⁊ alia acta possent probari per testes: vt. j. de probati. l. quoties. §. fina. in gloss. super verbo et heredem. et de test. l. curent. et ibi not. pro hoc facit quod dicimus quando appellatur ab interlocutoria: quia oportet qō doceatur quod index grauauerit: oportet enim qō iustificetur ex primis actis. l. ait pretor. §. vbi illa venditio fuit facta per filium procuratorio nōie patris ꝛc. et cū Bar. tenuit do. Alt. in commen. c. quintanallis. de iureiurā. per Jmol. in. l. si quis arbitratu. de verbo. oblig. per Ludo. in. l. si quis cum aliter. eo. titu. do. Alb. in. c. cum causam. de emp. ⁊ vend. dixit se dubitare istud dictum non esse verum q procurator representat personā nī ⁊ imputandū esse dño q talē procuratorē elegit. alleg. bonum text. arg. a speciali in. l. cum mandato. §. fi. s. de mino. aliud dicit esse in arbitratore qui eligitur tanq; bonus vir: vnde si facit contrariuum petitur reductio. ⁊ contra Bar. tenet Jmo. in. c. quintanallis. in. v. q.

i ✠ Andr. Poma. ¶ Quero. Vide Panor. Jfil. ij. vol. j. Qui a. in tractatu. de arb. char. xxij. ats. xxxij. q. xvj. fede. consil. cclxxxv. ij. dubio. Feli. in. c. presentata. colum. iiij. ver. idem. de testi. Aleg. cōsi. cj. col. fi. volu. ij.

k ¶ Iouis probationibus. Vide per moder. in. l. j. §. si quis ante. j. a quibus appel. nō licet. ⁊ domi. Anto. in. c. quintanallis. vbi idē ⁊ vide aliquid per Roma. in. d. l. si quis cum aliter. in. g. colū. de ver. ob. ats est. l. si quis arbitratu. eo. titu. ⁊ per Bal in. l. sub pretextu instrumēti. in pn. C. de transac. et per Salic. in. l. cum antea. C. de arbit. et per ea que dicit hic Barto. ibi quandoq; in causa reductionis deducitur quod in casibus in quibus est necessarius dolus si arbitrator pronuntiasset secundum consilium peritorum non posset peti reductio fm Flo. in. l. regula. §. sed iuris. ff. de iur. et fac. igno. quia illud consilium peritorum excusat a dolo q debet eis credi. l. bonorum. de bono. posset. et ponit Rapha. cu. in. l. si conuenerit. ff. de re indic. sed cui incumbat onus probandi de iniquitate laudi. Dyn. ponit in consilio incipiente. factum tale est Barto. dicit quod alleganti iniquitatē. vide Bartol. in. l. qui ad ciuilia. C. de appel. faciunt que infra ponuntur per Bar. hic per doc. in. d. c. quintanallis. Adde Fede. consi. eclxxxv.

l ✠ Andr. Pomate. ¶ Quod autem dixi. Vide Anto. de but. consilio cxxiiij. col. v. ⁊ Lar. consi. clv. columna prima: et tribus sequentibus. ⁊ Areti. consi. lxxviij. col. j.

de mino.

a ✠ Andr. Pomate. ¶ Si vero. Vide Alegā. post Bar. l. sub pretextu colum. j. C. de transactio.

b ¶ Habet probare. Adde late nota. per Anto. de butri. in. c. quintanallis. de ureiuran. in ver. venio ad. v. qualiter iniquitas detegatur. latius per Ange. in sua disputatione incipiente duo adinuicem litigantes cō promiserunt in v fien. similiter occurrit videndum. a et quod not. Jldo der. in. l. i. §. j. a q. appella. non licet ⁊ dicit Bald. in. l. si heredes. C. de manumiss. ⁊ teneo quod arbitrator non potest remittere super debito liquido nisi in modica quantitate.

✠ Andre. Poma.

b ¶ Habet probare. vide Panorm. cōsi. lxiiij. colum. ij. ⁊ sequē. i. volu. Bald. cōsil. lxvij. parte. iij.

c ¶ Judice reductionis. ibi: item quod in isto dubio ⁊c. quando qs petit reductionez habebit necesse probare laudum fuisse iniquum re spectu estimatio nis dubij cuētus Adde Barto. in l. si quis cum alter. de verbo. obl. et in. l. ij. C. de rescin. vend. in. viij. oppo. et Bartol. in. l. lucius. §. fin. ad tre. sed Bald. in. d. l. ij. C. de rescin. vend. in. viij. oppo. reprehendit Bart. ⁊ etiam Ro. in. d. l. si quis cum aliter. in. g. colū. et idem Rapha. ibi.

✠ Andre. Poma.

d ¶ Quando quis. Vide Sozi. cōsi. lxxxv. per totum vbi sequitur bar to. hic.

e ¶ Litis. no. istud dictum Bartol. quod ille qui vult ostendere lauduz arbitratoris esse iniquum non sufficit ostendere iniquitatem solam que apparet inspecto presenti statu: sed ꝺ etiam ostēdere et probare tale arbitramentum esse iniquū non solū pront tūc est: sed etiam inspecto futuro euentu litis quam doctrinam ponit etiam Bar. in. l. si quis cum aliter. in. §. colū. de verb. obli. cum qua transit Ange. C. de rescin. ven. ⁊ ibi etiā Bart. idem tenet ⁊ Bar. ⁊ Jmo. in. l. lucius. §. fin. infra ad trebel. ⁊ ibi etiam Paul. in lectu. Paduana. ⁊ Jmo. in. c. cum causam. de empt. ⁊ vendi. ⁊ Anto. de but. in. c. quintanallis. in. v. casu. de inreitur. sed contra istam sentētiā Barto. tenet etiam do. Anto. in. c. quintanallis. in. vj. casu et ibi Jmol. in. g. vj. char. contra Bar. tenet etiam Bald. et Sali. in. d. l. ij. C. de rescin. vendi. ⁊ etiam Salice. hic in. g. v. q. contra Barto. etiam tenet Rapha. et ex quo habes q cōa iudice reductionis[c] nō fuit probare arbitratorem cōtra institiam arbitratum esse in totum vel in partē. non esī ad hoc assumitur vt fm institiam iudicet. vt. §. dixi. sed vt in transactione interueniat: sed ꝺ, pbari causa quare quis petebat seu quare qs se defendebat. Item vt arbitretur fm qualitatē personarum. Itē quātum in isto dubio equū fuisset alterū alteri transactionis noīe dari: vel equum fuisset nil dari vel totum dari: et ex hoc estimatur modus in quo arbiter debuit condemnare. vt. l. cum hi. §. modus. et hoc est qō no. eo. in. d. l. lucius. §. penu. j. ad trebel. et ibi vide qō dixi. vbi quando quis[d] est deceptus in transactione inspicitur non veritas: sed estima to dubij euentus illius litis[e] ⁊ ex hoc apparet q articuli ⁊ probationes tunc debent concludere qō tunc cuz arbiter indicauit sic erat equum: q tales et tales probationes habebat. nō enim sufficeret sibi si hodie superuenirent. pbationes de non ouyt l. sub pretextu. C. de transa. ¶ Quero[f] qñ ⁊ examinatur equitas[g] vel iniquitas arbitrij vtrum arbitratores possent super hoc testimonium ferre. certe si ipsi inuestigauerunt de facto: nec sunt alie. pbationes possunt examinari si sunt duo et eis creditur. vt in. c. cum dilectus. extra de elect. circa qō vide Jnno. extra de arbi. c. ij. ¶ Quero quid si in cōpromisso fit dictū[h] quod ex nunc partes emologauerunt quicquid fuerit arbitratum siue iudicatum Dyn. consuluit quod emologatio que pre indicat debet fieri post laudum: alias si fiat ante est idem iuris qō dictum est in renuntiatione simpliciter facta videtur eñ emologare si equum fuerit arbitratus. ¶ Quero quid si est iuratum super compromisso[i] in quo est renuntiatum petitioni reductionis. Respondeo q iuramentuz habet in se illā conditionē quam habet pactum preambulum sez non venire contra si equum arbitratus fuerit vt in. c. quintanallis. extra de iureiurā. ⁊ l. fi. C. de non nume. pecu. ⁊ l. fi. in pnin. j. ad mu. ¶ Quero si ille qui petit reduci succubuit an posit ab eo exigi pena. Dyn. consuluit quod sic. tu declara vt dixi in l. iul. circa primam lecturam. §. de condic. indebi. ¶ Quero que est ratio differentie[k] quod arbitramentum potest peti reduci ad arbitrium boni viri: sed sententia arbitri non. Breuiter qñ quis compromittit in aliquem tanq; in arbitrum sic vt seruet ordinem iudiciarij saltem in indicando cōtenit iudicem ad quem pertinebat ista iurisdictio ⁊ ideo ad eum non potest redire ar. §. de arbi. l. litigatores. in pnin. ⁊ hoc est quod dicit tex. cum glo. ⁊ qñ compromittitur in arbitrum compromittitur in eum. vt in folio bonum virū: ita quod ab eius dicto nō recedatur: nec ad iudicem catur. vt. §. de ar. l. iij. §. j. ibi quasi virum bonum ꝛc. vt ibi dixi Sed qñ compromittit in arbitratorē cum fuerit super contractu qui celebratur ex partū conuentione non ex iudicis autoritate: tunc nulla fit iudici iniuria: ⁊ assumit arbitrator tanq; bonus vir simpliciter. ⁊ si diceret in cōpromisso quod assumitur tanq; bonus vir precipue: ita q non ea[l] aliū: tūc ista vba nō operantur[l] tantū quātū renuntiatio de qua. §. dixi. ¶ Possemus querere vtrū arbitrator debeat arbitrari presentibus partib⁹ ita quod eis absentibus non possit. docto. tangūt in. l. vlti. C. de contraben. emp. dixi plene in. l. si qs arbitatu. j. de verbo. obligati. Item an ex communicatus vel exbannitus possit esse arbiter vel arbitrator: dixi in. l. ex facto. §. elegāter. el. ij. j. ad trebel. Item vtrum habens dilucida interualla. vide glo. in. l. cum furiosum. §. de iudi. ¶ Item vtrū filiusfa. inuito patre. dic quod sic. vt in. l. iij. §. fed si filius. §. de pecu. ¶ Utrum presbyter possit compromittere videtur quod non. vt dicit Lyn. C. de transac. l. preses. Qui autem possit esse arbiter: et quis possit compromittere et de quibus rebus et forma cōpromissi vide plenissi. per glos. in ista materia.[m] Item infra quantum tempus arbiter debeat arbitrari dixi plene in. l. multa. j. de condi. et demon. et. j. de leg. ij. l. ij. et ibi plene scripsi ⁊ hec de ista materia dicta sufficiunt.

1 ✠ Pater filiā viduam iterum dotare tenet ea dem dote etiam de iure. ff.

n ¶ Si socius. "Pactū iter socios quod filie de ꝛmuni dotentur est validum et fi durante societa

l. sciēdum. in. vj. col. ff. de verb. obli. Feli. c. cum a nobis. colū. v. de fi. fli. Anto. de but. §. xxiiij. in. i. parte. ⁊ col. v. ⁊ Areti. §. lxvi. col. ij.

g ¶ Equitas. vtrū arbitratores possint ferre testimoniū qñ tractat de iniquitate laudi qō no. Bar. post glo. in. l. nec in arbitris. C. de arbi.

b ¶ Sit dictum. vide Bar. in. l. cum antea. C. de arbi. ⁊ Bal. in. l. si. in. §ij. q. C. de cōtraben. emp. ⁊ Dy. hoc point in consi. incip. in christi nomine amen. factum tale est Ptolomeus ꝛc. in. xiij. dubio.

✠ Andre. Poma.

b ¶ Sit dictum. No. iuramentum recipere oēs illas tacitas additiones: quas recepit per missio principalis ex iuris dispositione. p quo optime facit lex fin. ff. qui satisda. cogā. quod limita vt Bald. in. c. que in ecclesiarum. circa colū. xij. extra de consti. Alegā. cōsi. xlij. colū. viij. vol. j. ⁊ Sozi. §fi. lxxxv. col. iij. ant. de butri. consilio xxiiij. ¶ Super cōpromisso. vtrum per iuramentum possit renuntiare reductioni: et vide Joā. an. in addi. Speculi. qui concludit qō aut iuramentū pōt fine peccato seruari: ꝺ, als perimit aut laudi est iniquum re ipsa: et ꝺ, seruari: aut do lo arbitratoris vl per pecuniaz vl per similem causam ⁊ tūc nō operatur q; futurus dolus non remittit: hoc sequitur Hostiē. et vide p Joā. de Anan. in rubri. de arbi. in. §j. ⁊ in fin. char. Et istis adde no. p Bart. ⁊ doct. in aut. de cernim. C. de arbi. ⁊ tex. ⁊ doct. in c. ij. de arbitris. ⁊ Bald. in. l. si pro

cura. in princip. in. iij. columna. ff. de condi. indebi. vbi in effectu videtur velle idem quod Barto. hic. idem Oldra. in consil. clxj. per Sali. in. d. l. cum antea. C. de arbi. ⁊ vide hic per Sali. §iij. q. per Pau. de cast. in. l. si. ff. qui satisda. cog. per Ange. in consi. clxxxviij. ⁊ consi. clxix. ⁊ per alios in. c. quintanallis. Adde hic que. §. dixi.

k ¶ Ratio differentie. Adde Bal. in. l. j. C. de arbi.

l ¶ Operantur. Illa verba tunc operantur tantum si apponantur in cō promisso quod assumantur boni viri precipue. adde Bart. in. l. labeo. §. tametsi. ff. de arbi.

m ✠ Andr. poma. ¶ Materia. Ad materiā vide Alre. consi. lxj. ad fi. vbi ponit duo pulchra dicta. de testi. deponentibus cora arbitratore.

n ¶ Si socius. facit ad no. q. de qua p gl. ⁊ doc. in. l. si cū dotē. §. j. sol. mat. et vide que. §. dixi. post Bald. in. d. aut. sed quāuis.

n ✠ Andre. Pomate. ¶ Si socius. Facit ad questionem quam in. l. di uortio. §. qō in anno. colū. iiij. ff. ⁊ ad istam. l. vide Alegā. consi. cxxxiij. l. col. ij. dub. vol. ij. ⁊ consi. cliij. in pnin. vol. ij. Ant. de butri. cōsi. xij. Ro.

cōsi.cxl.v. Jmo.cxviij.et Alleg.ꝯsi.lv.ad fi.volu.j.ꝛ ro.ꝯsil.cccciij.vbi tnet per banc.l.qō frater qui habet bona cum alio fratre non tenetur ꝓtare de communi filias fratris.de quo etiam vide Allegan.consi.lxx. volu.v.ꝛ Sozi consi.xlvj.

a ¶De contraben.emp. Sed onbitatur circa hunc titu. pone quod venditor negat se rez vēdidisse emptor ꝓbat per testes ipsam venditionem sed quantitatem ꝓtij non qꝛ testes forte nō recordātur an sit ꝓbata emptio videtur qꝛ nō per illam glo.q̄ est in a l.Lucius.circa ꝓncipium.j.de infa. 1 que vult non esse credendum testibus non plene sa 2 ctum ipsum depo 3 nentibus iunctis 4 no.per Specu.in tit.de teste. §. nūc 5 tractandū.in ver. qd ergo. banc.q. b tractat Paul.de castro.in.l.i.C.de 1 rei vendi.vbi decidit emptionem forte ꝓbatam ꝛ iustum ꝓtiū declarabitur offi cio iudicis. facit glo.in.l.si ex causa.§. nunc videndum.in gl.iij.circa ꝓncipium.ff. de minozi. vide q̄ digi post Bald. in.l. cum antiquitas.in fin.C.de te 2 sta.contra prędi 3 ctam decisionem facit quod voluit Ly.ꝛ Raynerius ꝛ in.l.j.C.de con c traben. et cōmit. 4 stipu.vbi volunt d qō si instrumen 5 tum cantet qua e liter titius emit talem fundum ab ecclesia: sed non dicit ꝓ quanto ꝓtio quod tale instrumentū non ꝓbat titulum emptionis: etiaꝫ cōtra tertiū.qō etiā sequit Bal.in.l.sciendum.in fi.j.col.de verbo.obli. vbi respondet ad.§.item ꝓtium.institu.de contraben. emp.ita in contrarium facit quod scribo post Barto.in.l.transact.C.de transactio.ad predicta vide singulariter Bal.in.l.j.vel.ij.C.de rebus alie.nō alienan. vbi querit quid si testes deponunt qualiter talem emit fundū a tali:sed non dicunt ꝓ quanto ꝓtio:ꝛ quod possedit.x.annis an ista ꝓbent preseri.ad predicta etiam vide Bar.in.§.marcellus.in vltima questiōe §.de iureiur.in.l.si duo patroni.Adde vt per Pet.de ancha.consi.cccxxiij.ꝛ Ro.consi.xc.

b ¶Drigo.in principio huius.l.ꝛc.vide Bar.in.l.j.C.de veteris numismatis potestate.lib.xj.ꝛ quod etiam ipse no.in.l.ij.§. i.§.si cer.pet.ꝛ cui concedi possit ꝓuilegium cudendi monetam: vide per glo.ꝛ Bar.in.l. fi.C.de falsa moneta.

c ¶Glo.tua dicit.Adde glo.in.l.consensu.ꝛ ibi Bar.cu m his que ibi dixi post eum.j.de actio.ꝛ obli.

d ¶Andr.Poma.¶Interuenit.Vide que posui ad Barto.in.l.absenti.j.de do.

e ¶Alleandatum.dixi in.l.i.C.de satisf.p Bal.in.l.si liberā.C.quod cū eo ꝛ latius per eundem in.l.mandatū.C.man.in pe.col.ꝛ in.l.falsus.in.xj. col.C.de fur.in hac materia qō licet nō valeat emptio nisi sit expressum certum ꝓtium tamen valeat ꝓmissio de vendendo:ita dicit Bal.in l.penulti.C.communia de lega.et intelligitur promittere iusto ꝓtio:et ibi ipse dicit.et an valeat venditio facta vno nūmo. vide Bartol.in.l.si quis ante.de acquiren.posset.et que sit causa ꝓgruma in cōtractu venditionis.vide Bar.in.l.j.§.de cōdi.indebi.ꝛ no.qō iz ꝓtium sit incertum:tamen si ꝓpter retinentiam ad aliud pōt certificari venditio valet:vt dixi in.l. a diuo pio.§.si pignora.licet Bart. ibi teneat contrarium de re indic. et an appellatio ne venditionis veniat donatio. vide Bar.i.l.lucius §.diui.in pe.col. de leg.j. vbi videolno.Adde vt p Paul.de cast.consilio.cxxxij.

¶Sed celsus.in ꝓncipio huius ꝛc. et dum dicit hic locus publicę vēdi non potest.vide Bal.in rub.C. co.ꝛ in.iij.q.

¶Nec venditio. in eo.ꝓn.ꝛc.nota qꝛ si vendo vel loco ꝓ iusto ꝓtio nullo apposito declaratoze vel appositoꝫ moztuo dixit singul. Azo instit. loca. quod debet agi ꝓscriptis verbis sequitur Bal.in.l. cōtractus.in.iiij. col.de fide instru.

¶Andr.Pomate.

¶Nec venditio. In materia buius.l.vide Alex. in.l. si fundus. §. potest. de pigno. in apostil.

¶Arbitrari. sequitur Bald. in rub.C. eo. in.ij.q. ꝛ in seq.ibi tamen si bene ponderes restringit ista.l. q̄si ꝓ modū conditionis cōfertur in arbitriū Sben tis:secus si per modū cōmissionis vel dispositionis.sed Bar.sentit apte contrariū in.l.si quis arbitratu.in ver.op.de leg.fi.de verb.obl.ꝛ melius per.l.fi.C.eo.Adde que posui in.l.si quis arbitratu.

i ¶Huiusmodi.Vic est vna glo.singu.seruum tuum.in.l.si stipuler.iuncta.l.si certos.de verborum obligati.vide Bald.in.l.in mentis in.iiij. op.de titulo.

k ¶Hec emptio.in ꝓn.huius ꝛc.in hac.l.est vna glossella ꝛ est fi.gl.prime q̄ ponit de dictione tam olim ꝛ dudū:qualiter iste dictiones tria tempora significent.vide Bar.in l.i.§.hoc autem edictum.in.i.col.de op.

l ¶Quod vendidi.in ꝓin.huius ꝛc.quando videatur non habita fides dic quando inter contrahentes agitur quod solnatur incontinenti pecunia:quia venditoꝛ dicit non confido de te.fm Bald.ꝛ gl.in.l.inciuile C.de rei ven.ꝛ in dubio ꝓsumatur habita fm gl.hoc fallit in casibus singulariter no.in.l.donationis per Bal.C.ꝛ quod ꝓsumatur fides est alia glo.in.l.procuratoris.§.sed si de tributoria.ꝛ quando videatur habita fides:de ꝓtio.vide quod legitur et not.in.l.si quādo.§.de pignactio.ꝛ vide Bar.in.§.locani.in eodem ꝓin.ꝛc.vide Bart.post gl.in.l. j.de rerum permu.

m ¶Venditionis.Adde Bal.in.l.in mentis.in.iiij. opp.ꝛ in.l.fi.in.iiij. oppo.C.eodem.

merce soluta

a ¶Merce soluta.Vide late Bar.in.d.§.locani.

b ¶Hanc legem.Vide Bald.in.l.si quis.§.certum.de secundis nupt.in ꝓncipi.huius.l.ꝛc.fallit etiam quando vniuersitas ipsa esset vēdita puta hereditas et esset necesse quod fieret traditio singulariuz rerum hoc casu non includitur ius patronatus in tali venditione vide p Andr. in.c.quanto.de in di.in.g.colum.qō a fuit do.Paul.de liaza.in clemē.i.ō iure patrona.qō no.ad limitatiōnem.l.modicis q̄ 1 §.secunda subseqꝛ tur. et.l.quedam. b de acquirē.re.do. 1 Addevt per Bal dum consil.j.li.v. per Roma. cōsil. cclxviij.et Bald. consi.cxxij.ij.lib. 1

c ¶Si sciens ꝛc. Prohibitio fa c cta a iudice im 1 pedit translatio nem dominij per Bald.in.l.ea lege.in fi.de condi ctio.ob causaz.C. et adde ꝛ quod di gi in.l. qui absenti.§.j.§.de acquir. d possess.ꝛ Bartol. in.l.filiussa.§. di e ni.de lega.j. 1

¶Andr.Pomate.

c ¶Si sciens ꝛc. 2 Adde qō in contrariū tenet aleg. in.l.filiussa.§. diuni.colum.vj.ff.de lega.j. 4

d ¶Que est ratio. f Sed quomodo intelligatur quod 1 res aliena nō possit pignorari vide nota.ꝛ ibi bar 2 tolum in.l.si rem alienam.supra de g pigno.actio. Adꝛ de quod tantum h nō committit furtum vendens rez alienam scienter:sed etiam emens. vt.l. si liberam. C. quod cum eo. et ad istam.l. vide omnino glossam nota.in.l.item si res.§. de alie.indimutan.causa fact.et adde Bartolum in.l.ij.§.de pign. actio.et ibi dixi post eum.

¶C.ad velle.ꝛ Bal.in.l.si.C.si res alie.pig.

¶Si in emptione. Et ad hanc.l.hic in emptione vide glossl. et Bartolum in.l.si in emptione.vide Angelum post glossl.ꝛ Bartolum in.l.vetеribus.§.de pactis.

¶Andr.Pomate. ¶Si in emptione. Ergo incertitudo circa accessoria non vitiat.vide Pau.de ca.cōsi.cccxxvj.vbi loqtur in sententia.

¶Andr.Pomate. ¶Et facit.Vide Barba.ꝯsi.lv.vij.col.vol.ij.ꝛ vide pulchrū exemplū p Alex cōsi.cxix.col.iij.ver.quod autē.vol.v. vbi dicit qō in qualibet cōtractu magis principale attenditur.

¶Fuit actum.Vide Bar.in.l.aristo.in ꝓin.de dona.ꝛ vide Barto.in l.j.j.de rerum permut.vide Bal.in ꝓoe.feudorum.in.vj.columna.ꝛ in l.j.C.de rerum permu.et An.in.l.creditoꝛ.§.de statu homi.et Bal.in.d. l.preludijs.addit vnum notabile quod verbum persist doctrinā Bart. hic licet de Bar.mentioneꝫ non faciat quid si species et quantitas sunt eiusdem ꝓtij quis erit iste contractus et dic quod erit emptio.ꝛ sic cōtractus iurisgentium.

¶Statutum.vide que dixi in.l.si in emptione.de act. emp.in fin.istius apostille.in.§.j.

k ¶Alienatio.iste.§.probat in versicu.vel mozes ciuitatis quod ciuitas potest statuere quod aliqe res vendantur vel alienantur.nam si moribus ciuitatis potest induci quod res non vendantur. ergo eodem modo potest ciuitas statuere quod res vendantur:istud ꝓbatur ex nota bili inductione quam fecit Angel. in.l. captatoriaꝫ.in versicu.senatus imꝓbabit.de here.instī.per illum tex.et Bald.in.l. moribus.per illū tex.ff.de vulg.ꝛ pupi.Ange.in.l.cum ꝓetor.per illum tex.in verbo mortbus femine.ff.de iudi.et vult Bartolus in.l.venditor.§.fi constat.supra communia predio.

l ¶Tutor.in ꝓin.huius.§.ꝛc.vide in a auc.quibuscūqꝫ.C.de sacrosanct. eccle.et ad istum tex.et ad hic not. vide plene p bal. in.l. cum ipse.C. eo.titu.

¶Andr.Pomate.

¶Tutor. Limita vt p med.ꝛ lācel.in.l.singu.i.colum.iij. §pecialita te.ff.si cer.pet.ro. consi.cix.

¶Illud constat in ꝓincip. huius §.ꝛc. super verbo arbitrium. conferatur per illum §. et.§. ꝓtium. instit.de empt.et vendi.et per tex. in.l. si voluntate. C.de rescin.ven.ꝛ per.l.fi.C.de contraben. empt.et alias consului qō non posset dari actio ex empto et vendito si connētio non fuit facta ō certo ꝓtio vel postea certificando. ex empliꝫ quia dixit post cō tractum imme diate venditoꝛ ex ꝓtoꝛ si videbitur tibi male fecisse: facias tu qō des mihi pecuniam quam mihi promisisti soluere in alia septimana et ego sum contentus quod mihi sit factum cum enim oporteat emptoꝛem antequam cū effectu agere possit actione ex empto offerre ꝓtium debitum et conuentum.l.iul.§. offerri.ff.de actio.empt.l.ediles etiam.ff.de edil.edic.ergo cum non constet per predicta verba quod ꝓtium sit c.ducatoꝝ.non potest dici p fecta venditio bene facit quod not.Jaco.de raue.ꝛ Ray.in.j.i.C.de contrahē.ꝛ cōmit.stipu.vbi dixit q̄ si ꝓducit instrumentum emptionis factum p tertium a tali prelato de tali re si in tali instrumento nō cōtinet certum ꝓtium p tale instrumentū nō ꝓbatur titulus nec ꝓsumet vē ditionē factā fuisse ꝓ iusto ꝓtio seu ꝓ aliquo determinato ꝓtio. nā non ꝓsumit solēnitas materialis qō nō sit vnifoꝛme dictum ꝓtiū ꝛ sic non est idem quod in solēnitate formali.vt no.Bar.in.l.sciendum. de verbo.obli.in ꝓin.ꝛ dato quod vbi tale instrumentum tantū vel similis ꝓbatio facta per testes deponentes de vēditione non de ꝓtio certo ꝓducerentur non contra venditoꝛem sed contra tertiū possessoꝛes esset dicendum an standum esset tali ꝓbationi ꝛ not.per Bal.in.l.j.C. de reb.ali.non alie.ꝛ per Ly.in.d.l.j.C.de contraben.cōmit.stip.quasi non possit iste contra quem ꝓducitur opponere de iure tertij.tamen qñ ꝓducitur contra venditoꝛem.qui non confitetur sibi esse satisfactū de ꝓtio:tunc non negat qꝛ oportet esse ꝓbatum de ꝓtio certo vt ipse possit cum effectu agere:vt etiam in terminis voluit Rapha.cu.in d.l.sciendum.ꝛ Fulgo.ꝛ Paul.de castro in.l.si duo patroni.§.si qs iurauerit.de iureiur.ꝛ est de mente Rayne.in.d.l.j.de contraben.ꝛ cōmit.stipu.ꝛ ptz ex allegatis.§.ista eñ verba in casu nostro potius denotant cōtractum verboꝝ quā ꝓfecti esse cōtractū ꝛ multa tractanť q̄ non ꝓsumunť.l.si ex causa.§.nunc videdum.in fi.de mino.d.l.si voluntate.ꝛ.l. sciendum.§.edictum.ff.de edil.edic.et in.c.dudum.de re.eccle. nō alie.in vj.ꝛ bis verbis per allegata iura vtił Bald.in.l.multū.in ij.colum.C.si qs alte.vel sibi.ꝛ in.l.cuz allegas.in.iij.col.C.de vsur.ꝛ in.l.si quis cum

aliter.de verbo.oblig.et non sufficeret apparere in genere q̄ tractus fuerit firmatus nisi appareat qō pretium fuerit certum et limitatum: ꝛ de illo satisfiet venditori.ff.offerri.intantum qō si testes deponētes super pretio deponerent vnus de minori: alius de maiori summa non pter hoc dicitur minor summa pretium certuꝫ tanꝫ in maiori insit minor vt videantur testes concordes ingta.l.diem pro ferre.ff.si plures. a de arbi.l.i.ff.si stipulanti.de verborum obligati.c.i. de arbit.in.vj.qō. illud non vēdicat sibi locum in contractu fctō ex causa onerosa.l. si de cem.ff.loca.et nota in dicto.ff. si stipulanti.ꝛ quod sine expressione certi pretij non possit confici instrumentum validuꝫ. c no.Jaco.de ra.in l.j.C. de cōtrahē. ꝛ cōmit.stipul. vt refert ibi Lyn. et sequitur ibi etiaꝫ Ray.qui etiā dicit ita tenuisse pe. et testes qui deponunt super tali pretio si dicerent quod vendidit pro.x.et alius etiam diceret quod vendidit pro.x.sed erāt in discordia in repetitione pretij si p debarent.idem si dicerent q̄ erant in differentia. bene faciūt not.p Joā. an.in.c.in nostra. de testi.dum tractat q̄ si vnus testis cōtradiceret vni alteri neutri us dictum valet nisi alter testis fore in tantum esset dignior q̄ pronocet forte iudicem ad deferendū iuramentum ℔ formam.l.in bonefidei.de iureiuran. Adde Ro.consil.lxxj. ꝛ Pau.de ca.consi.cxxxij.

a ¶ In his. In principio huius.ff.intellige vt per Bartolum in.l.iulianus.ff.si titius. de actio.empti. et vide Bald.in.l. cum conuenit.C. de peri.et commo.rei vendite.an autem quo ad translationem dominiꝫ ꝛ alios effectus ante mensurationem dicatur perfecta venditio.vide Salice.et Ange.in.l.ij.C.de pericu.et commo.rei vendi.post glos.vbivide tur tenere quod sic.

b ¶ Si quis fundum. Vide Barto.in.l.si diuortio.ff.de verbo.oblig.vbi loquitur de relatiuo quantitatis.

c ¶ Si quis donationis.in prin.huius ꝛc.dicit tamen Baldus in rub. C.eodē.in.xij.questione.quod donatio de qua hic non est proprie donatio.et quid si in instrumento venditionis dicatur: ꝛ illud quod plus valet donauit an habeat locum remediū.l.ij.C.de rescin.ven.Adde Bal. consi.iij.et.xl.v.lib.

d ¶ Si debitor.ff.verosimiliter in principio huius.ff.ad istum textū. vide no.per Bald.in rubri.C.de pericu.ꝛ commo.rei vendi.in vlti.colū.ꝛ in.l.si ea.C.de vsur.et per Bart.in.l.cotem.ff.qui maximos.de publ.in iiij.colū.et in.l.si merces.ff.vis maior.versic.sed hic instatur.ꝛ loc.ꝛ facit ad questionem no.quam vide per Roma.in.l.iiij.ff.pretor.ff. de dā. infect.et ibi dixi post eum: vbi refert illud fuisse dictum Bartoli hic in aliquibus lecturis.

e ¶ Plusq̄ perfecti. Jbi in illa cautula si ratio valet ꝛc. vult Bart.quod verbū preteriti plusq̄ perfecti tēporis trabatur ad futurū. vide Bart. in.l.qui rome.ff.rogerius.de verbo.obl.ꝛ in l.cum quidā.de aur.ꝛ arg. lega.ꝛ in.l.j.ff.idem scribit centesimis.ff.si.in.iiij.col.de verbo. obligaꝛ in.j.col.ꝛ in.l.cum quidam.de verb.oblig.ꝛ.l.quāus.ff.idem scribit. de auro et argento.legato.

ne dic.vt.l.personam.ff.generaliter.j.de regu.iur. C.eo.l.an ementis.

In his que. a Jn his que vēdunt vt spes periculū est ēpto ris in continenti in his que venduntur vt pondus numerus vel mensura est periculum emptoris cū distinctione que hic habetur.

¶ An relatinum appositum verbo futuri tem poris faciat conditionem.

Si quis fundū. b Ro.† q̄ appositiū verbo futuri tpis facit conditionem.vt.l.sticbus qui meus erit.j.de lega.i. Quid de relatiuo quātitatis certe idem: de quo in.l.i.j. de condi.ꝛ demon.

¶ Quid operētur illa verba que in instrumentis ponuntur quod si plus valet donat.

Si qs donatiōis. c Per hanc legem dicunt quidam† qō si in instrumento ponuntur istaverba et q̄ plus valet dedit ꝛ donauit pro bonis seruitijs et meritis: quod tunc non habeat locum beneficium.l.ij.C.de rescin.ven.ita videt tenere Azo in sum.illius ti.ego aliter dixi in.l.cū si quis aliter j.de verbo.obli.ꝛ in.o.l.ij.ꝛc.

¶ Relatiuū iunctum verbo futuri tpis: vel qō habeat vim futuri qō faciat conditionem. Relatiuum inducit conditionem distributiue nō collective.

Verbum preteriti plusq̄ perfecti vel preteriti imperfecti subiunctiui vel optatiui modi quod trahitur ad futurum.

Si debitor. d Opp.de.l. cū qdā.j. de leg.j. Sol.vt ibi.ꝛ Cy. tangit multū bñ.C.de don.l.si quis argē. ¶ No. ex hac.l.tria. Primum q̄ relatiuus iunctum verbo futuri tempotis.vel quod habeat vim futuri facit conditionem.idem enim est dicere quod natum erit: ꝛ si natum erit vt hic.et.l.stichū qui meus erit.de leg.i. ¶ Scdo no.qō relatiuum inducit conditionem distributiue et non collective: quasi dicat quod natum erit quatenus natus erit in toto siue in parte vt hic.et.l.stichum qui meus erit.quod est valde notā. ¶ Tertio nota.† quod verbum preteriti plusquam perfecti e vel preteriti imperfecti subiunctiui vel optatiui modi trahitur ad futurum tempus vt hic dū dicit quod natum esset.et ego dico in.l.i.j. de iure codicillo.in illa clausula si nō valet ꝛc.quod aliud est dicere valet: aliud si non valeret: quia verbum valeret ad futurum trahitur licet videatur preteriti temporis ꝛc.

¶ Si statutum fuit tempus ad petendū an post terminum possit quis addere libello.

Qui fundum. f Renuntiatio fctā post terminuꝫ conuentionalem nullius est momenti hoc dicit. ¶ Jtem per renūtiationem vniuersalem satisfit termino si aliud nō est actum expresse.b.d.quam.l.nota. Quero qualiter intelligatur ista distinctio g quam ponit iurisconsul.hic glos.ponit hic duas opi.ex fcda opi. Jo.arguit quod tempus appositum in mensurādo non videtur repetitum in renuntiando. veritas est quod distinctio colligitur ex hoc. aut fuit terminus appositus ad renuntiandum simpliciter.aut ad renuntiandum quanti minoris est. ꝛ secundum h hoc est no.ff.ad.q.statutum est parti tempus ad petendum. i queritur vtrum post terminum possit addere libello videtur distinguendum vt hic: aut fuit datus terminus ad petendum ꝛ ex primendum quantitatem quam volebat petere: aut ad petendum simpliciter secundum distinctionem huius glos.ꝛc.

Cum abeo. k Modus adiectus tractui contractum nō suspendit ꝛ actione ex eo cōtractu quis modum implere cogitur secus in conditione.b.d.

¶ Testis malitiose vel obscure loquēs vel omittens aliqd dicere tenetur tanꝫ falsarius.

Eā que cōmēdādi. k Commendatio generalis non obligat commendantem et promissio generalis non refert ad id qō emptor sciebat.b.d. ¶ Not. declarari. Vide Angelum in.l.heredes palam. ff.sed si nota.ff.de testamen.pari modo post datum ad probandum et probationem habēdum poterunt tamen peti publicari testes secundum Archidiaco. et gemi.c.pia.de exceptio.lib.vj. Baldum in.l.ad testium.in principio.columna.v.ff.de testamen. Alexan. in.l.edita columna.ij.C. de eden. prepo.in.c.cognouimus.distinctio.xxxiiij. Feli.in.c.licet causam.colū.xiij. versicu. limita.de pbs.et in simili Alex.consi.cxxv.colum.j. vol.v. Bal. consi.xxxiiij.in.v.parte.

¶ Tempus ad petendum.an post terminum possit addi libello. Adde quod notat Baldus in.l.ius ciuile.de iustitia et iure.et quod notat Barto.in.l.edita.in.ij.colomna.C.de eden. in versicu. et per hoc determinatur questio.et notat Barto.in.l.prima.in princip.in.g. questio.de ope.noui nuntia.dic quod per istud dictum limitatur dictum Barto. in.d.l.edita.et sequitur Sali. Hoc tamen non videtur posse bene verificari istud dictum ad limitationem eorum que ibi not.Barto.quia si stabitur tibi terminus ad petendum vel agendum in libello egisti ad.g. ex mutuo poteris post terminum ante litem contesta.addere ex ea tamen fed si libellus fuit ineptus in substanti alibus non poteris emēdare.l.accusaturus.infra de adulteriis.not. Bartol.in dicta.l.edita quod not.quia non reperies alibi declaratum et in hac.l. est vnus.ff. qui incipit. qui agrum vide quod per tex.illum dicit Salice.in.l.ij.C.de contrahenda emptio.ꝛ Joā.and.in titulo.de emptio.et vendi.ff. sciendum.ad finem.ꝛ ibi etiam Specu. Pau.de cast.in.l.si seruum.ff.de actio. empt. vide que dixi in.o.l.edicta.in.v.col.

¶ Ea que. In principio huius ꝛc. Vide Bartolum in.l.dolum.j.de dolo.

¶ Ea que. De notario q negat instrumētū de quo fuit rogatus. vide Alex.cōsi.xxxiij.col.vij.j.vol. Feli.in proe.decre.j. col.ad fi.ꝛ seq.ꝛ in.c.cum clamor.col.ij.de testa.

finem huius

a ¶ Finem huius.l.vide glos.ꝛ Bal.in.l.j.in.ij. oppo.C.de ed.fl.act.ꝛ ad de hic que dixit Barto.in.l.si quis obtrepserit in pe. q.de falsis.ꝛ adde Barto.in.l.prescriptione.vlt.q.C.si contra ius vel vti.pub.

b ¶ Si mihi in princi.ꝛc. ¶ De huius.l.intellectu vide Barto.l.si qs cū debitore.in fi.supra de iureiuran.et per Bald.in.l.interlocutio.C.commina. vel epistō. Bald.in rubri.C. a eo.in.viij.q. et in l.petr⁹.in.xij.col. C.de pact.et Salic.in.l.bonefidei in.ij.colum.C.eo. titu.de pac.ꝛ bal. in.l.quāuis.C.de transac.

↬Andr.Pomate.

c ¶ Quantum ad illum. Vide Alexan.cōsi.xlij.vo lu.ij.et roma.consilio. ccccxxxiij.i iij.dubio. b

d ¶ Littora.in principio⁹ huius ꝛc. an fosse agri debeant mensurari quod not. et vide Bald. in rubrica C.eodem.in.iiij. qō. et ibi quidā ripis et vijs publicis et Bartol. in consilio cōmune lignani.

↬Andr.Pomate.

d ¶ Littora. Vide Alex.cōsil.cxx.in e cip.omissis argumentis.j. colum. vol.ij.et ibi dixit quid in ripis fluminum.

e ¶ Muda.in prin. ad hāc.l.vide nota.bal.in.l. traditionibus.in pen. colum.C.de pact. et in glo.

↬Andre. Poma.

f ¶ Cum seruo. Not.q res vendita debet demonstrari per duos confines. Jta Alexan. consil.cxxix.colū.ij. volu.v.vide multa per Alexan.in l. hac consultissima.super glos.in verb.iudicia.C.q testa.fa. possunt.

g ¶ Facit ad qō. Adde Bartol.in l. demonstratio. g ꝛ ibi dixi de condi.et demon.et.l. cum pater.ff.fina.

↬Andre. Poma. ¶ Et scōm. Ex istis verbis not. Bartol. quod licet ex forma statuti petitio et responsio debeat fieri in termino alias non audietur qō si tamen infra terminum in genere proponatur poterit deinde ille post terminum

si subinde ipse dicat quod natum erit quatenus natus erit in toto siue in parte vt hic.et.l.stichum qui meus erit.quod est valde notā. ¶ Tertio nota.† quod verbum preteriti plusquam perfecti e vel preteriti imperfecti subiunctiui vel optatiui modi trahitur ad futurum tempus vt hic dū dicit quod natum esset.et ego dico in.l.i.j. de iure codicillo.in illa clausula si nō valet ꝛc.quod aliud est dicere valet: aliud si non valeret: quia verbum valeret ad futurum trahitur licet videatur preteriti temporis ꝛc.

¶ Si statutum fuit tempus ad petendū an post terminum possit quis addere libello.

Qui fundum. f Renuntiatio fctā post terminuꝫ conuentionalem nullius est momenti hoc dicit. ¶ Jtem per renūtiationem vniuersalem satisfit termino si aliud nō est actum expresse.b.d.quam.l.nota. Quero qualiter intelligatur ista distinctio g quam ponit iurisconsul.hic glos.ponit hic duas opi.ex fcda opi. Jo.arguit quod tempus appositum in mensurādo non videtur repetitum in renuntiando. veritas est quod distinctio colligitur ex hoc. aut fuit terminus appositus ad renuntiandum simpliciter.aut ad renuntiandum quanti minoris est. ꝛ secundum h hoc est no.ff.ad.q.statutum est parti tempus ad petendum. i queritur vtrum post terminum possit addere libello videtur distinguendum vt hic: aut fuit datus terminus ad petendum ꝛ ex primendum quantitatem quam volebat petere: aut ad petendum simpliciter secundum distinctionem huius glos.ꝛc.

Cum abeo. k Modus adiectus tractui contractum nō suspendit ꝛ actione ex eo cōtractu quis modum implere cogitur secus in conditione.b.d.

¶ Testis malitiose vel obscure loquēs vel omittens aliqd dicere tenetur tanꝫ falsarius.

Eā que cōmēdādi. k Commendatio generalis non obligat commendantem et promissio generalis non refert ad id qō emptor sciebat.b.d. ¶ Not.

finem huius.l.a quod falsum† cōmittitur in tacendo qō dicere debuit vel in loquēdo obscure. vnde testis qui omittit verum vel qui loquitur malitiose vel obscure illud quod dicit tenetur tanꝫ falsarius de quo in.l. presbyteri.C.de episco.et cleri.et materiam istius.l. vide in.l.quod vēditor.ff.de dolo.vbi plene no.Bar.ꝛc.

Si duos quis. No. habem⁹.j. de verb.obli.in.l.scire debemus.quod quot sunt res expresse in stipulatione tot sunt stipulationes.quare hic non sunt tot emptiones quot sunt serui dic vt ibi dixi.

¶ Actio prescriptis verbis quomodo concurrat cum actione ex vendito.

Habeo scribit si mihi b bibliothecam. Conditio habetur pro impleta quantum ad illum c cōtrabentem per quem stat.b.d. ¶ Quero hic dicitur quod † actio prescriptis verbis concurrit cum actione ex vēdito.dic vt no.per doc.in.l.bonefidei C.de pac.ꝛ.l.ij.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.

¶ Aggeres ꝛ fossata mensurantur.

Littora. d Quero † vtrum aggeres ꝛ fossata debeāt mensurari certe puto quod sic: vt.j.de fundo instru.l.predia. ff.ita legatum.ꝛ ibi nota.ꝛc.

¶ Dñiū nō trāsfert ex imaginaria venditione.

Vada ꝛ imagiaria. No.tex.ibi intelligit q̄ ex imaginaria venditione non transfertur dñium.sicut mile in.l.emptor.j.de aqua plu.ar.

¶ Pactū qō liceat ingred. possessionē sua autoritate transit ad singularē successorem.

Si quis sub hoc. Pactū manus iniectionis p̄sequit rēpenes quēcūq; possessorē. ¶ No. casus pro questione que formatur in.l. creditores. C.de pigno. vbi queritur an pactum qō liceat intrare possessionem sua autoritate transeat ad singularem successorem.

Domum emi. Si res q̄ vēdit non fuit subest nō valet venditio sed si subest pro parte valet ꝛ per officium iudicis pretium minuitur ꝛ interesse prestabit.b.d.

Cum seruo. f

¶ Accusatio nō vitiat.licz in ea nō sit locus dum modo alia demonstratione sit certus.

Demonstratione.

sūt necessarij qui alijs demonstrationib⁹ res certa reddit. b.d.facit ad † q.s facta est accusatio contra aliquē de maleficio cōmisso in palatio potestatis perusij

¶ Opponebatur qō locus erat incertus.quia nō erant confines dicti huic obiectionem non obsta-

ti late vide Baldum in.l.vbi.j.de dona.causa mor.que autem sit differentia inter subsātiam solennitatem et ordinem dicti post Bar.in.l.si is.in prin.de test.et que dicantur naturalia ꝛ que accidentalia cōtractus vide Bal.in.l.i.in prin.C.commo.que autem sint substantialia p Bald. in.l.ad executionem.C.de dotis promiss.

l re casus est hic vide de hoc vt dixi in.l.libellorum j.de accu.vbi plene no.

Fundus ille. b In contractuos locus est turi accrescendi qui pmissoris hoc interest.b.d.

Conuenit. Not.l.p quā disputaui.qō erat venditus redditus alicuius rei an sit venditio vel locatio et videtur q̄ non sit venditio cum non commutetur dominium vt hic in ver.tot.quod no.ꝛc.

Utilia polla. i verba Seruntur ad tps contractus. Jtē lacus ins non hz secus in flumine. b.d. adde ad.l.vicinus.j.de aque plu.ar.ꝛc.

Acta conuenta. k Pactum sup accidentalibus scitibus seu super naturalibus ex iteruallo appositum ad exceptionem tm̄ prodest sed si apponatur super substantialib⁹ pdest etiam ad actionem hoc dicit.et habes hic vnam gl.magnam cuius pncipium quasi vsq; ad finē tractat in.l.iurisgētium ff.quinimo.ff.de pac.alia pars examinat in.l.si.ff. de condi.ob causam ꝛc.

¶ Per traditionē clauiū videt tradita possessio rerum existentium sub claubus.

2 Traditio facta a non domino eo casu transfert cōditionem vsucapiendi quo casu transfertur facta a domino dominium.

Claubus. l flota.† q̄ clauibus traditis vī tradi possessio eoꝝ que sunt sub clauibus. ¶ No. scdo † quod quo casu facta traditione a dño transferī dñiū eodem casu traditione facta a non dño transfertur conditio vsucapiendi.de hoc plene in.l. pomponius.ff.si iussu.j. de acquir.pos.ꝛc.

In lege. m Paria vel filia siit non esse ꝛ non apparere.b.d. l.ista. ¶ Not.q lapidicina dr vbi lapis ceditur non vbi cedi pōt ꝛc.

Istulas. n

¶ Tradi sibijpsi q̄ quis potest.

o Notarius quod possit scribere testiū ppriuꝫ.

Fundū. o Tutor rē sibi debitā pōt tradere sibijpsi.b.d.qō no. ¶ Not.qō aliquis tradit sibijpsi.in contrarium facit.l.ij.ff. de stipu. seruorum.vbi quis non potest stipulari sibijpsi et ista faciunt ad questionem. Jtrum notarius potest scribere testamentum proprium.videtur quod non quasi seipsum non possit rogare. in contrarium facit hec.l.dic vt dixi in.o.l.ij.de stipulatione seruorum ꝛc.

¶ Licet sit soluta quātitas pro parte non tamē transit dominium pro parte.

Qui fundū. p Facit text. iste qō ls sit soluta quantitas † p̄ pte

¶ Claubus. Ad intellectū huius l.vide Ang.in.ff.

sed i ste in fi.insti.de act. Alex.l.j.in prin.col.xix.ff.de acqui.pos.

m ¶ In lege.in prin.huius ꝛc.adde.l.cum res.circa prin.de leg.j.ꝛ Bar. in.l.in actionibus.circa fi.de in lit.iuran.

n ¶ Fistulas.in pn.bui⁹ ꝛc.ad istā.l.vide late p Bar.i.l.ij.i fi.de stip.ser.

o ¶ Fundū.ꝛ ad intellectū hui⁹.ff.vide sing.Bal.in.l.cū ipse.C.eo.ꝛ bar to.ꝛ doc.in.l.ij.in fi.de stip.ser.ꝛ Bal.in.l.bonozū.in vlti.col.C.q admitti.alleg.Bal.no.in.l.nō dubium.C.de legi.

↬Andr.poma. ¶ Fundū. Ad intellectū huius.ff.vide Bart.ꝛ Aleg. in.l.singularia.in.iij.col.ff.si cer.pet.ꝛ ibi moder.

p ¶ Qui fundū. vide Bar.in.l.iulianus.ff.oferri.de acti.emp.

p ↬Andr.Pomate. ¶ Qui fundū. Vide Alex.ff.l.xvij.in fi.in.iiij.volu.et consi.cxxj in.j.col.eo.volu. Pano.consi.lxvj.in.j. volumi.et vide

EL COLLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO

que posui ad Bar. in l. iulianus. ff. offerri. ff. de act. emp.

μ ↪Andre. Poma. ¶ Contingentibus. Vide aliqua per Barba. sfil. cxxi. col. vi. & seq. vol. ij. Et vide ad istum tex. Alex. consi. cxvij. col. ij. & fi. vol. iij. & Ang. cōsi. clxxvi. & Alex. etiā. cvij. vol. iij. col. iiij. & Rapha. cu. 2fi. clxxv. & Bal. 2fi. cxix. in. j. parte. & 2fi. cxlv. in. iij. parte.

b ¶ Titus. alle gaui tibi istum te xtum. in l. fi. C. de pac. pig. & Bart. in l. iulianus. de solu. et in l. creditores. in prin. iiij. col. C. de pig. a

c ¶ Lucius. Ad hunc. ff. vide bar to. in l. fi. ff. de op. no. nun. in fi. & in l. fluminū. ff. adij b citur. de dam. in fect. et in l. si sub vna. ff. ff. de verb. obl. sed quid si de c nouo iponaf: vi de bar. per illum tex. in l. fi. C. de fi létia. & susceip. lib. d gi. et vide. in. l. in venditione. ff. de e act. empti. et in. l. iij. & qō ibi Bald. C. de seruit. vide etiaz p Bar. post Guil. in. l. scien dum. in fi. prin. in vſi. quid si habet f annos. ff. qui fa g tisd. cog. adō ro. b 2fi. clxxxviij.

↪Andre. Poma.

c ¶ Lucius. Vide Aret. 2fil. xxv. in ij. col. Barba. cō sil. xxij. in. v. colū. i in. ij. volu. & Are. consil. cv. et vide in. l. i. ff. si cer. pet.

↪Andre. Poma.

d ¶ Adiectione. de clara istum tex. vt per Jaſo. in. l. ab i emptione. in. iiij. i col. ff. de pac.

e ¶ Quoties. In princ. huius. l. ꝛc. per Bar. in. l. qui bus diebus. ff. qꝺ dam. el. ij. de condi. et demon.

f ¶ In sententijs. vide in. l. stipula. de ver. oblig.

↪Andre. Poma.

g ¶ An fis statim. k Vide Jaſo. in. l. si enim. ff. qui mu tuatus. ff. viij. col. ff. si quis caut.

¶ In dispositio nibus. Bart. in. l. fin. de regula ca l to. dicit quod eq paret vltime vo luntati per flo. in. l. ciuitas. ff. cer. pe. Bar. in. l. vſufru. in fi. de stip. ser. et ibi doc. & bal. de pace constan. in. ij. col.

i ¶ Induco. Adde Bar. in. l. diem. ff. de aqua plu. arc. & in. l. si res. ff. qui. mo. pig. vel hyp. ſol. Adde que ibi posui.

k ¶ Si venditor. in prin. huius ꝛc. vide in. l. fi. ff. de condictione indeb. in xvij. et. xxi. col.

l ↪Andre. Poma. ¶ Imperator. Vide Lepo. 2fi. xij. Ro. cōsi. ciiij. et ana. 2fil. lxij. col. ij. in fi. & Pano. in. c. ad audiētiā. de reb. eccle. nō alie. non tamē dominiū acquiritur p̄o parte. non eñ alienasset nisi totū alienasset. arg. ff. de fo. li. fi. rez. tū fructus debet habere emptor p̄o rata: qñ ſoluit pretium. vt. ff. de fundo dota. li. fi.

Frumenta.

fortuitum tenetur de casibus fortuitis cōmuniter contingentibus". h. d. vel aliter. ¶ Casus fortuitus intelligitur inopinatus non ex consuetudine eueniens. hoc dicit. qō nota. dixi in. l. sed et si quis. ff. quesitum. ff. si quis cau. ꝛc.

Titius.

b Pactū simile legi cōmissorie reprobat inter creditorem & debitorem: non inter debitorem & tertium. h. d.

Lucius titius.

Obligatio ꝑsonalis non sequit fundi possessorem. h. d.

¶ De in diem adiectione. Rubri.

Quoties.

c Nota istam distinctionē vtrū cōtractus sit purus: sed resoluendus sub conditione an sit conditionalis. Itez no. gl. q̄ dat hāc doctrinā. ¶ No. etiam gl. in fi. que facit differentiam inter vltimam voluntatē & contractus. vide eam. qd in sententijs f excōmunico te si nō soluis infra. & dies: an sis statim g excōmunicatus: quid in dispositionibus h statutorum: vtrum eparabimus verba statutorum testamentis vel contractibus dicā deo duce in. l. quibus diebus. ff.

↪Andre. Poma.

Vbi autem.

¶ Reuendito fundo q debebat vigore pmissionis reuendi pignus resoluitur.

Sed & marcellus.

Opp. ff. de edi. edic. l. bouē. ff. pignus. Sol. ibi red hibēt res ex voluntate emptoris merito remanet pignus. non eñ potest facere emptor q̄ sua volūtate quod pignus designat. hic vero resoluitur eo inuito. per hoc i inducor ad questionem. vēdidi tibi fundum hoc pacto quod tenearis mihi reuendere infra biennium & renendis. quero an resoluat pignus. Respon. certe sic. qz hoc fit ex necessitate p̄ctionis & ꝛactus. vt hic. sed si vendidi tibi rē. deinde videns me deceptum vltra dimidiam iusti pretij egi & rem recuperaui vigore l. ij. C. de rescin. vend. an resoluatur pignus interim a te contractum. Rndeo non: nā tu debitor nō reddis ex necessitate. licebat eñ tibi supplere iustū ꝑtium & retinere rem: vt. d. l. ij. C. de rescindē. vendi. igitur ex voluntate & non ex necessitate: ergo ꝛc.

Si venditor.

k

Aliter.

Videt velle iste tex. q̄ inter patrez & filium nō cōsistit obligatio naturalis: qō apparet ex eo qō sup̄a dixerat de pupillo qui non obligatur nisi naturaliter. dixi in. l. qō

Seruum.

de condi. & demon.

Si operator.

l Nota. q̄ in dubio dz intelligi et Bar. in. l. cū vir. col. i. in fi. ff. de vſuc. Pano. in. c. suſpicionis. col ij. ad fi. de offi. deleg. & Lep. 2fi. cxvij. co. ij. & gl. in de. i. de offi. de. in vbo executores. & Jaſo. in. l. postbumo. col. ij. ff. de ſ tab. & col. penul.

m ↪Andre. Poma. ¶ Cōmissoria. Adistū tit. circa materiā pacti. l. cō misso. vide p Alex. 2fi. incip. vſ fortasse per totum quod loquitur de actione prima de qua loquitur titulus in quo est. l. de quo dixi in. l. fina. ff. de conditio. indebi.

m ¶ De lege commissoria. Rubri.

Post diem.

n sum.

n ¶ Prestatio facta debitori ne ſoluat qñ excuſet eum ne incidat in penam.

Mulier.

o No. & ꝓtestatio facta debitori ne ſoluat excuſat eum ne in penam incidat. qō intelligo verum quando protestatio seu inhibitio fuit facta per iudicē vel alium habentem autoritatem. ita intelligē hic quod fuerit facta p officiales fisci. Idem si a priuatis ex iusta causa. & vtique res pigno. ob. pos. l. nomen. & l. ij. C. de non nat. als nihil valet. vt. l. vtrū. ff. de 2sti. pe. & l. si qs prohibuerit. ff. de public.

¶ De hereditate vel actione vendita. Rubri.

Venditor.

o No. q̄ inīuria iudicis excusat si iniuriat dolo caret. Jaco. de are. allegat eam. ff. de fideiusſo. l. exceptionem.

1 ¶ Pretium rei non dicitur esse ex re.

2 Vendite rei mee qō possum habere ratā re pempta vt in subdicium consequar pretium.

3 Debitor rei actiōe ꝑsonali q̄ nō teneat eā tradere

4 Qō cōsequor nomine pene occasione rei tibi debite qō non teneor restituere.

Venditor.

q Primo ex hac l. not. pulcherrimā distinctionē inter venditorē heréditatis & rei singularis. ¶ Scōo not. q̄ ꝑtiū rei nō dicit esse ex re q̄ facit ad multa specialiter ad intellectū. l. qō. pcurator ex re. ff. de pco cur. ¶ Tertio not. q̄ licet venditionem rei tibi mee possim ratū habere re perempta in subdicium vt pretiū cōsequar. vt. l. vlt. de neg. gest. et. l. mater. C. de rei ven. tñ hoc non contingit in re mihi debita.

s ¶ Quarto no. r ver. q̄uis. si ille negligeret q̄ ille o qui tenet rem actione personali non teneat eā tradere. & sic non tenetur de fructibus percipiendis qō dic vt dixi in. l. si seruū. circa prin. & ibi tāgitur in glo. ff. de verb. ob. ¶ Ultimo not. s quod illud q̄ p consequor tñ noie pene occasione rei tibi debite nō p teneor tibi restituere. qō dicit vidistis. ff. de pe. he redi. l. vtrum. cum. l. seq. h. d.

¶ De rescindenda venditione. Rubri.

Quod quod.

Secunda emptio impfecta non tollit primā perfectam. h. d.

1 ¶ Debitor si offert se paratū soluere quod ex hoc nō impeditur alienatio pignoris secus si offert pecuniam.

2 Qñ index precipit aliqd fieri a partibus qō faciēdum erat mutuo consensu. vno implente ex parte sua q̄tum ad eum habetur pro facto. q

¶ Editor. i principio. vide Ly. in. l. mater. de rei ven. C. dum tractat an pretium succedat loco rei an autem in emptorem hereditatis transeat ius accrescendi. Vide Sali. in. l. j. in v. q. C. quando non pe. par.

r ¶ Tertio no. per Bar. in. d. l. mater. ad finem.

r ↪Andr. Poma. Tertio no. Vide Alex. in. l. moza. et per Bart. ibi in ij. colum. ff. ſol. matri.

s ¶ Quarto no. adde Bal. in. l. si traditio. in. ij. q. C. de acti. emp.

t ¶ Ultimo no. ple. p Bal. in. l. ꝓtor. ff. qō de fructibus. ff. de bo. auc. ind.

Si index

a ¶ Fundus. Per istuz text. dicebat no. bal. qō sp vbi venditur res absentis regrit sub a hastatio ꝑm eum in. l. ordo. C. de ex ecu. rei iud. et hic adde bart. in. l. acceptā. C. de vſu. et b qō ſing. loquutus z est bart. in. l. pe. ff. de distract. pig. et bal. in. l. acceptā. C. de vſuris. i. iij. col. ponit intellectū ad hanc legez & effectu appro c bat intellectū gl. 3 hic quā ſimpliciter sequit Sali.

b ¶ Scōo no. & vide not. in. l. iulianus. ff. fititius. de act. emp. & bar. in ff. in q. dñicoli ō quantiana ꝛc.

c ¶ Allegāt. Addō qō no. bar. in. l. solet. ff. de oſſi. pcōſul. & lega. Adde Ange. ff. cc. liij.

↪Andr. poma.

c ¶ Allegāt. Vide are. 2fi. vj. co. iiij. in. ij. dub.

d ↪Andre. Poma.

d ¶ Dz dari. Vide alle. istū. ff. per ro. cōſil. cciij. col. e ij. in. ij. dubio.

e ¶ De periculo et cōmo. rei vend. in princ. huius titu. ꝛc. ō hac materia adde sup. q. ō qua p pet. & bal. in. l. si pascenda pecora. C. de pact. de qua dixi i. l. vbi ita do natur ō do. causa mor. nō materia huius tit. no. per bal. in. l. si ea lege. 2 C. de vſu. & late p enū. C. eodem. 3

↪Andr. poma.

f ¶ In eo vero. vide Alexan. cōſil. cxxi. in fi. vol. v.

g ¶ In hoc. ff. et vide Bart. in. l. si filius. de verb. ob. Adde qñ periculū rei empte pertineat ad venditorem. Pet. de ancha. cōſi. cl.

b ¶ Fictio. Limitat bal. in rub. C. eo.

i ¶ Si in vēditione. Et vide i. l. cuz cōuenerit. C. eo. titu. & ibi. Bart.

↪Andr. poma.

i ¶ Si invēditiōe. g Vide Alexā. in. l. 2 petēs. C. de pact. & in. l. certa. i. ꝗiij. b col. ff. si cert. peta. 3

Si index pronūtiat p̄out in consilio. et in consilio dicitur ipsum condemnandum: an videatur condemnasse.

Vndus.

a Not. qō si debitor offert & se paratum soluere nō impedit alienatio sed valet licet rescindat. secus si offerat pecuniā hoc dicit. ¶ Jta no. C. de distrac. pig. l. si residuū. de hoc dixi in. l. ꝓtor. ff. de op. no. nun. ¶ Secundo nota. b qō quando index & iubet aliquid fieri a partibus quod faciendum est mutuo cōsensu partium vno implente ex parte sua quantum ad eum habetur pro facto. licet alia pars non consenserit. nam hic iussit venditionem rescindi quod faciendum erat communi consensu: & tamē debitor soluente debitum ꝑtium vel vectigal est statim facta rescissio vt hic patet et res in bonis eius efficitur. ¶ Ultimo docto. allegant c banc. l. ad. q. cōſul tor & iuluit aliquem condemnandum quem condemnandum index condemnauit p hec vba pronuntio ꝑm formam cōſilij. vtrum illū videatur cō demnasse. dicet q̄ reus nō esset condēnatus. quia consilium non condemnat eum: sed dicit ipsum cō demnandum. hec lex facit qō qñ index dicit condēnandū videtur condēnare q̄ si iubet rescindi venditionem videt rescindere. an contrarū facit. C. si aduer. li. l. ij. coniuncta. l. si. & hoc tangit per Ly. in d. l. j. si aduersus libertatē ꝛc.

Eius a lucio.

Emptor. No. quod licet alius quorum cōtrouersia sit causa petendi fideiussorem de euictione. tamen fideiussor debet dari generaliter pro qualibet euictione. et licet quis dubitet. q. sibi moueri a certis personis. tamen fideiussor debet dari generaliter. glo. monet istam questionem. et non ſolvit. j. titu. j. l. pe. ff. fina.

¶ De periculo & cōmo. rei vendite. c

Si vinum vendi.

Scis quod relatiuum quis vel q iunctus verbo futuri temporis facit conditionem. vt. l. stichus. qui meus erit de leg. j. sed nunqd participium faciat. hic videtur text. quod non. dum dicit degustanda digerit. et in fi. dicit non esse conditionale. de quo dic vt dixi de conditio. et demōſtra. l. j.

¶ Emptio quādo dicatur perfecta ad hoc vt periculum sit emptoris.

Contractus 2ditionalis qō conditione existente fingatur retro perfectum.

Fictio quod non habeat locum si non repetit rem ſuper qua figat pedes.

Necessario.

Quero & quando dicatur emptio perfecta vt dicatur periculū emptoris dic vt in glo. f. in eo vero g quod gloſſ. excipit casum publicationis. vt. l. si fundus. j. loca. dicunt quidam quod ille casus continetur sub alio casu. quia infra ponitur: scilicet quando dolo venditoris fit. et ita intelligunt dictam. l. si fundus. quod fuerit publicatus culpa venditoris. et ita intelligitur exceptio. l. j. & eodem certe il la. l. habet duplicem intellectum. ¶ Primus q̄ si ne culpa venditoris fuit publicatū & tunc hec glo. procedit clare. ¶ Secōs quod culpa venditoris & tunc in hoc est speciale quod venditor teneatur ad pretium tantum licet alias teneatur ad interesse et ideo vidi in quibusdam instrumentis apponi specialiter istud capitulum quod venditor & uit tit duplum. etiam in casu quo fundus esset publicatus. ¶ Ultimo not. in hoc. ff. & si pendente qō contractum vt hic. videbitis hoc clare. l. potior. et. l. qui balneum. j. qui po. in pigno. bab. ¶ Not. etiam quod ista fictio & non & potest habere locum

De seruis exportandis.

Si non reperit rem esse super qua figat pedes. vidi k stis. ff. ad. l. aquil. l. huic scripture. dixi. ff. ex q. cau. ma. l. sciendum ꝛc.

i

Si in vēditione.

i Istud principium facit vtrum pactū nudus & vestiatur l coherentia contractus conditionalis ꝛc.

In libro primo.

k Not. quod fiet in rebus k mobilibus non dicitur ꝑfecta venditio anteqū mē suretur. ita nec in rebus immobilibus ꝛc.

Erui emptor.

Not. glo. quē videtur velle quod ad hoc vt qs faciat fructus suos requiritur vt possideat citra m liter & naturaliter. de quo per Ly. in. l. certum. C. de rei vendic. dixi plene in. l. iij. ff. ex cōtrario. j. de acquiren. posſes.

Habitationem.

Ante pretium. Qñ in limine cōtractus emergit periculum euictionis tenet venditor satisdare de euictione. hoc dicit. glo. queritur nunquid contra alios dic quod sic. vt. l. fin. ff. ti. i. quod tenet Dy. in. l. i. ff. stipulatio duplī. vt ibi dicit plene. & p̄esto. stipu. glo. & doct. in. l. si post perfectam. C. eo. titu.

¶ De seruis exportandis. Rubri. n

Si quis.

m No. q̄ licet ex hoc pacto quē ratur ius seruo tamen potest ex vo luntate vnius contrahentiū vel vtriusq̄ mutari. et sic facit ad qō. ponam titio fundum hoc acto vt post mortem eius perueniat ad ecclesiam. certum est quod ecclesie queritur ius. vt. l. quo. ff. de dona. que sub modo. tamen poterit reuocari voluntate contrahentium. de hoc dixi in. l. qui rome. ff. ꝛ uius. ff. de verbo. obli.

Siminor.

n Not. illud qō fit tempore ꝓhibito licet cōferatur in tempus permissum non valet" qñ lex resistit initio seu consilio: vt hic. Qñq̄ vero prohibitio. l. respicit effectum: et tūc secus vt in. l. m tempus. j. de bered. institu.

Seruus ea lege.

p Si pe na ꝓmittitur pacto nudo non potest exigi o nisi interest. h. d.

¶ Incipit liber. xix.

¶ De actionib⁹ empt & venditi. Rubri.

1 ¶ In obligatione rē tradi post moram qō succedit obligatio ad interesse.

2 Interesse rōne ꝑsone creditoris dicit singulare.

3 Interesse dz referatur ad ꝑsonam quod intelligitur de eo quod est circa.

4 Interesse est triplex singulare commune et conuentum.

5 Libellus quō formet qñ vēditor est in mora tradendi. nu. 7. & nu. 8. vbi de triplici practica.

6 Principalis licet promittat factū. fideiussor potest promittere interesse.

9 Obligatio ad interesse q̄ succedit post moram qualiter succedat an alternatiue vel copulatiue.

10 Sntia qñ agit ad interesse post moram quō formatur an feratur due sententie an vna.

11 Interesse principale licet veniat in obligatione venit etiam officio iudicis post litem cōtestatam cū incepit esse in mora.

12 Venditor an possit precise compelli ad rem tradendam.

13 Obligatio qua tenetur venditor ad rem est obligatio participia. l. habet partez de obligatione faciēdi & partem de obligatione dandi.

¶ In rebus. vide in. l. cū cōuenerit. & ibi bar. C. e. & in l. qō sepe. ff. in his ff. de ꝛben. empt.

¶ Glo. q̄rit. vide Bar. in. d. l. si post prefati. & qō digi pista iura in. l. in cōmodato. cū seq̄enti. ff. cōmodati post Bar. adde Ro. consi. viij. ange. consi. cxxj.

¶ Si qs. in prin. ꝛc. Ad intellectū huius. l. et quod hic p gl. not. vide Bar. in. l. arif. ff. dona. & in. l. fin. ff. de condi. ob cām & regulariter an & qui ius q̄ius terio facto meo post sit super me reuocari vide Bal. in l. cū a socero. C. de in. do.

¶ Non valet. de q̄ vide Bar. & bal. i l. qō sponse. C. de dona. ante nup. et in. l. si cōstante. ff. quoties. vbi bar to. ff. ſol. ma. & in. l. in tps. j. de here. instī. & Bar. in. l. i. ff. nūtiatio. ff. operis no. nunt. vide tī bar. & no in. l. alio. ff. eleganter. ſol. mat. & vide q̄ not. bar. in. l. cum filius. ff. si. ff. de v. ob. & bart. in. l. qō dicit circa fi. e. tit. & p Bartol. in. l. si sponsus. ff. si vgo ri. de dona. inter virum & vgo.

¶ Seruus in prin. huius. l. ꝛc. vide bal. in. l. quis. C. de vſu. & ad nota. p Ly. hic vide no. bal. in. l. cum alle gas. in. iiij. col. C. de vſur. et in. l. i. iiij. col. in vſi. qd si promitto ex cā. C. & senten. que p̄o eo qō interest ꝛc.

14 Si vēditor in prima causa fuit 2dēnatus ad interesse: q̄ rem non dabat appellanit in cā appellationis an dando rem liberetur ab interesse.
15 Emptor an precise cogat ad solutionē pretij q̄ sic
16 Si emptor vult pretium commune ⁊ non interesse an possit.

a ¶ Sires. in prin. huj⁹. l. ⁊c. vide in prin. huj⁹. l. paul. de cas. hic querit aliqua utilia vl ⁊tra Bar. hic.

Si res vendita.

Si venditor est in mora tradendi rem pōt 2ueniri ad interesse singulare ipsius emptoris q̄ō est circa rem q̄ō pōt excedere pretiū cōmune ⁊ conuentum. b. d. Dicit. Primo ponit dictum. Scō illud declarat. Tertio ponit determinatio siue rūio cuidā tacite obiectioni. secunda ibi: hoc est ⁊c. tertia ibi: hoc autem. ¶ Not. q̄ō in ſobligatione rei tradi post morā succedit obligatio ad interesse: vt possit in petitionē deduci: vt
1 hic dum dicit quanti interest agere. ¶ No. q̄ in teresse dicit singulare respectu persone creditoris
2 vt hic dum dicit q̄ rem habere interest emptoris vt. j. de regu. jur. l. quatenus. ¶ No. ⁊q̄ lz istud in teresse referat ad personam: intelligit de eo q̄ō est circa rem: oū dicit q̄ habere rē ⁊c. ¶ Tertio not.
3 ēm glo. nostrā in fine ⁊ q̄ triplex est interesse. s. singulare cōe ⁊ 2quētū: lz aliqui 2tra. ¶ Op. q̄ vendi tor nō teneat ad tradendū: vt. j. eo. l. iij. §. si inter. Sol. hic logī in rebus corporalibus: ibi in incorporalibus. ¶ Op. §. de rescin. ven. l. cū emptor. §.
5 emptio. Sol. ibi habet p̄o tradita. ¶ Aenio ad ij. glo. ⁊ assumo eā post prin. b Primo quero si vē
b ¶ Post princip. ditor est in mora tradendi rē qualiter debeat formari libellus 2tra eū in glos. tangunt tres modi notabiles. primus q̄ agat ad rē ⁊ tpe snie interrogabit reus si vult dare rem vel interesse. ⁊ si dicerit se nolle dare rem: tūc ad interesse cōdēnabit vt hic. ⁊. l. si traditio. C. eo. Et si opponis ergo ad aliud agitur: ⁊ ad aliud fit condēnatio contra. l. si. C. de fideicō. li. ⁊. l. fundus. §. cōi di. ⁊. l. pōponius. in neg. §. de nego. gest. Respondeo nō mirandum q̄ al⁹ hoc fit: vt. l. ediles. §. item sciendū. j. de edil. edic. ⁊. l. vinū. §. si cer. pe. vt dicit glo. doct. moderni reprehendūt istā glo. per dictā rationem. q̄ super eo debet formari sententia q̄ō petit per dictā l. non ob. l. vinum. q̄ ibi apparet ratio. non obst. l. ediles. §. item sciendum. q̄ loquitur in his que veniunt iudicis officio. sed hoc interesse venit iure actionis. vt. l. stipulationes non diuidunt ver. celsus. j. de verb. obliga. ita tenet Ly. in. l. si traditio. C. eo. idem videbat sentire domi. Jacob. butr. ego aūt sustineo istā practicā. nam interesse nō dicitur
6 esse aliud a re quod apparet: q̄ lz principalis p̄ mittat factū. fideiusso⁹ pōt p̄mittere interesse: vt l. stipulatio. j. de fideiuſ. q̄ō no. per gl. in. l. cū filius §. i. j. de verbo. obliga. et. l. si quis p̄o eo. in princ. j. de fideiuſ. ⁊ tamen constat q̄ fideiusso⁹ non pōt accipi in aliam rem quā principalis. vt. l. si ita. ⁊. l. grece. §. si is. j. de fideiuſ. Preterea: lz interesse veniat iure actionis. potest etiam dici alio respectu quod veniat iudicis officio. vt. j. dicam. Preterea sententia potest ferri p̄m conuentionem partiū vt. l. si conuenerit. j. de re iudi. sed quando negat se velle dare rem videt velle condemnari ad interesse merito poterit ad hoc cōdemnari quasi velit vnde ista practica pōt sustineri: sed buic. l. non cō
7 gruit. ¶ Secūdus modus ⁊ practicādi est q̄ post q̄ venditor est in mora tradendi rem principaliter ⁊ directo formek libellus ad interesse. casus est hic: ⁊ in. d. l. si traditio. C. eo. ⁊. j. de re iudi. l. si quis ab alio. ⁊ ista est veriſſima practica: sed contra ea⁹ facit. j. de verb. oblig. l. si seruus. §. si. glo. nō solvit tu dic q̄ ibi loquitur in obligationibus dandi in qbus non succedit obligatio ad interesse in cōtra ctibus innominatis. hic vero in obligatione rem tradi. tenetur enim venditor rem tradere non dare emptori. vt. l. ex emp. in princ. j. eo. vnde ista pra
8 ctica est veriſſima. ¶ Tertia ⁊ practica est q̄ libellus formatur sic. peto te condemnari ad rem. et si rem nō tradas peto interesse: ⁊ hoc tutius est p̄m glo. ⁊ istam tenent doc. in. l. si traditio. C. e. sed do.

c And. de piſis. i. l. si insulā. j. de v̄. ob. tenebat 2tra riā. q̄ cū vtrūq; veniat iure actiōis debeat actor eligere. vt in. l. q̄ō in heredem. §. eligere. §. de trib. istas tres practicas tāgit gl. in. l. ij. §. ītē si in facto j. de v̄. ob. ego examino multū pulchre in. l. stipulationes nō diuidunt. j. de v̄. ob. ⁊ sustineo istam. iij. practicā. p cuius declaratiōe est videndū c q̄ō lz post
9 moꝝ succedat ob⁹ ad iteresse qualr̄ succedat an q̄ō sc̄da tollat primā. an v̄o copulatiue ita q̄ vtra q̄ cōpetat ⁊ vtrūq; possit peti. an alternatiue. ita q̄ō altera tm̄ competat: ⁊ altera tm̄ possit peti. q̄ō vna nō nouet alia. pbat in. l. si q̄s a socio. §. p socio. ⁊. l. 2dita. j. e. que. ll. etiā volunt q̄ iste actiones
c non dant̄ copulatiue: q̄ eatenus tollit vna quatenus p aliā exigit. hoc apparet in. l. si insulam. j. de v̄. obli. vbi si mora circa rē purgat tollit obligatio interesse. glo. j. resp̄ōdēdo ad quandā rationez factā p zhar. dicit q̄ ob⁹ succedit ad interesse alternatiue q̄ō nota. put in glo. habet alternatiue. alij habent copulatiue. ⁊ sic vī rō do. And. de piſis vera q̄ō. pcederet libellus p̄dictus. Jō doc. i. l. C. de sen. q̄ p̄o eo q̄ō interest tenēt q̄ ob⁹ ad interesse nec copulatiue nec alternatiue succedit sed solute. Istud nihil est dicere q̄ soluta semp resolvitur in copulatiuā vel disiunctiuā. vt. j. de v̄. sig. l. sepe. ⁊. l. alienationis. in fi. eo. tit. ⁊ p Dy. in. c. in alternatiuis. extra de reg. iur. lib. vi. ⁊ iō tene gl. istā. q̄ ob⁹ succedat alternatiue. sed est aduertendū q̄ alternatiua aliq̄n cadit inter res debitas. tunc in dubio est electio debitoris: vt. l. plerūq;. in fin. j. de iure dot. q̄ñq; cadit alternatio inter actiones seu obligationes. tūc electio est actoris. vt. l. q̄ō in heredem. §. eligere. §. de trib. ⁊. l. cū filij. §. varijs. j. de le. ij. pōt ergo actor eligere q̄ō vult vel petere rem vel interesse. sed est aduertendū q̄ lz actor pe tat principaliter rem lz reus facultatē soluēdi in teresse. ⁊ se liberādi eo casu quo non pōt precise cō pelli ad rē tradendā: vt. j. dicā. licet ergo vtrūq; sit principaliter in obligatione si qualibet oblonez resp̄icis p se tū si respicis obligationē de re credē da solūmodo est eius cōditionis q̄ rei traditio ē in obligatione ⁊ in solutione interesse vt. l. si q̄s ab alio. in fi. j. de re iudi. sicut dicimus in actione nogali in qua quantitas est in obligatiōe noge debi te in solutione. vt. l. mil. §. ꝛ. de reg. iud. cū igit hoc sit apparet q̄ pcedit iste libellus peto te 2dēnari ad rem. ⁊ si rē non dederis peto interesse. nō enim ppono duas actiones: lz vnā tm̄. s. illā q̄ ad rē cō petit dādo tibi facultatez soluēdi interesse sicut et leg. 2cedit. ⁊ sic. pcedit practica ista. ¶ Sed tunc q̄
10 ro ⁊qualiter formabit snia ⁊ nūc redeo ad princi. glo. ⁊ quero. vtrum ferant̄ due snie sicut in arbitrijs vna de re tradēda: alia de interesse. an vna tm̄. r̄ndet glo. q̄ vna tm̄ cū hic nō reperiat̄ q̄ō due ferant̄. vide istā glo. ⁊ tene mēti. nā ista est vera determinatio. s. q̄ō vna tm̄ ferat. rō q̄ actiones arbitrarie dicunt̄ ppter iudicis arbitriū q̄ō in eis succedit ppter iudicis officiū q̄ō succedit ppter conteptū nō ex natura ipsius actionis. ⁊ iō est necesse q̄ p̄o ferat̄ snia cui nō pareat̄ ppter q̄ō succedit officiū iudicis: vt. l. si cū ex̄ceptione. §. in hac. §. q̄ō me. cā. ⁊ dixi tibi in. l. in actionibus. §. de in litem iuran. ⁊. l. q̄i restituere. in fi. §. de rei vē. sed in iudicijs bonefidei interesse venit iure actionis ⁊ eo ipso q̄ vēditor est in mora succedit obligatio ad interesse. iō nō est necesse q̄ō ferant̄ due snie. ⁊ hāc glo. not. quā ego nescio alibi. Jn eo tū q̄ō gl. dicit q̄ vna tm̄ snia ferat etiā ad interesse lz hoc posset esse verū ſm ea q̄ dixi nō tū est necesse. pōt enī ferre sniam de re tradēda. ⁊ tm̄ reus liberabit̄ soluendo interesse. rō q̄ cū interesse sit in solutiōe ex dispositione. l. vt dictum est. ista facultas soluēdi potest esse etiā post snīam. vt. l. ītē veniunt. §. cū prediximus. §. de peti. here. ista dixi plenius in. l. stipulationes non diuidunt̄. j. de verb. ob. ¶ Aenio ad ordinē glo. ⁊ quero quid si ex eo q̄ō res nō tradit incipit interesse mea in quinq;. in princ. postea
11 in alijs quinq;. ⁊ dic vt in gl. ¶ No. istā ⁊ glo. que tenet q̄ lz interesse principale veniat in obligatione. venit etiā officio iudicis post lit. cōtesta. cū incepit esse

c ¶ Est videndum. Vide bar. in. d. l. stipulationes nō diuidunt in. v. q. j. de v̄. ob. addetur in hoc q̄ō in obligationibus facti succedat obligatio ad interesse in tantū q̄ ipm interesse est i actione ⁊ petitione q̄ō vī p bari bic ⁊ in. l. si. ⁊ ibi bar. §. si q̄s in nos. nō. ie. ⁊ hāc partē vbi q̄ ⁊ Bart. magister in. l. stipulatiōes nō diuidūt. §. celsus lz gl. teneat 2ciuz in. l. si q̄s ab alio. de re iudi. sed angel. in. d. l. si. 2cordādo vī distingue re. an q̄s possit p̄ cise cōpelli ad factū vez in casu in quo sit electa idu stria p̄sone ſm id q̄ō habet in. l. j. §. ne autem. de cad. tol. ⁊ late p Bar. in. d. l. stipulationes nō diuidun tur. viij. q̄ō. an ve ro non.
¶ Adde q̄ō opi. mar. segtur Bal. cōsi. cxiij. lib. iij.

a ¶ Prima causa. ⁊ sic no. hic ex ista glo. secūda ad fin. q̄ō pōt mora purgari in cā ap. na⁹ situ fuisti in mora in renūtiando liti añ 2clusionē in cā potes renūtiare i cā ap. ita dicit cy. ⁊ ray. i. l. alia. C. ō bis q. vt indig. p tez. no. in. l. q cuz maior. §. accusasse. de bo. lib. ⁊ pro
12 bat etiā in ista gl. lz bart. sol⁹ hic in terminis huj⁹ gl. reprehēdat istam gl. ⁊ aliter loquat̄ q̄ loquunt̄ ray. et Cyn. dicit q̄ pōt mora purgari in cā appel. si cā rē nō purgauit in cā principali. s. q̄ ad enitādā penā lega lē. put loquit̄ tez. i. d. l. alia. ⁊. l. post legalē. j. de bis q. vt indi. i prin. nā
13 a lege imponit pe na p̄ditionis. ſeli cti in testamēto si ille cui relictū est in testō accusat te stamentū de falso ⁊ pſistit in accusatiōe falsi vsq; ad snīam renūtiādo liti vt donec sit cō clusus in cā reme diū est dicit Ly. ⁊ ray. ibi q̄ō patiat̄ ille q̄ accusauit te stamentū de falso snīaz ℈ se ferri de inde appellet ⁊ an tez̄ pueniatur ad snīam in cā appe. vel 2cludat in ca ñtiet illi accusationi q̄ tūc pur gabit penaz in cā appel. ⁊ sic non p dat relictuz p. l. q cū maior. §. accusasse. j. de bo. lib. ⁊ cū Ly. ⁊ Ray. cōcordat bal. ⁊ Ful. ibi ⁊ bal. in. c. j. §. porro. ad fi. in tit. q̄ fuit p̄na cā beneficij amittēdi. ⁊ pau. etiāi. d. l. alia vide ibi dicta.
↔ Andr. poma.
b ¶ Quero qd. Refert ⁊ segt̄ Angelare. ⁊ ibi Jas. l. ij. ⁊. iij. col. i. §. actiones. insti. de pact.

l. ex empto. in p̄in. j. eo. sed in obligationibus dāi quis precise cōpelli dare: vt. l. vbi aūt. in fi. de verb. ob. ergo ⁊ hic. Preterea aut tu dices q̄ō emptor teneat ad interesse q̄ō est circa rē ⁊ hoc est falsum q̄ non cadit interesse circa rē: vt. l. numis. §. de in litē iurā. aut intelligis de interesse extra rem et illud nō est de quo ista leg loquit. Preterea contra nō facientē nō habet ratio interesse extra rem. sed cōtra malefacientē: vt. l. si sterilis. §. sed cū p vē ditorē. j. eo. l. in. l. in prin. j. eo. dicendū est ergo en ptorē precise cōpelli ad dandum. ¶ Cuenio ad sequentem glos. dz hic q̄ istud interesse excedit q̄ñq; pretiū cōe ⁊ cōuentū. ¶ Quero qd ſi emptor vult
16 pretiū cōe ⁊ nō interesse. Also in fum. C. de sent. q̄ p̄o eo q̄ō interest tenet q̄ō hoc nō possit. in 2tra rium glo. de rei vēd. l. q̄ō si possessor. ⁊ istud est ve rum q̄ casus est ibi. Si aūt nō vult interesse singulare. sed cōe auditur. vide glo. istam. ¶ Cuenio ad iij. gloss. p̄o cuius declaratione primo esset videndum qd sit interesse. Secundo quotuplex sit interesse. item de natura interesse circa rem ⁊ extra rez. ¶ Item de natura interesse singularis ⁊ communis ⁊ de interesse quod consistit in dāno ⁊ in lucro digi in. l. j. C. de senten. que p̄o eo quod interest. et ibi multa noua digi ⁊c.
1 ¶ De oib⁹ q̄ dolose fūt agit actione ex empto.
2 Venditor quod tenetur de seruitute si sciuit ⁊ non mouit emptorem. licet dixerit se nolle de seruitute teneri.
3 Qui est certus q̄ñ debeat certificari.

Venditor.

Qui celat qualitatem per quā rei 2ditio fit deterior hac actiōe ad interesse tenet ēptor si fuit ignoraⁿs e secus si fuit scies. b. d. ¶ Primo ponit dictum et rationem dicti. ¶ Secundo declarat qd est celare ponendo circa hoc tres casus. ¶ Tertio declarat rationē dicti. ¶ Quarto declarat quandam exceptionem positam in dicto. l. si emptor sciuerit. secunda, ibi: sed sciente. tertia ibi generaliter quarta ibi. hec ita vera sunt. ¶ Not. ⁊ q̄ de omnibus q̄ dolo se fiunt pōt agi hac actione. ¶ No. in vsi. lz si ponamus. ⁊ q̄ō licet c venditor dicat se de seruic 2 tute nolle teneri. tñ tenet si sciuit ⁊ nō monuit emptorē ignorantem. idem in eo qui apposuit pactū q̄ō de euictione non tenetur. vt. j. eod. l. tenet. §. fin. quod est not. ⁊ est aduertendum q̄ tunc formabitur libellus sic peto te condemnari q̄ sciuisti ⁊ celasti ⁊ datur ista actio ad interesse. vt. l. quo ad seruitutem. j. de euictio. et sic habes iam duo capita actionis ex empto. vna si res vendita non tradat̄: vt in p̄in. alia si rei qualitas celat vt hic. ¶ Ulti f
3 mo no. ⁊ q̄ qui certus est d ⁊c. vt ex̄tra de re. iur. in d vj. c. eū q certus. ¶ Ad istud oppo. glo. de. l. denū tiasse. in p̄in. j. de adulte. ⁊ non solut. By. in. d. c. enim qui certus. soluit ⁊ non bene. tu dic q̄ quan
e doqz e denuntiatio fit solum ad certificandum aliquem non ad alium finem. et sic tunc ille qui certus est certiorari non debet vt hic cum si. quando q̄ō denuntiatio fit ad alium finem. l. vt incitetur ille cui fit denuntiatio ad aliquid faciendum vt si vo lo denuntiare venditori quod mihi mouetur lis vt veniat ad me defendendum. tunc dico q̄ō etiam si certus est nihilominus debet ei denuntiari q̄ō defendat vt. l. qui absentem. ff. de p̄ocu. et ibi dixi casus est in. d. l. denuntiasse. in p̄in. ¶ Op. gl. j. e. l. quero. Sol. vt in glo.

Emptione.

Si nō re petit mēsura dicta vēditor tenet. b. d. ⁊ istud est tertiū caput actionis ex empto. si fundus non p̄estatur f sub ea mensura sub qua dictū est nec est necesse q̄ō vēditor fuerit in dolo sed sufficit q̄ non p̄estetur modus dictus seu mensura vera. Sed posset forte dici q̄ō istud est idem q̄ō si res vendita nō tradatur q̄ nō traditur pars rei. illud q̄ō deficit. sed plus placet quod sit caput separatuz ab illo q̄ tota res traditur de qua fuit dictū licet mensura non reperiatur ⁊c.
1 ¶ Possessio dicitur tradi vacua licet in fundo constituta sit seruitus itineris vel actus libe-

c Fundus non p̄statur. q̄ñ fundus venditus est minor in ingeribus quā dictū fit vide j. e. liulianus. §. si titius. ⁊ vide in. l. q fine. §. qui aurū. ff. de ēben. empt. p glo. in. l. si p vir. §. si modus. j. eo. facit. j. e. l. q̄ro. ad q̄ digit in. d. §. si titius. Adde Old. 2ſil. cxcviij. paul. de castr. consilio cccl. xxvij.

a ¶Vacua. In prin. huius. ff. rc. Aduerte tñ qz vacua possessio non regitur ad trãslationẽ dñij: vt no. gl. bar. ꝛ Bal. in. l. cũ res. C. de pha. facit bene p̃sumi translationẽ dñij fm Bal. ibi. ꝛ ibi p eũ quatenus ꝓbet possessio vacua. ꝛ Bar. in. l. celsus. in. iij. col. de vsucap.

b ¶Et istam questionem habui de facto. vtrũ dicat tradita vacua possessio fundi i quo cõstituta est seruitus aliqua et ad ra autem tradi non dicitur.

a de Bart. in. l. melius. ff. fundo. de leg. ij. et in. l. vim facit. de vi ꝛ vi ar. ꝛ Ang. in. l. in vẽditionib⁹. ff. si qs vacuã. j. de verb. obli. ꝛ Bald. in. l. fi. C. de pact. inter empto. et vendit. b ꝛ i. l. celsus. de vsu ca. ꝛ glo. in. c. cum Joã. i gl. ij. extra de fide instru.

c ¶Esset dictum. Quid de pacitica possessione? vi de ¶Paul. de lea za. et Joãnem de ligna. in clemen. d gratia. de rescrip. ꝛ ad id qõ hic dicit de vacua possessione. vide not. Bart. in. l. progi ma. ff. j. eo. cum concordã. ꝛ Bal. in. l. si plures. in fine. ff. cum seq. C. de condi. insertis 2 ꝛ ibi etiam quid de ꝓmittẽte possessionem plenã. e ꝛ quid sit possessio vacua: vi⁹ gl. ꝛ doc. in. l. si. C. vsi 1 vi. in ver. vacua. ꝛ no. qz possessio in f terdum dicit plena: interdum semiplena: et interdum vacua: hoc vltimum contingit trib⁹ modis. de quo vide glos. 2 instit. de vsucapi. g ff. quod autem. in verbo de vacantis. cum sequen. b et declara vt ibi. que gloss. non est 1 glibi fm Angel. in. l. si me vacuã. j. de acquirenda possessione. ꝛ adde glossam in. l. improba possessio. C. de acquiren. possessio. ꝛ per istum. ff. dicimus in verbo mores ciuitatis quod per statutum ciuitatis potest alienatio ꝛ trãslatio dominij p̃ hiberi. vt in. l. dudum. ꝛ ibi Barto. C. de contrahen. emp. ꝛ not. Barto. et alij in. l. filiussami. ff. diui. in versicu. quero an per statutum ciuitatis possit fieri prohibitio alienationis. de lega. j. ꝛ no. Barto. in. l. in his. C. de pedi. et omni. re. nauicula. lib. xj. vbi respondet ad illam legem que videbatur facere in contrarium. et Bar. in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. cuz similibus: sicut videmus hodie in multis partibus italie statuta quod non possunt locatores vendere fundum vel dominum locatum: nisi prius requisierint conductores. nam operantur talia verba statuti quod etiã secuta traditione extra contractum: non transferatur dominium nisi facta denuntiatione. vt late probat Bartol. in. l. cum lex. ff. de fideiusso. ꝛ in. l. si ita quis. ff. ea lege. de verbo. obliga. in versicu. quero vtrum p̃hibitio. l. ꝛ in. l. vniuersa. C. de ꝓcci. imperato. offeren. Adde que dicatur possessio vacua et que libera. ¶Paulus de cast. in. l. cum res. C. de pba. Bartol. in. l. meminis. ff. in fundo. de lega. ff. et si quis vendit pedagiũ liberum quietum et pacificum qualiter debeat intelligi. vide Baldum consi. clxxxij. et an transferatur dominium rerum venditarum contra

statutum. vide ¶Pau. de cast. consi. cccxxviij.

↪Andr. poma. d ¶Expeditam. Et de dictione liberum vide multa tradita per Alleg. in. l. si p̃o fundo. in p̃incip. C. de transa. ꝛ Panor. cõsil. iij. in. ij. col. in fi. in. ij. vol.

c ¶Ratio. quid autem si emptor expulsus agat interdicto. vnde vi. vel rei vẽd. ꝛ succumbit an agat ẽ cui ci. vide bal. post gloss. in. l. fin. j. eo.

2 Qui debet restituere castrum: quod non dicitur restituere vacuum si in eo facit fortilitium licet in solo proprio.

3 In stipulatione vacuam possessionem tradi quod non veniunt fructus.

f

1 **Si emptor.** †In stipulatiõe vacuã possessionẽ tradi nõ venĩunt fructus a tpe more. sed veniũt in actione ex empto. h. d. ¶Not. quod †qui stipulatur fundum tradi intelligitur. scz vacuum et a nemine detentum vel possessum. et sic facit ad qõ. in †capitulis pacis ꝓmisit vna pars alijs restituere quoddã castrum. in illo castro detentator facit quoddam fortilitium in suo territorio ꝓprio. deinde dicit alteri venias ꝛ habeas tibi castrum. sed ego volo mihi retinere fortilitium. certe non potest hoc dicere. quia debet restituere vacuam possessionem. sed non dicitur restituere vacuam possessionem. tenet tibi fortilitius. vt hic. ꝛ est expressum extra de resti. spo. c. pisanis. ¶Secundo not. †qõ in stipulatione vacuam possessionẽ tradi fructus non veniunt. ¶Op. de. l. stipulatus. in prin. j. de vsu. Sol. ibi duo dicit. scilicet rem dari ꝛ vacuam possessionem tradi. hic vnum tñ. ¶Opp. de. l. si fundum. j. de verb. ob. Solu. glo. optime ibi venit interesse non fructus. intellige in stipulatione fundum tradi. venit interesse a tempore more nõ fructus tanq̃ fructus. sed fructus tanq̃ interesse: vt. l. contraria. ꝛ est differentia qz quãdo fructus veniunt⁹ vt fructus petitur quicquid est ꝓceptum. forte est quidam rusticus qui optime laborauit ꝛ multos fructus collegit. ego aũt percepissem pauciores. vnde si peto fructus vt fructus veniunt oes. si vt interesse veniũt quatenus interest mea. de quo vide in. l. videamus. ff. si actionẽ. j. de vsu. ¶Op. gl. de. l. videamus. ff. si actionem. j. de vsu. Sol. hic ante lit. cõtest. rc.

2 **Si iter.** In corporalibus patiẽtia est pro traditione. h. d. et venit ad declarationem primi capitis rc.

1 ¶Estimatio quanti plurimi a quo tempore veniat.

2 Inspicitur locus vtilior actori a tpe more.

Si per venditorem. Venditor tenetur quanti plurimi res fuerit a tempore more. Ité quo loco plurimi fuerit idem econuerso. si emptor fuerit in mora hoc dicit ꝛ venit ad declarationem primi capitis si res vendita non traditur. ¶Oppoñ. quod † estimatio quantiplurimi fuit venit tempore more non a tẽpore quantiplurimi fuit. vt. ff. si cer. pet. l. vinum. ⁿ Sol. intelligas hic qõ venit. f. tradendum. vel dicas venit. i. venditum est. vel pones qõ tũc incepit esse i mora debebat esti statim tradere ꝛ nõ tradidit. et sic a tẽpore more habeẽt rõ. Qualiter autẽ sup hoc dz formari libellus no. in. l. vinũ. ff. si cer. pe. ꝛ ibi dixi. ¶Op. de. l. fructibus. ff. de rei vendi. Sol. ibi loquitur in actione reali hic de personali. ¶Not. ex isto ver. ꝛ quo loco. qõ in libello nõ debeo inserere locũ sed sufficit qõ petã te cõdẽnari ad solvẽdũ rc. Inspicitur †aũt locus vtilio⁹ actori[a] a tpe more. simile vidiſti in. d. l. vinũ. ff. si cer. peta. ꝛ. l. si. ff. de trit. ica. ¶No. tu inuenis argui de tẽpore ad locum rc.

Quod si per emptorẽ. Hic ponit casus ecõuerso. ¶No. de mora creditoris de quo plene dixi in. l. i hac. ff. si. de trit. ica. rc.

Si seruum. Anteq̃ nõ põt agi de euictione sed ex empto. ꝓpter qualitatẽ a sciente celatam. h. d. ꝛ sic venit ad declarationẽ secundi capitis positi. ff. si. l. j. ff. j. simile. in. l. tenetur. ff. si. ꝛ. l. si seruus qui. ff. si. j. eo. titu.

Si modus. Quod deficit in mensura estimat respectu quãtatis mensure non respectu bonitatis loci quia qõ non est non habet bonitatem nec malitiam ꝛ hoc venit ad declarationem tertij capitis positi in. l. ij. in prin. ff. eo. tit. rc.

¶Condẽnatus ad locandum ex compromisso penali si locat ꝛ deinde locationi contraveniat an ab alia obligatione prima fit liberatus.

Si heres. b Si vẽditio fiat ex necessitate ꝓcedentis actionis. actio ex eo ẽctu competit cũ effectu nisi p errorẽ factã fuerit. h. d. ¶Quero aliquis †vigore cuiusdã cõpromissi in quo erat magna pena damnatus ꝛ granatus fuit locare quẽdã fundũ quẽ locauit ꝛ in cõtractu locationis nulla pena fuit apposita vel modica. postea venit cõtra locationẽ queritur vtrũ possit agi ad penã in cõpromisso appositã. anvero ab alia obligatione sit liberatus eoipso qõ locauit ꝛ qõ possit agi ꝛ nõ sit liberatus videt casus hic q̃ licet vendat nõ est liberatus. ad idẽ. ff. de arbitris. i. iter castellianũ. sed in cõtrariũ est casus i. l. i numerationibus in fi. j. de sol. ¶Ad istã. l. ꝛ ad similes rñdeyt dixi in. l. fideiusso. ff. si. de leg. ij. ꝛ istam qstionẽ habui de facto in ciuitate nostra rc.

Tenetur. Ista lex venit ad declarationẽ tertij capi. rc.

Si vẽdidi. Actio descẽdens ex ẽctu cõpetit ad ea q̃ veniũt in pacto incontinenti apposito. h. d. ¶In hoc. ff. potes accipere quartũ caput actiõis ex eo ẽctu qõ deueniat pactũ incõtineti appositũ simile. j. ff. progi.

Si locũ. Teneẽ vẽdito: si rẽ faciat detriorem antẽ tradat. h. d. ꝛ tic possit esse quintũ caput. ad quod ista actio datur. f. si res facto venditoris efficiatur deterior.

Si vas. Quod dictum est de modo agri idem debet intelligi de mẽsura et pondere vasis rc. h. d.

Sed si vas. In locatiõe vel vẽditione vasis in dubio intelligit vt incorruptũ p̃estet. ¶Oppo. ff. cõmo. i. re bus. ff. ité qui sciẽs. Sol. aliud in cõmodato qõ fit gr̃a recipientis tñ aliud in empto vel locato qõ fit gr̃a vtriusq̃. ¶Quero ad quid teneat[b] iste qui dedit vas vitiosum si fuit ignorans. Rñdeo quanti minoris empturus fuisset empto. hoc põt pbari in. l. iul. in pnc. ff. e. ita dicit glo. pua q̃ vr̃ additio. ff. istã additionẽ vr̃ casus. ff. locati. l. sed edes. ff. j. vbi tenet etiã ignorãs ad interesse totale. ꝛ tex. hic i fi. dicit hoc idẽ in locato qõ in re vendita. ꝛ fm hoc esset speciale in vase vẽdito vel locato. vt teneatur venditor de eictione ipsius etiã si fuerit ignorãs qõ non est in alijs qualitatibus. vt. l. i. ff. j. ff. e. ꝛ. l. si seruum. in prin. de quo dixi in. l. in rebus. ff. item q̃ sciens dicã. j. eo. l. iul. in princ. ꝛ fm predicta iste. ff. venit ad declarationem secundi capitis in actione ex empto positi. ff. e. l. ij. rc.

↪Andre. Poma. 2
a ¶Utiliter actori. a
Qualiter autẽ dicatur in mora point hic glo. j. et vide Alexan. consi. cij. in fi. vol. v.

b ¶Si heres. In prin. ꝛ vide quod per banc. l. dixit Bal. in. l. fi. in. iij. op. de contrahen. emp. in versi. qro aliquis vigore rc. per istũ text. decidit Bal. g. in. l. fin. C. de pac. iter emp. quid si tibi promi si vẽdere sub pena et vendidi sed nõ 1 tradidi: an incidã in penã. ꝛ vide ibi et determinat qõ b non. Adde quid si promisi vẽdere si habuero licẽtiam a tali infra tãtum 1 tẽpus ꝛ medio tẽ c poze alij vendã an incidã in penam Bal. cõsil. cccx. cũ duobus sequentibus. ij. lib.

↪Andre. Poma.
c ¶Vigore cuiusdã. vide Paul. de ca. cõsi. cxv. Ang. cõsi. cxxiij. ꝛ cõsi. xij. Are. cõsil. l. et cõsi. cc. ꝛ cõsil. vj.

d ¶Ad quid teneatur. Adde Bart. in. l. j. in. viij. colũ. de sentẽ. q̃ pro eo quod interest.

e ¶Si venditor. in prin. rc. vide Bal. in. l. j. in. ij. q. C. de pericu. ꝛ cõmo. rei ven. ꝛ in. l. si traditio. i. v. q. vbi limitat dictum Bart. hic.

Si tibi. Si res euincitur facto emptoris de eictione non agitur. secus si facto vẽditoris. h. d. ꝛ est sextũ caput huius actionis. f. si res euincatur. posset etiam dici quod continetur sub primo. f. si res non tradatur.

Si filiussa. Ex hoc contractu tenetur filiussa. sicut paterfa. h. d. et hoc est in omnibus contractibus ꝓtertẽ ꝓ voto ꝛ in matrimonio rc.

Si dolo. In hoc ẽctu vr̃ tacite ꝓmitti dolũ malũ abesse. h. d. ꝛ hoc. ¶Vel aliter dolus i hoc ẽctu cõmissus p actionẽ ex eo ẽctu purgat. h. d. possumus dicere qõ ista est sexta clausula generalis. f. qõ dolus malus abst. nã sc̃da. f. si qualitas rei celet bene cõprehẽdit sub f ista sed de illa specialiter est cautũ. l. j. ff. si. eo. ti.

c **Si vẽditor.** [c]Pactũ ne quis de eictione teneat nõ prodest ei q scit cãm ex qua re euinceret. ꝛ tacuit. h. d. istũ ff. intelligas si vẽditio est facta ignorãti. secus si sciẽti. l. i. in fi. ff. eo. ꝛ istũ. ff. intelligas qõ re eicta non dz agi de eictiõe. q: tũc obstat exceptio pacti quo cautũ est ne eo nomine teneatur. sed dz agi actione ex empto ex clausula doli. q: sciebat seruum alienum. ꝛ tacuit. vt. l. seruus quem. in fi. j. eo. rc. g

1 ¶Addẽdaciũ circa substãtiam ꝓsone nõ inducit actionem empti nisi actoris incipiat interesse.

2 Qõ attribuitur vni alteri acquiritur cũ oib⁹ cõditionibus coherentibus persone nominate.

3 Si accipio emphyteosim p̃ titio ꝛ heredib⁹ suis vsq̃ in tertiam generationem si titius nõ habuit ratum remanet apud me ꝛ finitur per generationem titij non mei accipientis.

4 Legatum factum in testamento nullo post mortẽ heredis instituti sine liberis q̃ licet heres nõ habeat hereditatem qõ non debebitur nisi existente conditione in persona nominati.

f **Vndũ.** [f]Addẽdaciũ †circa substãtiã ꝓsone nõ inducit hanc actionẽ nisi emptoris incipiat interesse. h. d.

1, 2 ¶Vel aliter. si qõ †attribuit vni alteri acquiritur cũ omnib⁹ cõditionibus ꝓsone noiate coherentibus. h. d. ꝛ ista. l. põt cõtineri sub clausula doli vni b uersalis de qua. l. pgi. dicit eñ alterius esse vsum fructũ quã esset. ꝛ sic cõmisit dolũ. ꝛ sic teneẽ ad interesse. ¶Notabilia collige[e] ex summario. ꝛ istã. l. induco ad ar. in multas qstiones. vos habetis in i l. si absentis. C. si cer. pe. qõ si ego cõtraho nolẽ alterius. ꝛ ille ratũ non habet acquiritur mihi contrahenti et habuisti not. in. l. si pupilli. ff. si titij seruum. de neg. gest. qõ debet intelligi qõ acgrif mihi sub oibus cõditionib⁹ ꝛ qualitatib⁹ q̃ coheret 3 si ꝓsone noiate qstio esset. vbi gr̃a accepi t fundũ in emphyteosim p̃ titio ꝛ suis descẽdẽtibus vsq̃ ad tertiã generationẽ ꝛ pro eo solui pecuniam titius non habuit ratũ. vnde remanet apud me per dictã. l. si absentis. certe ista emphyteosis finiet finita ista tertia generatione nominati titij non finita mea per istam. l. ꝛ qõ statim dicam. item pone 4 ††testato⁹ in testamẽto nullo ex causa ẽteritionis b vel exheredationis reliquit mihi legatũ vel fideicõmissum post mortem heredis instituti sine liberis heres institutus nõ habet hereditatẽ qz testamẽtum est nullũ quo ad heredis institutionẽ. sed legata ꝛ fideicõmissa remanẽt valida per aut. ex eau. C. de libe. prete. debebitur ergo illud legatum post mortẽ eius qui habet hereditatẽ an post mortẽ nominati titij in testamẽto. si decessit sine liberis certe illud legatũ vel fideicõmissum debebit fi cõditio egtiterit in ꝓsona nominati. ꝓ hoc est casus no. f. de leg. iij. l. peculiũ. ff. si. quod no. rc.

g **Si tibi liberũ.** Si dolus re ipsa cõmittitur non ex ꝓposito per hanc actionem purgatur. hoc dicit. not. quia allegatur ista. l. multum notabilis. ibi etiam. q. d. non solum actione ex empto rc. ꝛ de materia condictionis incerti habes plene in. l. sed si me presente. ff. cum inter. ff. de condi. indebi. ¶Opponitur que in prefationib⁹ i dicũtur in cõtractibus repetita esse intelliguntur

f ¶Fũdum. in pn. huius rc. ꝓ istum tex. in cõsiliꝫ decidit Bart. sup. q. de qua per eũ in. l. si quis vsusfruct⁹. de vsufructu legato. qõ allegat hic ¶Paul. de ca. opti. me declarat hãc. l.

↪Andre. Poma. g ¶Notabilia collige. vide Alex. cõsil. xxiiij. colũ. ij. et seq. vol. v. et. cxvij. col. ij. in tertio du bio. c. vo. v. ꝛ. xxij. colũ. j. v. volu.

¶Testato. adde Bald. in. l. multũ. C. si quis alteri vel sibi.

¶Dicunt ibi. ff. de pact. rc. ꝛ ibi vi de ad intellectum huius. l. in. ff. idez iulian⁹ post Bar. ibi. et vide text. et Bart. in. l. cum in plures. ff. locator horrei. ff. loca. et Bar. i. l. pacta nouissima. C. de pac. qui intelligit illu. text. in. ff. locator. qñ ex interuallo passus fuit locator induci margaritas qõ tunc tenetur de perditione nõ obstãte qõ ante locationẽ cõuenerat se nolle qõ i ducerentur se nolle teneri.

✣Andre. Poma. a rieri.in.rxij.col.ver. circa quartam partem. de consti.

b ¶Quidi si post. Et ad intellectum huius. l. edita in. rrr. colum. & ibi per Bar. in. xiij. col. de edendo.

c ¶Ex hac. l. adde not. per Bar. i. l. in cõmodato. §. si duo. §. commodati. et sic habes hic cũ §. notatis. q quãdo quis agit pluribus actionibus diuersis simul tñ a reo instante cogit facere vnũ libellũ et vnam instantiã de oib⁹ predictis actionib⁹: illa tamen instãtia dicit esse diuidua: vnde sup vna actione p nuntietur omissis alijs valebit sma: vt no. Bal. & bar. in. l. scire debem⁹. de verb. oblig. secus tñ est vbi tam instãtia q̃ actio est vna vt p̃missi mihi cẽtũ: & illa a te petij tũc bene sma lata super parte est ipso iure nulla. l. i. hoc iudicio. §. fami. her. l. apud celsum. §. itẽ q̃ritur. de dol. exce. p cano. in. c. cũ inter vos. ex de reiudi. et vide apostillã antiquorum hic in text. adde q̃ no. Bald. in. l. quotpe. i fi. C. de resti. mili. an qs cogat instãte reo cumulare duas actiones.

d ¶Ex empto. in prin. sunt sex que enumerãtur i his ll. que dz cõsequi ex empto ex contractu emptionis q̃ declarat Bal. i. l. doluũ. C. de peric. & cõmo. rei vendi.

e ¶Dicebã. Adde not. p Bart. in. l. q cõcubinã. §. si heres. de leg. iij. & ad de q̃ etiã si expresse dictũ sit promitto tradere in obligatione gñis impotat dñium. sec⁹ in obligatiõe speciei ita est glo. no. iuncto tex. in. l. q̃ de leg. 6 gato. in ver. dare. de leg. i. & q̃ est no 7 tandum p̃m dñm Jo. ibi. & qd si qs promisit an m dubio intelligat dare vel tradere dicit Bal. in. d. l. si a substituto. §. fina. hic allegato quod in dubio intelligitur dare. allegat tex. no. i. l. si ita. §. j. de Jhẽ. emp. fal

¶Contractus fuit. Vide Feli. in. c. cum. ad. ferrarien. in. rxij. col. ver. circa quartam partem. de consti.

b ¶Quidi si post. Et ad intellectum huius. l. edita in. rrr. colum. & ibi per Bar. in. xiij. col. de edendo.

c ¶Ex hac. l. adde not. per Bar. i. l. in cõmodato. §. si duo. §. commodati. et sic habes hic cũ §. notatis. q quãdo quis agit pluribus actionibus diuersis simul tñ a reo instante cogit facere vnũ libellũ et vnam instantiã de oib⁹ predictis actionib⁹: illa tamen instãtia dicit esse diuidua: vnde sup vna actione p nuntietur omissis alijs valebit sma: vt no. Bal. & bar. in. l. scire debem⁹. de verb. oblig. secus tñ est vbi tam instãtia q̃ actio est vna vt p̃missi mihi cẽtũ: & illa a te petij tũc bene sma lata super parte est ipso iure nulla. l. i. hoc iudicio. §. fami. her. l. apud celsum. §. itẽ q̃ritur. de dol. exce. p cano. in. c. cũ inter vos. ex de reiudi. et vide apostillã antiquorum hic in text. adde q̃ no. Bald. in. l. quotpe. i fi. C. de resti. mili. an qs cogat instãte reo cumulare duas actiones.

d ¶Ex empto. in prin. sunt sex que enumerãtur i his ll. que dz cõsequi ex empto ex contractu emptionis q̃ declarat Bal. i. l. doluũ. C. de peric. & cõmo. rei vendi.

e ¶Dicebã. Adde not. p Bart. in. l. q cõcubinã. §. si heres. de leg. iij. & ad de q̃ etiã si expresse dictũ sit promitto tradere in obligatione gñis importat dñium. sec⁹ in obligatiõe speciei ita est glo. no. iuncto tex. in. l. q̃ de leg. 6 gato. in ver. dare. de leg. i. & q̃ est no 7 tandum p̃m dñm Jo. ibi. & qd si qs promisit an m dubio intelligat dare vel tradere dicit Bal. in. d. l. si a substituto. §. fina. hic allegato quod in dubio intelligitur dare. allegat tex. no. i. l. si ita. §. j. de Jhẽ. emp. fal

vt. l. item quia. §. de pactis. si igitur conuentũ erat quod traderetur predium seruũ in ipsa traditione videretur repetitũ: et sic nõ tradit liberũ. Soliste cõtractus fuit factus ex interuallo seu ista cõditio fuit facta ex interuallo &c. vt ibi.

¶Sisqui. Emptor vt tollat rem venditã actione ex empto consequitur. b. d. ¶Sequitur alia. l. bona que menti tenebitur.

¶Diuerse actiões eiusdẽ speciei ad diuersa cõpetẽtes possunt simul in eodẽ libello cumulari.

¶Inspicitur quid petatur non quid debeatur.

Quando quis diuidit actionem potest cogi qõ to tum reducat in vnum.

¶Non est nouũ. Due actiones eiusdẽ speciei competẽtes eidem ad diuersa possunt simul i eodem libello cumulari. b. d. & est no. lex. ¶Oppo. de actio. & obli. l. fi in cui. Soluit glosa mirabiliter hic sunt plures actiões eiusdẽ speciei vel generis: ibi diuersarum specierũ vt puta ex testamẽto & stipulatu: & ideo debẽt in diuersis libellis proponi qõ not. ¶Oppo. dicitur hic vnã esse actionem. contra ea imo sunt due: qõ nõ tollitur vna per aliã. vt. l. generaliter. §. de fideiusso. & l. si reus. de duobus reis. Et dicit fateor q̃ simul &c. §ȝ hic debẽt cumulari simul causa minuendarũ litium. ¶Contra hoc opponitur de text. qui dicit vnam quidem actionem. Respondeo due sunt in veritate: sed vna appellatur propter vnam petitionem seu propter vnum iudicium. vt. §. pro socio. l. cum duob⁹. §. si plures. & ibi not. & fa. her. l. heredes. §. j. & ibi etiam no. ¶Ex predictis habes quod non procedit. q. glo. posita. in fi. gl. quam actionem debeat intẽtare. & dicit glo. quod potest eligere quam vult. vt. l. si mihi & tibi. in princ. §. de leg. j. hoc non est verum: quia vtraq; proponitur: vt dixi. nec obl. si mihi & tibi. q̃ ibi per electionem vnius altera tollitur q̃ nõ est hic. ¶Item quero quid si post aditam hereditatem vult mouere heres vnã actionem tantum non eas cumulare an potest. Respõdeo sic. nisi excipiatur: quia vna & eadem actio potest diuidi. Inspicitur tem quid petatur non quid debeatur. vt. l. cũ quedam puella. de inrisd. om. iu. procedit ergo indiciũ nisi excipiatur ad quod facit. l. si mancipium. §. j. de euictio. & quod ibi nota. ¶Ultimo nota. ex hac. l. mirabiliter quod quando quis diuidit petitionem vnius actionis ꝓtest sibi oppom et peti quod reducat in vno indicio quod no. &c.

¶Promittere quod idem sit quod tradere.

Obligatio qua tenetur venditor ad rem quod sit participia: scilicet q̃ contineat partẽ dandi & partem faciendi.

Venditor qõ teneatur de euictione eoipso qõ vẽdidit & tradidit & pretium est solutum.

Obligatio qua tenetur emptor ad pretiũ que sit.

Ratio quare emptor tenetur ad pretium tradendum: non autem venditor ad rem tradendam.

Promissio dandi librum pro centum non est vendito sed contractus innominatus.

Clausula vẽdidit dedit & tradidit apposita in cõtractu quid importet.

¶Ex empto. Jurisconsultus premisit q̃dã circa naturam actionis ex empto et vendito. nisi ordinarie incipit tractare de natura actionis ex empto in omnibus capitibus suis vsq; ad. l. iul. §. ex vendito. ibi tractat de natura actionis ex vendito vsq; ad finem. l. postea tractat. q. extraordinarias circa materiam. et breuiter hoc dicit. ¶Actio ex empto competit emptori ad promissa & ad ea que veniunt ex natura contractus. hoc est quod res tradatur et de euic. obli

f get ur. h. d. ¶Not. primo significatũ istius verbi prestare quod est idem qõ tradere. facit. l. si fundũ prestari. §. de verb. oblig. ¶Scõo no. illud qõ dicebã in. l. j. in prin. §. eo. qõ obligatio qua tenetur

e 2 venditor ad rem traditam partim sapit de natura obligationis dandi: q; tenetur dari si est domi-

f nus. idẽ si est venditũ genus: vt. j. dicam⁹ item sapit partim de natura obligationis faciendi: quia

g 3 si nõ est dñs sufficit nuda traditio. ¶Ito. q̃ vẽditor tenetur de euictione eoipso qõ vẽdidit & tradidit: si tamen pretium est sibi solutum. ¶Ultimo not. q̃ obligatio qua tenetur emptor ad pretium est obligatio dandi tenetur etiã numos facere venditoris. ¶Querit glo. que est ratio differẽ-

b tie q̃ emptor precise cogitur ad pretium dãdum nõ venditor ad dandã rem. Respondet glo. no. q̃ emptor tenet ad pretium in gñe: & sic tenetur facere i accipiẽtis. vẽditor vero tenet ad speciem. ¶Optima ratio est ex qua dico q̃ si vẽditor tenetur in genere: vt puta si vẽdidi tibi. g. cobes frumẽti in genere: vel. g. libras auri in massa. p tãta pecunia q̃ k etiã tenet venditor ad dãdum magis ex qualitate obligationis: q; in genere quã ex natura ꝛctus ita no. gl. in simili. in. l. si dom⁹. §. de euictione. de lega. i. d. cõcubinã. §. si heres. j. de leg. iij. p hoc. l. si sterilis. §. si per venditorẽ. j. eo. ibi dãdum & datũ qõ verbũ denotat translationẽ dominij. vt. l. pe. §. 6 de cõdi. ob can. ¶Itẽ ex eo qõ thac. l. dicit apparet q̃ si ego ꝑmittere tibi dare libram ꝓ cẽtum non esset venditio: q; de natura venditionis non i est qõ vẽdito: obligetur ad dandũ: sed esset cõtractus innominatus do vt des. vt. l. si. §. de cõdi. ob k 7 can. & ideo illa verba vendidit & tradidit et dedit que apponuntur in contractibus. illud verbũ dedit: improprie ponitur. §ȝ dedit si ipse fuit dominus. al's dedit & tradidit idem important quando apponuntur super contractu venditionis. vt l. si stipulatus. j. de vsuris. &c.

¶Redhibitionẽ. Actio ex empto datur quãdoq; l vt res vendita redhibeatur.

¶Si quis virginẽ. Si emptor errauit in qualitate rei vẽditore sciente quã si sciisset non emisset hac actione agitur ad resolnendum ꝛctũ. b. d. ¶Ito. q̃ actio ex cõtractu dat ad resolnendũ con- m tractum quando emptor errauit in qualitate quã si sciisset non emisset &c.

¶Actio ex eo contractu quando datur ad resolu l endum contractum.

2 Condictio ob causam an habeat locum in cõtractibus nominatis.

¶Isquibina. Hec actio dat ad resolnẽdũ ꝛctus q̃ hic est actũ & p restitutiõe ptij. seu arrharũ quo casu cõcurrit cum condictione ob causam. b. d. ¶Not. 1 actionẽ ex eo cõtractu dari ad resolnendũ cõtractũ regulariter cõtra vt. l. venditi. C. eodẽ. fallit q̃ hoc est actũ expresse: vt hic: vt tacite. §. de prox. §. q; ibi nõ erat emptus & si sciisset co-rupta ista soluit tex. in. l. sed & celsus. §. j. de cõtrahẽ. emp. ¶Item opp. q̃ hec venditio erat rescissa solo pacto. vt. l. ab emptione. §. de pac. Sol. hic agitur ad resolnẽdũ quatenus de facto processit. facit q̃ dixi tibi de feriis. l. j. §. j. ¶Itẽ opp. q; nemo condicit rẽ suã preterq̃ a fure. vt. l. fin. §. fu-fu. quẽad. ca. Sol. dic q̃ hic trãstulit dñium: vel cũ 2 possessiõ ꝓprietas. ¶Opp. q̃ cõdictio ob causam m nõ habeat locũ in cõtractib⁹ nominatis. vt. l. si. §. de cõdi. ob cau. Sol. hic datur. p arrha: sed arrha nõ est cõtractus nominatus. nec obstat q̃ venit i actione ex empto: q; illud verũ sicut cetera pacta i continenti appoſita non tamen quod staret de p se contractus arrhe &c.

Etiam si

cõuentionalibus. de verb. obliga. in §. j. & l. si ab substituto. §. & l. si dom⁹. §. de euictio. de leg. j.

✣Andre. Poma. ¶Ultio no. et sic iura videtur magis fauere venditori q̃ emptori. vi de Alexan. consil. rcvij. in. j. col. in. iiij. volu.

¶Quod non possit. Videtur velle hoc Bartol. si notorium est actorem habere iustitiam vtrum debeat emptor omnino expectare sententiã an teq̃ restituat ad hoc vt possit agere, de euict. contra venditorem. Barto. hic q̃ sic. §ȝ gl. quam ibi Barto. sequitur in dicta l. atqui natura. §. i cum me absente. distinguit aut em 2 ptor scit aut em 3 ptor ignorat acto 4 rem habere iusti- 5 tiam. vide glosſ. et ibi Bal. in. l. si cũ questio. C. de euic. et m. l. si ideo. i pn. ff. de eui.

✣Andre. Poma. d ¶Negare veritatem. Adde q̃ sẽtiã 1 requiritur execu- tio sententie vt per Alexand. consilio iiij. in. j. colum. in iij. volu. et consil. 3 lxvij. volu. iiij. vbi dicit q̃ non requi a ritur q̃ emptor 4 denuntiet venditori litem motam 5 vbi est notorium ipsum non habe- b re ius.

✣Andre. Poma. e ¶Quando est. vide Alegan. consil. lxv. in. iiij. col.

f ¶Quod sic. Contrariũ tenet imol. in. l. non solum. §. morte. de ope. no. nun. & videtur hoc velle Bart. quod si notoriũ est acto rem habere iusti- tiã debet emptor expectare sententiam anteq̃ restituat ad B vt possit agere de euictione. sed glosſ. contraria in. d. l. vtiq̃. quam ibi se 1 quitur Bar. nam distinguit aut em 2 ptor scit aut igno rat actorem habe re iustitiam. vide 3 glo. & ibi Bald. in l. si cum questio. C. de euic. & in. l. si eo. in princip. ff. de euictioni. Adde an emptor debeat expectare sentẽtiam Bal. consi. clvj. primo libro. & an vẽ venditori scienti fit denuntiatum. Specula. in titu. de emp. & vendi. in. §. fina. in vlti. versic. dicit venditori in iudicio presenti scienti questionem notam esse denuntiandum. et idem tenet Joan. and. ibi in additio. vbi dicit esse casum a nemine ponderatum in. l. parentes. in fi. C. de euic. alia que adducit ibi vide. & de hac apostilla Alegan. vide per eundem. consi. lxxvij. iij. lib.

g ¶Ultimo scias. Adde Bartolum in. l. si is cui. in prin. & ibi scripsi post Barto. de verbo. obliga. et etiam tenet Barto. in. l. si constante. in secunda questione quarte. q. principalis. solu. matrimo. & ideo dicit Bal. magime per istum textum. in. c. j. in prin. qualiter dominus proprietate pri uetur. quod ibi requiritur ministerium iudicis in probando notorium pro sententia habet: & ita tenet. refert tamen quosdam aliter dicere & ibi vide per eum. & de eo quod hic dicitur quod sententia inducit notorium.

Adde tex. tum in. c. fin. de coha. cleri. & mu. allegat Ange. in disputatione astensis mules. in prin. do. Anto. do. Jo. de imol. in. c. i. vt lite non contestata super glo. in verb. non vsq; quaq; seruatur. dicit q̃ sententia facit notorium etiam si fit talis que retractari possit anteq̃ retractetur et q̃ notorium non habet vim sententie. tenet Bal. in. l. j. C. ne filius pro patre in. iij. colũ. imo dicit ibi q̃ valet sẽtentia cõtra notorium. & adde Barto. hic adde Bal. i. l. si. in. iiij. col. C. de senten. pas. et in. l. is cui. j. de testa. et in. l. j. C. de decurio. et an requiratur sẽtẽtia super notorio. & vide Joã. cal. in repetitione. c. in nostra. de cohabi. cle. et mulie. glo. & docto. magi me Jmol. in. c. eui dentia. de accusa. aliquid p Paul. de leaza. in. l. si vẽditor. in. ij. colum. C. de emptio. & vẽditio. et ibi ponit quomodo intelligatur quod sentẽtia & notoriũ equiparentur. et an requiratur sentẽtia in notorijs notat Jnno. in. c. ad nostram. de iureiur. eo. lib. in glos. obseruãd⁹. vbi etiã dicitur q̃ in notorijs requiritur citatio. licet ozdo in iudicialis nõ sit seruandus in eis: vt ibi notatur. & not. ij. q. j. cum Lotharius. et per Baldum nota. in. l. presbyteri. in. iij. colum. de episcopis et clericis. et q̃ dixi post Bar tolum in. l. ij. §. fi publico. de adult. in. j. col. per Jnn. in. c. fi. de cohabi. cleri. et mulie. vbi plene an requiratur indiciarius ozdo et an requiratur citatio p Baldum in. l. ea quidẽ in. xij. col. & seq. C. de accusatio. Adde q̃ sententia facit notoriũ. Abb. consilio. xiiij. in. q. xiiij. et per Bald. consi. cxxviij. primo lib. & licet notorium releuet ab onere probandi tamen debet allegari fm Petrum de anchara. consil. cccl xxxviij. qui allegat glosſ. in clemen. appellanti. de appel. de qua glosſ. vide per Feli in. c. cum ordinem. de rescrip. & de materia notorij. vide per ipsum Alegandrum in. c. cum speciale. et in. c. olecto. extra de appella.

✣Andre. Poma. g ¶Ultimo scias. Jta allegat Bar. sibi cõtrarius in. l. si constante. in antepe. col. j. solu. matri.

b ¶Jdemq;. per Bald. in. l. post perfectã. que est. l. j. C. alias est. l. si post. j. de periculo & commo. rei ven.

i ¶Nota ex prin. vide Bald. in. l. post perfectam. C. de pericu. & cõmo. rei vendi. & insti. de act. §. quedam. & in. §. actionum. & tex. cum glosſ. in. l. qui libertatis. j. de euic. & istis omnibus adde glo. & Bald. in. l. si non dubitatur de euictio.

✣Andre. Poma. i ¶Not. Vide Are. consi. cxj. col. penul.

a ✣Andre. Poma. ¶Ultimo no. Et sic iura videntur magis fauere venditori q̃ emptori. Vide Alegan. consi. rcvij. in. j. col. in. iiij. volu.

b ¶Istud est difficile. Adde Bar. in. l. si finita. §. eleganter. de dam. infec.

c ¶Quod non possit. Videtur velle hoc Bartol. si notorium est actorem habere iustitiam vtrum debeat emptor omnino expectare sententiã an teq̃ restituat ad hoc vt possit agere, de euict. contra venditorem. Barto. hic q̃ sic. §ȝ gl. quam ibi Barto. sequitur in dicta l. atqui natura. §. i cum me absente. distinguit aut em 2 ptor scit aut em 3 ptor ignorat acto 4 rem habere iusti- 5 tiam. vide glosſ. et ibi Bal. in. l. si cũ questio. C. de euic. et m. l. si ideo. i pn. ff. de eui.

✣Andre. Poma. d ¶Negare veritatem. Adde q̃ sẽtiã 1 requiritur execu- tio sententie vt per Alexand. consilio iiij. in. j. colum. in iij. volu. et consil. 3 lxvij. volu. iiij. vbi dicit q̃ non requi a ritur q̃ emptor 4 denuntiet venditori litem motam 5 vbi est notorium ipsum non habe- b re ius.

✣Andre. Poma. e ¶Quando est. vide Alegan. consil. lxv. in. iiij. col.

f ¶Quod sic. Contrariũ tenet imol. in. l. non solum. §. morte. de ope. no. nun. & videtur hoc velle Bart. quod si notoriũ est acto rem habere iusti- tiã debet emptor expectare sententiam anteq̃ restituat ad B vt possit agere de euictione. sed glosſ. contraria in. d. l. vtiq̃. quam ibi se 1 quitur Bar. nam distinguit aut em 2 ptor scit aut igno rat actorem habe re iustitiam. vide 3 glo. & ibi Bald. in l. si cum questio. C. de euic. & in. l. si eo. in princip. ff. de euictioni. Adde an emptor debeat expectare sentẽtiam Bal. consi. clvj. primo libro. & an vẽ venditori scienti fit denuntiatum. Specula. in titu. de emp. & vendi. in. §. fina. in vlti. versic. dicit venditori in iudicio presenti scienti questionem notam esse denuntiandum. et idem tenet Joan. and. ibi in additio. vbi dicit esse casum a nemine ponderatum in. l. parentes. in fi. C. de euic. alia que adducit ibi vide. & de hac apostilla Alegan. vide per eundem. consi. lxxvij. iij. lib.

g ¶Ultimo scias. Adde Bartolum in. l. si is cui. in prin. & ibi scripsi post Barto. de verbo. obliga. et etiam tenet Barto. in. l. si constante. in secunda questione quarte. q. principalis. solu. matrimo. & ideo dicit Bal. magime per istum textum. in. c. j. in prin. qualiter dominus proprietate pri uetur. quod ibi requiritur ministerium iudicis in probando notorium pro sententia habet: & ita tenet. refert tamen quosdam aliter dicere & ibi vide per eum. & de eo quod hic dicitur quod sententia inducit notorium.

Etiam si. Ueditor tenet prestare seruũ ex his obligatũ. ¶Op. q̃ nõ tenet ꝓmittere ipsum nõ esse furẽ. vt. l. iul. §. j. eo. solu. fateor. Jtem: sed debet ꝓmittere seruum nõ esse obligatũ ex furto preterito. n. õ aute ne faciat furtũ in futurum &c.

¶Ex natura cõtractus vẽditionis venit vt vẽditor ꝓmittat emptori habere licere.

Jn libello peti potest principaliter q̃ res tradat. Snia super interesse fieri põt licet res petatur.

De interesse totali deducit interesse particulare.

Quando fit condẽnatio contra non cauentem ad interesse an executio incontinenti fiat.

Et ex empto. Si non obseruetur qõ dz actio ex empto cõmittit ad interesse totale. & de eo deducit interesse particulare qõ prestitũ est si soluat in pecunia secus si ipsa res traditur. b. d. ¶Quod not. propter formam libelli. de quo dixi in. l. j. §. eo. ¶Ito. ex natura ꝛctus venire vt vẽditor ꝓmittat emptori habere licere: quozũ verborũ significatio nẽ plene habes in. l. stipulatio ista habere licere. j. de verborum obliga. ¶Secundo nota q̃ potest principaliter peti in libello qõ tradat res. ¶Tertio no. q̃ licet petatur traditio rei potest fieri condemnatio ad interesse dixi plene in. l. j. in princi. §. eodem. ¶Ultimo nota quod de interesse totali deducitur interesse particulare. ¶Quero vtrum debeat cauere cũ fideiussore vel sine fideiussore dic vt in glosſ. Item quero q̃ contra non cauentem fit condemnatio ad interesse vtrum fiat executio statim. istud est difficile glo. hic videtur dicere q̃ nõ Contrarium dicit. j. in. l. ij. de euic. & ideo dicẽdum est q̃ aut quis esset propter dolum & fit condemnatio ad duplum: & actio incontinenti. vt dicta. l. ij. §. de euic. & de tabu. ex hiben. l. locũ. §. condemnatio. aut fit absq; dolo: & tunc si ego volo estimationem eius quod interest hoc est illius dubij cuẽtus quatenus damnificari possum. & statim fit cõdemnatio & actio: vt hic. & fiet estimatio hoc modo vendidisti mihi rem dãdo fideiussorem idoneum ista res valet. g. plusq̃ non dando in illo fiet condẽnatio. vt. l. j. §. fi. heres. j. ad trebel. aut ego volo condemnationem fieri in toto in quo damnificari possem vere in futurum tunc debet differri exactio. vt l. in lege aquil. si deletũ. §. ad. l. aquil. ita dz intelligi ista glo. ¶Ultimo q̃ro que est ratio differentie inter versi. vlti. & penul. istius. §. Respon. vt colligitur ex summario. q̃ in versi. idẽq; fuit prestitũ interesse: in fi. fuit prestita ipsa res. vel intellige aliter fm glo. in versi. idemq̃. quod fuit prestita cautio ideo nulla fit exactio &c.

¶Emptor quando agit contra venditorem de euictione etiam sententia non secuta.

Quando est manifestum defensionem non superesse an debeat denuntiari venditori quod veniat ad defendendum q̃ sic.

Notorium & sententia an parificentur.

2 ¶ Pactum quod quis. Quid operetur pactum quod quis nō teneatur de enictione et dum dicitur hic quod tenetur tamen ad verum pretium: dic quod fallit in diuisione in qua si actum sit neminem teneri de enictione cum vtriusq; vtilitas vertatur et quilibet in se videatur suscipere periculum non tenebitur aliquis ad restitutionem pretij re enicta ista est glossa singularis fm Bartolum in a lege si familie. C. fami.hercis. Et q̄ videt inferri idem esse in contractu emptionis si duo insimul vnus venderet alteri vnam rem. ¶ alter alteri. ¶ diceret se nolle teneri de enictione. eadem ratiōe. ¶ tene menti dictā glossam etiam ad aliud: vt ibi vide- 1 re poteris. an autem si creditor vē- 2 didit rem hypothecatam si cum pacto quod non teneatur de enictione neq; ad restitutionem pretij cet postea contingat quod quando emptor soluat creditori pretiū imineat enictio possit emptor retinere pretium donec sibi caueatur ¶ certum est quod quādo creditor est presens ¶ vendidit rē sibi obligatam p missa est solutio p̄ tij quod si postea res euincitur creditor ille tenetur de enictione. text̄ est in. l. quidam. et ibi Bartolus de enictioni. ergo si tenetur de enictione ipse creditor sic fi anteq̄ per emptorem soluatur pretium immineat enictio de iure potest emptor retinere pretium nisi sibi legitime ¶ idonee caueatur. l. si post perfectam. C. de enictio. l. habitationem. §. j. de pericu. ¶ commo. rei vendite. et non possunt dicere dicti creditores nō teneri de enictio. in q̄ta. l. j. C. credi. enic. pigno. non debere. quia ad hoc vt non teneatur de enictio. creditor tendens requiratur quod interueniant quatuor que enumerat gl. fi. in dicta. l. j. C. credi. enic. pigno. non debe. que hic interuenisse non apparēt. sed ad hoc respondeo q̄ fallit quando expresse est cautum quod creditores vendētes non teneantur de enict. neq; ad restitutionem pretij soluēdi ab emptoribus ipsis creditoribus. vnde licet alias quis teneatur de enictio. ¶ ad restitutionem pretij tamen si non solum conuentum est quod non teneatur de enictio. sed etiam quod non teneatur ad restitutionem pretij: tunc non tenetur etiam ad restitutionem pretij. q̄uis si simpliciter esset actum quod non teneretur de enict. nihilominus eo casu videretur verū esse eum teneri ad restitutionem pretij si pretium solutum esset ita habetur hic in verbo. nisi forte inquit. ¶ hic in glossa in versi. si quis omnes. et ille intellectus communiter approbatur hic ¶ per doctores in. l. non dubitatur. C. de enictioni. ¶ in. l. j. vbi Baldus. C. de pericu. ¶ cōmo. rei vendite. ¶ notat Joan. and. in additio. Specu. in titu. de emptio. ¶ venditio. §. fina. in prin. ¶ sic non potest dici quod etiam quando est actum non solum quod non teneatur de enictio. sed etiam est actum quod non teneatur ad restitutionem pretij debeant concurrere illa quatuor de quibus per gloss. fi. in. d. l. j. C. credi. enic. pigno. non debere. ſ. quod ipse creditor sit antiquior: seu potior ceteris creditoribus. vt ibi nota. ad hoc vt dictū pactum habeat effectum: quia hoc non videtur verum. ſſam posito q̄ quando actum esset simpliciter cum creditore vendente pignus q̄ ipse non teneatur de enic. verum esset q̄ requirantur ista quatuor: tamen nō quando est etiam actum q̄ non teneatur ad restitutionem pretij videtur q̄ indistincte nō teneatur creditor ad restitutionem pretij quia si tale pactum hoc operatur in eo qui vendidit iure proprio: ¶ nō iure creditoris: vt hic. cum hic notatis multomagis hoc debet operari in creditore vēdente iure creditoris cum in talibus magis obligetur pro enic. vēditor qui vendidit iure proprio quā creditor qui vēdidit iure creditoris: vt legitur ¶ notatur in. l. cum ea conditione. ff. de enict. ¶ in. l. periculum. ff. de pignoribus. vel saltē quādo in creditore vendēte non cōcurrūt illa quatuor de quib⁹ per glo. fi. in. d. l. j. tūc creditor est in eo statu in quo est ille q̄ vēdidit iure proprio. q̄ tenetur de enic. ergo sicut ille qui tenet de enict. non obligatur ad restitutionem pretij secuta enictione si actum fuerit q̄ non teneretur ad pretiū. vt. l. pbani. ita etiaz esse debet in casu isto cū casus sint simi les vel pares. l. illud. ad. l. aquili. c. translato. de cōsti tu. melius in. l. fi. §. j. §. manda. ¶ ad hoc q̄ dictum pactum. ſ. q̄ non teneatur creditor ad pretium operetur vt. §. secus vbi nō fecit appositū bñ facit. l. talis scriptura. in ver. q̄ si forte. de leg. j. ¶ in l. precibus. C. de ī pueru et alijs subſtitu. declarando vt per Bar. et doctores i. l. iij. ff. de leg. j. circa finē. et etiam circa medium dicta. l. emptorem. §. sentētiam. hac eadem. l. necesse diceretur q̄ō quis pactum sit appositum in instrumēto q̄ō non teneantur creditores ad restitutionem pretij tamen nō debet prodesse hoc casu quo nondum pretium est solutū cū illud pactum quo promiserit q̄ō non teneantur ad restitutionem pretij sonet ad acquirendum ei exceptionē hoc casu volunt illi creditores acquirere actionem ad pretium ¶ facilius datur exceptio quam actio. l. j. §. quod autem ait. ff. de superfi. l. inuitus. §. cui damus. de regu. iur. quia respondeo q̄ō creditores non se fundant ex dicto pacto quo ad actionez suam intentandam ad pretium seu quo ad intentionem suam principaliter fundandam: quia intentionem ¶ actionem suam fundant ex solenni promissione eius facta ab emptoribus de soluendo pretium ¶ dum eis opponit exceptio p emptores q̄ō immineat periculū enictionis. tūc ipsi replicānt propter illud pactū q̄ō nō tenenť de enictio. nec ad p̄tiū. vnde ad replicandū ita fauemus replicati sicut fauem? excipienti. l. fina. ¶ ibi notant omnes. C. de edē. l. fi. §. fi. ad. l. falci. ¶ no. in. l. j. §. creditores. de eden. et ad hunc effectum bene videtur facere. d. l. cum ea conditione. in princ. j. de enict. Et ad materiam vide que dixit Cy. ¶ Bal. in. l. non dubitatur. C. de enictio. et vide hic ¶ Paul. de cast. qui allegat gloſſ. in. d. l. si familie. et quedam alia ponit. Adde q̄ operetur pactum. quod non teneatur de enict. Jo. an. in addi. ad ſpecula. in titu. de empt. ¶ vendi. §. fi. in prin. vbi vide aliam questionem.

☞ Andre. Poma. a ¶ Pactum quod quis. Vide Ro. cōſi. clxix. singu. ſuo. clxxviij. incip. col. ſi vendo rem. col. iiij.

b ¶ Si iactum. Jn prin. huius. l. c. est singularis fm Ro. in. l. ſtipulationes. in. cxxvj. col. de verb. obliga.

c ¶ Glo. no. allegat Bal. in. l. ſi ea lege. in vlti. col. C. de vſuca.

d ¶ Opp. ¶ vide q̄ō not. Bal. in. l. ſpeciei. C. de do. ¶ in. l. ſi ea lege. in. ij. col. C. de vſuca. ¶ Bar. in. l. inter ſtipulantem. §. ſacrā. de verb. obliga.

e ¶ Julianus. Jn materia huius. l. vide hic ¶ Paulum de castro. qui querit vtrum contra ſcientem vitium detur actio quanti minoris ſiuſſet empta res qui concludit quod ſic vt hic vide per eum. Jn eo. prin. an ſit dare actionem quanti minoris ciuilem et quanti minoris pretoriam. et in quo differant. Adde Bald. in. l. ij. in. ij. q. C. de reſcin. vendi. vbi refert dicta Barto. hic.

datur actio

a ¶ Pone exemplum in vno libro ¶c. dicit tamen gloſſ. in. l. j. ſ. de cōſilit. edic. quod habet locum redhibitoria. ¶ ibi eam ſequitur ſimpliciter Ange. ¶ ceteri docto.

b ¶ Sed ad ſecūdum dictum. Adde no. Bart. in. l. j. in. iij. col. in ver. opp. de. l. inſ. C. de ſen. que pro eo quod intereſt ¶c.

c ¶ Secundo modo obſtat. Adde Bar. in. l. j. in. vij. colum. C. de ſenté. que pro eo quod intereſt ¶c.

d ¶ Offerri. in p̄nci. ¶c. ſolet allegari iſte. §. quod qui eſt in moza offerēdi et conſignandi q̄ō debet titio non potest mozam tij in eo quod titi⁹ debeat allegare ſa cit. l. ſeruum. §. ſequitur. de verbo. obliga. et in aut. dos data. C. ō do na. ante nupt. l. nā cum vteriq;. ff. ne quis eū. in. c. pernenit. de ireiurā. in. c. conſtitutus. l. ediles. §. finali. de edil. edict. cū ſi. ¶c. in eo. p̄i. ¶c. Fulg. 3 in. l. filie. licet. C. de colla. intelligebat iſtum. §. q̄ō ſi emptor agit ad rem vendītā debet offerre pretium etiā ſi de pretio nō excipiatur. alias nō b poterit obtinere monetur per ea q̄ ibi pulchre notat Bal. quod ibi reprobat Lud. quia cum text. i dicta. l. filie. ſuper quo ſe etiā fūdabat Ful. dicit nō conferēti liti denegari actionē intelligitur ſcilicet ope exceptionis. l. j. in verſi. pe c titio. a bi gl. §. ad macedo. ¶ in. l. j. in principio. iuncto §. ſublata. Et ibi Bartol. ff. ad trebel. Bart. in. l. nā et postea. et ſcripſi 4 §. de iureiurā. ad. de quod Baldus in. l. vnica. in prima ¶ tertia columna. C. ne lic. tertio prouoca. allegat contra id quod tenet Fulgo. textum cum glo. in. l. ſoror. j. eodē. ¶ contra Fulgo. in terminis. §. noſtri. expreſſe tenet Bart. in. l. ſi duo patroni. §. ſi quis iurauerit. §. de iureiuran. ¶ Bal. in. l. ij. in fine. C. de his que ſub modo. ¶ Bald. in. l. traditio. in. iij. q. C. eo. titu. ¶ Bal. in. l. j. in vlti. colum. C. de vſuris. ¶ vſufruc. lega. ¶ Ange. in. l. iurisgentium. in princ. §. de pactis. vbi hoc optime probatur dum text. facit differentiam inter contractus nominatos ¶ innominatos. et hanc opinionem videtur per multa confirmare Luma. in. l. eum qui ita. §. qui ita. cl. j. de verborum obliga. Fatendum tamen est q̄ ſi iudex videt pretium eſſe ſolutum venditori poteſt etiam reo non opponenti ex ſuo officio mandare emptori agenti quod ſoluat pretium: licet ad illud non ſit actum in iudicio: vt eſt tex. nota. in. l. ſi pater. in fi. C. eo. titu. fm Bal. ibi. ſed Sali. et Fulgo. ibi contra per. l. iiij. §. hoc autem videndum. de dam. infec. tamen pro Bald. bene faciunt not. per Bart. in. d. §. qui ita. Et adde quia ibi vltimo casu poterit iudex in ſententia dicere condēno vēditorem ad tradendum rem emptori emptore pretium ſoluente non aliter. ſicut in ſimili dicit Barto. in dicto. §. qui ita. facit ad predicta: quia exceptio que vna cum actione naſcitur etiam ſi nō opponatur poteſt per iudicem ſuppleri. l. lecta. in verſi. dicebam. ¶ ibi Barto. §. ſi certum petatur. Bartol. in. l. ſi vnus. §. pactus. ſ. de pactis. et not. in dicto. §. qui ita. Sed quid ſi lata ſententia fiet executio. an in executione poſſit excipi de pretio non ſoluto vel de re non tradita. vide Barto. et quod ibi ſcripſi in. l. ſi duo. §. ſi qs iurauerit. ſ. de iureiuran. et intelligē iſtum textum ¶ per Bald. in. l. ij. C. de bis que ſub modo. ¶ in. l. ſi pater. C. de act. emp. et in. l. per banc. in iiij. colum. de tempo. appel. et an ſit nata actio pretio non ſoluto. Vide Bald. in. l. ſi tradi tio. C. eo. ¶ ibi glo. no. dicit quod ſi vigore ſtatuti vendi tor nullā exceptionē opponere poſſit: quod tamen ei permitteretur vti in re retentionis rei loco pignoris. et iſtum textum etiā intelligit Bald. in. l. i. C. ō vſu. ¶ fruc. lega. ſi a vendito reopponatur. alias non. et idem Rapha. in. l. eum qui ita. de verbo. obliga. et Angel. in. l. mater. in princi. et ibi protabatur. ſ. de pactis. et adde ad ſupradicta Bald. in. l. ſi ex predijs. C. de enictio. ¶ vide hic ¶ Dan. de castro. ¶ vide ad iſtū textum q̄ dixi poſt Fulgo. in. l. filie licet. C. de colla. dū tetigi vtrum ſit necesse q̄ iſta exceptio tu non ſoluiſti protopōnatur per venditorem. nam Fulgo. in dicta. l. filie. vt. ſ. retuli tenet contrarium. ¶ circa id quod tangit gl. i. hic vide Bar. in. l. ſi ſolutrus. j. de ſol. in ver. quero iuxta hoc pretio ſoluto ¶c. Idem ſequitur Bald. in. l. ſi traditio. in. ix. q. C. eo. ¶ Bar. in. l. ſi ſtulas. ſ. pe. ſ. de contrahē. empt. et in. l. curabit. C. eodem titu. de act. empt. ¶ ſi emptor primo ſoluit partē pretij postea ſoluat aliam partem an venditor teneatur reſtituere fructus pro rata prime partis ſolute ¶ dicitur quod ſic idem ſequitur Bart. per iura ſuperius allegata. ſed quid ſi venditor cadat a poſſeſſione an poterit agere hypothecaria. vide Baldum in. l. finali. C. commo. et in. l. eum cui. C. de actionibus ¶ obligationibus. Adde quod ille qui offert pretiū debeat realiter offerre voluit Petrus de ancharano. conſilio. cccxxxij. Quo vero ad dictum Baldi in. l. ſi pater. C. eodem. Adde quod idem voluit Baldus in additionibus ad Speculatorem in titulo de ſententia. circa principium. Quo autem ad exceptionem pretij non ſoluti. adde Paulum de caſtro. conſilio. cxliij. et de intellectu huius. ſ. vide Angel. conſi. cxliij.

☞ Andre. Poma. d ¶ Offerri. Circa materiam huius. ſ. vide Alegan. conſi. xxvij. incip. viſo libello. m. ij. col. verſi. conſulo tamen. in. j. vol.

ſto. moda Scipe

vbi volnit q implementum pendente iudicio valeat ad hoc dictū Bar to.sequitur hic ℣et.de ancha.consilio.cccc xxxij.incipiente visis diligē ter actis.ꝛ tibi tenet versiculo.vij.aduertendum quod si promisi tibi vendere aliquid pro certo pretio quantūcūqꝫ illud mihi solueres intelliga tur quamprimum poteris:ꝛ ibi per eum.Et nota quod tex.dicat offerri tūc intelligitur

si apte petatur ita Bald.in.l.secūda. 2 C.de his que sub modo. Bald.in.l. prima.vltima co 3 lumna.C.de vsu ris.et i.l.si mater. C.de actio.empt. et in lege prima se cūda columna.C. ne lic.tertio pro. cuius tamen de 4 clarationem non a puto veram per text.in lege si pa ter.in fi.C.eodem b titu.de quo vide ibi Paulum de east.confirma per glo.in.c.fina.de re scrip.ꝛ vide Ale

competit cum effectu nisi pretio integre soluto.hoc dicit.vel aliter. Ex contractu vltro ↄ citroqꝫ obligatorio non potest effectualiter agi nisi ab eo qui totum contractum ex parte sua impleuerit.hoc dicit. ¶ Nota quod dixi in summario.ꝛ ideo quā do ex parte vna contractus permittitur non fieri videtur quod ex parte sua nunqꝫ possit impleri contractus: vt nota.in lege prima. in fine magne glo.C.de pact.ꝛ lege sine apud acta.C.de transact. ꝛ lege cōruptionem.C.de vsufruc.facit lege pluribus.ff.et si placeat.ff.de verbo.obligati. ¶ Quero iuxta hoc pretio soluto pro parte nō potest agi ex vēdito ad rem vt hic. ¶ Sed quero an postea a cum soluit aliam partē possit petere fructus pro rata eius pretij quod soluit.casus est in.l.fin.in fi. ff.de fundo dotali.b ¶ Nota quod res vendita re tinetur ↄ pro pignore loco pretij. ¶ Opponitur de.l.si res.ff.de pignori.gloss.soluit tu dic res mea simpliciter etiam et absoluta non potest mihi esse obligata:sed res mea que subiacet restitutioni vel

ā.in.l.iiij.ff.hoc autem iudicium.in.v.colum.ff.de dam.infec. Panor. consilio.lxvj.in.j.volumine.et consilio.lxix.in vlti.colum.in.ij.volumi. Barba.consilio.viij.in.xiij.colum.in.j.volumine.vide etiam Alexan. consilio.xxxix.colum.j.volumine.v.ℨin.c.intātum.columna.ij.de simo. Barba.consilio.xxv.in.iiij.colum.in.iij.volumi. Et vide Alexan.consilio.xlix.volu.ij.ꝛ Alexan.in simili consi.i.col.fi.volu.i.ꝛ Areti.cōsilio lxx.colum.j.ꝛ consi.xcvj.col.fi.ꝛ Alexan.in.l.filie licet.C.de colla.ꝛ consi. lvj.volu.ij.

✠ Andre. Poma. a ¶ An postea.Vide in simili pulchram questionē quam ponit dominus Alexan.post Barto.ibi in.l.si constante.in secunda colum.ℨ.finali.ff.soluto matrimonio.et vide Panor.consilio.lxix.in ij.volumine.ꝛ consilio.lxxxv.in vltima colum.eodem volumi. Alexan. consilio.cxix.in.ij.colum.iiij.volumi.et in consilio.cvij.ꝛ cxxi.in principio.eo.volumine.iiij.et Alexan.etiam.lxxiij.colum.j.volumine.ij.ꝛ colum.ij.ꝛ consilio.cxxj.columna fina.eodem volumi.v.ꝛ Sozi.consi.cxj. et Alexan.lxxiiij.col.i.volu.v.Roma.cōsi.v.ꝛ Sozi.cōsi.cxj.in.v.ꝛ.vj. col.ꝛ seq.in quinto dubio.

b ¶ De fundo dotali.Habes hic an propter pretium non solutum ex cōtractu emptionis debeantur vsure pretij.sed dubium est quid in pretio non soluto ex pacto de vendendo an debeantur vsure ꝛ dicendum quod non quia aliud est vendere ꝛ aliud est pactum de vendendo.lege prima. C.de pact.pigno.et ibi Jac.butri.et Angel.glos.in lege in bonefidei.ff. de eo quod certo loco.ꝛ quod voluit Ange.in consilio.clxxvj.incipiē.ex forma ꝛ serie dictorum instrumentorum.et facit clementi.j.de renuntia. vbi dicitur quod aliud est renuntiare beneficium aliud pactū de renuntiando.ꝛ facit.L.si quis argentum.C.de donatio.ꝛ quod per illam legem dicit Salice.et alij in.l.in bonefidei.alias in lege legem.C.de pact.dum dicit quod aliud est donatio aliud pactum de donando. et facit lex prima.ff.de administra.tuto.ꝛ facit.l.si sterilis.ℨ.si tibi fundum.infra eodē. et.l.qui fun.ℨ.de contrahen.emptio.ergo in pacto de vendendo non potest habere locum quod dicitur in lege curabit.de actione emp.vbi emptor qui percipit fructus rei empte tenetur ad vsuras pretij non soluti quia tales vsure sunt permisse de iure canonico vsqꝫ ad probabile interesse ne quis locupletetur cum aliena iactura.ꝛ ibi glossa voluit quod separata emptione re tamen non tradita emptor agit vt tradatur res cū fructibus:an etiam vt soluat pretium cum vsuris.gloss.decidit quod sic que gloss.allegatur pro singulari.in.l.petens.C.de pact.et gloss.in.l.conquestus.de vsuris. que dicit q possunt peti vsure tanqꝫ interesse.et ibi dicit ℣et.de ancha.quod interesse nedum consistit in damno habito:sed etiam in lucro cessante vt etiam si venditor erat solitus mercari ꝛ si habuisset pecuniam in termino cōstituto lucratus fuisset in mercimoniis.bene facit quod habetur i illo.ℨ.alias.in.d.l.curabit.vbi si emptor pretio non soluto habuit rem venditor petit interesse sed ex pacto de vēdendo ista cessat:quoniam talis presumitur contractus qualis apparet in sui prima figura.l.quānis.C.si quis alteri vel sibi.c.illo vos.de pign. c.ad nostram.de empt.et vendi.et quod voluit Bal.in.c.j.de feudo in vicem.l.cōmissorie.ꝛ in.l.cum precibus.C.de probatio.ꝛ in.c.j.de feud.sed in prima sui figura sonat in pactum de vendendo ꝛ non in venditionem ergo in pacto de vendendo pensio percepta ex re pretio non soluto extenuat sortem i.pretium.vt.l.j.ꝛ.ij.de pigno.act.facit.c.i.in verſi.si sortem suam ꝛ.de vsuris.vbi est casus.facit.c.secundum.ꝛ.c.conquestus.eo.titu.quid autem sit dicendum quando in tali pacto de vendēdo fuisset datum aliquid nomine arrharū.ꝛ dicunt q sunt pro parte pretij ingta no.

in.l.fi.C.de sponsa.ꝛ in.l.titia.de verbo.oblig.ꝛ in.c.gemina.de sponsa. et presumitur mutuum illud datum nomine arrharum in pacto de vendendo quod sit pretium contractus emptionis ꝛ voluit palliare ꝛ occultare quod esset mutuum sub falso nomine venditionis sicut sepenumero videmus in simili in muliere vt possit donare viro constante matrimonio fingat se vēdere.l.si sponsus.ℨ.circa.de dona.inter virum et vxorem.cvj.q.iij.si fa cerdotes.sicut qñ mulier constituit se principalē quā do vult fideiubere l.quamuis.ff.ad velleia.xxiij.q.iij. pleriqꝫ.et ibi glo. et glo.in.l.scire leges.ℨ.de legi.quā allegat Angelus pro singulari.et Bal.in.l.non dubium.C.de legib. Ideo quando videmus istas insolitas cautelas in contractibus vo

alteri debet tradi.ꝛ sic non est mea simpliciter illo respectu pōt esse mihi obligata.pbatur in.l.sextā te.ℨ.latinus.de excep.rei iudi.

c **Si fructibus.** ¶ Fructus extantes seu pendentes videtur vendita re pensiones ꝛ cetera q̄ debenꝫ occasione rei ꝛ re debentur venditori licet cedere teneatur emptori.b.d. ¶ Circa istud vide.l.fi.ℨ.fin.ℨ.de iure fisci.ꝛ ibi dixi dicitur hic q̄ actio debet cedi ti res extat contra not.in.l.arbitrio.ℨ.de dolo.ꝛ ibi dicam ꝛ per Cy.in.l.non moriturum.C.de contrahen.emp. ¶ Item opp.j.ea.l.ℨ.idem celsus.Sol. ibi pretium succedit loco rei.vnde res non dicitur amissa hic quando res est simpliciter amissa.

1 ✠ Venditio ad mensuram quando dicat fieri.

2 Incrementum quod accedit rei vendite quādo fit venditoris.

d **Si titius.** b ¶ Alluuio superueniens ante traditionem prodest venditori ad mensuram si fuit ignorans. secus si

luit gloss.singularis in.l.si quis sub conditione.ff.de condi. institu.et ibi Bald.quod inducant presumptionē fraudis.ꝛ sic presumitur mutuum. Ideo esset vsura si peteret accessiones.facit gloss.valde singularis in.l. cum allegas.et quod ibi Bald.C.de vsu.et quod habetur in.c.significauit.de censi.cum enim ibi fit mentio pretij presupponitur quod fit venditio.l.j.ℨ.quod superficiem.et ibi Bartol.ff.de superfici.et ibi Bartol. glo.ꝛ Barto.in.l.apud celsum.ℨ.sed cum de aut.ff.de doli excep.ꝛ in.ℨ. sed legitima.in ea.l.text.in.l.finali.C.de predi.curia.libro decimo.gloss. et Bald.in.l cum dotem.C.de iure do.et in.l.j.in.vj.q.ij.pro socio.et.l.ex conuentione.C.de pactis.do.Abbas in.c.ij.de postulatio.ergo sequitur quod fuit venditio.sed cum in instrumento dicitur ex presse qō fuit pactum de vendendo apparet quod huiusmodi instrumentum cum sit in se varium et cum clausulis inconsuetis inconsuetum est quod in pacto de vendendo debeantur arrhe quod presumitur vsurarum vendicat si bi locum dispositio dicti.l.iij.C.plus valere.quo casu dixit Petrus de ancharano in dicto.c.ad nostram.de emptio.ꝛ venditio.quod licet pactum adiectum sit licitum:vt.l.ij.C.de pactis inter emptorem et venditorem.et anteqꝫ reducatur secundus emptor conquestus.tamen hoc fallit quando in pacto lucretur fructus:vt ibi.ꝛ nota per glossam in dicto.c. de reuendendo.concurrunt alie coniecture per quas presumi potest contractum fuisse simulatum et in fraudem vsurarum. Item facit ad hoc gloss.valde singularis in cap.plerique.xiiij.questio.iij.de qua fecit festum Joan.cal.in repetitione.c.nauiganti.de vsur.et Salice.in aut.ad hec in xiiij.questio.C.eodem titulo.de vsuris.et dominus Laurentius in suo tractatu de vsuris.q.viij.qui voluit quod si aliquis dedit pecuniam negotiatori:vt inde emat merces ꝛ det sibi partem lucri quod talis contractus non est licitus.si periculum spectet ad accipientem pecuniam:quia videtur esse contractus mutui.ꝛ idem voluit Baldus in.l.prima.C.pro socio.in.g.questione.et idem voluit Salice.ibi.et fic colligitur ex doctrina illius glosse quod si lucrum spectat ad dantem periculum spectat ad recipientem contractus est vsurarius.sed ita fuit in casu nostro:quia lucrum voluit ex pecunia. sicut iste qui dedit pecuniam et periculum est illius qui recipit pecuniam qui habet necesse reddere vel sibi computari,ergo est interim debitor quantitatis.l.incendium.si certum petatur.Adde quod aliud sit vendere aliud pactum de vendendo. Paulus de castro consilio.cxxxij.et eundem Alexandrum consilio.lxxij. tertio libro.an autem sit licitum dare pecuniam mercatori cum hoc quod capitale sit saluum.vide plene Roma.consilio.cxxxviij.Bald.consilio.cxxj. quinto libro.

✠ Andre. Poma. b ¶ De fundo dotali.Pro declaratione vide Alexan.in.l.ij.ℨ.fina.ff.de rebus eorum.Alexan.consilio.cxxj.in.j.colum.in iiij.volumine.cum tribus precedentibus.Are.consi.clx.in.v.ꝛ.vj.colū. et seq.in.v.dubio.

c **Si fructibus.** In prin.huius.ℨ.ꝛc.vide Bartolum in.l.si filius.ℨ.j. de verbo.obliga.vide.q.nota.per Barto.in.l.cum filio.in fi.de lega.j.et dum dicitur dic de pensionibus perceptis an petantur vt fructus vel vt interesse per emptorem.vide per Bal.in.l.si traditio.in vlti.q.C.eo.ꝛ generaliter quomodo fructus ꝛ pensiones debeantur emptori.vide omnino Bar.in.l.si.ℨ.de iure fis.hic allegata.ꝛ Bal.in.l.j.in.iiij.col.C.de vsu. et fru.lega.adde Ro.consi.g.

d ¶ Si titius.In prin.huius ꝛc.Et p ista pōt decidi.qō not.vendidi fundum exceptis cōfinibus ꝛ dixi q̄ erat duorū modiorū si reperitur maioris quātitatis an cedat emptori. Oldra.consilio.ccxxxij.cōsulit quod sciens

quandoqꝫ loquens vtitur terminis denotantibus certam mensuram: tunc non venit id quod est plus sicut est cōtra:deceptus in mensura agit ad supplementum.c.per tuas.de donationibus.quādoqꝫ vtitur terminis denotantibus species seu certum corpus licet adiiciat certum numerum vel mensuram. tunc id quod est plus cedit emptori.quia mensura vel numerus hoc casu videtur adiectus causa demōstrationis et falsa a demonstratio nō vitiat.l.demōstratio falsa.exemplū si dixi vendo tibi talem fundum sic b confinatum.quia est trium modiorum: secus si dixissem vendo tibi 2 terrā quatuor modiorum in talibus confinibus.ꝛ istis adde notata per Baldum in rubrica,C. de contrahē da emptio. in. ex ij. qōne.per dōm ℣et.de ancbara. ꝛ per Jmolam in d dicto.c. per tuas. Adde quod dicta Oldra.sibi assumpsit domi. Ange. in additio.ad speculum in titu. de emptio.ℨ.j.in fi.ꝛ vide de Paul. de cast. cōsi.cclxxvij. vbi aliam.q.

a ¶ Solutio illa est vera. Et banc solutionē approbat Bald.in.l.j.in.iij. oppo.C. de peric. ꝛ cōmo.rei vendi. ꝛ in.iiij.opposi.et adde quod notat Bar.in.l.ij.in pn. ℨ.eo.ꝛ vide etiam Bal. in.l. quisquis.C. eo.ꝛ ibi etiam in fine tenent dictum Bar.hic.

b ¶ Centum. Et cū Barto.hic tenuit et Bal. in.l.j. in.iiij. oppo.C. de peric. ꝛ cōmodo rei vendi.per Salic. in.l. j.eo.ti.ꝛ vide Bar f tolū in consilio.in questione domini Licoli de cantiano.ꝛ quod dixi post Barto.in.d.l. qō sepe.ℨ.in his.

✠ Andre. Poma. c ¶ Sed si venditor.Vide Alexan.cōsi.cxx.in.ij. col. in.ij.volu.vbi aliqua dicit in proposito.ꝛ cōsi.cxxvij.in prin.eo.volu.ij. Et vide in simili Alex.cōsi.viij.iij.col.ꝛ in materia huius.ℨ.vide Jo. and.in addi.incip.hic quereretur si venditor.refert ꝛ sequitur Bal.in rubrica.C.de cōtrahē.emp. Pau.de cast.in.l.si seruū.ℨ.eo.vide Alex.consi. cxxxiij.inci.viso processu.in.viij.col.

d ¶ Idem celsus.in princip.Nota hic valde notabilē casum in quo quis cogitur emere vel alter cogitur vendere.ꝛ istum text.not.allegat Bart. in.l.serui elec.ℨ.j.ꝛ ij.de leg.j.ꝛ ibi latius per Bal.ꝛ do.Joā.ꝛ Bal.in.l. j.in.ij.oppo.C.de pericu.ꝛ cōmo.rei vendi.Et dicit Bal.in dicta.l.serui elec.ℨ.j.quod iste textus non habet locum in alienatione facta titulo lucratiuo.allegat.l.is qui fundum.de vsufruct.lega. Sed Barto.in dicta l.serui.ℨ.finali.tenet contra.ꝛ vide quod notat Baldus in.l.j.in princ.C. communi dividendo.

e ¶ Ex vendito.Ad istum tex.vide que dixi in.d.l.curabit.ꝛc.

✠ Andre. Poma. f ¶ Possessio.Vide Alex.cōsi.cxxvij.inci.viso libello.in.ij.col.vbi in predictis obli.in.j.vol.ꝛ ibi plene Soci.consi.cxj.

g ¶ Adandani tibi.vide omnino Bald.in.l.cum per eos.C. si quis alteri vel sibi.ꝛ.l.si mutuam.C.de exercitoria.ꝛ ita etiam istam qōnem sabbati nam decidit Angelus.in.l.possessio.ℨ.fina.de acquirē.posset. scilicet q̄ domino non acquiritur actio immediate:vt est casus ibi nisi ex re seu pretio domini empta.in.d.l.procurator.ꝛ hic.Adde aliam qōnem de procuratore qui habuit mandatum ad emendū fundum ꝛ dimidiam qui emit et pretiū soluit de dimidio nomine domini aliam dimidiā partē emit nomine suo et totum possedit per xxx.annos an presc ripserit et an teneatur fructus cō putare.vide Joā. andre.in addi. ad Specu. de empti. ℨ.j.verſiculo. non nunqꝫ.

¶ Oppo.glos.de Llucius.vide Bartolum in.l.cum sti pula. infra de verborum obligatio. in verſicu. quero vtrum ista vsura ꝛc.Adde Bartolū in.l.j.C.de summa trini. et qō ibi in margine notanter scripsi et sem per allegatur glo. ꝛ quod hic not.qō in contractu venditionis debentur vsure si emptor p cipit fructus ꝛ pretium nō soluit: vt not.etiam glos. et docto.in.c. cōque sius.de vsur. ꝛ no tatur per Barto. in.l.ansulā.ℨ. vsure.soluto matri.ꝛ in.l. at qui natura ℨ.non tantum.de nego.gest.ꝛ in.l.curabit.C.eodem ti. ꝛ glo.ꝛ doc.in.l.ij. C.de vsur.ꝛ ibi la te Bal.ꝛc.

¶ In.l.sed ꝛsi qs. ꝛ hic bic colligitur vna opinio an pena conuentionis exigi possit.quia varie sunt opiniones vt habet hic. ꝛin.l.cum allegas C.de vsuris.ꝛin.l. stipulatio ista.de verbo.obli.ꝛ in.l.ij.ℨ.item si in facto.eodē titu. de verbo.obliga.ꝛ in.l.sed ꝛ si quis.ℨ.fi.si quis cautio.ꝛ in.l.vtrum.de petit.hereditа.ꝛ in.l.rogasti.ℨ.si tibi.si cer.peta.ꝛ in.c.suā.de penis. vbi per Jnno.ꝛ alios doc.ꝛ habetur in.c.si ecclesie.xxxv.q.ij.ꝛ xij.q.ij.c. fraternitatis.ꝛ Domi.post Hosti.in.c.cum dilecti.de arbi.glo.ꝛ Ange.in.d.l.sed ꝛ si quis.ℨ.fi.ꝛ in.d.l.vtrū.ℨ.fi.Archidi.in.c.cum deuotissimam.xij.q.ij. Spe.in ti.de obli.ꝛ solu.ℨ.j.ꝛ ℨ.ad primū.Adde Ro.plene ℨi.cccc. Ange.consi.lx.Bal.consi.li.ij.

✠ Andre. Poma. k ¶ Pena adiecta.Vide Alex.consi.cxix.in pe. col. in.ij.vol.Et de materia vsurarū vide que scripsi ad Bar.l.rogasti.ℨ.si tibi.si certum pe.ꝛ in.l.cum alias.C.de vsuris.

l ¶ Solitus est.Vide in.cap.ad nostram.de emptione ꝛ venditione.et in c.illo vos.de pignoribus.ꝛ in.c.constitutum.de vsuris.ꝛ no.in.l. rogasti.ℨ.si tibi.ℨ.si certum petatur.ꝛ Bartolus in.l.seruus.de conditioni.ꝛ demonstratio.ꝛ Roma.in consilio.xiiij.incipiente. licet varie reperiantur sentētie.ꝛ Postien.in.c.dilecti.de arbit.ꝛ ibi do.Anto.qui oꝛerunt q̄ pena nō possit exigi nisi quantum cōtinet interesse.ꝛ ℣et.de ancha. in consi.cxxxix.

✠ Andre. Poma. m ¶ Pena adiicitur. Vide Alex.in.l.dinortio.in.g. col.ff.solu.matri.ꝛ consi.xxvij.in.ij.col.in.iiij.volu.

a ¶Loco interesse. Idem voluit do. Lar. dicit. c. ad nostram. de emptione ⁊ venditione. vbi dicit quidam habuerat a titio centum ⁊ fecerat eidem titio venditionem de quodam fundo valente ducenta: demum per aliquod instrumentum promisit reddere predium redditis sibi centum ex hoc non potest presumi contractus vsurarius: ex quo fuit factum pactum computando fructus in sorte: alias non. sic allegat dictum. c. illo vos. de pign. illud enim quod sorti accedit est vsura. vt. l. rogasti. ff. si tibi. si certū petatur. ⁊ notatur in c. i. ff. et in dicto c. cōquestus. facit ad predicta quod voluit Lauren. de rodulphis de florentia in suo tractatu de vsuris. in secūda parte questiōe. lx. dum vult q̄ cognoscitur cōtractus vsurari⁹ ex coniecturis traditis in dicto. c. illo vos. et in dicto capitulo ad nostram. aut etiam per alias equivalentes illis per ea que dixit Joā. andree ⁊ Hostien. in dicto capi. ad nostram. que sunt secundum eum arbitrarie. et putat sufficere si ille qui contrahit probetur quod sit vsurarius: quia de facili presumit tunc contra eum tanq̄ pessimum hominum genus dixit Hostiensis in dicto capitulo ad nostram. Si autem non est vsurarius: tunc recurretur ad alias coniecturas. allegat quod voluit Joannes andree in additionibus ad Speculatorem in titulo de vsur. et Joannes Leldarinus in. cviij. questione incipiente: vsurarius. ideo dicit Baldus in. c. q̄ primo de feu. dato in vicem. l. commisi. quod alteratio contractus et et pacta insolita faciunt presumi contractum vsurarium. ergo ⁊c. domi. Anto. in dicto. c. ad nostram dixit quod paruitas pretij cū pacto de reuendēdo facit presumi contractum vsurarium maxime si factū est de reuendendo post certum tempus vel quando voluerit venditor. idem voluit glos. que reputatur singu. in. c. conquestus. et sequitur Jmol. in. d. c. ad nostram accedat quod voluit Archi. cxiij. q. iij. plericq̄. vbi dicit pone quod iste emit predium ab illo ea conditione quod si ipse velit istam tantam pecuniam reddere vsq̄ ad decennū iste teneatur ei reddere terram ill. am. ⁊ iste singulis annis ex illa terra recipit fructus tamen recepta pecunia reddat agrum retentis omnibus fructibus perceptis committit ne vsuram, quidam dicunt si hoc facit in fraudem vsurarum peccat mortaliter neq̄ a peccato vsure defenditur. sed si hoc nō facit in fraudē non peccat: quia talis contractus emptionis est licitus. C. de pactis. inter empto. l. si fundum. Sed si adijcitur hoc pactum quod emptor vēditori restituat terram infra certum tempus et vēditor emptori det certam quantitatem pecunie quousq̄ ad dimidiam iusti pretij cōtingat talis contractus iudicabitur vsurarius. l. cum hi. ff. modis de transactio. Camanda. l. per diuersas. allegat quod notatur per Jnnocentium in capitulo. ad nostram. de emptione ⁊ venditione refert postea Ray. in summa dicere quod talis contractus presumitur vsurarius ex eo. quia modicum est pretium respectu valoris rei ⁊ ex eo quia emptor consuenit exercere vsuras. allegat capit. illo vos. de pigno. et dicūt doctores in dicto capit. ad nostram. quod Archi. sequitur illud quod voluit glo. in capi. conquestus. de vsur. Jam Ancha. Ray. Jnnocen. ⁊ alij sequuntur in venditione facta cum pacto de vendendo quod de se venditio est licita. et etiam pactum de reuendendo est licitum. d. l. si fundum. licet modicitas pretij iuncto pacto de reuendendo reddit contractum vsurarium. ideo non debent lucrari fructus quia etiam esset vsura. ideo extenuat sortem

Ho-hure.

1 emptor percipit fructus: quia tūc recipit vsuras loco interesse⁹ ita tenet glo. ⁊ C. eodem. l. curabit. extra de vsuris. c. cōquestus. Ultimo querit glo. quomodo procedit. l. apud celsum. ff. labeo. ff. de doli exceptiōe. ⁊ que dicit quod habet locū exceptio doli in petitiō pene. Solutio: ibi opponit exceptio doli: quia altero debet esse contentus vel re vel pena. hic oppo. exceptio q̄ pena excedit legitimū modū vsurarum ⁊c.

¶Forma agendi in casu huius tex.

Qui timet Sctū rescindi pōt petere vt approbet.

2 **Si quis.** [b] ex cōtractu facto cum procuratore colludente vel cū minore potest agi: vt voluntas domini discernatur. hoc dicit. ¶Quero que erit forma agēdi in primo casu huius. ff. Rideo q̄ emptor aget actione ex empto ad rem vēditam: ⁊ in iudicio discernet vtrū dominus ratū habeat vel non. simile. j. rem ratam haberi. l. indebitū: ⁊ ibi dixi: vel potes dicere quod actio ex empto principaliter pponet ad hoc quod dominus ratū habeat vel reprobet ⁊ hoc habem⁹ hic necesse dicere. si enim res esset emptori tradita: tunc nō posset agere ad rē quā haberet: sed deberet agere ad hoc vt domin⁹ ratificet vel reprobet. similem modū agendi habui stis notatum in. l. pomponius scribit. in fi. de negō. gest. quod vltimū multū est notā. ¶Circa secūdum casum quero quis erit modus agendi. [c] Rideo eodē mō re nō tradita pōt agi actione ex empto. ⁊ tūc minor approbabit vel reprobabit. vel si res tradita est poterit agi ꝺ minorē directo cū dubitaꝝ ne ipse dicat se circūuentū q̄ debeat approbare cōtractū ꝺm hoc si approbauerit ꝺin dicabit sibi nec poterit petere restitutionē in integrū: sicut si ꝺ sniam fuisset denegata. vt. l. j. ⁊. l. ij. C. si sepius i integ. resti. posta. ¶ ⁊ No. ergo bene q̄ si dubito ne minor restituaꝝ possum agere: q̄ est notādum. eodem modo si tu dubitares q̄ aliquis se diceret deceptū dolo ⁊ sic rescinderet contractū ex forma. l. elegāter. ff. de dolo. posses agere quod contractum approbaret. ⁊ facit. l. si id q̄ secundum vnam lecturam. C. de decurio. libro. x. ⁊ ibi dixi ⁊c.

c **Si quis a pupillo.** [c] Clandicat cōtractus si fiat cum pupillo sine tutoris autoritate. h. d. ¶Opponitur q̄ cōtractus clandicare nō debet. vt. ff. progimo. ff. Solut. speciale est ꝓpter personam pupilli. de quo plene videbitis in. l. j. c j. de rescin. vendi. ⁊c.

Si venditor. Per hāc actionem cogit facere q̄ deuenit in ipso contractu incontinenti appositō. itē qui habet actionem ad commodū alienum agere cogitur. hoc dicit. ¶Nota nouum modum agendi: quod ago cōtra te vt agas. simile in lege cum in plures. ff. messem. infra locati. ⁊. ff. ad legē rhodiam de iactu. l. ij. ff. fina. de legatis. j. l. ij. sic ff. finali. tamen ille qui conuenitur vt agat liberatur cedēdo actionem. vt. l. ij. ff. labeo. ff. nequid in loco publico. ⁊c.

b **Edibus.** [b] Hic incipit materia lenis: ⁊ hoc intendit. Edibus distractis veniūt oia ipsis affixa: ⁊ que ibi sunt ad perpetuum vsum edium. secus in his que ad tēpus vendito fundo veniūt omnia que sunt intra fundum ad perpetuam vtilitatē fundi. hoc dicit cuz lege sequenti vsq̄ ad. l. veteres ⁊c.

i **Isterilis.** [i] **Quamuis.** ¶Licet emptor decipiatur in qualitate: actionem tū ex empto habet cōtra venditorē. ⁊ hunc casum habuistis supra.

k **Cum per vēditorem.** [k] Contra non tradētem agitur ad interesse quod est circa rem: non ad id q̄ est extra rem: nec eius habetur ratio. hoc dicit. ¶Vel sic: quando interesse petitur propter moram in non tradendo nō ge prima. ⁊ in dicta. l. ea que. ⁊ glo. ⁊ per ea q̄ ibi dixi in. l. iurisgen. ff. prestor. ff. de pactis.

e ¶Si quis a pupillo. in princ. ⁊c. per istum tex. vide quod dixi in. l. cū lex. ad si. j. de fideiusso. vide. ff. ff. progi.

c–c Andre. Poma. f ¶Actionem. Vide Alexan. consil. iiij. col. vj. vol. ij. vbi tenet q̄ legatarius potest compellere heredem vt agat ad recuperanda res sibi legatas ⁊ sibi restituat.

g ¶Nouum agendi modum. vide Bar. in. l. cum fundus. ff. si certum pe. et vide Bart. in le. cum dominus. alias est lex. dominus. ff. de condi. indebi. in fin. ⁊ in. l. quod debetur. de pecu. ⁊ expresse Bartolus in. l. si sic. de lega. j. in fine.

b ¶Edibus in princ. ⁊c. vide Barto. in. l. ij. ff. de iurisdi. omni. iudi. ⁊ vide nota. per glo. ⁊ doc. in. l. ij. de verbo. signi. ⁊ adde Bald. post Jaco. de are. in l. cetera. ff. hoc senatusconsultum. el. ij. de leg. j. per illum tex. ⁊ in. l. quesitum. ff. pap. cum seq. de fundo instr. ⁊ in. l. pe. ff. de verbo. signi. Sequitur. l. funes. quā Bar. nō legit. ⁊ per istam. l. ⁊. l. seq. ⁊. l. fundi. ff. labeo. de ciditur questio vtrū vendita domo cū columbario veniant columbi. qz aut sunt animalia que ibi perpetuo sunt mansura ⁊ venient. aut nō sunt perpetuo mansura: vt pulli: pisces: ⁊ similes. ⁊ tunc lecti: ⁊ an vendita equa vel vacca videatur venditus pullus qui sequebatur eam vide Bar. in. l. si vt certo. ff. vsq̄ adeo. ff. commo. et vidi de facto allegari hunc text. cum l. seq. quod de domo dicitur esse fistula protensa extra domum ita quod ꝺis potest vsq̄ ibi edificare. ad idem tex. in. l. si aqua. de aqua plu. ar. ratio quia vsq̄ ibi dicitur esse de domo per ista iura.

i ¶Si sterilis. Jn princ. huius ⁊c. vide Rapha. in. l. si id quod ante. j. de verbo. ob. ⁊ id quod scripsi post Jmol. ibi.

k ¶Cū per vēditorē. Jn princ. ad intellectū huius vide p Bar. in. l. j. ff. de cōdi. inde. in vlti. col. in ver. an aūt tale. ⁊ ibi. ff. nō intelligas habere locū in pecunia numerata. q̄ in illa bñ veniret interesse extrinsecū. l. liberō. in fi. ff. l. si pena. de vbo. ob. ⁊ in. l. nūmis. de in lit. iur. cū ibi no. vtrobiq̄ ⁊ q̄ non veniat interesse extrinsecū. tenet glo. pe. ⁊ Bal. in. l. cū venditorem. C. eo. refert ibi Bal. q̄ hic. mat. tenebat contrarium ⁊c.

k–k Andre. Poma. k ¶Cum per venditorem. Vide Alre. consi. ix. in fi. habetur

habetur ratio interesse extrinseci. h. d. q̄ nō. ¶Opp. quod cōsideretur interesse extra rem. vt. ff. l. iuli. in prin. fo. ibi. ¶Item opp. de. l. vna. in fi. C. de senten. que pro eo quod interest. vbi habetur ratio interesse lucri gl. fo. q̄ hodie ista lex corrigitur. Euil. tangit in. l. ij. ff. l. si. ff. de eo quod certo loco dar. in. d. l. fi. vbi ego multum plene dixi.

Si tibi fundum. Not. tex. ibi in partem ꝓtij. cui adde l. fundi partem. ff. de otraben. emp. querit glo. an cogatur rem vendere: dixi plene in. l. eum qui. ff. qui iniuriarum. si quis cautio ⁊c.

Qui domum. Jn obligationibus annuis alternatiue conceptis licitum est quolibet anno variare. hoc dicit. ¶Oppo. de. l. si ex toto. ff. j. de leg. j. Sol. glo. j. in eo anno variare nō potest: sed pro toto illo anno debet habere domum vel. g. sed pro sequenti anno potest variare. Sed contra hoc q̄ stipulatio annua vna est. vt. l. sicuti. ff. j. de ver. obli. ergo semel potest tantum eligi pro toto tempore non singulis annis. vt. l. si ex toto. ff. de leg. j. Solu. illud est verum quando per stipulationem simpliciter queritur creditori ⁊ ab eo nihil est implendum. secus si per eum aliquid esset implendum tunc enim pro quolibet anno vna stipulatio esset vt. l. seruus cōis meus. ff. j. de stipulatio. seruo. ita in ꝓposito ille qui sibi excipit non est creditor simpliciter sed prout est implendum: tenetur enim vti arbitrio [a] boni viri: ⁊ pro quolibet anno dicitur vna obligatio ideo variatio admittitur. ¶Item oppo. de. l. in cause. in fin. ff. de procur. gl. non soluit Solutio. ibi erat vna administratio ideo non potest variare. hic vero erant plures obligationes ⁊c.

b **Siquis seruum.** [b] Qui manumittit seruum ad interesse in quo venit quicquid haberet si manumissus non esset. h. d. ¶Vel aliter propter necessitatem precedētis contractus valet pactum de futura successione. h. d. ¶Oppo. quod pactum de futura successione non valet. vt. l. fi. C. de pac. Solu. hic fit pactū istud est de necessitate precedētis cōtractus. dixi in. l. stipulatio hoc modo concepta. j. de ver. obli.

Iseruus. Res empta per seruum fructuarium acquiritur ei ex cuius peculio soluitur pretium si soluatur vsufructu durante als indistincte acquiritur domino.

Seruum tuum. Jstum. ff. habes de verbo adverbuz in. l. cum fundus. ff. seruum tuū ipsum dens. ff. si cer. peta. ideo examina eū vt ibi per gl. ⁊ doc. ⁊ breuiter hoc intendit. Ab eo q̄ ex re mea factus est locupletior possum cōdicere ⁊ ipse a me quod expedit repetit. hoc dicit.

Seruo. Qui fideiubet pro seruo vendente tenetur sicut si fideiuberet pro libero homine. h. d.

c **Qui pendentem.** [c] Si venditor re non tradita agit ad pretium exceptiōe repellitur post rem traditam si emptorem impedit alijs actionibus competentibus conuenitur. h. d.

1 ¶Actio ex contractu ita informatur per pactum incontinēti appositum vestitum sicut per pactum nudum.

2 Stipulatio sequens nouat actionem ex contractu quando continet illud idem quod principaliter veniebat. secus si continet illud quod contractum informat.

3 Due actiones pariter principales ad idem tendentes quod vna nō tollitur per aliam.

4 Actio ex vendito quod non nouetur per stipulationem penalem.

5 Actio ex stipulatu vt fiat quod conuentum est an nouetur per stipulationem penalem.

6 Jn nouatione que olim fiebat per stipulationem penalem subsequtā nil nouatur.

7 Per stipulationem penalem quando nouetur prima obligatio.

8 Lex si quis maior. C. de trāsac. quod intelligi debeat in contractu sponte facto.

d **Recdia mihi.** [d] Actio ex vēdito informata nō nouatur per stipulationē penalem sed ex actione secuta stipulatio penalis per eam ope exceptiōis perimit ipsaqz p actionē ex stipulatiōe penali ipso iure tollitur quatenus concurrit. h. d. ¶Diuide. primo ponit thema. ¶Secundo rñdet ad ſtiōni tacite resultanti ex predicto themate. ¶Tertio respōdet cuidam questioni tacite resultanti ex predicta responsione. ¶Quarto rñdet cuidaz alteri questioni resultanti ex secunda rñsione. secunda ibi: rñdet. tertia ibi: ⁊ si consequutus. quarta ibi: si ex stipulatu. Et sciendum est q̄ prima pars habet duas lecturas. secunda vnam tāntum. tertia habet tres lec. quarta vnam tantū. ¶Pono casum fm illā lecturam quā credo veram per totā. l. pone vendidisti mihi ꝺdia ꝓ certo pretio: ⁊ conueni pacto nudo vt scriberem tibi libz̄ q̄ si non faceres promisi penā per stipulationes. ecce thema ex quo sequitur hec questio tacita si nō feci q̄ cōueni: ⁊ sic stipulatio penalis est cōmissa vtrū actio ex vendito informata ex pacto incontinenti appositō nouet per stipulationem penalē si est cōmissa. Sequitur secūda particula in qua est rñsio ⁊

rñdet iurisconsultus q̄ per stipulationem penalem cōmissa actio ex vendito non nouaꝝ neq̄ perimitur ꝫ possum agere ex vendito ad interesse anteq̄ agam ex stipulatu ad penā. h. d. Sequitur tertia particula ibi ⁊ consecutus. in qua sic pono casum vide q̄ actio ex vendito non tollitur per stipulationē penalē ipso iure. ¶Sed quero vtrum ex actione secuta per actionē ex empto vel vēdito ad interesse stipulatio penalis tollatur per illam ex actionem. Rñdet iurisconsultus q̄ stipulatio penalis non tollitur per illā exactionē ipso iure sed ope exceptiōis doli si tantū fuit interesse quātum erat in pena. h. d. ¶Sequitur quarta ptcula ibi sed ex stipulatu in qua pone casum sic. Vidi q̄ actio ex stipulatu ad penā tollit per exactionē secutam per actionē ex vendito ope exceptionis. qd econuerso si prio egerit actione ex stipulatu ad penā ⁊ exegit an tollaꝝ actio ex vendito ad interesse rñdet iurisconsultus q̄ tollatur actio ex vendito ad interesse ipso iure quatenus concurrit cū ipsa pena exacta sed in eo q̄ excederet nō tolleretur. h. d. ¶Verum habes lec. in hac. l. ⁊ quia alie lec. sunt ideo reassumo quālibet partē. ⁊ prima ps legitur duobus modis. ¶Uno mō q̄ fm pactum appositū in venditione fuerit nudum vt posui in casu. ⁊ fm hoc non hz contrariz. ¶Scdo modo legit q̄ fm pactum de faciēdo aliquid fuit stipulatione vallatum. Et fm istam lec. op. extra gl. qui pactū est stipulatione vallatū agitur actione descendente ex ista stipulatione: vt insti. de verb. ob. in prin. non actione ex vendito informata. Respōdeo q̄ potest agi vtraq̄: ⁊ fic no. fm istā lect. quod 1 actio ex contractu ita informaꝝ ꝑ pactū inconti nenti appositū vestituz sicut per pactum nudum.

¶Scdo opp. qñ stipulatio continet illud q̄ de c nit in contractu actio ex contractu nouaꝝ per illaz stipulationē. vt. l. duo societates. ff. ꝓ socio. ⁊ ibi no. fm gl. ergo hic si pactum scōm fuit stipulatione vallatum actio ex vendito nō cōpetit ad id q̄ deuenit in pacto: ⁊ si competeret nouareꝝ. Rñdeo q̄. d. l. duo. ꝺz aliter intelligi vt ibi dixi: ⁊ sic non 2 obstat sed intelligēdo fm gl. dic q̄ ⁊ stipulatio sequens nouat actionē ex contractu qñ continet illud idem q̄ in contractu principaliter veniebat secus si continet illud q̄ contractū informat non principaliter in contractu veniebat: vt hic. ⁊ istud est scōm notabile. ¶Venio ad secundam partē et ista hz vnam lec. tantū fm omnes. ⁊ quod actio ex vendito informata non tollit nec nouaꝝ ꝑ cōmissionē stipulationis penalis. hec sunt diffinitiua cōtraria que dicā in sequenti pte vt seruum ordinem glo. ¶Venio ad tertiam particulā ibi. ⁊ si consequutus ⁊c. que legitur tribus modis. Primo mō q̄ egit actione ex stipulatu ad penā: querit vtruz tollatur actio ex stipulatiōe interposita vt fiat q̄ cōuenit. Respondeo q̄ ope exceptionis tollit hāc lect. ponit illa glo. paruula super verbo fuerit ibi vel dic q̄ tantum. etiam hec lec. non placet. primo quia non ꝫgruit litere. supra enim dixerat q̄ poterat agi ex vendito: vnde verosimiliter debemus intelligere q̄ sequitur. ⁊ si consequutus fuerit. s. p actionem ex vendito. Preterea actio ex stipulatu vt fiat q̄ conuenit competit ad interesse. ergo ex actione secuta ex stipulatione penali inquantum concurrat cum interesse debet tolli ipso iure sicut actio ex vendito que similiter ad interesse cōpetit: q̄ eadem est rō vt videbitis. j. ideo alij legunt alio modo scilicet q̄ si actum fuerit actione ex vendito informata ad interesse tollitur actio ex stipulatu vt fiat quod conuenit. ⁊ sic non loquitur de stipulatione penali. hec lec. ponitur in pri. magne gl. ponitur etiam in prima glo. ¶Ad hanc lectu. opponi. secundum glos. quando sunt actiones due pariter principales. vna non debet tolli per aliaz 3 vt. l. generaliter. ⁊. l. si reus. j. de fideiusso. ⁊. j. de re. iur. l. nemo. ff. quoties habet. Sz hic est huiusmodi: quia ita est pncipalis actio ex vendito sicut ex stipulatu: vt fiat quod conuenit ⁊ econuerso. Sol. gl. quod illud contingit per quandam consequentiam. nam actio ex stipulatu vt fiat q̄ ꝺuenit tol

a ¶Arbitrio. patet in. l. huic stipulatiōi. in fi. ff. vsufru. quēad. ca. iuncta. l. j. et. ti. ⁊ q̄ talis fructus cōpetat ꝑsone. ptz q̄ non transit ad heredes. l. habitatio. C. de vsufru. l. si habitatio post ꝑn. ff. de vsu ⁊ habita. ⁊c.

b ¶Si q̄s seruuz. Jn ꝑn. huius ⁊c. adde tex. ⁊ ibi nota. gl. ⁊ bar. in. l. si cōstante. ff. si vir. fol. mat. ⁊c.

c ¶Qui pendētē. in prin. vtruz impediens aliquēvt iure suo teneatur iniuriarū. ad hoc allegat istum tex. bal. in rubri. C. de vsufru. q̄ sic.

d ¶Predia. in pn̄ci. vide quod hic scripsi post Bal. in. l. cū ꝑpons. in ꝑn. C. de trāsa. ⁊ Bart. in. iij. col. in. l. petens. C. de pac. venio ad aliā gloic latius per doc. f. l. si duo. ff. j.

c–c Andre. Poma. ¶Predia. Ad intellectū hui⁹. l. vide Ange. in. ff. omnes autem. in vj. col. ver. tu aūt dicas. institu. de actio. ⁊ in. l. seruꝰ.

litur per stipulationem penalem. stipulatio penalis tollitur ex actione secuta per actionem ex vendito: ergo per quandam consequentiam tollitur stipulatio vt fiat quod conuenit. ita dicit glos. hoc non placet. primo. q̄ cum actio ex vendito & actio ex stipulatu ad id quod conuenit competat ad interesse & eodem respectu ex actione secuta tollitur vna per aliaz ipso iure sicut cetere persecutozie: vt l. si pro fure. ſ. de condi. fur. ſ. de excepti. rei iudi. l. iiij. C. l. iij. Preterea frustra hoc diceretur quantuz pene nomine stipulatus est. nam cum tantum sit interesse si agitur actiõe ex vendito respectu eius quod non est factum quod cõuenit: quantū si agatur ex stipulatione vt fiat quod conuenit. semper tolleretur vna per aliam; nec etiam querenduz de excessu cū ibi non sit. & ideo alij legunt. ¶ Tertio modo aduerte scilicet quod hic queritur si actum fuit ex vendito. an tollatur stipulatio penalis. et hec est vera: vt dixi in positione casus. licet quidā dicant q̄ō hic casus non est in bac. l. ſ hec vera. vide glos. que etiam ponit sic: vide ibi eam: si agetur &. & ista lec. est vera que tamen patitur fortissima contraria: vt dicam in parte sequēti. ¶ Venio ad quartam partem si ex stipulatu &. hec pars habet vnam lectu. secundum omnes scilicet quod si primo actum fit ex stipulatione ad penaz actio ex vendito tollitur ipso iure in eo quod concurrit ſ hic videnda est ratio quare actio ex stipulatu penalis non tollitur ex actione secuta per actionem ex vendito ope exceptionis: sed econtra ipso iure. glos. reddit rationes: tene primam rationem que est vera. & tene glo. ibi. licet secus sit ecõtra. vbi ponit hunc casum & istam rationem. vide glo. istā dicebam vobis que est ratio diuersitatis q̄ō actio ex stipulatione penalis &. dixi q̄ teneres primam rationem glo. & ex hoc sequitur q̄ si primo actum fuerit actione ex stipulatu vt fiat quod conuenit et secutus fuerit interesse. actio ex vendito infozmata ipso iure tollatur. q̄ similiter ad interesse datur quod cessat per actionem. Istis lectu. sic expliCatis habes ex. l. ista q̄ actio ex ſ vendito non nocet natur per stipulationem penalem. Item q̄ actio ex stipulatu: vt fiat quod conuenit similiter non nocet natur per stipulationem penalē. sed cõtra hoc oppo. quod imo nocet natur. vt. l. obligationum fere. in fi. ſ. de actio. & obli. vel si dicas quod fuit actū ne nocetur vtrūq̄ poterit peti vt. l. ista stipulatus in fi. ſ. de no. ¶ Huius timore quidam concedunt contrarium. ſ. quod nocet ex & q̄ō hic dicit de exceptione intelligitur de exceptione facti nō iuris & si dicas: ergo eodem modo tollitur vna per aliaz cuius contrarium vult dicere iste text. dicit glos. in alio est differentia quam in his. vide glo. ibi item ad id quod hic dicitur vsq̄ ibi. est & alia differentia. Ista sol. non est vera: quia text. directo dicit q̄ actione ex vendito potest agi: ergo non est sublata. Item text. facit differentiam vtrum tollat ipso iure an ope exceptiōis ergo lo quitur de exceptione vera. vnde alij dicunt: vt sequitur in glos. quod actio ex stipulatu vt fiat quod conuenit cū sit contracta verbis tollitur per actionem penalem ipso iure. actio ex vendito que contrahitur cõsensu nõ tollitur per stipulationem penalem sed p exactionem factam ex ea. vide glo. ¶ Nō. ista ſ solu. quā videtur tenere Dy. de no. ope. nun. l. in prouincia. li. in distinctione magna tamen hec solu. non placet: quia est contra text. in. l. apud celsum. ſ. labeo. de doli excep. & ſ. de verbo. obli. l. qui rome. ſ. duo fratres. vbi si precedit stipulatio non nouatur ex sequenti stipulatione penali. vnde quidam alij distinguebant aut precedit obligatio bone fidei & non nouatur: vt hic. aut stricti iuris et nouatur vt in contrarijs. ista reprehenditur p eas dez leges. Alij vt Guil. de cu. in. l. rescriptum. ſ. si pactum. ſ. de pac. dicit: aut precedit obligatio iurisgentium & non nouatur per stipulationem penalem: vt hic & l. si quis a socio. ſ. pro socio. aut obligatio iuris ciuilis. & tunc nouatur: vt. l. obligationum fere. in fi. Ista opin. non placet primo text. & glo. in. l. j. C. de iur. emphy. Constat enim quod cõtractus emphyteoticus est de iure ciuili & non nouatur per stipulationē penalem. Preterea probatur per dictam. l. apud celsum. ſ. labeo. & dicta. l. qui rome. ſ. duo fratres. Quid ergo dicemus. breuiter opi. mea est in hac materia. aut precedit obligatio ex causa onerosa. & tunc nouatur per stipulationē penalem subsecutā siue sit stricti iuris siue bone fidei siue iurisgentium siue iuris ciuilis quocunq̄ modo contrahitur vt hic & l. si quis a socio. ſ. pro socio. & dicta. l. apud celsum. ſ. labeo. & l. qui rome. ſ. duo fratres. aut precedit obligatio ex causa lucrativa. & tunc nouatur per sequentem stipulationem penalem: vt. l. prima. ſ. de penu. le. et. l. pri & l. ita stipulatus. in fin. alij vt Ilio dicunt & nunc intro glo. ibi vel melius secundum Ilio. quod hic fuit actum expresse ne nouaretur secundum ista tempora. hodie non fieret nisi ageretur vt. l. si. C. de noua. istud non placet quia quod hic fuerit actuz est diuinare. ad illud quod dicitur quod hodie non fieret nouatio nisi ageretur dico q̄ saluā & renentia hodie nil est immutatum in nouatione que fiebat olim per stipulationem penalem subsecutam. sed. l. fin. C. de noua. & insti. quib. mo. tol la. obliga. ſ. preterea. loquitur de nouatione que fit per stipulationem eque principalē sicut actio prima non de stipulatione penali q̄ accessorie venit. alij dicunt & sum in fi. glo. quod hic videbatur pena apposita causa limitādi interesse nō loco pene quod totum est diuinare. vnde de hoc non curo. Cum ergo & queritur vtrum per stipulationem penalem nouetur prima obligatio. dic distinguendum: aut obligatio precedens fuit liberatoria & non nouatur: vt. l. rescriptum. ſ. si pacto. ſ. de pactis. quod dic vt ibi. aut fuit obligatoria. & tunc aut pena apponitur loco cõtemptus. aut loco interesse: primo casu non nouatur. vt. l. si rez. ſ. de arbi. secundo casu aut pena adiicitur loco particularis interesse aut loco totalis. Primo casu non fit nouatio. vt in toto titulo de ysuris. imo potest peti vna cum principali. aut apponitur loco interesse totalis. & tūc aut precedit conuentio ex causa lucrativa. aut ex causa onerosa. vt. ſ. dicit predicta plenius examinaui in. l. ista stipulatus in cõtrarijs vltime partis. ſ. de verb. ob. vbicunq̄ aūt dixi per penalem stipulationem nouari precedentē intellige nisi in contrariū actum sit. vt. d. l. ista stipulatus. in fi. & l. qui fidē. ſ. de transac. item vbicunq̄ in ratum est vt. l. si quis maior. C. de transac. que. l. ſ intelligi in contractu sponte facto. Si enim aliquis contraheret necessitate imposita per iudicē posito q̄ō iuridice dispositio illius. l. si quis maior. non haberet locū: dicit enim nullo cogente imperio vt ibi patet q̄ō est no. ¶ Venio ad aliam gl. dicit hic in text. in fi. quod ex actione facta per stipulationem penalem tollitur actio ex vendito ipso iure. Contra imo ope exceptionis. vt. l. item si duo. ſ. si quis cauti. Sol. ibi agebatur contra plures hic contra vnum. ¶ Op. ad idē de peti. heredi. l. nec vllam. ſ. pe. Sol. vt in glo. ¶ Opp. de. l. q fidē. ſ. de transactio. Sol. ibi fuit actum q̄ō vtrūq̄ posset peti. idem si fuit iuratū vt. d. l. si quis maior. ¶ Vltimo habes hic quandam gl. que est additio que incipit seq casus no. & est noua additio & obscura & reget suppletione ibi per exactionē ex vendito imo ipso iure & vtrāq̄ cõpetit ad interesse vt in gl. magna tangitur & dixi. ſ. ea. l. dicit glo. primus in gl. secundus in text. dic imo etiam in text. & glo. secundum diuersas lec. Dicit gl. nec in text. nec in gl. dic imo etiam in text. & glo. secundum diuersas lect. dicit gl. nihil hic dicitur dic sed solum de actione ex vendito informata a pacto incontinenti appposito.

Aures. [e] Quando quis a seipso euincit habet actionez ex empto. boc dicit. concor. l. ul. ſ. si fundum. ſ. eodem &c.

[1] Quando res mea est penes te sine causa possum illam condicere.

Seruus. Si seruus furtum facit dño eius peculium diminuitur si vero postq̄ desijt esse dominus tunc quantuz peculium est dño nouus conuenitur. h. d. no. in fi. q̄ si res mea est penes te sine causa possum condicere. dixi plene in. l. si res mea & tytium. ſ. si cer. peta.

Si sciens. [f] Qui vendidit rem alienam scienter propter dolum bac actione conuenitur anteq̄ res euicta sit secus si ignorans. h. d. ¶ Nō. q̄ quandoq̄ quis vult agere contra debitorem suum: quia scienter vendidit rem alienam: & tūc potest agere etiā anteq̄ agatur actione ex empto vt hic. item ex stipulatione doli qua p misit dolum malum abesse a futurum ergo esse si interessit. q̄ic̄ vult agere de euictione: & tunc non potest agere nisi re euicta fm formam. l. euicta. ſ. de euic. quandoq̄ vult agere quia res non defenditur: & tūc potest agere etiam si res nō sit euicta. vt. l. si plus vel minus. ſ. de euic. & est multum aduertendum in modo concludendi &c.

[1] Re vendita & ablata per vim liberatur venditor nisi sit ablata p̄ pter inimicitias venditoris.

Sea res. Venditor non tenet de casu fortuito tenetur tamē cedere actiones occasione rei cõpetentem. h. d. ¶ Not. q̄ re ablata ſ per vim venditor liberatur nisi vis ista sit illata propter inimicitias persone vēditoris: quia tunc videt res esse perdita sui culpa: vt. ſ. tit. j. l. si merces. ſ. culpe. ſ. l. sol. mat. l. pe. in prin. &c.

Uterq̄ vestrum. [g] De duobus emptoribꝰ ille est potior cui est possessio tradita. Ď dicit. Si quis

[a] Venditor. Impn. huius. l. &c. vide bal. in. l. si traditio. i. viij. q. C.

Andre. Poma.

[b] Firmius. Alde ang. an tractatus sio. de serui. vba. pdio. questio. elxxxix. sub rubr. de fistula. et videbart. ſ. in. l. iulia. ſ. fi. vbi scripsi. ſ. eo. ti.

[c] Quero. in pnc. l. &c. et ad banc. l. vide etiā gl. ? bal. in. l. j. in. ij. op. C. de edi. act. & addebar. in. d. l. 2tra. & Bal. in. l. ij. C. de peri. & commodo rei vendi.

Andre. Poma.

[c] Quero. Vide alex. cõs. cxiij. ij. vol. v.

Andre. Poma.

[d] Inducit. vide ro. sing. cclxxxv.

[e] Quintus mutius. & qs fit effectus venditionis arboz pendētiū. adde bal. in rub. C. de ?trabē. empti. in vlti. q.

[f] In vēditione. allegat banc. l. ad q. bal. in. l. fi. ſ. fi. C. cōia de le. &c.

[g] Si duoz̄. Inprin. &c. nō est alibi fz Bal. in. d. l. sicut. in fi. C. & ? & de gl. no. vbi bar to. in. l. si quis domum. in fi. prin. ſ. loca. & vide bal. in l. fin. ſ. preterea. p istum text. de vsu fructu. de leg.

Andre. Poma.

[g] Si duoz̄. vide pan. de cast. cõsil. cccxxxvij.

[b] Nō. primū dictū. & ad hoc dicit istum text. esse no. bal. in. l. j. in fi. C. de pericu. & commo. rei vendi.

[i] Qđ interesse. vide barto. in. l. j. in iiij. colū. C. de sententia. que pro eo qđ interest.

Andre. Poma.

[i] Qđ interesse. vide alex. ?si. l. qrvij. col. ij. vol. ij.

[k] Dōt recuperare. adde glos. et bal. in. l. si cõtrouersia. de euic.

Andre. Poma.

[l] Contra autorem. Limita hoc nisi pmissum sit per venditorē em

[a] Si quis a me. Si qs contrahentiū ex falsis mensuris decipiatur potest p hanc actionem habere recursum. h. d. Licet quis agere possit p singulis rebus potest tamen cogi vt agat de omnibus. Licet emantur plures res vno pretio dicitur tamen vna venditio.

Et si vno. Nō. q̄ pōt quis agere de singulis tamen potest cogi vt de omnibus agat: vt. l. non est nouum. ſ. e. ¶ Itē no. q̄ ex eo quod vno ptio fit emptio plurium rerum vna dicitur emptio vt l. cum duo. j. de duo. re. & l. scire debemus. ſ. de verbo. obli. & ibi dixi.

Quid est dicere in instrumento promisit dare liberam possessionem.

Si quis fundum. Evicta seruitute agitur ex empto non de euictiõe. h. d. habes in l. qđ ad seruitutē. ſ. de euic. ¶ Nō. q̄ ? si dicatur in instrumento venditionis promisit dare liberaz possessionē &c. qđ si quis vadat per eam possessionez non dicitur libera de quo dixi in l. motus. ſ. pater. de le. ij. tetigi in l. vim facit. ſ. de vi & vi ar. &c.

Venditor. [a] Ante traditionem venditor tenetur ad custodiam propter quam etiam debet de damno infecto cauere &c.

Sicut. Dolus venditoris nō p dest emptori. h. d.

Venditor. Firmius. [b] Fistule canales cedunt domui. hoc dicit.

Qui sciens ordinationem factam per superiorem quod aliqua res venderatur minori ptio soluto. si vendit pro maiori pretio quam fuerit ordinatum tenetur.

Quero. [c] Generalis cõuentio nō pdest venditori vbi specialiter scit nec expressit. h. d. ¶ Nō. istā l. q̄ videtur facere cā circūuenienti eo ipso quod scit. vt. l. j. in fi. C. eo. Inducitur ista ?. l. ad. q. de facto quidam qui vtebatur in palatio cognouit quod informatio ordinata erat q̄ frumentum venderetur pro modica quantitate nec erat adhuc publicata: vendidit tibi frumentum p maiori ptio nec certio zauit te certe videtur tenere ad interesse & ita glo. sentit in. l. contra legem. facit. ſ. de leg.

Quintus mutius. [f] Qui emit arbores extantes non facit eas suas donec a solo separant & ideo vendicare non pōt: sed aget ex empto. hoc dicit.

In venditione. [f] Emptori decepto succurritur per actionem & per exceptionem. hoc dicit. glo. ponit tibi casum vide eam.

Duozum. [g] Si venditor sit in yna re deceptus per ignorantiā & in alia decipit dozhorum inuicē fieri cõpensatio quē casum not. q̄ nouus casus est. ¶ Item. l. intelligo qñ venditor fuit ignorans secus si sciēs. & sic in dolo: tunc enim non cõpensat lucrum cuz dāno: vt. l. si negotia. ſ. de neg. gest. Itē intelligo qñ fuit vna venditio: vt proponit in text. secus si plures & separati contractus fuissent: vt. l. si quis negotia alienā. ſ. de neg. gest. & ibi dixi.

Qui perdit ius patronatus serui empti p eui ctionem quod habeat actionem ex empto.

Habens libertum qñ videatur locupletior.

Interesse expensarum qñ nō debeat excedere duplum pretij conuenti vel cōmunis.

Quādo agitur ex empto de euictiõe in spicitur valoz rei tempore quo euincitur.

Qui potest expensas recuperare ab alio euincente quando non possit habere regressum cõtra autorem suum.

[6] In electione liberti est quem habeat patronum.

Etyus. Emptor serui ppter cõmoduz iuris patronatus euictuz hz actionem ex empto [m] ité interesse sumptuū non debet excedere duplum rei contra ignorantem. secus si contra scientem. h. d. cum. l. seq. ¶ Not. ? primum dictum. [b] quod si perdatur ius patronatus cõmittit actio ex empto per euictionem & licet dicatur als [2] q̄ ? qui habet libertum non videtur locupletior vt. l. placet. in prin. j. de lega. ij. & l. non videtur. de re. iur. tamen in casu proposito contra eum a quo [n] quis habet causam onerosam dicitur locupletior qui habet libertum et si insp atronatus perditur videt eius peculiariter interesse: & sic habet actionem ex empto. ¶ Secundo not. ? q̄ interesse impensarum non debet excedere duplum pretij conuenti vel communis quod est verum nisi agatur contra scientem: vt. l. idem iul. ver. in omnibus. [4] quod no. quia singulare est. item no. quando ? agitur ex empto de euictione inspicitur valoz rei quo [o] tempore res euincta ex stipulatio. vt hic & in glos. fi. [p] ¶ Itē no. ? q̄ potest recuperare [k] expensas ab alio [5] euincente non potest habere regressum contra au [k] torem suum nisi autoz fuerit sciens. [l] ¶ Vltimo not. [l] [6] ? q̄ est in electione liberti quem habeat patronuz vt hic. ¶ Oppo. de. l. j. ſ. de prescriptis verbis. ſol. vt ibi dicemus. [q]

Si quis alienā. Jus superueniēs creditori prodest emptori. h. d. q̄ō no. ¶ Op. duobus modis & solue. vt in glo. & materiā istam plene dixi in. l. rem alienam. ſ. de pignoza. acti. et in. l. si cui. ſ. de vsufru.

[1] Stipulatio penalis q̄ non nouet nec perimat actionem descendentem ex contractu emptionis.

[2] Emptor quod non possit petere rem cum fructibꝰ a die qua soluit debuit.

[3] Qñ petitur pena an poterit etiam peti interesse.

Ucius tityus. [m] Pena ité dit defunctus [n] potest exigi ab herede & cõmissio pene nō impedit quin posset peti pena interesse & vsura. h. d. bona lex est ad materiam nouationis. ita intelligit glo. ¶ Nō. ? quod stipulatio penalis non nouat nec perimit actionē descendentem ex contractu emptionis: vt no. plene in. l. [2] predia. ſ. eo. ¶ Secundo no. ? q̄ emptor non [o] potest petere rem cum fructibus a die qua soluit debuit: sed si mul potest petere rem & pretij vsuras a se magime solutas si ipse vsuras prestitit alteri: vt hic in fi. ¶ Op. de. l. iul. ſ. item papi. ſ. eo. Sol. hic pena fuit adiecta facto. ibi solutioni quantitatis. [3] ¶ Querit glo. ? quid potest consequi emptor. [p] dicit glo. quod tria. vide gl. de eius responsione val de miroz. & illud esset verum si pena esset promissa rato manente pacto: vt. l. qui fidem. ſ. de transac. alias si petitur pena non potest peti interesse nisi quatenus est vltra cõcurrentem quantitatē. alias nisi vsq̄ ad concurrentem quantitatem: vt. l. predia. ſ. eo. & l. si quis a socio. ſ. pro socio. Quod autem hic dicitur quod potest pena peti & interesse & vsura intellige in eo quod interesse penam excederet ita debet intelligi.

Etyus. [q] Venditor tenet emptori declarare & ostendere cum expediēs fuerit. h. d. quod no. q̄ potest tota die contingere. ¶ Opp. quod non cogatur quis ostendere instrumenta vt. l. certe. ſ. fami. herci. & C. de fideicõmis. l. instrumenta. Solu. fateor q̄ō non tenetur tradere instrumenta originalia sed bñ cogeē ostendere & si expedit copiam facere vt hic. & l. fi. de bo. auct. in. pos. ¶ Item opp. de. l. fi. ſ. cū seruo. & ſ. fi. ſ. de contraben. emp. Sol. gl. tribus modis & quelibet soluti opotest esse bona. teneas menti &c.

Qui p cõclusionẽ. Qui decipit emptorẽ supponẽdo colonum bac actiõe tenet ad interesse.b.d.

Preti. Que veniunt iudicis officio mercenario principaliter peti nõ pñt b.d.facit.l.iiij.C.depositi. ¶No.quod officium iudicis non presupponit actionem: seu obligationẽ: vt.l.quintus mutius.j.de an.le.

1 ☞ Liberato vno ex contrahentibus ex dispositione legali aliter effectualiter non tenetur.ꝛ quo procedant.nu.3.

2 In contractibus notatis qꝫ hꝫ locum cõditio ob cãm si ex dispositione legali non impleat.ꝛ nu.5.

4 Si emptor soluit pro parte sua gabellã ꝛ vẽditor non.ꝛ sic ex parte sua contractus est nullus.an sicut emptor est liberatus: ita ꝛ venditor.

5 Qua actione agit emptor ad rem recuperandam.

Bona fides. Liberato vno tẽtur contrahentibus ex dispositiõe legali: alter effectuali ter non tenet. Itẽ in t cõtractibus nominatis hꝫ locũ condictio ob causam si ex dispositione.l.non impleat.b.d.quam.l.no.ad multa. ¶No. ꝑ primã partẽ summarij concor.dat.ª5.de rei vẽ.l.cũ emptor.§.fi.ꝛ.l.fi.j.de accep.qõ intellige vt dixi in.l. si conuenerit.5.de pac. Itẽ intellige qñ cõtractus ab initio valuit ab vtraꝙ parte: vt.l.iul.§.si quis apud.5.eo.ꝛ in eo cuius dolus dedit causam contractui vt.l.eleganter.in princi.5.de dolo.tunc emptor potest teneri vnus hꝫ alter non teneatur b̃: tñ ei q non habet alterum obligatum succurrit ope exceptionis si possidet.non aũt iure actionis si tradiderit: vt.l. emptionis.§.item si emptor.5.de contraben.emp.ꝛ no.per gl.in.l.ex causa.§.i.5.de min.ꝛ ista faciunt ad.q. t pone qꝫ emptor soluit gabellam venditor: non. c vnde contractus ex pte vẽditoris est nullus: sicut emptor est liberatus a pretio beneficio leg.municipalis hoc dicẽtis an etiaꝫ venditor videat liberatus.ꝛ vt qꝫ sit casus hic in princi. ¶Cõtra vt argui qꝫ hec.l. debet intelligi qñ est liberatus emptor absqꝫ aliquo facto vel culpa venditoris.secus si culpa intercessisset: vt qꝫ pecuniã noluit accipere que dispositа erat vt.l.decẽ. j.de solu.vel emptor est liberatus propter prescriptionem: qꝫ non petijt: vt.l.si pupillus alterũ.j.de admi.tut.facit ad hoc.l.si conuenerit.5.de pact.et qõ ibi dixi. ¶Venio ad secundam partẽ: vt quero qua t actione aget vẽditor ad recuperandã rez possumus dicere ꝙ rei vẽdicatione si tempore traditionis non transtulit dominiuꝫ qꝫ non recepit fidẽ de pretio: vel si trãstulit dominiũ potest agere cõdictione ob causam: vel sine causa.sed huic obstant duo quia talis conditio non hꝫ locũ in contractibus nominatis vt.l.fin.5.de condi.ob cãm So.est verum contractu remanente in suo esse.secus si contractus ex dispositione.l.resoluit: vt hic. Itẽ facit contra ea qꝫ talis conditio est actio ꝑsonalis: ergo si esset facta leg qõ emptor sit liberat ab omni actio.ꝑsonali: ergo liberatur ab ista sicut ab actione ex empto per quã poterat cõueniri ad pretium. ¶Rñdeo non est verum: qꝫ liberatur ab obligatione contracta ante istam.l.factam nõ postea: vt.l.si ita.de au.ꝛ ar.le.ꝛ.l.leges.de legi.sed obligatio ista incipit habere effectum suũ post legem factam: hꝫ immediate: ꝛ ideo.l.facta ad obligationez istam effectum suum non porrigit ꝛc.

Si per emptorẽ. Mora debitoris non inspicit cum etiã creditor est in mora.b.d. ¶Sed quero quare magis inspicit mora emptoris quã vẽditoris. ¶Rñdeo qꝫ emptor erat creditor: vẽditor debitor vñ eadẽ rõne hic in creditore ꝛ debitore qõ magis inspicit mora creditoris quam debitoris ꝛc.

Quod si. Ultima mora nocet nisi dicit quod no.ꝛc. Instaduerlarij itercesserit.boc

☞ Venditor qõ teneat exhibere emptori cũ expedit instrumenta que pertinent ad fundum.

2 Fundus vendi põt ꝓpter tributa non soluta.

3 Conductor tributorum quod possit vendere possessiones propter tributa non soluta.

4 Syndicus ville qꝫ possit vendere possessiones nõ soluentium collectas.

Creditor. s Qui vendit iura actionis debet emptori instrumenta ostendere cũ sibi opus erit: vel fic. venditor t tenet exhibere emptori cum expedit instrumenta q̃ pertinent ad fundum.b.d. no.quod dixi in summario. ¶Not. tꝫ ꝓpter tributa nõ soluta põt fieri venditio fundi. vt.C.si ꝓpter publi.pensi.vend.p totũ.ꝛ.C.de capi.ꝛ distr. pig.tribu.causa.l.j.lib.x. ¶No.qꝫ conductor t tributorum v vel gabellarum alicuius cõtrate potest vendere possessiones propter tributa non soluta quod not.ꝛ bene.et fic facit t quod syndicus ville vel castri qui tenetur solvere collectam prio oibus de castro suo possit vendere possessiones non soluentium ꝛc.

Predium. i Si filia se abstineat ab hereditate paterna dꝫ ꝑdiuꝫ dotale ab herede defendi.hoc dicit.

Inter. Qui vendit militiã tenet actiones suas cedere.b.d.intelligas hic qõ fuit vendita militia: nec fuit dictũ vendo tibi iura ꝛ actiones quas habeo contra talem alias ex folocontractu emptionis transeunt vtiles sine cessione.vt.l.si nomẽ.ꝛ.l.empt or.de here.vel acti.ven.ꝛ plene in.l.i.C.de act.ꝛ obli.ꝛc.

Ante domum. Venditioni domus cedũt pile ꝛ columne extra domum domui iuncte.b.d.

Si mercedem. Quiven didit rez cum mercede debita intelligitur debita venditori ꝛc.

☞ Capella existens in fundo.qꝫ eo vendito, censetur vendita nisi habeat aditum ex publico.

Si fundum. k Venditioni fundi cedit sepulchrum.nisi sit exceptum vel aditus habeat ex publico. ¶No. qꝫ k t vendito fundo in quo est capella vt vẽdita capella nisi aditum habeat ex publico: facit.l.in modicis.5.de contraben.emp.

☞ Persona loquentis quod nõ intelligitur in generali sermone.

2 Vẽdito fundo saluo iure coloni quod intelligit de omnibus preterqꝫ de ipso vendente.

3 Si vendẽs domũ excipit qõ habitantibus liceat habitare an intelligatur de his quibus gratis cõcessit.

Si habitatoribus. Sii vẽditione excepta sit habitatio nõ intelligit de habitatione vendẽtis: nec alterius ab eo causam obligatoriaz nõ habẽtis.b.d.quẽ casum no.ꝛ not.t qꝫ in generali sermone nõ intelligit ꝑsona loquẽtis.vt.l.inquisitio.C.de solu.ꝛ de sena.l.i. ¶No.casum l qꝫ faligs vendit tibi fundũ saluo iure coloni seu laboratoris intelligit de oibus aliis ꝓterqꝫ de ipso vendẽte. ¶Quero tqs simpliciter excipit qõ habitantibus liceat habitare an intelligatur de his quibus gratis cõcessit.vtꝫ qꝫ sic ſm Labeonẽ.nec videtur obstare dictũ pauli qz loquitur qñ pactus fuit cõceptũ vt liceat habitantibus habitare vel sz in diem in quem habẽt cõductam. Sed qõ nostra loquitur quãdo habitatio similiter est excepta. Finaliter teneo qꝫ ad illos nõ porrigatur si vendens obligatus nõ erat.ꝛ hoc voluit sentire paulus hic dum dicit noiatim ꝛc. Sed cõtra istud op.nã posito qõ nominatim exprimeretur non valeret quoniã nemo alteri pacisci potest: vt.l.stipulatio ista. §.alteri.j.de ver.ob. So.illud regulariter fallit in traditione rei sue: vt.l.penul.C.ad exhiben.ꝛ.l.publia.5.depositi.ꝛc.

Si seruus. Venditor circa rem venditaꝫ tenetur de dolo ꝛ culpa: ꝛ ideo quãdo ante venditionem culpatur post venditionẽ punitur. hoc dicit.

solnerit tributa vel collectas ſm bal.in.l.edita.C. si aduer.per istuz text.ꝛ dicit bal.in l.fi.ea.l.in vlt.col. C.de vsu.qõ b est tex.fin.ꝙ locatio iurũ incorporaliũ habetur ꝓ cessione iurium allegat bal.etiam in l.i.in ver. ẽro testator: leganit.C. cõia de le.qõ si le go vel cedo nomẽ debitoris videor cedere etiã nomẽ fideiussoris.no. qꝫ non est differẽtia inter emptorẽ ꝛ vẽditorẽ gabellarum vt probat in.l.cotẽ.§.q magnos in.ij.ꝛ.iiij. q.de pu.cum concor.ibi allega.

¶Cõductor tributoruꝫ idẽ bal. in.l.i.in fi.C.si ꝓpter publi.pensi. ꝛ bar.in.l.in prouinciali.§. fi ego. de oper.no.ꝓ angẽ.in.l. si quis idqõ.in ꝓin.de iurisd.om.iudi.

¶Predii. in ꝓnci.ꝛc.allegat not. ꝓ gl.in.l.eꝙ ꝑdijs C.de euic.

¶Si fundum.in fi.ꝛc.vide qõ not. bar.i.l. aufidius. in simili.j.de prui. credi.ꝛ de boꝓ Jnn.in.c.ex literis.ô iurepatro. ꝛ ibi ꝓ anto.in.v. col. vbi declarat istũ tex.ꝛ vide ludo.in fuis not.in iiij. char. vbi refert boc dictuꝫ.ꝛ adde gl.in.l. quedam sunt.de acq. re.do.

¶No.casum. vide tñ bar.ꝛ doct. in.l.si qs legauerit.de leg.j.ꝛ boc est verus quando plures fuissent coloni et laboratores inter quos ẽt fuisset ipse dominus et ita loquit iste text.sed quando verba ista nõ pñt vificari nisi ꝑ ipso dño qꝫ nullꝰ alius fuit colonꝰ tũc questio est magis dubia de qua vide text.in.o.l.si qs legauerit. ade quid est dictuz saluo iure coloni Bal.cõsi.ccxxij.

Si dolia

a ¶Locatio.et ad hunc titulũ vide tex.ꝛ ibi bar.in.l. in summa.§.ꝛ sic. 5.de cõdi.inde.et ibi habes multa ꝛc.

b ¶Adeo.Jn pn. hui⁹ ꝛc.ita hanc l.vt ꝓ Bart.in.l.si pecuniã.post medium.5.de condi. ob causam.

c ¶In contractu. adde qꝫ ad hoc vt fit locatio ꝛ cõductio debet in ipsa locatiõe exprimi certa quãtitas. secus si certa quãtitas nõ exprimat sed locat res sim pliciter quo casu mercedes ex consuetudine prestãt vt l.exceptio.C.eo.ꝛ tuc erit ꝓtractus innominatꝰ ꝛ ad istã mercedẽ ageꝛ ꝑscriptis verbis ita bald.in.l.contractus.in fin.iij. colũ.C.de fide instru.ꝓ quo vide tur tex.in.l.si tibi polienda.j.de ꝓscrip.ver. Itẽ ad uerte qõ locatio non ꝓsistit in his in quibus ꝓsistit instrumẽta vel arꝛes liberales ꝛ iõ inter medicum et infirmum doctorem ꝛ clientulum magistrũ ꝛ scholarẽ non ꝓtrahit locatio hꝫ contractus innominatꝰ ita no.bart.ꝓ illũ text.j.l.j.ff.si mẽsal.mo.dixe.ꝛ tra

b ꝙ plũmum tꝫ ex presse gl.in.l.maritus.j.e.dũ vult ꝙ medicus agat locati ꝛc.

c

d ¶Cum fundus. Jn ꝓinc.ꝛc.adde q̃ no.per bart.in l.iij.§.j.de condi. ob causam.

↔ Andre. Poma.

d ¶Vide Pet. de anch.cõsi.lxxij.incip.in tantam familiaritatem.

e ¶Locatio.in ꝓnci.huius ꝛc.adde quod no.bart. in l.quia. circa fi.de iuris.om.iudi.

d

f ¶Si conductor. ꝛ sic no.beredem vt successorẽ aliũ non cogi stare colono quod vide latius per Bart.in l.si filius.§.fi.sol.

e

Si dolia. In obligatione generis sub alterni electio est debitoris. in obligatione ceterarum specierum nõ cadit electio.hoc dicit.quod no. ¶Oppo.de.l. emptorem §.si quis rem.5.eod.solu.intellige hic nisi esset dictum accedere alias deberet dari in integrum restitutio.

☞ Regna que alias fuerunt christianorum et nunc per infideles tenentur papa vel imperator possunt concedere.

Iseruus. Valet vẽditio seruus nisi qui est apõ hostes et differtur prestatio donec redeat. hoc dicit. ¶Oppo. de.l.in fuga.C.ad l.iul.de pla.sol.hic seruus non fugerat sed aliter captus fuerat. ¶Item oppo.de.l. liber homo.j. de verbo.obli.solu.istud quod est hostium ꝛ nunq̃ fuit nostrum non potest vendi nec per stipulationem promitti vt ibi.secus si fuerit nostrum. et hoc propter spem postliminij vt.l.id qꝫ.j.de leg.i. Ex hoc ꝺoico qꝫ papa ꝛ imperator possunt concedere regibus nostris regna que tenentur per saracenos que iam fuerunt nostra. ¶Item opp.dicit hic ꝙ iudicis officio differtur prestatio. contra.l. continuus.§.illud.j.de ver.ob.So.intellige hoc qñ vter qꝫ contrahentium scit at esse seruum in potestate hostium.ꝛ sic tacite vt actum vt ante non prestet sicut quando legantur fructus futuri vel partus arethuse vt.l.interdũ.j.de verb.ob.ꝛ.l.j. in fi. j.de conditio.ꝛ demon.

¶De locato ꝛ conducto. Rubrica.

Locatio ꝛ cõductio. Contractus locationis similis est emptioni. differunt tamen qz in emptione ꝛ venditione principaliter venit traditio. In locatione et conductione principaliter venit factum. hoc dicit. Ex hoc principio potes sumere rationem quare iurisconsultus fecit titulum de contraben.emp.per se.ꝛ tꝫ.de actio.emp.per se.ꝛ non fecit ti.locati ꝛ conducti per se.ꝛ de locatione ꝛ conductione per se. Respondeo quia in initio contrahendi contractus emptionis ꝛ venditionis locati ꝛ conducti procedunt eisdem legibus: ideo dũ dixit de actione empti possumus esse instructi de actione locati. tamen locatio ꝛ conductio differũt in multis ab emptione ꝛ venditione ideo fecit titulum specialem. qꝫ autem in multis differãt vide bitis.j.in prosecutione.

Ideo. b Nota qꝫ quando in contractu venit principaliter traditio ex qua debebat sequi translatio dominij vel vsucapiendi cõditio pro certo pretio: tunc est contractus emptionis ꝛ venditionis: vt.§.de contraben. emp.l.conuenit. sed quando in contractu c venit aliquod factum ex quo non acquiritur dominium rei vel vsucapiendi conditio: tunc est locatio et conductio. vt si dominus patitur vti domo vel fundo pro certa pensione vt per totum istum titulum. sed quando in contractu venit vtrumqꝫ: tunc aut principaliter venit illa traditio: secundario factum: et tunc est emptio ꝛ venditio: vt hoc.§.j.respõso. aut principaliter factum secundario illa traditio: et tunc erit locatio vt hic ꝛ.l.item si pretio.§.i.j.eod. aut non potest discerni quod venit magis principaliter: ꝛ tunc habet locum illa questio quam disputaui que incipit. publicanus quidam. dic vt ibi opti me dixi ꝛc.

Cam fundus. d Estimatio facit in dubio emptionem. ꝛ istam materiam an estimatio faciat emptionem gl. tangit in.l.j.j.ti.j. plene dixi in.l.si vt certo.§.interdum.5.commo.

Locatio. Voluntas mortis finitur per bal.in.l.i.ad fi.C. de iure fis.lib.x.et iste text. facit ad qõ.bal.i.d.c. ꝺño guerram.§.si vasall⁹.hic finitur.l. deide ꝙnc. regni incipiunt ecclesia vẽdidit mihi domũ iure ꝓprio et aliaz iure libellario finita est emphyteosis tpe ꝗ̃ tur vtruz ecclesia debeat vnum de duob⁹ facere vel pati qꝫ edificium tollaf vel restituere mihi oẽs expẽsas qꝫs feci in edificando: ꝛ decidit ibi distinguendo ꝛ adde bal.in.l.ij. C.de rei ven. digi in.l.pe. C.de iure emphy.ꝛ qõ ibi dem no.in.l.si pr. in fi.C.de vsufructu.vbi ꝓ istũ tex. in.l.si pater.in fi. §.iperator.C.cõmunia de leg.ꝛ ꝓ bal.in.l.fundo.ff. de rei ven. Adde pan.de ca.consil. cxxxix.vbi an finita emphyteosi possit heres petere melioramenta ꝛ an successor teneatur stare locationi. vide Bald. consi.cxxxviij.li.i. ꝛ quid qñ venditor vendit fructibus pendẽtibus existẽte colono ꝓtiario vide ro.cõsi.ccxviij.quid autem si aliqs emat domũ ab aliquo que sit in fundo libellario alicuius monasterij: et ab ipso monasterio accipiat fundum in emphyteosim ꝛ stetit p.xxx. annos ꝙ non soluit quid fiendum. vide bal.consi.cccxxxviij.li.iij.

¶Itez potest. an ille qui vendidit rez que exuincitur prestãdo eque bonam liberetur: et not. differentiam inter locationem et venditionẽ fallit tamẽ hic in casu singulari in.l. si duoz.5.de act. empt. vide ꝙ No. in.l. stipulatiões non diuiduntur in penul. charta. de verborum obligationibus.

Si tibi. Jstam legem examina vt digi tibi supra de pactis. et cetera.

☞ Si conductor exegit penam a dãnificante ex forma statuti non cogitur restituere domino.

Si quirem. Oppo.de.l.si pigno.ac.solu.aliud in creditore aliud in cõductore ratio est manifesta. ¶Notaꝫ quod si conductor exegit penam a dante damnum ex forma statuti non cogitur restituere domino ꝛc.

Si tibi aliena. Si cõductor re cõducta vti prohibeatur agit actione ex contractu ad interesse. hoc dicit cum.l. sequen.ꝛc.

☞ In contractu locationis potest agi cõtra locatorem vt liceat frui ꝛ potest peti interesse.

2 Obligatio locatoris vt liceat conductori vti frui habet tractum successiuum.

3 Venditor rei eiecte fi ꝑstat eque bonã an liberet.

Si quis domum. Si cõductor non potest vti re conducta potest agere vt sibi frui liceat locator vero liberatur prestãdo interesse vel eque cõmodam habitationem. hoc dicit. ¶Nota formã libelli. Nota qꝫ sicut in emptiõe ꝛ venditione si res nõ tradatur ꝛ potest agi vt tradatur põt interesse peti: vt.l.j.in principio.ꝛ.l.ex empto.§.fina.5. tit. j.ita in contractu locationis potest agi vt frui liceat item potest⁹ peti interesse: vt.§.l.ꝓ.j. aduertendum est quod in contractu emptionis vt venditionis re tradita contingat liberatio vt de ceteris non possit agi vt tradatur: vt.l.qui pendentez. in fin.5.titu.j.ꝛ.5.de pactis.l.ab emptione: et ibi no.ꝛ.C.si aduer.vendi.aut.sacramenta: ꝛ ibi not. sed in contractu locationis et conductionis: licet ab initio res tradatur ita vt frui liceat adhuc potest agi vt frui liceat: vt hic.ꝛ.j.eod.l.ex conducto. in principio. Respondeo quod venditor obligatus est ad tradendum quod est factum momentaneum vnde tradendo implet merito liberatur sed si locator est t obligatus vt liceat conductori vti quod est factum successiuum: ideo non liberatur nisi ꝓ tempore quo vti frui licet. ¶Venio ad glos.et oppo.de.l.si fundum.in fin. eodem titulo. vbi non tenetur ad interesse sed ad exoneration em mercedis. Solu. ibi locator erat ignorans hic sciens. Sed contra hoc facit text. in eo quod dicit bona fide solu. tempore quo erat bone fidei ignorauit: tẽpore quo locauit erat sciens. ¶Itez oppo. quia text. dicit culpa. Solu. non intelligas quod fuerit in culpa in emendo sed in eo quod locauit ream alienam. ¶Item in versi. plane. t quero vtrum sit idem in emptione ꝛ venditione vt ille qui vendidit rem que euincitur prestando eque bonam liberetur. glo. dicit qꝫ non ꝛ bene: ꝛ in hoc differt emptionis contractus a locatione. que sit ratio differentie cogita ꝛc.

☞ Inspicere debemus qõ euenire potest quod res est ordinata ad causam.

2 Res vendita vt emphyteosis ecclesie qꝫ euincitur ex natura emphyteosis.

Hic subiungi. Si conductor desinit posse vti re absqꝫ culpa locatoris sit ei remissio mercedis si vero culpa locatoris interuenit ad totale interesse tenet b.d. qõ no. quia alibi facio magnum festũ de hoc.

¶No.ꝙ inspicere debemus qꝫ euenire potest et quod res est ordinata ad causam digi plene in.l. inter stipulantem.§.sacrã.de verb.ob. ¶Ultimo no. distinctionem quam facit tex. aut locaui vt do minus aut vt vsufructuarius que facit ad multa puta ne quis vendat rem vt emphyteota an vt dominus aut vt possessor. vez si aliquis † vendit rez vt emphyteota talis ecclesie euincitur ex natura vt emphyteosis sicut hic erat in fructuario. ¶Itẽ per hanc.l.declarabo.l.si rem aliquam.j.de acq.

a ¶De acqui. pos. a allegatur iste tex. no. an vendés rez alienam videatur vendere suo noie vl alieno. de quo p bart. ⁊ bal. in l. mſ. C. de rei ven. adde pau. de cast. 1 consi. cxxxvj. 2

b ¶Capitarius. an debeat ꝓbare dolū tu vide bar. C. de murileg. li. xj. in. l. qō ad pñs. et qō no. in l. cū ita. §. spēs. de lega. ij.

✠ Andre. Poma. 1

c ¶Videamus. vide alex. cōsil. cxix. p totuz. magime in. ij. col. 2

✠ Andre. Poma. b

d ¶Si boc. Vide Sldr. 9ſi. cj. in fi.

✠ Andrē. Poma.

e ¶Inter 2ductorem. Vide exemplū ad iſtum tex. per alex. 9ſi. ccvj. volu. ij.

f ¶Qui impleto. in ꝓin. huius. §. ⁊c. vide in. l. legez. C. eo. ⁊ ibi Bal. et adde qō iſte. §. hꝫ locū ēt in 3ctu p̄ carij. l. i rebus. §. vltimo. ff. de ꝓca. ⁊ in ꝛtractu ꝓcarij vt not. gl. in. c. j. de ꝓca. no. etiaz ad ampliationez c eoꝝ q̄ hic habenē qō si colonus vel inquilinus patiē te oño ſtetit in re d locata singulis annis ſoluēdo mercedē p̄ſcribit. et facit hāc locationem perpetuā vt vlterius nō poſſit expelli ꝑz bal. e ⁊ ange. in. l. male agitur. de p̄ſcrip. xxx. annoꝝ.

✠ Andre. Poma.

f ¶Qui impleto. An hoc ꝓcedat i emphyteota. vide ro. ciij. col. ij. et Alex. plene conſi. xvij. in. iij. colum. 1 ij. vo. alex. 9ſi. i. in pe. col. in. ij. vo. vult q̄ iſte tex. p 2 cedat etiam ſi durante ꝓto tpe locator nisus fuiſſet rumpere conuentiones ⁊ pte 3 ſtatus fuiſſet qō nō intendebat in ipis pſeuerare q̄ 4 nihilominus ſini to nihil poſtea dicatur cenſenē par 5 tes perſeuerare ī primis cōuentio- 6 nibus. ⁊ vide bal de pace cōſtan. in verbo. Itez locatem. ⁊ Alex. cō ſi. lxxvj. vo. v. vbi ponit an habeat locū iſte. §. in contractu vbi requirit ſcriptura vel vbi tractatur de transferendo vtili dominio. 7

✠ Andre. Poma.

a ¶Principale. Vide barb. conſi. xxxj. imo. 9ſi. xij. alex. cōſi. j. pe. col. vo. ij. are. 9ſi. lvij. ⁊ plene Feli. in. c. de cauſis. colū. ij. ver. limita. de oſſi. deleg. ⁊ in. c. j. ō iureiur.

b ¶Dicit hic. Vide bal. in. l. legem a C. e. ⁊ ibi etiam dicit quod talis reconductio nō intelligit facta cum virtute et executione inſtrumēti ſicut erat prima locatio. dicit tñ ꝙ intelligit facta ſub eiſdē pignoribus penis ⁊ clauſulis ſicut erat ꝓ ma. bal. ⁊ imol. cō tra tenēt ⁊ in. l. cū pater. §. patri certā. de leg. ij. ⁊ adde quod ſi te ꝓdu co ꝓo vno anno cuz certo ſalario poſtea te ſimp̄r ꝓduco ꝑ alio anno intelligitur facta repetitio illi9 ſalarij 9m bal. in l. ēt. C. de iure do. q̄ro facta eſt liga inter duas ciuitates per quinquenniū duraturas ⁊ ſi preſtāt poſt qnquenniū ſibi mutuos fauores itel ligaē tacite renouata vl̄ ō ſi ſicut dicim9 in cō tractibus rerum vt hic. ⁊ trariū eſt de verū niſi renouēt expreſſe vt de pace conſtan. in ver. itez ſocietas. ⁊ eſt ar. C. loca. l. ſi cuz hermes. p̄ſertim ſi ſuit Scta ꝓiuspersatisfactionis quia ſtipulationiꝫ verba deſiderant ſimile in cōtractibus in q̄bus requiritur ſcriptura nō ſit tacita renouatio vt hic hꝫ Bal. de pace conſtan. in ver. ītē ſocietatē qō no. ad dead materiā huius. §. aleg. conſil. j. li. ij. in. d. v. col. ver. venio ad qntum. 7

e ¶Et b̄ dico. cogita per. l. lucius. §. paulus. ⁊ quod ibi Bart. ſi. de adimi. tu. vide o ino quod no. Bar. in l. ſi mora. in fi. ſol. e

10 vbanum. Reſpondeo ⁊ q̄ in prędio ruſtico non percipitur fructus qualibet parte anni ſed ſolum vno tempore ⁊ ideo non erit equum dicere quod videbatur reconduxiſſe. ſed in prędijs vbanis qualibet anni parte percipiuntur fructus vniformiter. et ideo ꝓnt habitauit reconduxiſſe videtur. ita dicit glo. et iſte eſt communis intellectus. d

¶Ex hac ratione infero multa. primo ſm gloſſ. quod ſi eſſet prędium ruſticum in quo non percipitur fructus niſi de quinquennio in quinquennium quod in quinquennium videatur reconduxiſſe. Item ſi eſt prędium in quo percipitur fructus bis in anno in ſex menſes videtur reconduxiſſe ſecundum glo. ⁊ bene. item ex hoc dico quod ſi eſſet prędium ruſticum ex quo percipereturſ fructus vniformiter qualibet parte anni. verbi gratia. ego habeo domum in loco ibi ſunt nundine quam loca ni eccleſie. licet ibi conductor vniformiter habitet qualibet parte anni. tamen lucratur plus illis quibuſdam diebus ſcilicet nundinarum quā qualibet parte anni. vnde dico idē quod in prędio ruſ f ſtico quia eadem eſt ratio. Aduerte f quia dictum glo. loquentis de fundo ex quo percipitur ſemel in anno intelligo qualibet anno vniformiter vt in vinea in oliuetis ⁊ ſi. ſed prędia ruſtica iſtarum g partium que vno anno faciunt fabam: alio anno frumentum ⁊ conductor non recipere ꝓo illo anno tantum in quo eſt faba quia plus expenderet quam recolligeret: ſed reciperet reſpectu aliorum duorum annorum tunc dicam q̄ in biennium videatur reconduxiſſe quia eſt eadem ratio. idem ſi hoc contingeret in triennio ſecundum diuerſita- b 11 tem regionum. ¶Querit gloſſ. ⁊ quid in rebus mobilibus certe dicit gloſ. ſecus: quia qui eas retinet poſt tempus facit furtum niſi credat dominum permiſſurum quod dic vt in gl. ⁊ ideo dico g quod ſi ſcholaris retinet roncinum poſt tempus conductionis videatur reconduxiſſe ſi roncinus ille erat conſuetus dari ad vecturam. ſed ſi acceſſiſſet vnum pulchrum palafrenum quem dominus non dediſſet niſi ꝓo modicis diebus. tunc facereet furtum niſi crederet dominum permiſſurum vt. l. inter. j. de fur. ¶Venio ad. l. quia certum. dicitur hic quod dominus qui ⁊ patitur colonum morari in fundo videtur conſentire quero quando tempore oportet quod patiatur. Reſpondeo 12 nō ſufficeret modicum tempus: vt. l. ab hoſtibus. §. ſed quod ſimpliciter. ff. eꝛ quib. can. ma. ſed boc arbitrio boni viri erit inſpiciendum. ſed ſi remanſerit ibi illo tempore quo erat ad culturam agri aliquid operandum. ¶Quero dicitur hic ꝑ huiuſmodi cōtractus neq; verba neq; ſcriptura ⁊c. b 13 quid ſi primus contractus fuit celebratus verbis quia interuenit ſtipulatio. an patiendo videatur renouatus contractus. Reſpōdeo ſi ponis ꝙ verba fuerunt de ſubſtantia cōtractus hoc eſt qō fuit actum quod aliter non valeret niſi verba interuenerint tunc non videtur renouatus contractus. q̄ eadem eſt ratio ꝓout dictum eſt. ff. de contractu celebrato in ſcriptis. ſed ſi ſtipulatio ſimpliciter intercedit tunc non tollit contractum locationis ⁊ conductionis q̄ celebratur conſenſu ſi ipſum roboraret. vt. l. duo ſocietatem. ff. ꝓ ſocio. idem vi debitur renouatus cōtractus locationis: ſi ſtipulatio non videat renouata. ¶Venio ad vltimum 14 §. l. ex quo no. ⁊ q̄ ad id ſe porrigit legis fictio ad qō ſe porrigit lex nature. naz furioſus ⁊ mortuus cū non poſſint naturaliter conſentire non finguntur conſentire a iure ⁊ eadē eſt ratio in abſente ⁊ ignorante vt. ff. ō dixi. ¶Quero ⁊ circa iſtam ptē quid ſi 15 heres defuncti vel curator furioſi ſciuit et paſſus eſt puto quod ſufficiat vt videatur renouata conductio. vt. ff. ꝓ ſocio. l. plane. facit. j. de ꝓcario. l. 16 certe. ⁊. C. eodē. l. legem. ¶Vltimo ⁊ vtrum ſicut tacito conſenſu contrahit ita tacito conſenſu diſſoluat reſpondeo q̄ ſic. vt. ff. ꝓ ſocio. l. ita q̄ ⁊c.

matri. poſt vin. ⁊ vide. ff. e. §. inver. ex ꝑdictis. ⁊ bar. ibi.

¶Caſtellani. ſed an iſti caſtellani ſi nito tempore pñt dimittere cuſtodiaz caſtri ſi dñs aliuz non mittat vide bald. in. l. ex diui. C. eo.

¶Quero q̄ eſt ratio. adde bal. in. l. legem. C. e. vbi in oibus iſtis idem tenet q̄ ſic.

¶Aduerte. bñ facit quod no. bar. i. l. doinoꝛtio. §. qō in anno. ſolu. ma. ⁊ iſta. allegat glo. bic.

✠ Andre. Poma.

¶Aduerte. Vide ſoci. conſi. clix. col. pe.

✠ Andre. Poma.

¶Ideo dico. Vide alex. in. l. moza co. ꝙ. ver. ſucceſſi ne: vbi ponit pulchram queſtionē de caſtellano. ſo ſlu. matri.

¶Dicit hic. ſed vtrum pena intelligit repetita in hac tacita ſecūda locatione do. Jo. dicit q̄ non ar. illius tex. in. l. cum pater. §. pater certā quantitatē. de leg. ij. ⁊ q̄ intelligi ꝺz de prima. et i. l. pe. §. vtꝛore. ſolu. mat. ⁊ digi. §.

Addē. q colony gm vult recedere cum

In the debet hue no

plene domino dom

ati tenet. gloſa tm

pore. vñ ſupra. Cal

m. l. i. m. §. fi. ff.

de. to. qui. pro. tuto.

qñ tacite. ⁊ legnē

caſa. m. l. ſi grege nec

cap̄a. m. §. Rez pgro

ſi. can. pe. de ſeruit.

ni. l. ſi. ex legati. cm

ſi. can. pe. de ſeruit.

vez. ſi. ſexto. ſupra

ex. ff. de verbo obli

de text. in digno

dom. q. vbi hoc no

ſione migniho. p

tex. m. l. qui ad de

fu. ī. iſto. nō. ⁊

legem. nō licet

ſtor. ff. de regul. iuriſ. ⁊ in vſ in eis

tempore de manu

di. ſtatim gnemdim loā. ⁊ tex. vnum. ⁊ nō. ibi. m. l. ex

cepto. C. locati. vbi. videlicet quod

edē. tū.

a ¶ Ex conducto. ad istum text. dum facit mentionem de refectiõe. vide que no. Bal. in l. i. in. j. col. C. de iur. emphy.

b ¶ Si vis. ↄ dum iste text. facit mentionẽ de impetu fluminis. vide bal. in l. licet. C. eodem. ↄ ad istum text. vide quod le. ↄ nota. in. c. si ꝑpter sterilitatem. extra eo. non omittas circa princi. ibi secus si contingat fructibus iam collectis. Adde Bal. a in l. licet in. iij. op po. C. eo.

c ↪ Andre. Poma. 1

b ¶ Si vis. Vide Jmo. consi. ci. b

c ¶ Remissio. ad de bar. in. l. interdũ. ℌ. qui ex naufragio. de acqui. pos. bart. in l. j. in c fi. de iure emphy. 1 ↄ qõ ibi dicit. ↄ latissime per Bart. in l. cotem. ℌ. qui magimos. j. ℌ pubii. adde bald. de pace constan. in verb. vasallum el d ij. et dixi. ℌ. in. j. char. non scripta nisi p me. vide p e me ibi oĩno.

d ¶ Si qua. tamen in princip. ꝛc. per bart. i. l. fi merces ℌ. vis maior. j. eo. Bald. in. l. licet. in vij. q. j. eo.

e ¶ Si vno. ad hu 1 ius intellectu 2 vi de Barto. in. l. di uoztio. ℌ. impen 2 dia. j. soln. mat. et qñ dicatur vber 3 tas suppletiua al teriꝰ anni steri 4 lis vltra glos. hic vide glos. ↄ Bal. 5 in. l. licet. C. eod. in ix. qõ. ↄ ibi etiam 6 omnino vide bal. in. ix. qõ. qui limi 7 tat hãc. l. vbi vna esset locatio plurium annoꝝ. secus si plures cẽnt locationes et ibi qs est annꝰ vber 8 tatis qui habet supplere sterilitatem. vide in. c. ꝑpter. extra eo. per Pau. in. l. eꝝ con ducto. ℌ. si vis. ℨ. eodem.

↪ Andre. Poma.

e ¶ Si vno. Ad regulã huius. l. qõ verba intelligantur secundũ subiectam materiam adde late georgium natam. in repe. clemẽ. sepe. colum. iij. de verb. signi. Alleꝝ. in rub. ff. soluto mat. col. v. ↄ. l. si constante. co. j. ff. eo. ↄ in 2ñ. extraord. col. ij. volu. iij. ↄ consi. xxxvj. col. iij. volu. iiij. barba. consilio. xxxiij. colũ. v. volu. j. prepositum. caus generale. i. distin. ro. consilio. lxxxviij. Jmol. consi. xxj. ↄ consi. cxxj. card. consi. lx. colũ. iij. Alexan. lxxxvj. colum. j. volu. j. are. consi. xiiij. col. ij. Barto. in. l. exceptione. colum. penul. j. de fideiusso. barba. c. ℌ. colum. ij. de offi. dele. ↄ are. c. exhibita colum. ij. de indi. ↄ not. quod ibi subiecta materia persone facientis actum fuadet vnum ↄ subiecta materia actus facti fuadet aliud quod magis attẽditur subiecta materia actus facti ita barba. c. iij. col. iiij. de offi. delega. aret. consilio. lviij. col. v. Panor. in. d. c. exhibita. Feli. in. c. consuluit. col. ij. in verbo nota ibi. in tex. de offi. dele. ancha. consi. cxxxvj. bal. in. c. in presentia col. v. de. pba. arc. 2ñ. l. xxvi. col. ij. bar. in. l. oĉs populi. colũ. xiiij. ℌ. de iniustitia ↄ iure. Ang. 2ñ. xxxi. col. pe. Ja. in. l. si donatione. col. ij. de colla. et ibi Alex. in. vj. col. ↄ consi. xxxvii. col. i. in fi. vol. iij. ↄ. j. col. g. volu. v. vbi dicit qõ verba debẽt intelligi fm subiectã materiã etiam si deberẽt interpretari pan. consi. xvij. colum. j. vbi dicit ꝙ verbum filij appositũ in

1 ductoris. ¶ Oppo. extra glos. ↄ ꝙ quando conductor casu impedit non debet repetere totam mercedem: sed pro rata temporis. vt. l. si quis domus ℌ. j. ℨ. eod. ↄ. l. si quis fundum. ℌ. imperator. ℨ. eod. Solu. in. l. si quis domum fuit locata res tantum hic fuit locata res ↄ opera hec est vna differentia. Item hic propter casum contingentem impeditur vsus conductoris in totũ: ideo in totum repetitur merces ↄ in totum remittitur si solutum nõ esset. Item vbi vsus conductoris impeditur pro parte fit pro parte remissio mercedis. ↄ sic sum expeditus de contrarijs respicientibus principaliter nostrum. ℌ. habemus ergo intrare materiam ↄ videamus eam p modum summe. vt. ℌ. dixi qñ ꝙ quis locat operas tantum. quandoꝙ rem tantum. qñ ꝙ rem ↄ operam. si vsus conductoris ipediatur. videndum est quolibet casu predictorum.

2 ¶ Quero ↄ ergo primo quando quis locat rem ↄ conductor ea frui nõ potest. qualiter fit mercedis remissio ↄ aduerte ne erres. quia vt. ℨ. dixi. ↄ hic repeto ꝙ in tota ista materia appello conductorem eum qui dat pretium. locatorem aũt appello eum qui dat operas vel prestat patientiam fruendi. vt ℨ. deposi. l. j. ℌ. si quis seruum. ¶ Hoc premisso in hac prima. q. glo. distinguit. aut conductor impeditur vti re facto locatoris aut casu contingente f ex parte locatoris. aut facto conductoris vel casu. Sed quia ista glo. non ponit istam materiã perfecte. ideo dic latius. aut vsus conductoris impeditur facto locatoris. aut facto conductoris aut facto tertij. aut casu fortuito. ¶ Primo casu aut facto locatoris est iustũ aut iniustũ. si iustũ tũc fi ista iustitia ex culpa conductoris contingit: vtputa ipse non vult soluere mercedem ↄ tunc si quidẽ locator est ecclesia petit mercedem totius temporis. vt. C. de sacrosan. eccle. aut. quicunq;. Si vero est priuatus tunc consequitur mercedem pro rata totius tpis. vt. C. eo. l. edẽ. ↄ. j. e. l. colonus. in prin.

b ↄ ibi no. si vero ᵇ factum locatoris est iustum absq; culpa conductoris. tunc merces debet ꝑ rata temporis: vt. l. edẽ. C. eo. ↄ. j. eo. l. q insulã. si vero factum locatoris est iniustum teneꝝ conductori ad totale interesse vt. l. ex conducto. in prin. ℨ. ↄ. j. e. l. si fundus. ↄ. l. ↄ hec distinctio. ↄ. l. si in lege. ℌ. colonus. j. eod. ¶ Secundo casu principali qñ impeditur vsus facto ipsius conductoris tũc debet integra pẽsio: vt l. si in lege. ℌ. si domus. ↄ. l. dõs hozreozũ. ℌ. si. j. eo.

3 ¶ Tertio ᵗ casu principali qñ hoc cõtingit facto tertij. aut est iustum aut iniustũ. si est iustum tunc aut locator circa hoc potuit prouidere aut nõ potuit. si potuit prouidere ↄ non fecit: ↄ sic conductorem decipit nõ tenetur ad totale interesse vt. j. eo. si merces. et. ℨ. eod. l. si quis domum. ℌ. pe. aut non potuit prouidere tunc fit remissio mercedis pro rata: vt. l. si fundus. j. eo. ↄ. l. si quis domum. ℨ. eo. si vero factũ tertij est iniustũ: tunc aut conductor potest resistere ↄ tenetur. vt. l. item queritꝰ. ℌ. si exercitus. ℨ. eod. aut non potest resistere: ↄ tunc fit remissio mercedis pro rata: vt. l. prohimia. ℌ. j. ibi in cursus hostium fiat ꝛc. niſi hoc fiat propter inimicitias locatoris vel conductoris. ᵏ quia tũc illius tamen id quod. ℨ. dictum est satis est rationabile. ita dicit abb. ↄ vide hic Pau. de cast. ↄ que not. Bald. in. l. licet. C. eodem. in. iij. q. ↄ de aliqua ista causa vide quod digi in dicta. l. habitatores. ↄ vide in. l. dominus. ℌ. fi. j. eo. ↄ que no. Pau. de ca. in. l. cum in plures. in princi. j. eodem. ↄ vide Raph. in. l. recusare. ℌ. si quis alio. ad tre. qui per. l. de etate. cum ibi no. dicit qnõ tenebitur scholaris ad pensionem si fugit propter pestem dicit tamen se non firmare ꝛc.

g ↪ Andre. Poma. ¶ Primo. Vide Ange. cõsi. cv. ro. cõsil. clxxviij. Alleꝝ. in. l. diem functo. ff. de offi. assesso. ana. consi. lxxiij.

h ↪ Andre. Poma. ¶ Si vero. Vide are. consi. clxj.

i ↪ Andre. Poma. ¶ Tertio. Vide Soci. consi. clvj. col. i.

k ↪ Andre. Poma. ¶ Conductoris. Vide are. consi. xiiij.

facto ↄ

4 facto ↄ culpa videreꝝ factũ. vt. l. si merces. ℌ. culpe. j. eo. ¶ Quarto ↄ casu principali qñ hoc contingit casu fortuito: aut iste casus contingit ex

a parte locatoris seu rei locate qõ idem est: ↄ tunc fit mercedis remissio ᵃ fm lam. ℌ. j. cuz multis fi. aut cõtingit ex parte ↄductoris: ↄ tunc tenetur ad integrã mercedẽ: ita dicit glos. ℌ. l. colonus. ℌ. nauẽ. melius probat in. l. si vehenda. in princ. ℨ. ad. l. rho. de iac. ex rõne quam statim dicam. ¶ Quero ergo ↄ revoco in dubiũ quis est rõ qõ si casus ↄtingit ex parte conductoris teneꝝ ad solidã merdem: secus si ex parte locatoris. Rñdeo conductor est ille qui tenetur ad pecuniã vt dixi: ↄ sic tenetur in genere: sed debito generis ꝓpter casum non liberatur. vt. l. incendiũ. C. si certũ peta. ↄ. l. qõ te. ℨ. si certũ peta. locator ad patientiam hoc est qõ patiatur te vti frui re. vt. ℨ. l. ꝓi. in prin. tenetur respectu certe speciei merito eius interitu liberaꝝ. vt. d. l. qõ te. ℨ. si cer. peta. ↄ eadez rõne pico ꝙ si cõductor tenetur ad qnãtitatẽ respectu certe speciei: ↄ illa species periret liberaretur. argu. j. eo. l. si nauẽ. in fin. et qñ ibi dixi. ¶ Sumus ex

b pediti de prima parte ᵇ venio ad secũdam ↄ quero ꝛ quando quis locat

5 operas suas vel rem vel operã: ↄ cõtingit qõ nõ ꝓstat vtrũ debeatur tota merces vel pars vel nihil. Jn hoc fuerunt due opi. vna fuit Guar. qui distingit. aut ope nõ ꝓstanꝝ ꝓpter factum conductoris: vel ꝓpter casum fortuitũ in eius ꝑsonã obuenientem: ↄ debeꝝ tota merces: aut hoc contingit ꝓpter factũ locatoris: ↄ tenetur ad totale interesse. aut ꝓpter casum in eius ꝑsonã cõtingentẽ: ↄ fit remissio pro parte: vt in glos. nec obstat ad primũ membrũ distinctionis. j. de var. ↄ extraor. cogni. l. j. ℌ. pe. ↄ. l. cũ heres. j. de sta. lib. qz speciale est in aduocato. ↄ in libertate. ita dicebat Guar. Alij vt Azo dicunt indistincte ꝙ ex cuiuscunq; parte cõtingat casus debeꝝ integra pensio. ↄ eius opi. tenet glo. hic tñ opi. Guar. tenet in. l. pe. C. de cõdi. ob causam. ↄ. l. i. ℌ. diuus. j. de var. ↄ extraord. cogni. Opi. Guar. est vera limitata ꝓnt infra dicaz opi. Azo. nõ est vera: sed glos. fuit hic posita ꝓnt fuit sumpta ex eius summa. C. eo. ¶ Ut tñ appareant solutiones cõtrariorum contra opi. Guar. debes scire ꝙ qñq; vnus operã debet: alius dz pecuniã ex dispositione legali: vel ex dispositione cõtrahẽtiũ que succedit in locum dispositionis legalis: vt est salarium quod debeꝝ aduocatis vel potestatibus: et istis qui assumuntur ad ista officia publica: ↄ ista est materia per se de qua loquitur. l. i. ℌ. diuus. j. de var. ↄ extraord. cogni. ↄ ibi plene tractaui ista materiam. vide istud quod dicit glos. hic est speciale in aduocato non est verum. nam ibi non loquitur in contractu locationis et conductionis: sed in quodam salario debito vel ex. l. dispositione: vel ex dispositione contrahentiũ que in eius locum succederet: vt no. in. l. sicut. C. de aduoc. diuer. iudi. quãdoq; vnus debet operã: alius debet pecuniã ex dispositione testatoris: ↄ ista etiam est materia per se. cum in vltimis dispositionibᵇ fiat interpretatio latior: de qua dixi in. d. l. i. ℌ. diuus. ideo glos. hic: que dicit speciale in libertate nõ dicit verum: sed debet dici in vltima voluntate hic in cõtractu locationis ↄ cõductionis. quãdoq; vnus debet rem: alius operam ex cõtractu innominato: tunc est etiam separata materia: licet glos. hic inculcet. nam in contractibus innominatis est locus penitentie in contractibus vero nominatis secus. Tamen vt istam diuersitatem videamus. premittamus primo quid iuris in contractibus nominatis: in quibus dic aut opere non prestantur propter factum conductoris vel casum contingentem in eius ꝑsonaz: ↄ debeꝝ tota pensio. vt. j. eodẽ. l. sed addes. ℌ. cum quidam. ↄ. l. qui opera. Si vero steterit per locatorẽ: tunc aut ꝑ factuz eius aut per casum. ¶ Primo casu tenetur ad totale interesse. vt. ℨ. eodẽ. l. hi qui. ¶ Secundo casu tenetur vt remittat mercedẽ. vt in hoc. ℌ. sic debet intelligi. l. aduocationis. C. de cõdictio. ob causam. predicta vera si fuit contractus bonefidei vtputa contractus locationis ↄ cõductionis. si vero fuisset contractus stricti iuris: vtputa stipulatio: tunc debemus inspicere qualiter sit concepta: si enim concepta esset conditionaliter: vtputa si tale quid feceris centum dabo: tunc si aliquo casu non impletur conditio non debetur aliquid ex stipulatione. vt. l. si vehenda. ℨ. ad leges rhodiam de iac. j. de verbo. obliga. l. in illa stipulatione si calendis. ↄ. j. de verbo. signifi. l. cedere diem. si vero verba non fuerunt concepta cõditionaliter: sed hoc modo promittis mihi facere et ego promitto tibi dare: tunc esset idem quod in contractu locationis et conductionis: et diceretur ista stipulatio conuentionalis de qua loquitur. l. v. ℌ. conuentionales. j. de verborum oblig. ¶ Contra ꝓdicta opp. ℨ. de condi. ob causam. l. si pecuniam. in princi. ibi si per te non stet ꝛc. dicit glos. ibi disputando: non determinando. ¶ Item opp. ℨ. de condi. causa data causa non secuta. l. iij. ℌ. sed

c si stichus ᶜ dicit glos. So. ibi casus contingit non in manumittente: sed in manumittendo. vnde distinguitur: aut fuit in mora aut nõ. nam quãdo casus contingit in manumittendo est idem quod quando casus cõtingit in re locata: ↄ sic ex parte locatoris. vnde nihil deberet posse peti in hoc. ℌ. ideo dicas ꝙ titulus de condictione ob causaz loquitur in contractibus innominatis in quibus deberes dicere quãdo ille qui debebat facere impeditur: aut alius qui tenetur ad dãnum non vult dare vel datum vult repetere ex penitentia: aut ideo qz non est obseruatũ quod ꝓmissum est. ¶ Primo casu habet locum distinctio. l. si pecuniam. ℌ. si. ℨ. de condi. ob causam. ¶ Secũdo casu debes distinguere eo modo quo distinguimus in contractibus nominatis: cum innomina-

7 ti ꝓ contractus iudicentur fm naturã cõtractuz

no iatorum quibus assimilantur. vt. l. ℌ. si quis seruũ. ℨ. deposi. ↄ. l. cuz qui. in specu. ℌ. j. ℨ. commo. ↄ. l. naturalis. circa. fi. j. de prescrip. verb. ¶ Quid ergo iuris fit in contractibᵇ nominatis vidimus. ℨ. de contractu locationis ↄ conductionis. ¶ Lamen videamus aliquantulum latius per duo cõtraria et tunc declarabitur istud quod dicitur de contractibus nominatis ↄ fic reintro glos. ↄ opin. quod casus fortuitus non debet venire in bonefidei iudiciis. vt. C. de pigno. acti. l. que fortuitis. Sol. dicit glos. nec bic venit casus fortuitus. vt locator operaruz teneatur ad interesse. sed nõ potest petere solidã pensionẽ quia casus fortuitus nõ debet nocere locatori sicut nec conductori. Sed con-

d tra ᵇ hoc oppo. ᵇ ego video ꝙ casus fortuitus contingens ex parte venditoris liberat eum: nihilominus potest petere integrum pretiũ. vt. l. necessaria. de pericul. ↄ commo. rei vendite. quare nõ ita hic casus contingens in re locata liberat locatorem: vt petat integram pensionem seu mercedem dicit glo. aliud est in vẽditore: quia tractat de dãno vitando. nam si non haberet pretium rei damnum rei sue pateretur. Locator autez certat de lucro cum nihil de suo amiserit. argumẽ. j. de cõdi. ↄ demonstra. l. titia. ℌ. j. istam eãdem rõnem ponit Rof. super hoc titulo que ratio non videtur vera: nam hic locator amittit rem suam sicut venditor. vnde dñs Fy. ponit in. l. leges. C. eodẽ. vnam aliaz rationem videlz quia in emptione et venditione agitur vt res perpetuo fit apud emptorem: merito re perempta periculum est emptoris apud quẽ perpetuo debebat esse: sed in locatione ↄ cõductione res debet esse conductoris ad tempus pro alio tempore apud locatorẽ: ideo periculum in eo contingens diuiditur inter eos vt pro rata temporis soluatur pensio: ista ratio nihil concludit quia falsem pro toto tempore quo deberet esse apud con-

c ductorem deberet spectare ad eum periculum. et ideo tu dicas quod idem per omnia est in contra-

d ctu locationis et conductionis ↄ emptionis ↄ venditionis nam si ego vendo tibi certam speciem: que est tunc eius interitu liberor. dicta. l. necessario. in princi. sed si venderem tibi illud qõ non est: sed futurũ est vt fructus ad mensuram puta decez corbes frumenti eg tali fundo: tunc pro ea parte que nasceretur venditio valeret pro ea parte q nõ nascitur non debetur pretium. vt. l. si debitor. ℌ. verosimile. ℨ. de contraben. emptio. nunc ad propositum quando quis locat operas vel locat rem ipse locato: tenetur ad id quod non est in rerum natura. id est ad operas futuras vel ad patientiã tanti temporis. Jsto igitur casu quãdo non potest prestare istam patientiam nõ debet habere integraz mercedẽ: sed pro rata eius qõ prestitit sicut in ven

e ditione. vnde videtis per omnia idez esse. Sed cõtra ᵉ predicta facit. ℨ. l. prozi. ℌ. j. vbi locator prestitit patientiam toto anno et in fine anni fructus sunt corrupti. tamen remittitur merces pro toto

f anno ↄ non pro rata. Jrespõdeo ibi patientia totius anni amittitur propter vltimum finem. scilz recollectionis fructuũ: sed cum ista patientia recollectionis fructuum non possit prestari propter sterilitatem: quia fructus non sunt: merito nulla parte anni videtur prestita ideo pro toto tempore fit remissio. ¶ Ex predictis apparent multa: primo quid iuris sit in contractibus innominatis: et certe debes dicere qõ ille qui debet operas ex contractu innominato: aut debet quicq; momentaneum vt manumittere seruum: et tunc seruo mortuo distinguatur: aut ante mortem aut post sicut in contractu emptionis et venditionis vbi debetur res: que momento transfertur in alium: aut debetur aliquid quod habet factum successiuum: et tunc distinguo sicut in locatione et conductione vbi repetentur ex penitentia. vt. l. si pecuniam. ℨ. de condi. ob causam. ¶ Jtẽ ex predictis apparet

f quod idem iuris est ᵏ siue aliquis conducit fundũ siue emat fructus qui percipiuntur. de quo plene dixi in questione quam disputaui que incipit

RR

c ↪ Andre. Poma.

a ¶ Remissio. vide exemplum per ro. 2ñ. ccccxxxij.

b ¶ De prima parte. venio ad secundam recolligebic qñ famulus vel aliꝰ sui culpa nõ fecerit ꝓ integruz tempus non debet habere aligd de salario de quo per bal. in. l. ij. C. eodẽ. ↄ bart. in. l. ij. ℌ. dimus in fin. j. de var. et extraord. cog. et latius Bald. in. l. edẽ. in vij. colũ. in ver. ↄ ro ſz pone famulus. ꝛc.

c ¶ Si stichus. ad de. l. pe. cũ ibi no. C. de cõdi. ob cãz.

d ¶ Opp. an in cõtractu emptioꝰ transeat periculum in vẽditorez sicut in locatorez et ita fiat remissio. vide bald. in rubri. C. de peri. ↄ cõmo. rei vend. in vlti. col. ↄ omnino bal. i. c. si ea lege. C. de vsur. vide bar. in. l. j. in. j. opp. C. de in. empby.

c ↪ Andre. Poma.

e ¶ Sz cõtra. Vide soci. cõsil. lxxx vij. colum. ij.

f ¶ Idẽ iuris est. ↄ vide oĩno bald. in. l. fi. in fin. C. de cõdi. inser. ↄ bar. in. l. opere. de vsu fructu. lega. plene per cano. in. c. ꝓpter sterilitatem. extra eo.

a ¶Famulus tuus. Et ratio est quia promissio salarij habet aliam tacitam cõditionem si operas prestabit. argu. teg. & quod ibi not. per do. Abb. in. iij. col. in. c. sicut. j. de iureiurã. vbi iuramentum habet tacitam cõditionem si fuerit iuranti seruatum id de quo iuratur. ad idem facit l. j. C. de re mili. lib. xij. & l. scio. ff. de annu. lega. & qõ not. Bart. in. l. diem functo. ff. de offic. assesso. & in. l. in rebus. ff. cõmo. & in. l. si cũ dotẽ. ff. fin. & in. l. si antem. solu. ma. restat videre de famulo ifirmo qui tantundem vult seruare an õbeat habere salarium quid de adnocato infirmo. Hui. de suza. tenet q̃ habeat salariũ. vt. l. post duos. de adnoca. diuer. in di. quid in lega to reipubli. vide Barto. in. l. si cui. ff. j. eg quib⁹ cau. maio. & adde no. per Bar. in. d. l. si ita stipulatus essem abs te. de v. obli. p Bal. in. l. liberti. in. vij. col. de oper. liber.

b ¶Restat vna q̃stio. Ratio quod pstatio operarũ mutat cursũ tẽporis q̃ alia est illa q̃ pstat hodie alia illa q̃ prestabit crastino. & sic. p illa que prestabit crastino. ideo p illa que prestabit crastino. & sic. p futura nõ deberent habere salarium secus si esset propter aliud factum qõ cursu tẽporis nõ mutaret quia tunc si infirmare tur deberet habere salarium. vide Barto. in. l. si ita stipulat⁹. de ver. obli. & in. l. si pr⁹ in. vij. qõ. de ope. no. & in. l. si vsufruct⁹ mihi infra biẽnium. de vsufruc. leg. & Bald. in. l. liberti liber tate. de ope. liber to. & Ant. de but. d & do. Abba. in. c. 2 fi. in. ij. colum. de e iudi. & do. Anto. in. c. j. de eo q̃ mitt itur in pos. causa rei seruan. vide glo. in. l. in ar boribus. ff. de il lo. & de vsufruc. & ter. in. l. cũ heres. ff. ſtichus. la. ij. de statulib. Adde q̃ 2 ſuluit Roma. consi. ccccxxxij. qõ si cõductor in cursu hostium nõ potuit vti re locata per annũ debet esse cõtentus in recõpensatione vti alio anno.

c ¶Ubicũq; qui facit aliquid vt pcura. & non est tenetur ad interesse: et ad istud allegabat Bald. in. l. i. C. credi. enic. pig. non de. & hic vide multos casus in quibus fit remissio mercedis. & vide latius in. l. si merces. ff. vis maior. j. eo. tc.

d ✠Andre. Poma. ¶Cũ qdã. Vide Alex. cõsil. xxx. in vlti. col. j. volu.

c ¶Sterilitas. Que dicatur sterilitas & que dicatur exiguitas.

f ¶Interdum. Jn pncipio huius tc. et vide quod de isto text. dixi post Jmo. in. l. si filio. ff. si. solu. matri.

g ✠Andre. Poma. ¶Si quis dolia. Vide Alexand. in. l. dinortio. co lumna. xiiij. ff. solu. matri.

b ¶Si dominus. No. q̃ valet conuentio si soluatur frumentum sub certa estimatione. et vide. c. fina. de vsu.

¶Si quis. Jn pncip. ff. vide q̃ pistum text. dicit Bar. i. l. q̃ in vtero. ff. de sta. bo. et not. Bald. in. l. ff. C. de libe. cau.

✠Andre. Poma. ¶Cum quidam. Vide Jaso. in. l. cuz fundus. in vl ti. nota. ff. de offi cio assesso.

¶Jn pretio. Adverte qõ iste text. habet locum etiã de iure canonico. text. est in. c. pe. de emp. et ven. dixit tamen glo. nota. in. l. semp in cõfe tionib⁹. & ex. est. l. semper in stip. de regu. iur. Bald. in aut. ad hoc. C. de vsuris. q̃ hoc non conuenit bo no viro pulchrũ dixit dñs Anto. in dicto. c. penul. qõ licet iste text. habeat locũ etiaz in foro eccleſiastico apud iudicem ecclesiasticum nõ tamẽ habebit locum in foro conscientie apud euz et apud cõfessorẽ tuũ debebis tibi facere cõscientiã. & ibi allegat beatum Thomã de aqui. in secũda secunde dum tractat de institia pos ſitiua ita tenentẽ dixit etiam glos. ſingula. in. c. hoc ius. q̃. j. & pre lat⁹ eccleſie scies iustũ pretium rei non debet vendere maiori pretio propter honestatem & cõscientiaz quam glos. limitat Jmol. i. c. placuit. de emp. & vẽ. verus eẽ emptore

lestus q̃ tunc cum iste excessus pretij fundetur super causa rationabili quod subuenietur sibi necdum in foro conscientie: sed etiaz in foro ciuili. vide do. Anto. & Abb. in. c. quia pleriq; de immuni. eccle. & ad predicta dum dixit q̃ in foro conscientie non licet. Adde Bal. in. c. cum causam. extra de testi. vbi dicit q̃ conscientia idem est q̃ bonus vir: sed hoc non cõuenit bono viro. allegat glos. ibi lam in. d. l. semp. et eã reputat singularez. ergo tc.

Postea subijcit quo ergo ibit anima mercatoris; quasi velit dicere a casa de diabolo.

a ¶Jn lege. in pn. bonus tc. limita vt per Angel. et Jmol. in. l. cũ stipulatus. in pnn. de vbo. obli. tc.

b ¶Arbitriuz. Si potestas hz libertum arbitriuz in condẽnando non põt terminuz arctare vel prorogare. & sequitur do. Jo. in. l. filius. j. de do. et vide qõ no. Bart. in. l. nec quicq̃. ff. de plano. & de offi. pro con. & adde Bal. c & Angel. in. l. j. de testa. milit. & declarat do. Paul. de cast. in. l. qui rome. ff. si callimachus. in fi. de vb. obli. Bald. in. ff. pficisc. in. ij. qõ. Angel. tamen in e d. l. j. de testamen. milit. discrepat a Bart. hic in vno. & etiaz adde Bal. in. l. j. ff. j. de iure deliberan. vbi dicit qõ debet ferre sentẽtiaz in tpe instã. et sequitur Pet. de ancha. in c. canonum statuta. ver. ad pdicta facit questio stauti. facit lex in f fraudẽ. ff. de testa. mili. iuncta. l. j. eo. tit. idem dicit Ange. i. l. milites in aliqbus lec. vt ibi refert Fulg. in fi. C. de testa. mili. g Paul. de castr. in d. l. filius. de do. Et ad Barto. hic adde do. Fracis. dezare. in. c. dilecti. col. iiij. de iudi. Adde qõ dictum Bart. refert & sequitur Bal. cõsi. lxxuij. incip. Sicut proponitur. j. hb.

b ✠Andre. Poma. ¶Arbitriũ. De hoc dicto vide Ro. consil. cccxvij. & cõsi. ccxl. Alex. cõsi. l. col. ij. volu. ij. Sozi. in tracta. de instantia. arti. v. Pau. de castr. in aut. que supplic. C. de preci. impera. offeren. Fel. in. c. j. viij. colũ. de constitu. & Panor. in tracta. de syndica. char. xvj. col. iij. & v

a ¶Uis maior. In principio ꝛc. ad materiam vide Bartol. in. l. cum in plures. in princip. j. eodem titu. in eodem principio ꝛc. tene menti quod si multum fuerit superlucratus colonus ex casu inopinato debet augeri pensio. idem voluit alia glosſ. in. l. legem. C. eodem. in versicu. oportet. secus si prudentia aut astutia: quia propter maximum lucrum taliter proueniens fiscus non potest petere salarium primo deductum augeri. l. mosch. ſ. finali. j. de inre fisci. vbi tex. t. ali⁹ etiam effectus sequitur ꝓpter excessum lucri. de q̃ in casu. l. cotem. ſ. qui maximos. de public. vbi est casus singularis et Canoni. in. c. propter. extra eo dem. et vide infra.

4 Damnuꝫ intolerabile propter quod fit remissio mercedis quod dicatur.

5 Estimatio fructuum quando fit remissio non debet fieri ſm tempus quo recolliguntur: sed a tempore celebrati contractus.

6 Colono quando fiat remissio mercedis.

7 Si fit venditio. ꝛ. cozbium frumẽti qđ nascitur in tali fundo si mi⁹ nascit in eo fundo fit remissio.

9 Defuncto colono partiario an tale ius trãseat ad heredes.

10 Si conceditur fundus ad certam mensuram vini vel frumenti q̃ non fit locatio sed contractus innominatus.

11 Quando venduntur fructus futuri quis contractus sit. remissiue.

a ✠Andre. ꝑoma.

a ¶Uis maior. In materia huius. ſ. vide Alexandruꝫ consilio cxiiij. in. j. et. ij. columna. in ꝓmo volumine. Bart. consilio. clxxvi. Ana. ꝑsil. lxxiij. et ibi addi. et que posui ad Bartol. in. l. licet. C. loca. et Areti. consilio cccj. magine in penul. colũ.

b ¶Colonum. ibi et ille ponit operas. et ad hoc vide Innocẽ. in. c. tua nobis. de decimis q̃ quando aliquis dat terram alicui colendam ad tertium vel quartum nunquid colonus debeat deducere semen vel alias expensas nisi speciale pactum fiat per istum text. vide ꝯ decidi id qđ facit. quod nota. Bartol. in. l. fructus. solu. matri. et vide. j. eodem. ſ. in fine.

a ✠Andre. ꝑoma.

a ¶Uis maior. In materia huius. ſ. vide Alexandruꝫ consilio cxiiij. in. j. et. ij. columna. in ꝓmo volumine. Bart. consilio. clxxvi. Ana. ꝑsil. lxxiij. et ibi addi. et que posui ad Bartol. in. l. licet. C. loca. et Areti. consilio cccj. magine in penul. colũ.

b ¶Colonum. ibi et ille ponit operas. et ad hoc vide Innocẽ. in. c. tua nobis. de decimis q̃ quando aliquis dat terram alicui colendam ad tertium vel quartum nunquid colonus debeat deducere semen vel alias expensas nisi speciale pactum fiat per istum text. vide ꝯ decidi id qđ facit. quod nota. Bartol. in. l. fructus. solu. matri. et vide. j. eodem. ſ. in fine.

a ✠Andre. ꝑoma.

b ¶Colonuꝫ. Vide Alegã. in. l. pascẽda. C. de pac.

c ¶Fundus. Vide institu. de act. ſ. seruiana. et vide. j. eo. in fi.

d ¶Dicunt. not. quando dicatur sterilitas vel exiguitas vel damnum intolerabile per quod fiat remissio mercedis. vide gl. Barto. ⁊ docto. in. l. licet. C. eodẽ. ⁊ in. l. si vno. ſ. vbicũq; ff. eod. ⁊ quod notat Barto. in. l. cotem. ſ. qui maximos. in. q. iiij. de public. ⁊ adde quod ista licet non habeant locũ in emphyteota habent tamen locum in conductore ad magnum tempus ſm Baldum in. l. j. in. iij. columna. C. de iure emphyteo. et adde etiam q̃ dominus Abb. in. c. ꝓpter sterilitatem. extra eo. in ꝓposito tenet contra opi. Barto. hic per illum tex. in. d. c. propter. ⁊ dicit q̃ opinio Bart. in. l. licet. C. eodẽ. post Ly. ibi melior est Joã. andr. in dicto. c. propter. dicit qđ intelligitur quando recolligitur tantũ tertia pars cipiuntur non debetur pensio. tunc autem dicunt fructus non percepti quando nihil superest de ducta impensa. vt. l. fructus. j. sol. mat. ⁊ tunc dicitur sterilitas. quia nihil percipitur ita loquitur. l. ex conducto. ſ. fi. ⁊. l. si vno. ſ. fi. ff. eo. ⁊ istud est dãnum intolerabile de quo loquitur hic dicto ⁊ tamen estimationeꝫ fructuum fieri non ſm id qđ est tempore quo recolliguntur sed a tempore celebrati contractus per dictam. l. si voluntatem. ⁊ apparebit ex his que. j. dicam.

c ¶Quero ⁊ ergo quando debet fieri colono remissio mercedis. Respondeo quãdoq; allegat fructuꝫ sterilitatem hoc est qđ nil superest deductis expensis: et tunc ꝺ̃ fieri remissio mercedis. vt hic. ⁊. l. ex conducto. ſ. fin. ff. eo. et. l. licet. C. eo. fallit si aliter actum fit. l. si quis fundum. in princi. ff. eo. fallit si culpa conductoꝝ hoc accideret. vt. ff. ſ. progi. fallit si colonus culturam deseruit. vt. l. ex conducto. ſ. fina. ff. eodẽ. et l. progima. ſ. si domus. Itẽ fallit si vbertas vnius anni potest compensari cum sterilitate alterius anni. vt. l. si vno. in princip. ff. eo. Quandoq; colonus allegat fundi casmositatez hoc est qđ casmate periſt. ⁊ tunc idem quod debet fieri remissio prorata. vt. l. ex conducto.

d ¶Scõo nota ⁊ q̃ eadez est ratio lucri ⁊ damni. et sic si multuꝫ fuerit superlucratus colonus ex casu inopinato ꝺ̃ augeri pensio. vt in glos.

e ¶Tertio no. ⁊ q̃ inter colonum partiariũ ⁊ dominuꝫ non est ꝓprie locatio: sed societas. vt hic in fi. qđ tenementi vt scias dictare libellum. pro cuius declaratione debes scire quod aut fundus locatur certa mercede consistente in pecunia et est ꝓprie locatio. aut fundus locatur ad partẽ fructuũ ⁊ est societas. nam dñs ponit terram et alius operas in querẽdis fructibus. aut conceditur ad mercedem certam non in pecunia: ſ̃ in vino: frumẽto ⁊ oleo tunc est quidã contractus innoiatus qui equiparatur locationi. et tunc si verbum locanit apponeretur in libello nõ reprobarem libellum: ꝉ nõ fit ꝓprie locatio. vt. C. eo. l. si olei.

4 ¶Pro declaratione ⁊ presentis. ſ. quero qđ dicatur damnum intolerabile ꝓpter quod fiat remissio mercedis. Glosſ. ſ̃. eodẽ. l. ex conducto. ſ. fi. dicit qđ tunc ſcum non colligitur semen. et ita videtur dicere in text. in. d. ſ. fi. ibi siue dãnũ amissi seminis. alij dicũt standum esse opinioni Aulgi. Jac. de are. ⁊ Ly. refert in. l. licet. C. eo. dicit qđ tunc videtur sterilitas quando conductor est deceptus vltra dimidiã iusti pretij. arg. l. ij. C. de rescin. ven. pro qua opinione videtur casus ibi. Intolerabile enim dicit qđ est vltra dimidiaꝫ iusti pretij. vt. d. l. secunda. Sed hoc videtur contra casum in. l. si vno. ſ. cũ quidaꝫ ſ̃. eo. vbi fructuum paucitas remissionem non inducit. Preterea vt dictum est in. l. ij. C. eo. contractus locationis et conductionis procedit eisdem regulis: quibus contractus emptionis et venditionis. Sed si ego emerem aliquam rem sub conditione ⁊ illa pendẽte conditione efficiatur valde deterior totum esset ad periculum emptoris: vt. l. si pendente. ff. ſ̃. de peri. ⁊ cõmo. rei vendi.

5 ¶Utruꝫ enim quis sit deceptus vltra dimidiam iusti pretij: vel non ꝺ̃ inspici tempus initi contractus. vt l. si voluntate. C. de rescin. ven. sed hic tpe conductionis non fuit deceptus. sed postea causa superueniente. ergo ista opinio non est vera. dicendum est ergo aliter. vos scitis qđ si fructꝰ futuri vẽdunt̃ur: et non nascuntur pretium non debetur. vt. l. nec emptio. ſ̃. de contraben. empt. ita in ꝓposito ille qui conducit fundũ sub certa pecunia quodãmodo videtur emere fructus et tunc si non per

7 Si fit venditio. ꝛ. cozbium frumẽti qđ nascitur in tali fundo si mi⁹ nascit in eo fundo fit remissio.

9 Defuncto colono partiario an tale ius trãseat ad heredes.

10 Si conceditur fundus ad certam mensuram vini vel frumenti q̃ non fit locatio sed contractus innominatus.

11 Quando venduntur fructus futuri quis contractus sit. remissiue.

Uis maior.

a ꝓpter damno intolerabili fit remissio mercedis conductori: secus si sit damnum modicum: qz tunc nõ fit remissio sicut nec augeꝝ pensio ꝓpter modicũ augmẽtum. ⁊ hoc nõ �

a ¶Actione ꝓ socio. Sed qđ sit agendũ ꝓscriptis verbis non ꝓ socio. probat tex. in. ſ. si quis fernum. hic allegatus. ⁊ tenet Bald. in. l. certi. in tertia qõne. C. eo. ⁊ adde Bar. in. l. si apes. ſ. i. j. de furtis.

b ¶Coloni. Bald. contra in. l. j. in. iij. colũ. C. de fruc. ⁊ lit. expen. pro quo lex viam. C. loca. ⁊ Bald. in. l. certi. C. eo. in. iiij. q. sed cum Bart. hic ſ̃pliciter trãsit Ludoui. in. l. si filio. ſ. fina. ſolu. matri. idem Paul. hic et sequitur Abb. in. c. ꝓpter. extra eo. et ibi vide glosſ. et per hoc limitatur quod dicit Bart. in. l. si filio. ſ. fi. ſolu. matrimo. nunquid ſucceſſor ſalis teneatur stare colono. ⁊ idem tenet hic ſ̃Dau. de caſt. ⁊ no. ibi licet a cõtrariuꝫ sentiat in. l. certi. in. iiij. q. C. loca. et in. l. j. C. de fru. ⁊ li. eꝓpẽſis. et adde Bar. hic vide inſtit. de act. ſ. item seruia na. ⁊ vide qđ not. glosſ. ⁊ docto. magine Bald. in. l. si paſcenda. C. de c pact. et an colon⁹ partiarius teneatur ſuis expẽſis: et gabellis portare partem dominꝰ. vide Bald. in. l. acceptam. C. de vſuris. in. ẽy. q. et dum dicit ħ agi ꝓ socio dic quod imo videtur debere agi ꝑscriptꝭ verbis in. ſ. si qs ſeruum. hic allegato. ⁊ tenet bal. in. l. certi. in. iij. q. C. eo. adde Bart. in. l. si apes. ſ. j. ff. de fur. et sic ingũ dicit hic Bar. q̃ colonus pariet iari⁹ equipara ⁊ tur socio. Adde qđ differt tamen in duobus scõm Bal. in. l. j. in. iij. colũ. C. de fruc. et lit. expẽſis. ⁊ in. l. certi. in. ij. q. C. e. ⁊ ibi etiam an bona sint tacite hypothecata. adde qđ non ꝓprie dicitur colonus. vt not. glosſ. in. l. dixerit. ſ. item si merces. in versic. sequeretur. j. solu

multum laboratur: et pensio debeat augeri. glossa magna hic est facta super hoc. Bzeuiter dicas: ¶aut lucraꝫ multum colonus ex eo quod fructus multo plus valent: ⁊ tunc non augetur pẽsio ꝓpter istam causam: sicut non minuitur propter vilitatem: quia eadem debet esse ratio lucri et dãni. Sivero multum lucratur ꝓpter fructuꝫ abundantiam: ⁊ tunc standum est huic glosſ. aut ꝓpter diligentiam coloni augetur aut non sed casu fortuito: vt si locauit tibi molendinum: et alia molendina multum sunt destructa impetu aquoꝝ: ita q̃ lucraris multo plus: tunc debet fieri augmentum pensionis. casus est hic.

1 ¶Ultimo no. ¶ hic similitudines istas: quia inter dominum ⁊ colonũ partiarium dicitur contrahi societas: ⁊ ideo agẽdum est actione ꝓ socio nõ ex locato ⁊ conducto: ⁊ sic facit in argumentum ad questionez quod talis contractus non transit ad heredem coloni sicut nec societas: et qđ potest finiri talis contractus ex omnibus casibus ex quibus finitur societas. vt. l. iiij. ff. ſ. cuꝫ. l. sequen. ſ. ꝓ socio. sed si locatur ad pecuniam tunc est vere contractus locationis ⁊ conductionis. quando ¶ vero locatur ad certam mensuram frumenti vini vel olei non potest esse locatio et conductio: quia non interuenit pecunia numerata: sed est contractus innominatus. c do vt facias iudicabitur tamen vt de cõtractu locati ⁊ conducti. vt. l. j. ſ. fi. quis seruum. ſ̃. de positi. ꝓ hoc est tex. ⁊ glosſ. in. l. si olei. C. eo. quod no. Quando autem venduntur ¶ fructus futuri: tunc quid iuris sit: dic vt dixi in. l. cotem. ſ. fina. j. de publica. ⁊ dubium est: quia videtur vendituꝫ ius vſufructus: ⁊ tunc non pertinet periculuꝫ ad eum. item potest intelligi q̃ videatur vendita spes fructuũ qui percipiuntur: de quo vide vt ibi plene dixi.

¶Simul fieri dicitur q̃ fit eadem die qđ valet ad excusandum testes.

Inter creditores chirographarios qñ inſpiciat̃ prioritas temporis.

Uoperis.

Opponitur ⁊ videtur q̃ sibi ipsi cõtradicat in eo qđ dicit simul: et postea dicit priori. Glosſ. ſoluit duob⁹ modis ¶ quelibet est bona.

¶No. tamẽ ſm Alex. ⁹ secũdaꝫ solutionẽ q̃ ¶ simul dicitur fieri quod fit eadem die qđ est vtile ad defendendum testes ne incidãt in falsum: si dixissent simul aliqd factum: ⁊ apparet de prioritate ⁊ posterioritate eadẽ tamẽ die.

¶Scõo opp. ꝓ inter ¶ creditores chirographarios non inſpicitur prioritas tẽporis: nec etiaꝫ in priuilegijs competẽtibus in actionibus ꝑsonalibus. vt. l. priuilegia. de priuile. credi. Solu. dicit glosſ. istud est verũ in obligatione quãtitatis. hic vo qñ est in obligatione factuꝫ coherẽs ꝑsone: tũc enim ille ꝓferẽr cui est ꝓmissum ꝓius: ⁊ hoc est singulares hic. ¶Itẽ opp. in obligatione operarum post mozã succedit obligatio ad interesse. vt l. in stipulationibus. ſ. operaruꝫ. ꝛ. l. stipulatiões nõ diuidũtur. j. de vbo. obli. ⁊ sic ista videt obligatio quãtitatis. Solu. intellige istam legez qñ agit ad dictas operas: sed si ageret ad interesse fateor contrarium. ita dicit glosſ. in fine in hypotheca autem pendentibus vt eius consi. cccix.

c ¶Contractus innominatus. do vt facias. adde. ſ̃. eo. ſ. in princ. ⁊ glo. in. l. excep. C. eodem.

d ✠Andre. ꝑoma. ¶Scõm Azo. Vide Corse. singu. in verbo simili fieri. Feli. in. c. translato. in. v. colũ. de constitu. ⁊ ibi adde ad Panormi. in additio. que in cipit ꝓ concordia.

¶Me incidant in falsum. Vide do. Anto. in. c. translato. de constitu. Bart. in. l. si plures. j. de iniur. gl. in clem. j. j. de appella. facit qđ vult glosſ. in. c. causam que. in fi. gl. qui filij sint legi. ⁊ in. c. cum vinto niẽſis. de electio. in glosſ. iij. vel. iiij. que loquitur de ꝓrioritate et ꝓsteriozitate. Zo. de sancto Hemi. in. c. j. de constitu. in. vj. gl. et ibi do. Anto. in clemẽ. j. de appel. et facit glosſ. in. c. bone. de elect. Jmo. et do. Abb. in. c. translato. qui tenẽt cum do. Anto.

✠Andre. ꝑoma.

¶Secũdo opp. Vide Ro. consil. clvij. et Alexan. cxvij. volumi. v. col. fi.

¶Hoc est singulare. Idem Bal. in. l. ij. C. e. ꝉ bal. in. l. interesse. sentit contrarium. et ibi dicit idem ſc̃ q̃ prior locator in tempore preferat cõtra cõductorẽ. et dicit etiã Bal. in. l. emptorem. in ij. col. C. loc. ꝓ secundus colonus tenet stare priori quia prior in tempore ꝓfertur. et ad id quod ħ singulare dicit esse Bar. vide Joan. and. in regula cõtractus in mercu. ꝛc.

¶Habitatores. In ꝑn. vide q̃ dixi post Bar. i. l. si vno. ſ. idez cuꝫ quadam. ſ. e. sed qđ si dñs põit meretrices in domo quã mibi locauit vel si mihi iglino occurrit necessitas habẽdi maiorẽ domũ q̃ volo ducere vxorẽ an possum migrare. vide Bal. in. l. edẽ. ad fi. ⁊ in. l. iij. C. eo. tit.

b ✠Andre. ꝑomate. ¶Habitatores. Vide quid per eam consulnerit Pet. de ancha. consi. ij.

i ¶Itẽ. Et ad glo. hic q̃ dicit niſi insta causa inesset tpe contractus. vide Bal. in. l. si ea lege. C. de vſu. ⁊ adde in simili glo. ꝛ doc. in. l. edem. C. eo.

k ¶Qui insulã. Vide glosſ. not. ⁊ qđ ibi Bar. in. l. si duo. ſ. cũ inquilinus. ff. vti possi. in ver. testari. in fi. ⁊ q̃ dixi in. l. edẽ. C. eo. post Barto.

l ✠Andre. ꝑoma. ¶Qui mulas. Vide Lor. in. iij. sing. in verbo oĩs.

Abitatores.

b Modica incommoditas conductoris non inducit remissionẽ mercedis. hoc dicit.

Itẽ interrogatus.

Just⁹ timor facit vt fiat mercedis remissio licet non sit secutũ periculum: secus in timore iniusto vel si inde non recesserit. h. d. iſte. ſ. quem no. ꝛc.

1 ¶An qui habet aduocatum gratis possit petere salarium.

Quod si domus.

Vsicu. Et si locator. ¶Iſte ver. in eo qđ dicit prestãdum quãtum prestãt in secũda conductione intellige si locator tuit in culpa: alias vo ad solas restitutionem mercedis. vt. l. si insulam. ꝛ. l. fundus. et. l. hec distinctio. j. eo. ¶Ultimo ¶ no. finẽ hui⁹ legis: quia facit ad questionez si euicta est res aduocato: ita qđ potest petere ad interesse ⁊ impensam vtrũ impũtabit sibi salariuꝫ sum ꝓpriuꝫ.

¶Itez si aliquis habuit aduocatũ gratis in questione sua. facit iſte. ſ. qđ potest petere salariũ aduocati. quod no. digi plene in. l. si stipulatus. j. de fideiuſſo. ꝛc.

Ulege.

Verbum ne sine neue importat ne quis faciat et quod curet ne per aliũ fiat. h. d.

¶Oppo. istud pactum obscurum debet interpretari contra ꝓferentem. hic autez interpretatur ꝓ eo. ergo ꝛc. Sol. glosſ. duobus modis: vt habes in ea. tu dic qđ. l. veterib⁹. ſ. de pact. loquitur in pactione obscura et ambigua hec in pactione certa ⁊ clara. Jsta enim interpretatio q̃ sit hic est ꝓpria significatio cui stare debemus in dubio. vt. l. non aliter. j. de lega. iij. Sed quando verbum seu oratio habet plures significationes: tunc loquitur. l. contraria ꝛc.

Qui insulam.

k Refectio necessaria que impedit habitationem conductoris inducit remissionem mercedis ꝓ rata non necessaria obligat locatorem ad interesse. hoc dicit.

Edilis.

Conductori fit remissio mercedis ꝓ rata tẽporis quo re frui non põt etiã si alteri gratis cõcessit. h. d. ⁊ fic supplet precedentẽ casum qui loquit qñ cõductor concessit alteri non gratis ꝛc.

1 ¶Roncino conducto non licet imponere valisiam.

Qui mulas.

l Qui animal conductum onerat pondere grauiozi hac actione tenẽt. h. d. ¶No. casum ¶ cõtra eũ qui imponit valisiam roncino cõducto ad vecturam cum ſolus locatur ad portandũ pondus hominis ꝛc.

¶Quando videatur actum qđ ante opus perfectum debeatur tota merces.

Qui eidem. Pensio que prestatur ad mensuras tantū pro rata operis facta peti pōt.h.o. ¶Opp. pēsio nō debetur locatori donec contractum in totū impleat ex parte sua.vt.ff.eo.l. sed addes.ff.si quis.et not. C.eo.l.eidem. Rideo qñq; pretium constitutum est in pedes singulariter.et tūc vident tot locationes quot sunt pedes.ideo pōt mensurari illud qđ est factū etiaz si nō est opus perfectū. vt hic. secus si in totum opus esset locatuz vna mercede qđ intelligit veruz nisi consuetudine vel qualitate persone aliud presumatur quid em si tu conduceres operas alicuius pauperis bois.vt faceret tibi domum magnam z sumptuosam qđ certum est sibi nō posse facere nisi minutatim des sibi pecuniaz: certe videt actum vt etiā ante opus perfectum sibi pecuniam minutatim prebeas.argu.ff. māda.l.si vero remunerandi.ff.si.cum.l.seq.z.j. de regu.iur. l.semper in stipulationibus.z quod ibi no.item si esset cōsuetudo.vt.l.qđ si nolit.ff.qui affidua.j. de edil.edic.facit ad hec.l. excepto.C.eo. z qđ not.per glos.z doct.in.l.ij.C.eo.tc.

Colonus. Exceptio violentie intelligitur de ea que infertur ab extraneo non de ea que a se vel a suis infertur. hoc dicit.

Actio oneris aduersi quod.sit propium nomen actionis.

Quod hec actio hodie locum non habeat.

In naue. Actio oneris aduersi non habet locuz in re que remanet locatoris et cum actio alia non concurrit.item debitor quātitatis respectu certe speciei liberatur si illa species casu interijt.hoc dicit. Primo ponit thema z questionem. Secō ponit quedam argumenta faciētia ad determinationem qōnis. Tertio determinat qōnem.scōa ibi: respondi. tertia ibi: fm que. In text.ibi nō videret onus esse aduersum. vt sc; dē actio oneris aduersi q locū hz vbi cōtingit casus in re q remanet locatoris:z hoc sequitur duz dicit qppe quod naute fuisset:quasi dicat ista hz locum quando remanet res locatoris ibi oneris aduersi quasi dicat hic oneris aduersi cum alia non concurrit sed ita datum esse. ¶Oppo. q ista.l. sibi contradicat nam cum in pncipio dicat q reddat de cōi.postea dicat quod frumentuz est sauphelı. Glos.solnit pluribus modis.tene vltimā solutionem dum dicit de cōmuni hoc est de cōiter dato. ¶Itē op. ad fi.l.videtur qō sauphelus teneaf de casu fortuito. vt.l.incēdium.C.si certū petaf. Sol. hic tenebaf in gñe respectu certe speciei hoc est illius frumēti qō erat in nauı: merito illa specie per empta liberaf. vt hic.z.l.titie textores.ff.si.j. de legatis.i.z.l.qdaz.ff.penul.eo.tit.de noxa.l.pe.z.l.j. de iure emphy.vel dic qō teneba in genere subalterno. debebat enim dare de hoc qō in naui erat. vnde toto illo genere perempto liberatur in.l.cōtraria tenebatur in genere generalissimo qō non potest perire. vt.l. in ratione.ff. incerte. ad leg. fal. ¶Querit Vtruz nomen actionis oneris aduersi sit propriū nomen actionis. Glos. hic disputat. finaliter determinat q sic et bñ.z Jo. in arboe facit huic actioni specialē titulū. ¶Sz q̄ro Vtrum hec actio hodie locū habeat: glo. sup verbo supernacuū determinat q nō z bene sed semper habet locū actio ex locato. ergo effectus huius actionis hodie est sublatus q habet locum actio ex locato z Jo. in arboze oneret istaz actionē non tamen punctauit eam nec suam naturam seu materiā posuit: quasi sentiret quod hodie locum nō haberet. ¶Ultimo no. illam distinctionē q rerū locatarū duo sunt genera.s. q reddat idem vel tantūdem. vt in pncin. huius.l.tc.z tene menti tc.

¶Conductor ad decē annos: qō dicitur habere ius in re:z nō pōt expelli per singularē successorē idem qsi locator obliguit omnia sua bona.

Consiliuz qō conductor nō expellat de locatione etiam si bona vendantur.

Cautela vt colonus cogatur stare in locatione.

Qui fundum. Successor singularis non tenetur stare colono nec colonus. ei. hoc dicit. ¶Istud quod hic dicit in plures annos intellige in pauciores.g. nam Vsi in decē annos. tunc cōductor quereret vtile dñium. vt.l.j.C.si ager vectig. vel emphy. petaf. et.l.j. de supsi.z sic haberet ius in re. vnde non pōt repelli ab ipso emptore vel legatario. z ideo videtur qđ de locatione est factū instrumētum z dñs obligauit conductori oia bona sua predicta obseruare: tūc enim colonus pōt dicere ego sto in fundo isto iure pignoris z hypothece p interesse meo. Hypotheca aūt est ius realeyt.l. pignoriū.j. de pigno. z sic trāsit ad quēcunq; successorē. tamen oportet qō conductor anteq̄ cōpellatur incipiat possidere seu detinere iure pignoris: nam ex eo q tenet iure conductionis potest repelli: vt hic.z.l. emptorem. C.eo.z.l. nec proponitur.j. de lega.j.z ideo Vest cōsilium z iam seci fieri q in instrumento apponaf qō ex nunc colonus vel inquilinus detineat dictā rem iure pignoris vel hypothece pro obligatione predicta. materiā istam doc. ponūt in.d.l. emptorem. z dixi in.d.l.si filio.ff.si.j. solu. mat. ¶Venio ad secūdam partē. dicitur hic qō colonus nō cogatur stare in conductione legatario vel emptori re vēdita vel legata. istud videf verum simpliciter nō distinguendo vtrum conduxerat ad modicum tempus vel magnuz: quia semper ex parte coloni vel inquilini actio est personalis que in singulam successorē non transit: z hoc pcederet vēditione vel legato simpliciter facto: sed si in instrumentō apponeretur pront cōsuetum est vendidit rez: z omne ius omnēq; actionem realē z personalez que cōpetit in dicta re vel pro dicta re vel eius occasione faciens eum procuratorem in rem suā tc. et tunc enim emptor posset agere quasi actione sibi cessa: z cessaret ratio hic posita q dicit quod heredis tc. nil interest enim vēditoris postq̄ cessit oēs actiones salnas esse als teneretur. vt.ff. de hered. vel act. ven.l.si nomen.

Si fundus. Si conductor frui non potest re absq; culpa locatoris fit ei remissio mercedis p rata. si locatoris culpa interueniat ad totale interesse tenetur.

Et hec distinctio. Nota distinctionez huius.l. et aduerte ad.l. superiorē circa versicu. quēadmodum ego dubito. loquitur enim ibi de eo qui locauit insulam fabricandam et insula corruit: nam si bene respicis iste qui appellatur locator: proprie est conductor: ipse enim dat pecuniam et conduxit operas alterius edificantis. vnde si solum corruit enenit casus ex parte ipsius conductoris qui hic appellatur locator: z sic debet teneri ad totam mercedem. vt.ff. eodem.l. sed addes. cum quidam. dixi plene in.l. si vno.ff. item cum quidaz.ff. eodem. Sol. intelligas hic q ille qui debebat edificare insulam postq̄ solum corruit locauit operas suas alij: alias deberet habere totam mercedem. vt.ff. eod.l. sed addes. cum quidam. z.ff. fin. ¶Venio ad versi.

Faciēs z fieri faciens an pariter teneantur.

Nam si vēdideris. Opp. post venditionem periculum est emptoris. vt.ff. de pericu. z cōmo. rei ven. l. necessario. in pncipio. Sol. dicit glo. fallit hic qñ predium publicat. tu dic vt.l. contraria. Ad idem opp. de.l. lucius.ff. de euic. Solu. ibi casus contingit post traditionē. hic ante. ¶Venio ad Vsi. nam et sic. et Vnota bene ista verba q pariter tenetur faciens z fieri faciens qñ ipse prohibere potest. simile in.l. filium.ff.q̄q̄.j. de dam. infect. et vide quod ibi not. sic dz intelli. l. in illa stipulatione per te non fieri. j. de vbo. obli. facit. ff. eo. l. q insulam. ff. j.

Locatio facta ad colendum fundum in certa parte pro indiuiso quod tenet.

Dominus fundi pro certa parte pro indiuiso q potest locare totum locando vtiliter.

Colonus q nō possit fundū ita ex fructuare vltimo anno: qō fructus anni sequētis extremenk.

Cum fundum. Inter socios eiusdem rei si fit locatio alterius anni hz locū actio ex locato z conducto: z etiaz actio que ex cōione descendit. h.o.

¶No. ex isto. ff. ibi: qđ vis vt dic: q qui est dominus partis p indiuiso pōt locare totū funduz si vtiliter facit: et facit ad not. p Bal. magistrum in fi.l.j. C. qui testa. face. pos.

¶Descendit. Ui de are. 2sil. cc xvj. facit. l. serui electione. ff. labeo. et c ibi Alex. z Bart. de lega. j. Flozi. l. sabinus. ff. cōi diuidun. Aret. in. l. duo fratres. ff. de acqrē. possef. ¶Item not. in fi. facit qō not. in. l. penul. de vsufru. lega.

¶Andre. Poma. ¶Intelligit. Ui de ad hoc Ro. cōsi. cc xcvij.

¶Merces est pstanda. Quis dicat conductor vel locator. adde bar to. in.l.ij. C.eo.

¶Andre. Poma. ¶Legatario. Ui de Alex. moder. in.l. filio. ff. fin. hic alleg. ff. solu. ma. Alexā. z alios in Lq absenti. ff. j. ff. de acq. pos. Alexan. consil. cc viij. scō dubio. colū. penul. voln. v.

¶Venio ad secūdā not. q colon nō teneī stare in conductiōe re ī aliū translata qō limita vt hic p Bart. Item limita nisi pactum factū fuerit inter emptorem z venditorez q pensiones ōne renē emptori. vt est text. in.l. insulam. in pncin. et ibi not. Bart. j. eo. et ibi digi.

¶Si fundus. in pncip. huius. l. tc. vide ad itellectuz huius. l. Bal. i. l. j. in. viij. col. in v. vs. oppo. C. de sen ten. que p eo qō interest. et vide q digi post Jmo. in l. ff filio. ff. j. sol. matri. z istū text. p singulari alle. Audo. in. l. si quis arbitratu. circa vltimā col. de v. obli. Adde eūdez Ro. cōsil. cc xvij. Bal. consil. cc xv. iij. lib.

¶Andre. Poma. ¶Si fund. Ui de per istum text. qd dicat Bal. i. l. dinoxtio. in pncin. vbi p Jaso. colū. xiij. ff. solu. matr. et vide Jmo. 2si. lxxxiiij. i vlti. colūna. Rom. sing. cccc xxvj. et plene Sozi. consilio lxxxviij.

Qui operas. Locator operarū dz habere mercedē totius tpis si per eum non stat idez in aduocato. h.o. De materia vidistis plene in.l. si vno. ff. cū quidam. ff. eo.

Non solet. Gloss. legit istam legem duob⁹ modis. ¶Primo q si dñs conduxerit rē suā q sibi nō preiudicat. de quo plene in.l. si rē aliquam. j. de acq. pos. ¶Scōo modo legit qñ qs rem suā locat alicui: tunc non transiit ad dñiuz. fallit in.l. in naue. ff. eo.

¶Qui pmisit custodiam q teneaf ad arctissimā diligentiā z non de casu fortuito.

Qui mercedem. Qui promisit custodiā tenetur de periculo z damno dato ab alio qō potuit p custodiam reparari. ff. h.o. cū. l. sequen. ¶Not. q Vqui pmisit custodiam teneī ad arctissimā diligētiam z nō de casu fortuito sed de leuissima culpa tantum.

Si locatum. Hec actio conuenit furti. z.l. aquilia. tñ altera quis dz esse contentus. h.o. cum. l. seq.

¶Jus pedagium exigendi qō locari possit.

Locare. Opp. de.l. arboribus. ff. de vsufru. z.ff. vni⁹. instītu. de vsu z hab. Sol. vt in glos. qō illud in seruitutibus psonalibus: hic in realibus. et est rō q seruitutes reales sunt iura predioruz. vt.l. qui aliena. ff. si. ff. de nego. gest. et ideo non habēti predium non possunt deberi. vt ff. cōia predioū. l. j. vtilitatē enim predioū respiciunt. vt.l. attilianus. ff. de serui. rustico. predioū. merito ille qui habet seruitutem realem non pōt eam concedere alteri: quia coberet predio suo: si alter vteretur non respiceret vtilitatem predij sui secus in seruitutibus personalibus: q mihi vtilitas est si possum locare vsum fructum sicuti ego vtor. Et ex hoc dicendū est z q̄ iura que coherent solo non tamen advtilitatē soli vel territorij possunt locari: vtputa ius percipiendi pedagiuz. tex. est in.l. fi. C. de vectiga. z conduc. dixi plene in. l. cotem. ff. fina. de publi. z ibi examinam quādo vendi tor vel locator locat pedagium qui transeat. dic vt ibi plene dixi.

Si domum. Danum datū a seruis locatoris nō venit in hac actione. h.o.

Si hominem. Danum patū ab hoīe locato nō venit in hac actione: si locatori nil potest imputari. h.o. vide glos. tc.

Si qs conduxerit. No. valet cōductio vno numo. ¶Opp. j. de iure dotium. l. si vsusfructus. dicit glos. Solu. ibi speciale: quia fit ex necessitate cum res non est digna mercede maiori: z ideo non habet instar donationis: z ex hoc sequit q si qs conduceret vnam rem non dignam maiori mercede tūc valeret conductio. de quo plene dixi in. l. si qs ante. ff. si. j. de acquiren. pos.

Cum apparebit. Ex b cōtractu possunt constitui duo rei nec habebant beneficium diuisionis sm ista tempora sed beneficium cessionis sic. h.o. hodie vero habent beneficium diuisionis per auc. de duobus reis. in corpore tc.

Si cui locauerim. Potest quis locare quod conduxerat z in hac actione contra nō restituentez iuratur in litem. h.o.

Si ignoras. Qui ignorat qualitatē pone nō punit si eū eo cōtraxit tanq̄ cuz quolibet. hoc dicit. facit ad questionem

¶Qui mercedē. vide Pau. de ca. distinguente. z vide nota. in.l. dñs horreoz. j. eo.

¶Andre. Poma. ¶Qui mercedē. Vide Roma. sin gu. xxxj.

¶Andre. Poma. ¶Repari. Adde qō ita 2sil. nit ro. 2sil. cc lxxxix. incipi. vt clarius. ¶Locare. in pn. huius tc. vide Pau. de ca. q ponit q vsuari nō possit alteri locare.

¶Jus pcipiendi. Jus pcipiēdi pedagiū pōt locari. z adde Bal. in l. si ea lege. i fi. C. de vsu.

¶Si domum. in pn. huj tc. adde tamē q in corporalib⁹ venit etiaz impatiētia familie. text. est not. in l. is cui⁹. si serui. ven. fm Bald. in auc. ei q. in. ciiij. colū. de bo. au. iu. pos. et vide in. l. q insulā. ff. si. ff. eo.

¶Si qs pdurerit. p Bald. in rubri. C. de iure emphyte. de locatione facta vno numo tc. do pulchrū consilium. Adde Car. Zab. Fnl. Sali. vltimū in volu. Pe. de ancha.

a ¶Locauit.singu.ꝛ not.est ſm Bal.in.l.ij.C.eo.titu.ꝛc.
b ¶De vitio operis.Sed iſtud intelligendū eſt ſi ſine dolo fecit: alꝫ nō ſcōm regulam cum non debeāt contrahentes inter ſe dolo decipere.l. ſed ꝛ ſi pupillus.ℊ.ſed ſi alias.ℊ.de inſtitu.et not.in.l.itē ſi pretio.ℊ. quē admodum.ℊ.eodem.cum ſimi.ꝛc.
✠Andre. Poma.
c ¶Fideiubet.pro hoc optime videtur facere text. l. grece.ℊ. poſt litē. verſicu. an ergo. in ver. totius. ff. de fideiuſ.
d ¶No.p his.no. a q. de qua vide in l.j.de in lit.iuran. et ibi ea que digi. Adde quod ibi poſui. b
e ¶Quarto not. Adde Bald.in.l. j.C. de his que in frau.cre.vbi idez tenet etiam ſi fuerit renuntiatum beneficio de fideiuſ.quia iſtud venit ex natura obliga.ꝛ idem Bal. in.l. ſi pro ea. C. man. in.gij.qō. et ibi B ponit modez.in.l.cū eo⁹dē. C.de ſentē.et not. 1 in auc. preſente. de fideiuſſo. et adde 2 Bart.p iſtū text.i l.curatores.ℊ.fin. ℊ. de admi. re. ad 3 ciui.pti. ꝛ gloſ. in l.j.C.de cōue.fiſci debi.in gloſ.j.hic 4 allega. et text.ibi gloſ.ſi.in.l.j.C.de 5 decurio. libro. g. timo plus notanter dicit Barto.p illuz text.in.l.pater.in pn.j.de dote plega. qō talis promittens indē nitatem compel- 1 litur ſuſcipere in- c dicium quod nō 2 habes alibi.
✠Andre. Poma.
e ¶Quarto not. Vide Alex.conſi. cxxxij. col.j. volu. 3 iiij.ꝛ conſi. cxxvj. d penul. col.iij.volumi.et ꝑſi. cxiiij. volumi.iij.vbi dicit quod ille cui eſt permiſſa idoneitas nō poteſt agere contra permittentem ſi aliunde poteſt conſeruare. et vide pro ſi. bus.l.pulchrum conſiliū Ananie cōſi.lxxviij.ꝛ ibi addit.
f ¶Inter locatorem. In pnn. buius.ℊ.iſtum.ℊ.allegat Barto.in.l.cum moza.C.de tranſac.vbi vide in pnn.
f ✠Andre. Pomate. ¶Inter locatorem. Not.q ex iſto.ℊ.poteſt ſumi regula qō vbi aliquis vult petere aliquid ex aliquo cōtractu debet ante omnia reprobare ſe adimpleniſſe omnia deducta in contractu ex ſua parte. Bar. conſi.giij.colū.i.volu.ij. Item no.q non adimpleti non eſt adimplendum quod procedit etiam ſi interueniſſet iuramentum. vt eſt text.ꝛ ibi no. Bal.c.peruenit.de iureiuran.
g ¶Et facit ad multa. Et adde qō not.in.l.nil veruz debitis.ℊ. de condi. indebi. Item facit ad id qō not. dicit Bald.in.l.j.in vlti.colū.C.de vſufruc.ꝛc.in eo.pncip. ibi ſi per partem aduerſam ſeruato ꝛc. Et omnino bene dicit Bald.in.c.j.in titu.qualiter do.feudi ꝓprieta. priue. qō qui non facit quod debet nō recipit qō oportet. iſta enim eſt natura penarū ſiue legaliū ſiue conuentionalium quia liquida debet eſſe cauſa vt pena petatur per illum teg.ꝛ no.in.l.non fuerit.ff.de iureiuran.in pe

nis enim liquidis ſana debet eſſe probatio.l. in teſtamento. la grande. de condi.ꝛ demōſtra. bene facit leg cuz delictū.ℊ.alli debet.ff.de reg.iur. ꝛ ideo ſemel habui conſulere qō cum agens ad penam fecerit aliqō penale vt in penaz reincideret quia nō adimpleuit ꝛ tractum ex parte ſua ſequitur q non potuit agens petere penam. et ideo bene dicit Paulus

fideiubent ꝓ accuſa. ꝓ inquiſitis. vt nō ſoluꝫ teneātur ad penā maleficij:ſz etiā ad penā que infertur occaſione negationis ipſius maleficij: vel etiam ſolutionis nō facte infra terminū: ſed cōtra hoc facit multum.ℊ.de in lit. iuran.l.i. ꝛ ibi digi.
e ¶Quarto not.ᵉ q illeᵗ qui promisit indēnitatez 4 obligatur ad ſortē:ꝛ ad vſuram.qō not.facit.C. ſi ma.indēni.pro.l.j. ij. et aduertendum eſt q iſte qui indēnitatem promiſit differt ab aliis fideiuſſoribus.nam hic etiam ſm iura antiqua non poterat conueniri niſi diſcuſſo principali. hoc enim ipſum verbum ſonat promitto indēnitatem hoc eſt aliud qō ab iſto conſeruare non poſſes. vt.l.ſtipulatus.ℊ.j.ſ.de vbo.obli.ꝛ.C.de ſen.que ſine certa quātita.l.j.et.C. de conue. fiſci.debi.l.j.libro.g.
5 ¶Ultimo gloſ.hic tractatᵗ materiā vtrum fideiuſſor ſimplr acceptus videaᵗ intercedere in oēm cauſam.ꝛ iſta eſt materia.l.centum capue.ℊ.de eo qō cer.lo.dic vt ibi.ꝛ glo.hic diſtinguit oēs caſus clare ꝛ aperte: q2 aut fideiuſſor intercedit in ſortez tantum ꝛc.quam gloſ. vide ꝛc.
1 ¶Promiſſio non petere reductionem ad arbitrium boni viri:quod poterit tamen peti ſi inique fuerit arbitratus.
Promiſſio non exheredādi filiū intelligitur niſi cauſam exheredationis dederit.
Promiſſio de non offendēdo intelligitur niſi cauſam dederit.
In contractibus in quibus vltro citroq promittitur quis non tenetur ad penam cū effectu ſi omnia non ſunt ſeruata per partem.
2 Colonus quod non debeat expelli infra bieniuz: ꝛ quando infra triēnium.
f **Inter locatorē.** ᶠPromiſſio ō non expellendo intelligitur ſi colonus in ſolutione penſionis per biennium non ceſſauerit.h.d.qō no.ꝛ eſt optimus.ℊ.ꝛ facit ad multaᵍ ſcilz promiſſi ſub pena non petere ¶arbitramentum reduci ad boni viri arbitrium:quod ſi fuerit inique arbitratus q reducere poſſis quia debet intelligi ſi eque fuerit arbitratus: vt hic.ꝛ.l.ſi libertᵛ. de oper.liber. ꝛ p Dy. in.c.ſcienti.ex de regu.iur.lib.vj.digi plene in.l.ſi ſocietatē.ℊ.arbitrozum.ℊ.pro ſoc. Item ſi promiſi filium nō exheredare intelligiᵏ niſi cauſam exheredationis dederit.vt.l. quidam cum filium.j. de vbo.obli. Item ſi promiſi te non offendereʰ intelligitur niſi cauſam offenſionis cōmiſeris.vt.l.qui ſeruū.j.de vbo.oblig.ꝛ gñaliter notandus eſt iſte ℊ.ad oēs contractus in quibus vltro citroq aliquid promittitur vt quis non teneatur ad penaz cum effectu ſi per aduerſam partem omnia ſeruata non ſunt. facit.l.iul.ℊ. offerri.ℊ.de actio. empt.
2 ¶Item not.ᵀ q colonus nō debet expelli infra

tio.qō ſi ago ex empto.et non dico ſolutū ꝓtium vel non offero qō nō procedit libellus. vide etiam ibi Bald. facit qō voluit Bart.in.l.eū qui ita.ℊ.qui ita.de vbo. obliga.ꝛ.l.lecta. ſi certum petaᵏ. ꝛ.l.exceptionem. de proba.C.ꝛ in.l.ſi vnus.ℊ.pactus.de pact.ꝛ Bald.in.d.l. ſi pater.ꝛ in d.l.iulianus.ℊ.offerri.frangenti enim fidem ꝛc.d.l.cum proponas. facit qō habetur in.l.qui cum maior.ℊ.ſi libertus. in ver. ignoſcendum eſt ſi voluit ſe vlciſci.ff.de bo.dam.ꝛ in.l.qui fidem.ℊ.de tranſact. Et qō digit Bal.in.l.cum proponas.C.de nauti.feno. vbi digit quod ſi promiſi non inquietare aliquem procedit niſi cauſa inquietationis procedat ab eo. facit quod voluit Barto.in.l.i.ℊ.cum arietes. ſi quadru.pau. feciſſe dica.ꝛ in.d.ℊ.ſi libertus.ꝛ do.Abbas in.c.bone.el ſecūdo. de electio. in c.peruenit.de iureiurando.
b ✠Andre. Poma. ¶Non offendere. Vide Panormita. conſilio.lxj. j.colū.volumi.ij.ꝛ conſi.lxij.in ſi.eo.volumi. Roma.conſi.ccxi. Allegā. conſilio.lij.volu.ij.j.col.vbi dicit q iſta verba permitto te nō moleſtare intelligant niſi illa moleſtia oriatur ex natura cōtractus. vide Barba.conſi.lix.col.viij.volu.i.Feli.in.c.cauſam que.de reſcript.colū.giij. Alexan.conſi.cxiiij.col.iij.volu.ij.

biennium

a ¶Opp.aliter lo a quiē Bal. in auc. q rē.C.de ſac.ſan. ecc.qui hic refert do. Pau.de caſt. in ſi.buiᵖ.l. ibi eſt autē colonus ꝛc. qſi colonᵒ vel inq linus nō ſoluens poſſint expelli: et b quo tpe dr ceſſare ſoluere vide not. Bald.in.l.edem. et ibi late de hac materia. C. loca. ꝛ ibi etiā qſi intelligāt iſtud bien- niū.ꝛ per Bar. et Jmol. oino in.l. vectigalia.ℊ.ij.ō 1 publi. 2
✠Andre. Poma.
b ¶Promiſſio.vi 3 de Alexan. conſi. cxxxi.in.j.col.vo 4 lu.iij.ꝛ ꝑſi. cxvij. vlti.col.eo. volu. Pano.ꝑſi.lxxij. ad ſi.i.j.vol. Bal. in.c.ꝗrelam.ꝛ ibi Feli.in.iij.col. de c iureiuran. ꝛ pul 1 chre Alexā. cōſi. lxxxv.vo.i.ꝛ vide etiā eū cōſi.lxxvi. col.ij.vol.v. ꝛ oī no cōſi.cv.col.iiij. volu.iij. vbi plu ra aurea deducit. Jaſon.i.l.ij.C. de iure emphy. col. cxxiij.
c ¶Cum plures. Adde Bal.in.l.j. C.eo.ꝛ qſi quis te neaᵗ ꝓ cuſtodia. vide Bald.in.l.eg diui.C.eo. d
d ¶Reciperent. Caupo tenetur ō leuiſſima culpa. idem tz Bal.in.l. certi.C.eo.
e ¶Ex iſta.l.Ve cini ſunt ſuſpecti 2 adeo q ꝓſt torq ri de facili ꝛ vide bal.i.l.j.C.e.ꝛ ad de bar.i.l.eos.ad 3 l.j.fur.ad.nau.e Adde qō voluit Bal.ꝑſi.cccclxvj.
✠Andre. Poma. 4
e ¶Ex iſta.l.Vide Roma.cōſi. viij. Pau.de caſt.ꝑſi. cccxxvj.col.iij.in f iij.dubio.
f ¶In conducto'. no.de expenſis fa ctis ab inglino.ꝛ de hoc etiaz quid ī ēphyteota. vide 1 Bald. in.l.j.C.de iure emphy. et q̄ habenᵗ in.l. colo 2 nus.in pnn.ꝛ qō ibi gl.ꝛ Bar.ſ.eo. 3 ꝛ Bal.i.l.j.limitat hec dicta.

bienniū.facit.ℊ.eo.l.cū dñi. ¶Ad iſtud op.ᵃC.de iur.emphy.l.ij.gl.nō declarat plene iſtā materiā. et ideo dicaz: aut loqris in emphyteota aut i ſimplici colono. primo caſu aut eſt emphyteota aut i ſimplici colono. primo caſu aut eſt emphyteota ꝓtati:ꝛ requirit q ceſſet per triennīū: vt.l.ſi.C.de iure emphy. aut eſt emphyteota eccleſie:ꝛ tunc ſufficit bienniū. vt.C.de ſac.ſan.ecc.auc.q rē. aut loqueris in ſimplici colono: tūc aut eſt facta ꝓmiſſio de non expellēdo:ꝛ tūc nō pōt expelli niſi ceſſatum ſit per bienniū: vt hic. aut hec ꝓmiſſioᵇ nō eſt facta: ꝛ tūc aut colonus vel inquilinus eſt ꝑſens: et etiā ceſſat ſoluere:ꝛ tunc ſtatim pōt expelli: vt.C.e.l. edē.ℊ.j. eo.l.pe.in pnn. aut eſt abſens. ita qō nō repit: ꝛ tūc dr expectare per biennium. vt.l.cum domini.j.eo.

Paulus. Alias icipit ſeruus. ¶Eſti matio facit trāſire periculz rei in accipientē.h.d. vidiſtis in.l.cū fundus.ℊ.eo. ꝛ vidiſtis in.l.j.ſ.it.j.ꝛ tene menti banc.l. ꝓ bestijs que dantur mezadro eſtimate ꝛc.
✠Locator domus qñ teneaᵗ ad cuſtodiam.
Qui merces in horreo ponit ſi ibi ponit cuſtodes an videatur renuntiare cuſtodie debite per dñm. Qui habent notitiam domus q ſint ſuſpecti qñ domus frangitur:ꝛ tales poſſunt tozqueri.
Vicini poſſunt capi per officiales quando maleficia occulta committuntur.

Si minꝰ horreozuz. Dñi horreoꝝ nō tenentur de effractura niſi cuſtodia ꝓmiſerint: cuſtodes tñ exhibere tenēᵗ: qō no. ¶Opp.j.eo.l.cum plures.ℊ.ſi. Sol. qñq ¶qs locat totā domū:ꝛ tūc ſine dubio ad cuſtodiā non tenēᵗ. vt in.l.ℨia. vñ dñi qui hñt apothecas ſuas in plateis:ꝛ locāt eas ad nihil tenentur. qñq qs non locat totā domū: ſed ipſe retinet eā. in ea tñ domo ſunt certa loca: horrea forte vel camere in gb⁹ alij veniētes reponūt merces ſuas ꝙdīs ꝓ hoc aliqd recipit ipſo dño vel alio retinente clauē totalis domus: tunc loquit iſta.l. quo caſu glo. diſtinguit hic optime ſi nihil eſt dictum. vel dixit ſe nolle teneri de cuſtodia: tūc ad nihil te neᵗ niſi vt cuſtodes exhibeat. ita loquit hic. teneᵗ tñ ſm gl.qñ nihil dicit de dolo ꝛ culpa leui ex natura Ictus locationis ꝛ cōductionis. ſed putarez eos magis teneri etiā de leuiſſima a ſimili. put dicimus de nanta caupo.ꝛ ſtabu. vt.ℊ. naute cau. et ſtabu.l.iij.ℊ.ex hoc edicto.ꝛ hoc eſt verum ſi iſti reciperentᵒ res ad ſimilitudinez nau.cau.ſtab. tunc enim vt cuſtodia rei promittere: que ꝓmiſſio facit cū teneri de leuiſſima. vt.l.q mercedē.ℊ.eo.ſz ſi illo mō res reciperet: tūc verū diceret glo. qō teneᵗ de leui tñ. ſi vero caſuz fortuitū ꝓmiſiſſet ſpecialiter teneaᵗ: vt.l.ſi quis fundum.ℊ.eo.ꝛ dixi in.l.ſed ꝛ ſi qs.ℊ.queſitū. ſi qs cau.ꝛ ibi plene digi. ¶Quero qd ¶ſi ille qui merces in horreo ponit apponit ibi cuſtodes vt rūo videaᵗ renuntiare cuſtodie debite p dñm horrei: dic vt.l.ſi vt certo.ℊ.ſi de me.ℊ.cōmo. ꝛ ſm predicta debet intelligi. C.e.l.i.ꝛ.l.eg diui pij.
¶Ultimo no. Tex iſta.l.ᵍ q illi qui habent notitiā domus ſunt ſuſpecti qñ domus frangiᵗ vt hic ꝑpter edificiorū notitiā.ꝛ iō tales ꝑſone de facili poſſunt tozqueri ad inueſtigationem veritatis vt hic.ꝛ ideo ¶officiales qñ cōmittunᵗ maleficia occulta conſueuerunt capere vicinos a qbus veroſi militer pōt declarari veritas. ad qō facit.l.ſi ita. in ſi.j.de fun.inſtru.ꝛ hoc tangit ibi Jaco. de are.

In conducto. ᶠQuod inglinus expēdit in meliorando domuz poteſt repetere a dño.h.d.

Qui contra. Qui rē conducta de ſeruerit ante tempus domino ad intereſſe tenetur.h.d.
¶Quando conductoz nō apparet domus conducta debet aperiri:ꝛ eius maſſaritie diſcuti. et deſcribi coram vicinis.
Item notarius publicus ad hoc dari debeat a rectore petenti.
Conductoz nō expectatur biennio quādo de ſero ingreſſus fuit domum:ꝛ de mane non reperitur. ꝛ tunc domus aperitur.

g **Am domini.** ᵍSi conductores non apparēt nec ſoluāt per biennium pōt domus ꝛ horrea aperiri:ꝛ q ibi ſunt coram publicis perſonis deſcribi.h.d.qđ caſum no. ¶No.q ꝛō 1 ductor nō apparet debet domus aperiri ꝛ ei⁹ maſ 5 ſaritie diſcuti ꝛ deſcribi coīa vicinis. pōt eti ā coram publicis perſonis. qō tene menti q ſimiles 2 caſus ſepe occurrunt. ¶Item no. ¶qñ petitur notarius publicus a rectore ciuitatis dz ei dari ad hoc qō etiā no.q ſepe occurrūt ſimiles caſus. Item 3 no. ¶q dz expectari biennīū qō eſt verū qñ cōſtat q cōductoz abſentauit ſe: ſi enim viſus fuit ingredi domum de ſero ꝛ de mane nō reperitur tūc. ꝛ. mo dicum tps debet aperiri:q2 forte eſt infirmus vel eſt mortuus ꝛ iacet in domo.ꝛ cōtingit de quodā ſcholare huius ciuitatis. ar.l.ij.ſ.j.de ſer.fugi. et l.requirendi. C.de ſer.fugi. ꝛc.

Si domum. Dānū cōtingens ex bu b more ſtito parieti per terram appoſitaz per actionem ex locato purgatur.h.d.

Inſulam. Pactū q penſiones debeanᵗ emptori intelligitur de debitis venditori.h.d.vidiſtis ſimtle.ℊ.ti.i.l.mercedem. ¶No.q hoc pactuz prodeſt vt emptoꝛi teneatur ꝛ ductoꝛ alias ſecus: vt.l.qui fundum.ℊ.eo.ꝛc.

b **In operis.** ᵛBrevitas termini non vitiat ꝛ tractū bonefidei. b h.d.qđ caſum no. ¶Op.ℊ.de eo qō cer.lo.li.ij.ℊ. ſi qs ita. Sol. brevitas ſpatij vitiaret Ictum ſtricti iuris: vt ibi non Ictum bonefidei. vt hic.nec ꝛ ſpoſitionē teſtameti: vt.l.ſi mihi ꝛ tibi.ℊ.j.ℊ.de lega.j.ratio hz inſtar bonefidei. vt.l.in minorum.C. in qui.cau.in integ.reſti. nō eſt neceſſaria ꝛc.
1 ¶Dictio ad facit modum.

Quidam. Si conductoꝛi ꝓmittī pecunia ad opus pōt illaz pri mo petere ſi ſatiſdet. de expendendo illā in opere. h.d. ¶Opp.ꝙ pecunia debeᵗ demū opere facto ꝛ ſic impleto Ictu ex parte ſua. vt.l.edē.C.eod.ꝛ.l. ſed addes.ℊ.ſi quis cuz in annos.ℊ.eo.ꝛ.l.ea lege. ℊ.fi.ꝛ.l.qui inſulā.ℊ.pe.rū. hic non loquit de mercede: ſed de pecunia q̄ ꝓmiſſa eſt ad refectionē hoc eſt vt reficiaᵗ. Iſta em dictio ꝛ ad facit modus: vt i l.g.bus diebus.ℊ.termīus.ℊ.de cōdi.ꝛ demon. et ex hoc nota q ſicut in vltimis voluntatibus relictū ſub modo pōt peti ꝑſtita cautione de implen k do modū: vt.l.ſi tibi.ℊ.de leg.iij.ꝛ.d.ℊ.ſi. ita etiam in Ictibus qō hic magime verum eſtᵏ cuz modus implendus ſit de pecunia q̄ datur qñ ſine ea non poteſt fieri refectio. facit.l. huiuſmodi. in pnnc. de leg.j.ꝛ ſic ex hoc apparet q hec lec. nō facit ad que ſtionē illam vtrū in contractibus inter vinos ſit locus cautioni mutiane: quia illa hz locum in cautionibus de non faciendo: ſed hic loquitur in cautionibus de modo implendo de quo digi in.l.mutiane.ℊ.de condi.ꝛ demon.ꝛc.
1 ¶Qui conduxit opus faciendum: qō faciendo partem non liberatur.
2 Si pars operis coꝛruit cōductoꝛ dz habere integrum tempus ad refectionem.
3 Pars opis q̄ coꝛruit cuius expēſis refici debeat.
4 ¶Dedico qui curauit podagraz. ſi poſtea redijt in firmus an debeatur ſalarium. l

Martius. Caſus ꝛtingēs in parte operis facta cedit ad periculū locatoꝛis niſi culpa conductoꝛis intereſſit. h.d. ¶Opp. de ſerui. vꝛ. prędi. l. cuz debere. glo. ſol. optime hic. quia ibi debebat perpetuam ſeruitutem hic ad tps. ¶Scdo opp. de.l.ꝛ ideo.ℊ.de verb.ob. Sol. glo. dicit qō ibi opus coꝛruit culpa edificantis hic ſine culpa. iſtud eſt diuinare lz cōiter oēs teneāᵗ: tu dic qō illa.l. loquit in caſu quo iſta tñ ꝓ illam declaratur ꝛ gloſſatur iſta.
1 Sciendū eſt igitur ille ¶qui cōduxit opus faciendum faciendo partē nō liberatur q2 dr obligato indiuidua: vt.ℊ.de verbo.oblig.l.ſtipulationes nō diuiduntur.ꝛ.l.in executione.ℊ.ſcda ſpes. dz ergo

¶Cum domini. in pnncī. buius.l. ꝛc. qñ conductoꝛ nō apparet. vide Bal.i auc.q rē. C.de ſac.ſan. eccl. in ſi.ꝛ Bald. in.l. edem.C.eo. I ver. op. excepto caſu buius.l. non licet dño rimari in domo. inquilini. vt not. Bal. in.l. certi. in pnn. C.eo.
¶In operis. in pnn. buiᵖ ꝛc. adō Bald. in.l. arbores.ℊ.j. per illum tex. de vſufruc. et Bal. in.l.j. in. viſ. col. ver. ꝛo quid in Sctibus. C. de bis que pe. no.
✠Andre. Poma.
¶In opis. vide per iſtum tex. qd dicat Bal. in.c.j. ℊ. ad hec. in titu. hic finitur. l. conradi.

¶Dictio ad facit modū. quid in ſuia. vide in.l. cuz eoꝛum. C. de ſen.ꝛ facit ad no. qōez Bal. Jo. de imo. in.l. ſideicom. de lega.j.
¶Veruz eſt. no. dictionem magime q̄ vult idē eē etiam ſi non eſſet implendū de alia pecunia. et ita tenet Joā. de imo. in.l. mutiane. de condi.ꝛ demon.

¶De.l.ꝛ iō. Qui aūt edificans teneaᵗ de vitio operis. vide ſingu. in l.ea lege. ℊ. locauit. ℊ.eodē. Adde Ro. cōſi. cclxvij.

adhuc facere totū opus. sed dubitaf de duobus. 2
pmo ꝙ posteꝙ pars operis corruit an debeat iterū
hēre integrū tps ad refectionē totalis opis: ꝛ vī
qꝫ sic vt. l. Stia. ¶ Itē dubitaf ꝙ cui⁹ expēdis. istud
declaraf hic. qꝫ de ea pte q̄ corruit piculuz fuit dñi
in totū: vñ ilꝫ ps reficiēf de pecunia dñi cū peri-
culū sit ei⁹: residuū facit ipse vigore pme cōductio-
nis p bāc. l. cōiunctā cū illa. ¶ Ultimo hec. l. indu
citᵉ in argumentū ꝛad qōnem de medico q̄ pmisit 3
aliquē curare de podagra ꝛ ille liberaf⁹ est aligb⁹ 4
diebus ꝛ postea reuersa est infirmitas an debeat
hēre totū salariū. ꝛ gl. arguit. p ꝛ ℈ ꝛ bñ: tu distin-
gue sic. qñqꝫ ꝑpter curā adhibitā a medico infir-
mitas ꝛ eius cā cessauit: ꝛ postea ex noua cā supue
nit infirmitas: tūc medic⁹ ℈ hāre salariū: qz de pte
senti infirmitate vī cogitasse de qua est sanatus. ita
loquif argumentū factū in vltima parte glo. qñqꝫ
infirmitas seu ei⁹ cā nō fuit curata: ℈ visa est aliq̄
liter cessare ꝛ tūc nō curauit eū: ꝛ ió nō ℈ hāre sa
lariū. ꝛ sic loquif argumentū fcm in pma pte glos.
aut de hoc dubitaf. ꝛ tūc aut infirmitas reuersa est
de proximo ꝛ vī ex pma cā ꝛ non ℈ hāre salariū. si
ex interuallo. ꝛ tūc de nouo ex noua cā: vt. l. ple-
riqꝫ. ff. de ritu nuptia. ꝛ de dinoc. l. iij. vel. iiij. ꝛc.

¶ Qui conduxit magnā domum tēpore pacis
vt ibi faceret hospitiū ſi guerra supuenit ꝛ merca-
tores non transeunt an fiat remissio.

Am in plures. [b] Si' dom⁹ non
pōt habitari vel ad habitandum locari
℈ fieri remissio mercedis. nisi alia eque cōmoda
prestēf. h.d. ¶ Sed q̄ro de facto ꝙd accidit in ci-
uitate Engubij tpe pacis quidā cōduxit magnas
domos intētione ꝛ ꝓposito tenēdi ibi hospitium
supuenit guerra ꝑpter quā mercatores ꝛ similes
ad dictā ciuitatē accedere nō poterāt: q̄rit vtrum
conductori debeat fieri remissio mercedis ꝛ vī qꝫ
nō: qz fructuū exiguitas nō inducit remissionem:
vt. ff. eo. l. si vno. ℈. cū qdā. ℈ ex ista domo percipit
fructus ℈ exiguus: qz pōt habitare ipse cōductor
ꝛ familia sua ergo ꝑ hoc remissio nō ℈ fieri: qz in
nulla parte istius tituli reperiē ꝙ conductori do-
mus fiat remissio qñ ipse pōt cōmode habitare: ꝛ
etiā aliquaⁿ incōmode: vt. ff. eo. l. habitatores. sed
hic pōt habitare cōmode magis quā si venirēt ho
spites: q̄ nō ℈ fieri remissio: i ℨnum vī casus ℏ qz
locato⁹ tenef nō solum ꝙ ipe cōductor frui possit:
sed ꝙ possit alteri locare: vt hic. ꝛ iste nōpōt alteri
locare: qz nemo venit: ergo ℈ fieri remissio merce
dis: qđ dicendū. Nñ. ꝙ tūc ℈ fieri remissio merce
dis qñ ex re locata nullus fructus pcipit. vt dixi
plene in. l. si merces. ℈. vis maior. ꝛ. l. ex ꝓducto. ℈.
si vis. ꝛ. l. si vno. ℈. si. ff. eo. examinemus ⁹ℊ ℏ vtrū
impediaf pcipere aliquos fructᵒ. ad qō sciendū qđ
fructus fundi nō dicunf sola ea q̄ ex fundo perci-
piunf sed etiā ea q̄ fundi occasione pcipiunf. vtpu
ta si esset fundus in quo nullus alius fructus na-
sceref: sed ibi capiebanf fere et anes ꝛ similia: tunc
dicerenf fructᵒ aucupationis ꝛ venatiōis. vt. l. itē
si fundi. ℈. aucupationū. ff. de vsufru. ita in ꝓposi-
to. aut ille q̄ cōduxit domū conduxit eā causa ha-
bitatiōis sue: ℨ cogitaret ēt sic ibi alios hospitare
ꝛ tūc q̄ fuit cogitatū inter eum ꝛ dñm solū de fru
ctu habitatiōis: ꝛ qđ illā habitationē hēre pōt nō
℈ sibi fieri remissio mercedis. vt. ff. eo. l. habitato
res. aut fuit facta locatio ad tenendū ibi hospitiū
ꝛ sic fuit cogitatū de fructu q̄ pcipitur ex illo mini
sterio: ꝛ ille cōductor magis habitat ibi ad ꝓhēdi
dū ipm ministeriū quaꝫ sue habitatiōis gra sicut
colon⁹ fundū. ꝛ tūc ℈ fieri sibi remissio mercedis
q̄si sterilitas supuenit cū nullū fructuꝫ pcipit. ma
gis esn̄ hēret necesse expēdere in tenēdis famulis
ꝛ in fulcimētis q̄ fūt i hospitio necessaria quā esset
habitatiōis cōmoditas. ió ℈ ei fieri remissio mer
cedis: vt. d. l. ex cōducto. ℈. si vis. ꝛ. l. si vno. ℈. itē. et
l. si merces. ℈. vis maior. ꝛ qđ ibi dixi. ℈. e. aut de ℏ
dubitaf ꝛ tūc ex qualitate dom⁹ cōducte q̄ cōsue
tum est ibi tenere hospitiū vel ex q̄litate psone cō
ducentis qz est hospitator vel ꝓ sua habitatione
nō cōduceret ita magna hospitia vel edificia ꝛ fa-
milia tūc isto casu ꝑsumit actū esse qđ hospitandi
cā conduceret ꝛ sic ei deberet fieri remissio merce
dis: vt. l. cū ꝓdiozū. C. de agri. ꝛ cens. l. ex cepto. C. e.
ꝛ. l. si merces. ℈. vicino. ℨ. e. ꝛ. j. de reg. iur. l. semp in
stipulationib⁹. nec ob. ista. l. qꝫ sufficit ꝙ possit lo
cari ex parte rei hoc est ꝙ res sit apta ad locandū.
idest qđ ipedimētū nō veniat ex pte locatoris vel
rei locate: vt est i casu ꝓposito. l. nr̄a vero loquitur
qñ impedimentū venit ex parte rei locate ꝛc.

¶ Qñ vnus ꝙueniē ex facto alteri⁹ ille ꝙi⁹ ↔Andre. Poma.
cōueniri sumptib⁹ cōueti nisi fit multum difficile. f

Estimēta. [f] Qñ vn⁹ cōueniē ex fcō f
certo. ℈. si duob⁹. ff. cōmo. ꝛ Jmol.
consi. lxxix. ↔Andre. Poma.

Sedeam. alterius ꝑncipal⁹ delin- ¶ Cedent. Vide
quētis pōt peteri et ꝑncipal⁹ ꝓmo ꝙueniaf vel qđ Alre. consilio. iij.
ℨ ipm actiones sibi cedenf⁹ q̄ in arbitrio iudicis in. j. n. ij. col.
erit. h. d. quē casum no. q̄ nescio alibi ita bñ decla-
ratū. habem⁹ alibi expresſius q̄ anteq̄ agaf ex deli g
cto ℨ aliquē ciuil⁹ accusari pōt crimina⁹ principale
delinquēs. vt. C. vbi ciui. act. cri. l. j. ꝛ. j. ad car
bo. l. ij. ꝛ no. ꝑ gl. C. de fide instru. l. fi. sed q̄ ꝓmo ℨ
vnū ex delicto ciuil⁹: vel rei vēdicatione agaf qđ
ℨ aliū agaf ex ℨctu hoc nō reperiē alibi nisi ℏ. itē
habem⁹ quod cā casus de iure antiq̄ in qb⁹ ꝓmo
ꝙueniē ad ꝓncipale qđ ad eū q̄ tenef accessorie
vt in pluri⁹ tutorib⁹ ꝛ administratorib⁹ ꝛ silib⁹.
q̄ casus bñt oēs suas rōnes separatas. ℨ ex isto
tex. habem⁹ regulā q̄ ō qñqꝫ ⁹ vn⁹ cōueniē. ex fa
cto alteri⁹ ille qui⁹ ℨ cōueniri sumptib⁹ conuenti
nisi fit multū difficile. ꝛ ℬ arbitrio iudicis ꝑ hoc
l. vñ querīf. circa ꝑn. ℈. cōmo. fm vnā lect. que litera
ꝓbatur hic. nec hoc tibi ibi allegani ꝛc.

Lege dicta. [i] Permutatio operis fa b ↔Andre. Poma.
cta locatorꝛ volente: peti ¶ Qñcūqꝫ. vide
tionem mercedis non impedit. h. d. Jmo. cōsi. iiij. col.
v. vol. ij. ↔Andre. Poma.

Bādaui. Si dol⁹ aduersarij ōdit cām ¶ Lege dicta. Vi
ℨctui ꝑt ℨbēs penitere ꝛ qō i de qđ ꝑ istū text.
dedit repetere. h. d. vī dic ꝙ ℏ logf ō dolo q̄ icidit dicat Roma. fingu. iiij.
i ℨctū. ¶ Op. in ℨctib⁹ noiatis nō eſt locꝰ pnie: qz
solo ℨsensu pficiunf: vt. l. iuriſgētiū. i ℈. n. ℈. de pac.
¶ So. illō ℨtigit ꝑpt mēdaciū ꝓductoris. ¶ Itē
op. ꝙ tūc nō ℨ agi actiōe ex eo ℨctu: ℨ actione de
dolo. fol. qđā intelligūt ꝙ sine dol⁹ dat cām ℨctui
sine icidat i ℨctum ℨ locī actio ex ipso ℨctu: tu dic
ℏ logf de dolo icidēti in ℨctū: volebā eñ edificare
ꝛ sic ꝑcessit voluntas ꝛ postea cū iterrogauerim ꝙ
ꝓto fieri ꝑt dixistis min⁹ quā eēt ꝛ ad ℏ inernenit
dolus. ꝛ si fuit dolus incidēs merito purgaf per
actionē ex eo ℨctu. vt. d. l. eleganter. in principio.

Dessem. Colon⁹ nō ꝑt ꝓdictiōe furti k ↔Andre. Poma.
na agere. ℨ pōt agere ℨ dñm ¶ Locator. Ad
vt agat. h. d. quē casum no. q̄ fortis est. ¶ Et not. intellectū huius
istū modū agendi: ago vt agas. de q̄ in. l. iul. ℈. pe. ℈. vide q̄ scribit
ti. j. dic vt ibi. ¶ Opp. de. l. si apes. ℈. ii. j. de fur. Alre. post Jmo. i
gl. soluit qđ hic loquif in ptiario colono ibi in eo l titia. ℈. idem. ff.
qui numis colit. ista sol. non est vera. nā si esset par de ver. ob.
tiari⁹ colon⁹ nō ageret ex cōducto: ℨ ꝓ socio: vt ¶ Seruū. Nunc
l. si merces. ℈. vis maior. ℈. eo. dic ergo ꝙ hic loqui tur alle. no. Bar.
tur in eo q̄ colit numis: nō ob. l. si apes. q̄ ibi pōt in. l. j. in. ℨ. col. C.
agere actione furti nō cōdictione furtiua. qđ decla de sen. q̄ peo ꝛc.
ra. vt ibi plene dixi. ꝛ etiam dicit Ja. de are.

Locator. [k] Propositū in mēte retētū l
pti nō exp̄ssum nil releuat. ↔Andre. Poma.
h. d. qđ no. ꝓ ꝛo materia ptestatiōis. Ly. in. l. pacta ¶ Locator. Ad
nouissima. in. j. q. C. de pac. intelligit istū. ℈. qñ solū intellectū huius
ꝓpositū fuit i mēte retētū nō aūt exp̄ssum. ꝛ ita po- ℈. vide q̄ scribit
nit casus. potes itelligere ēt qđ fuit exp̄ssū: nō aūt m Alre. post Jmo. i
in ꝑtia ptis q̄ex hac declaratiōe seu ptestatione titia. ℈. idem. ff.
poterat ledi als sec⁹. vt. l. l. ℈. j. itē ꝑdixit. ℈. naute de ver. ob.
caupo. ℈. tabu. ꝛ plene dixi i. l. nō solū. ℈. fi. de no. op. ¶ Vehiculum.
nun. circa ptestationē declaratiuā voluntatis ꝛc. Item facit ad no.
q. de qua ꝑ Bal.
in. l. acceptum. in
ℨ. q. C. de vsu. et
Bart. in. l. j. ff. de
ali. leg.

Seruum. [l] Ex ℨctu seruī tenef dñs de l
peculio ꝛ de in rē verso. Ex
ℨctu autem ꝓprio tenetur fm qualitatē culpe cō
misse ꝑ eū. h. d. ¶ No. distinctionē hui⁹. ℈. aut loca
ui tibi vt seruū simpliciter: aut vt mulionem ꝛc.

Vehiculum. [m] Passagiū qđ sol- m
uiᵗ ꝑ vehiculo soluit
dñs vehiculi qđ vero soluiᵗ ꝑ reb⁹ ibi positis sol-
uit dñs rerū. h. d. qđ no. q̄ facit qđ ꝑ mulo dz sol-
uere dñs muli nisi cōsuetudo aliter se haberet ꝛc.

Rerum.

Rerum. Locator totorū horreorū de custodia nō teneī. h. d.
dic vt dixi in. l. dñs horreoꝝ. in ꝓn. ℈. eo. ꝛc.

1 ¶ Colonus potest facere expensas vtiles ꝛ necessarias.
2 Colonus ꝓpter pensionem non solutam potest de fundo expelli.
3 Licet colonus expellatur tamen conuenitur ad pensionem debitam.
4 Colonus ℨ expellatur ob nō solutam pensionem tū repetit expensas.
5 Emphyteota eiect⁹ ꝑpt nō solutū canonē qō nō repetat melioratiōes.

Olonus. [a] Etiā q̄ ejecit ꝑpter pensionē nō solutam a
repetit expensas vtiliter factas. h. d. quem
casum no. ad multa. ¶ Not. ꝙ colonus pōt facere expensas
1 vtiles ꝛ necessarias in re cōducta: videtis in. l. dñs. ℈. j. ℈. eo. ¶ Item
b 2 no. ꝙ colonus ꝑpter pensionē non solutā pōt expelli de fundo. ¶ dixi
c 3 in. l. q̄ro. ℈. i. ℈. eo. ¶ Itē no. q̄ ℨ expellaf de fundo nihilominus pōt
d 4 cōueniri ad pēsionē debitā: de quo ꝙ ℨ. plene. C. de iure emphy. l. ij. in
fi. q. vbi etiā glo. tāgit. ¶ Ultimo no. q̄ ℨ qs expellaf de fundo ꝓ-
pter pensionē nō solutā: nihilominus pōt repetere expēsas vtiliter fa
ctas in fundo. ¶ Sed ℨ istud op. gl. de. l. fi. C. cōia de leg. Sol. vtibi gl.
¶ Itē opp. de. ℈. locato. ꝛ i aūt. ō ali. ꝛ emphy. Sol. gl. ibi fauore eccle.
vt in gl. habes tu dic idistincte q̄ hic loquif i simplici colono. Emphy-
5 teota ℨ vero siue eccle siue alteri⁹ qñ ꝑpter pēsionē nō solutā ejicit suas
e meliorationes nō repetit: ᵉ vt. C. de iure emphy. l. ij. q̄ ō pōt esse: q̄ alias
emphyteota minozē pēsionē solvit: ꝛ ió cōuenit apponi in instrumēto
qđ dat in emphyteosim talē rē ad meliorandū nō ad deteriorandū ꝛc.

Mauem. Quando casus occurrit in re locata culpa conducto
ris merces ītegra debeī. h. d. de materia videtis in
l. si vno. ℈. cum quidam. ℈. eo.

Sfruum. Ante approbationē operis periculuz est
dñi nisi vitio operis casus euenerit. h. d.
de hoc videtis in. l. opus. ℈. eo. dic vt ibi ꝛc.

¶ De estimatoria actione. Rubrica.

1 ¶ Qñ dubitaf de noīe ℨctus recurrit ad actionē ꝑscriptis verbis.
2 Actio prescriptis verbis estimatoria est bonefidei.

Actio. Qñ res estimata vēdenda tradif actione
ꝑscriptis verbis estimatoria agit ex est bo
nefidei. h. d. ¶ No. Tregulā q̄ hic ponif ꝙ quoties dubi
1 tatur de noīe ℨctus recurrimus ad actionē prescri-
2 ptis. videbitis. ℨ. ti. ij. l. j. ¶ Sedo no. ꝙ actio prescrip-
tis estimatoria est bonefidei id ē qñ daf ꝓ re ꝑmutata
vt. ℨ. ti. j. l. j. als esset stricti iuris. insti. de act. ℈. actionū. ¶ Opp. ꝛ videf
ꝙ debeat dari cōdictio ex lege. vt. l. j. ℈. de cōdi. ex. l. Sol. ibi qñ ex noua
lege inducif actio. hic vero qñ antiqua lex ex aliquo ℨctu de cuius noīe
dubitabaf fm gl. ꝛ bñ. ¶ Itē op. qđ debeat dari de dolo: vt. l. elegāter.
in ꝓn. ℈. nō solū. ℈. de dolo. Sol. vt in gl. ꝛ bene. ¶ Item op. qđ illud
negotiū ſit de iuregētiū sicut fere ceteri ℨctus noiati: vt. l. iuriſgentium.
in ꝓn. de pac. Sol. fateor. ꝛ qđ dicit ciuile: exponе vt in glo. ꝛc.

1 ¶ Forma libellandi in actione estimatoria.
2 Contractus innominati qđ iudicentur fm naturā contractuum nomi
natoꝝ quibus equiparantur.
3 Estimatio quando faciat transire periculum in accipientem.

Estimatio. estimatio facit trāsire periculū in accipientez.
h. d. ¶ Supra qđ actio debeī qñ res datur
estimata vēdēda hic vero ad qd detur. ¶ No. ꝙ modū formādi libellū.
1 possum eñ ꝑ hāc actionē repetere: aut rē aut estimationē eius qđ not.
puto etiā ꝙ si haberet facultatē rē redderi possit ꝑcise cogi ad eam red
dēdā qz cū iste sit cōtract⁹ innoiatus. pōt habere locū ꝓpria: vt. l. si pecu
nia. ℈. de cōdi. ob cām. ¶ Op. ꝛ vī ꝙ periculū nō sit indistincte accipien
tis. imo dz distingui qs rogauerit: vt. l. si gratuitā. ℈. i. j. tit. ij. glo. ponit
duas sol. fm Jo. primo ꝙ hec itelligit fm illā. ¶ Et aliter hic pretiū
fuit appositū certū ibi incertū ꝛ istud qđ sequif in gl. vel plenius. est exē
plificatio hui⁹. ij. sol. nā illud qđ Joan. dicit qñ estimatio fuit apposita
incerta nō facit trāsire periculū in accipientē: ꝑ. l. p. l. quidā. ℈. ſi tibi. j.
de leg. j. vbi vī casus fm qđ Jo. dicit qñ estimatio est certa recipiēs etiā
tenef de casu fortuito: vī ℨ sniam. Et so vt. ℈. ꝓ. so. l. cū duob⁹. ℈. nāna.
ꝛ. ff. cōmo. l. si vt certo. ℈. cōmodatū. vbi gl. distīguit notabiliᵗ: aut de na
tura cōtractus veniebat leuis culpa ꝛ estimatio facit venire leuissimā:
aut veniebat leuissima: ꝛ estimatio facit venire casum fortuitū. Sed fm
2 illā distinctionem adhuc sumus in dubio: qz isti ℨctus innoiati ꝛ indi-
canf fm naturā ℨctuī noiatoꝝ qbus eqparanf: vt. l. j. ℈. si quis seruū.
℈. depositi. ꝛ. l. eū qui. ℈. cōmo. ¶ Si igit eqparemus hic hūc ℨctū con-
tractui mādati in quo venit leuissima estimatio facit venire casum for-
tuitū si eqparem⁹ locatiōis ꝛ cōductiōis ℨctui in q̄ venit lenis tenef de
leuissima. ℬ aūt est icertū cui eqparef: vt hic dī in tex. qđ ergo dicemus.
3 ¶ ℨ ueniter materiā istam qđ operef estimatio Ly. ponit in. l. j. C. cō-
mo. Hui. de cu. ponit eā in. d. l. si vt certo. ℈. cōmodatū. ℨ. ℈. cōmo. ego in
mnltis ab eis discrepo. dixi plene i. d. ℈. cōmodatū. tñ ꝙtū ad ꝓpositū
mihi vī distīguēdū. qñ res estimata vēdēda daī: aut estimaī res. put
vēdēda est ℬ mō. do tibi hāc rē vēdēdā: vt reddas mihi eā aut. x. ꝓ ea. ꝛ
tūc estimatio facit trāsire periculū ēt casus fortuiti i accipientē: vt hic in fi.

fm opi. Jo. ꝛ verā. aut res daī estimata. put est vē a
dēda vt do tibi istā rē vēdas mihi eā ꝓ. x. vī esti-
matio fuit expressa vt scires ꝙ ꝓto posses vendere
tūc est distīgnēdū: vt dī i. l. gratuitā. ℈. i. j. ti. ij. qđ
si. nō apparet in dubio ꝑsumo estimationē factam
put vēdēda est: vt. d. l. si gratuitā. cetera dic vt dixi
plene i. d. ℈. cōmodatū. ꝛ dic qñqꝫ tradif res esti-
mata vt reddaf estimatio nō res tūc est. ēptio ꝛ in
dubio ad accipiētē spectat periculū vt. l. necessario
de picu. ꝛ cōmo. rei ven. qñqꝫ tradif vt reddaf res
nō estimatio: ꝛ tūc nō facit trāsire periculū sed eius
effectū. dic vt i. l. si iter virū. C. de iure do. qñqꝫ res
tradif estimata ℬ pacto: vt reddaf res vel estima
tio vt fit i ℨctu in q̄ re tradita trāsferr dñiū vel su
capiēdi cōditio ꝛ tūc vī ꝙ facit trāsire periculū dete
riorationis ℨ nō periculū pemptionis: vt. l. plerūqꝫ
in fi. de iure do. hoc apaī natura alternatiue: qz re
existēte ℨ deteriorata ipa pōt reddi: ℨ re pempta
nō pōt reddi ipa. Si vero fuit actū in ℨctu de cui⁹
natura nō est vt trāsferaī dñiū tūc idē est ꝙ qñ res
tradif estimata simplr: vt supra dicam: qñqꝫ res
tradif estimata simplr ꝛ de re reddēda vel estima b
tiōe nil est dictū. aut fuit in ℨctu de cui⁹ natura est
vt trāsferaī dñium vel vsucapiēdi cōditio aut nō.
Primo casu aut natura illi⁹ ℨctus repugnat qđ
illa estimatio faciat emptionē: ꝛ nō īducit emptio c
nec trāsferr periculū: vt. l. seruos. ℈. fa. hercis. ꝑ. etiū
em̄ serui cū nō sit hereditarij nō ponif in diuisio
ne: ꝛ tūc nō vī facta emptio. aut natura cōtractus
nō repugnat ꝛ videī facta emptio ꝛ trāsit periclu-
lum in accipientē: vt. l. estimata. j. de solu. ꝛ. l. quo-
ties. C. de iure do. ꝛ. l. plerūqꝫ. in ꝓn. j. de iure do.
vbi si estimate sint res pōt esse in dote earū estima
tio qñqꝫ fit in ℨctu de cui⁹ natura nō est vt trans-
feratur dominiū: vt in contractu locati depositi et
similibus. ꝛ tunc est materia. l. si vt certo. ℈. cōmo-
datum. ℈. commo. ꝛ dic vt ibi dixi ꝛc.

Ec actio. Opp. de. l. rogasti. in
fi. ℈. si cer. pe. dic vt i
glo. q̄ ponit duas solu. ꝛ q̄libet est bona.

¶ De rerum permutatione. Rubrica.

1 ¶ Contractus permutationis quare non dica-
tur contractus nominatus. remissiue.
2 Permutatio in quo differat a ℨctu do vt des.
3 Cōtract⁹ pmutationis qñ ipleaf dādo rē aliēnā.
4 Verbum accipio vel suscipio q̄ non concludant
necessario translationem dominij.
5 Condictio ob causam an habeat locum in cōtra-
ctibus nominatis. remissiue.
6 Quot sunt differētie inter contractū permutatio-
nis ꝛ contractum emptionis ꝛ vendi.
7 Si ex vna parte datur res ꝛ pecunia ex alia res tā
tum: quando sit permutatio vel venditio.
8 Condictio ob cām qñ nō habeat locū i pmutatiōe.
9 Actio ꝑscri. ℈. q̄ daf ꝓ re pmutata q̄ sit bonefidei.

Permutatio. Permutatio est cō- d
tractus innoiatus ꝛ
ideo īducit actionē ꝑscriptis ver-
bis: ꝛ solo consensu non ℨbit nisi
rei interuentu vestiaī: ꝛ ti daī res
aliena nō vestit: ꝛ in ea est locꝰ con
dictioni ob cām. h. d. bona ꝛ no. est hec. l. ꝛ dividit
qz primo ostendit pmutationē esse cōtractū innō
minatū. ꝛ in ſpēm noiati ℨctus nō cadere. ¶ Se-
cundo ex hoc infert quatuor effectus qui cōgruūt
cōtractui inoiato. scōa ibi: vñ ſi cas res. ¶ Circa
istam. l. sunt querenda aliqua. Primo ꝙ quare cō- f
tractus pmutatiōis nō ꝺ noiatus cū habeat ele
gans nomē sicut ℨctus emptionis gl. remittit ad
no. in. l. iuriſgen. circa ꝑn. ℈. de pac. ꝛ ibi dixi, ꝛ no.
in. l. j. C. eo. ¶ Secōo q̄ro vtrū oēs cōtract⁹ nomi-
nati contrahanf solo cōsensu. gl. dicit ꝙ nō: dicas
2 vt. d. l. iuriſgen. ℈. j. ¶ Itez quero in quo ꝙ differt
contractus pmutationis a ℨctu do vt des. glo. di
cit hic plen⁹ tñ ꝛ clarius. C. eo. l. j. in vlti. gl. breui-
ter pmutatio ꝺ qñ ex vtraq; pte est spes certa: sed
qñ ex vtraq; pte esset genus vel ex altera tñ tunc
3 esset do vt des. ¶ Itē q̄ro vtrū hoc sit verū idi-

¶ Colonus. In ꝓn. huius. l. ꝛc. de expēsis factis per colonuz vide
qđ dixi in. l. domi nus. ℈. j. ℈. eo. dez. Adde tu ad bart. hic ℘an. de cast.
in. l. seruitutes. ff. de serui. ꝛ dort. in Lemptor. ff. de rei ven. ℘an. de ca.
in cōsi. cclxxviij. incipiē. viso pun cto supzascripto in scōa parte cōsi liozum nouoꝝ ꝛ nouiſ. papienſes in. l. j. col. iij. i ꝑn. C. ō inre emphy.
↔Andre. Poma.
¶ ℈. eo. Vide cō
cordata ꝑ Jas. in l. ꝙminus. xxiij. col. ff. de flumini.
¶ Expelli de fun do. Sed vtrū ꝓ pria autoritate. ꝛ qđ tūc in emphy teota. vide ℘au. de cast. hic q̄ alle. Bart. in aut. qui rem. C. de sac. san. eccle. ꝛ ibi doct. et in. l. ij. C. de iure emphy. adde qđ dixit Bald. in. C. i. ſ. j. de contro. inue ſti. quod cambiuz est ad genus: sed permutatio ꝓ prie est speciei ad speciem: ꝛ sunt cō tractus innomi nati.
¶ Permutatio nis. Adde qđ di cit Bald. in. C. i. ſ. j. de contro. inue ſti. quod cambiuz est ad genus: sed permutatio ꝓ prie est speciei ad speciem: ꝛ sunt cō tractus innomi nati.
¶ Ultimo. vide Areti. in. l. senatus. ℈. marcell⁹. ff. de leg. j. ꝛ Alre. consi. lv. Alexā. ꝛ alios in. d. ℈. mar cellus. ℘aul. de cast. cōsi. cccxcvj. in tertio dubio. pulchre ꝑ Sozi. cōsi. xv. col. v. vbi signāda ponit cir ca hoc.
¶ ℨ meliozatio nes non repetit. Vide Bal. in ru bri. C. de iure em phy. in ꝓn. ꝛ qđ no. Bart. in. l. i. ſ. j. circa mediuz. ff. de superfi. Adde ℘au. de cast. ꝑ. cxlviij. Abb. ℘. lxxviij. ij. lib.
↔Andre. Poma.

a ¶ Uerũ indistinc-
cte. An permuta
tio consistat fi res
non erat pmutan
tis, ⁊ vide Bal. in
l. j. C. eo. ⁊ ibi etiã
qd si pmutaf nu-
da possessio cum
nacta possessione.
b ¶ Differentie. vi
de glo. 2doc. in l.
j. C. eo. ⁊ melius i
l. ij. C. eo.
c ¶ Una pte. Ad-
de bar. i. l. aristo.
in pnci. de dona. ⁊
Bal. i. l. j. C. eo. vi-
de. d. ff. de. anc.
⁊ 2do der. i. c. ꝙ-
to. de iudi. i. ij. col.
per Bar. in. l. ari-
sto. ff. dona. 2in. l.
si emptiõe. de con
trahen. emp. ⁊ in
l. sicut. ff. vẽditio
nis. ff. q. mo. pig.
vel hypot. solu. et
Bal. in pe. feu. in
iij. col. ⁊ cano. in
dic. c. ad qões. sed
contra istud vf fa
cere qõ vult idem
Bal. i. l. fed si añ.
j. de. acquirẽ. pos.
⁊ in. l. ij. circa finẽ
ff. si cert. pe. vbi vi
dek velle qõ quan
do debitaf de na
tura contractus
vtrũ fit nomina
tus vel inominatus. potius censẽtur inominatus vide per Rom. ⁊ moder. in. l. fin. ff. de cõdic. ob cãm. vide moder. in. l. 8 pacisc end a. C. de o pac. vbi Fulg. tenet etiã 2tra. bal. vide Bart. in rubric. j. ti. i. ⁊ qõ po 9 tius censẽf inno minatus induco le. labeo scribit si mihi bibliothecam, ff. de contrahẽ. emptio. vbi si vendo tibi biblio thecam sub condi ctione si campani 1 vendiderint tibi locũ in quo repo neres eam 2r ibi ꝙ si steterit per te quo minus ipse lea tur 2ditio illa ꝙ agitur prescript. verbis dicitur tũ etiã ibi subsequẽter qõ etiam agi 2 põt ex vendito.
d ¶ Permutatione. No. limitatiõẽ ꝙ in cõtractu innominato non habet locũ peni tentia fallit in cõ 1 tractu translactio f nis ter. fing. in. l.

si pascenda.

g stincte qõ pediũs hic dicit aliena rem dantẽ non vestire cõtractũ permutationis glo. hic hoc disputat. hoc etiã tangit in. l. j. C. eo. ⁊ ibi Ly. in. ij. q. Tñ omissis oibus hic dicas vt dictũ est. ff. permutatio est cõtract⁹ innoiatus. ⁊ iõ regrit implemẽtũ fm qõ cõuenit: ⁊ fm qõ actũ est: aut enim est actus 2r des mihi codicem tuũ: vt ego dem tibi digestum meũ: ⁊ tũc dãdo alienũ nõ iplef nec 2tract⁹ vestit: fuit emptio actũ de dando hoc est trãsferendo dñium qõ nõ fit: ergo ⁊. ⁊ hoc est qõ dicit pedius alienam rem dantẽ qñ erat actũ de dando. Si vero actus est de nõ dando sed de accipiendo. s. accipiã codicem tuum pro digesto meo. ⁊ tũc verbũ accipiã vel suscipiã ⁊ similia nõ cõcludũt de necessitate translationẽ dñij: vt. l. naturalis. ff. j. ti. i. ⁊ ibi dicam tunc tradendo rẽ aliena bona fide implet cõtractũ vt. l. j. C. eo. ⁊ ita loquuntur rationes hic facte per Buar. Si vero ex vna parte esset actum qõ daretur ex alia non. puta dabo codicẽ meũ ⁊ accipiam digestũ tuũ: tũc ex illa parte qua actũ esset de dando non implef dando rẽ aliena: ex alia vero parte impleretur, per rationes predictas.
¶ Itez q̃ro vtrũ hoc sit vel fuerit idistincte qõ in cõtractibus noiatis nõ sit locus condictiom ob causam. glo. tangit hic: dic plene: vt. l. ff. s. de cõdi. ob cãm.
¶ Item q̃ro quot sunt differẽtie 8 inter cõtractũ vẽditiõis ⁊ emptionis: ⁊ cõtra ctũ permutationis glos. dicit qꝫ hic ex tex. colligunt quatuor. s. ex istis quatuor illationibus hic positis addit glo. quintã. s. qõ in vẽditione nõ trãsit dñium nisi ptio soluto vel fide habita de eo. vt insti. de rerũ diui. ff. vẽdite. a. ff. de 2hen. emp. l. qõ vẽdidi. sed in pmutatione secus qꝫ tene menti. idẽ no. in. l. ij. C. eo. 2tũ vf no. C. de dol. l. cũ pponas. ⁊. C. e. l. cũ precibus. ⁊. l. si seruus. ff. locaui. j. de fur. ⁊ ibi ff tenui, facit. l. ij. ff. de pig. act. ¶ Quero extra glo. qd si ex vna parte c daf res ⁊ pecunia: ex alia res tñ vt tota die eueniat: vt do libũ meum pro tuo ⁊ addo tibi. g. an erit emptio an permutatio. Breuiter videndum est illud qõ principaliter agit. aut enim principaliter vendit pro certo pretio hoc acto vt deẽ alia res ⁊ erit venditio. ⁊. l. tenef. ff. de act. empt. aut hoc agit qõ permutaf res cũ re hoc acto vt supaddaf certa quãtitas ⁊ erit pmutatio. ar. ff. locati. l. itẽ si pretio ff. j. pro hoc extra eo. c. ad qões. Sed si de hoc oubitabatur dicemus esse 2tractũ innominatũ ⁊ parere actionẽ presc. vbis vt. ff. ti. i. l. i.
¶ Quero an sit verũ indistincte qõ in pmutatione 9 sit locus cõdictioni ob cãm. certe in vno casu non: vt quando habebas rẽ venalẽ ⁊ permutasti tecum: tũc est enim locus penitẽtie: vt possim rẽ repetere. vt. l. j. C. eo. fm lec. glo. fingu.
¶ Ultimo scias ꝙ actio pscri. verbis 6 que daf p re permutata est bonefidei: vt insti. de actio. ff. actionũ. vnde omnia que dicta sunt in alijs actionibus ⁊ iudicijs bonefidei possunt dici hic. vt. ff. ti. i. l. j. ⁊. j. l. prox. ⁊c.

¶ Cõtractus innoiati qõ iudicent fm naturaz contractuũ nominatoũ quibus equiparantur.

Aristo ait. Qui permutat 2z mo: bis sicut vẽdens. h. d.
¶ No. ꝙ contractus innoiati iudicaf fm naturã cõtractuum nominatorum qbus assimilanf. simile. ff. depositi. l. j. ff. si quis seruũ. ⁊ hic dũ dicit qñ pmutatio vicina est emptioni. simile in. l. cũ qui. ff. cõmo.

De prescrip. vbis ⁊ in factũ actiõe. Rubrica.

¶ Actio prescriptis verbis quibus casibus locum habeat.
Que sit differentia inter actionẽ prescrp, verbis ⁊ actioneni in factum.
¶ Supra dictũ est de actione pscript. vbis q̃ daf pro estimatiõe ⁊ pmutatione. nũcvero simpliciter ⁊ in gñe de pscrip. verbis ⁊ in factũ actiõe.
¶ Glo. querit circa rubricã. pmo in qbus casibus habeat locũ actio pscri. vbis. Sc2o in qbus differt actio pscriptis verbis ab actiõe in factum. Circa 4 que stiõẽ primã 4 dicit glos. qõ habeat locũ in tribus casibus. vt in gl. Sed doc. vltramõ. ⁊ moderni di-

h cũt ꝙ in vno casu tñ. f. qñ dubitaf de nõe 3ctus qõ est un oĩb⁹ 3ctib⁹ innominatis ⁊ illud qõ dicit de pacto incõtinenti appositio nõ est verum: 5 quia ille actiones non oriunf ex pacto sed ex quodã cõtractu innoiato qui orif habita relatione pacti ad cõtractũ: vt ipsi no. in. l. bonefi dei. C. de pac. ⁊ in. l. ex placito. C. de rer. pmu. i. v. q. 13 illud nõ est verũ fs gl. tua dicit verũ. nã actio pscri. verbo. hz locũ in pactis incõtinẽti appositis: ⁊ ex pacto incõtinenti appositio orif actio. tex. est i. d. l. i bonefidei. C. de pactis. ⁊. l. iurisgentium. ff. gnimo. ff. de pact. ⁊ ibi dixi. Sol. dicit gl. vbicũqꝫ dubitaf de actione circa cõtractũ lic accipias cõtractũ large etiã si non fit 3ctus vltro citroqꝫ obligatorius põt emi pare re actionẽ prescri. verbis: vt videbitis in multis casibus huius tituli. Itẽ qñ est factũ certum ⁊ dubitaf in quã spẽm cõtract⁹ cadat: vt. l. j. ff. eo. ⁊. l. j. ff. titu. ij. itẽ si factũ esset incertum. vt. ff. ti. i. l. i. item habet locũ actio pscrip. vbis vbi factũ est certum: ⁊ certũ est ꝙ nõ cadat in aliquã speciẽ contractus noiati: vt in tribus cõtractibus qui ponunt in. l. b naturalis. ff. j. j. eo.
¶ Ad. ij. q. 2 que 6 est differẽtia inter actionẽ pscrip. verbis. ⁊ in factum actiones: dicit gl. ꝙ actio in factũ magis generaliter sumitur: istud expediũi plene in. l. i. ff. de condi. eg. l. tamen quãtũ pertinet ad pñtem titulũ declaro actio prescrip. vbis ideo appellata est ꝙ daf fm verba prescripta ⁊ nõ habet certum nomen ⁊ ista eadem põt dici in factũ quasi habeat actionẽ fm factum propositũ vnde vbicũqꝫ hz locũ actio pscrip. verbis hz locũ in factum: qñqꝫ tamen ex aliquo facto equũ est actionem dari vbi nulla verba interuene runt ⁊ tunc nõ põt dici prescri. verbis qꝫ verba nõ fuerũt sed vocatur actio in factũ de qua videbitis in. l. quoties. ff. eo. ⁊ p multas. ll. hui⁹ tituli declara f ui plene. in. l. j. ff. de condi. ex lege ⁊c.

1 ¶ Ubi est incertũ in qua spẽm 2tractus cadat ad actionẽ pscrip. vbis vel in factum recurritur.
2 Lõductor ꝙ dicaf q pecuniã dat: alius locator.

i Onnũq. 1 tum † est in quã spẽm 3ctus cadat ad actionẽ 1 prescriptis verbis seu in factum recurritur. h. d. ¶ Nota qõ dixi in g summario ⁊ not. legem nostram.
¶ Oppo. ad primum exemplum hic positũ p in risconsul. † nã de iure conductor est ille q dat pecu 2 b niam: ⁊ alius dicif locator. vt. d. l. j. ff. si qs seruum. s. depositi. ⁊. j. eo. l. naturalis. ff. at cũ do. ergo hoc est certũ ꝙ dñs nauis est locator. ⁊ dñs mercium est cõductor. Sol. posito ꝙ hoc fit: tñ est incertitudo circa contractũ. scz an locauerit nauẽ an locauerit operas suas seu rem ⁊ operã: ⁊ propter hãc incertitudinem circa factum deuenitur ad actionẽ prescriptis verbis seu in factum ⁊c.

Naturalis. ¶ Nota difficultiorẽ ⁊ vtiliorem forte. l. que sit in. ff. veteri. hec enim fuit vna questio altius disputata per Pau. in qua plene tractat materiã vt facio in questionibus meis ⁊ pmo ponitur thema ⁊ qõ. secundo altius ego: dixi materiam dividendo eam in quatuor partes. scz in qua tuor cõtractus innominatos. tertio prosequit primum. quarto prosequitur secm quinto prosequit tertiũ. sexto prosequit quartum. septimo determinat qõnem propositã. sexta ibi. in qõne. tertia ibi: ⁊ si quidem. quarta ibi: at cũ do. quinta ibi: quando si faciã. septa ibi. sed si facio. septima ibi: si ergo. ⁊ le gamus per particulas. prima particula nõ habet summariũ nec recipit oppositionez: qz mere factũ ponit: ⁊ secũda particula qz ponit diuisionẽ mere nõ recipit summarium sed contraria: ⁊ glos. non opponit nec dat solutionẽ. ego fortissime oppono ꝙ etiam in alijs speciebus consistunt contractus innominati: qñqꝫ emẽ do vt facias: qñqꝫ do tibi vt lucius titius faciat: qñqꝫ do tibi: vt quid contingat seu obueniat: ista sunt verba eiusdem Pauli in ri consulti: vt. l. senatus. ff. j. ff. de dona. cã mort. Sol. cõtractus ppie est quãdo vltro citroqꝫ orif obligatio: vt. l. labeo. ff. de verb. sig. intendit ergo iuris. cõsultus

si pro fundo. C. ff transac. vbi Bar. licet transactio sit cõtractus inomi nat⁹. l. sine apud acta. ⁊ ibi not. C. eo. tim. ⁊ sequitur do. Joan. in. l. ari sto. ⁊c.
e ¶ Actio prescrip. vbis. An actio p scriptis verbis sit bonefidei ẽ tamẽ stricti iuris i cãu no. per Bal. i. l. j. C. eo. in ver. ⁊ hic q̃ro. in vlti. col. ⁊ hic adde. l. ij. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. C. eo. sed qd in actione prescri. verbis q̃ nõ orif ex permu tatione: sed ex pacto ⁊ apposito iu sta contractũ bo nefidei: vide in. l. iurisgentiũ. in. ff. qnimo. ff. de pac. qd in actione pre scrip. verbis que oritur ex pacto ff permutãdo. vide doc. in. ff. actionuz. insti. de actio.
¶ Questionẽ pri mam. dicit gl. ⁊c. in quibus casib⁹ habeat locum ac tio prescrip. ver. bis. adde gl. ⁊ do cto. i. d. l. si ex pla cito. de rerũ permuta.
f ¶ Non est verum. Adde gl. ⁊ Bart. in. di. l. ex placito.
¶ Add scõam. q. que est differẽtia inter actionẽ pre scrip. verbis ⁊ in factum actionem quid differt actio prescript. ⁊ in fac tum adde Bald. in. l. ex placito. in iij. q. C. de rerum permut. ⁊ vide ẽt glo. ⁊ Dy. ⁊ doct. in. ff. actionum. in fi. de actio. adde q̃ pono. f. l. prox.
¶ Nonunq. In pncipio. huius. l. adde an actio in factũ sit idem no. Bal. ⁊ doc. post glo. in l. j. C. de rerũ permuta. ⁊ gl. ⁊ bart. in rubrica. ff. eod.

cõsultus hic tractare materiã dationis ob cãm qñ cadit in contractum hoc est qõ dicit totius obligationis rẽ dari cõtractus: sed in casib⁹. l. cõ trarie. ff. si tit. dotio ob cãm tñ nõ est cõtractus: qz recipiẽs nõ obligaf ad aliqd faciẽdũ vel dandũ.
¶ Scõo opp. ⁊ fortiter isti cõtract⁹ cõcipiunt p vt ⁊ sic sub mõ: sed ego video ꝙ qñqꝫ cõcipiunt p si: vt. l. si intra. ff. de pac. ⁊ sic erit do si facias vel facio si des ⁊ similia. nõ est ergo pfecta diuisio q̃ hic ponif per iurisconsultũ. Rñ. p si. inducif conditio ⁊ ea q̃ sunt in cõditiõe nõ sunt in obligatiõe: vt. l. si gs sub 2ditiõe. f. si qs om. cau. a test. ⁊ ideo nõ est ppie 3ct⁹: qz nõ vltro citroqꝫ orif obligatio: ego dixi in. d. l. si intra.
¶ Tertio op. nõ facere est species distincta 4 a facere: vt. l. in facto. f. de cõdi. ⁊ demõ. Sz ego reperio cõtractũ innoiatũ do vt non facias vel nõ facio vt des: vt. l. dedi. in pn. ff. de cõdi. ob cau. ergo hic iu risconsul. nõ diuisit. Rñ. factũ põt excipi vt genus ⁊ diuidik in affirma tiuã ⁊ negatiuã: vt in facere ⁊ nõ facere: vt. d. l. in facto. de cõdi. ⁊ demõ. hic ergo accipit iurisconsul. in genere ⁊ cõprehẽdit facere ⁊ non facere: lz tñ non proflequaf nisi qñ facere affirmatiue fuerit pmissum.
¶ Quarto op. ꝙ sunt plures spes cõtractuũ q̃ pñt colligi ex geminatione eorũ q̃ hic ponunf. f. do ⁊ facio vt des: vel do ⁊ facio vt facias vel do vt facias ⁊ des ⁊ similia: ⁊ sic possunt triplicari ⁊ quadruplicari. ⁊ tũc erunt infinite spes contractuũ innoiatoruũ. Rñ. qñ daf doctrina de simplicibus intellige statim de mistis. vt insti. de act. ff. itẽ miste. ⁊. f. de libe. ⁊ posthu. l. si ita. vnde iurisconsul. cũ hic posuerit diuisionem simplicium statim intellexit ⁊ comprehendit contractum si misceantur.

1 ¶ Actio prescriptis verbis datur vt fiat quod conuenit alꝫ cõdemnatur ad interesse.
2 Lõdictio ob causam nõ oritur ex ipso cõtractu sed extra id qõ agitur.
3 Uerbũ recipio vel accipio qõ de necessitate nõ iducat trãslationẽ dñij.
4 In obligationibus dandi ex contractibus innominatis non cogitur quis precise imo liberatur prestando interesse.
5 Libellus in actione prescriptis verbis qualiter formatur.
6 Si datio fit propter aliquod factum quis contractus erit.
7 Si do vt alij des vel in aliquã causam conuertas qõ fit contractus innominatus qui habet similitudinem cum mandato.

b Et si quidẽ. 2 primi cõtractus innoiatiõ do vt des ⁊ breuiter hoc intẽdit. Si pecunia daf vt res recipiaf est emptio. Ss si res daf p re est 3ctus innominat⁹ ex quo orif actio pscri. ver. ad interesse ⁊ põt etiã agi 2dictiõe ob cãm ⁊ pculũ rei spectat ad eũ qui eã rẽ recipere 2z sicut 1 in emp. ⁊ vẽd. h. d.
¶ No. ꝙ dixi in summario no. ꝙ actio pscri. ẽ. daf 2 vt fiat ꝙ cõuenit qõ si nõ fieret cõdẽnaf ad interesse.
¶ Scõo no. ꝙ cõ dictio ob cãm non orif ex ipso cõtractu sed extra id qõ agit vt repetaf ꝙ datũ est quasi cã nõ secuta: vt. l. si is g. ff. si. cõmo.
¶ Oppo. vf qõ qñ do pecuniã vt rẽ recipiã qõ sit cõtract⁹ innoiatus: vt. ff. de condi. ob cau. l. fi. Sol. ibi fuit data pecunia vt res daref: vñ cũ de natura emptionis nõ sit ꝙ vẽdito: obligef ad dãdũ: iõ est cõtractus innoiatus. hicvo 3 nõ fuit actũ vt rẽ daref: sed vt rẽ accipiã.
c ¶ Et sic no. ꝙd istud verbũ re cipiã vel accipiã nõ inducit de necessitate trãslationem dñij, contra qõ tñ facit. C. de trãfac. l. cũ mota. ibi ne partẽ bonoruũ suscipiat: lz põt rideri qõ ibi adijcif istud verbũ bonoruũ: ⁊ fic est obligatio generis: vt. l. non ampl⁹. ff. j. de leg. j. merito trãslationẽ dñij 2tinet: vt dixi in. l. ex empto. in pncipio. ff. de act. emp. ⁊ eodẽ mõ intelligo qõ. f. sequif si rẽ do. vt res accipiã ꝙ ex necessitate nõ importat qõ tu tenearis me facere dñm. Sz solum tradere possessionẽ vacuaz ⁊ qõ a te dolus malus absit sicut in emptione ⁊ vẽditione: vt. l. j. ff. ti. i. ⁊ ibi dixi.
¶ Opp. dñ hic ciuiliter obligaris contra imo est iurisgẽ. vt. l. iurisgen. in pncipio. ff. de pac. Solu. glo. duobus modis ⁊ hñ.
¶ Itẽ op. dñ hic ꝙ per hãc actionem fit cõdẽnatio ad interesse. cõtra in obligatione dãdi cogif qs precise dare: vt. l. vbi antẽ. in fi. f. de ver. ob. sed hic est cõtractus do vt des. ergo ⁊c.
¶ Possumus dicere ꝙ hic nõ erat obligat⁹ pcise ad dandũ: vt. ff. proxime dixi. tñ hic iurisconsul. hoc nõ inspexit sed ẽgaliter ⁊ indistincte est locutus in quolibet cõtractu do vt des: ⁊ ideo glo. in. l. j. C. de sen. q̃ ꝙ eo qõ interest 4 qõ ⁊ in obligationib⁹ dãdi ex 3ctibus innoiatis nõ cogif qs pcise: imo liberat solvẽdo interesse: vt hic. Ultramon. 3 in. d. l. j. C. de sen. q̃ ꝙ eo. ꝙ interest. in. q. iiij. principali. circa fi. ⁊ in. l. cũ precibus. C. de rerũ pmu. et Dy. in. l. stipulationes nõ diuidunt. f. de ver. ob. in magna distinctiõe 5z opi. nostrorũ gl. assignat rõnem vt examino plene in. d. l. stipulationes nõ diuidunt. in. gij. vel in. gi. oppositione ⁊ ibi teneo opi. gl. nostrorum.
¶ Op. ad ver. sed si stichũ. ff. de cõdi. ob cau. l. fi. gl. sol. ⁊ tene illã ibi. vel 5 meli⁹ ⁊c.
¶ Quero extra gl. ꝙ alꝫ formabit libellus in hac actiõe prescrip. verbis rñdeo sicut dixi in. l. j. in pn. ff. de act. ep. peto te cõdẽnari ad interesse. vel si rẽ nõ dederis ad interesse. vt hic colligit ex ter. Itẽ quere dandã. vel si rẽ nõ dederis ad interesse. vt hic colligit ex ter. Itẽ que 6 rit ff si datio fit, ppter aliqõ factũ vt des mihi. g. ⁊ dem tibi seruũ vt manumittas. datio quã debes facere mihi est, ppter factũ glo. videf dicere ꝙ tũc inducitur magis do vt facias q̃ do vt des. vt. l. cũ pponas. C. de
7 do. tangit per glo. f. ea. l. ff. qõ si faciam. ⁊ ibi dicam.
¶ Sed q̃ro qnid si do tibi vt alij des vel in aliquã cãm conuertas. nõ vt mihi des certe cõ tractus innominatus est. ⁊ habet similitudinẽ magis cũ mandato quã cum emptione ⁊ vẽditione: ⁊ ideo potest reuocari ex penitentia sicut ce teri contractus nominati. Itẽ morte videtur reuocari ad similitudinez mandati nisi in casu speciali. vt. l. si res. ff. j. f. de iure do. ⁊c.

1 ¶ Facta que possunt locari quo cognoscantur.
2 Re enicta quando agatur prescriptis verbis.
3 Quod nõ fit locatio nisi interueniat pecunia numerata.

d Et cũ do. b Si datur pecunia pro facto quod solet locari est locatio. si res datur pro facto est contractus innominatus pariens actionẽ prescrip. verbis ad interesse: sed si factũ locari non solet quicquid dẽ est cõtractus innominatus. ⁊ ideo ex eo põt agi actione pscrip. verbis. põt etiã datũ cõdici. h. d.
¶ Opp. qõ non põt agi prescri. verbis actione. imo seruus efficit liber post lapsum tẽporis: vt. l. si is qui. C. si manita fue. alie. ne pro. gl. soluit duob⁹ modis. vt hic. ⁊. l. dedi. ff. ij. ff. de condi. ob causam. dic qõ in 3tio c fuit emptio ⁊ vẽditio. hic cõtractus innominat⁹. ⁊ hũc passum examinat Lyn. plene satis in. ff. liber. C. de cõdi. ob cau.
¶ Itẽ op. de dolo actio nõ debet dari. imo prescriptis verbis que orif ex cõtractib⁹ innominatis. vt hic. ⁊. ff. ti. i. l. j. ver. vnde si eas res. ⁊. ff. de cõdi. ob cau. l. fi. Sol. dicit glo. ex pone hic de dolo. i. pscriptis verbis ppter dolũ. tu dicas ꝙ stet. ppie de dolo: nec obstant contraria. nã hic fuit cõtractus: do vt facias. ⁊ hic loquif de actiõe dãdi ei qui fecit ex cuius parte est facio vt des. licet glo. cõtradicat. ideo cõpetit fibi de do lo. vt dicã. f. ppmo. ff.
¶ Itẽ q̃rit glo. nũo cognoscanf cõtractus innominati. vtrũ ex modo 3hen d di. an ex modo iplendi: vt dicit gl. ex modo con trabẽdi qõ declaro. f. ff. progimo.
¶ Itẽ q̃ro extra glo. † quo cognoscã facta que possunt locari ⁊ que 1 non: rñdeo quedam sunt mere facti. vt ire Romã. portare libros ⁊ similia. ⁊ ista possunt locari. vt. ff. d loca. l. qui operas. ⁊. l. opus. cũ similibus. quedam sunt facta gbus est admigtum ius. vt manumittere vẽdere. ⁊ ista habẽt factũ momentaneum. ⁊ nõ põt locari. ita loquif hic. aut habẽt factũ successiuũ vt agere pro me in iudicio. ⁊ ista possunt locari. vt c 2 f. ea. l. ff. sed fi facio. Item aduerte ꝙ pte re enicta e põt agi prescri. verbis. vt hic. ⁊ etiã condi. ob cau. regulariter. vt. l. ff. ff. de condi. ob cau. fallit in contractu transactionis vbi si possium agere prescrip. verbis ad interesse re enicta nõ competit cõdictio ob cau. odio litiũ ne restaurentur. vt. C. de trãfac. 3 l. si pro fundo.
¶ Ultimo not. qõ non est locatio nisi interueniat pecunia numerata ⁊c.

1 ¶ Oñ datio venit principaliter propter factuz. ipsum factũ videtur in obligatione. ⁊ econuerso. Premissio de parendo sententie arbitri sub pena ꝙ sim cõdemnatus ad danduz ꝙ pena sit adiecta dationi.
2 Ratio quare in contractu facio vt des non datur actio prescriptis verbis.
3 Lex cũ proponas. C. de dolo. ꝙ loquaf de actione de dolo que daf in locũ condictionis ob causam.
4 Actio prescriptis verbis an oriatur ex contractu f non facio vt des.
5 An in 3ctu nõ facio vt des oriaf 2dictio ob cãm.

Quod si faciã. Jn facio vt des nõ babet locum actio prescriptis verbis. sed ad actionẽ de dolo recurritur. hoc dicit. vidistis duos articulos. scz do vt des. do vt facias. nũc videamus de tertio. f. de facio vt des.
¶ Opp. ⁊ videf ꝙ imo datur actio de dolo. vt. l. cũ proponas. C. de dolo. Soln. dicit gl. quod ibi est facio vt des. licet enim dederim seruũ vt manumittas. hec datio fit pro facto. ⁊ iõ pinde e est acti esset facio vt des.
¶ Not. ff illud si datio fit 1 principaliter propter factũ ipsum factum videtur in obligatione. Idẽ no. in. l. cõtraria. ⁊ econuerso si est factũ in obligatione propter dari datio videf arbitri sub certa pena. ⁊ arbiter cõdẽnauerit me ad dandũ. licet prima facie videatur adiecta pena facto tamen in veritate est adiecta dationi. non enim aliud est parere sententie arbitri ꝙ dari. pro f boc. f. de verbo. oblig. l. v. ff. si. ⁊ hoc est vtile scire ad multa. ⁊ maxime si quantitas deberet dari. qz tũc videref adiecta loco ⁊ in fraudem vsurarum. vt. l. inl. ff. idẽ papi. ff. de act. emp. Sed lz ista solu-

¶ Non facere est spes distincta. vide ad hoc per Bar.
¶ Et si quidem. In prin. hui⁹. ff. ⁊ põt etiã agi condictione ob cau. ⁊c. ⁊ vide Bart. ff. i. j. ff. i. ff. si cer. peta. bar. i. l. qõ id qõ. f. de ver. obl. ⁊ i. l. j. C. de pac. ⁊ in. l. ac tionẽ. C. de trãfa. ⁊ i. l. cũ mota. ⁊c. ti.
¶ De necessita te. an verbus 2 acci pio icludat trans lationẽ dominij. adde Bar. in. l. ff. ff. de cõdi. ob cau sam. ⁊ in. d. l. cum mota. et in. d. l. i. ff. de rerũ pmu. et cũ Bar. ⁊ transit Fulg. in. d. l. cum mota. ⁊ et Pau. de cast. ibi ⁊ hic.
¶ Alt cũ do. In pncipio huius. ff. per Bart. in. l. iij. ff. j. de condi. ob cau. Andre. Poma.
¶ Alt cũ do. ampliat vt per Lancelo. in. l. ij. in pn. in verbo depositi. ff. ff. si cer. peta. Andre. Poma.
¶ Ut des. Lõis põt agi prescri. verbis. vt hic. ⁊ etiã condi. ob cau. regulariter. vt. l. ff. ff. de condi. ob cau. fallit in contractu transactionis vbi si possium agere prescrip. verbis ad interesse re enicta nõ competit cõdictio ob cau. odio litiũ ne restaurentur. vt. C. de trãfac. l. si pro fundo.
¶ Ultimo not. qõ non est locatio nisi interueniat pecunia numerata ⁊c.
¶ Oñ datio venit principaliter propter factuz. ipsum factũ videtur in obligatione. ⁊ econuerso. Premissio de parendo sententie arbitri ꝙ dari. pro 2 ff. ff. ff. si cer. peta. bar. i. l. qõ id qõ. f. de ver. obl. ⁊ i. l. j. C. de pac. ⁊ in. l. actionẽ. C. de trãfac. ⁊ i. l. cũ mota. ⁊c. ti.
¶ De necessitate. an verbus 2 accipio icludat transactionẽ dominij. adde Bar. in. l. ff. ff. de cõdi. ob causam. ⁊ in. d. l. cum mota. et in. d. l. i. ff. de rerũ pmu. et cũ Bar. ⁊ transit Fulg. in. d. l. cum mota. ⁊ et Paul. de cast. ibi ⁊ hic.
¶ Alt cũ do. In pncipio huius. ff. per Bart. in. l. iij. ff. j. de condi. ob cau. Andre. Poma.
¶ Alt cũ do. ampliat vt per Lancelo. in. l. ij. in pn. in verbo depositi. ff. ff. si cer. peta. Andre. Poma.
¶ Ut des. Lõis põt agi ff 3 Bar. vt p Alex. in. d. l. v. ff. ff. si. ⁊ p eũdem 2 ff. ff. ff. vol. ij. et cõsi. v. ⁊ cõsi. xcv. volu. iiij. vbi refert 3 iam opi. ꝙ imo sit exigibilis ⁊ qõ nõ videaf adiecta in fraudem vsurarũ ⁊ est cõis vt per ea refert se cõsuluisse Jac. de puteo 3 Bar. ferrarie cũ de facto accidisset.
¶ f. de verb. obl. l. v. ff. vide bar. i. d. l. v. ff. si. ibi Ange. ⁊ mode. ⁊ vide Bar. idẽ tenentẽ in. l. cũ pponas. C. ff dolo. ⁊ p ista etiã 2cludit Bal. in. l. j. C. de insti. et substi. in. iiij. q. 4 2dictio si fiũdũ deberis nõ 8r in fcõ 2fistere ⁊. ibi etiã qd ff 2ditiõe si fũdũ vẽdideris. qd autẽ fi do vt reddas mihi actiones dicit Bal. l. l. j. i. vj. col. C. de ac. ⁊ ob. qõ si est debitũ ligdũ dẽ do vt des. si autẽ 8r do vt mãdes actionẽ tũc est do vt facias hac. ea. l. pe.

tio contineat veritatē in se tamē ꝓpter aliud non placet: vt statim dicam. ¶Ité opp. C. de transac. l. cū mota. Solu. dicunt quidā q̄ ibi erat dovt facias licet fuerit ꝓuentū in faciēdo: sed hoc nō placet: nō enim curo que verba ꝓponunt vel ponant; vt. j. dicā. 1 ideo dicit glo. aliter q̄ ibi fuit facio vt des. Sed hic erat tale factum ex quo tibi aliquid adest vnde ꝓducit actionē ꝓscripti. verbis ista solutio est bona in se: nō tamē quo ad illam. l. ibi enī loquit de actione ꝓscriptis verbis data na que daf a lege absq; matre obligatione: sed hic querimus de actiōe ꝓscriptis verbis natiua que nascitur ex ipso cōtractu. tu dic ergo q̄ ibi nō poterat agi cōdictione ob causam vt se reponeret in pristinā obligationē neq; ex eo quod actio extincta erat talis que non poterat restaurari per pactum vt actio inofficiosi testamēti. 1 alie que ex de licto oriunt vt. l. si tibi. §. 1. 1. si vnus. §. pactus ne peteret. §. de pac. Item de dolo non poterat dari: quia liberatio obuenerat aduersario ꝓpter motem filij absq; alio suo dolo ideo datur sibi ꝓscripti verbis. a. l. q̄ nascatur ſcēm veram opinio.

a ¶Pro declaratiōe. Vide p Cy. in. l. ex placito. §. alleg.

b ¶Liberatio. ita etiam tenet Bar. in. d. l. sine apud acta. 1 eius opi. cōiter reprehēdit ibi iō omissa ista distinctiōe teneas opi. quam ponit Barto. in. l. dicta, actione.

c ¶Videndum. Adde Bart. in. l. sine apud acta. C. de trāsactionib⁹.

d ¶Et itelligo. cōtrariū tenet Bar. l. d. l. actiōe. 1 q̄liter in Ictibus in nominatis procedit vsucapio tangit subtilꝫ Bald. in. l. j. C. de dona.

e ¶Dicta. l. actione. vide ibi Sali. 1 q̄ dixi post eū. ↢Andre. Poma.

f ¶Si facio. Limita vt per Jaſ. in. §. actionū. col. xix. insti. de act.

g ¶Circa istum. §. Adde Bart. in. l. ex placito. et in. l. cū ꝓponas. hic allegata. et adde Bar. post glos. in l. si intra. §. eo. qd autez requiratur ad essentiam contractus innominati. vide omnino Bar. in. l. cū fundus. §. de pact.

Ex contractu facio vt facias q̄ oriatur actio ꝓscriptis verbis.

Contractus innominati an iudicentur ſm modū ineundi contractum ad ſm modum implendi.

Ex contractu do vt facias 1 des vel facio do vt des oritur actio ꝓscriptis verbis.

Non differt an verba contractuum innominatorū ꝓferantur in tempus ꝓsens vel in futurum.

Contractus innominatus q̄ non vitietur licet apponatur ei nomē cōtractuum nominatorumm 1 non sit.

Sed si facio. f Ex ¶cto facio vt facias oritur actio ꝓscriptis verbis q̄ hz similitudinē cū actiōe mādati. b. d. ¶Nota. q̄ lz mādatū nō sit gratuitū ita q̄ nō pariat actionē mandati inter mandantē 1 procuratorē tū dr mandatū respectu illius qui agit 1 ¶ quem agit sine quo mandato alieno nomine agi nō pōt: vt hic patet. dixi in. l. j. §. de procura. ¶Scōo no. q̄ ¶ctus innoiatus et actio q̄ ex eo oriſ datur ad similitudinē ¶ctuū noiatorū quibus assimilanf. 1 ideo in eis venit culpa lenis lata 1 lenissima ſm illorum ¶ctuum similitudinē. vt. §. titu. j. l. j. in fi. 1. j. eo. l. si gratuitā. §. j. 1. j. 1. §. depositi. l. j. §. si quis seruum. 1. l. cū qui. §. cōmo. ¶Tertio no. q̄ ex ¶cto facio vt facias oriſ actio ꝓscriptis verbis. ¶Opp. §. pri. §. Sol. vt ibi dixi.

¶Sed q̄ro circa istū. §. ſextra glo. vtrū ¶ctus innominati iudicentur ſm modū ineundi ¶ctū an ſm modū implēdi gl. §. ea. l. §. at cū do. in prima gl. 1. §. pri. §. in gl. magna. 1. C. eo. l. ex placito. 1 de trāſac. l. cū mota. C. de dolo. l. cū ꝓponas. 1 vbiq; dicūt q̄ cognoſcunf penes modū ineundi ¶ctū nō penes modū implēdi. vnde si fuit ¶ct⁹ do: vt facias tū tu preueniſti in faciēdo dabif actio ꝓscrip. verbis q̄ oriſ ex do vt facias non de dolo q̄ oriſ ex facio vt des. docto. vltramon. in. d. l. ex placito. et l. cū ꝓponas dicunt §. ſicut em in ¶ctu emptionis 1 vēditionis ab ipso initio ex vna parte est emptio ex alia venditio. vt. §. titu. j. l. j. ita in istis contractibus. ſ. in do vt facias. ex pte mea erit do vt facias ex parte tua erit facio vt des 1 ista opi. videf mihi vera. pbo ꝓmo declarando nōē eorū. isti ¶ctus innominati inducunf ſm naturā ¶ctuū noiatorū qbus assimilanf; ſed in ¶ctibus noiatis ex vna pte dicif emptio. ex alia venditio vel locatio 1 cōductio 1 similia. ergo ita in istis inominatis. Preterea ꝓbo ꝓ inconueniēs q̄ ſequeref. quid ſi in cōtrahēdo neutrius ꝓmissio ꝓcedit. ſed cōeniunus inuicē de exigendo debitores cōmune se vel de edificādis insulis vel prestādis mutuis officijs in aliquibus rebus ita q̄ nō apparet quis ꝓmo 1 qs postea. certe glo. nō erit aliquis ex istis

ex istis ¶ctib⁹ q̄ ēst absurdū 1 falsum: vt videbitis. j. §. pri. Preterea hoc vī contra casum huius. §. appellatur emī facio vt facias: 1 tū ꝓmus conuenit ne tu faceres. Preterea in ¶cto dovt facias fortius ex parte eius qui debet facere oriſ actio de dolo: vt. §. ea. l. §. at cum do. ver. sed si dedi nō violādo l'am: 1 sic cōcludo q̄ ab ipso initio ex parte vnius est do vt facias ex parte alterius est facio vt des. Jac. bu. nitebaf sustinere gl. 1 arguebat hic. nō debem⁹ inſpicere implemētū cōtractus sed ipsam conuentionē sicvt. l. si stipulatus. l. cū emī. j. de noua. Sol. rūdeo fateor. nō emī curo de modo implēdi: sed dico q̄ ab ipso initio ex ipsa conuentione ex parte vnius accipitur vno modo ex parte alterius alio. Preterea dicit ipse illud debemus inſpicere q̄ principaliter fit nō q̄ accessorie: vt. l. si nō ſint. §. peruenian⁹. de auro 1 arg. leg. Sed dic q̄ ab ipso initio boc principaliter agiſ sicut in emptione 1 venditione. Item dicit ipse q̄ ab initio oriſ naturalis obligatio q̄ postea roboratur rei interuentu: vt. §. ti. j. l. j. 1. l. ex placito. C. de rerū ꝓmu. ergo primā obligationem debemus inſpicere: ſz boc fateor: tū ipsa principalis obligatio ab ipso initio variaf: vt dixi. ¶Quero qd ſi iste cōuētiones ab vna parte duplicanf: vtputa si est ¶ctus in quo ego do vt facias 1 des. vel eōuer so facio 1 do vt des: q̄ actio oriſ. rūdeo ꝓpter illud dare q̄ est ibi et sic cōtinet aliquid ꝓpter q̄ querif aduersario oriſ actio ꝓscriptis verbis: vt. j. eo. l. si dñs seruū. 1. l. si tibi aree. 1. l. pmiſti. ¶Quero cū isti ¶ctus ꝑ iuriſconſul. semper ex vna pte ponanf in ꝓsenti tpe vt do vt des 1 similia: qd si ex vtraq; pte ponanf in futuro tpe: vtputa faciam vt facias vel dabo vt facias vel vt des 1 similia. Rūdeo ista varietas in tpe nō curatur: nā semper appellatur contractus facio vt des vel do vt facias 1 similia. in quocūq; tpe sint verba posita. istud. q̄bat hic. nā hic appellatur facio vt facias: tū ex vtraq; parte est actū de faciendo in futurum: similiter per oēs. §. huius. l. ¶Ultimo q̄ro quid si in istis ¶ctibus fuit appositū aliquod nomē ¶ctus nominati tū non sit: an ꝓ hoc vitiatur: certe non. casus est. j. l. progima. 1 ibi dicam 1c.

¶Habere libertum non est ius estimabile.

Si non fiat ꝙ conuenit ad q̄ interesse agatur 1 qua actione.

Jus patronatus quando sit estimabile.

Siergo. Ista est vltima particula in qua determinaf questio proposita in principio huius. l. 1 hoc dicit. In facio vt facias datur actio ꝓscriptis verbis. in qua venit quantum interest mea fieri q̄ cōuenit. q̄ si illud interesse cessat quāti interest mea me nō feciſſe. Ité habere libertum nō est ius estimabile. b. d. ¶No. ex istoꝝ ver. q̄ idem videtur si conueniat de faciēdo ab vtroq; ita q̄ nō apparet de ordine facti ex conuentionis ordine apparet. ¶Scōo no. q̄ hic habeī ratio eius q̄ interest me non feciſſe q̄ fieri 1 hoc in actione ꝓscriptis vbis. ¶Tertio no. q̄ habere libertū nō est ius estimabile. ¶Opp. videf q̄ in hac actione veniat q̄ti interest mea te nō feciſſe: vt. §. e. l. §. j. 1. ij. Sol. hic nō potest venire illud interesse: quia nullum est: ideo deuenitur ad istud. Sed cōtra imo q̄si cessat illud interesse te feciſſe q̄ō conuenit deuenif ad condictionē ob causam p quā repetif q̄ō est datum. l. si tibi decem. j. eo. Sol. illud verū q̄si illud: quod est datū est repetibile: sed hic erat data libertas que nō potest repeti seu renocari: vt. l. cum ꝓponas. C. de dolo. ¶Sed opp. q̄ tunc in locū cōdictionis ob causam daf actio de dolo ad interesse: vt. l. cū ꝓponas. C. de dolo. 1 dixi. §. ea. l. §. q̄ si faciā. Sol. quandoq; reperif vnū interesse q̄ō fiat quod cōuenit: 1 illud q̄ō est datū vel factū potest repeti: 1 tunc daf actio ꝓscriptis verbis 1 cōdictio ob causam: vt. §. ea. l. §. j. q̄ñq; non reperitur interesse q̄ō fiat q̄ō conuenit 1 illud q̄ō est factū. vel datum non pōt repeti tunc daf actio ꝓscriptis verbis quatenus interest me nō feciſſe q̄ō cōuenit vt hic q̄ñq; reperif interesse fieri q̄ō conuenit: tū res data non est repetibilis: tunc cōdi. ob causam nō pōt dari: quia nō est repetibilis res: tūc actio ꝓscriptis verbis nō potest dari ad interesse: quatenus interest mea nō feciſſe q̄ habet aliud interesse q̄ in ea venit: ſcz quatenus interest mea fieri q̄ō cōuenit: ideo daf actio de dolo: vt. l. cum ꝓponas. C. de dolo. q̄ñq; nō reperitur interesse fieri q̄ō cōuenit sed res data est repetibilis: tunc nō daf actio de dolo nec ꝓscriptis verbis: sed condi. ob causam. vt. l. si tibi decē. j. eo. ¶Ultimo opp. q̄ iuſpatro. debeat estimari. vt. §. de act. emp. l. idēq;. in fi. ad. l. titius. 1a prima. Solu. vt in gl. 1 no. q̄ō q̄ manumiſit suo arbitrio tūc iuſpatronat⁹ est estimabile: q̄si vero q̄s manumiſit alterius volūtate: tūc iuſpatronatus nō pōt estimari. ita loquitur hic. 1. j. de leg. i. l. plane. la. ij. §. fi. 1. l. seq. quod no. 1c.

¶Error in nomine contractus q̄ō non vitiet contractum.

Si in libello narratur 1 concluditur in aliquo contractu innominato 1 in fine dicatur 1 ad hoc propono actionem ex empto quod libellus non vitietur.

Si appello syndicū illū qui est ꝓcurator q̄ō ista nominatio non vitiat.

Consulam. d ¶Error in noīe ¶ctractus nō vitiat. cōtractum. b. d. Simile no. in. l. si olei. C. lo cati. 1 sic facit ad multa. primo q̄ō si narratur ¶in libello aliquis contractus innominatus: 1 conclusio apte ſequeretur. postea diceret 1 ad hoc propono actionē ex empto q̄ ꝓpter hoc libelus nō vitiaref dixi in. l. j. circa fi. magne gl. §. de edēdo. 1 est opi. Innoc. de qua ibi dixi. ¶Ité no. q̄ si appello ad illum syndicum qui est procurator: 1 sic in hac appellatione erratur ista appellatio non hz vitiare:

↢Andre. Poma. a ¶Isti cōtractus. Vide Bar. consi. ciiij. col. iij.

b ¶In istis. Si in cōtractu innominato fuerit appositum nomen cōtractus nominati. 1 adde Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de rerum permu.

c ¶L. titius. 1 ibi Bar. 1 dict. in. d. l. cum ꝓponas. q̄ñ ius patronatus sit estimabile vide tamen. d. l. cū ꝓponas. in fi. j. colū. C. de dolo. 1 in. §. q̄ō si faciam. §. ea. l. 1 ꝓ Paul. de leaza. in cōmen. q. nobis. de iure pa. i fi. vi. col. 1 ibi etiam qd in iure patronatus ecclesie.

¶Insulā. Pro intellectu Bar. et limitatione hui⁹ l. vide Bar. in. l. si qs ante. j. de acq. pos. item facit iste tex. q̄ si in contractu locationis et cōductionis apponaf verbū ven do non tū mutaf natura ¶ctus: q̄ é ybū generale. l. statuliber a ceteris. §. quintus. de statulibe. 1 expresse allegat istum tex. Bal. in. l. i. §. C. cōmo. 1 istū tex. etiā Bal. i. l. j. i. j. col. C. de reruz pmu. Bar. i. l. naturaliter. §. pe. i fi. §. eo. ꝓ Bal. in rub. C. de iure emphy. ↢Andre. Poma.

¶Insulam. Adbāc. l. vide Alex. in. l. si cōstante. in j. col. ff. sol. mat. et cōsi. cc. col. ij. vol. ij. Bart. in. l. si qs añ. ff. ō acq rē. pos. 1 adde bonū tex. i. c. cōstitutus. de relig. do. q reputaf singu. no. Bal. i. l. si. C. ō vsur. 1 Joā. an. in ti. de ſtru. edi. §. porro. in vlti. col.

¶Ob eā cām. vide q̄ō no. bart. i. l. quī⁹. C. de trāſac.

¶Si tibi rē. istū tex. tene menti q̄ est multum magistralis cui ad deque not. in. l. si paſceda. C. de pactis.

¶Si tibi aree. allegat Bart. no. in. l. si paſcen da. C. de pactis. vbi glo. no.

a ¶ Qui seruādarum. in fi. buī⁹ l. ⁊ Bald. in l. ex placito. maxime in. iiij. q. C. de rerum permu. ⁊ ibi etiā in. vj. q. ponderat istum text. p no. per Bar. in l. 2 j. in vlti. col. ff. de condi. ex l.

b ¶ Permisisti. in prin. huius vide qđ dixi in l. iuris gen. ff. sed cū nulla. ff. de pac. ⁊ bal. in l. ex placito. in fi. q. C. de rerum permu.

c ¶ Si cum vnus. Vide Roma. singu. cxxxviij. alīs cxxij.

d ¶ Si qs. Adfi. buī⁹. ff. vide Bal. in. l. i. C. de instit. ⁊ substi. sub condi. fac.

e ¶ Quoties. Et ad huius intelligentiā vide Bar. in. l. fi me putem. ff. j. circa fin. ff. de condi. inde. ⁊ in rubri. ff. eo.

f ¶ Si tibi polienda. ⁊ istum text. in fi. multū ponderat no. Bart. in. l. fi. in. j. q. C. de contrahen. emp.

g ¶ Si opas. vide Panor. cōsi. xlv. in. j. colū. ij. volu. Feli. in. c. cuz bertoldus. viij. colū. versicu. iij. limitade re indica. et in c. sequen. iiij. col. ⁊ in. c. quamuis. col. iij. eo. titu.

¶ Blandis appellatiō ecōtinenť oēs fructus.

a **Qui seruādarum.** Si glans. Actio de pascuis pecoū nō hz locū qñ fructꝰ mei q cadūt in alienō depascant: hz ad actionē i fcīm recurrit. h. o. ¶ No. ꝙ appellatiōe glādis cōtinenť oēs fructꝰ. vt. l. i. j. de glā. le. et de ista actiōe dic vt. l. pe. C. eo. ⁊ Joā. in arbore ⁊c.

¶ Actio pscriptis verbis qō cōpetat ex facto vt des vbi ex fructꝰ mei q cadūt cōmodum aduersario. Idem si cōuentio fiat per fi. licet ꝓprie nō sit contractus innominatus.

Solet. Pretiū cōuētū ꝓ indicādo furē pōt peti actio pscri. ver. nisi dolus indicantis interuenerit. h. o.

¶ No. ex facto vt des: vbi ex facto qrit cōmodum aduersario cōpetit actio pscri. vbis. vt vidistis i. l. naturalis. ff. qō si facio. ff. eo. ¶ Scōo not. ꝙ hz cōuentio fiat p fi: ozik actio pscriptis verbis nō tū est tūc ꝓprie ℨctꝰ inominatus. vt dixi. ff. eo. l. naturalis. scōo risso. ⁊. ff. de pactis. l. fi intra.

Permisisti. Ex ℨctu facio et dō vt facias: ozi tur actio pscriptis vbis: nisi datū fuerit ꝓpter pecuniā. ⁊ sic caderet in emptionē. h. o. ¶ Op. de. l. fi cū mihi. ff. de dolo. Sol. vt in glo. plenius in. l. qui sagum. ff. de dona. ⁊c.

b **Permisisti.** Ex facio vt des vel do vt facias si aduersario nihil qrit non cōpetit actio pscriptis vbis sed de dolo. h. o. qō no. multū: qz facit ad materiam. l. naturāl. ff. c. dicit gl. qđ hodie bēret locū ꝙdictio ex. l. Istud intellige qñ ꝓmisisti mihi aīo donandi: vt dicit glo. ⁊ fic ex fcō tuo mihi nihil querit: fecus si ꝓmisisti. ꝓpter tuā cōmoditatē: vt qđ dedisti mihi fundū solū qz vtilitas tua est ꝙ fundus isto anno labor: et ⁊ diffodiat: tūc dat pscri. verbis. ⁊ nota istum. ff. quia continet quotidianas bona ⁊c.

Si gratuitā. Si cōcedit habitatio gratuita agitur pscrip. verbis. h. o. qō principiū declara vt in glo.

¶ Cōtractus dr celebratus gra eius q roganit.

Si margaritas. Aut res datur vendenda gra venditoris: ⁊ suscipitor tenet de dolo ⁊ lata culpa. aut dat gra suscipitoris ⁊ tenet etiaz de leuissima. aut gra vtriusq. ⁊ de leui tenet: ⁊ ei⁹ gra ℨctus dr celebratus qui rogauit. h. o. quē casum no. ¶ No. qō ⁊ eius gra ℨctus dr celebrat⁹ q rogauit. hoc intellige si ille q est rogat⁹ nō habebat ꝓpositū hoc faciēdi probat. ff. in. l. rogasti. ff. ci. per. pe. ¶ Ad istaz legē opp. de. l. i. ff. ti. ij. Sol. dic ꝙ hic fuit dictū qō restituant margarite: aut pretiū earū dūtaxat vel dic ꝙ estimatio hic fuit facta ꝓ quāto vendereť nō eo animo qō emptionē faceret vel faceret trāsire periculum. ⁊ ibi fecus. qō dic vt ibi dixi.

Item tibi. Si res datur ignorāt vbi fit ad hāc actionem recurrit vel alijs actionibꝰ pōt agi. ⁊ in hac actiōe venit culpa habita cōsideratione eius cuī⁹ gratia fit celebratus contractus. h. o. qō no. ⁊c.

Si cū vnū. ᶜSi cōmodo vt cōmodes. agitur pscriptis verbis quia commodatum istud est nō gratuitum. h. o.

Si cū vestimēta. Is cui res inspicienda cōceditur de casu fortuito non tenetur. h. o.

Si quis. ᵈQui accipit rē ab vno danda alteri in cām certe victorie: vel in aliū euentū actiōe pscriptis verbis dare tenet. h. o. cū. l. seq. ¶ Oppo. qꝰ nō dz agi pscriptis vbis sed actione depositi sequestrari: vt. l. licet. ff. depositi. Sol. illud verū qñ duo deposuerūt eandē rē secus si vnus tm deponit rem in qua constabat aduersarium nullū ius habere: vt. j. l. ꝓxima. ⁊ oportet intelligere istum. ff. qꝰ iste qui vult agere pscriptis vbis erat presens qñ depositum fuit factum sub eo pacto alīs cū eo nil esset ℨctū: ⁊ sic non haberet actionē prescriptis verbis: vt. l. ꝙsensu. ⁊ qō ibi no. ff. de act. ⁊ oblig. ⁊. l. j. ff. de ẜbēemp. in fi. ¶ Querit gl. qđ si stat p aduersariū qō non prestet. dicit glosꝙ perinde est habendū ac si vicisset q se ingerit glo. bene dicit dū dicit per aduersariū nolentē facere qō cōuenit: sed si aduersarius veniret ad bellū licet sibi facere qcqđ pōt: vt vincat ⁊ alius succumbat vt. l. in executione. ff. ti. ij ibi no. de ver. ob. ⁊ ista sunt vtilia scire in ptibus illis vbi admittitur duellū. ⁊ est pulchra materia ad determinationē. q. duelli.

Si gratis. Si res vendenda dat pretiū in mutuum connentatur: si non venditur vel pretium non recipitur actione prescriptis verbis agitur. h. o. de quo oic plene vt no. in. l. rogasti. ff. si cer. peta.

Si predium. Opp. ꝙ tale factū nō cōsuenit locari: vt. l. naturalis. ff. at cū do. ff. eo. Sol. debes itel ligere ꝙ tūc fuit locata res ipsa ⁊ nō fcīm pignoratitiū fuit locatum ⁊c.

Apud labeonem. Qui rem experiendā recepit quicqđ ex re iterim lucratur domino reddere debet ⁊c.

Ire apud. Si res datur experienda emptione facta datur actio ex vendito: alīs prescriptis verbis. h. o. ⁊c.

Sicū argentū. Is cui res inspicienda dat nō tenet de dolo ⁊ culpa hac actione tenetur. hoc dicit quem casum no. ⁊c.

c **Quoties.** ᵉHic tractat gl. vnā materiā ō qua plene pdoc. i. l. ex placito. ⁊ dixi plene i. l. i. ff. de ẜdictione ex lege. ⁊ hic reperitur vna distinctio que multa dicit sed non dicit veritatem.

Si tibi polienda. ᶠSi suscipit opus faciēdū gratis est mādatum: si pro mercedem in pecunia est locatio. alīs est ℨctus innoīatus. h. o.

Ideo. Habuistis supra de eo q recipit rem inspiciendaz volens eam emere: hic de eo qui recipit eam inspiciendam causa delectationis vel cognitiōis quo casu de culpa tenetur ⁊ prescriptis verbis agitur.

Item tibi. Si pecunia datur vt ⁊ eius vsure tributa danti soluant contractus innominatus est. ideo actione prescriptis verbis agit: ⁊ periculum a pecunia ad recipientem pertinet. h. o.

g **Si operas.** ᵍSi opere pro operibus dantur hac actione agitur. h. o.

¶ Incipit liber. xx.

¶ De pignoribus. Rubrica.

¶ Glo. continuat. dic vt in ea. ¶ Quero quare iurisconsulti ponunt istos tres titulos de pignoribus separatos a titulo de pignoratitia actione. Glo. hoc examinat in prima constitutione huius libri. ff. iij. dic vt ibi quam glo. nota bene ⁊c.

¶ Obligatio bonorum qō porrigitur ad presentia ⁊ futura etiā si nō dicatur suorum: vel ad se spectantium.

Quoniam. Obligatio generalis porrigit ad bona pñtia ⁊ futura: sed obligatio certe rei nō. Dbit etiā in illa re postea debitoris effecta si creditor scies fuerit. h. o. ¶ Et no. hoc ꝓncipuū: ⁊ in ꝓncipio pōt casus poni duob⁹ modis. Primo qō recepta fit obligatio bonorū pñtiū vel postea ẜfitorū. q. o. pñt obligari bona pñtia ⁊ futura. scōo mō pōt legi qō receptū est: hoc é determinati ⁊ approbatū est ꝙ obligatio gñalis bonorū porrigit et ad bona postea ẜfita. ⁊ exponit vel. ꝙ et fm vtrāq; lec. Et ista vr verior: vt ps ex v. seq. q aduersar ad illud vbi log. de iure postea ẜfito an veniat in obligatiōe primena: fm hoc no. ex illo ꝓncipio ꝙ obligatio bonorū hz nō adiiciat suorum vel ad se tinētiū porrigit ad oia pñtia ⁊ futura. casus est hic. sed si illud adiiceretur nullum est dubium q casus est in. l. fi. C. que res pigno. ob.

In specie. Textus est clarus. ¶ Opp. de pigno. actio. l. rez fuit obligata ignoranti: hic scienti. ratio qꝙ qñ creditor fuit sciens debitor non est obligatus creditori ẜia pignoratitia qz euz nō decepit: ⁊ sic non interest debitoris ꝙ illa res veniat in obligatione: sed qñ creditor ignorauit tunc debitor tenetur ẜia pignoratitia: vt. l. tutor. ff. ẜia. ff. de pig. ac. dixi plene in. d. l. rem alienam. ⁊ ideo glo vt ista materia fit clara sic distinguit satis plene. quādo certa species obligat aut obligat quis rem suā ⁊ tenet obligatio sine dubio: si aliena si quidē ibi debitam obligatio tenet: vt. j. qui potio. in pigno. habe. l. iij. ff. cū ex causa. ⁊ hoc hic in nuitur in tex. dicit gl. qō intelligere qō anteꝯ illius rei dñiū fit quesitū debitori creditori hz obligatuz illud ius quod debitor habet ꝓ re post rem debitori quesitam erit obligata ipsa res: vt dicta. l. Si vero non est debita

a est debita[a] ſz habet ius in re simpliciter tenet obligatio. vt. l. grege. ff. ij. et. iij. ⁊. l. si ab eo. j. eodem. dicit gl. istud intellige qō valet obligatio in eo iure qō ibi habet debitor. sed si postea ipsi debitori quereret perfectum dominium. tūc siquidem queretur ex causa dicti iuris qō habebat in re veluti quia habebat publicianam: ⁊ vsucapiebat complenit vsucapione vel erit sibi obligata ꝓ o debito: et fuit tradita sibi insolutū: vel quo cumq; modo illius iuris occasione ad eum peruenerit ipsa res erit obligata: vt dictis legib⁹. dicta. l. cum in fundo. ff. si fundus. j. de iure do. Si vero debitor quesiuit dominum ex alia causa ꝓ rsus separata ab illa. tunc non video quare debeat illa res in obligationem incidere: sed erit idem sicut quando simpliciter obligatur res aliena. Si vero nō erat debitori debita: nec habebat ius in re: ⁊ tunc aut eam obligauit sub condi tione cum sua erit: ⁊ non est dubium quod tenet obligatio existente conditione. vt. l. si fundus. ff. alienam. alīs. ff. si ea res. j. e. aut obligauit eam simpliciter. ⁊ tunc assumo vnū casum positum in fine glo. aut dominus ratum habuit ⁊ obligatio confirmatur. vt. l. si fundus. ff. j. j. eod. ⁊. l. a lienam. ff. de pigno. act. aut dominus ratum nō habuit. ⁊ tunc aut creditor fuit sciēs ⁊ nō confirmatur etiam domino quesito postea: vt hic. aut fuit ignorans. ⁊ cōfirmatur quo ad vtilem hypothecariam. vt. d. l. rem alienam. de pignora. actio. ratio quia debitoris interest: vt dixi: et ideo puto quod quando obligauit rem alienā scienti si obligasset se expresse: qz dominus ratificaret vel alio modo ita qō ipse teneretur si res in obligatio nem non incideret: tunc si postea per debitorem queratur dñium res in cideret in obligationem quo ad vtilē hypothecariam. vt. d. l. rem alienā vbicūq; autem dixi obligationē non valere domino postea quesito dico creditorem postea habere retentionē si possidet vt hic. ¶ Sed contra hoc oppo. j. eo. l. cum vitiose. glo. non soluit hic nec ibi. ⁊ dic ꝙ ibi nō valuit obligatio qz res nō erat debitoris quod vitium est purgatum: qz est effecta eius: ideo datur retētio ibi vero obligatio fuit vitiosa ex alia causa que purgata non est. ⁊ ideo retentio non datur. ¶ Item oppo. ꝙ dar vtilis hypothecaria quando dominium est effectum debitoris: qz debitor non pōt referre questionē dñij. vt. l. j. ff. si predo. ff. deposi. ⁊. l. ita vt si fur. ff. cōmo. Sol. quidam hoc fatentur ꝙ hypothecaria non competit cōtra extraneos sed contra ipsum debitorem fic ista opi. videt cōtra istū tex. ⁊ ideo dicēdū ꝙ nec cōtra ipsum debitorē detur. nō obstāt cōtraria: qz ibi loquitur quando agereť actione personali ex eo cōtractu. hic vero qñ agitur hypothecaria in rem: quo casu pōt referri questio dominij: vt no. in. d. l. ita vt si fur. ff. commo.

Seruo. Obligato seruo nō intelligitur obligatum peculium tunc vel postea quesitum: ideo per creditorem non potest vendi. h. o.

1 ¶ Separata causa dñij qō facit ne res obligationem incidat nō autē extinguit obligationem iam contractam.

2 Ratio quare ius pignoris non vsucapitur triennio sed maiori tempore prescribitur ⁊ ipsa res pignorata fit.

3 Possidens rē obligatā decēnio bonafide pscribit et ℨ hypothecariā.

4 Si creditor aduocauit rem ab vsucaptore per hypothecariam an debitor possit illam recolligere.

5 Vsucaptor an a debitore qui rem a creditore recuperauit possit eam vēdicare. ⁊ quale remedium habeat debitor contra vsucaptorem.

6 Jus retentionis qō durat etiam si principale debitū fit sublatum.

Cum predium. Difficilis. ff. est. ⁊ breuiter ō dicit. fundo obligato nō veniūt in obligatione fructus a bonefidei emptore postea percepti. ⁊ vsucapio triennij ius pignoris extinguit. hoc dicit. primo ponit dictum. secundo ponit vnā obiectionem ad dictum. tertio illi respondet. secūda ibi: pignoris. tertio ibi quod in fructibus. ¶ Not. quod separata causa dominij potest facere ne res in obligationem incidat. non autem potest extinguere obligationem iam contractam. ¶ Oppo. quod non fit necessāria cōuentio de fructibus. vt. l. in predijs. j. tit. j. Sol. fateor ⁊ sūbaudi maxime qz ex abundantia fuit dictum. ¶ Oppo. ad secundum dictum. C. si aduer. cre. l. j. et ij. Sol. hic loquitur in vsucapione triennij. que ius pignoris nō immutat. vt hic. ⁊. l. iusto. ff. non mutat. j. de vsuca. ⁊. l. vsucapio. C. eo. ibi loquitur de prescrip. ex. vel. xx. annorū. ¶ Sed quero que est ratio dicit glos. hic et in. l. vsucapio. C. eo. ⁊ in. l. j. C. si aduer. credi. qz per vsucapionē queritur dominium. vt. j. de vsucap. l. vsucapio. quod dominium est separatum a causa pignoris vt hic. sed per prescriptionem longi temporis paratur hec exceptio que ita competit in hypothecaria: sicut contra dominum ita dicunt glo. Sed ℘et. de bellaperti. qui dicit quod etiam p prescriptionē queritur. vt in aut. nisi. C. de bo. mat. ⁊ ibi per doct. dicit ꝙ est ratio q̄ ponitur hic in tex. cum enim ius pignoris sit separatum a dominio ad acquisitionē vnius non sequit acquisitio alterius. ⁊ si dicis quare secus in prescriptione. ex. annorum. Respondet ipse: qz illud est tempus sufficiens ad prescribendum contra hypothecariam nō ergo excipitur contra creditorem ex eo quod acquisiuit possessor dominium. per decēnium. sed ex eo qō prescripsit contra obligationem. ⁊ si dicas quare constituitur maius tempus ad prescriptionem contra ius pignoris quā ad vsucapionem ipsius rei mobilis pignorate. Respondeo dicit ipse quod ius pignoris est quoddam ius incorporale. Sed certe etiam dominiū est ius incorporale ergo est ratio: quia sic placuit. vt. l. nō omnium. ff. de legi. ⁊ hoc vult tex. hic ibi: nec vsucapiōe primi pla
3 cuit. ¶ Ex predictis cōcluditur quod si quis rē
b obligatam possederit. g. annis[b] bonafide prescribit etiam contra hypo. ⁊ tenet hic glo. magna ⁊ in
4 l. vsucapio. C. eo. ¶ Venio ad glo. magnam que est difficilis. primo quero si creditor ab vsucaptore rem per hypothecariam auocauit. an debitor poterit eam recolligere. dicit glo. ꝙ sic ⁊ bene. idē
5 tenet glo. in. l. vsucapio. C. eo. ¶ Sed tunc quero postꝯ rem recuperauerit debitor an vsucaptor a debitore poterit eam vendicare. dicit glos. ꝙ sic et bene dicit. idem dicit in. d. l. vsucapio. C. e. ¶ Sed quero quale remediū habeat debitor vt vsucaptor ab eo rem vendicare non possit. dicunt quidā facit debito: sibi cedi a creditore ius suum. ⁊ sic poterit retinere sicut ipse creditor. Istud remedium tenet glo. in. l. vsucapio. Sed hoc reprobat per rationes hic positas. Ly. etiam in. d. l. vsucapio. reprobat hoc consilium. mihi videtur istud consiliū
6 esse validum nil enim repugnat ꝙ debitum principale sit sublatū tū ius retētionis durat. vt ꝓbat in. l. debitor. j. ad treb. ex. l. ex sextante. ff. latius. j. de excep. rei iudi. ⁊. l. sancimus. ff. licentiā. C. de iudeli. ⁊. l. i. C. si antiqui credi. pig. ven. ⁊ fic erit ꝙsus in quo cederet hypothecaria sine principali. lz gl.
a videat dicere ℨtium in. l. fi. de here. vel acti. ven. qō plene examinaui in. l. fideiussor obligari. in ꝓnc. de fideiuss. illi tū qui dictum remedii reprobat dāt
b aliud consiliū ꝙ debitor rē ꝓ o debito creditori di mittat: ⁊ illud qō plus valeret solnat sibi creditor ita dicit glo. hic in. l. vsucapio. C. eo. istud nō vr bonum consilium: qz dare insolutū est vēdere. vt. l. fi. j. ex q. can. in pof. ea. ⁊. l. litis estimatio. ff. ꝙ emptore. Si ergo debitor vendit rem alienā. ergo ille do minus q suscepit poterit pretiū repetere vtili nego. gest. Sed respōdeo actio neg. gest. cōpetit ⁊ re perempta vsucapta vel prescripta: vt ibi not. in. l. mater. C. de rei ven. sed hic neutrū istorum est: sed impeditur dñs vendicare ꝓpter ius pignoris qō precessit ius siue dominium. ergo nō habet actionem neg. gest. Sed cōtra istud remedii etiā oppo. qz fm hoc cogeretur creditor accipere insolutū rē
c alienā. r̄ideo ꝙ hoc remediū habet locū creditore tm̄ volente nō eo inuito. sed si creditor nollet quod erit remedium. respōdeo ꝙ creditor vendat alicui pignus hoc acto ꝙ ad illū emptorem trāseat ius retentionis vigore illius obligationis qō fieri potest. vt. l. j. C. si antiqui. credi. pignus. ven. quicquid dicunt doct. in. l. vsucapio. C. eo. ⁊ hoc cogetur creditor facere. vt. l. ℨuis. C. de pign. act. ¶ Venio ad vltimam glo. magnā ⁊ op. fundus fuit debitoris. ergo ⁊ fructus qui pars fundi sunt. vt. l. fructꝰ pendentes. ff. de rei ven. sol. dato quod fructus ꝓout sunt pars fundi fuerunt debitoris. tū non ꝓout sunt fructus. ⁊ ideo si separenť a bonefidei possessione nunq̄ fuerunt debitoris. ⁊ nunquam in obligationem inciderunt. ¶ Oppo. de. l. sicut. in ꝓncipio. quibus modis pignus vel hypothe. sol. Solutio dic vt in glos. ¶ Item oppo. de. l. ij. de operser. sol. aliud in iure pignoris. vt hic. ⁊. l. iusto erro re. ff. non mutat. j. de vsucapionibus. aliud in opera. vt ibi. rationem ponit glo. in. l. locū. ff. ꝓpietas. ff. de vsufru.

Pacto. Valet pactum. vt nō solutis vsuris fructus cedant loco vsurarū sicut quod non solutis minoribus vsuris currunt maiores. h. o.

Cum prediū. Vxor pōt rem ꝓpriā obligare pro marito quatenus eius debitrix est. h. o.

Fideiussor. Cōtra fideiussorē qui pignora a creditore receperit agitur mandati non pignoratitia. h. o.

1 ¶ Sententia lata contra debitorē quando prēiudicet creditori.

2 Sententia lata contra heredem an preiudicet legatarijs. remissiue.

3 Snia lata contra actorem in rei vendicatione qō non tribuat dominium possessori.

a ¶ Nō est debita. adde Bar. ⁊ doc. i l. fi cū res. C. si alie na res pig. da. fit.
b ¶ Annis. adde Bal. ff. ccxxiij. in cip. illustris dñs. vbi dicit ꝙ si sup re prescripta iterpositū fuit decretum qō nō requiratur bonafides. iij. lib. est ⁊ an talis pscriptio currat mulieri ignoranti hypothecā vide Bald. consi. ccccly. iiij. lib.
c ¶ Separenť. Vide. C. de pig. act. l. neq; creditores. an a creditore pos fit referri questio dominij.

a ✣Andre. Poma. ¶Si superatus. Vide ro. consi. cccxj. & Lep. caute. cxviij. ij. col. Feli. in v. si ponit. c. cū bertoldus. i. viij. col. & seq. de re iudi.

b ¶Passus est. Vide qō no. glo. & Bar. in. l. ab executore. §. i. de ap. & glo. in. l. si ideo. in prin. de euic. sed glo. in. o. l. qui repudiantis. in glos. parua in ver. non respondetis. & ibi Bar. videtur velle contrarium dicēs quod sententia non pīe iudicat. § acta sic & ex illis actis iterum poterit iudicari illa gl. ibi nō pbat: quia loquitur quo ad litem contest.

✣Andre. Poma.

c ¶Contrabitur. adde concor. per Feli. c. penulti. in iiij. col. de re iudi. vide Roma. 2si. cccxj. & Alex. cxvi. colū. & vol. ij. Soci. cclxvj. col. iij.

c ¶Contrabitur. Vide glo. i. c. j. de censi. in. vj. et per Joan. and. q enumerat. cxxxviij. casus. & adde quod omnia acta debēt probari p scripturam. c. quo niā cōtra. de proba. sed Inno. ibi in fi. tenet contrarium & nota. in. l. ne in arbitris. per Bald. in. l. ij. C. de eden. idem est in missione in possessionez autoritate iudicis Barto. in. l. curēt de testi. & no. bart. in. l. fina. in fin. C. de edi. diui. & vide Bart. in. l. curent. de test. intelligetamen vt not. Bar. in. l. j. §. sufficit. de secun. tabul. et ad predicta vide bal. ponentem regulam doctrinam. & not. in. l. gesta. C. de re iudi. & an statutū requirat scripturam vide in. l. digna vox. C. de legi. & in. l. humanū eo. titu. & contractus alienationis rei ecclesiastice requirit scripturas. l. iubemus. §. fane omnes. C. de sacrosan. eccle. & ibi Bal. ad finem. cōtra tenet Bal. de iura. calum. & aut. hoc ius porrectū. eo. titu. quid in gratia principis vel inferioris vel in legationibus vide Bal. in. l. si per calūniam. in. iij. col. de epis. & cle. & qō not. in. l. j. C. de mā. princi. & Bal. no. in. l. humanū. ad fi. C. de legi. quid in emancipatione de fide instru. & in. l. post mortem. de adop. & in. l. actus. & ibi Bal. C. de ser. & lz emphy. requirat scripturā. §. adeo. instituta locati. cum similibus. tū secus in feudo in quo sufficiunt testes pares. vt patet in vsibus feudorū ita decidit Bal. in rub. de contra. & lege. in vlt. col. & adde q priuilegium doctoratus potest etiam probari per testes qui interfuerunt saltem publico consuetui fm Bal. in. l. si solēnibus. C. de fide instru. & no. quod ex emptiones possunt proponi sine scriptis fm Cy. & Bal. in aut. hoc aūt. de non nume. pecu. & qō. §. dixit in gratia principis. vide quod not. Bal. in. l. si. in fi. prime col. C. sen. re. nō pos. p Bal. in. l. gesta. in. ij. col. de re iudi. & ibi ponuntur multa in hac materia de his que requirūt scripturā. et adde quod probatio solutionis canonis publici & similiū requirit scripturam. l. j. & ibi not. C. de apo. pub. lib. q. Adde an in contractu alienationis rei ecclesiastice requiratur scriptura. vide Bald. consil. cccxcix. incipiēte quidā prelatus. iij. lib.

¶Obligatione. cōcordat. l. lucius §. imperatores. j. ad munici. vide q scribo post Bald. in. l. post volūtas circa fi. C. de fideicom. & que veniāt in obliga. generali. adde qō etiā nō veniunt ea de qui bus per Bart. in l. generali. §. j. de vsufruc. leg. adde quod not. insti. de actio. §. itē seruiana. in prima char ta. & ideo cautela est quod in instrumento apponas qs obligauit oīa bona sua presentia et futura. & etiaz si essent supellectilia vel vestes prōprie pſone vel sui vel quesuit alias res que specialez requirunt mentionem. argu. c. quicq ad agendū. de pcu. in. vj. fm matthe. de ma. in suis nota. dictis not. cxliij. tu ad ista vide no. per Bar. in. l. j. C. q res pigno. ob. pos. & ibi etiam per Bal.

✣Andre. Poma.

¶Obligatione. Pro intellectu hui⁹ nus. l. vide matte⁹ si. notabi. cxxxvi. facit tex. l. j. C. de offi. eius. & p Lācelo. ij. ti. vio Dy. in. c. generali cōcessione. de regu. iur. in. vi. Ro. fin. cxx. & sing. dcxxxviij. in obligatione generali nō venīūt fructꝰ. Feli. c. que in ecclesiarū in. iij. col. de cōsti. Alex. cōsil. xvi. in fi. ij. volu. Itē nō veniunt penalia. latius per Barb. consi. cxij. ix. col. ij. vol. & cōsil. cxx. in ij. col. ij. vol. Itē in gnali sermone nō veniūt inimici vel odiosi p Barb. l. si quis sub condi. ff. sub condi. ad pred. Barba. cōsi. clxij. in antepe. col. in vlti. notabi. Bar. in. l. codicillus. §. instituto. ff. de lega. ij. & circa istam l. vide Alex. l. si cōstante. in prin. in. cv. col. ff. solu. mat. & in eadē l. §. fi ma Rit⁹. & Bal. hic & Alex. ij. ij. in. iiij. vol. & cōsi. cxxiij. iiij. col. iiij. vol. Itē in ista obligatione venit ius agendi ad supplementum legitime. ita fa ber. in repe. aut. nouissime. cxvi. col. de inoffi. test. & Bart. l. generali. §. vxor. j. de vsufru. leg. in fi. Alex. consi. cxx. col. ij. vol. v. ro. cōsi. ccccxxxvi. vbi dicit quod clausula generalis priuilegij non cōprehendit non vero similia exemplificando vt per eum.

e ✣Andre. Poma. ¶Si is qui. Vide Alex. consi. cxviij. col. ij. vol. v. contractu vel officio iudicis. vt in glo. dicit: als fructus deberent restitui debitori. vt. l. pretor. in prin. et per totā. l. j. de bo. auc. iudi. pos. ¶Itē not. q habitandō habitando⁹ qs domū quā accepit ex primo decreto videtur fructus percipere qō no. bene.

¶Seruitutes pſonales an possint pignorari. Jus vsusfructus lz nō possit vendi vēditur tamē commoditas.

An vsusfructus.

Seruitutes pōt pignori obligari. secus in iuribus realibus vbano pdio debitis. ¶In rusticis verō secūs. h. o. cum. l. seq. §. cxlj. col. pe. in fi. j. v. vol. & ibi vide de victa per ipm.

b ¶De iure dotiū. vsufructuari⁹ potest vsumfructum pignorare & vide re⁹ best cōmodita tē ei⁹. Sz qd in dnio an videat vēdere an obligare vide gl. & bal. i. l. i. C. si pig. pig. & ibi qō vsufructꝰ pignorat⁹ pōt p cre ditorē libere vendi. Adde vt p. hūs. ad finem. cclxxxv. iij. li. vbi cōsulnit de q dam muliere que vsumfructū fundi sibi relictū derat in dotem.

c ¶Pro declaratiōe. vide instit. de act. & itē seruiana vbi habeē an iurisditiōes possint vēdi qō no. in. c. j. i fi. & sint regalia. vt ibi q pncipis sunt. allegat not. p Bart. in. l. cotē. §. qui maximos. de pu. adde q dixi in. l. prohibere. §. plane. qō vi aut clam. sed idē bal. i. c. si inter pares. §. j. de. l. cōra. dicit q de 2suetudine vēdere non possit. & in. c. cum causam. extra de proba. et dixi in dicta. l. sepe. j. de re iudi. ¶Ad istud oppo. C. de fide instru. l. contractus. & de man. prin. l. j. Sol. falli in casibus hic no. Jn eo tamē q excipit casum l. j. C. de iure emphy. sunt opi. qō dic vt ibi &c.

Es hypothece.

Pro qualibet obligatione possunt res obligari pure & sub condītione. b. d.

Obligatione.

dJn generali obligatione non veniunt ea que quis nō esset in specie verosimiliter obligaturus. hoc dicit.

Si debitor.

Si duob⁹ res simul obligāt insolidum quilibet eorum cōtra extraneum vincit. sed inuicem melior est conditio possidentis secus si res pro parte sit obligata. b. d. ¶Op. glo. j. de salui. interdicto. l. fi. glo. ponit solu. dic q illud quod dicitur ibi descendēdum ad seruianam. l. vt in eo fit melior cōditio possidētis. & sic concorda cum ista &c.

Si is qui.

eAdministratores publici ciuitatē pōt sunt res & bona ciuitatis obligare. h. d. intelligit gl. verū esse si pecunia fuit cōuersa in vtilitatē ciuitatis. vt. l. ciuitas. §. fi cer. pe. idem dicit glo. in tutore & curatore & alio administratore primato vt in glo. &c.

1 ¶Antiphona dicitur missio ex primo decreto ideſt preparatio ad scōm.

2 dMissus in possessionem ex scōo decreto nō debet exire donec soluatur sibi.

3 Fructus quando computentur in vsuras.

4 Ex habitatione domus habite ex primo decreto qō fructus videatur quis percipere.

Si antiphona.

Per missionem ex primo decreto contrahitur pignus. in quo potest insisti donec debitum exoluit et eiectus habet actionem in factum. hoc dicit. ¶Not. quod dixi in summario fa cit. C. de pacto. pigno. l. j. & antiphona dicitur missio ex primo decreto. hoc est preparatio quedam. vt deueniatur ad secūdū vt habemus in psalmis.

2 ¶No. quod missus possessionem ex primo decreto non debet exire donec soluatur sibi. ad idem facit. §. fami. hercis. l. is consequenter. §. fi. j. de priuile. credi. l. eum qui. ¶Jn contrarium facit. C. de bo. auto. iudi. pos. aut. ei qui iurat. vbi recuperat pignus eoipso quod reficit expensas. teg. not. in. l. si pecunia. in fi. vt in possessionem leg. soluit istud contrarium aut enim missio ex primo decreto fit: quia non soluitur et non recedit inde donec soluatur ita debet intelligi hic. aut missio fit quia nō defendatur et tunc eo veniente ad defensionem recuperat possessionem. vt. d. auf. ei qui iurat. qō not. et tene menti.

3 ¶Tertio not. quod fructus computantur in vsuras qō intellige si erant debite ex contractu vel officio iudicis. vt in glo. dicit: als fructus deberent restitui debitori. vt. l. pretor. in prin. et per totā. l. j. de bo. auc. iudi. pos. ¶Itē not. q habitandō habitando⁹ qs domū quā accepit ex primo decreto videtur fructus percipere qō no. bene.

¶Seruitutes pſonales an possint pignorari. Jus vsusfructus lz nō possit vendi vēditur tamē commoditas.

An vsusfructus.

Seruitutes pōt pignori obligari. secus in iuribus realibus vbano pdio debitis. ¶Jn rusticis verō secūs. h. o. cum. l. seq. §. cxlj. col. pe. in fi. j. v. vol. & ibi vide de victa per ipm.

b ¶De iure dotiū. vsufructuari⁹ potest vsumfructum pignorare & vide re⁹ best cōmodita tē ei⁹. Sz qd in dnio an videat vēdere an obligare vide gl. & bal. i. l. i. C. si pig. pig. & ibi qō vsufructꝰ pignorat⁹ pōt p cre ditorē libere vendi. Adde vt p. hūs. ad finem. cclxxxv. iij. li. vbi cōsulnit de q dam muliere que vsumfructū fundi sibi relictū derat in dotem.

c ¶Pro declaratiōe. vide instit. de act. & itē seruiana vbi habeē an iurisditiōes possint vēdi qō no. in. c. j. i fi. & sint regalia. vt ibi q pncipis sunt. allegat not. p Bart. in. l. cotē. §. qui maximos. de pu. adde q dixi in. l. prohibere. §. plane. qō vi aut clam. sed idē bal. i. c. si inter pares. §. j. de. l. cōra. dicit q de 2suetudine vēdere non possit. & in. c. cum causam. extra de proba. et dixi in dicta. l. sepe. j. de re iudi. ¶Ad istud oppo. C. de fide instru. l. contractus. & de man. prin. l. j. Sol. fallit in casibus hic no. Jn eo tamē q excipit casum l. j. C. de iure emphy. sunt opi. qō dic vt ibi &c.

Es hypothece.

Pro qualibet obligatione possunt res obligari pure & sub condītione. b. d.

Obligatione.

dJn generali obligatione non veniunt ea que quis nō esset in specie verosimiliter obligaturus. hoc dicit.

Si debitor.

Si duob⁹ res simul obligāt insolidum quilibet eorum cōtra extraneum vincit. sed inuicem melior est conditio possidentis secus si res pro parte sit obligata. b. d. ¶Op. glo. j. de salui. interdicto. l. fi. glo. ponit solu. dic q illud quod dicitur ibi descendēdum ad seruianam. l. vt in eo fit melior cōditio possidētis. & sic concorda cum ista &c.

Si is qui.

eAdministratores publici ciuitatē pōt sunt res & bona ciuitatis obligare. h. d. intelligit gl. verū esse si pecunia fuit cōuersa in vtilitatē ciuitatis. vt. l. ciuitas. §. fi cer. pe. idem dicit glo. in tutore & curatore & alio administratore primato vt in glo. &c.

1 ¶Antiphona dicitur missio ex primo decreto ideſt preparatio ad scōm.

2 dMissus in possessionem ex scōo decreto nō debet exire donec soluatur sibi.

3 Fructus quando computentur in vsuras.

4 Ex habitatione domus habite ex primo decreto qō fructus videatur quis percipere.

Si antiphona.

Per missionem ex primo decreto contrahitur pignus. in quo potest insisti donec debitum exoluit et eiectus habet actionem in factum. hoc dicit. ¶Not. quod dixi in summario facit. C. de pacto. pigno. l. j. & antiphona dicitur missio ex primo decreto. hoc est preparatio quedam. vt deueniatur ad secūdū vt habemus in psalmis.

2 ¶No. quod missus possessionem ex primo decreto non debet exire donec soluatur sibi. ad idem facit. §. fami. hercis. l. is consequenter. §. fi. j. de priuile. credi. l. eum qui. ¶Jn contrarium facit. C. de bo. auto. iudi. pos. aut. ei qui iurat. vbi recuperat pignus eoipso quod reficit expensas. teg. not. in. l. si pecunia. in fi. vt in possessionem leg. soluit istud contrarium aut enim missio ex primo decreto fit: quia non soluitur et non recedit inde donec soluatur ita debet intelligi hic. aut missio fit quia nō defendatur et tunc eo veniente ad defensionem recuperat possessionem. vt. d. auf. ei qui iurat. qō not. et tene menti.

3 ¶Tertio not. quod fructus computantur in vsuras qō intellige si erant debite ex

a ¶Habitando. Adde & vide bal. hic q p istū tex. dicit q si quis mutuat alicui certam quātitatem pecunie sup aliqua domo illā habitat dicit fructū percipere p istum tex. et istud dictū refert & sequit. d. Alex. in 2si. cxlj. col. pe. in fi. j. v. vol. & ibi vide de victa per ipm

b ¶De iure dotiū. vsufructuari⁹ potest vsumfructum pignorare & vēdere re⁹ best cōmodita tē ei⁹. Sz qd in dnio an videat vēdere an obligare vide gl. & bal. i. l. i. C. si pig. pig. & ibi qō vsufructꝰ pignorat⁹ pōt p creditorē libere vendi. Adde vt p. hūs. ad finem. cclxxxv. iij. li. vbi cōsulnit de q dam muliere que vsumfructū fundi sibi relictū derat in dotem.

c ¶Pro declaratiōe. vide instit. de act. & itē seruiana vbi habeē an iurisditiōes possint vēdi qō no. in. c. j. i fi. & sint regalia. vt ibi q pncipis sunt. allegat not. p Bart. in. l. cotē. §. qui maximos. de pu. adde q dixi in. l. prohibere. §. plane. qō vi aut clam. sed idē bal. i. c. si inter pares. §. j. de. l. cōra. dicit q de 2suetudine vēdere non possit. & in. c. cum causam. extra de proba. et dixi in dicta. l. sepe. j. de re iudi. ¶Ad istud oppo. C. de fide instru. l. contractus. & de man. prin. l. j. Sol. fallit in casibus hic no. Jn eo tamē q excipit casum l. j. C. de iure emphy. sunt opi. qō dic vt ibi &c.

Es hypothece.

Pro qualibet obligatione possunt res obligari pure & sub condītione. b. d.

Obligatione.

dJn generali obligatione non veniunt ea que quis nō esset in specie verosimiliter obligaturus. hoc dicit.

Si debitor.

Si duob⁹ res simul obligāt insolidum quilibet eorum cōtra extraneum vincit. sed inuicem melior est conditio possidentis secus si res pro parte sit obligata. b. d. ¶Op. glo. j. de salui. interdicto. l. fi. glo. ponit solu. dic q illud quod dicitur ibi descendēdum ad seruianam. l. vt in eo fit melior cōditio possidētis. & sic concorda cum ista &c.

Si is qui.

eAdministratores publici ciuitatē pōt sunt res & bona ciuitatis obligare. h. d. intelligit gl. verū esse si pecunia fuit cōuersa in vtilitatē ciuitatis. vt. l. ciuitas. §. fi cer. pe. idem dicit glo. in tutore & curatore & alio administratore primato vt in glo. &c.

1 ¶Antiphona dicitur missio ex primo decreto ideſt preparatio ad scōm.

2 dMissus in possessionem ex scōo decreto nō debet exire donec soluatur sibi.

3 Fructus quando computentur in vsuras.

4 Ex habitatione domus habite ex primo decreto qō fructus videatur quis percipere.

Si antiphona.

Per missionem ex primo decreto contrahitur pignus. in quo potest insisti donec debitum exoluit et eiectus habet actionem in factum. hoc dicit. ¶Not. quod dixi in summario facit. C. de pacto. pigno. l. j. & antiphona dicitur missio ex primo decreto. hoc est preparatio quedam. vt deueniatur ad secūdū vt habemus in psalmis.

2 ¶No. quod missus possessionem ex primo decreto non debet exire donec soluatur sibi. ad idem facit. §. fami. hercis. l. is consequenter. §. fi. j. de priuile. credi. l. eum qui. ¶Jn contrarium facit. C. de bo. auto. iudi. pos. aut. ei qui iurat. vbi recuperat pignus eoipso quod reficit expensas. teg. not. in. l. si pecunia. in fi. vt in possessionem leg. soluit istud contrarium aut enim missio ex primo decreto fit: quia non soluitur et non recedit inde donec soluatur ita debet intelligi hic. aut missio fit quia nō defendatur et tunc eo veniente ad defensionem recuperat possessionem. vt. d. auf. ei qui iurat. qō not. et tene menti.

3 ¶Tertio not. quod fructus computantur in vsuras qō intellige si erant debite ex

3 co. l. grege. §. in superficiarijs. ¶Item quero an ille qui habet obligatum vsumfructū si fibi nō solu c
e uitur possit vendere pprietatē. tex. est q nō. in. l. j. secūdo nisi. C. si pig. pig. da. fit. &c.

Rege.

Uniuersitates rerū pōt pignori obligari. h. d. d

1 ¶Quando pignus datur pignori q actio cōpetat scōo creditori cōtra primum debitorem.

2 Debitor cuius nomen est obligatum q nō possit soluere primo creditori si ei fuit denuntiatū ne soluat: & quomodo debeat ei denuntiari.

3 Si pignus obligat pignori an scōs creditor⁹ possit prohibere debitorem ne soluat suo creditori.

4 Excussio principalis q non requirat quando creditor agit contra nomen sibi obligatum.

Cum pignori.

Duob⁹ modis legit. primo fm glo. sc⁹ q principiū loquat qñ pignus dat pignori. secundo qñ ipsum nomē debitoris dat pignori. scōa ibi: sed pōt dubitari. & fm istam lect. breuiter. h. d. pignus pōt dari pignori. & tenet quoad vtraq pe cunia sibi debebitur. Sed si nomen dat pignori ex actum cōpensabit. als in causam pignoris retinebitur. h. d. & fm alios legit alio modo. s. q tot⁹. §. loquat qñ pignus datur pignori. Et primo loquitur de effectu pignoris. scōo loquit de effectu solutionis facte a primo debitore. scōa ibi: sed pōt dubitari & fm hanc lect. breuiter dicit. Pignus pōt dari pignori. & primus debitor pōt soluere secundo creditori. & solutū cōpensabitur & in causam debiti retinebitur. h. d. in terminis. Sed in primo casu non mutat fm oēs. ¶In scōo casu sic: vt videtis & fm hanc lect. gl. dz exponi solutorū. & soluēdorum. & q hoc est facere violentiā litere. ideo alij legunt alio modo & ponūt casum in hoc ver. Sz pōt dubitari sic. dictū est q pignus pōt dari pignori. Pone quod primus debitor soluat scōo creditori an primus creditor pōt repetere illud qō est soluti ipsi scōo. Et respōdet hic iurisco. q nō: q scōs creditor cōpellabit si est pecunia. si est res retinebit in pignus. ¶Venio ad materiā & circa primū qñ f
pignus dat pignori quero q actio cōpetit scōo creditori contra primū debitorē. Rñdet glo. q vtilis hypothecaria et bene circa scōm casum qñ loquit prout est in pignori nomē obligatū. quero q actio cōpetat creditori scōo contra primū debitorē. & dicit glo. q vtilis hypothecaria. Illi dicūt q cōpetit vtilis personalis. q. primo creditori cōpetebat directa. ita tangitur in glo. in. l. nomē. C. que res pigno. obli. possit. tu dices qñ nomē obligat intelligitur obligatū ipsum nomen. & etiā obligationes accessorie. & pignora sicut cum nomen venditur vel pignori datur: vt. l. cū emptor. §. de here. vel act. vēdi. & l. in solutū. j. de act. & oblig. & ideo aut vult agere cōtra debitorē ad pecuniam quam dedit. & ops q agat vtili personali que debitori cōpetebat directa. sicut si nomē emisset. casus est in. l. post⁹. C. de her. vel act. ven. Si vero vellet agere hypothecaria pro pignoribus tūc agēt vtili hypothecaria 2
vt. §. pxime. ¶Itē quero an debitor cuius nō g
men est obligatum⁹ possit soluere primo creditori glos. dicit hic q sic. nisi fuerit ei denuntiatū ne solnat. vt. l. si nomē. C. que res pign. obli. pos. & dueret q si denūtiatio fieret simpliciter. vt dicit glo. vt denuntio tibi ne solnas. tunc non valeret aliquid nec tenetur debitor ei credere sed debet certificari debitor de obligatione nominis sui. ostēdēdo sibi fm instrū. vt. d. l. nomē. ibi certior: de obligatione sua factus &c. facit. l. si quis inficiat⁹. §. depositi. & cū cām extra de elect. in cle. ¶Sed qd si ipse debitor sciret nō facta sibi denūtiatiōe. glo. tāgit hic. d. l. nomen. & in. l. si cum emptore. & de pact. & in. l. fi. §. de transac. dixi plene in. l. facta. §. fi heres. j. ad trebel.

3 ¶Itē quero qñ pignus obligat pignori. vtrum scōs creditor possit pbibere primū debitorem ne soluat creditori suo sicut qñ nomē obligatur non sum bene clarus de hoc credo tñ q nō: q in obligatione principali. §. pſonali. scōs creditor non hz aliqd facere. & ideo pōt ille soluere cui vult. & ita vī sentire glo. in prin. hui⁹. §. sup v. soluit. & sic vides

✣Andre. Poma. ¶Pro declaratione vide Feli. & ad audientiaz. ij. col. de prescrip. ¶Intellectū gl. et ad ista bñ facit qō no. Bar. in. l. si nō sortē. §. libertꝰ in pe. col. de cōdi. indebi.

¶Soluit. nō pōt rē tanq pignꝰ vēdere sed bene potest vendere vsum fructū & nūq reuertatur ad pprietariū: vt ibi. & no. Bal. i. d. l. j. C. si pig. pig. dat. fit.

✣Andre. Poma.

¶Circa primū. vide alex. 9si. cxcv. & 9si. xvij. in. j. vo. & cōsi. clvij. in vlt. col. in. iij. vol.

¶Obligatū. vide alex. 2si. clvij. i vlti. col. vij. vol. & maxime ad no. per bar. & alex. cōsil. cvij. in. j. vol. & consi. clv. in vlt col. vol. iij.

¶Pro declaratione vide qui solvit. ij. & audientiaz. ij. col. de prescrip.

¶Intellectū gl. et ad ista bñ facit qō no. Bar. in. l. si nō sortē. §. libertꝰ in pe. col. de cōdi. indebi.

¶Soluit. nō pōt rē tanq pignꝰ vēdere sed bene potest vendere vsum fructū & nūq reuertatur ad pprietariū: vt ibi. & no. Bal. i. d. l. j. C. si pig. pig. dat. fit.

✣Andre. Poma.

¶Circa primū. vide alex. 9si. cxcv. & 9si. xvij. in. j. vo. & cōsi. clvij. in vlt. col. in. iij. vol.

¶Obligatū. vide alex. 2si. clvij. i vlti. col. vij. vol. & maxime ad no. per bar. & alex. cōsil. cvij. in. j. vol. & consi. clv. in vlt col. vol. iij.

a ¶ Si sub conditione in prin. huius ⁊c. istū ter. cū similibus notāter limitat Ro. in. l. insulam in. princ. col. de verb. obli. sed forte illa limitatio non est vera. vt ibi post eum scripsi.

b ¶ Ante diem. vt institu. de excep. ⁊ quod not. Bart. in. l. si seruus. ff. bonefidei. de condi. furtiua.

✠ Andre. Poma.

c ¶ Questitū. vide Ro. sing. clxxvj. alex. cōsi. vij. i. iij. volu.

c ¶ Questitū. in pn. ⁊c. istū ter. multū no. pōderat bal. i l. j. in fi. de cōdi. ex l. q; debitor fugitiuus etiā ante diē pt capi. l. iij. ad fi. C. cōmo. ⁊ ad istū ter. cū gl. vio bar. in. l. iij. vlti. q. scōe q. p̄ncipalis. C. e. in ver. op. ff. l. pgi. ff. pe. hic videatur glo. p opi. insti. ō ac. in pnc. volens debitorem suspectū nō posse capi p̄pria autoritate sed solum rem vel pignus qō videatur cōtra. l. ait p̄tor. ff. si debitorē. hic allegato alex. de imo. in. l. princeps. adde qñ debitor fugitiu⁹ capi possit. Roma. pulchre. ff. cclxij. ⁊ cccxx. pe. de ancha. cxxij. ⁊ p Ange. consi. cxxij.

d ¶ Ō ōr. in pnc. huius ⁊c. et an ℞ habeat locū et in agēte irrenocato ria vt habeat necesse dicere rē fuisse in bonis debitoris. vide bal. in l. pe. C. q̄ in fraud. credi.

✠ Andre. Poma.

e ¶ Quero quid. vi de alex. ff. si. xlj. in ij. ⁊ vlt. col. in. iiij. volu.

e ¶ Dubium. ⁊ qō semp icūbat on⁹ ⁊c. debitori p̄bare priorem hypothecā. nō empto ri allegāti priorez emptionem tenet Bal. in. l. matrez. C. de p̄ba. ⁊ istis adde pulchre no. per Bar. in. l. si is qui. in fi. de iure fisci. ⁊ Bar. ⁊ doct. ī d. l. de rebus. ⁊ ibi oīno vide bal. ad q. bar. hic et vide Bart. ⁊ q̄ ibi dixi in. d. l. i. C. de iure fisci. l. j. dicit tamē Ly. ⁊ Bal. in. d. l. de reb⁹. q̄ sivn⁹. puta creditor p̄o e bat de die possessor vero nō p̄bat qō hypotheca trāsferr̄ sine principali dixi in l. i. ff. cū p̄tiū. ff. eo. ¶ Ite q̄o qñ creditor agit ℈ nomen sibi obligatū. vtrū debeat precedere discussio ℈ principalē do. Ly. examinat istā qōnē multum perfecte. in. d. l. nomē. ⁊ cōiter tenet q̄ non: q; auf. hoc sibi debitor. C. de pig. loquit qñ cōuenit̄ terti⁹ possessor. sed nomē debitoris est ipsi⁹ creditoris q obligauit ⁊ ab ipso habetur. nō ab ipso debitore. merito non debet precedere discussio ⁊c.

Et in superficiarijs. Qui hꝫ vtile oīnium pōt pignori obligare. ⁊ tunc hypotheca tenet q̄ petit ℈ quālibet possessorē. h. d. tñ admittitur ins creditoris coipso q̄ resolueret ius debitoris obligantis: vt. ff. ℈. p̄mo. simile. C. li pig. pig. da. sit. l. i. ⁊. ij. ⁊c.

¶ Hypotheca non tollitur nisi solutione. Condēnato principali debitore an possit fieri exe cutio in fideiussorem contractus. remissiue.

Etiam si creditor. Hypothe ca nō tollitur si p̄ncipalis debitor vel fideiussor cōdēnāt nisi realiter satisfiat. h. d. ¶ No. q̄ hypotheca nō tollit nisi solutione. ¶ No. istū ter. q vī innuere q̄ cōdēnato p̄incipali debitore nō pōt fieri executio ī fideiussore Actus: hꝫ ste fideiussor iterū queniri ⁊ cōdēnari: vt ōr in ℣. multo magis cū precedenti. de quo dixi in. l. i. ff. ind. fol. ¶ Op. de. l. fi. C. de vsu. rei iudi. fol. p sniam fit nouatio hoc est noue actionis acquisitio. nō aūt dicit q̄ prima tollat ⁊c.

Si sub cōditione. [a] Qui aū pulchre. ff. cclxij. ⁊. cccxx. pe. de ancha. cxxij. ⁊ p Ange. consi. cxxij. cōditionē agit male agit: nec rei iudi. exceptione repellitur si postea cōditione existente cepit agere. Interim tñ pōt cautio postulari. h. d. ¶ No. illud q̄ dixi q̄ ei qui succūbit q agit cōditione pēdēte nō obstat exceptio rei iudicate si postea agat existēte cōditione. Verūtū hic glo. nostra vī tenere q̄ inducie dupli cent sicut in debito ad diē qñ q̄s agit ante diem. [b] vt insti. de excep. ff. hodie. vide glo. ⁊ no. de quo est in. l. si pecuniā. ff. si cer. pe. vbi glo. tāgit hoc ⁊ Bal. et ibi dixi. ¶ Ultimo no. teg. hic in fi. q̄ dicit cautiones p̄estandas: q̄ intellige si cautio p̄incipali ter postuletur: vt dicit glo. ⁊ bene ⁊c.

Questum. [c] Si debitor ē suspe ditionē competit p̄secutio pignoris. h. d. ¶ Op. ff. l. pqi. ff. pe. ⁊. j. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. soluitur. ff. si pactū ne. ⁊ vera solutio est ñ glo. q̄ hic debitor erat suspect⁹ ibi secus. dank etiā ⁊ alie solutiones: sed istā no. facit. l. ait p̄tor. ff. si debitorem. j. q̄ in fran. cre. q̄ intelligo si cā suspicionis superuenit de nouo talis q̄ nō erat tpe ℣ctus: vel si erat creditor ignorabat. arg. C. de spon. l. fi. ⁊. l. si is a quo. in fi. j. vt in pos. lega. ⁊c.

Quenondū. Q̄ non ℈speratur pōt pignori obligari. h. d. ista. l. not. quam perpetuo tene menti ⁊c.

¶ Quis obtinere debeat an possessor an credi tor agens hypothecaria cū nō apparet de priori tate creditoris vel possessoris.

Quod dicitur. [d] In obligatione spāli requirit tūc res esse in bonis debitoris. In generali vero sufficit si postea qñcūq; inueniat in bonis. h. d. ¶ No. ex hoc. ff. qual⁹ debeant fieri positiones ⁊ articuli et quid cōcludat in hypothecaria. Ite no. op. q̄ dico q̄ in speciali obligatione dz cōcludi q̄ tūc erat in bonis intelligo ñm distinctionē posita in. l. i. secundo ñ so. ff. eo. ¶ Quero qd si est dubiū [e] q̄ apparet q̄ eadē die debitor obligauit rē ⁊ eā alienauit. ⁊ de p̄ritate ⁊ posteriōritate nō apparet. Rūdeo. possessor q̄ queniē hypothecaria in isto dubio de die sue possessionis q̄ possessor succūbit. de quo cogita p ea q̄ hic habentur. ité adde q̄ fauore dotis p̄esumet precessisse id q̄ esset vtile dotī fm Bal. in. l. ad exactionē. C. de dotis. p̄mi. ⁊ in. l. dotis. C. de iure do. et ibi dixi p̄sumit̄ p̄cise instrm dotis instrumēto fisci. ⁊ Bar. in. l. nō puto. ff. de iure fisci. videt dicere cōtra dicta p eū vbi dicit q̄ etiā in quolibet priuato p̄esumitur p̄ius precessisse ī strumētū suū quā fisci. alex. de imol. adde q̄ sepe in titu. de ob. ⁊ sol. ff. j. ver. quid si ago. dicit idē q̄ Bart. ¶ Consentire. ⁊c. adde glo. in. l. fi. in ver. cōmodauerit C. de pac. ff. q̄ ibi bar. ⁊ ideo nunqd statutū dicens q̄ minor non possit alienare sine consensu p̄pinquorū an poterit alienāti consentire. vide Jac. but. ⁊ bal. in l. j. C. si aduer. dona. ⁊ hoc q̄ dixi post bar. in. l. apō iul. ff. fin. q̄bus ex cau. in pos. ea. ⁊ h adde q̄ no. bal. C. de seruo pign. dato manu. l. cum proponas. in rubri. C. de pac.

[f] Si res. facit iste teg. ad q̄nē ff. si aliquis ℈ nat domū vel rē alij obligatam ⁊ eā melioraūit sumptib⁹ suis q̄ si habeo vindicatur p hypothecam an liberetur p̄stando primū estimationem. hic text. facit q̄ non. dic vt per Bar. in l. his. C. de p̄dijs et oi. re. naui. li. ff. et ibi Ange. vide q̄ not. Bart. in. l. inter stipulantez. ff. sacram. circa fi. de verb. oblig.

✠ Andre. Poma.

[g] Si res. vide ad istū teg. Bar. ⁊ ange. ī his. C. de p̄dijs naui. lib. xj.

¶ Si fundus. Quod accedit ī fūdo venit in obligationem.

1 ¶ Rem meo nomine gestam q̄ possum habere ratam ad mei p̄iudicium.

2 Ratihabitio retrotrahit ⁊ mādato cōparatur.

3 Qui nō p̄t facere q̄ nō possit ℈sentire facieti. ⁊ qñ.

Si nesciēte. Voluntas dñi recōciliat obligationē rei aliene si dñs est talis q̄ poterat obligare. quem casum not. multū. ¶ No. q̄ rē nō meo nōie gestā possum habere ratā ad mei p̄iudiciū. nō aūt vt negotiū cōtrahaī ad me ⁊ cōpetat actio neg. gest. vt. l. si pupilli. ff. sed si ego. ff. de neg. gest. ¶ Ité no. ratihabitionem retrotrahi ⁊ mādato cōparari. de quo p̄ Dy. in. c. ratihabitio. de reg. iur. lib. vi. ¶ No. q̄ qui nō pōt facere nō pōt facieti ℈sentire⁹ ℈ q̄ tex. in doctrino p̄ximo responso dicit fere. ⁊ sic innuit quod qñq; qui nō potest facere potest facienti cōsentire. Quero q̄ sunt isti. ⁊ quidā ponunt exemplū in pupillo. alij in muliere q̄ glo. reprobat vnde glo. exemplificat in vsufructuario. q nō pōt obligare p̄prietatē. tñ pōt. p̄prietario obliganti ℈sentire. vt C. de vsufru. l. interest. Et ex hoc tex. cū gl. colligūt distinctionē mirabilē. q̄ qñq; qs nō pōt aliquid facere p̄pter imbecillitatē cōsilij ⁊ intellectus. vt mi nor ⁊ mulier. ⁊ tūc nō pōt facieti cōsentire vt hic in tex. ⁊ in duobus exemplis hic reprobatis in glos. aut qs nō pōt facere p̄pter defectū sui iuris. q̄ ius plenū nō hꝫ vt fructuarius ⁊c. ille potest facieti cō sentire vt hic in ver. fere. ⁊ in exemplo. glos. ad idē l. ij. ff. voluntatem. j. sol. mat.

g **Si res.** [g] Additio vel detractio qualitatis circa rē non extinguit hypothecam. h. d. ¶ Op. q̄ rei mutatione extinguatur ius. vt. l. repeti. ff. rei mutatione. ff. qui. mo. vsufr. amit. sol. aliud in vsufructu. aliud in hypotheca. ⁊ assignat rōnem. q̄ vsusfructus nō pōt durare per empta rei substātia. vt. l. j. ff. de vsufru. sed illa non est bona ratio: q̄ nec pignus posset durare perempta substātia: vt. l. sicut. j. qui. mo. pig. vel hyp. sol. dic ergo q̄ in vsufructu sunt inducti multi modi. vt vsusfruct⁹ pereat ne als⁹ sit inutilis p̄oprietas semper ascēdēte vsufructu. Vel aliter in iure vsusfruct⁹ inspicit cōmoditas quā pōt habere vsufructuarius q̄ cōmoditas alteraī tali mutatione vt si de domo fiat arca vel ecōuerso. ⁊ ideo vsusfructus extinguit. ¶ In iure vero pignoris inspicit vt creditor ad suū perueniat facilius. q̄ durat etiā facta tali mutatione. ¶ Ité op. ff. de leg. j. l. si ita legatū. ff. si. sol. dicit glo. q̄ ibi tractaī de lucro captando. hic de dāno euitādo ⁊ fm eam si res obligatur ex causa donationis nō duraret pignus q̄ esset absurdū dicere. dic ergo q̄ hic loquit q̄ habeo ius meum firmū adeo q̄ facto alterius tolli non pōt ibi vero loquit q̄ ius legatarij nō erat firmū ⁊ so la voluntate testatoris poterat mutari.

1 ¶ In hypothecaria cōuent⁹ dz possidere sicut in rei vendicatione.

2 Conuentus in hypothecaria q̄ habeat facultatē vel rem restituendi vel debitum soluendi.

3 Modus ⁊ forma sententiandi in hypothecaria.

4 Contra nō restituentem iuratur in litem.

Libellus peto te cōdēnari ad rē restituēdū vel ad soluendum debitum an p̄cedat in hypothecaria.

5 In actione hypothecaria q̄ñ index possit condēnare ad fructus.

a **In vendicatione.** [a] hypothecaria dat̄ ⁊tra possessorē cōdēnabit̄. ⁊ si fuerit cōtumax in litē iurabit̄. tā p̄o re ℣ p fructib⁹ extantib⁹. h. d. ¶ No. q̄ in hoc iudicio dz distingui. an conuētus possideat. sicut in rei ven. vt in. l. fi. ff. de rei ven. ⁊ p̄bat̄ in auc. ité possessor. C. qui po. in pig. ha. ¶ No. q̄ possessor hꝫ facultatē restituēdi rem vel soluendi debitū. in casu tñ singulari si neutrū istorū facit nō condēnabit̄ possessor: hypothecaria cōuētus. vt. C. de iure delibe. l. fi. ff. si vō creditores.

3 ¶ Tertio no. modū sententiādi in hypothecaria: q̄ possessor condēnatur ad rē restituēdā ⁊ retinēdā in causam pig. p̄ creditorē. ⁊ ex hoc colligitur modus formādi libellū in hypothecaria. de quo dixi plene in. l. rem alienā. ff. de pigno. act. facit. j. de euic. l. si cū vendito. in p̄in. an aūt possit sic formari libellus. vꝫ peto eū condēnari vt eā rē restituat vel debitum soluat. dicā statim. ¶ No. q̄ cōtra nō restituentē iurat in litem. et ex hoc videt̄ q̄ talis libellus peto eū condēnari ad rē restituēdā vel ad soluendū debitū nō ꝓcedit. tūc em cū ad quātitatē esset condēnatus non posset iurari in litē. vt. l. arbitrio. ff. nō tñ. ff. de dolo. ff. teg. in. l. fi. C. si vn⁹ ex plurib⁹ cre. vī istū libellū admittere. ⁊ idē ex tra de pig. ex literis. ff. teg. hic vī ponere in arbitrio cōuenti non qō hoc veniat ex natura obligationis: ego pto q̄ talis libellus ꝓcedat ⁊ intelligaī libellus et sn̄ia lata sup hoc fm formā huius. l. ff. peto te cōdēnari ad rē restituendam. et hoc ex natura obligationis vel si vis hꝫ potestatē soluēdi debitū. per hoc tamē nō p̄iudicat sibi actor in iure q̄ hꝫ petendi iuramentum in litem: q̄ pōt actor sicut in actione de dolo eligere verū interesse: ⁊ omittere iuramentū in litē: vt. l. arbitrio. ff. j. ff. de dolo. ¶ Ité oppo. q̄ p iuramentum in litē nō cōsequit̄ plusq̄ fit verū debitū: vt. l. nisi inter. ff. fi. ff. eo. Glo. ponit plures solu. sed prima est vera ff. q̄ hic loquit q̄ agitur cōtra tertiū possessorē. l. vero Azia loquit q̄ cōtra ipsum debitorē videbitis statim de hoc. ff. ea. l. ff. si pluris. ⁊ ibi videbitis rationez. ¶ Venio ad versi. interdū. ⁊ quero ⁊ quid si fructus nō exteriterunt vtrū index potest condēnare in fructibus. glo. distinguit ⁊ bene: q̄ aut sunt consumpti malafide. ⁊ non est dubiū q̄ tunc tenetur ac si extarent. vt. ff. ꝓ ꝓ igne in eo qui dolo desijt possidere aut bonafide. ⁊ tunc non possunt vendicari. vt. l. j. ff. cum prediū. ff. eo. q̄ñq; tñ dicit glo. etiā si extēt nō possunt vendicari. vt si emptor seminauit eos. ita vult dicere glo. quę tñ cōiter habet corrupta. vbi eñ dicit creditor debet dicere emptor.

Creditor. Sententia lata cōtra vnū non pōt mandari executioni contra aliū: sed debet iterū agi hypothecaria ⁊ ex sn̄ia lata ꝓ me contra me non opponit. hoc dicit iste no. ⁊ bon⁹. ff. ¶ Oppo. q̄ debeat agere ex re iudicata actione in factū vel petere executionem. vt. l. fi minor. ff. annis cui fideicōmissum. ff. de mino. Solu. hic agebatur contra alium ℈ cōtra illū cōtra quē fuit lata sn̄ia. ¶ Item op. de. l. fi. C. de vsur. rei iudi. Sol. vt in glo.

b **Si pluris.** [b] Si cōtra debitorē fit iuratū in litē ex equitate liberatur debitor debitū cum vsuris soluendo. h. d. ¶ No. illud q̄ dicunt canoniste sententiam transire in rem iudicatam. de quo dixi in. l. j. ff. de re iudi. ¶ Opp. quod debitor non debuit in plus condēnari. vt. j. eo. l. fi inter. in fine. Sol. vt ibi. ¶ Opp. ff. ea. l. ff. in vendicatione. in fi. Sol. ibi in extraneo possessore hic in ipso debitore. hꝫ que est ratio q̄ fi illud cōsequeret ab extraneo deberet debitori restituere. vt. l. si inter. in fi. j. eo. ergo ab ipso debitore de equitate non debet exigi. glo. multum se inuoluit in solutione huius contrarij quod examinabo in. l. fi inter. ff. j. eo. tit. ⁊c.

Aliena res. Res aliena sub conditione potest obligari. hoc dicit.

1 ¶ Simul dicit fieri q̄ fit eodē die hꝫ diuersis momentis fiat.

2 Dictio pariter quomodo intelligatur.

3 Qñ res plurib⁹ reperit̄ hypothecata eodē die ⁊ nō apparet de p̄ioritate vel posteriōritate q̄ conditio p̄occupantis sit melior.

4 Res obligata eodē mōēto pluribus intelligit obligata p̄o dimidia: et quando insolidum.

Si duo. Si res obligat̄ pluribus diuersis mōētis quilibet tenet̄ insolidū p̄ suo debito. si eodē mōēto quilibet p̄o parte tenet̄ nisi aliud actū sit. h. d. ff. ¶ No. primo q̄ dixi in summario. Scdo ¶ no. q̄ simul dicit fieri q̄ fit eodē die hꝫ diuersis momentis fiat. facit q̄ habuistis in. l. operis. ff. loca. ¶ Quero quō intelligat istud ꝓpariter positi sic. in p̄in. glo. exponit. i. eodē mōēto alij dicunt hoc esse falsum: vt p̄z ex sequentibus. ff. q̄ dz intelligi. i. diuersis mōētis. tu dic q̄ istud pariter ponat̄ simpliciter sed. j. in responsione distinguit q̄: pariter pōt intelligi eodē die diuersis tñ momentis. ⁊ pōt intelligi eodē mōēto. ¶ Ité q̄ro q̄liter intelligat hoc q̄ dicit ꝓ debiti quātitate. dicas insolidū sc̄z cuilibet p̄o debito: hꝫ quidā aliter exponāt. vt i tex. ¶ Ité q̄ro hic dz ꝓ quilibet agit insolidū q̄s ꝓferat. dicit glo. q̄ primus ⁊ sic apparet q̄ fuerit factū diuersis momētis. ¶ Sed quero qd si de p̄ioritate vel posteriōritate nō apparet. ⁊ vī q̄ tūc debem⁹ determinare fm. l. is a quo. ff. de rei vendi. sed hoc nō est verū: q̄ in rei vēdicatione duo non possunt esse domini insolidū. sed res potest esse pluribus obligata insolidum. ergo ⁊c. Dicendum est ergo tunc occupātis melioremesse conditionē. vt. l. si quis a multis. ff. de noxali. habebit beneficiū

a ¶ In vēdicatione. an aūt possit formari libell⁹ ⁊ sic no. ꝓcedere libellū alternatiuū ī hypothecaria. ⁊ de ℣ vide late bar. i. l. ij. p illū tex. C. si vn⁹ ex plurib⁹ cre. adde q̄ no. Bal. in fi. ff. i. l. sancimus. C. de sac. san. ec. adde

a ✠ Andre. Poma. ¶ In vēdicatione. vide alex. ff. si. xvij. col. pe. ff. alio fidamēto. vol. v. vide Bal. consil. xxv. in. i. parte.

b ¶ Si pluris not. rōnē hui⁹. ff. istā etiā ponit Ja. bu. ⁊ adō bal. i. l. fi tra dītio. i. vij. q. ad fi nē. C. de act. emp.

✠ Andre. Poma.

¶ Die licet. Uid Sozi. ff. cxxxv.

¶ Pōt. in pn. ⁊c. teg. fin. ⁊ vī mirabile quod l⁹ nō fit collatū ī aliq̄s arbitriū declarādi p̄tiū valet tñ q̄ istud pactū est ps alterius cōtract⁹ validi fm bal. in c. j. de feu. dato in vicē. l. cōmiſ. ff. istū teg. allegaui in. l. fi. C. de pac. pig. et vide Barto. in. l. quāis de solu. ī codē pn. ibi scōm q̄ dz diuersimode p̄esentari ⁊c. ad istam oīmodo vide bar. no. in. l. iij. C. e. in. iiij. col. in ℣. vlteri⁹. ingra p̄dicta quero in ℣. op. glo. vī no. ⁊c. adde Bart. in. l. a dino pio. ff. si pignore. de re iudi. vbi forte i vno videat tenere cōtrariū nisi dicas q̄ ℏ pign⁹ erat obligatū p debito ibi vide Bart. in. l. a vi. de bal. in. c. j. i pn. de feu. dato i vic. l. cōmiſ. Sed q̄d si vendo vel loco p̄ insto p̄tio nullo apposito declaratore vel apposito sed mox tio. quid fiendū. vide sing. bal. i. l. Sct⁹. de fi. instru. p Jnno. in l. si q̄s arbitratu. ī vij. col. de ℣. ob. in ℣. quero ergo p̄o declaratiōe ibi lꝫ Jzium videaf innuere ⁊c. Adde Bar. in. l. fin. C. de pac. pig. Alex. de imol.

✠ Andre. Poma. ¶ Op. glos. ꝓ declaratione isti⁹ tex. vide Jmol. l. sciendū. ff. de ver.

✠ Andre. Poma. ¶ Declaratione predictorum. vide Are consilio. xxx ij. in. ij. col.

debeat estimari: vt.l.fi.ff.de Jben.emp.⁊ instit. de Jben.emp.§.pe. Jté quero ꝙfi fiet conuentio seu obligatio bonozuꝫ generalis vtrū possit apponi istud pactū si ad diem nō solueris sit mihi empta vna de rebus tuis quā velim emere vel quā eligā. an valeat ⁊ videt qꝫ nō.qꝫ cōferr̄ Jctus in volūtatem vni⁹ Jbentiū J.l. in ementis.C. de Jhē.emp. ⁊.l.in persona.§. generaliter.ſ. de reg.iur. ¶Sed Jnnm est verū: qꝫ tūc nō cōferr̄ substātia Jctus ſꝫ electio rei qō fieri pōt. vt ibi not.⁊.l. in persona.§. generaliter de reg.iur.Bar.

Pignoris. Actio hypotheca-ria est in rem.h.d.

¶ Probanda in hypothecaria directa ⁊ in vtili ⁊ in quasi hypothecaria.

Jabeo. Qui hꝫ quasi dñiuꝫ potest pignori obligare quatenus istius iuris vires se extendunt. hoc dicit. quod not. ¶Opp. quod debeat ꝓbari quod res pignorata sit debitoris. vt.l. et que nondum.§. quod dicitur.ſ. eo. Solu. in directa hypothecaria debet ꝓbari dare etum dñium. in vtili hypothecaria dꝫ ꝓbari vtile dñium. vt.l.grege.§.in superficiarijs.ſ. e.⁊.ſ.eo.l. lex vectigalis. In quasi hypothecaria sufficit ꝓbare quasi dominiū quod parit publicianā vt hic. ⁊ quod dico vtilē hypothecariā ⁊ quasi dico gratia euidentioris doctrine quod expediui plene in l.rem alienam.ſ. de pig.act.

Tum cōuenit. Si obligatur pē sio in creditorem trāseunt vtiles actiones. hoc dicit.

Finter. Pignus Jbitur p procuratorē vel gestorem rabihabitione secuta.h.d.

Si debitor. Si quasi domin⁹ obligans cōueniat non pōt cum effectu de dominio excipere.h.d.qō nota pro limitatione.l.si ab eo.ſ.eo. ¶Oppo.de.l. si ab eo. ſ.eo. vbi talis hypotheca nō dat cōtra dñm. solu. fbi agit cōtra tertiū possessorē hic vo cōtra ipsum debitum pignorantem.

Quicquid. Jste.§. summat seipsum ꝛc.Bar.

Si res. Lōtra debitorē nō restituentem in hac actione non iuratur in litē secus si contra aliū ⁊ qō cōsequutū fuerit restitine.h.d. ¶Opp.qō qñqꝫ[a] pluris interſit creditoris puta si volebat pignus retinere ob chirographiam pecuniam. vt.l.j.C.etiam ob chirogra. pe.glo.in.l.si fundus.§.si pluris.ſ.eo. videtur tenere ꝙ tale interesse nō cōsideret: qz illud remediū solum habet locum qñ creditor possidet. qō posset esse verū si creditor nunq̄ possedisset: sed si semel possedisset ⁊ a possessione cecidisset que ad debitorem transiret vel reuersa esset. tunc etiā cōtra ipm debitorem posset iurari in litē. qz plus creditoris interest ſꝫ vt vti posset retentione seu exceptione. argu.l.qui exceptionem.§.si pars.ſ. de condi. indebiti. ¶Item ad finem oppo. quando agitur cōtra extraneum non interesse plus creditoris quaz habere debitum quod apparet quia ab initio potest possessor sibi soluere debitum ⁊ retinere pignꝰ vt.l.si fundus.§.in vendicatione.ſ. eodem. Solu. intellige hic quando pignus fuit amissum culpa creditoris. et ideo tunc condemnaretur si non restitueret rem. Bar.

Jritio. [b]Si fundi dñs succedit confirmatur pignus: sed tenet pignoratitia actione cōtraria ex ꝑsona defuncti. h.d. ¶Opp. de.l.rem alienam.ſ. de pign.act. vbi dicitur quod non detur vtilis hypothecaria. dic vt hic dat vtilis: idest efficax ex pignoratitia contraria. ⁊ de personali actione loquitur non de hypothecaria q̄ non datur nec vtilis nec directa vt ibi. ¶Item oppo. de.l.in prin.ſ. eo. Sol. ibi loquitur qñ ille qui pignorauit succedebat dño. hic econtra qz dñs succedebat pignoranti.

¶ Prohibitus emere vel vendere quando prohibetur pignorare vel pignus accipere.

Forensis prohibitus per statutum emere qō possit pignori accipere.

In quorum. [c]Qui prohibetur emere non prohibetur pignori accipere. h.d. ¶Opp. j. titu. ij. l. ij. §. eandem rem. ⁊. C. de rebus alie. non alienan. l. fi. glo. solnit† quando prohibetur venditio a lege intelligitur prohibita pignoris datio vt in contrarijs. secus si prohibeatur a iudice. ita intelligatur ista. l. Jntelligo[d] ergo hic a iudice qui ex certa causa prohibeat aliquem emere vel vēdere quod potest fieri: vt. l. morris est. j. de penis. sed certe infringere banc legem hoc modo durum est: nec leges in cōtrariū allegate cogunt nos ad hoc. Jam quādoq; prohibetur res ipsa vendi: qz eius interdicitur cōmercium: ⁊ tunc non potest pignori accipi: quia etiam pignus est commercium: ita loquitur. l. ij. §. eandem rem. j. tit. ij. scilicet in re sacra religiosa et similib⁹. Quādoq; nō prohibetur cōmercium in genere sed prohibetur venditio. et tunc dicebat do. Jaco. bnt. quod ex propria significatione non videtur res prohibita pignori dari: vt hic. Non ob. l. fina. C. de rebus alie. non alie. qz illud est verum magis ex quadam presumpta voluntate q̄ ex significatione verborum. Certe et eadem ratione hic ex presumpta voluntate debet intelligi prohibita pignoris datio. Tu dic aut prohibetur vendi vel alienari res: et tunc non potest obligari: vt. d. l. fina. Ratio: quia per obligationē peruenitur ad venditionem pignoris: vt. l. ij. ⁊. iij. j. de distra. pigno. et sicuti prohibetur venditio ita et eius preambulum. vt. j. de spo. l. ratio. Quandoq; prohibetur persona emere res: non autē prohibetur res vendi: tunc ille non impeditur pignori accipere. casus est hic. Ratio: quia licet accipiat pignori per hoc non deuenit vt ipse accipiat sibi insolutum vel in emptionem: sed quod alij vendat pro suo debito non est prohibitum. Predicta vera[e] nisi acciperet pro tanta quātitate quod nō esset verosimile debitorem luiturum. argu. l. qui habebat in princi. j. de lega. iij. ⁊ sic intelligas legē istā sine prohibitio fiat a lege sine a iudice. Tet per hoc dico quod forensis prohibitus per statutum[f] emere in territorio huius ciuitatis potest pignori accipere. vt hac lege.

Um vitiose. Jnutilis obligatio non dat ius retentionis. h.d. ¶Opp. de.l.j. in pn cip. ſ. eo. sol. vt ibi dixi.

Jdeiussor. Si debitor solnat creditori recuperat pignora data fideiussori. hoc dicit. quod not.ꝛc.

Pater. Qui scribit Jctum obligationis rei sue videtur obligationi cōsentire. h.d. ¶Opp. de.l. titia. §. lucia titia intestata. j. de leg. ij. istud Jziū soluit ibi glo.⁊ hic.⁊ in.l. caius als incipit idem caius. ſ. de pigno. act. dixi plene in.l. que dotis. j. sol. mat.

Cū sua manu lucius. Ires loco rei surrogata non cadit in obligationē nisi ex prima ortum habuerit. h.d.

Eruum. Si debitor rē pignoratam faciat deteriorē creditori ⁊tra eū succurritur: lꝫ ⁊tra debitorem ad debitum actionē non habeat. hoc dicit. ¶Illud quod glo. dicit noceret ex proposito vel cōsecutine hoc quod dicit ex proposito referas ad actionem ad exhibendum hoc quod dicit consecutine intelligas culpa tamen: ⁊ hoc referas ad actionem. l. a quil. vel in factum ꝛc.

Jlegati. Stipulatio legatorū extinguitur spe legati extincta ⁊ non transit ad eum ad quem commodum legati transit. ⁊ idem in obligatione pignoris. hoc dicit ista. l. debet intelligi quādo stipulatur pater pro se:[g] secus si vt legitimus administrator

ecclē. non alie. Feli. c. venerabili. de offi. delega. ad fi. Anchara. consil. cl. in fi.

¶ Intelligo ꝛc. Vide Bart. in. l. multū. de ꝟb. obl. prohibita alienatione an ꝓhibeat pignoratio qd autem si quis prohibetur aggrere an possit pignori accipere Ly. ⁊ bal. i d. l. ⁊. C. de re. alie. nō alie. qō sic. ad de qz res emphyteotica prohibita vendi pōt pignorari. vt no. in. l. fi. C. de iur. emphy. et ad ista vide qō no. Bald. in. c. j. ſ. aut si libellario. q bus mo. fen. ami. et dicit Ang. in. l. benignū. ff. de legi. qō statutum faciens mentionez de alienatione nō verificat i ista alienatione pignoris vel cessione vsus fructus. Adde an res emphyteotica prohibita vēdi possit pignorari. vide Bal. ꝓfil. ltꝛꝛ ix. incip. Statuto irritante. iij. lib.

↔ Andre. Poma. ¶Predicta vera. vide Aler. l. j. ſ. ꝓ seruū. ⁊ ibi Jaſ. ff. de acqui. poſ.

↔ Andre. Poma. ¶Per statutum. Et no. quod ꝓhibit⁹ emere ⁊ alios Jctus facere intelligit nedū pure lꝫ etiā sub cōdi. Ita sentit Jmo. ⁊ car. c. nulli. de rebus eccle. nō alie. dum reꝓbant primā exceptionē Joā. an. ⁊ Jmo. ad illū tex. in verbo conditionis.

¶ Pro se. Hanc glos. singulariter tene menti quod hodie in aduentitijs ex contractu patris acquiritur vtilis actio filio quā multū nō allegāt doct. in. l. de rebus. ſ. de trāſa. et vide per Bal. ī qō dicit. de ver. oblig.

a ¶ Assiduis. Vide Bal. post glo. ⁊ Barto. ibi. ⁊ Bald. in. l. vbi adhuc in ix. colum. C. de iure do.

b ¶ Loquentis. hoc etiam no. in. l. si mercede. §. fina. de act. emp. ⁊ ibi vide quam questionem decidit ibi Barto. ꝓpter hoc ⁊ facit ad questionem Bald. in. c. j. §. contra omnes. hic finitur lex. ⁊ ibi est glos. que dicit quod vasallus non tenetur iuuare dominum contra se ipsum ex vi iuramenti fidelitatis. Et si inuicem tenerentur iuuare cōtra seipsos nulla esset obligatio l. ab omnibus. §. si in titio. de lega. primo. quesiuit et glos. notat. an ibi teneat iurare contra patrem ⁊ filiū et dicit quod sic secundum Jacobū alibi vbi dicit qō contra patrem et filium tenetur sed non contra patrē a tu tene glossas ibi secundum Baldū et bene facit secundum eū quod no. in lege qui se patris. C. vnde libe. in glossa secunda magna quod not. sed quid si exprese vasallus iurauit iuuare dominum cōtra seipsum. vide Bal. in. c. imperialem. in fine. de ꝓhi. feu. alie. per Federicū. quod si iurans habet malam causam tenetur ex iuramento fidelitatis. secus si bonam. argumē tum legis vltime C. de nō numera. pecunia. ⁊. l. venditores. de verbo rum obligatio. et ibi etiam vide per eum an si iurauerit fidelitatem contra omnem hominem et contra seipsum: et an videatur expressisse filiū vxorem[b] ꝛc. et per regulam huius legis dixit Bald. in. l. frater a fratre. de condi. indebi. quod si quis promisit accōmodare lucrum cōtra omnē personam quod non tenetur accōmodare contra seipsum neqꝫ cōtra descendētes sm Bal. in. l. cum acutissimi. C. de fideicom. ⁊ Jmo. post alios. in cle. j. de iureiur. ⁊ facit ad aliā. q. Bal. de qua in. l. ei qui. C. de distra. pigno. Adde consulta per pau. de ca. ꝓfi. ccxxvj.

c ↔ Andre. Poma. ¶Periculum. Vide Barba. consilio. xix. in. v. colum. in. j. volumine.

d ¶ Lex vectigali. in eo. in prin. huius legis vide quod notat Barto. in. l. indebiti. §. primo. in fine. de condictio. indebi. ⁊ vide Barto. in. l. si constāte. in. iiij. q. iij. questionis principalis. j. soluto matrimonio. ⁊ adde qō ista lex non habet locum in feudo. quia resoluto iure datoris non resoluitur ius accipientis. tex. est not. et ibi Bald. in. c. j. de cōtrouer. inter vasallum et alium de beneficio. per Baldum in. l. finali. §. sed quia nostra. in fi. C. cōmunia de lega. ⁊ ad hanc legem vide Baldum in. l. doce. C. de rei vendi. et ista lex est singularis sm Baldum in. l. vsucapio. C. eodem. et vide Baldum in. l. ij. in. iij. questione in ver. sed in ista hoc queritur. C. de rescind. vendi. ⁊ Barto. in. l. si res. in fi. j. quibus mod. pig. vel hypo. sol. et omnino Barto. in. l. j. dicit. ff. de aqua pluuia. arcen. ⁊ ad hoc quod bic Barto. vide no. per Bal. in. l. solēnibus. C. de rei vendi. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. l. cum seruus. de condi. ⁊ demonstra. vide glo. ⁊ Bal. in. c. j. §. rursus. quibus mod. feud. amit. Adde an resoluto iure datoris resoluatur ius

nistratoꝛ filij. vt in glo.

Aulus. [e]Generalis obligatio facta a defuncto non porrigitur ad bona heredis. hoc dicit. quod not. de quo per glo. ⁊ Ly. in. l. assiduis. [a]. C. qui po. in pigno. habe.

Si mancipia. Partus rei pignorate cadit in obligationē: si a debitore percipiatur. h.d.

Domus. Superficies solo pignorato impōsita cadit in obligationē. h.d. ¶Opp. glo. de. l. cū postulassem. §. cum ergo. j. de dam. infe. glo. fol. dic qꝫ hic loquitur in bonefidei emptore. ibi non. qō dic vt ibi.

¶ In generali sermone non continetur persona loquentis.

Si sciente. In obligatiōe generali venit seruus qui obligationem contrahit. hoc dicit. ¶Nota † quod in generali sermone continetur persona loquentis.[b] de quo in. l. inquisitio. C. de solutionibus. ⁊. ſ. de senato. l. j. in fine. Ratio est. seruus non habetur hic. vt persona: sed magis vt res quedam. et sic non obstat. d. l. inquisitio.

Periculum. [c]Glos. hic potnit casu vno modo vt habes in ea. tu pone simpliciter vendidi tibi nomē debitoris quod nomen habet hypothecariam annexam. queritur ad quē spectat periculū pignoris certe ad emptorem. dum tamen pignus ꝓbetur obligatū. sicut dicimus in emptore nominis. vt. l. si nomen. ſ. de heredi. vel act. vendi.

Ex vectigali. [d]Resoluto iure donationis resolnit ius acceptiōis. hoc dicit. ¶Nota. quod creditor potest soluere pensionem pro fundo emphyteotico sibi obligato ꝛc.

Debitor. [e]Ea videntur indicta in prędium que ad vsum perpetuum inducuntur. hoc dicit.

Si qui. Adiecto non potest pignus dari ⁊ datum repetitur.

Um tabernam. [e]Appellatione taberne venit vniuersitas mercantie que ibi exercetur. et ideo cadit in obligationem

↔ Andre. Poma. ¶Lex vectigali. Vide Jmol. consilio. viij. in. iij. colum. et Alexan. in pulcro casu in cōsilio. cxxvij. volumine. ij. vbi loquitur in emphyteota pignorante rem emphyteo. ⁊ consilio. cxiij. columna fina. volumine. ij. et consil. clxxij. eodem. ⁊ cōsilio. xj. colum. viij. volu. iij. Bald. in tit. de fen. alie. in. ix. notabili. in principio. ⁊ consilio. cclxxj. in prima parte. Soci. consilio. lxxxv. col. penul.

¶ Cum tabernā. vide quod notat Barto. in. l. generali. ſ. j. de vſufru. leg. ⁊ quod notat Barto. in. l. si constante. in. iiij questione tertie questionis principalis. ſ. soluto matrimonio. ⁊ Bal. singulariter limitat de istis mercibus venalib⁹. in. l. vbi adhuc. in. viij. columna. C. de iure dot. videatur tenere contra ꝓ quo multum facit iste tex. ⁊ ideo cogita. et certe iste textus videtur ꝓbare quod non veniant merces in obligatiōe generali nisi ille que sunt tempore mortis seu ille que tempore quo agi potest sm quod declarat Baldus in dicta. l. vbi. et Bartolus in dicta. l. si constante. et vide Baldum hic in repeti. antiquis qui refert quod Bartolus in dicta. l. generali. si omnia obligātur tenet quod veniāt res venales: ⁊ verum dicit per predicta per Bartolum ibi et Bal. hic habes responsionem ad. l. debito. ⁊ ad notata per Baldū in l. certi. preallegata. adde Baldum in rubri. C. de verborum obliga. et in iiij. questione scripsi post Baldū hic in repetitatis. Adde an in generali obligatione veniant merces venales vnum verbum per Baldum in pulcro casu. consi. cccl. viij. i. lib.

↔ Andre. Poma. ¶Oppo. quod. vide Alleg. consi. cxv. columna fina li. volumine. v.

a ¶Idem quesiuit. In prin. huius ⁊c. Et ad intellectū huius. ℌ. circa diē et consulem. vide quod not. Bald. post Ly. in l. si qua beneficia. C. de diuersis rescrip. Adde tamen quod in libro rationum semper requiritur dies ⁊ consul. not. Bal. in rubri. C. de fide instrumen. in. xvij. columna in versi. viso de scriptura. ⁊. xvij. colum. ponit an requirātur testes ⁊ quod in alia ꝑuata scriptura non requiratur dies. tenet Bal. in. d. rubr. in antepenulti. colū. 1 et vide Angel. in b aut. quod sine. de test. etiam scriptu c ra ꝑuata requirat figillū vl subscriptionem. vide Inno. in. c. fin. de fide instru. ⁊ sequitur do. Ant. in. c. ij. de fide instrūm. 2 et Bal. in. l. cū antiquitas. C. de testa. ⁊ ibi expressi Pau. ⁊ Bal. i ꝑn cip. ffoxum. in. ℓ. d q. forte ⁊ si scripti e ra ꝑuata non requirat subscriptionem tamen opoꝛtet quod scribens affirmauerit scripturam illam esse suaz: vt ꝓbatur in. l. cum antiquitas. ad finē. ꝑ quā se fundant docto. 4 vbi testamentum f scriptū manu testatoris licet non requirat subscriptionē tamē requiritur quod testatoꝛ affirmauerit g qđ scriptura illa erat scripta manu sua. et hoc voluit Barto. hic. et aduerte dum hic dicitur ꝙ in ꝓuata scriptura nō requirunt anni domini nec dies et cōsul. qz Jac. but. quem refert Bal. in ꝓoe. C. ℌ. quibus tamē contra. b qz non dicitur habere maioꝛē vim ꝓuata scriptura ꝙ publica: sed in publica requirunt. vt ī auc. vt ꝓ po. no. imper. Et istud sequit Spe. in tit. de ꝓcura. ℌ. ratione aūt. vōi. sed qd in ꝓuato als qd in mādato. ⁊ rūdet ad istū text. qō hic sunt duo casus ⁊ vnus decidit. Bal. in. d. ꝓoe. ⁊ in rub. C. de fi. instru. in vlt. col. distinguit ꝙ aut ipsa obligatio pōt infrigi ⁊ ex tpe aut nō. Adde an ꝓuata scriptura regrat diē ⁊ cōsulē. Abb. ℌi. xviij. ij. lib.

a ↪ Andre. Poma. ¶Idem quesiuit. Vide Barb. in repe. rub. de fide instru. in. xxxvi. col. ⁊ seq.

b ↪ Andre. Poma. ¶Nota ꝙ. Aduerte tū ꝙ Bar. l. admonendi. ℌ. de iureiur. in. v. col. dū loquit ꝙ ꝓuata scriptura requirit subscriptionem cuius tū opi. reꝓbāt ibi doc. istā tanꝫ verioꝛē: de quib⁹ vide Alathes. il. notabili. glv. Alex. ⁊ Jaso. l. cum antiquitas. col. penul. C. de testa. Ācelo. l. que dotis. in fi. solu. matrimo.

c ↪ Andre. Poma. ¶Jtē forte. Cōtrarium tenet Bar. l. admonēdi. v. col. dū loquit de ꝓuata scriptura. ff. de inreiur. lz ibi ꝑ doc. reꝓbetur.

d ↪ Andre. Poma. ¶Sed opp. vide Alex. cōsi. cxxxij. in. ij. col. in pn. in. iiij. volu. ¶Pau. de ca. post Bal. ibi in. j. cōsti. C. in vlti. col. ¶Panor. ℌi. cxvij. in. ij. col. ij. volu. ⁊ Alex. consi. lxx. col. iij. volu. ij. ¶Panor. c. ij. colū. iij. de fide instru. Jaſ. ⁊ alios maxime Ang. in aut. quod sine. C. de testa. Alex. consi. clxxxi. volu. ij. vbi ponit in. ij. col. quid in scriptura continē te rationes datoꝝ ⁊ acceptoꝝ. vide etiam Alex. consi. xlij. volu. iij. ad fi. ⁊ cōsi. lxxvi. vol. iij. col. ij. loquitur scriptura ꝓuata patris q dispo nit inter filios: et ibi etiā ponit que alia requirant in scriptura ꝓuata vbi etiā regreret tempus ⁊ cōsi. cv. col. ij. volu. iij. vbi ponit an aliquando requiratur in scriptura ꝓuata dies.

¶Idem quesiuit. ª Pōt cōtrahi pignus nec vitiatur. licet in ea non sit dies ⁊ consul. h. d. quē casum nota. ¶Not. quod in ꝓuata scriptura non requirit dies ⁊ cōsul. ¶Nota quod ᵇ nō est de necessitate. vt ꝓuata scriptura sigilletur. vt ibi dum dicit tabule signate nō sint. ¶Jtē forteᶜ nō est necesse quod subscribatur hoc modo ego talis scripsi: sz sufficit ꝙ cōstet seu ꝓbetᵉ manu sua scripta ꝓo hoc. l. ad testiū. ℌ. i. j. de testa. Sed ꝓo declaratione litere quero q̄ sunt verba illa ex quibus pignus constitutum videtur. ¶Respon. illa sz qñ taberna ⁊ serui a nullo detinentur nisi a te. ⁊ sic verba ꝑ enuntiatiua per modum cause ꝓlata inducunt dispositionē ꝓo hoc. ℌ. de rei vē. l. emptoꝛ. ℌ. ancilla. ⁊ extra de succes. ab intest. c. fi. ℌ. j. de colla. do. l. pe. ⁊ quod no. inll. si focer. ℌ. luciᵍ. j. ℌol. ma. digi plene in. l. ex hac scriptura. j. de dona. Sed op po.ʰ ⁊ videt qō in ꝓuata scriptura[a] requiratur dies. vt. l. scripturas. C. qui po. in pigno. habe. et. l. ex sextante. ℌ. latinus. ℌ. de excep. rei iudi. Solu. die quod non est necesse ad ꝓbationē rei geste. vt hic et. l. publia. ℌ. depo. Sed si qs vellet ꝓbare ꝓioritatem vel posterioritatem in tempoꝛe: tunc esset necesse vt in contrario. ⁊. l. si creditoꝛ. C. qui pot. in pig. ba. per hoc enim ꝓbatur rem obligatā esse sed non qñ de ꝓioritate vel posterioritate deberet aliter ꝓbari ſm ea que dixi in. l. nō solum. ℌ. sed vt ꝓbari. ℌ. de no. ope. mun. et l. si fundū. ℌ. si quo. ℌ. eo. ¶Ultimo not. ex hac. l. ᵏ qđ sufficit quod quis ostendat literam sibi destinatam. nec requiritur qđ ꝓbet se tunc acceptasse. videtur enim acceptare literā cum ipsam retinet. ⁊ eo ipso accepit literam. vt hic. dum dicit respondi conueniſſe de pignoribus videtur. facit extra de ꝓcur. c. i. in cle. et. ℌ. ad macedo. l. si filius.

¶Sed numi cadunt in obligationem.

Creditoꝛ. ˢ In obligatione generali venit etiā pecunia quocūq modo quesita. h. d. No. ꝙ ¶numi cadunt in obligationem. quod est vtile scire. facit. ℌ. qui po. in pigno. ba. l. idē ꝙ. ℌ. si.

Sinsula. Pactum de vendendo ad insulam renouatam poꝛrigitur.

¶Ex quibus causis pignus vel hypotheca tacite contrahitur. Rubrica.

Senatus. ᵇ Autuāti in rescriptione domus tacite est obligata sine domino sine conductoꝛi operis sit soluta pecunia. hoc dicit.

Omponius. Als inci pit.

Non solum. Innecta ⁊ illata sunt tacite obligata ꝓo pensionibus et ꝓo alio interesse. hoc dicit.

Jhoꝛreum. Jnnuecta in hoꝛreū vel in area iuncta domui et ibi illata sunt obligata ꝓo pensione. h. d.

Diure. Hic ponitur differentia inter ꝓdia rustica ⁊ vrbana. ¶Oppo. de. l. certi. C. locati. Solu. dicit glos. istam intellige ſm illam: quia non sunt obligata nisi domino sciente. in vrbanis non requiritur scientia. ratio: quia in ꝓdijs vrbanis in congruum esset detegi rei familiaris vtilitatem: vt. l. ij. quando et quib. quar. pars debeatur. C. sed sancta rusticitas omnia palam habet. ita dicunt doctoꝛes ⁊c.

Stabula. Stabulū quod est in comitatu a ꝓdijs vrbanis non multum differt. hoc dicit. ¶Quero qualiter iudicabuntur ista ſtabula. dicit glo. tanꝫ rustica: quia cum textus dicat non multum differt ab vrbanis: ergo differt in aliquo si hoc est. dicit Hic. mattha. ergo tunc habebitur loco rusticoꝝ ꝓdioꝝ non omnino quod est contra mentem huius. l. et ideo ipse exponit nō multū ab vrbanis differt. i. nihilo differt. Similis expositio est in. l. idem q̄. ℌ. fina. j. titu. ij. ⁊ ſm hoc non obst. j. de verb. oblig. l. si vbana. imo concoꝛdat ⁊c.

Jgratuitam. ¶Si quis. Fideiubēdo videtur quis approbare obligationem bonoꝝ suoꝝ ante factaz: secus in ea que fieret postea. h. d.

Licet. Tacita vl ficta obligatio mancipij ¶numissionem serui nō impedit. h. d. ¶Not. quod aliud est rem esse ex ꝓprio ⁊ specialiter obligatam. aliud perinde habere ac si esset specialiter obligata. h. d.

Jn ꝓdijs. Fructus intelliguntᵏ tacite obligati ꝓo pensione. h. d.

Cum debitoꝛ. Potest creditoꝛ fructꝰ pignoris in vsuras compēsare. hoc dicit. ¶Oppo. quod fructus extenuāt sortem: vt. C. de pigno. actio. l. i. ⁊. ij. Solu. illud verum nisi debeāt vsure. intelligas ergo hic vsuras deberi vel ꝑ stipulationem vel officio iudicis. quod idem est ac si deberentur pacto. nam possunt teneri: vt. l. si ꝑ retētionē. C. de vsuris. facit. ℌ. de negotijs gestis. l. quia tantundem. ¶Oppo. quod ꝓius debeat conuerti in grauioꝛem causam: vt. l. ij. et. iij. j. de solu. Solu. vt not. in dicta. l. j. et. l. vsuras. j. de solutionibus.

Stdifferentia. ¹ Alīter ꝓpia specialiter obligata non possunt manumitti: sed obligata tacite sic anteꝯ includant. h. d. ¶Not. ꝙ quando pensio non soluitur: dns pōt includere res inquilini. facit. l. inquilino. ⁊. l. vtiq; j. de da. infe. an aūt istas res possideat ante inclusionē vel postea. tangit ꝑ glo. in. l. solutā. ℌ. solutā. ℌ. de pig. act. ℌ ꝑ doc. in. l. certi. C. loca. ⁊c.

Etonis. Per obligationē ex causa trāsactionis videtur tacite actū vt res veniat in obligationez ꝓmeuam si trāsactioni non stetur. h. d. quam. l. no. quia est no. ¶Ꝺo declaratione quero vtrū actio ꝓmeua fuerit sublata trāsactione. Dic ꝙ potest litera ista dupliciter intelligi. vno modo qñ transactio fuit interposita animo nouādi. alio modo qñ simpliciter: ⁊ sic nō animo nouandi. ita intelligit glos. et ꝓut intelligit animo nouandi. Quero quomodo possunt res esse obligate cū ꝓima obligatio sit sublata. ¶Rideo: dic ꝙ interuenit dolus: vel minoꝛ fuit in integrū restitutᵍ. sed illud vltimū nō placet: qz per in integrū restitutionē reponetur minoꝛ in ꝓtinum statū: sed tunc bona heredis non erūt obligata. vt. l. ꝓculus. in ꝓin. j. ti. i. ergo ⁊c. Sed qñ interuenit dolus possunt intelligi bona obligata tacite in odiū cōmittētis dolum. sed ꝓut intelligitur secūdo modo: sz qñ simpliciter. tunc ꝓcedit clare: qz actio durat. ⁊ ea potest agi si heres tutoꝛis ꝓmissa nō seruat. vt. C. de pac. l. cum ꝓponas. ⁊. C. de transac. l. sine apud acta. ⁊ sic videt isto casu ꝙ bona sint tacite obligata. qđ est no. Ex quo apparet ꝙ glo. vlti. huius. l. que dicit ꝙ bona que nō sunt obligata: sed quasi obligata possunt retineri. nō est vera. ꝓmo qz non faceret ad titulum. secūdo qz dicit ꝙ pignus obligauit: non autem aliquid dicit de differentia. ideo teneas qđ. ℌ. dixi.

¶Que res pignoꝛi vel hypothece obligari possunt. Rubrica.

Qapillus. ¶In textu ibi: sine tutoꝛe. glos. dicit ꝙ nec etiam cum tutoꝛe sine decreto. qđ est verū si creditoꝛ ex voluntate: secus si ex necessitate. vt. l. fi. ℌ. defensionem. C. de admini. tuto. ergo ⁊c.

Si filius. Filius vel seruus nō pōt ꝓo alio rē peculij obligare: etiā si administratio ei libera sit cōcessa. h. d. ¶Oppo. de. l. si cōuenerit. ℌ. fi. ℌ. de pig. act. Sed sol. vt in glo. ⁊ bene.

Eam rem. Res cuius non est alⁱs cōmercium non pōt obligari. h. d. de quo. l. in quoꝝ. ℌ. titu. ij.

Quid ergo. Sicut res litigiosa nō potest alienari: ita nec pignoꝛi dari. h. d. dicit. ¶Jsta exceptio litigiosi vtrum sit in rem vel in personam. vide. C. de prescrip. lon. tēpo. l. j. dixi plene in. l. j. j. de litigio.

Jquis. Quando exceptio poꝛrigitur ad fideiussoꝛem poꝛrigitur etiam ad pignus datum ab alio. hoc dicit.

1 ¶Si secūdus creditoꝛ offert ꝓmo vtrum succedat in ius ꝓimi. Et an tam in ꝑsonali actione ꝙ hypothecaria.

2 Extraneus soluēs ꝓmo creditoꝛi an succedat ius ꝓimi tam in hypothecaria ꝙ in ꝑsonali.

3 Debitoꝛ soluens creditoꝛi quod succedat quo ad retentionē si facit tibi cedi ius.

4 Quid quando soluit de alieno an succedat in iure creditoꝛis.

5 Quomodo ꝓbatur ꝙ ex pecunia secundi a ꝓmo fit liberatus.

6 Quatuoꝛ requiruntur ad hoc vt quis succedat in locum ꝓimi creditoꝛis ⁊ in eius ius.

7 Hypothecaria que datur secūdo quod fit eadem cum ea que datur ꝓimo creditoꝛi.

8 Quis consequitur extraneum quod per se habere non potest.

Tristo. Secūdus creditoꝛ in ius ꝓioris creditoꝛis nō succedit nisi fit actū: ⁊ cum actū est succedit in ꝓimi gnus ⁊ in potestatē vēdendi. h. d. Et ꝓmo ponit vnū dictum. Secūdo ex illo vnā qōnem determinat. Tertio vnā aliā qōnem formatet eā determinat. scā ibi: quo casu. tertia ibi: deniq;. ¶Ad ꝓimū opp. ℌ. de cess. bono. l. j. que incip. in ꝑsonalibus. alⁱs est scā. Sol. ille ex cuius pecunia ꝓmus liberat succedit in ꝓuilegiū ꝑsonaliū actionū: vt ibi non in hypothecaria: vt hic. ¶Secundo oppo. C. qui potio. in pig. habeanf. l. j. ⁊. j. tit. j. l. potioꝛ. ℌ. fi. Sol. glo. ꝙ ibi secūdus creditoꝛ offert ꝓimo. hic vero ipse debitoꝛ soluit ꝓmo creditoꝛi de pecunia alterius. et ꝓ huius declaratione glo. tua distinguit plene in. l. j. C. de bis q̄ in ꝓcredi. lo. succe. ⁊ sic facit glos. tria membra ꝓncipalia de quibus faciam tres questiones: vt examinemus eas. ⁊ ꝓius ¶quero qñ secundus creditoꝛ offert ꝓmo: vtrū succedat in ius ꝓimi. Sic. dicit hic ꝙ sic. absq; aliquo pacto: ⁊ ille ꝓmus cogit recipere: ⁊ si nō recipit sufficit oblatio ⁊ cōsignatio. ita dicit ibi vide eā. ¶Circa hoc dubitatª vtrū hoc sit verū tā in ꝑsonali ꝙ in hypothecaria. Videt ꝙ in hypothecaria tm̄. vt in. l. j. qui potio. in pigno. habeā. Jn ſnium videt ꝙ etiam in ꝑsonali. vt in l. j. C. de bis qui in ꝓi. credi. lo. succe. facit. l. si pupillus. de re. eoꝝ. ⁊ istud puto verū. ꝓo hoc. l. j. ℌ. nunc tractemus. de tute. ⁊ ra. distra. Jtē aduertendū est: qz hic loquitur in scō creditoꝛe: ⁊ idē si ipse met succedit in locum ipsiusmet: ⁊ si debitū antiquū nouādi animo stipulet. vt. j. tit. j. l. creditoꝛ. in prin. ⁊ de noua. l. nouare. ⁊. l. nouatio. Item est aduertēdum ꝙ glo. loquitur qñ secundus creditoꝛ succedit in locū ꝓimi creditoꝛis: eodem modo potest succedere in locum ꝓimi dñi: vt

2 l. creditoꝛ. ℌ. cum ex causa. j. titu. j. ¶Scō quero vtrum extraneus soluendo ꝓmo creditoꝛi possit in locum eius succedere. Glo. dicit ꝙ sic: sed est ne cesse ꝙ pactum super hoc appponaf. vide glo. circa hoc ꝙ de extraneo dicit est aduertēdū: nam extraneus qñq; soluit ꝓmo tanꝫ emptoꝛ vniuersalis ⁊ tunc non est dubiū ꝙ succedit in ꝑsonalē ⁊ hypothecariā. vt. l. emptoꝛi. C. de here. vel act. vendi. et. l. si insolutū. C. de act. ⁊ oblig. qñq; soluit ꝓmo creditoꝛi gerens negotiū debitoꝛis. ⁊ tūc ꝓbt intelligi vt ista glo. dicit ꝙ ita demū in locū eius succedit in ꝓignoꝛe si hoc est actū. Sed circa hoc dubita tur vtrum ꝓimus creditoꝛ cogat ad hoc. ⁊ tex. est ꝙ non: vt. l. nulla. C. de solu. l3 secus esset in secūdo creditoꝛe offeꝛēte: vt dixi in ꝓcedēti qñ extraneꝰ soluit ꝓmo creditoꝛi emēdo ab eo pignꝰ: tūc ieñ succedit in ius illius: ſm ea q̄ not. in. l. j. C. si aduer. credi. pig. vendi. ¶Tertio quero ꝙñ ipse debitoꝛ soluit ꝓmo creditoꝛi: vtrum sit aliqua successio in ius ꝓimo. Glo. distinguit duos casus. ꝓimus siquidē debitoꝛ soluit: nulla est successio. istud fallit qñq;: pōt enim ipse debitoꝛ in ius creditoꝛis succedere quo ad ius retentionis si facit sibi cedi ius. vt l. vsucapio. ⁊ qđ ibi not. C. de pigno. ⁊ dixi in. l. i. ℌ. 3

4 cum prediū. ℌ. de pig. ¶Scds casus est ſ qñ debitoꝛ soluit de alieno. ⁊ glo. hic distinguit: aut queris vtrū succedat in hypothecaria. ⁊ tūc tria sunt necessaria: sz ꝙ ille ad hoc dederit pecuniā: vt ꝓmo solueret: ⁊ qō vere fit soluta: ⁊ qō fit actū ꝙ in ꝓioris locū succedat: vt hic: aut queris quo ad ꝓmile gium in ꝑsonali: ⁊ tūc sufficiūt duo. vt no. in. d. l. als. ij. ℌ. de cess. bono. ꝓimū qđ ōz ꝙ succedit in ius hypothecarie. intelligas nisi res esset vēdita ꝓius per ꝓioꝛē creditoꝛē. vt no. in. l. ij. ℌ. de pig. act. facit

5 l. qui balneum. j. ti. i. ¶Jtē quero quomodo hoc ꝓbatur ꝙ ex pecunia secūdi ꝓimus fit liberatus ¶Rideo ex coniecturis: qz forte incōtinenti post pecuniam acceptam a secundo soluit ꝓmo. vt. l. neuter. ℌ. fi. j. de ꝓmi. credi. habes etiam aliam coniecturam in. l. fi. C. de pigno. item illud quod hic ponitur sub dubio forte de ꝓmilegio in ꝑsonali. glo. ꝓo constāti ponitur. ℌ. ea. l. ſuper verb. debet.

6 Item est aduertendū ꝙ glos. ista † videt requirere quatuoꝛ vt hec successio fiat: sz ꝙ agatur vt sibi fit obligata: ⁊ qō in ꝓimū locū succedat: et ꝙ ad hoc mutuet: et ꝙ ad eum ꝑueniat pecunia. de ꝓmo a

7 qualiter intelligiē dicā in ꝓx. q. Quero ergo ¶nū quid hypothecaria que datur scō fit eadē cum ea que datur ꝓmo. glo. que est hic dicit ꝙ nō: sed est alia similis nature. idē no. in. l. j. C. de bis q̄ in ꝓi. credi. loc. succe. Ego dico ꝙ est eadē vere. ad cuius enidētia debes scire ꝙ qñ ille q̄ succedit in locū ꝓimi vult habere duplicē hypothecariā. ſ. ꝓmo ex ꝑsona sua. scō ex ꝑsona creditoꝛis ꝓimi: q̄ sua pecunia dimittit: ⁊ tunc ꝓcedit qō dictū est in glo. in ꝓcedenti. q. ꝙ quatuoꝛ requiruntur: sz ꝙ sibi fit obligata. ex hoc eñ acquirit hypothecaria sibi ex ꝑsona sua. secundū ꝙ in ius ꝓimi succedat: ⁊ ex hoc habet hypothecariā ex ꝑsona alteriꝰ. alia vō duo sunt clara. ⁊ ex hoc apparet declaratio tex. huius. l. in fi. q̄ pactū appositū de nō vendēdo intelligitur ꝙ hypothecaria sua remaneat: q̄ succedit in hypothecariā ꝓimi cum omni suo iure. et sic ex vigoꝛe illius vendere potuit si eñ esset vna hypotheca tm̄ illud pactū ꝙ nō liceat nō posset referri: nec effectū operari. nec hypotheca quam habebat ex ꝑsona ꝓimi: ⁊ ideo tūc vendere nō posset. et qō hoc sit verū ꝙ eadē sit hypothecaria: apparet ex tex. C. de bis qui in ꝓi. credi. lo. suc. in rubro ⁊ nigro. dum dicit hoc per extraneū ⁊c. hoc est ex iure qō habet ab extraneo: nec mirū: qz iura realia possunt separari a nobis: ⁊ hypothecaria est in rem. vt. l. i. ℌ. de pigno. ergo ⁊c. ¶Sed ad hoc opp. qđo ex pacto facto cuz debitoꝛe acquirit huic scō ius ꝓimi creditoꝛis. Glo. hic sol. ⁊ bene. hoc enim fit lege permittente que vult ⁊ fingit ꝓimū creditoꝛē hoc velle quādo sibi soluitur. ⁊ ex ꝓdictis apparet ꝙ si ille q̄ pecuniā mutuat vltimo vellet in ius ꝓimi succedere ⁊ ipse nouā hypothecā ex sua ꝑsona

8 ¶Dubitat. Vide. l. j. C. qui po. in pig. habeā. Adde quid si scōs creditoꝛ vbo tm̄ obtulit: ideo succubuit an iterum poterit offerre realiter. Bald. ꝙ nō: cōsil. i. inci. secūdus ¡creditoꝛ. lib. iij.

nō haberet q̄ sufficerent tria vltima q̄ posita sunt in glo.ꝛ ea que dixi q̄ idem est ius secūdi q̄ primi. intellige in iure pignoris:naz in personali que est inseparabilis ab ossibus nostris.vt.l.ij.§.pro soc. et.l.qs ergo casus.§.de pecu.hoc nō possum dicere:sed est alia.§.vtilis.vt.d.l.i.§.nunc tractemus.§. de tute.ꝛ ra.distra.¶ Vlti.habetis ex hac.l.q̄ cōsequit qs per extraneū q̄ per se habere non potest.glo.ponit plures cōcordantias:ꝛ alleg. multa Bria:breuiter dic q̄ nō possum p me nō possum p alium noīe meo gerentē.ita loquunt oia argumenta facta in Brium.qō tū intellige cū determinatione eius qō no.in.l.labeo.§.de vsuca.ꝛ per Dy.in.c. pōt qs.de reg.iur.lib.vj.vbi q̄ nō possum per me possum p aliū nō meo noīe gerentē:ꝛ sic ex psona alterius ꝛequo.hic est casus cū ꝛcor.suis ꝛc.

a ¶ Ex hac.l. An possim ab extraneo ꝛequi id qō p me nō possum facit qō not.in.l.si fundus.§.penult. ff.de pigno.

b ¶ Post diuisionem. Facto q̄ liceat vēdere intelligit ex hoc res obligata in pignus.et per istū dicit not.bal. in.l.creditores.in fi.C.de pign.q̄ si tibi mutuani centum ꝛ nō obligasti mihi bona alr q̄ q̄ dedisti mihi licentiā de ingrediēdo propria aut ire ꝛ nō solueris. certe per istā licentiam intelligūtur bona hypotheca.ꝛ dicit Bal.ibi q̄ hic videt casus q̄ sic.et iste casus nō est alibi: quod not.Adde an valeat pactū factū i diuisione q̄ vnus nō emat ō bonis alteri⁹:ꝛ an transeat ad hēdes. bal. consi. cccxxxviij. lib.ij.

Andre. Poma.

c ¶ Si debitor. Ai de quid per istam volunt Alex.cōsi. xij.i.v.col.ij.vol.

Andre. Poma.

d ¶ Ratione cause vide Alex.l.si nō forte.§.si centū.ff. de condi.inde.

e ¶ No.istos casus Et istis casib⁹ poterit se retentione tueri.vt no. in.l.si non forte.§.si centum.de ꝛdi. inde. et ibi Bar. Adde de expēsis factis causa custodie ali cuius castri.

¶ Qui potiores in pignore:ibus habeant. Rub.

¶ Qū finis hz necessariā ꝛsequētiā ad p̄ncipiū inspicit principii:ꝛ qño intelligatur hoc.

Qui dotem. Si in potestate debitoris est pecuniā nō recipere tps solutionis inspicit qñ nō est in potestate tps obligationis ꝛcte inspicit. h.d. No.qō dixi in summario declarani in.l.pe.§. tit.i. ¶ Oppo.q̄ est in ptāte mariti pecuniā punissam sibi nō recipere pōt enim p acceptilationē liberare.vt.l.vir ab eo.j.de iur.dot. Sol.vir nō pōt hoc cōmode:q̄ sic mulier remaneret indotata ꝛ ipe habet necesse sustinere onera matrimonij.ꝛ sic videt non posse.vt.l.nepos.pculo.j.de verb.signi.ita dicit glo.ꝛ Azo.qō no.pro eo qō ōz ¶ qñ finis hz consequentiā necessariā ad principiū inspicimus p̄ncipii qō istud intelligaf de necessitate precisa:vt ita qō cōmode pteriri nō possit.ita dz intelligi qō dixi in.l.iij.§.scio.§.de mino. ¶ Op.j.e.l.lucius. Sol. glo.q̄ distinctio hui⁹.l. hz locū in eo qō principaliter venit in obligatione non in vsura.ꝛc.

Ai generaliter. Prior i tpe pferatur posteriori siue generalē siue specialem hypothecā habeat nisi aliter actū fit.h.d. ¶ Op. C.de pig.l.ij.Sol.vt in glo.¶ Itē oppo.ad scōm casum de.l.idēq̄.§.si tibi.j.eo.Sol.ibi simul acceperunt.hic separatim.ꝛ ista est vera vt ibi dicē ꝛc.

Creditor. Pignora i obligatione nouāte pignora nō intelligūtur repetita nisi actum sit:vt ibi:sed quando est actum intelligūtur repetita cum priuilegio priorit atis. et ita loquitur hic.

¶ Res aliena nobis debita quod possit obligari a nobis.

2 Quis potest succedere in locum prioris dñi sicut succedit in locum prioris creditoris.

Cum ex causa. Si primo obligeꝛ res debita: secūdo eadē effecta ꝓpria prior i tpe pferet nisi secūdus in locum debētis rē successerit.h.d. ¶ No.q̄ res aliena nobis debita pōt a nobis obligari.qō dixi vt.§.i.in pn.§.de pig. ¶ Sēdo not.q̄ sicut quis succedit in locū prioris creditoris ita potest succedere in locū prioris dñi.vt dixi in.l.aristo.§. tit.i. ¶ Opp.j.eo.l.qui balneū.§.fi. Glos.sol.ꝛ bene.q̄ hic erat debita.ibi non est.ꝛ ibi dicam.

¶ Ex pacto de vendendo p̄sumit cōtractū pignus. Adde Lepo.in tracta.de simu.contra.col.ij.

2 Jus reale constitutū ab vno socio pro parte indiuisa facta diuisione remanet in eodem statu quo primo erat:secus in iure personali.

b **Post diuisionem.** Facto † pacto q̄ liceat vēdere
1 intelligitur res oblata.item pignus in parte indiuisa durat in indiuiso etiam post diuisionem inter socios factam.h.d.ꝛ fortis.§.est. ¶ No.quod ius reale ab vno socio pro parte indiuisa constitutum facta diuisione remanet in eo statu in quo primo erat:secus in iure personali.vt.in.l.iulianus.§. idem celsus.§. de act.emp.dic vt ibi dixi ꝛc.

c **Si debitor.** Jus secundi creditoris confirmatur si
1 pignus seu ius primi liberaf solutione vel compensatione vel alio modo.h.d.

¶ In equo pignorato quis p̄fertur etiā anteriori pro expensis alimentis ac custodia.

2 In rebus repositis in domo conducta ad ipsarū rerū cōseruationē dominus domus p̄fertur omnibus pro pensione domus.

3 Dispositio huius legis qō habeat locum etiam si prior habebat rē specialiter hypothecatam.

4 Qui mutuauit pecuniam ad rem cōseruandam quod in ea habeat tria priuilegia.

5 Mutuans pecuniam ad rem emendam an et quando habeat tacitam hypothecam super eam.

Interdum. Regula est q̄ qui prior est in tpe potior
1 est in iure.vt in pcedēti.l.ā regula fallit interdū.ꝛ ideo hec.l.incipit interdū.q.d.hoc casualiter non generaliter.in summa.h.d. Ratione cause posterior⁹ pōt esse potior prior velut si ad rem conseruandam posterior creditor debitori crediderit h.d.cum.l.seq. ¶ No.istos casus & specialiter quod dicitur de alimētis
1 et expensis custodie quod est vtile pro eo qui accepit equum pignori: et in alimentis equi ꝛ expensis famuli seu ragatij custodientis ꝛ in pensione stabuli p̄fertur omnibus anterioribus. ¶ No.etiā q̄ dī de Jano: vt ille qui habet res obligatas pro pensione domus vbi sunt reposite p̄ferat omnibus.qō tū videt intelligendū de pensione domus necessaria ad conseruationem ipsius rei:secus de pensione domus q̄ erat conducta ad habitationē tm.hoc em nō est causa ꝛseruandarū rerum.ꝛ sic cessat ratio litere. ¶ Opp.in aut.de equali.dot.§.is consequens.coll. vij.posita.C.eo.aut.quo iure.Sol.ibi:prior p̄ferf.ideo q̄ habebat hypothecam priuilegiatam ꝛ priuilegiū persone vt mulier.hic vero habebat solū hypothecā.fm glo.ꝛ bene. ¶ Quero vtrū istud qō hic dicitur habeat locū si prior habebat rem specialiter obligatā.Joā.q̄ non.Azo dicit cōtrariū ꝛ bene.qō dic vt in glo.ꝛc. ¶ Venio ad glo.mag.ꝛ primo quero † quot priuilegia habeat ille qui pecuniam credidit ad rem cōseruandam.Glo.dicit tria. Primo quod in personali aliis p̄fertur. Itē
4 qō habeat tacitum pignus. Item q̄ illa tacita p̄ferturetiam priorib⁹ habentibus expressam.ꝛ ista est vera. ¶ Secūdo quero † quid si aliquis pecuniam mutuauit ad rem emendā. Dicit glo.q̄ iste non habet tacitā hypothecā.vt.l.Quis.C.de pigno.nisi in pupillo:vt.j.l.prox i.vel nisi fit actum:vt.l.licet.C.eo.sed quia istud est aliquātulum difficile:ideo dic qō
5 q̄nq̄ quis mutuat pecuniā simpliciter non exprimendo ad rē emendā. tamē ex ea res emit:ꝛ tunc non habet priuilegiū:nec̄ in personali:nec̄ in hypothecaria.vt.§.de tribu.l.procura.§.plane.q̄nq̄ quis mutuat pecuniam ad rem emendam non expresso q̄ illa res fit ei obligata:ꝛ tunc habet priuilegiū in personali nō in hypothecaria.vt.j.de priuile.credi. l.quod quis.q̄nq̄ quis mutuat ad rem emendā pacto expresso q̄ illa fit sibi obligata:et tunc habet priuilegiū in personali:ꝛ habet tacitā hypothecam ꝛ prioribus p̄fertur.vt.l.licet.C.eo.nisi fit mulier que precedit in pignore ex causa dotis.vt in aut.de equali.dot.§.is consequens.ꝛ ita tenet ibi glo.licet aliter dicat in aut.quo iure.C.eo.ꝛ ita videtur intelligere glo.in.l.prox i.circa pin. ¶ Item quero quid de eo qui credidit ad domum vel nauem faciendam. Respondeo idem quod dixi in eo qui credidit ad nauem emendam.

¶ Priuilegium datum pupillo intelligiē vt nō auferat ius alterius.
1 Res empta ex pecunia pupilli est sibi obligata.
2 Item potest eam vendicare vtili vendicatione.

Idemq̄. Ista lex legitur duob⁹ modis. primo fm gl. parnam positam super ver. comparatam.q̄ est additio ꝛ breuiter.h.d. Pupillus in re per eum empta p̄fertur anterioribus creditoribus quatenus eius pecunia est soluta.h.d.ꝛ fm istam lectu.daretur materia fraudandi hypothecariam:vt sic nunq̄ creditor volens agere hypothecaria vinceret vēdendo rem pupilli:ita q̄ apparet ex bonis eius pretium numeratum esse:tunc enim venditor non potest conueniri quia non possidet:ꝛ pupillus nō quia emit de sua pecunia.sed ista lec.non est vera:primo quia nec mulier in dote habens tacitam hypothecā p̄fertur prioribus habentibus expressum:fm veram opi.in.l.assiduis.C.eo.ita dicebat Richar.mal. ¶ Secundo † quia priuilegium datum pupillo intelligitur:ita q̄ non auferat ius alterius vt.l.impuberi.de admini.tuto.sed fm hoc auferetur ius alterius ignoratis.ergo ꝛc.ita tenebat Richar.vt diximus.ꝛ etiam do.Cy.ꝛ istam lect. non ponit Azo in summa. Legitur ergo secundo modo in seq.glos.et sic legit

a ¶ Op.de.l.qui generaliter.Adde.l.ii.§.fi.cū ibi no.j.eo.adde Spe.in ti. de oblig.ꝛ solu.§.i.versi.item pone.ꝛ Jo.an.ibi in addi.qui ponit aliaz q̄nem de obligato duobus successiue:ꝛ generaliter qui post possessionem cuiuscūq̄ rei quefuerit quā scōs possidet.ꝛ querit an primus creditor possit ex sua obligatione aduocare.ibi vide ꝛ dicta Bar.Specu.et Jo.an.limita nō
legit Azo in sum.C.e.fm quā breuiter.h.d. Jn re empta per debitorē ex pecunia pupilli p̄ferf pupillus anterioribus creditoribus quatenus ex eius pecunia est solutum.h.d.ꝛ iste casus est verus nec per hoc aliqua iniuria fit creditori primo:nā debitor non haberet rē nisi ex pecunia pupilli empta esset merito pupillus p̄fertur. ¶ Oppo.de.l.quis.C. de pigno. Solu.† speciale est in pupillo vt res empta ex eius pecunia sit sibi obligata:vt hic: idem videtis.§.in.l.proxi. ¶ Sēdo opp.q̄ idem sit in maiore.vt.C.eo.l.licet. Sol.illud est verū qñ est actū: ſz in pupillo etiā si nō est actū. ¶ Tertio op.q̄ res empta ex pecunia pupilli ē pupilli:ergo nō est sibi obligata:vnde dicit obstare.j. quādo ex facto tut.l.i.et.ij.et.C.arbi.tut.l.curator. Sol.glo. notabiliter quod non vere est pupilli licet posset eam vendicare vtili vendicatione.ꝛ ideo si vult potest eam euincere per hypothecariam.ita loquitur hic ꝛc.

¶ Quis creditor p̄feratur in reb⁹ quesitis post duas obligationes successiue factas.

Si tibi. Si duobus res simul obligaf sub conditione que simul existit ambo concurrunt.in pignore.h.d. ¶ Oppo.de.l. qui generaliter[a].§.eod.cuius timore hic sunt due opi.† vna q̄ vtraq̄ ꝛuentio fuerit facta simul ꝛ semel.ꝛ ista est indubitabilis ꝛ vera. alia quod cōuentio facta titio fuerit post primā ex interuallo. nec obst.l. qui generaliter. quia ibi tempore vtriusq̄ obligationis res erat in bonis debitoris. hic nō. sed postea supernenit quo tempore vterq̄ erat creditor:et sic vterq̄ est in pari causa: vt hic fm glos. Sed contrarium disputauit Jac.de are.ꝛ bene:q̄ casus est in.l.si.j.eo.ꝛ ibi dicā.ꝛ in.l.hac edictali.§. his oibus.C.de secun.nup.ꝛ in.l.rebus.C.de iure do.qō recitat Cy.in.l.licet.C.e.ꝛ glo.plene tractat in.l.si is qui.j.de iu.fisci.ꝛ ibi plene dixi.

Spignus. Res publica vel priuatus prior in
tempore p̄fert fisco in iure.h.d.

¶ Conditione existēte obligatio retrotrahit si conditio est casualis secus si potestatiua.

Qui balneum. Tps cōtionis inspicitur si nō est in potestate debitoris:an de bitum cōtrahaf vel cōditio impleaf:sed si in eius fuerit potestate tēpus quo cedit ꝛ venit dies obligationis inspicit.h.d. ¶ No.q̄ existente cōditione obligatio retrotrahitur si cōditio est casualis: secus si est potestatiua.qō dixi plene in.l.si is qui. pro emptore.in.v.q.principali.j.de vsuca. videbitis in.l.potior.j.eo.ꝛ in.l.j.§.eo.ꝛ.§.tit.j.l.penul.

Titia. Pignus super re aliena contractū non pōt confirmari si tempore quo causa confirmationis euenit res in bonis debitoris non reperiatur.h.d.fortis est ꝛ not. est casus: Primo obligauit titio rem alienā. Secundo obligaui eam Caio. Tertio emi rem alienam. Quarto illam rem sempronio vendidi et pretium solui primo creditori. secundus non potest aduocare a possessore: quia nunq̄ fuit sibi illa res obligata. ¶ Opp.q̄ vterq̄ cōcurrit:ꝛ qō vtriq̄ fit fundus obligat⁹ pro parte.vt.l.idēq̄.in fi.ꝛ.§.eo.de pign. l.si fundus.§.si duo.Sol.dicit glo.hic fundus non fuit secundo obligatus simpliciter:sed sub hac cōditione:ſz si desierit esse titio obligatus.ista glos. non bene formatopposita:nam.l.idemq̄.in fi. §.e.debet intelligi quādo duobus fuit simul obligata res fm veram lectu.quam ego posui. hic aūt fuit obligata separatim.vt tex.dicit: si ēm ibi fuisset obligata separatim pot esse potior.vt ibi dixi. et sic.d.l.nō obstaret. Item.d.l.si fundus.§.si duo. §.de pigno.dicit quod quando res obligatur pluribus separatim q̄ cuilibet est obligata insolidū.

et sic glo.non bene oppo.dū dicit quod vtriq̄ pro parte esset obligata.forma ergo opp.de.d.§.si duo sic quando res duobus obligatur separatim:tunc cuilibet videtur obligata insolidū.vt.d.§.si duo. ergo quādo res peruenit in dominium debitoris confirmatur pignus vtriusq̄ equaliter licet prior sit potior.huius timore dicit gl.quod secūdo erat obligata sub conditione:scilicet cum primo obligata esse deferit:alias bene sustentari non posset. et ista tene.vel dic vt dicit glo.quod hic menius secundus sciebat rem esse obligatam alteri et alienam. ista non est vera:quia nō tenet pignus tunc nec confirmaretur aliquo casu etiam si esset in bonis debitoris omni tempore.cuius contrarium innuit hic text. ¶ Secundo oppo.ꝛ videtur quod pignus ipsius titij primi creditoris non sit confirmatum.vt.d.l.i.§.de pigno.Sol.dicit glo.hic erat res mulieri debita. ista non est vera: quia fm hoc valuisset ab initio tam in persona primi ꝙ secundi.vtil.creditori.§.i.§.eo. vnde sol.glos.secundo et bene:quod hic creditor ignorauit. ¶ Item oppo. dicitur hic si estimatum fuit datum in dotem:et sic inuit.secus si non estimatum. contra: quia etiam rei non estimate dominium transit ad maritum. vt.l.in rebus.C.de iur.dot.ꝛ.l.dotem.C. de rei vē. Sol.dicit glo.subaudi maxime.sed hoc non est verum:q̄ si datum esset in estimatū saltē mulieri predium esset debitum seu obligatum in euentum restituende dotis propter quod,valeret pignus primi ꝛ secundi creditoris:ꝛ ideo signanter dicit tex. estimatum:quia tunc nō debetur predium sed estimatio. ¶ Opp.de.l.creditor.§.j.§.eo.Sol.vt ibi dixi.ꝛ ex predictis patet. ¶ Oppo.dicitur hic in fi.boctamen ita si bonafide.contra quia siue bona siue mala fide creditor non habet ius contra creditoris ius est preferendum.vt.l.j.§.j.§.fi pars here.peta.Sol.dicit glo.hic sī baudi magime. tu dic nō est subaudiēdū fm Richar.malū.q̄ nō fuit data tum i dotē malafide nō videt mulier desinere posse fidere:vt in reg.pro possessore.ef de reg.iu.li.vj.iō caderet i obligationē ac si alienatū tūc nō esset ꝛc.

¶ In pignore pretio an vno immisso oēs iudicentur immissi:ꝛ habeat locū regula qui prior.

2 In pignore capto ex causa iudicati quod vno immisso ceteri non dicuntur immissi:et habet locum regula qui prior.

3 Differentia inter pignus pretorium ꝛ quod capit ex causa iudicati.

Periure. Ista est subtilis
pignoribus captis ex causa iudicati q prior est tpe potior est in iure. ¶ Op. de.l.fi.C.de bo.auto.iudi.pos.et.l.si finita.§.si plures.j.de dam.infec.ꝛ.l.qui autem.§.sciendum.j.de bis que in fraud.cred.ꝛ.l.cum vnus.§.de bo.aut. iudi.pos.et.l.is cui.§.qui potior.j.vt in posses.legis. huius timore glo.dicunt vbiq̄ aut omnes pretendunt eundē tit.ꝛ loquunt cōtraria:vt q̄ oēs ex cōtractu sunt vel oēs legatarij vel oēs ex causa damnifect.aut pretēdūt titulū dissimilē.ꝛ habet locum regula.ꝛ ita loquit hic.pone ergo casum fm glos. qō primo est missus in possessionē aliqs creditor: secō legatarius aliquis vel ex causa damni infecti vel alia:vide glo.ꝛ idē tenuit Dy.de reg.iur.c. qui prior.lib.vi.ꝛ oēs alij doc.sed mihi semper displicuit ista distinctio.nam.l.fi.C.de bo.auto.iud.posset.l.cum vnus.j.de bo.auto.iu.pos. indistincte dicunt q̄ vno creditore immisso videant omnes immissi.sed cōstat q̄ legatarius est creditor respectu heredis.vt.l.j.C.de bo.auto.iudi.pos.ergo ꝛc. Est ergo aliter distinguendū.dic ergo † in pignore pretorio q̄ q̄nq̄ illud ꝛequitur ille qui impetrauit iudicis officiū petendo cautionē de dāno infecto vel cautionē legatorū:ꝛ tunc vno immisso nō videtur

alij oēs immissi: sed opus est nouo pcessu. vt. d. l. si finita. §. si plures. j. de dam. infec. & l. is cui. §. qui potior. j. vt in pos. leg. & lz alij postea immittantur nō habet locum regula qui prior est in tpe: potior est in iure. nā pretor cadē egtate qua vocat primū vocat etiā scōm: nec pjurat de priorit̄ate tpis. vt. d. ll. qsq; ille qui cōsequī pignus pretorium intētat actionē sibi cōpetentē: & tūc vno creditore immisso oēs videant immissi: nec est opus nouo pcessu: et tūc sufficit q alij postea veniant infra biennium: et de credito doceāt & eppēsas ꝛtribuant. vt. l. fi. C. de bo. auto. iu. pos. & l. cū vnus[a]. j. de bo. auto. iud. pos. & tūc non hz locū illa regula q prior est in tempore potior est in iure: q̄ tunc nullus prior est tpe. vt. l. qui aūt. §. sciendū. j. de his q̄ in fran. cre. ratio: q̄ tūc pretor nil'nou facit & nihil iuris plus attribuit creditoribus: sed illud qō facit ptinet ad ordinem p quē creditores ad suū perueniant. ita dicit tex. in. l. cū vnus. j. de bo. auto. iudi. pos. & hoc videtur locū habere fm iura ista: fm que fiebat missio in omnibus bonis. hodie vero qñ fiet missio pro mensura debiti declarati: vt in aut. ei qui iurat. C. de bo. auto. iu. pos. possent ista habere locū si forte in bonis debitoris nō erat nisi res illa q̄ a primo creditore est capta in quā oēs videnē immissi: sed si alij vellent immitti in alias res: tunc esset opus nouo pcessu. ita videt sentire glos. in. d. l. cū vnus. de bo. auto. iudi. pos. qñq; sunt plures creditores quorū quidā pretendūt pignus ptorij: quidā contentionale. & tūc hz locū regula: qui prior est in tempore potior est in iure. vt. l. ij. C. eo. ¶ Et pdicta oīa loquunt in pignore ptorio qō datur ex primo decreto: sed si pignus capit ex causa iudicati tunc nō habet locū qō. §. dixi de pignore ptorio. vtyno in misso ceteri omnes immissi videant. nō enim oēs alij habēt fiam pro eis sicut habet iste: & ideo tūc habet locū regula: qui prior est in tpe potior est in iure. casus est hic. & in. l. ij. C. e. est em differētia inter pignus[b] ptorij: & pignus qō capit ex causa iudicati. & ideo in. C. habem[o] duos titu. vnū de pretorio pignore: & aliū si ex causa iudicati. & ex hoc dico bodie qñ pignus capit p̄ executione instrumentorū q̄ habet vim snie fm formā statutorū italie q̄ vno immisso ceteri nō videnē immissi. & haberēt locum regula: qui prior est in tpe &c. & ita loquitur hic. habuistis ergo in hac. l. duas lec. vnā fm gl. & aliam quā ego posui. ¶ Posset etiā legi tertio modo tenendo glo. q̄ idē sit in pignore ptorio qō in eo qō capitur in causam iudicati. vt dicamus q̄ hic aliq fuerunt immissi ex causa iudicati: postea alij ceperunt esse creditores de nouo. certe tūc qui prior est tempore potior est in iure. primo em̄ tunc immisso ceteri nō possunt videri immissi in possessionē: quia tūc creditores non erāt. quā lec. puto verā in se. tñ q̄tum ad. l. istam. secunda est vera quam. §. posui. qō no. & tene menti multum &c.

a ¶ Cū vnus. differt pign[s] ptorij a pignore ex causa iudicati. declarat Bar. in. l. a dnō pio. §. si super rebus. de re iudi. vbi alle. istam. l.

b ¶ Pignus. ¶ No. pro statuto qñ capit hodie pignus pro executione instrumenti. Adde bar. i. l. cū vn[s]. &c.

c ¶ Si prim[s]. ¶ Hic est tex. valde not. qué pōderat bal. in rub. C. de puil. do. in. iiij. col.

d ¶ Si tecū. In si. hui[s] vide bar. in l. fi. C. ō remiſ. pig. Adde qō Jo. an. in addi. ad Spec. in rub. de solu. format. q. de illo qui rem mihi obligat̄ sine meo ꝛsensu: an obligauit scōo et demū tertio cū meo ꝛsensu: an videat remissus ius quo ad scōm: & tenet q̄ sic: per l. lucius. j. qui. mo. pi. vel hyp. sol. & ita refert tenuisse dominum snū & homo bono. cremonensem.

Potior. Si obligatio conditionalis purificet retro nō trahitur si fuerit conditio potestatiua: secus si casualis. h. d.

Si colonus. Iste. §. potest cadere sub pcedenti summario. vl' dic. lz obligatio principalis sit pure si tamē obligatio pignoris est sub cōditione potestatiua ꝛcta tps existētis ꝛditionis inspicit. h. d.

Si de futura. Si obligant partus vel fructꝰ futuri requritur q̄ res principalis sit in bonis debitoris tpe obligatiōis. h. d. ¶ Opp. q̄ hoc nō sufficiat. vt. l. paul[s]. §. si māci. &. de pig. Sol. vt i glo. & bñ. & vide qō no. i. l. j. §. cū pdiū. &. de pig. ¶ Scōo op. de. l. fi. j. de acq. re. do. Sol. ista duo ꝛia vt in glo. & bene.

Si paratus. Posterior creditor hz ius offerendi priori et sibi pignus cōfirmare. ¶ Querit glos. an idem sit ecōuerso q̄ prior creditor possit offerre. Secundo glo. determinat q̄ sic. & bene.

Reditor. Prior in tpe cōtra scōm creditorē agentem hz exceptionē: & ꝛta excipiētē replicationem ex priorit̄ate temporis. h. d. ¶ No. hic tex. dum dicit adiudicari poterit ei hypothecaria. qō intellige. i. p̄nuntiari rem sibi hypotheca tam esse et possessionē restituēdam. vt. l. si cum vēditor. j. de euic. facit qō dixi in. l. si fundus. §. si venditione. &. de pigno.

Si quando. Qui soluit litis estimationē primo creditori non liberatur a secundo. h. d.

c **Si primus.** ¶ Qui prior de hypothecarijs creditoribꝰ convenerit potior est alio qui p̄ius conuenit de debito. h. d.

d **Si tecum.** ¶ Si res obligata alteri obligetur de voluntate creditoris quo ad illū prior hypotheca inutilis est: quo ad alios inspicitur quod actū est. h. d. ¶ Sed quero quid in dubio. glo. hic dicit q̄ in dubio videtur remittere totum. vt. l. paulus. j. q. mo. pig. vel hypo. sol. sed contrarium no. ibi: & in. l. iij. C. de remiſ. pig. Breuiter hec videtur veritas q̄ in dubio videatur remittere in totum. vt. d. l. paulus. fallit in casu. l. iubemus. C. ad velleia.

Si prior. Potest quis i suūmet locū succedere: & ratione priorit̄atis facit vt possit quis inuito alio pignus vendere. h. d.

Sciendum. Secundus creditor habet rem obligatā tā pro credito suo q̄ p̄ sorte & vsuris quas primo creditor soluit. h. d.

Si simpliciter. Scōs creditor ptra oēs est potior excepto primo. h. d. ¶ In gl. ibi: nō accepit imo dicit negligētia. i. nescientia. quasi dicat an imputet ei q̄ nō perquisiuit de statu prediī. arg. l. qui cum alio. j. de regu. iur. &c.

Atitio. Tertius qui succedit in locum primi potior est secundo hoc dicit.

Si tertius. Non solum qui soluit: sed qui patitur pignus vendi vt priori seu potiori soluat: potest in poris locum succedere. h. d.

Si prior. Potest prior impedire fm volentem vendere licet ipse vendere non possit. h. d.

1 ¶ Pactum quando interpretatur pro eo qui ipsum apposuit.

Insulam. Ista. l. legitur duobus modis. vno modo fm glo. fm quam. h. d. Conuentio facta super debito inter plures dividendo porrigit ad pignora si vtrique sufficiunt. alias cui primum debet solui debitum p̄fertur in pignore nisi aliud fit actum. h. d. Et diuiditur in tres partes. q̄ primo ponit thema. secundo incipit respondere distinguendo questioni resultanti ex themate. tertio ponit circa hoc dictum Pauli iurisconsulti. Secūda ibi pignoris. tertia ibi: paulus. vbi ponitur nisi pro si non. & fm istas lectu. respondet ibi pignoris &c. alij moderni dicunt quod illud est de themate. et responsio incipit ibi: nerua et proculus. & fin hāc lect. breuiter. h. d. ¶ Conuentio quod pignora ptineant ad vtrumq; intelligitur eo ordine quo solui debitum principale debet nisi aliud actum fit. h. d. & fm istā lectu. non est necesse dicere quod respondeat: a dictio nisi stat proprie. et quelibet istarū lect. est bona. & no. vt patet ex summarijs. ¶ Not. quod pactum interpretatur pro eo qui ipsum apponit. contra. l. veteribus. §. de pact. Glo. fol. hic. & ibi plene dixi. et solu. apparet ex precedentib[s]: q̄ cum comentio super principali sit clara. conuentio super accessorijs debet sequi illam &c.

Si non. Qui prior est in tpe potior est in iure quādo ab eodem pignora sunt accepta. si vero a diuersis non dominis tunc possessor est potior. h. d. ¶ Oppo. si non dominus obligat: ergo non valet obligatio: quia res aliena non potest pignori obligari. Sol. intelligas quod nō erat dominus: sed habebat publicianam. vt. l. si ab eo. &. de pigno. & fm hoc gl. procedit hic dare: quia tota distinctio que ponitur in dicta. l. si quidem. §. si aduersus. &. de pub. potest hic poni: quia eodem modo est in pigno. vt dicta. l. si ab eo. cum sua glossa.

Etiam. Insula superficiaria potest dare pignori. hoc dicit.

¶ In consilijs & disputationibus dicendum est sine preiudicio alterius rectius sentientis.

2 Quando habeat locum illa regula: si vinco vincentem te: ergo fortius vinco te.

Laudius. Si primus creditor a tertio separat̄ non preiudicat secundo: q̄ per hoc non succedit tertius in locum primi: & sententia inter alios lata alijs nō preiudicat. h. d. Et primo ponit thema & questio ex qua colligitur vna ratio pro tertio creditore. Secundo ponit quorundā responsionē: & alia ratione pro tertio creditore. Tertio hoc reprehendit p̄ iurisconsultum repetēdo qōnem. Quarto & vltimo circa predicta cōcludit. Secūda ibi: plane. Tertia ibi: neq; ō. Quarta ibi: igit̄. Et ista est pulcra. l. & cōsecutē reputari difficilis. ¶ In tex. ibi: expulerat. ex hoc tex. sumit vna ratio pro tertio creditore contra tuberonem: q̄ si vinco vincentem te. ergo &c. ¶ In tex. ibi: exceptione. l. pacti vel prescriptionis. ¶ In tex. ibi: quoq; modo subaudi etiam per iudicis iniuriam. Notabilia colligē ex his que dicta sunt. ¶ Item nota finem huius. l. ibi: sine preiudicio &c. & ita dicunt multi

cunt multi in suis ꝛsilijs & disputationibꝰ. ¶ In tex. ibi: prioris. i. potioris fm aliū intellectū hic. ¶ Venio ad glo. & seruo ordinem glo. & opp. si verum est q̄ determinat iuris cōsul. eueniret circuitꝰ indissolubilis. pone em̄ pmū creditorē succubuisse dum ageret. & secundus egit cōtra tertiū & obtinuit. & primus iterū ageret cōtra secundū & vinceret & aduocabit rem: & tunc tertius redibit contra primum. scōs cōtra tertiū. & primus cōtra scōm: & sic in infinitum. sed ad declarationem huiꝰ circuitus aduertēdū est q̄ tex. hic loquit q̄ñ primus creditor fuerit exceptione superatus: & sic de iure vel alio quouismodo etiā de facto vt per iudicis iniuriam. ¶ Examinemus primo qñ primus creditor fuit victus per iudicis iniuriā & quidam fatentur tunc rem esse in circuitu vt dixi. Alij volentes hoc soluere dant tale remedium q̄ secundus creditor qñ possidet rem offert pecuniā seu litis estimationem primo creditori agenti. ita q̄ possessio remaneat apud se. tunc non poterit auocari neq; a primo neq; a tertio. q̄ est verū: sed vt dubiū procedat pone q̄ secundus creditor non vult offerre: q̄ sibi nō expedit. vt q̄ forte debitū est magnū & res est parui valoris. tunc declaratio circuitus non esset hoc modo. Si primꝰ creditor succubuit ininste vt agēdo & fi tertius fuit absolutus & tunc ista absolutoria snia statim habuit effectū sui. dicit em̄ res perfecta. vt. l. metum. §. sed qō pretor. &. qō met. cā. aut fuit factū cōtra ipsum primū creditorē p tertium et sic fuit primus creditor condēnatus: & tūc si primus creditor tertio creditori tradidit rem liberatus est perfecte. vt. l. pōponius. §. sed & is. & ibi no. &. de pcu. vnde si res redijt postea ad primū creditorem nō pōt postea cōueniri ex snia: q̄ ab ea libertatus est solutiōe. ¶ Sed ō hoc dicit quida[a] & sentit glo. & vbi q̄ primus creditor possit conueniri de nouo per. l. sed & si possessori. in pcin. &. de iureiur. sed respōdeo fateor q̄ possit de nouo cōueniri hypothecaria nō ex snia vt dixi. sed in hoc scōo iudicio posset ille primus creditor vti suis defensionibus quas in primo iudicio omiserat: & tertium sic separabit: vt. l. creditor. in pcin. &. eo. & qō not. in. l. duobus. j. de excep. rei iud. vnde circuitus euitat. ¶ Secundo est videndū qñ primus fuit superatꝰ iuste. & exceptione vel pacto. & ponit glos. exemplū hz hoc non referat ad tex. de muliere q̄ erat potior oibus creditoribus tū renuntiauit iuri hypothece respectu secūdi creditoris certe tūc agit ō pmū mulier & vincet. & scōs aget cōtra mulierē & vincet iuste q̄ renuntiauit. vt. l. iubemus. C. ad velleia. reuertetur primus ō scōm: mulier cōtra primū: & sic erimus in circulo. nec potest dissolui iste circulus eo modo quo. &. dixi. q̄ hic oīs sentētia tacta est iuste. erit ergo remedium vt ille qui possidet agenti offerat pecuniā vel litis estimationem vt sic possessio apud eum remaneat q̄ remediū vt dixi est verum si possessor vult vt q̄ ei expediat alꝰ puto hoc esse remedium q̄ cum possessio ad primum creditorem peruenerit q̄ iuste vēdat rem q̄ pōt. vt. &. eo. l. si prior. in fi. & in pcin. & de pecuma partez sibi retineat & partē det mulieri cōsentiēti. hoc em̄ sibi mulieri pdest q̄ si rem haberet posset ab eo auocari p scōm creditorē. q̄ō poterit fieri de pecunia: sed si mulier ad hoc non consentiret tunc essemus in circulo nec posset euitari. dices tu nec etiam per hoc remediū quod tu dicis circulus euitabitur q̄ sicut q̄ res est apud mulierē posset q̄ueniri hypothecaria. ita q̄ñ est pretium rei. vt. l. j. in fi. j. titu. j. & ibi no. circa fi. glo. magne. rñdeo illud esse verū q̄ñ pretium esset apud eam ex titulo lucrativo: ꝛz hoc est ex titulo oneroso. sez pro pretio et credito suo. ¶ Venio ad vltimam glo. & op. q̄ si vinco vincentem te. vinco te. vt. l. de accessionibus. j. de diuer. et temp. prescri. & istā rationē tangit tex. hic formando istam. q. cui iurisc̄ōsul. nō rñdet. Sol. dicit glos. q̄ illa regula hic fallit sicut in alijs casibus quos glo. hic ponit. sed do. Ly. ponit sol. huius brocardi. in aut. licet. C. de natu. lib. Ego tetigi in. d. l. de accessionibus. sed hic dico plenius. nam quedam est victoria improprie: q̄ nulla est pugna sed magis casus vtputa si ex casu vnus puer faceret cadere vnum potentem hoiem. quedā est victoria propriie vbi est pugna. primo casu nō habet locum regula si vinco vincentem te vinco te. hic est casus in aut. ḷz. C. de natu. lib. & in corpore vñ sumit vbi mater excludit filiū naturalē. nō q̄ eum vincat & cum eo pugnet: sed q̄ filius naturalis ita demū vocat si vxor non superest sed si superest deficit conditio filij naturalis non q̄ vxor aduocet sibi. Scōo casu qñ est pugna ppie. & tūc aut loquit in diuersis casibus. & non sequit̄ si vinco vincentē te vinco te. ergo plum si vinco te ad calculos. nō sequit ergo vinco vincentē te ad brachia. et hoc mō pōt intelligi in aut. de equa. do. §. his consequens. vbi mutuās in refectionē domus pferetur creditori primo. non autem preferet mulieri. tamē primus creditor habens expressam preferē mulieri. ista em̄ sunt in diuersis casib[s]. nā primus creditor pferet mulieri sequēti in ordine. ḷz ibi dz q̄ mutuās in refectionem domus nō preferet mulieri. i. p̄cedēti in ordine. et sic in diuersis casib[s] loquit. & ita dz intelligi qō dz vasalli mei vasallus non est meus vasallus. dz in telligi qñ respectu diuersarū rerū cōstituit feudū. ita no. in. d. l. de accessionibus. §. de diuer. & tempo. prescri. & ibi dixi. & hic etiā glo. ponit. & de hoc habemus capitulū in feudis. facit. §. pro soc. l. nā socius. Si vō loquimur circa idē. & tūc aut ille q̄ vincit te vincit te. pter me & meā vtilitatē. aut pter aliū & alteri[s] vtilitatē. & eius q̄ vincit eū. & tūc non sequit regula si vinco vincētē te vinco te. vt. l. equisimū. §. i. ad tertu. & l. ij. §. obijcit. eo. titu. vbi pater excludit matrē ad cōmodū aui in cui[s] est ptāte. Si vero ille q̄ vincit te vincit te ad cōmodū alterius. & tūc aut habēt cām dependentē adinuicem. & tūc ḷz sit circa idē. nō sequit regula si vinco vincentem te vinco te hic est casus hic. & pōt poni exemplum naturale in ludo scachor[um]: q̄ propter ludi euentū ego victus a te possum vincere vincentem te &c.

b **Ti a debitore.** Emptor pignoris pōt ex pacto in locum prioris creditoris succedere si ad eū pretiū puenerit. h. d. ¶ Sed quero q̄ñ pōt iste emptor succedere in locū prioris creditoris cū res efficiat sua & res sua nō obligetur. vt. l. neq; pignus. j. de reg. iur. rñ. ḷz sit sua & non sit ei obligata. tñ loco pignoris retinet. vt. l. ex tantum. §. latinus. j. de excep. rei iudi. & l. iul. §. offerri. j. de act. emp. & ven. l. iij. §. j. & C. si anti. credi. l. i. cū si. ¶ Querit glo. quid si prior creditor emit a debitore an possit succedere ipsemet i locū sui. vt habeat ius retētionis. glo. determinat q̄ sic. die vt in ea.

d **Ucius.** ¶ Qui prior est tēpore in pignoribus. h. d. & vide quod not. §. ti. j. l. pe. & l. i. eo. titu.

1 Quando vnus ex debitoribus conuenit hypothecaria quod non fiat excussio.

2 Vero dño qui possit fieri vera cessio pignoris.

e **Ulier.** ¶ Possessor iuste habet ius offerendi priori creditori et cedendā actionē impetrādi. h. d. ¶ Opp. q̄ prius debeat discuti debitor. vt. C. de pign. aut. hoc ita. So. dicit quidā q̄ hodie hoc corrigit̄ vel dic dicit glo. notanter q̄ hic cōuentus hypothecaria erat vnus de debitoribus. merito pōt cōueniri hypothecaria anteq̄ ceteri discutiant q̄ō est notandū. ¶ Si em̄ esset vnus debitor tm̄. tūc non esset dubiū q̄ō simul & semel posset cōueniri personali & hypothecaria si possidet. vt i auc. de fideiuss. §. sed neq; sed hic sunt plures debitores & quilibet pro parte hereditaria. & tñ hypothecaria pōt conueniri insolidū anteq̄ ceteri discutiant q̄ō est not.

g ¶ Secūdo op. & bi iustus possessor contra de. l. paulus. §. fi. j. qui mo. pig. vel hypo. so. Sol. subaudi hic magime q̄ quilibet possessor pōt offerre sine iustus sine ininstus et cessionem impetrare.

2 ¶ Tertio oppo. & q̄ vero dño nō possit fieri cessio pignoris. vt. l. neq; pignus. j. de reg. iur. gl. solui & bene quod fiat cessio in psonali ꝛta heredes pōt etiam fieri dño vero cessio pignoris secundū

g ¶ Possessor &c. Pau. de cas. in. l. si res obligata. de leg. i. dicit q̄ hoc & violare tex. q̄ solus iust[s] possessor pōt petere cessionē huic & ibi dicit audiuisse a quodā suo doctore. hic vero ininstus possessor solū pōt offerre cedentī pecuniā vt rē sibi retineat et rē liberet nō auto cessionē iuriū impetrare. & ita loquitur. d. l. paul. fm eū. & hec pcedunt solū in offerēte q̄ possidet sed si nō possidet dic vt ibi dixi post bal. in. l. nulla. C. de solu. Ple. de bella pertica in. d. l. fi res obligata allegando. d. l. paul. videtur illā intellige re q̄ ibi cessio fieri ōbeat & vsq; ad q̄ tps possit possessor: hāc obligationes facere & an post sniam vide bar. in. d. l. si quis stipulatus fuerit. g. i melle. ad fi. ff. de solu. & bal. in. l. paulus. §. fi. quib. mo. pig. vel hyp. sol. in lec. antiqua & illud q̄ō hic dē de cessione impetranda. limita vt per Bal. in. d. l. si res obligata. i. v. notabi.

a ¶ Practicani ⁊c. Ad huius intellectum vide qđ dixi ℟. de pet. here. l. fi rem ⁊ pretium.

↔ Andre. Poma.

b ¶ Excussione. de ista glo. meminit Bar. l. q a debitore. hic allegata in fi. ⁊ i. l. j. ℣. ⁊ fi prefatā. in vlti. col. de iure deli. ⁊ Ange. l. fi rē et pretiū. ℟. de peti. heredi. et Alex. 2ſi. cviij. colū. ſi. volu. v.

c ¶ Emit ⁊c. Vide Ly. in. l. ſi potiores. C. de bis q in prio. cre. loco ſuc. Adde ad huius l. ⁊ glo. intelligentiam Pau. de ca. conſi. cccclxx.

d ¶ Op. vide no. ī l. ſi ea. l. C. de ꝑdi. obcau. ⁊ in. l. ſi ita quis. ℣. ea. l. iij. de verbo. obli.

e ¶ Pactum. adde Pau. in. l. ſi filiuſ fami. ℣. oinus. de lega. j. in. ij. col. et optime facit iſte tex. ad id qđ not. voluit in. l. i. ℣. qđ autem. circa fi. de ſuperfi.

f ¶ Creditoris. itē interest in alio de quo per bar. in. l. iij. in fi. ℣. colū. C. de pigno. in verſi. ſed an poteſt.

g ¶ Creditoris. Banc. l. limita et intellige ℣m caſus ſium in. l. ij. ⁊ ibi doc. C. de pig.

b ¶ Scōo. vide no. per Bal. in. l. fi. in ij. col. C. de bono. auto. iudi. poſ.

i ¶ Tertio. Aide Bar. ⁊ qđ ibi digi in. d. l. moſchis. et qđ no. Bar. ℟. e. l. mulier.

a Quera que digi in. l. qui a debitore. ℟. eo.

Querebatur. Scōs creditor cōfirmat ſibi pignus ſoluendo primo debitum quod precedit nec tenetur offerre debitū ei quod poſtea eſt ſecutum cum in eo non ſit potior. ⁊c.

Item prius. In pari cā qui prior eſt potior eſt in iure et in queſitis poſt vtriuſq; obligationē. h. d. ¶ Oppo. ſ. de iure fiſci. l. ſi is qui. vbi dr fiſcū eſſe preferēdū. Sol. illa eſt vera qz fiſc⁹ ex priuilegio ſuo ſi cōcurrat cū alio creditore non priuilegiato concurret in bis bonis vt in contrario. ſed qñ cōcurreret cū alio creditore priuilegiato ſicut fiſcus: tunc primus eſt potior et prefertur etiā in poſtea queſitis. hic eſt caſus bic. ⁊ ſic eſt hic caſus illius qōnis que tāgitur. ℟. e. l. idēq;. in fi. qō inter duos priuatos qui habent hypothecam generalē primus eſt potior in poſtea queſitis. vt ibi dixi ſed plenius dixi in. d. l. is qui ⁊c.

Negotiatori. Priuatus habens hypothecā expſſam prefertur fiſco ⁊ ceſari poſtea ℨbenti. h. d. iſte. ℣. fi.

¶ De diſtractione pignorum. Rubrica.

☞ Qua actione agat ꝑ ſecundum creditorem contra primum vēdentem pignus ad illud quod ſupereſt de pretio.

1 Re ꝑempta vel ꝓſcripta ita qꝫ ꝑmus emptor agere non poteſt hypothecaria. quod in ſubſidiū agit ad pretium.

2 Mulier paupercula mortuo viro qui aliqua alia lia requirit que fuerunt vendita per eius heredes bonis viri diſcuſſis ⁊ animalia vēdita vel ꝓſcripta agit in ſubſidium ad pretium.

Creditor. Secundus creditor i hypotheca nō pōt pignus vendere niſi ꝓcedēte diminiſſo. ſz ſi vēdidit a ꝓcedēte creditore cōueniri nō pōt ſz emptor poterit hypothecaria cōueniri. h. d. ¶ Op. qꝫ cōmiſerit furtū. vt. l. is qui rem. in ꝑn. ſ. de fur. glo. ſoluit optime. dic vt in ea.

¶ Ité op. ⁊ vſ qꝫ creditor vendēs poſſit cōueniri ab alio creditore. vt. l. ſi prior. in ꝑn. ℟. ti. j. glo. ſoluit ⁊ bene. ¶ Sed quero qua actione agit ſecundus creditor cōtra primū vendituręd illud quod ſupereſt de pretio. glo. reſpōdet notāter. ⁊ vide eā et quelibet iſtarū ſolu. eſt bona ⁊ poteſt eſſe ⁊ ſuſtineri. tamē magis placet qđ agatur condictione ex lege. vt apparet ex his q̄ dixi in. l. j. ℟. de cōdi. ex. l.

¶ Sed quero quid ſi res eſt perēpta vel ꝓſcripta ita qꝫ ꝑmus creditor non poteſt agere hypothecaria vt agit ad pretiū in ſubſidiū. glo. notāter dicit qꝫ ſic ſicut in re aliena vendita quā glo. vide no. ꝓ iſta glo. facit. ſ. de his que in frau. cred. l. qui a debitore. ſed in ℨium facit qꝫ iſte creditor nō habet pretium ex cauſa lucratiua ſed ex cauſa onerosa ergo non poteſt conueniri. vt not. in. l. tenet. C. de rei ven. ⁊ forte hoc voluit dicere glo. hic cum dicit in ſubſidium ꝓſcripte ſunt vt in re aliena a nō dño vēdita. q. d. ſicut cōueniret debitor ſi habet ret rē ex cā lucratiua ita ⁊ hic creditor. ⁊ ſic referendo ad caſum hui⁹. l. qđ hic creditor ex cā lucratiua nō haberet non poterat iſto caſu conueniri niſi ex eo qđ ſupereſt ad debitū ſuū. ⁊ hoc vult dicere tex. dum dicit qꝫ actio nō cōpetit nec vtilis eſt danda. q. d. nō tenet aliqua actione natiua neq; datiua ex aliqua equitate qđ not. ⁊ ita ꝓacticani⁹ iſtā gloſ. ꝓ quadam muliere paupere que doté dedit marito ſuo quo mortuo reliquit quaſdā oues et eius frater eas vēdidit. dixi quod facta excuſſione de bonis viri ⁊ re ꝓſcripta vel perēpta qꝫ ipſa mulier ageret ⁊tra fratrem viri ad pretiū in ſubſidiū et ita fuit factum per iſtā glo. quā no.

Si fideiussor. Licet fideiuſſor emat pignus tū debitori vel ſecūdo ſoluēti reſtituere cogetur ſz extrane⁹ emptor cogi non poſſet. h. d. ¶ Oppo. quod nō poſſum vtego. poſſum vt alius vt. l. ſi pater. ℣. qui duos. ℟. de adop. ergo videtur quod fideiuſſor tanq̄ quilibet extraneus poſſet pignus retinere. Solu. bic fides debita ratione conuentionis hoc eſt mandati hoc impedit. quod dic vt plene no. per docto. in. l. j. C. de dolo.

c **Item prior.** Qui emit a creditore primo irrenocabiliter poſſidet: ſed qui emit a debitore licet pretium ſoluatur primo creditori poterit conueniri ſi ſolutum pretium ei offeratur. h. d. ⁊ glo. queritynam queſtionem ſatis clarā et bene dicit. dic vt in ea.

Item ſoluende. Non poteſt pignus vendi antеq̄ debitor ſit in mora ſoluendi. h. d. quam legem not.

Item secundus. Creditor pōt vendere pignus ꝓ eo quod priori debetur ⁊ ꝓ eo quod priori obtulit creditori. h. d.

Si secundus. Scōs creditor vel fideiuſſor nō emit irrenocabiliter. h. d. ⁊ idem dicit. l. ſequens.

Si creditor. Si creditor iuſte pignus vēdidit extraneo nō poteſt debitor recuperare rē niſi ex pacto vel rōne minoris etatis. h. d. ¶ Circa qō dic qꝫ qñ apponit pactū vt liceat recuperare pignus qꝫ creditor vendidit. ⁊ tunc ex hoc debitor nō pōt agere cōtra emptor ſz aget contra creditorē vt ſibi cedat actionē vt bic in ꝑn. quandoq; apponit pactum vt ipſi debitori liceat recuperare. ⁊ tūc ex hoc pacto ipſe idē debitor poteſt recuperare vt bic. in ſecundo reſponſo. qñ nullū pactum apponitur ⁊ tunc non poteſt reſcindi venditio niſi ꝑ reſtitutionē in integrum vt bic. in tertio reſponſo. qꝫ intelligo niſi aliquid interuenerit ex his que tribuunt creditori actionem. vt dicam in. l. ſi. j. eo. ⁊c.

☞ Cautela ꝓ apponendo pacto qꝫ non liceat alicui vendere rem.

1 Poſſeſſor pignoris quod bodie non poſſit conueniri niſi diſcuſſo ꝑncipali.

Queritur. Pactum de non vendendo appoſitū ab eo q ba bet ius in re impedit venditionē. h. d. ℣m veram lec. ſ. ſi babetis in tex. nullam eſſe venditionem. ſed ſi babetis in tex. nullam eſſe conuentionem tunc dicit totū contrariū. ſed que litera ſit verior dico qꝫ cū ſemel haberemus de facto hāc. q. miſimus vſq; Piſas ad libyum pandectarum ⁊ reperta eſt vera illa litera nulla eſſe venditionem

d ¶ Sed tunc op. ⁊de. l. nemo. ℟. de pac. Sol. ille qui apponit pactū ne vē datur reſeruat ſibi aliquod ius in re. ſ. pignoris. Simile in. l. ſi. C. de iure emphy. ⁊ ſic habes ☨remedium apertum quando vis apponere pactū

1 qō non liceat alicui vendere rem de qua doct. dicunt in. l. ſi. C. de re. alie. non alie. ⁊. l. ſi abſenti. ℣. j. j. de do. nā tunc eſt remediū qꝫ res ſit ſibi obligata ꝓ intereſſe vel pena vel apponitur pactum res nō poſſet vendi. caſus eſt hic. vel dic dicit gloſ. ibi non intereſſe paciſcentis bic ſic. Sed

f quero in quo intereſſet creditoris. ⁊ vt res vendatur cum res trāſeat ad emptorē cum onere obligationis. Rñ. qꝫ forte res vendebatur potētiori. ita forte qꝫ creditor non poterat vendicare. ſecus ſi res eſſet penes debitorem. hodie ☨ vero tale intereſſe eſt certum qō nō poteſt cōueniri poſſeſſor pignoris niſi diſcuſſo principali ſed quando eſt apud principalem tunc poteſt recta via agi hypothecaria: vt in auc. de fideiuſ. ℣. ſed neq;. ⁊ no. ℟. ti. j. l. ſi mulier.

1 ☞ Remedium qꝫ debitor poſſit vendere vnam ex rebus pignoratis quam maluerit.

2 Res magni valoris qñ poſſit vendi ꝓ modica quantitate.

3 Quando ſunt plures poſſeſſores pignorū an poſſit vnus impetrare vt omnes ꝓ ſolutione debiti ꝓ rata contribuant.

g **Creditoris.** ⁵ Poteſt creditor vnus eligere ex pignoribus quod voluerit. vt vendat. h. d. qꝫ no. qꝫ eſt contra opi. ruſticorū. ¶ Sed quero vtrū debitor ☨ poſſit aliqō remediū adhibere vt vendat vnam ex rebus quam ipſe voluerit. rñ. ſic qꝫ agat ipſe debitor contra creditorem vt patiatur ipſum talem rem vēdere. vt. ℟. de pigno. act. l. ℣. ſ. j. ⁊. C. qui po. in pig. hab. aut. itē poſſeſſor. iſta ergo. l. loquitur de debitore nō inſtante. ¶ Scōo quero vtrum ☨ ꝓ modica quantitate poſſit creditor vendere rem magnam. rñ ſic. ſed tñ dolus videt in ea verſari ⁊ tenet debitor i ad intereſſe. vt no. C. eo. l. q̄dām. ¶ Tertio quero quid ☨ ſi ſunt plures poſſeſſores pignorum. an poſſit vnus ex his impetrare vt omnes ꝓ ſolutione debiti ꝓ rata contribuant ⁊ videtur qꝫ ſic. vt. C. de debi. ciuitatum. l. ſi. ſcōo rñſo. ibi. q̄.

¶ In contrariū vero caſus eſt hic. ⁊ hoc eſt verum ⁊ probatur in. l. moſchis. j. de iure fiſci. non ob. l. contraria: qz non erant bona obligata. quod no.

Alienatum. Venditio nō liberat debitorē niſi ꝓ tio creditori ſoluto. h. d.

Quod in pignoribus. Pactū de ſupfluo ſoluendo creditori eſt ſuperfluum. qđ tacite ineſſe intelligitur. h. d.

Et si is. Creditor non tenetur de euictione. ipſe tamen nō poteſt euincere. hoc dicit. ¶ Opponitur de l. fina. C. de euictione. Solu. glo. ſ. et bene. ⁊ no. caſum illius. l. ſingularis

gularis quia mirabilis eſt ⁊c.

Arbiter. Diuiſio coheredum non impedit ius creditoris pignus vendere volentis. h. d. ¶ Vel aliter ille in quem transfertur ius nouum transfertur ius vendēdi pignora. h. d. et iſtam eandem. l. babetis. j. e. l. ſi. ⁊ bic fuit poſita ex inadiuertentia ⁊c.

Rescriptum. Creditor pōt emere pignus a debitore. h. d.

Si aliena. Quicquid ex re pignorata vel eius occaſione conſequitur creditor pignus extenuat ſi id irrenocabiliter conſequitur. alꝫ debitoris liberatio ex futuro pē debit euentu. h. d. qz bon⁹ caſus eſt ⁊ ſubtilis. ideo iſtam. l. declarabo in. l. ꝓxi.

☞ Creditor vendens pignus quod ius cedere debeat.

Quare in quolibet contractu venditionis apponitur clauſula cedēs omne ius omnēq; actionem quod vel quam ⁊c.

Si pretium pignoris venditi peruenit ad debitorem quod debitor liberatur ſi pignus tradatur emptori.

Requiſita vt creditor poſſit pignus vendere.

Debitor quomodo poſſit venditionem pignoris impedire.

Cautela ꝓ debitore vt poſſit impedire venditionem pignoris.

Creditor. Breuis eſt. ⁊. h. d. Creditor tenetur ius cedere ⁊ poſſeſſionem tradere. h. d. ⁊ fortis eſt. l. ¶ Et quero quod ius eſt quod creditor vendens cedere debet. ⁊ dicit gl. ius ſz hypothece. ſed illud non videtur verum qꝫ cū emptor efficiatur dominus nō poteſt habere ſibi obligatam. vt inſti. qui. alie. non li. in ꝑn. ⁊. l. non eſt nouum de acqui. re. do. ergo non poteſt habere hypothecam. vt. l. neq; pignus. j. de regu. iur. ſol. tribus modis poteſt intelligi hec lex. primo quod cedat ius. non tamen vt dicatur res obligata ſibi: ſed poteſt rem loco pignoris retinere. ſimile in. l. qui a debitore. ℟. titu. j. ⁊. l. iiij. ℣. primo. C. ſi anticred. l. j. ⁊ propter hoc in quolibet contractu venditionis apponitur hodie quod vēditor cedat omne ius omnemq; actionem quod vel quam habet in illa re vel ꝓ illa re. ꝓ hoc infra de euictio. l. in creditore. ¶ Secundo modo poteſt eligi vt hec lex ponat duos caſus. primo quando creditor vendit ſibi rem hypothecatam quā non poſſidet. poteſt enim eam vendere. vt. C. eodem. l. fecūda. ſupra eodem. in rubrica dum dicit de diſtractione pignorum ⁊ hypotheca: quia hypotheca ꝓprie eſt res obligata non vendita nec tradita creditori. vt. l. ſi rem. ℣. ꝓprie. ſupra de pigno. acti. ⁊ iſto caſu creditor debet cedere ius ſcilicet in perſonali ⁊ in hypothecaria. vt hic in primo caſu ſcilicet quādo poſſideret tunc liberatur tradendo poſſeſſionem. vt bic in ſecundo caſu. et. C. eodem. l. qui prediū. ex quibus not. ☨ quod illud quod eſt dictum ſupra. l. ꝓxi. quod quando ꝓtium ad creditorem peruenit debitor liberatur eſt verum ſi res eſt tradita emptori. alias ſecus. non enim liberatur debitor tunc quod apparet: quia contra eum ceditur actio vt bic. et in. l. in creditore. infra de euic. ¶ Tertio potest intelligi quādo creditor tenetur cedere ius hoc est docere ſe creditorem potiorem ceteris: vt C. cre. euictio. pigno. non debere. l. prima. ¶ Item quero ☨ ꝓ declaratione materie quod debeant interuenire vt creditor poſſit pignus vēdere. Reſpō de. primo oportet debitorem eſſe in mora ſoluendi. vt ſupra eodem. l. cum ſolnende. ⁊. l. debitores. C. de pignoribus. et poſt moram debitor expectari per biennium. vt. l. ſecunda. C. de usure do. impeniſi aliud tempus ſit comprehenſum pacto vel cōſuetudine. vt. l. de quibus. ſupra de legi. ⁊ ſi iſta ceſſarent, venditio eſſet nulla vt ibi ſecundo ſcilicet qđ tempore quo res venalis exponitur quia hoc interim debitori denuntietur. vt. l. creditor. C. eodem

↔ Andre. Poma.

a ¶ Quero. Vide Alex. in. l. mora. ff. ſolu. mat.

b ¶ Debitor. ⁊ ad de que digit. part. in. l. acceptā. C. de vſur. ⁊. l. ꝓtor. ℣. ſi quis paratus. de ope. no. nun. ⁊ toto Bal. in. d. l. acceptā. vbi tz contra Bart. ⁊ adde tu qꝫ ex dictꝫ bar. bic habes fore ne ceſſarium qꝫ debitor interpellet creditorē ad calculā dum. ⁊ ſic qꝫ ſtetit per eum quominus calculetur ad hoc tex. qꝫ bene hoc ꝓbat i. l. cū ſeruus. j. de cōdi. et demon. ita do. Alex. i. l. ſi mora. colum. iiij. ℣. ſolu. mat. ⁊ Ang. in. l. ſi reſiduum. bic alr. et plus intelligit Bal. ibi: in eo qui tenebat infra terminū reddere rationes ⁊ reſtituere reliqua ſub pena: qz offeredo liquidum ⁊ preſtando fideiuſſionē de reſiduo intricato ſatisfacit ⁊ idē tenet Pau. de ca. in cōſil. cccxcij. incip. viſo puncto. vbi plꝰ voluit ꝑmiſſa ꝓcedere qñ in deferendo ſubeſſet periculum nōn alꝫ et plus quod nō dicit ſatiſfactū per dationem fideiuſſoris qñ vba obligationis ſonarēt in factū ꝓ tex. in. l. ſtatulib. in fi. ℣. de ſtatulibe.

1 ☨ vt in. l. 1. tenebo. ex feo. lyon. libro. ℣.

2

3

c ¶ Vera. ad idem not. Bal. in. l. i. C. ne lic. ij. puoca. ⁊ glo. ſ. in. l. acceptā. ⁊ ibi bal. C. ō vſu. i gl. ij. ⁊ betiā ſeq tur. d. Jo. in. l. prētor. ℣. ſi qs paratus. ō operis no. nun. dicens qꝫ qñ quātitas nō eſſet liquida tūc ſufficeret dicere offero me paratū ſolue re qō debeo ⁊ rea liter offerre partē liquidā ⁊ qō reſiduo offerre fideiuſſorez facit. l. ſtatuli. rati. ⁊. l. ſeruꝰ ſi heredi. in fin. de ſtatulibe. ita dicit ipſe ꝫz de bar. nullam faciat mētionem. idem voluit do. Jo. in. l. ſi mora. ſol. mat. ⁊ ſcripſi poſt Bar. i. d. l. acceptam. C. de vſur. bal. idē in. l. j. C. ne lic. iij. puo. adde Pau. de ca. cōſil. cccl xxvj. vbi ponit an vēditio pignoris ipediaſ ſi petitur qꝫ calculetur ratio per debitorem.

d ¶ Intelligi. ſingulare remediuꝫ ad hoc vt oblatio nihil operet et ſic iſto caſu offerens verba ꝓ verbis reportet in. ℣. bis ita. ciij. q. j. ⁊ ita dicebat do. Jo. in. l. ſi mora. ſol. ma. ꝛz nō allegauerit dicitum barto. hic ⁊ Jmo. in. l. ſi ſeruꝰ cōis. de vul. ⁊ pupil. ⁊ bar. in. l. ſi fi deiuſſor. in princ. qui ſanſci. cog. facit qō no. bar. in. l. prētor. ℣. ſi qs paratus. de oper. no ui nun. in fi.

¶ Debitoris. ſet adde iſtū tex. vide gl. ⁊ ibi no. Bal. ī l. cū eq ea. C. de remiſ. pigno. ⁊ circa iſtā. l. vſō Paul. de ca. in conſi. cccl xviij. incip. ī chriſti nomine viſis actis ⁊c.

¶ Ultimo. gl. bic oppo. ⁊c. vide. ſ. e. l. ſi debitor. ℣. ſiyē ditorem. adde qđ dicit Barto. conſi. cc xxxj. lib. iij.

e **Debitoris.** ⁶ Js cuius pecunia pignus liberatur non ſuccedit in ius debitoris quo ad actionē ſed quo ad exceptionem ſic. hoc dicit. ¶ Opp. de. l. ariſto. ℟. que res pigno. obliga. poſ. Solu. illa limitatur per iſtam qꝫ non ſuccedit quo ad actio. niſi fit actum. ſecus quo ad excep. vt hic. ⁊c.

Cum venditor. Vitiato expreſſo non vitiatur tacitum ſi non eſt eadem ratio vitiandi vtrumq;. hoc dicit. ¶ Oppo. de. l. debitum. C. de remiſ. pig. Solu. ibi erat eadem ratio vitiandi tacitum quevitiabat expreſſum: vtputa qꝫ remiſſio fuit facta dolo vel metu. hic vero ſecus. nam inter virum ⁊ vxorem ⁊ ſimiles perſonas prohibetur donatio debiti principalis qꝫ ex hoc eſſiciatur donatarius locupletior. ſed non prohibetur remiſſio pignoris qꝫ ex hoc donatarius non efficeretur locupletior. nā nihilominus remanet obligatus in debito principali. vt. C. ad velleia. l. etiam. ⁊. l. qui pignus. j. de his que in frau. cre. dixi plene in. l. ſi fideiuſſor. j. de lega. j. ¶ Ultimo glo. bic oppo. ⁊ non ſoluit. vide eam ⁊ die vt plene per Ly. in aut. ingreſſi. C. de ſa. ſan. eccle. in illa. q. ſi non valet ingreſſus an dedicatio bonorum vitietur ⁊c.

f

Quibus modis pignus vel hypotheca ſolvitur. Rubrica.

e **Debitoris.** ⁶ Js cuius pecunia pignus liberatur non ſuccedit in ius debitoris quo ad actionē ſed quo ad exceptionem ſic. hoc dicit. ¶ Opp. de. l. ariſto. ℟. que res pigno. obliga. poſ. Solu. illa limitatur per iſtam qꝫ non ſuccedit quo ad actio. niſi fit actum. ſecus quo ad excep. vt hic. ⁊c.

Cum venditor. Vitiato expreſſo non vitiatur tacitum ſi non eſt eadem ratio vitiandi vtrumq;. hoc dicit. ¶ Oppo. de. l. debitum. C. de remiſ. pigno. ⁊ circa iſtā. l. vſō Paul. de ca. in conſi. cccl xviij. incip. ī chriſti nomine viſis actis ⁊c.

¶ Ultimo. gl. bic oppo. ⁊c. vide. ſ. e. l. ſi debitor. ℣. ſiyē ditorem. adde qđ dicit Barto. conſi. cc xxxj. lib. iij.

✣ Andre. Poma.

a ¶ Si res. vide ad hec Allegã. l. si patroni. §. si. col. i. ff. ad trebel.

b ¶ Ité pone. bal. in l. ij. in. ciij. q. ō rescin. vend. tenet contra bar. z iudicio meo verius et melius loquitur Bal. z adde Bar. in l. in die. de aq plu. arcen. z in. d. l. iiij. §. sed z marcellus. de in diem 3 adiec. sed cū hart. cōcordat Jo. an. in addi. Spec. in rub. de obli. z sol. in. ij. z. iij. colū. in dubius questionibus.

c ¶ Verū. Et dum Bart. hic dicit qō 1 etiã creditor possit sīnuare p suo interesse. adde qō 2 alius pro me insi nuationem facere pōt que mihi pro dest. aut. eo decur sum. z ibi Bal. C. de do. ante nup. z in. l. si. §. si mili. et ibi bar. C. de iure 3 dot. z facit qō no. bar. in. l. furta. C. si qs. z qō ibi doc. ad treb. q̄ vide ad c no. h. adde qō voluit Jo. an. in addi. ad Spec. in rubri. de sol. q̄ stante statuto qō quili 1 bet debeat facere scribere debita et d credita. z tingat q̄ aliqs qui̇ hēat debitores non faciat describere q̄ si ipse est obligat⁹ alteri cui etiã obligavit nomina ō bitoum non pre iudicat licet nō faciat describi.

✣ Andre. Poma. e

d ¶ Si debitor. vi 1 de Ro. ꝑ. xciiij. col. iij. z ꝑ. cxl.

e ¶ Ultimo nota. tene mēti q̄ si ac. super qua adhibetur ꝑsensus nō tenet nūq̄ nocet cōsensus. z vide que not. bar. in. l. post 1 legatum. ad fin. i. col. C. de his qui. 2 vt indig.

✣ Andre. Poma. 3

e ¶ Ultimo. Vide Ro. ꝑ. cxxxij.

✳ ¶ Si venditio. 4 valō subtiliter allegatur ꝛ trarius bar. in. l. j. l. ij. notabili. C. de petibo. ſubla. lib. x. p

Defensor. Mutata persona ex parte rei cautiones iudiciarie extinguūtur. hoc dicit. et materiam istam dic plene in. l. si ante acceptum. j. iudi. sol. z in. l. ul. §. qui satisda. cogan.

Si creditor. Possessor q̄ litis estimationem solvit creditori excepit contra dñm vendicantē nisi debitum sibi offerat ꝛc.

1 ¶ Si res vendita cum pacto de retrouendendo pignꝰ retur: an primus venditor possit eam rehabere z sic pignus resolvere.

Si res mihi vendita z per me postea pignorata a primo venditore petatur remedio. l. ij. C. de rescin. vend. quod pignus non resolvatur.

Si res donata z pignorata aucaꝰ pretextu ꝑsinsinuationis non facte an pignus resolvatur.

Si res. Si ins debitoris obligantis resolvitur ex causa antecedenti necessaria resolvitur pignus. secus si ex causa volūtaria. h. d. cum princi. l. seq. quod not. qz vidi millies de facto istud concor. §. de in diem adiect. l. iiij. §. sed z marcellus. z iste casus est notabilis ad multa vt dixi. z primo ꝑ quando res vēditur z apponit pactum de reuendendo q̄ si interim pignorē dꝰ distingui an emptor cogatur reuēdere de necessitate an egyolū tate vt hic. z qō no. in. d. §. sed z marcellus. ité ꝑ pone b q̄ pignorasti rē emptā a te que tu postea auocatur tanq̄ fuerit vēditor deceptus vltra dimidiã. iusti pretii. per. l. ij. C. de rescin. ven. an pignus dissolvatur. Respon. non: qz fuit in potestate sua nō reddere. nam emptor tunc reddit rem ex voluntate non ex necessitate cum possit emptor tūc supplere pretiū. vt. d. l. ij. ergo ꝛc. vt bac. l. z. d. §. sed z marcellus. z qō ibi not. ꝑ item pone q̄ res tibi donata auocaꝰ a te pretextu insinuationis non facte infra 5 menses sm̄ formã statuti huius ciuitatis. certe videtur quod non resolvitur pignus: quia tua voluntate omissiti insinuationem hoc est verum nisi ipsi creditori etiã posset imputari cur insinuationem etiam in tempore non fecisset. posset enim insinuare cum sua interesset. ita debet intelligi. l. ex vectigali. §. de pigno. ꝛc.

¶ Consensus interpositus super actu non valido non nocet.

Si debitor.

Si invenditione.

Qui ꝑsentit venditioni pignoris videtur ius suū remittere nisi contrarium fuerit protestatus vel vēditio non tenuerit. h. d. ¶ Not. ꝑm glos. de virtute protestationis que conseruat ius protestantis. de hoc per Jnno. in. c. cum. alꝺ. ferrarien. de consti. dixi plene. ꝑ. de no. ope. nū. in. l. non solum. §. si. in tractatu de protestatione declaratoria volūta.

¶ Ultimo no. q̄ ꝑ si actus circa quem adhibetur consensus non valet non nocet consensus: sed contra. §. eo. l. i. §. j. Solu. hic cōsensus habet in se illã conditionē. s. i. venditio subsequatur. vt. l. sicut. §. si voluntate. j. eo. als secus ꝛc.

Si solvitur. Sive hypotheca remittat expresse sive remittatur debitū: hypotheca videtur remissa quatenus debitum est remissum. hoc dicit.

¶ Sola oblatio quando sufficiat ad hoc vt pignus liberetur.

Quando quis tenetur soluere quod non liberetur satisdando inuito creditore.

Jnquisitus pro maleficio pro quo ex forma statuti imponit pena pecuniaria z in defectū solutiõis pena corporalis qñ sit fideiussoribus relaxãdus.

Debitum cõditionale licet solui possit an tunc creditor cogatur recipere.

Item liberatur.

Qui paratus. Solutione vl oblatione in iudicio facta pignus liberatur secus si alio modo quis paratus est satisfacere nisi creditor hoc admiserit. ¶ Oppo. quod non sufficiat ali quem esse paratum soluere nisi habeat pecuniam f ad manus quam offerat. vt. l. si peculium. in fi. j. de statulibe. z. §. de rescind. vendi. l. fundus. Solu. in telligas hic quod pecuniam habebat z eam offerebat. ¶ Oppo. q̄ sola oblatio non sufficiat. vt. l. ac 1 ceptam. C. de vsur. Solu. ꝺic quod hic offerebat in iudicio. vt. l. si rem. in fi. §. de pigno. act. secus si extra iudicium vt in contrario. ¶ Opp. quod suf ficiat quem satisdare. vt. j. eo. l. pe. Sol. ibi hoc fuit actum. ¶ Op. de. l. rescri. f. §. i. j. de mu. z bo. Sol. ibi per. l. est expresse dispositū quod sufficiat satisf dare. als vbi ꝺ quis deberet soluere non liberatur 2 satisdando vt hic creditore inuito. g ¶ Et ista faciunt ad. q. quotidianam. pone per ꝺ statutum im 3 ponitur pro maleficio pena pecuniaria z in defectum pena corporalis. queritur vtrum reus se representans debeat relagari datis idoneis fideiussoribus. Rñd. aut statutum dicit q̄ condemnet in certa quantitate quã si soluere non potuerit amputetur sibi pes z tunc datis fideiussoribus idoneis debet relagari q̄ non poteſt dici q̄ soluere nō posſit qui fideiussores idoneos invenit. vt. l. nemo dubitat. j. de regu. iur. z intelligitur si sunt fideiussores qui non habent bona verosimiliter peritura. als secus ꝺ vt. l. ij. §. i. j. solu. matri. z quod ibi not. et ꝛ. de mino. l. verum. §. si locupleti. Sed ꝺ statutum dicit quod condemnetur in certa quantitate quam si non soluerit amputetur sibi pes: tunc non ꝺ debet relagari datis fideiussoribus q̄ posſet esse q̄ nec g ipse nec fideiussores solverent q̄ ꝺ sint locupletio res. nã vbi lex requirit solu. non sufficit satisfactio datis fideiussoribus vel pignoribus. calus est hic et eadem ratione si quis faceret depositum de pecunia non enim hoc est soluere sed est illam pecuniam loco pignoris ponere que posset perire nec hoc cogitur quis admittere q̄ nō est solutio sed satisfactio. sed tunc modus esset q̄ quis soluere et pecuniam pro condẽnatione fienda si fieri contingeret. poteſt enim quis soluere debitum conditionale. vt. l. sub condi. j. de solu. z tunc certum erit quod illa conditio non poterit euenire sc̃z si nō soluerit 4 q̄ id solutū est. Sed ꝺ dubitaꝰ licet debitum condi tionale possit solui an tunc creditor cogaꝰ recipere z videtur q̄ non q̄ illud est in credi tum rei: q̄ si cõditio deficeret cogeretur creditor pecuniam reddere per condictionem ob causam vel sine causa. sed nemo cogit accipere pecuniã per quam quis obligatur. vt. l. j. §. qui po. in pigno. ba. z sic videtur gō

hoc segnic. Azonelin consid. Angelus. in tract. malefi. in gloss. fami. publica. Felin. 17. alle. 2 in gloss.

Si consenserit.

Videamus. Procurator nō potest pignus remittere sine speciali mandato. sed bene potest remissionem pignoris recipere. h. d.

Si convenerit. Pignus potest remitti pro parte pro indiuiso. h. d.

Illud. Si diuisio fiat a socio non tollitur ius reale alteri competens pro indiuiso. secus si esset ius personale. vt. l. iul. §. celsus. §. de act. emp. z plene per doct. C. si cõ. res pignori data sit. l. vnica. z dixi plene in. l. qui rome. §. duo fratres. j. de verb. oblig.

Sicut. Estimatione rei obligate extinguitur pignus. h. d. ¶ Op. gl. duobus modis z soluit. dic vt in ea. z bene.

Creditor. Pactū factū heredi transit ad fideicõmissarium vniuersalem. hoc dicit. ¶ Opp. q̄ pactum factum heredi non prodest fideicõmissario vniuersali. vt. l. si heres ad pecuniam. ad trebellia. z. l. heres a debitore. in princi. j. de fideiusso. Solu. huius timore fiunt facte quedam glos. que intelligunt quod hoc pactum

pactū fuit factū defuncto: ita intelligit prima glo. z alia glo. super verbo hereditatem: z videtur q̄ sint additiones: vel potes dicere q̄ contraria loquunt de iure agẽdi q̄ō non trãsit ad fideicõmissarios nisi fuerit hereditarius. hic vero loquitur de iure excipiendi. facit ad hoc. l. si post. §. de consti. pe. z qō no. in. d. l. si heres pecuniã ꝛc.

Si procurator. Pactum procuratoris in rem suam prodest z nocet domino sicut pactum domini. hoc dicit.

An paciſci. Filius vel seruus non pōt libere remittere pignus. hoc dicit.

Si voluntate. Qui cõsentit alienationi videt remittere pignꝰ si alienatio fit secuta. hoc dicit. ¶ Ad declarationẽ huius. §. sunt facta omnia que sequũtur in tex. ista l. vsq; ad fi. h. d.

1 ¶ Qui possidet rem nõ ꝓsumitur eã vendidisse.

2 Qui euacuauit domũ ex iudicis precepto si postea in eam ingressus est quod dicaꝰ preceptum contempsisse.

3 Si res venditur per debitorem z postea ad eũ ex noua causa reuertaꝰ an reincidat in obligationem.

4 Usufructus semel extinctus qñ sit quod nõ intelligatur ex repetitione iterum incipere.

5 Venditio quod ꝓsumaꝰ simulata qñ emptor patitur venditorẽ possidere: z quantũ tempus requiratur.

Etiam si in instrumẽto venditionis sit appositũ constitutum.

6 Venditio non ꝓsumit simulata si vẽditor remãsit in possessione. z respondeat de fructibus emptori.

Idem qñ emptor reseruat vsumfructũ fundi.

7 Possessionis mediũ qō dicit. p batum probatis extremis.

8 Venditor an possit contra emptorem agentem excipere venditionem simulatam.

a **Superuacuum.** Jn dubio non ꝓsumit quis aliquid esse ea que repertus est possidere. h. d. Et iste. §. timore contrarij. l. fi. C. de remiſ. pig. legitur multis modis hic: z in. l. contraria. z inter alias lectu. pone duas. prima quod hic erat dubium vtrum creditor alienationi consensisset. secunda quod certum erat creditorem alienationi consensisse. Sed dubitatur an debitor alienauerit secundum primam lectu. iste. §. diuiditur in tres partes. primo enim loquitur quando nullo modo apparebat creditorem consensisse venditioni: seu obligationi. z dicit q̄ in dubio hoc non ꝓsumitur si debitor possidet. secundo quãdo certum est quod creditor alienationi consenserit simpliciter et postea debitorem redemit vel alio modo recuperauit: nam tunc creditori preiudicat. tertio quando consentit non simpliciter: sed sub pacto quod sibi soluatur de pretio. nam tũc si de pretio creditori non est solutum z debitor rem possideat: aget tunc creditor hypothecaria contra eum et si excipitur de consensu adhibito alienationi replicabitur de dolo quod consenserit sub pacto quod sibi soluatur et non est solutum. z ita legebat do. Ricard. ma. secunda ibi: nisi. tertia ibi verumtamen. ¶ Oppo. C. de remiſ. pig. l. fin. Solu. concordat cum secundo rei. huius. §. secundum istam lectu. sed discordat a primo et tertio: sed tamen non ob. quia hic in princip. nullo modo constabat de consensu. ibi secus. item in tertio respon. consensit creditor non simpliciter: sed sub pacto quod sibi soluatur de pretio. ibi vero consensit simpliciter z ista lect. tangitur in. l. contraria. et eam tenebat Richar. ma. vt dixi. que lectu. est vera in se. tamen non videtur mihi q̄ congruat littere. nam secundum hanc lectu. opponeretur exceptio doli. quia non soluit secundum quod actum fuit que exceptio doli non oritur ex suspitione aliqua imo ex certitudine: quia non soluit sed text. hic in fi. loquitur de exceptio. doli que oritur ex quadam suspiciõe doli. ergo alio modo debet legi iste. §. legitur ergo secundum glos. nostram hic: z tãgitur in. l. contraria. quod hic erat certum creditorem consensisse alienationi. sed dubium erat an debitor alienasset. z secundum hanc lect. diuiditur in tres partes. primo ponit dictum et est tale creditor consensit debitori quod venderet pignus: z hoc constat. nunc debitor conuentus hypothecaria dicit se rem vendidisse cum ipsam possideat nec aliam probationem allegat. dicit iurisconsul. quod non est ꝓsumendum debitorem vendidisse cum possideat. z hoc primo. secundo ponit aliud dictum per quod aduersatur primo. nam possibile est quod debitor vendiderat et postea redemit: vel ex alio titulo acquisiuit: puta per successionem z sic b non sequitur si possidet ergo non vendidit. hoc dicit. tertio respondet ꝺ precedenti obiectioni hoc modo. naꝫ licet sit possibile quod vendiderit et postea redemerit. tamen ex eo quod semel possedit et hodie reperitur possidere ꝓsumitur eum semper possedisse. z est suspicio z ꝓsumptio quod fuerit venditio ficta: z ideo cum creditori pecunia non sit soluta cõtra debitorem excipientem de venditione replicabitur de dolo in hoc adhibito quod fraudulose z ficte vendidit. hoc dicit. quem casum multum nota. z vide literam vbi translata ad presens tempus sc̃z considerato ex eo quod ab initio possedit. z in presenti reperitur possidere z sic semper ꝓsumitur possedisse ex quo est ꝓsumptio quod alienatio sit ficta seu in fraudem facta. z ita videtur intelligere Odof. z alꝺar. sil. et ita videtur tenere Dynus in. l. oẽs. §. lucius. j. que in fra. cre. ¶ Opp. C. de remiſ. pig. l. fina. Sol. ibi erat certum rez esse venditam z traditã: z sic ipsam exiuisse bona debitoris quod requiritur: vt. §. prop. §. z. l. voluntate. j. eo. hic vero in vltimo responso licet de venditione constaret tamen non constabat rem esse traditam et sic bona debitoris non exierat. ¶ Sed contra hoc oppo. quod sufficit venditio sola etiã sine traditione. vt. j. ea. l. §. si debitor. Sol. ibi licet non tradiderit tamen tradere tenebatur. hic vero nec tradere tenebatur quia ꝓsumebatur ficta vẽditio. quod intellige vt statim dicam. ¶ Redeo ad ordinem. §. ¶ Not. Tex. princ. quod non est ꝓsumendum eum qui possidet rem ipsam vẽdidisse. et sic facit ad. q. † inde ex precepit alicui vt exiret possessionem domus z eam discumbraret: ille exiuit z discumbrauit: et de hoc confecit instrumentum. et postea reingressus est: an videatur venisse contra preceptum. videtur hic q̄ sic. quia non videtur exiuisse ex quo reperitur possidere: sed ista l. non facit. loquitur enim hec. l. in casu dubij. sed nos ponimus. q. quod exiuit z discumbrauit. puto tamen quod preceptum contempserit: quia tale preceptum debet intelligi quod exeat z discumbret z perpetuo sic discumbratam teneat. vt. l. seruus. C. de penis. debet enim iudex illum quẽ vult mittere in possessionem in ea tueri. nec intelligitur de remissione momentanea: vt. l. iij. §. missum. j. ad carbo. et. j. ne vis fiat ei. l. si quis missum. 3 ¶ Venio ad secũdum dictum eq̄ videtur q̄ si vere esset facta venditio siue alienatio et postea ex noua causa reuerteretur ad debitorem quod ipse non reincidat in obligationem. quod indubitanter est verum qũ precedit obligatio specialis de qua hic loquitur vt ptz ex ꝓin. huius. §. sed si precederet obligatio generalis omnium bonorum presentium z futurorum. z tũc si res reuerteretur ad debitorem ex noua causa videtur q̄ reincidat in obligationẽ. sicut inciãret qualibet res de no- c uo questa. contrarium tamẽ determinat ex presse in. d. l. fi. C. de remiſ. pig. et est nota. et mirabilis 4 §. ex quo possumus dicere qō. d. sicut in annos. z. l. repeti. §. quib. mo. vsu. amit. que dicunt quod vsufructu semel extincto iterum incipiat ex repe- d titione intelligantur nisi semel sit extinctus voluntate vsufructuarij ad hoc ordinata. ꝺ ar. d. l. fi. C. de remiſ. pig. z eodẽ modo si pignus extingue retur absq; voluntate creditoris: nam tunc nõ putarem impediri quin ex noua emptione reuertere tur in obligationem propter illa verba bonorum etiam futurorum ꝛc. ¶ Venio ad tertium dictum 5 ex quo no. q̄ si post venditionem emptor patiatur venditorem possidere ꝓsumitur alienatio z venditio fictitia. item tenet Dy. in. d. l. omnes. §. lucius. j. que in frau. cre. allegat glos. in argu. j. de acquiren. here. l. is cui bonis. z. C. de naturali. lib. d l. iij. facit. C. de repud. here. l. ij. z quod ibi per doct. ¶ Sed hic quero quanto tempore requiratur emptorem debere pati. quidam dicunt diu: hoc est longo tempore. alij per triennũ: vt. l. fi. C. de apochis publi. ego dico hoc esse inspiciendum arbitrio iudicis secundum qualitatem personarum. e quid enim si emptor est pupillus vel alius qui subito se absentauit: hoc plene examino in. l. post contractum. j. de dona. Quero quid si in instrumento venditor se constituit emptoris nomine possidere z sic venditor semper fuit in possessione: puto e q̄ per hoc non effugiatur ꝓsumptio fraudis re quiritur enim vera z corporalis traditio: z. C. de suffra. l. i. nisi † venditor de fructibus emptori responderit. hoc enim faceret cessare ꝓsumptionẽ frau. ar. l. litibus. C. de agri. z censi. lib. ej. vel nisi venditor reseruauerit sibi vsumfructum: vt. l. quis quis. C. de dona. dixi plene in. d. l. post cõtractũ. j. de dona. ¶ Ultimo Tno. quod ad probandũ possessionem probatis extremitatibus ꝓsumit medium: vt hic per doc. in. l. super longi. C. de ꝓscrip. long. tem. ¶ Quero ſi creditor posset hoc allegare sc̃z hanc venditionem esse ficte factã seu in fraudem: an venditor ipse possit hoc dicere contra emptorem agentem. z videtur q̄ non vt. l. si creditor

✣ Andre. Poma.

a ¶ Supuacuũ. in pn. bui⁹ ꝛc. Silis est tex. z ibi bal. i l. z q. C. de distra. pigno.

¶ Ridet, si aliquis vẽdidit rem quam possidebat et postea reperit eadẽ possidere ꝓsumit ficta vendi tio. de q̄ materia z de intellectu huius. §. cũ materia fictiõis z simulatiõis in ✣cto vide late z multũ sing. per Bar. i ꝓ filijs suis. ex cõsilio qō incipit. petr⁹ nico le. q̄ videas oino z oino Ang. i ꝓfi. glvij. incip. quidã Fracisc. Adde no. ꝓfi. cciij.

✣ Andre. Poma.

¶ Redeo. Vide Jas. z doct. in. l. si fideiusſor. §. j. col. vi. ff. de le. i. aleg. ꝓfil. cviij. col. pe. volu. iij.

✳ Vendidisse. Contrariũ tenet Jnn. in ꝓfil. suo. Bart. cõsi. incip. petrus nicol. als incipiẽ. factũ tale est petrus nicole ꝓ sola. vide tñ concor. cclxxxiiij. icip. bonus z nõ simulatus cõtractus.

¶ Ordinata. ar. d. l. fin. ꝛc. facit ad intellectus. l. fi. C. de remiſ. pig. vbi est casus mirabilis.

¶ Possidere. ad de spec. in titu. de do. §. j. ver. ité pone aliquis intendens ꝛc.

ribus.C.de ser.pig.da.ma.qđ dic:vt.d.l.post contractum.j.de do.

1 ☞Credito: qui consensit alienationi pignoris qñ possit agere hypothecaria.

2 Creditor: qđ nõ tenet ostendere rem vendẽdã debitori nisi prius satisfeet de ea restituẽda.

Illud videamus. Si creditor venditioni consensit vt sibi de pretio satisfiat ⁊ nõ satisfit, nõ peditur agere hypothecaria cõtra eum et eius be redẽ.secus contra extraneum emptorẽ.h.d.⁊ fortis.ſ.eſt.⁊ eſt hic quedam glo.que incipit nõ intendit.alias eſt ſine nõ.ſed prima eſt vera vt patet in alia glo.que incipit dolus ergo ⁊ eſt ſuper verbo potiorẽ.¶Opp.qđ heres non poſſet hypothecaria conueniri:qđ non poſſet etiam ipſe debitor: ſi poſt venditionẽ ipſam rem redemerit:vt.ſ.prop.ſ.et.C.de remiſ.pig.l.ſi.Solu.glo.qđ hic permiſit vẽdere ea cõditione:vt ſibi de pretio ſatiſfieret.ita dicit glo.vnde ſi permiſit ſub cõditione ⁊ conditio nõ eſt impleta:ergo poſſet agere contra extraneũ poſſeſſorẽ.cuius cõtrarium dicit in ver.qđ ſi is qui. Sol.glo.qđ in illo vẽ.qđ ſi is.non fuit adiecta conditio permiſſioni ſed creditor finit ſecutus fidẽ debitoris aſſerentis ſe ſoluturũ. vide gloſ. que incipit:qđ permiſit.⁊ eſt ſuper ver.ſi is.iſte glo.cõtinẽt diuinationem:nec videtur de mẽte iuriſconſul. qđ hic in diuerſis caſib⁹ loquat.ſolũ eſt.hãc differentiã no.vtrũ cõueniat heres vel extraneus.⁊ ideo dicas⁊ totũ hunc.ſ.loqui eodẽ modo.⁊ diſtingue tres caſus qõ qñq; creditor conſenſit alienationi ſimpliciter nulla adiecta conditione vel modo.et tũc alienatione ſecuta nõ aget hypothecaria etiaz contra debitorẽ ⁊ eius heredẽ:vt.ſ.prop.ſ.⁊.l.ſi. C.de remiſ.pig.qñq; conſenſit alienationi ſub cõditione ſi ſibi ſatiſfiat ⁊ tũc ſi ſibi nõ ſatiſfiat aget hypothecaria cõtra quẽcũq; qz nõ eſt ſatiſfactum ſicut ipſe .pmiſit:vt.ſ.ea.l.ſ.ſed ſi promiſerit.qñq; conſentit ſub modo ſez vt ſibi ſatiſfiat.⁊ etiã hic ſequitur fidẽ debitoris ⁊ tunc loquit.ſ.iſte.nã ſi fidẽ nõ implet committit dolũ ex quo põt triplicari cõtra ipſum ⁊ eius heredẽ:vt hic in primo caſu.non aũt cõtra extraneũ poſſeſſorez.vt hic in ſcõo caſu ⁊ dictum intellectũ videt ponere gl.hic ſup verſi. petitiõe.Iz alie glo.parue aliter intelligãt vt dixi. ¶Vltimo not.⁊ ver.titius.per quem determinatur⁹.l.Quis.ſ.de pig.act.ſez qõ creditor nõ tenetur oſtendere rem vendẽdam debitori niſi prius ſibi ſatiſfeet de ea reſtituenda.vel qõ ſibi ex pretio ſatiſfiat quo no.⁊c.

☞Appellatione vẽditionis cõtinet ois actus per quẽ dñium träſferi etiã ex vltima volũtate.h.d.¶No.qđ ſi conſentio qđ res mea legeť cõtra me paraţ exceptio.an aũt interim ex hoc conſenſu poſſim⁹ cõueniri.dixit plene in.d.l.cum quis decedens.j.de leg.iij.facit.l.cains.ſ.de pig.act.

Si debitor. Pignus videt remiſſum tenetur tradere.h.d.

☞Qñ vnus actus alienationis permittit: ois alius illi ſimilis ⁊ eundem importans effectũ vel meliorẽ permittitur.

Preceptum ſeu decretum iudicis obſeruatur ad literam.

Si fuit cõceſſa licẽtia per eũm eccleſie alienãdi bona immobilia pro ſatiſfaciendis debitis qõ vigore huius licentie nõ poterit permutare.

Si permiſerit. Si ⁊ pmittit vn⁹ actũ alienationis permittit ois alius illi ſimilis ⁊ eundẽ importãs effectũ vel meliorẽ.ſecus ſi deteriorẽ.h.d.¶Not. mirabilem caſum.hoc tñ licet verum ſit in cõſenſu partis cõtra quam verba interpretãda ſunt in cuius ptãte fuit apertius legem dicere:vt.l.veteribus.ſ.de pac.tñ ⁊ nõ idem puto in ſcepto ſeu decreto iudicis qõ dz obſeruari ad literã vt.l.ſi pupillorum.ſ.ſi pretor.j.de rebus eorũ. ¶Vltimo facit ad qõnẽ iſtam ⁊ eps permiſit cuidam eccleſie alienare bona immobilia p ſatiſfaciẽdis debitis modo eccleſia vigore huius permiſſionis permutauit vnum fundũ cum alio.certe non valet:quia non ſatiſfit cauſe per quaz eſt permiſſa alienatio. non enim ex fundo permutato ſatiſfit creditoribꝰ qui deberẽt habere pecuniã.arg.huius.ſ.in pn.⁊ circa finẽ:niſi poneres qđ illum fundũ quẽ permutauerit nõ poterat vẽdere:ſed poterat vẽdere iſtũ quem accepit ex iſta permutatione. quod nota:qđ vidi hoc de facto ⁊c.

☞Subſcribens quãdo videat cõſentire.

Ex venditione pignoris facta per debitorem qñ preiudicetur creditori.

Non videtur. Preſens ⁊ tacẽs non videt pignus remiſiſſe:ſecus in eo qui ſe ſubſcribit.h.d.¶Nota qđ qui ſe ſubſcribit videt cõſentire ⁊ ſcienter niſi probet ẽ contra.⁊ idẽ in eo qui cõſenſit ſine ſcriptis qđ intellige niſi ſe ſubſcribat vt teſtis: vt.l.cains.ſ.de pig.act.et quod vidiſtis in.l.fideiuſſor.ſ.pater.ſ.de pig.et ſic ſubſcriptio quã quis faceret vt notari⁹ nõ priudicaret ſibi.qđ tãgit hic in vlti.glo.

¶Item oppo.C.de remiſ.pig.l.ſi hypothecas.et l.i.Sol.glo.qđ fallit ibi fauore libertatis ⁊ fauore fiſci.⁊ ideo ⁊ vt materia iſta liqueat tibi dic quandoqz debitor tibi vẽdit creditori ignorãte:et tunc creditori nõ preiudicat:vt.l.creditorẽ.C.de pig.et l.ſi debitor.de diſtr.pig.⁊.l.ſi.C. de remiſ.pig.qñq; debitor alienat creditore preſente ⁊ tacẽte:⁊ tũc aut iſta alienatio fiet manumittẽdo ⁊ ipſi preiudicat:vt.l.j.C.de remiſ.pig.aut fiet alio modo:⁊ tũc aut fiſcus erat vẽditor ⁊ ſibi preiudicat:vt.l.ſi hypothecas.C.eo.aut vẽdebat priuatus:⁊ tunc ſibi non preiudicat:vt hic.⁊.l.cains.ſ.de pig.act.niſi tacuerit animo decipiẽdi:vt.l.ſi ſine.C. ad velleia. et.l.mulier.C.de diſtr.pig.vel niſi inde⁊ miſit pro clama per ciuitatẽ qui cũq; vellet ꝺicere compareat:vt.l.ſi eo tempore.C.de remiſ.pig.Si vero ſunt preſens ⁊ cõſentiẽs:tunc aut res exiuit bona debitoris:⁊ hoc conſtat:aut non.⁊ hoc cõſtat:aut dubitat.¶Primo caſu quando exiuit aut creditor cõſenſit ſimpliciter aut ſub cõditione:aut ſub modo:vt dixi.ſ.ea.l.ſ.illud.⁊ hoc qñ res non eſt reuerſa in bonis debitoris.ſed ſi eſſet reuerſa tũc diſtingue.aut ex eadẽ cauſa aut ex alia:vt.l.voluntate.j.eo.¶Secũdo caſu qñ nõ exiuit bona debitoris:⁊ tunc aut debitor teneť tradere aut non:vt ſ.ea.l.ſ.ſi debitor.¶Tertio caſu qñ dubitatur⁹ vtrũ bona debitoris exiuerint.dic vt.ſ.ea.l.ſ.ſupernacuũ.Qñq; creditor nõ cõſenſit alienationi ſez obligationi rei ſibi obligate:tunc dic vt.ſ. qui pot.in pig.ba.l.creditori.ſ.ſi.⁊.j.eod.l.paulus. in pn.et predicta ꝺtum ad materiã noſtre.l.materiam aũt generalẽ qualiter preſentia conſenſus ⁊ ſubſcriptio preiudicet.dixi plene in.l.que dotis.j. ſolu.matrimonio.

☞Heres an ita cogaţ ꝺotare ſicut defunctus.

Si debitori. Qui cõſentit debitori ſpõte videt conſentire heredi ei⁹.qđ no.¶Op.de.l.ſi marito.ſ.ſi volũtate.j.ſol.mat.glo.nõ ſol.¶Ry.ibi dicit qđ ibi variaţ cõditio ex pſona heredis.nam heres nõ cogit ꝺotare ſicut cogebat defunct⁹.¶In ẽ viditur qđ heres cogit ꝺotare ad qđ transeunt bona cũ onere ſuo:vt.l.infulã.j.ſol.mat.ſ.j.dic ergo qđ hic cõſentit creditor ex volũtate libera.ubi vꝺ filia teneť cõſentire patri non aũt heredi.et hoc modo variaţ ibi cõditio in perſona heredis ⁊c.

Si debitor. Permiſſio vẽditionis facta vni non porrigit ad extraneum.et facta ad tempus non porrigitur vltra.hoc dicit.

Ityus. Si duo ſimul emũt videntur inuicẽ conſentire:⁊ pignus remittere.h.d.

Tityus. Qui ſuccedit in locum vni⁹ creditoris vtil remiſſione illi creditori facta.hoc dicit.

Voluntate

Andre. Poma.
a ¶Determinat. Vide areti. cõſil. lxxxij.col.ij.
b ¶Cẽditionis.et dixit Bal.in.c.i. ſ.preterea.quib⁹ mo. feu. ami. qđ iſte tex.eſt vnicus in iure de eo qui alteri conſentit vt ẽ re iſta teſtet quẽ etiã allegat ſingulariter Bart.in.l. venditiõis.¶C.pro emp.et.l.quoti.in oĩb⁹.C.ſ. fideiuſſ. ⁊ in.l.ſi tibi.ſ.de pig.ſ.de pac.
Andre. Poma.
c ¶Dubitat. Vide alex.ibi in.xij. col.in fi.
d ¶Si pmiſerit. Vide alex.l.filiuſ a fami.ſ.dini. col. vij.de leg.i.
e ¶Nõ videť. iſtuz tex. dicas fallere fauore eccleſie et pauperũ ⁊ aliarũ pſonarũ ⁊ cauſarũ que merenť fauore ſicut liberta tes ꝑm bal.no. in l.j.C.de remiſ.pi. hic allegata p illũ tex.i.vẽ.itẽ op. C.de remiſ.pig.l. ſi hypotheca.⁊c. adde bar.q ponit hãc diſputationẽ clare in.l.ſi.C.de remiſ.pig.
Andre. Poma.
f ¶Dubitat. Vide alex.ibi in.xij. col.in fi.

Andre. Poma.
a ¶Lucius titius. Vide qđ per iſtũ tex.cõſuluit alex. conſil.xij.col.iiij. vol.ij.⁊ Soci.ꝑsi. cclxvi.col.i.
b ¶Qui pignoris. et adde qđ habeť z.qui po.in pig. ba.in.l.mulier.et quod ibi dixi.vide.l.prior.C. qui po.in pig.hab. et quod ibi dixi.
Andre. Poma.
c ¶Primi. Limita iſtã.l.p alex. in l.quidã eſtimauerunt.in vlti.colũ. ff.ſi cer.peta.
d ¶Vſurarius.vide bar.in.l.palã. ſ.nõ ſolũ.de rẽtn nup.idem voluit Bar.⁊ Ang.in.l. pretor.ſ.etiã bis. de eden.⁊ idẽ voluit Ange.in ſua diſputatione inciꝑiente aſtẽſis mi les per Bal.in rubri.C.de vſur.
Andre. Poma.
e ¶Fenerari. vide ro.cõſi.ccccliij.
f ¶Sicuti. Vide Bal.in.l.in bona fidei.ſ.ꝺ reb.cre. ro.in.l.admonendi.de inreiur.
Andre. Poma.
f ¶Sicuti. Adde qđ idem eſſet i eo q̃ anfugit de carcere.ſm bolog.in addi.ad Guiꝺ.de ſuza.in tracta.tormen.col.vij.
Andre. Poma.
g ¶Fauore. Vide Feli.c. nullus. vẽ. fallit.ſ.colum.de preſump.
b ¶Apud labeonem.in pin.buiꝰ ſ.⁊c.idẽ in ſimili vult in.l.pignus. C.de pigno. acti. Bal.in.l.inceꝺiũ ⁊ aut.ſz nono in ire.C.ſi cer. petaţ. Ang.⁊ Imol. in l. ſtipulatio iſta. ſ.alteri.de verb. obli.in eo.pn. ⁊c. idẽ not.Bal.in.l. i cuz allegas.C.de vſu.pro boc facit qđ ꝺixi poſt bar. in.l.de quibus.ſ. de legi.ſm bal.q̃ ſuetudo excuſat a pena iuris communis.⁊ Bal. in l.ſi.in pn.C.de in-

De edili.edic.

Voluntate. Si reſoluaţ vẽdicti o ⁊ res cum eadem cauſa ad venditorem redeat pignus in ſtatum priſtinum reſtauraţ.

Tacius titius. [a]Qui cõſentit rez ſibi obligatam in dotem ꝺari pignus videtur remittere.h.d.

Paulus. Qui cõſentit qđ pignꝰ pignori ꝺetur videť pignus remiſiſſe non alium loco ſui cõſtituiſſe.h.d.¶Caſu materiã iſtam dixi in.l. creditor.ſ.ſi.ſ.qui po.in pig.hab.⁊c.

☞Poſſeſſor non debet arctari ad docenꝺum de titulo quando proponit aliquam exceptionem re mouentem ius petitoris.

Qui pignoris. [b]Quilibet poſſeſſor habet ius offerendi creditori.h.d.quẽ.ſ.no.in tex.ibi. qualiſcũq; item ibi neq; ꝺebent queri.¶Nota qđ iſta ablatio impedit lit.conteſta.item no.qđ ⁊ quãdo poſſeſſor opponit aliquam exceptionem per quam remouetur ius petitoris nõ ꝺebet poſſeſſor arctari ad ꝺocendum de iure ſuo.

Si deferente. Jureiurando ⁊ ſententia liberatur pignus.h.d.¶Vel aliter jureurãdo res ꝺeciſa liberat pignus. h.d.¶No.de effectu ſententie de quo dic plene in l.iulianus.ſ.de condi.ſndebi.⁊c.

Cum colono. Ex pacto pignus tollitur ⁊ ſatiſfactione.h.d.quod dic vt ꝺixi in.l.item liberatur.ſ.i.ſ.eo.⁊c.

Primi. [c]Vni⁹ eſt ꝺebitor ex pluribꝰ cauſis cogitur creditor recipere ſi offerat totũ qđ ex vna cauſa ꝺebeť.qđ no.⁊ tene menti.

¶Incipit liber. xxj.

¶De edilitio edicto. Rubrica.

Vis fit fugitiuus. No.iſtum tex.in ſi.q̃ vſurarius[d] qui ꝺefinit fenerari[e] adhuc ꝺicaţ vſurari⁹.

Sicuti. [f]Nota ad q̃ ſtionem q̃ fuga eſt inter cetera vnũ inꝺiciũ contra maleſactorẽ vt.l.lex cornelia.in fi.j.ad ſille.Sed quid ſi aufugit fauore[g] familie:et poſtea citat⁹ cõparuit ꝺic qđ illa nõ videť fuga que ꝓtra eũ preſumptionẽ inducat.

☞Actus factus qui cõmuniter eſtimatur licit⁹ licet in veritate nõ ſit qđ per hoc non ꝺz illicitus.

Captus in vno territorio vt ducatur in aliud territorium quod ꝺebet relagari.

Apud labeonẽ. [h]Ex iſto ſ.nota primo ⁊ qđ ſi quis fecit aliques actũ qui eſtimetur cõmuniter licitus tñ cõtrariũ eſt in veritate:qz ſapit vſurariã prauitatẽ qđ ex hoc non ꝺz vſurarius.¶Item no.⁊q̃ ſi vnus caperet in territorio ciuitatis aliiſij ⁊ ꝺuceretur in territoriũ peruſij qđ ꝺz relagari.ita ꝺeterminat Oldra.in quadam ſua diſputatione.

☞Monacha percuſſa in primo claustro extra clauſuram ceterarum monialium quãdo ꝺicatur percuſſa in ꝺomo ſue habitationis.

Apud marcellũ. [i]Not.ad.q.ꝺe facto qđ qdaz ꝺñs habebat vnum caſamẽtum:⁊ in vna parte ſtabat ꝺomin⁹.in alia ſeruus:ꝺe inde erat vna clauſura[k] q̃ claꝺebat oẽs ꝺomos.qđ ſi ſeruus exiuerit vnã clauſurã ꝺicaţ fugitiu⁹ qđ facit ⁊ ad.q.q̃ fuit in ciuitate iſta cuz quedã monialis eſſet pcuſſa in claustro primo extra clauſurã ceterarũ monialiũ an ꝺicaţ pcuſſa in ꝺomo ſue habitationis. Breuiter iſte tex.ꝺeterminat q̃ liquidẽ eſt clauſura q̃ vl

2. hoc repba. bonos. mi. c ad nr̃am. de. exig. 2 ven. cõn. ſ. m. 20.

De euictio. 146

timo claudit oẽs ꝺomos:ſcz familiares ⁊ monachos ſeu moniales qđ vna habitatio ꝺicatur ⁊c.

1 ☞Si fiat licitatio alicuius rei ⁊ quidam pmittit aliquid licitando ⁊ contrarium faciat ob illud quod fiebat in licitatione quod videtur repetitus in contractu.

2 [i]Medicus non conuentuatus ꝺicitur medicus.

Liendũ. Dictũ. [l]No.iſtũ ver.qui ponit ꝺifferentiam inter ꝺictum promiſſum ⁊ ſimilia:⁊ ſic facit quod ſi fiat licitatio alicuius rei ⁊ quidam pmittit aliquid licitando ⁊ contrarium[m] faciat ob illud quod ꝺicebatur in licitatiõe:ꝺico quod illud ꝺicitur repetitum in contractu.¶Item[n] nota in verſi.ea autem ⁊ quẽ queſtionem ꝺe qua fui petitus anno viſitationis ſancti Frãciſci.nam eſt quedam conſtitutio quod nullus poſſit intrare monaſterium ſub pena excõmunicationis niſi ſit medicus qui curandi cauſa ⁊c.modo intrauit quidam qui erat medicus non cõuentuatus an ſit excõmunicatus.ꝺixi q̃ non:quia q̃uis non ſit conuentuat⁹ tamen medicus eſt.vt ibi vulgo ⁊c.

Diles. Ordinem. Quero qđ primo ꝺebeat preſtari an res an ptiũ ⁊ vide.l.ſi ſoluturus.ſ.ꝺe ſol.

Ebet. [o]Pone q vnus emẽs vltra pretium ſoluit aliqđ mediatoribus modo ſit redhibitio an poſſit repetere.ꝺico qđ aut ſpõte ⁊ tũc non:aut ex neceſſitate ⁊ tunc ſic:tex.eſt hic.

¶De euictionibus duple. Rubrica.

1 ☞Si res vendita euincitur pro parte an cõmittatur ſtipulatio ꝺe euictione.

2 Cautela apponenda in inſtrumento vt etiã euicta parte committitur ſtipulatio.

3 Si rem valentem.xv.emi pro ꝺecem ⁊ pars eius euincitur cuius pretij habeatur ratio an cõuenti an communis.

Jue tota. Iſta lex eſt ſubtilis ⁊ bona.⁊ legit ꝺuobus modis.¶Primo vt loquatur in actione ex ſtipulatiõe ꝺuple.⁊ illa tãgit in prima glo.¶Secundo vt loquaţ in actione ex empto.⁊ iſta tangitur in magna glo.caſus in terminis eſt.vendiꝺi tibi fundum valẽtem xx.p ꝺecem ⁊ ſtipulatus es ꝺe ꝺupla nomine euictionis.quod ſi non eſſes ſtipulatus:tunc ageres actione ex empto ꝺe euictione:modo euincit pars fundi querunturꝺuo.Primum an poſſit habere regreſſus ꝺe euictione.Reſpoꝺeo q̃ ſic:ſecundo queritur ad qđ habeatur regreſſus:Pꝺ forte ſi euincatur hec ꝺimidia que valet plus quã alia.Reſpoꝺet iuriſcõſul.quod ſi euincitur pars ꝺimidia pro indiuiſo:⁊ tunc habebiť ratio pretij cõuenti.h.d. ¶Opp.q̃ euicta parte non committitur ſtipulatio ꝺe euictione niſi expreſſe ſit actum.vt.l.ſi ꝺicũ ſ.ex ſtipulatione.j.eo.Solu.pro ut hec leg⁹ intelligitur in actione ex ſtipulatu.iſtud cõtrariũ ſolubit pluribus modis in glo.prima.⁊ ad contrarium reſpoꝺet quod ſpeciale eſt in homine ſcõm Joã.vt in contrario.alij vt ꝺar.ꝺicunt aliud in fundo:vt hic.aliud in homine ⁊ in omnibus aliis inꝺiuiduis:vt in cõtrario.quod glo.repꝛobat. ꝺic vt in ea.alij timoreť huiꝰ contrarij ꝺicũt q̃ lex iſta non loquitur ꝺe actiõe ex ſtipulatu ſed actione ex empto.et iſtud ponitur in gloſ.magna.ratio quia ſtipulatio cõmittitur ſub iſta conꝺitione ſi res fuerit empta:non autem ſi fuerit euicta.nam non ꝺicitur euicta:niſi tota res euincatur.⁊ iſtã opi.tenet Pe.C.eo.l.ij.⁊ ibi ideꝫ per Ly.in.q.v.iſta opinio non placet:quia primo eſt contra l.bonitatis.j. e. que expreſſe loquitur in actione ex ſtipulatu.Item contra rationem.nã illa verba ſtipulatiõis ſi res fuerit euicta intelligũtur ideſt quatenus res fuerit euicta ꝺe iure

rit euicta.ſ.ſi in totum:in totū:ſi in partem:in parte
tem:vt.l.ſi debitor.§. verū.ſe.§.de cōtrahē.emp.
r.l.ſtichus qui me⁹ erit.ſ.de leg.i.teneas ergo opi.
Jo.quam glo.tenet quod de euictione partis cō
mittatur ſtipulatio de euictiōe.r poteſt agi etiam
ex empto.fallit in homine vbi ſtipulatio non com
mittitur:niſi ſit dictum.Aſſignat rationem Joā.
propter intelligentiam hominis:vt.§.ti.i.l.iuſtiſſi
me.aſſigno rationem r aliter quam glo.nam licet
euincatur pars hominis:tamen quo ad quedā vi
deor eum habere inſolidum quo ad partem reten
tam:q̄ acquirit inſolidum mihi ex re mea vel iuſſu
meo.vel nominatim ſtipulādo ſicut ſi totus eſſet
meus.r ideo quādmodo in totū mihi habere li
ceat.ideo ſtipulatio non cōmittitur.† tū vt omnes
iſtas ⁊rarietates euites conſulo vt facias poni
in inſtrumēto ſiue euincatur tota res ſiue pars ſi
ue proprietas ſiue poſſeſſio.¶ Secundo oppo.q̄
nō habeatur ratio proprietatis ſeu bonitatis.vt
l.ex mille.§.eo.Sol.vt in glo.r diſtingue vt in ea q̄
eſt clara.¶ Vltimo habetis vnam deductionē fa
ctam a glo.que icipit vltimo no.que clara eſt in ſe
vſq̄ ibi:in hunc modū.ibi glo.voluit ponere exē
plum in.l.iſta.r habetur glo.corrupta.r nō habet
intellectum nec eſt aliquid dicere:breuiter † decla
ro retētis terminis glo.pone q̄ fundum valētem
ex.emi.p decem ſi euincatur tertia pars ſiquidem
pro indiuiſo nō eſt dubium[a] quod habita ratione
ad totum fundū habeo regreſſum pro tertia par
te.ſed hoc eſt dubium vtrum habeatur ratio ſm
quantitatem pretij conuenti:an ſm quantitatem
pretij cōmunis glo.hic in princi.r in.l. bonitatis.
§.eo.videtur dicere q̄ ſm quātitatem pretij cōmu
nis.ſi enim euincatur pars pro indiuiſo:tūc habe
tur ratio bonitatis illius:vt ſi quid valebat plus
in plus fiat condēnatio.ſi minus valebat condem
netur in minus.iſtud nullam habet dubitationē
ſi tenemus q̄ in actiōe ex ſtipulatu habetur ratio
ad eſtimationem cōmunem.ſed ſi teneremus vt di
cūt quidam q̄ haberetur ratio eſtimationis ptij
conuenti tunc deberet detrahi tertia eius q̄ valet
vltra eſtimationem cōmunē ſi tertia pars eſt eui
cta eo caſu quo emi fundum valētem.cviij.pro.x.
pone ergo q̄ illa tertia p indiuiſo valet ſex ſm cō
munem eſtimationem tūc detrahetur tertia quia
tanto minus emit:r ſic rem habebunt quatuor r il
la veniens in actione ex ſtipulatu p tout habebit ra
tio ad eſtimationem conuentam.

¶ Contra non cauentes qui cauere debebat q̄ ſtatim fiet executio.

Si dupla. Reuoco in dubiū ⁊ quero quādo qs recuſat cauere de dupla ad qd cōdēnabitur.Et duplex eſt opi.prima vt cōdemnetur ad ipſum factum:ſc̄z quod caueat.r iſta eſt ſatis bona.nam cū iſta cautio debeatur ex diſpoſitione legali poteſt quis ad eam precise cōpelli.de quo dixi plene in.l.ſtipulatiōes non dimidunt.§. de ver.obli.in illa.q.an quis precise cogatur ad ſactum.Scōa lec.eſt quod quis cōdemnetur ad ipm duplū.r huic lec.applaudet hic tex.ſed tunc quero tan ſtatim fiat executio ſiue exactio an differat in euentū euictionis.Hoſt.tenet hic q̄ differat.¶ Sed in contrariū no.in.l.ex empto.§.ſi.§.de act.emp. ⁊ illud videtur verius.nam ille qui nō cauit dolo ceſſat cauere merito fiat executio ſtatim.vt.l. locū §.condemnatio.§.de tabu.exhi.

¶ Locus contractus inſpicitur in pertinētib⁹ ad deciſionem contractus.

Si fundus [b] Cōſuetudo q̄ eſt in loco cōtractus inſpicitur.h.o.¶ No.† q̄ in bis q̄ pertinent ad deciſionem cōtractus inſpicitur locus cōtractus de quo plene dixi in.l.cūctos populos.C.de ſum.trini.

Venditor. Dicit gl.q̄ iſtud intereſſe extrinſecū eſt q̄ falſus eſt q̄ imo eſt intrinſecū vt doc.dicūt q̄ ſequit rem penes quēcūq; vadat.vt no.¶ y.C.de ſen.q̄ p eo q̄ intereſt

a ¶ Dubius.r iſta faciunt ad q̄ſtionem de ſtatuto.§ qua per Bart.in l.pe.C.de trāſac.
↪ Andre. Poma.
b ¶ Si fundus.vide Barba.conſil. xv.col.xij.vol.ij. Imol. conſilio.j. vj.colum.r conſi. viij.in.j.col.
↪ Andre. Poma.
c ¶ Quādoq; vide Ro.cōſi.lxxxvij.
d ¶ Vendicātem. in prin.hui⁹.l.rc. hanc regulam limita i caſu ſingulari.l.ſi.C.e.et ibi no.videlz in here de fideiuſſoris.ſz vtrū iſta exceptio quem de euictione rc.impediat litez cōteſtatā.an vero opponat ad merita cauſe magis quā ad pceſſum. vide bar.in.l.r ſi inſtrumēto.C. de fi.inſtru.r iur.haſte fiſ.lib.x.nō poterit tū opponi post ſniam. q̄ p emptoria.vt not. Bal.in.l.vēditrici.C.de reb⁹ alie. nō alie.Adde q̄ liter intelligat illa regula quē de euictione. Ro. conſi. cccccliij.
↪ Andre. Poma.
d ¶ Vendicantem. Limita iſtam regulam vt per alegan.cōſi.cix. inciu cauſa vertente. vol.iiij.aret cōſil. iij.als. xxx.bal.l. ſina.C. eo.

Vendicantē. Not.regulā quod q̄ de euictione tenet actio eundē agentem repellit exceptio.¶ No.† q̄ ls qs ſuccumbat in exceptiōe nō prohibēt illud in iudicio per modū actionis deducere quod eſt verū vbi nō tenet ad eundem effectum:als ſecus.de qua p doct. in.l.peremptorias[e].C.ſen.reſcin.nō poſ.dixi in.l. qui rome.§.duo fratres.§.de verb.obl.facit quod dixi in.l.ſinautem.x.de nego.geſt.r in.l.quoties.r in.l.quod in diem.§.ſi.x.de compen.

Eundum. No.q̄ quādo res euincitur facto ex ptoris etiā antecedente emptiōe quod non tenetur venditor.

¶ Si res ab eo qui habet cauſam a me euincit an ſtatim habeo regreſſum cōtra autorem meum an expectare debeam quod prius condemnetur ei qui habet cauſam a me.
2 Si rem quam emi tibi donaui ſi euincitur a te an poſſis habere regreſſum contra me an cōtra acto rem meum.
3 Clauſula faciēs procuratorem in rem ſuaz quod operetur vt re euicta quis poſſit directo agere cōtra autorem autoris ſui.

Pro re.

Si pro euictione

Iſte eſt ſubtilis.§.r ſi bene aduertatis iſte.§.log tur quādo res quā emi nō euincitur a me ſz ab eo cui cōceſſi:r dicitur q̄ ex hoc habeo regreſſum cōtra venditorē meū. ¶ Quero vtrū ille qui habet rēs[a] me debeat denūtiare mihi r ego autori meo g r dicit glo.q̄ ſic. ¶ Secūdo quero vtruz † ſtatim cū res euincitur ab eo qui habet cauſam a me ego habeo regreſſum contra autorem meū an debeā expectare q̄ prius condemnetur ei qui habet cauſam a me r ſoluam ſibi. ¶ Glo.in hoc dubitat.veritas eſt q̄ quādoq; ego tranſfero rem in aliū nō ſimpliciter ſed in ea mihi aliquid iuris reſeruo vt puta ſi cōcedo in dotem vel in emphyteoſim vel in feudum.tunc eoipſo q̄ euincitur ab eo qui hz cauſam a me illō ius quod mihi reſeruaui perimit et ſtipulatio de euictione cōmittitur r hoc eſt q̄ hic dicitur q̄ mulier efficiat indotata r ſic mihi habe re nō licet.Si vero ego vendidi ſimplr r mihi ipſi nō reſeruaui aliquod ius in re tūc licet euincatur ab eo qui habet cauſam a me tū adhuc mihi nihil adeſt.ideo eſt neceſſe q̄ condēner et ſoluam ſibi. alias actionē de euictione nō haberē ſm regulaz iul.poſitam in.l.ſi ſeruus.§.i.§.e.Et idem dicēdū eſſet ſi rem quā emi dediſſem inſolutū r re euicta ab eo cui dedi actio priſtina reſtitueret in me ſm materiā.l.libera.C.de ſen.r.l. elegāter.in prin. x.de pig.act.

¶ Perēptorias. vide ibi not.et q̄ dixi Bald.in.l.j. in.j.colū.per iſtū text.r meli⁹ in.ij. col.ver.quero qd ſi actio.vbi declarat.

¶ Fundū.in prin. hui⁹ rc.vide bar. in.§.duo fratres. in.§.r vlti.col.

¶ Rem. vtrū ſin gularis ſucceſſor emptoris debeat r poſſit denuntiare litez primo vēditori an vero autori ſuo.r vide q̄ j.ſequūtur.r bal. in.l.j.in penul.colum.C. de rerum permuta.

a ↪ Andre. Poma. ¶ Et p̄dicta. vide Alex.conſ.lxiij.l.j.r vlt.col.vol.ij.
b ¶ Donatarium fecerit procuratorez rc. vide Bal.in.l.per diuerſas.C. māda.in.l.j.in fi.C.de iure do.r Bar.in.d.l.p diuerſas.in vlt.col.r bal. in.l.j.in penul.col.C.de rerū permu.Bal.in.l.j.in fi.C.de iure do.
c ¶ Si ſeruum.in prin.huius legis rc.p iſtum tex.vide quod decidit in materia Bald.in l.libera.in.ij.col. in ver.ſed nunqd C.de ſen.r interlocu.om.iudi.
d ¶ Tene mēti rc. et de iſta prima gl. hic vide q̄ ſcripſi no.poſt x̄doder. in.§.item ſi quis a in fran.l.v. char. inſtitu.de act.
↪ Andre. Poma.
e ¶ Et bec. Vide Barb.conſi. cxx. viij.col.x. vol.ij.
f ¶ In creditore. in eodem princi. rc.et ſic no. quod actiones venditoris non tranſeūt in emptorē.ſecus in exceptionibus per Bar.in.l.iij. C.quod met.cau. et plene vide in.l. ſi tertiꝰ. de aqua pluv.arcen.de quo late per Bar.in.l. ij.in princ.§.ſolu. matri.et in.l.ciuitas.ſi cer.peta.ad hoc vide q̄ notat Bald.in.l.etiam. in.ij.colum.verſi. quero nūquid. de execu.rei iudica. et vide quod not. Bal.in.l.j.in fi.C. de iure do.r vide in.l.ſi rem.§.eo.
g ¶ Glo.an tenuta poſſit revocari die feriata et dic ſm gl.quod ſi data fuit die feriata poterit revocari die feriata q̄ intellige vero quando notorie conſtaret tenutam eſſe nullam. nam tūc cum in revocatione nō exigat cauſe cognitio poterit fieri die feriata.ſecus vbi tenet tenuta ratione cauſe.vel alias quomodocunq; vel ſi eſſet dubiū. naz tunc non poſſet cum debeat fieri cauſa cognita ſi tamē revocatio tenute fieret ſolū preſtita ſatisdatione.r hoc fieri poſſit quia cū hoc nō regrit cauſe cognitionem poterit expediri die feriata. hoc tene menti ad intellectum huius glo.ſm domi.Joan.qui ita dicit in dicta.l.j.§.nuntiatio.per ea que ibi no.Bar.r doc.tu adde que dixi poſt Bar.in.l.de vno quoq;.§.de re iud.vbi allegaui iſtam glo.cum multis ſimilibus.Et adde q̄ nō.x̄doder.in.l.imperatores.§.fina.§.de appel.r vnum tene mēti in renuocatione tenute q̄ dicit Ange.ſe pluries practicaſſe in.l.ſi finita.in prin.de dam.infec.per glo.ibi in verbo liber.in prin.quod cū petitur revocatio tenute quod poteſt obiici tenutam nō revocandam.ex eo quia non intereſt tenutam revocari.ratio quia ſi data nō tenet deberet de nouo concedi.r ad cautelam ducit petendam revocationez eius r cōfirma.prime.ſed ſm domi.Jo.in dicta.l.ſi finita.in prin.puto tuti⁹ q̄ ſi tenuta ſit nulla forte.q̄ data poſſeſſore non citato.iuxta no.p Barto. in.l.fina.C.de edic.diui adri.tollen.poſt mediū illius in ver.item ex gl. quero an ligēt Bar.ſuper nullitate ſi re vera eſt nulla.alias poſſet cōdēnari in expenſis tanq̄ temerarie litigaſſet ſuper dicta nullitate per.l.eū qui temere.§.de iudi.l.non ignorat.C.de fruct.r lit.expen.c.ſi.ex⁹ de dolo r cōtuma.Sed potius inſtet petēdo de nouo dari.nam tūc ſi re vera debeat dari de nouo:et aduerſarius ſuccumbet condēnabitur in expēſis ſi reſtituerit.l.ſi properandum.§.ſinautē alteruter.C.de iudi.vbi autem litigaſſet vtraq; pars ſuper nullitate.Et etiaz ſuper de nouo dādo ſimul et cōtingat pronūtiari tenutam fuiſſe nullam debere tamen de nouo dari. tunc quia vtraq; pars eſſet victrix.et victa videretur vter q̄ abſoluēdꝰ ab expenſis per notata in.l.generaliter.§.i. de rebus credi.per hoc patet quod cautius eſt non contendere ſuper nullitate ſi re vera fuit nulla propter factuz expēſarū de quo vide per x̄doder nos i.§. quadru. inſtitu.de actio.r iſtam gloſ.etiam dicit notandam. Bal.in.l.ab ex cutore.C. de appella.et per iſtam gloſ.etiam dicit no.Barto.in.l.ij. in.xj.columna.in iij.q.C. de ſerui. quod preceptum factum abſq; oē die iudiciario poteſt abſq; cauſe cognitione et citatiōe revocari. cui adde que Terpſi in.l.de vnoquoq; de re indica.r ita eſt ſingularis gl. ſm Bal.in.l.poſt ſententiam.in vltimo folio.C. de ſenten.et interlocu.om.iudi.r per Bald.in.l.j.C. de execu. rei indica. et ita etiam hanc glo.allegat Bal. pro ſingu.in.l. ſi. C.de fer⁹.et dixit Bal.in.l.i.in fin.C.de probibi. ſequeſtra.quod ſequeſtratio poteſt fieri die feriata.et vide quod not.dixit Bal.in.l.j.C.de execu.rei indica.Adde cōſulta per Roma.conſi.cccxx.
g ↪ Andre. Poma. ¶ Glo. Vide Roma.conſi.clv.Feli.in.c.eccl̄ia ſancte Marie.colum.xj.verſi.vj.nota.de conſtitu.r in.c.ex parte.iij.colum. de teſti.Bar.conſi.lxj.colum.xxxvj.vol.i.r Feli.c.olim.colum.viij.de re indi.Luma.cōſi.cxlvj.colum.j.Alegan.conſi.v.colum.penul.verſi.ité ſi probatum eſt.vol.ij.in.l.i.§.nuntiatio.col.vi.ff.de noui ope.nun.r in.l. ſi pacto quo penā.col.j.vbi p x̄doder.C.de pac.Aret.cōſil. viij.Ro. cōſi. cxx.Imol.conſi.cxxviij.Cardi.conſi.xcvi.Aret.ſi.xx.col.ſi. Panor. in.c.quia clerici.ij.nota.de iure patro.Feli.in.c.nihil.de preſcrip.r gl.in c.tuarum.in glo.penul.C.de priuile.Aret.in.c.examinata.co.ſi.de iudi. vbi limitat iſtam glo.in tenuta data de facto vt non poſſit revocari parte non citata.Barba.in.c.conſultationibus. de offi.delega.colum.ij.r Soci.conſi.cclxvi.in fi.
b ¶ Si ſeruus.quotuplez ſit dominiū.vide Bar.in.l.ſi quis vi.§.differē tia.de acqui.poſ.vbi etiam Pau.de caſt.alleg.aut.ſi vero domin⁹.C.de bere.r vide Bal.in.l.traditionibus.in.ij.col.C.de pac.
i ¶ Si mater.vide Bar.omnino in dicto.§.actiones.

Si creditore. No.† q̄ vēditor cogit cedere actiones quas habet pro re vendita contra autorem ſuū. Secundo no. † q̄ illud quod prodeſt r non nocet vēditori impetratur de facili.Bar.
1 ¶ Re euicta per reſtitutionem nō committitur ſtipulatio dupleꝛ ſed agitur ex empto.
2 Tenuta data die feriata iudicis officio quod poſſit eodem tempore reſtitui.

Mino. Re euicta per in integruz reſtitutionem poteſt agi ex empto pro euictiōe.h.o. ¶ Nota q̄ re euicta per reſtitutionem non cōmittitur ſtipulatio dupleꝛ ſed agit ex empto. ¶ Secūdo no.quādam glo.[g] que eſt hic q̄ inducit iſtam legem in argumentū † q̄ ſi die feriata deb⁹ tenuta officio iudicis quod eodem tempore debet reſtitui preſtita ſatisdatione quod colligitur hic:quia iudicis officio res euincit:r ita reſtituitur actio de euictione r ideo malitioſi adducati faciunt quādoq; fieri ſequeſtratiōes vltima die iuridica:vt ſic reuocatio peti poſtea non poſſit durantibus feriis.de qua per Jaco.de are.§.de no.ope.nuntia.l.j.§.nūtiatio.r ibi dixi.Bar.
1 ¶ Succūbens in rei vendicatione an poſſit intentare publicianam.
2 Succumbens in actione communi diuidundo q̄ non poſſit redire ad publicianam.
3 Si in libello dico rez ad me ptinere iure dominij vel quaſi r probo me preſcripſiſſe an obtineam.
4 Dominia tria ſunt directum vtile r quaſi dominium.

Si ſeruus. [b] Qui ſuccūbit in rei vendicatione nō prohibēt publicianam intentare.r donec actio ad vindicandum ſupereſt res euicta non dicitur.h.o. ¶ Gloſ. hic diſputat † vtrum qui ſuccumbit in rei vendicatione poſſit intentare publicianam.veritas eſt q̄ poteſt per text.huius.§.tamen hodie proponitur ſimul r ſemel:quia dicitur i libello peto rē ad me pertinentem iure dominij vel quaſi.nam per hoc quod dicitur quaſi intentat publicianam.ſed † pri die practicabam iſtam.l.in quodam qui egerat cōmuni diuidundo et ſuccubuerat:nam non poteſt redire ad publicianam.argu.huius.§. ¶ Oppo. de.l.ſi mater[i].§.eandem.j.de excep.rei iudi.r.l.an eandem.§.actiones.eo.titu.vbi dicit q̄ omne ius vbicunq; r qualitercunq; videtur in iudicium deduci.Glo.hic dicit.fateor quod omne ius ſcz directi dominij non autem vtilis.vt.l.contraria.Juncta hoc formo † queſtionem.propoſui contra teli
3 ¶ Venditor cedit actiones pro re euicta contra

Simancipium.

Si communi. Opp. q̄ priꝰ debet agi rei vēdicatione.vt.§. fami. herci.l.j.r.j. de excep.l.fundi.r.l.fundum.Glo.ſol.mirabiliter q̄ hic non fuit oppoſitum quod tene menti.[b] Simile not.in.l.ij.C.communi diui.quod eſt not.Et quo † apparet quod ſi agatur contra fideiuſſorem vel pignorum poſſeſſorem non facta diſcuſſione contra principalem q̄ ſi iſta exceptio non opponatur procedit et valet iudicium. † Et bec[c] regula eſt hic q̄ ſi exceptio prepoſterationis vnius iudicij ad aliud non oppoſitur quod tenet iudicii. facit.C.de appella.l.j. ¶ Oppo.q̄ euictione partis non committitur ſtipulatio.vt.l.ſi in venditione.§.eod.Solu.dicit glo.quod hic fuit dictum. tu dic quod bic euictione partis vſus totus incōmodatur.naz alteri ſocio totus adiudicatus fuit.ibi vero ſecus.

a ¶ Libellū.no.de rei vendi.⁊ publi.⁊ adde Jnno.in.c.ad aures.de prescrip.vbi vtilis vendicatio datur ei qui prescripsit excepto quāz contra verum dominum.⁊ ad hoc adde Bar.in.l.j.C.de vsufruc.⁊ Bald.in.l.p banc.in.vj.col.post glo.de temp.appel.

b ✠ Andre. Poma. ¶ Sult dicere. Vide Panor. in.c.ceterū. columna penul.de iudi.

c ¶ Si per impa dentiam.in prin. bui⁹ ⁊c.vide bar to.in dicta.l. exceptionem.

d ¶ Jgnorātie. Limita hoc nisi venditor fuisset presens in iudicio ꝙ casu ipse debuisset appellare ſm glos.no.in.l. emptor.C.eo.

e ✠ Andre. Poma. b

d ¶ Jgnorātie.vide Ang. consilio clxxvi.

e ¶ Si ideo.in pn. ⁊c.et ad intellectū huius legis vide Barto.in.l. si superatus.de pig.⁊ hic adde Bal.in addi.Spe.de instru.edi.in.g. col. et facit quod not. Bar.in.l. cum filius.de ver.obli. ⁊no.Bar.in auc. iubemus.ad fi.C. de iudi.et ideo si c ostēderetur bannum fuisse latum propter falsas allegationes ⁊ probationes ⁊ falsaz causam impediret executionem banni ſm Ange. ⁊ Jmo.in.ſ. duo fratres. sed Bal. in.l.in exercēdis. d in.v.colū.C.de fide instru.tenet cōtra Barto. quod priuet officio tabellionatus. adō Barto.in.l.papinianus.ſ. meminisse.et quod habetur in.l.qui repudiantis. de in offi.testa.et quod no.Ange.⁊ Joā. de Jmol.in.l.inter stipulantem. ſ.j.de verbo.obliga.⁊ Bal.in.l.transigere.in.iij.colum.in ver.cum oppo.C.de trāsactio.facit ad no.in.l.absentem.⁊ quod ibi dixi.de penis.et Bar.in.l.j.ſ.fi.in fi.ſ.si quis ius dicen.non obtēpe.⁊ Bal.in.l.vinum sicer.peta.Barto.in.l.omnes.j.de re mili.Bal.in.l.fi.C.de crimi.stellio.⁊ in.l.ita demum.C.de procura.⁊ in.l.j.in penul.colū.C.de cōfes.Adde vt per Pau.de cast.consi.cc.xiij.

f ✠ Andre. Poma. ¶ Contumaciam. Vide Felinum in ca.cum Bertholdus.colum.vij.cum tribus sequen.⁊ in.c.ex literis.colum.ij.de cōstitu.vide Bal.in exercendis.columna.iiij.C.de fide instru. Alexan.in l.sepe.columna.xxxv.de re indica.Bar.consi.cij.⁊ consilio.cxiij.Barb. consi.iij.col.v.volu.v.

g ¶ Si compromisero.istum tex.limita nisi fuerit factum compromissum in venditorem.vt no.voluit Specu.in titu.de arbi.ſ.poteſt.versi.ſ3 pone.doc.in.c.ſi.de emp.⁊ vendi.⁊ vide Barto.in.l.manifeste.ſ.de iureiuran.qui exigendus istum tex.ad iuramētum.item limita istum.ſ. nisi promissum fuisset de eviction quacūq; ratiōe vel causa res euinceretur.vt no.glo.in.l.cum pena.ſ.de arbi.⁊ no.Bal.⁊ Jmol.in.l.si domus.ſ.j.de leg.j.in prin.item limita istum.ſ. nisi promissum fuisset in arbitrium electum ex necessitate imposita per legem vel statutum ſm Bal.post Bar. in.l.ſi.C.de iudi.⁊ Barto.hic.⁊ omnino Bald.in.l.j.C.de pericu.⁊ commo.rei vendi. Item quod si ins esset dubium an isto casu possit compromittere.vide nota.in auc.predicta.in.c.ſi.de emp.vendi.⁊ Bart.hic sed de necessitate statuti sequitur cum grano salis.Bald.in.l.j.C.de pericu. et commo.rei vendi. per Fulg. et Jmol.in.l.ſin.C. de emp.et vendi. Bal.in.l.manifeste.ſ.de iureinrā. que etēdit istum tex.ad iuramentum.vt supra dictum est.

c ✠ Andre. Poma.

b ¶ No.tex.Vide Alegand.in.l. si vnus. colum.ij. de pact.cre.singu. xxx.et fing.cxiij. ozia.in tracta. de arbi.char.ccij.qō. viij.et char.clj.q. xxxv. Alegand. consilio. iiij. volij.⁊ in.l.j.colum. ij.C. de pericu.et commodo rei vēdi.Barba.cōsilio xxxix. colum.g. Alexan.in.l.cum hereditas.ff. ad trebel.Panor.cōsil.clxxxvij.in.j.volumi. feli. in.c. que in ecclesiarum. columna.xvi.de cōstitu. Ange. consilio.xv. Feli.in. c. quāuis. colū.vij. de re indica. Alegā.in.l.ſi domus. ſ. de evictiōe. de lega.j.

¶ Habes.vt per Bald.in.l.libera. C.de senten.⁊ interloc.om.iudi. ⁊ videntur ettam istum tex.doc. intelligere. in.l. de qua re.ſ.fin.ſ. de iudi.qō licet alius non debuerit cōpromittere. puta quia accepit in solutō bona debitoris per istum tex.si tamē cōdemnatus fuerit soluere rem alteri creditori huius debitore agenti ⁊ soluerit quod tamen ex quo solutio profit debitori poterit contra eum agi negotiorum gesto.non obstāte dispositione huius.ſ.quod nota.

k ¶ In iudicem.idem dicit Pau.de liaza.in.c. si venditori.in.ij.colū.de emp.⁊ vēdi.⁊ ad ista omnia hic no.vide Ange.⁊ Jmol.in.d.l.ex duob⁹ reis stipulandi.in.ij.col.de duo.reis.

l ¶ Si presente.in prin.huius ⁊c. Intellige hoc singu.vt dixit no. Bart. in.l.de pupillo.ſ.si quis quando prætori.in.ij.colum.de operis noui nūtiatio.quod no.ad intellectum huius.ſ.magime ibi: sed si nihil venditorem.tamen Ange.ibi tenet contra Barto.vide quod ibi dixi ⁊ ad istum tex.cum ibi nota.vide que habētur in.l.aut qui aliter.quod vi aut clam in princi.⁊ vide Bal.in.l.libera.C.de senten.circa principium. Itez istū tex.in fi.in versicu.pupillo.limita vt per Ang.in.l.ſi ex legati.deverbo obligatio.in eo.ſ. solennis practica in denuntiationibus quando aliquis occultat se vt non citetur. Adde Barto.⁊ quod ibi in.l.j.ſ.fed si aristo.quod vi aut clam.

l ✠ Andre. Poma. ¶ Si presente. Vide Aleg.in.l.ex legati.ff.de verborum obligatio.

Habere.

a ¶ Habere. Ad ea que tangunt hic in glo.penul. vide Jmol.post Bar. ⁊ Ang.in.l.ſi insulā.de ver.obli.in.ij.fallen.regule affirmatine.

b ¶ Testamento. Adde optimum tex.tum in.l.ſi domus.ſ. de eviction. ⁊ quod ibi docto.de leg.j.

c ¶ Si res quam.in prin.nō est alibi ſm Bal.in.l.j.in penul.col.C. de rei vendi. et allegat no.per Barto. in a l.j.versi.quero testato: legauit mihi.C.cōia de leg. ⁊ circa hoc not.p glo.secundā vide Jmol.in.l. si domus.ſ.j.circa pe. col.de leg.j.⁊ hāc l.reputat etiā fin. Jmol. in.l.iul. ſ. j.j.de ver.obli.

d ¶ Secūdus emptor denūtiat primo.vide in.l. si p te.ſ.eo.per Bar. ⁊ Bal.in.l.j.in fi. C.de iure dot.

e ¶ Caia.ad istum tex.in princ. vide Bal.in.l.emptor. C.eod.⁊ Jmol.in c.ſi.de emp.⁊ vendi.⁊ ibi iste tex. re putatur sing. cuz glo.ſm Jmol. in l. quetitum.in pe nul.colū.de re indi.quod appellatio tollit presumptionem sentētie ⁊c.in eodē princi. vtrū emphyteota victus cogatur appellare p Bui. de suza.in.l. inuitus.⁊ ibi Bar.C. de procurato.sed quid si vēditor est presens i iudicio quando emptor per iniuriam cōdemnatur dic ꝙ ipse vēditor tenetur appellare ſm glos.in.l.emptor. C.eodē.per istum tex.et de materia vide Jmol. et latius Jo. an.in.c. non iuste.de proc cura.et institu.de act.ſ.actionuz.et Barto.in.l.ſi pro curatori.ſ.ſi ignorantes.ff.manda. adde Bald.in.l.ſi pro ea.C.manda. in.ſ.col.in verſic. itē nota.ꝙ in dubio non teneatur appellare. tenet Pau.de liaza.in ca.ſi venditori. in penulti.columna de emp.et vendi. allegat istam glo. vide ibi per alios maxime Jmol.⁊ iste tex.cum glo.reputata singu.ſm Jmol.in.l.quesitum.in penul.colū. de re iudi.quod appellatio tollit presumptionem sentētie.secus penden te restitutione vel causa nullitatis.quia tunc presumitur pro sentētia.vt habetur no.post Bar.in.l.j.circa fi.penul.col.C.quādo prouoca. Adde per Ange.consi.clxxvj.cum precedenti.

¶ Habere. Ad ea que tangunt hic in glo.penul. vide Jmol.post Bar. ⁊ Ang.in.l.ſi insulā.de ver.obli.in.ij.fallen.regule affirmatine.

¶ Testamento. Adde optimum tex.tum in.l.ſi domus.ſ. de eviction. ⁊ quod ibi docto.de leg.j.

¶ Si res quam.in prin.nō est alibi ſm Bal.in.l.j.in penul.col.C. de rei vendi. et allegat no.per Barto. in a l.j.versi.quero testatore legauit mihi.C.cōia de leg. ⁊ circa hoc not.p glo.secundā vide Jmol.in.l. si domus.ſ.j.circa pe. col.de leg.j.⁊ hāc l.reputat etiā fin. Jmol. in.l.iul. ſ. j.j.de ver.obli.

¶ Secūdus emptor denūtiat primo.vide in.l. si p te.ſ.eo.per Bar. ⁊ Bal.in.l.j.in fi. C.de iure dot.

¶ Caia.ad istum tex.in princ. vide Bal.in.l.emptor. C.eod.⁊ Jmol.in c.ſi.de emp.⁊ vendi.⁊ ibi iste tex. reputatur sing. cuz glo.ſm Jmol. in l. quetitum.in pe nul.colū.de re indi.quod appellatio tollit presumptionem sentētie ⁊c.in eodē princi. vtrū emphyteota victus cogatur appellare p Bui. de suza.in.l. inuitus.⁊ ibi Bar.C. de procurato.sed quid si vēditor est presens i iudicio quando emptor per iniuriam cōdemnatur dic ꝙ ipse vēditor tenetur appellare ſm glos.in.l.emptor. C.eodē.per istum tex.et de materia vide Jmol. et latius Jo. an.in.c. non iuste.de proc cura.et institu.de act.ſ.actionuz.et Barto.in.l.ſi pro curatori.ſ.ſi ignorantes.ff.manda. adde Bald.in.l.ſi pro ea.C.manda. in.ſ.col.in verſic. itē nota.ꝙ in dubio non teneatur appellare. tenet Pau.de liaza.in ca.ſi venditori. in penulti.columna de emp.et vendi. allegat istam glo. vide ibi per alios maxime Jmol.⁊ iste tex.cum glo.reputata singu.ſm Jmol.in.l.quesitum.in penul.colū. de re iudi.quod appellatio tollit presumptionem sentētie.secus penden te restitutione vel causa nullitatis.quia tunc presumitur pro sentētia.vt habetur no.post Bar.in.l.j.circa fi.penul.col.C.quādo prouoca. Adde per Ange.consi.clxxvj.cum precedenti.

f ¶ Additio.no.ꝙ presumitur pro sententia cōfirmante ſm Bal.p illuz tex.in auc.ſi quis.de epis.audi.in fi.⁊ dixit Bald.in.l.inuitus.C.de pcu. quod licet pro sententia presumatur.tamen potest dominus pbare dolum ⁊ culpam contra procuratorē contra quem est lata sentētia.⁊ etiam de instantia sententie.⁊ an ista presumatur pro sentētia quod appellāti teneatur intentare actionem que sibi suo nomine non competit.

¶ Jcum venditor. Piot.tē hypotheca aduocat nudā possessionem.⁊ ex hoc debet concludi in li bello in hypothecaria: quare peto possessorem cōdemnari ad tradendum rem possidendam in causam dicti pignoris donec soluatur mihi: quod plene examinani in.l.rem alienam.ſ.de pigno.actio.

b 2 Secundo⁹ no.ꝙ Tempore ad denuntiationem venditoris non cogitur intentare actionē que sibi suo nomine non competit.

i ¶ Ulibertatis. Piota ꝙ quando quis exprimit certā causam ex qua nō vult teneri de euictione quod ex ea non teneatur etiam ad prætij restitutionem.

k Seruus. Allegant quidam istū.ſ. vbi tantū quod colligitur isto modo.ille qui debet red dere rationes.ideo eas reddat vt soluat reliqua: ⁊ sic sunt duo propter vnum: ibi vnum sufficit propter solutionem reliquorum si ergo vnum tantuz istorum exprimitur sufficit.

¶ Jplus.

1 2 ✠ Factum iudicis censetur factum partis.

Aliud est quando quis vendit aliud quando fingitur vendi.

1 2 ¶ Nota. No.tē factuz iudicis censetur factū partis.

¶ Scōo no.tē aliud est qñ qs vēdit aliud quādo fingitur vendi.nam isto secundo casu nō tenetur ad totale interesse.Bar.

¶ De except.rei vēdi.⁊ tradi. Rubrica.

1 ✠ An procurator possit habere fidez de pretio vendendo.

¶ Marcellus. Si quis. Iste.ſ. facit ad.q.tē pro curator possit vendere ⁊ habere fidem de pretio.ad quod facit.ſ.de instī.l.quicūq;.ſ.item si cū institor.⁊.l.a duo pio. ſ.i.j.de re iudi.⁊.l.ſi pcurator.de iure fisci.⁊ habes no.in.l.inciuile.C.de rei ven.Bar.

¶ Jncipit liber.xxij.

¶ De vsuris. Rubrica.

1 ¶ Locus vbi cōtractus celebratur quod inspicitur circa ea que veniunt ex consuetudine.

2 Locus solutionis inspicitur circa ea que veniunt propter moram habitam circa ea que veniunt in contractu.

¶ Cum in iudicio. Oppo.⁊ videtur quod debeat inspici in istis accessionibus ꝛc. nutudo loci vbi petatur seu vbi solui debet l.vinuz.ſ.ſi cer.pet.⁊ de triti.in hac. Soln. intellige hoc nū dicit vbi cōtractuz b dicit Cy.⁊ Bal.in.l.ſi.C.de rebus alie.non alie.quod si quis prohiberetur acquirere rem potest tamen in pignus accipere.

i ¶ Qui libertatis. Vide bal.in.l.i.in.ij.q.C.de peri.⁊ cōmo.rei vendi.

k ¶ Seruus. adde Cy.⁊ doc.in.l.cū seruus.per istū tex.de cōdi.⁊ demon.

l ✠ Andre. Poma. ¶ De vsuris. Vide Aleg. consi.j.in.ij.vol.

a ¶ Socius. in prin. adde Bar. in l. vbi autez non apparet. §. penul. ff. de ver. obli. idem dicas in decreto iudicis ad quem non spectat tractus futuri temporis iuo non valet. est text. nota. in. l. item eorum. §. Ilz fi ita. §. quod cuiusq; vniuer. nomi.

a ↣ Andre. Poma. ¶ Socius. Vide Panor. ꝯsi. qviij. incip. in causa. Feli. in. c. ceteruz. in. iiij. colum. de prescrip.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Jn fideicõmiſ. Vide ad iſtũ tex. Pau. de castro. & Aleg. in. l. quidaz estimauerunt. ff. si cer. peta.

c ¶ Slo. ibi alij dicunt tũlus excusat a fructib⁹ percipiendis & alleg. tex. in. l. fiscus. ff. de iure fiſ. qđ titulus ſententie non excuſat a fructib⁹ melius probatur in. l. i. C. de fi. infſtru. li. g. dic vt ibi no. tũ titulus ſententie dat iuſtam causam litigandi vt no. in. l. generaliter. §. j. C. de rebus credi. et generaliter quãdo qs poſſidet vt reruz pretorum & eſt in mala fide an excuſetur a fructibus vide Jnn. in. c. cõſultationibus. de iure patro. & bal. in. l. ij. C. de ſerui. ver. nunc de ſeptimo puncto. et qõ no. Bar. in. l. põnitur. §. ſi inſtu de acqui. poſ.

d ¶ Caſuz. in reali non habet locum ꝺdrimeſtre. adde glo. bar. & doct. in l. ij. in colũ. j. C. de fruc. & lit. expen. & per glo. & Bar. latius in. l. fin. C. de i execu. rei iudi.

↣ Andre. Poma. 2

e ¶ Ultimo. Vide anch. ꝯſi. ccxxxv.

f ¶ Nõnunq;. & vide Bar. in. l. cum 3 filio. circa lec. Ja. de are. de lega. i. p cui⁹ dicta amplia tur iſte text. et ibi vide per do. Jo. de hoc pri⁹ dico q glo. fin. ſm do. Joã. in. l. in fideicõmiſſaria. §. fin. ad trebel. tenet q in caſu hui⁹. §. cũ pollidi⁹. heres in ſtitutus nullã de trabit quartam & iſtud põt hic tolerari quia teſtator pater hic non cõmode prouideret filie aliter. aſs autem ſecus ſm do. Jo. in. o. l. cum filio. in penul. col. & adde no. per Bar. in. o. l. in fideicommiſſaria. in princ. & in. l. balliſta. cum ſequẽ. ad trebel. & in caſu huius. §. cum pollidius. cum ſi. nõ detrabetur quarta ſm Cy. hic. & hoc ſequitur no. Bal. in. l. poſt mortem. C. de fideicõmiſ. quod not. fing. ad. l. multi. ff. de libe. & poſthu. & quod nõ detrahatur quarta: tenet etiam Bal. in ruBri. C. de renocã. bis q̃ in fraudez credi. in fine. & ibi etiam ponit aliuz ſingu. caſum quo nõ detrahit quarta. & Bald. etiam in. l. in bem⁹. in. v. colũ. C. ad trebel. hoc in reportatis antiquis.

↣ Andre. Poma.

g ¶ Fideicõmiſſarij. Pro amplia tione hui⁹ tex. vide Aleg. in. l. cum ex filio. in. ij. colũ. verſic. item venit vnuz notabile. ff. de vulgari. & in. l. deducta. ad treb. & in. l. cum filio. in viij. & ix. col. de lega. j. & in. l. fideicõ miſſarij. §. ſi. in fi. j. ad trebel.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Scõm illum. Vide Jmol. cõſi. cij. col. v. & pece. & Aleg. in. l. miles. §. decẽ. j. de re iudica. vbi declarat hãc regulam qua liter ſtipulatio intelligatur ſm naturam precedentis contractus.

↣ Andre. Poma.

i ¶ Regula. Adde gulaz hui⁹. l. q ſi ſtipulatio ſequit naturam act⁹ &c. vide aret. in. l. ſciẽdum. col. xj. ff. de verb. oblig. et Jaſo. in rubri. de verbo. oblig. Jmol. conſi. cij.

Jo. in. o. l. cum filio. in penul. col. & adde no. per Bar. in. o. l. in fideicommiſſaria. in princ. & in. l. balliſta. cum ſequẽ. ad trebel. & in caſu huius. §. cum pollidius. cum ſi. nõ detrabetur quarta ſm Cy. hic. & hoc ſequitur no. Bal. in. l. poſt mortem. C. de fideicõmiſ. quod not. fing. ad. l. multi. ff. de libe. & poſthu. & quod nõ detrahatur quarta: tenet etiam Bal. in ruBri. C. de renocã. bis q̃ in fraudez credi. in fine. & ibi etiam ponit aliuz ſingu. caſum quo nõ detrahit quarta. & Bald. etiam in. l. in bem⁹. in. v. colũ. C. ad trebel. hoc in reportatis antiquis.

↣ Andre. Poma.

g ¶ Fideicõmiſſarij. Pro amplia tione hui⁹ tex. vide Aleg. in. l. cum ex filio. in. ij. colũ. verſic. item venit vnuz notabile. ff. de vulgari. & in. l. deducta. ad treb. & in. l. cum filio. in viij. & ix. col. de lega. j. & in. l. fideicõ miſſarij. §. ſi. in fi. j. ad trebel.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Scõm illum. Vide Jmol. cõſi. cij. col. v. & pece. & Aleg. in. l. miles. §. decẽ. j. de re iudica. vbi declarat hãc regulam qua liter ſtipulatio intelligatur ſm naturam precedentis contractus.

↣ Andre. Poma.

i ¶ Regula. Adde gulaz hui⁹. l. q ſi ſtipulatio ſequit naturam act⁹ &c. vide aret. in. l. ſciẽdum. col. xj. ff. de verb. oblig. et Jaſo. in rubri. de verbo. oblig. Jmol. conſi. cij.

a ¶ Cum de in rem verſo. in prin. huius &c. & adde. l. vide Bald. in. l. j. in iiij. colũ. & v. C. de fideicom. & in. vi. col. vbi hanc. l. limitat. & de intellectu hui⁹. l. vide pulchre Ange. in repe. l. ſciendũ. in. vij. col. de ver. ob. ſcripſi poſt Ange. in repetitione. o. l. ſi certis annis. C. de pact.

↣ Andre. Poma. a

a ¶ Cũ de in rem verſo. Add regulã huius. l. Adde multa per Jaſ. in §. preiudiciales. i antepe. colũ. inſti. de act. Aleg. cõſil. cxxxix. vlt. colum. volumi. ij. et limita iſtã. & nõ habere locũ i ruſtico. et in ecclia. Bar. con ſi. ig. col. xv. vol. ij. Aleg. conſil. vlti. colũ. iiij. volu. iiij.

Allegans titulum & illum pbare intendẽs ex poſſeſſione diuturna quãdo poſſit in futurum agere vt poſſetur. & nu. 7.

3 4 5 6 7 8 9

In ſeruitutibus realibus vel perſonalibus contra patientem diuturna patientia titulũ preſume re facit.

Diuiſio preſumitur ex patientia longi temporis.

Diſpoſitio huius. l. an habeat locum in ruſtico & muliere.

Ex vnica preſtatione quando preſumatur.

Si ruſticus per decem annos et vltra dedit mihi omni anno vnum par caponum an poſſum agere quod det in futurum. & nu. 14.

b ¶ Videt. ſz Bal. in. o. l. ſi certis annis aliter loquit quãtum ad iſtum contrarium.

10

Si volo probare me habere ius eundi per fundũ tuum: & probo me iuiſſe vſq; ad medium non probabitur ſeruitus ſuper toto.

c ¶ Contra hoc facit hec lex. Adde Bar. in. o. l. ſi certis ãnis. l. j. Salic. teneat cõtra quod o. l. j. C. de fideicõ. intelligatur ſoluz a in alimentis: nec patiatur iſtã exteſſionẽ & adde bar. in ſua. q. inci. quedam mulier ba bẽs magnum patrimoniũ. ibi etiã dicit qõ ſi fieret pteſtatio noie dotz per triẽnium ideẓ eſſet qõ in. o. l. j. C. de fideicõ. ſcripſi poſt Salic. in. o. l. ſi certis annis.

11 12 13

In probanda iuriſditione ex vſu non probabitur niſi circa ea circa que quis fuit vſus.

Ex preſtatione vſurarum facta longo tẽpore preſumitur ſtipulatio earũ. Item ſtipulatio ſortis.

Ex ſententia non preſumitur, niſi quatenus ex ea infertur neceſſario.

d ¶ Nõq;. ſed de intellectu hui⁹. l. vide Barto. in. o. l. ſi certis annis. & ibi Angel. in repetitõe plene de hac materia.

e ¶ Loquimur. de iſta materia. vide in. l. aduerſus. et ibi Bal. C. de vſu. et quod not. Bar. in. l. ſi prius. ſ. pnc. de aqua plu. arceẽ. et limita quod ea que hic babentur non procederent ſi quis preſtaſſet vni ſemel vſuras pro. q. annis. Jta dicit nota. Cyn. et Bald. in. l. ij. C. de do. promiſ. ponit etiam Bal. ibi an contra pſumptionẽ huius. l. et illi⁹ admittat probatio in cõtrariũ & poſſit docere de erroꝛe & dicit qõ ſic ſi p decẽ annos preſtiti tibi pẽſionẽ tanq̃ colon⁹ poſſum appelli in futurum ſolendũ. vt ſing. no. Bart. in. l. litibus. C. de agri. et cenſi. lib. xj. & not. ad limitationẽ huius. l. cum materia ibi etiam quia ſi per. x. annos preſtitit ſeruitum tanq̃ vaſallus. de hoc vide Bar. in ex. l. in vlti. col. Adde ad materiã Ro. cõſi. cix. & Pet. de ancha. cõ. cxxxv.

c ↣ Andre. Poma.

f ¶ Veniamus. Not. glo. qviij. q. vlti. in. c. ſeruitiũ plene. in. c. puenit. de cenſi. Et per Cyn. in. o. l. ſi certis annis. in pe. q. & ibi Ray. dicit ibi Franci. tigri. & vide Bal. in. l. i. vj. col. C. de fideicõ.

d ¶ Veniamus. ad de Calde. c. c. j. de libelli obla. Panor. conſil. viij. col. iiij. vol. ij. Feli. in c. ij. et officij. col. v. de preſcri. ana cõſi. xxxv. Aleg. cxiij. volu. i. Panor. c. peruenit. de cẽſi. vbi plene.

e ¶ Nõ. Et ad itellectum hui⁹ materie. vide notabiliter Bar. in ſua q̃ſtione inci. quedã mulier in ſi.

f ¶ Paſſum. et ad hic nota. vide oio quod. ſing. no. Bald. & Sali. in. l. generaliter. C. de nõ nume. pecu.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Paſſum. Vide Aleg. ſ. lxxiij col. vj. volu. iij. et cõſil. xxv. iiij. col. vol. i. & ſi. cxxxv. iiij. col. eo. volu.

¶ Acquirendis. Jdem conſulnit. Bar. i pulchra. q. in cõſi. j. inci. queritur &c. & vide qõ not. Bald. in. l. cũ falſa. C. de iuris et fac. igno. et in. o. l. ſi certis annis. in verſi. cõtra hoc in ſurgit moder. & vide not. Bal. in. l. ſolẽtb⁹. C. de rei vend. Quid ſi ego per decẽnũ ſolui cenſus rei tue cenſuarie noie meo te ſciente & patiente. an ex hoc mihi acquiratur dñium & ibi cõtra glo. determinat q non & hic p Sali. i. vj. q.

a ¶ Socius. in prin. adde Bar. in. l. vbi autez non apparet. §. penul. j. de ver. obli. idem dicas in decreto iudicis ad quem non ſpectat tractus futuri temporis iuo non valet. eſt text. nota. in. l. item eorum. §. Ilz fi ita. §. quod cuiusq; vniuer. nomi.

a ↣ Andre. Poma. ¶ Socius. Vide Panor. ꝯsi. qviij. incip. in causa. Feli. in. c. ceteruz. in. iiij. colum. de prescrip.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Jn fideicõmiſ. Vide ad iſtũ tex. Pau. de castro. & Aleg. in. l. quidaz estimauerunt. ff. si cer. peta.

c ¶ Slo. ibi alij dicunt tũlus excusat a fructib⁹ percipiendis & alleg. tex. in. l. fiscus. ff. de iure fiſ. qđ titulus ſententie non excuſat a fructib⁹ melius probatur in. l. i. C. de fi. infſtru. li. g. dic vt ibi no. tũ titulus ſententie dat iuſtam causam litigandi vt no. in. l. generaliter. §. j. C. de rebus credi. et generaliter quãdo qs poſſidet vt reruz pretorum & eſt in mala fide an excuſetur a fructibus vide Jnn. in. c. cõſultationibus. de iure patro. & bal. in. l. ij. C. de ſerui. ver. nunc de ſeptimo puncto. et qõ no. Bar. in. l. põnitur. §. ſi inſtu de acqui. poſ.

d ¶ Caſuz. in reali non habet locum ꝺdrimeſtre. adde glo. bar. & doct. in l. ij. in colũ. j. C. de fruc. & lit. expen. & per glo. & Bar. latius in. l. fin. C. de i execu. rei iudi.

↣ Andre. Poma. 2

e ¶ Ultimo. Vide anch. ꝯſi. ccxxxv.

f ¶ Nõnunq;. & vide Bar. in. l. cum 3 filio. circa lec. Ja. de are. de lega. i. p cui⁹ dicta amplia tur iſte text. et ibi vide per do. Jo. de hoc pri⁹ dico q glo. fin. ſm do. Joã. in. l. in fideicõmiſſaria. §. fin. ad trebel. tenet q in caſu hui⁹. §. cũ pollidi⁹. heres in ſtitutus nullã de trabit quartam & iſtud põt hic tolerari quia teſtator pater hic non cõmode prouideret filie aliter. aſs autem ſecus ſm do. Jo. in. o. l. cum filio. in penul. col. & adde no. per Bar. in. o. l. in fideicommiſſaria. in princ. & in. l. balliſta. cum ſequẽ. ad trebel. & in caſu huius. §. cum pollidius. cum ſi. nõ detrabetur quarta ſm Cy. hic. & hoc ſequitur no. Bal. in. l. poſt mortem. C. de fideicõmiſ. quod not. fing. ad. l. multi. ff. de libe. & poſthu. & quod nõ detrahatur quarta: tenet etiam Bal. in ruBri. C. de renocã. bis q̃ in fraudez credi. in fine. & ibi etiam ponit aliuz ſingu. caſum quo nõ detrahit quarta. & Bald. etiam in. l. in bem⁹. in. v. colũ. C. ad trebel. hoc in reportatis antiquis.

↣ Andre. Poma.

g ¶ Fideicõmiſſarij. Pro amplia tione hui⁹ tex. vide Aleg. in. l. cum ex filio. in. ij. colũ. verſic. item venit vnuz notabile. ff. de vulgari. & in. l. deducta. ad treb. & in. l. cum filio. in viij. & ix. col. de lega. j. & in. l. fideicõ miſſarij. §. ſi. in fi. j. ad trebel.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Scõm illum. Vide Jmol. cõſi. cij. col. v. & pece. & Aleg. in. l. miles. §. decẽ. j. de re iudica. vbi declarat hãc regulam qua liter ſtipulatio intelligatur ſm naturam precedentis contractus.

↣ Andre. Poma.

i ¶ Regula. Adde gulaz hui⁹. l. q ſi ſtipulatio ſequit naturam act⁹ &c. vide aret. in. l. ſciẽdum. col. xj. ff. de verb. oblig. et Jaſo. in rubri. de verbo. oblig. Jmol. conſi. cij.

Secunda Bartoli ſuper Digeſto veteri.

est vbi actũ videtur vt ſoluatur. vt. l. cõtra giſſe. j. de act. & obli. ¶ Cõtra hoc videt. ſ. ti. ij. l. ſi fund⁹. vbi inſpicit locus cõtractus hoc eſt vbi verba cõtractus p ſerũtur: nõ vbi ſolutio debet fieri. Sol. quedã ſunt q̃ ue veniunt ex conſuetudine coipſo qõ contractus eſt celebratus: & tũc inſpicimus locuz celebrati cõtractus. vt. l. contraria. ¶ Quedã t ve niũt propter moꝛa adhibitam circa ea que veniũt in cõtractu: & q̃ tunc inſpicimus locũ vbi fieri debet ſolutio: q̃ ibi ꝺtrahitur moꝛa. Et de predictis plene dixi in. l. cũctos populos. C. de ſum. trini. & fide catho. Quod facit ad queſtionẽ quã habui de facto. Quidã p̃miſit pecuniã alicui dãdaz peruſij & alibi fuit cõtractum. modo peruſij eſt ſtatutum qõ pena adiecta quãtitati nõ exigatur. dicebat q̃ non obſtabat ſtatutũ quin debeat peti quantitas predicta. q̃ inſpicimus locũ contractus. ego dicebam contra: q̃ inſpicimus locũ contractus in his que veniunt ex natura ꝺtractus. vt. l. ſi fundus. ſ. ti. ij. ſed in his que veniunt ex moꝛa inſpicimus locum vbi moꝛa cõmittitur. vt hic.

1 2 3 4 5

Socius. [a]Ppo. q̃ futuri tẽporis tractus ſpectat ad indicez. vt. l. j. C. de ſen. que ſine cer. quãti. glo. hic dat duas ſoluẽ. breuiter tex. ſolnit boc. nã hic erat in ptãte actoris facere ne in futurũ debeatur exigendo ſortez in. l. cõtraria ſecus merito ibi tractus futuri tpis ſpectat ad iudicẽ ſic etiam ſolnitur contrariũ. l. barũ. & l. legi. ſ. ſi ſer. ven. ſic intelligitur. C. de fideicõ. l. j. & de preſcrip. xxx. anno. l. male agit. in quib⁹ ſi aliquid debetur annuum poſſum petere vt condẽneris pro preſenti tempoze. & tunc etiam pro futuro. dixi plene in. l. j. de ſen. que ſine cer. quanti.

a

¶ Habetur ratio pene in quam incidit ille qui pretium rei vendite recipere debebat & nõ recepit ab emptoꝛe.

Papi. Querit glo. qd ſi debitoꝛ cui debebatur pecunia pro pretio rei vendi te promiſerat alteri penã ſi pecuniam nõ daret in quã penã incidit: q̃ ſolnere non potuit eo q̃ ibi ſolutũ nõ fuit an iſti⁹ pene habebit ratio. Certe iſta queſtio non bene adaptatur ad tex. q̃ itext. loquit in actiõibus ſtricti iuris. q̃ſtio vero iſta fozmak in actionibus bonefidei. tñ glo. reſpondet & dicit qõ iſti⁹ pene habebit ratio. vt. l. iuriſturãdi a debitoꝛe. ſ. de iureiur. cũ eñ in ius nõ veniat ratio in terẽſſe intrinſeci habetur ratio intereſſe extrinſeci.

b

¶ Reus q̃ non teneaꝛ de fructib⁹ percipiẽdis ſi moza nõ precedit infra tẽpus qõ datur iudicatis. Actio perſonalis que cõpetit legatario habet inſtar bonefidei.

Jn actionibus ſtricti iuris quis tenetur de fructibus percipiendis poſt litem conteſtatam.

Titulus excuſat cõuentũ rei vẽdicatione a percipiendis ſecus in cõuento propria obligatione.

Vbi petitur certa ſpecies actione perſonali reus bz quadrimeſtre tempus ad ſoluendum.

Reꝰ an excuſaꝛ a moza rõne ptis q̃ idebite petit.

Nfideicõmiſ. [b]Si mo ra ↄ non precedit reus non tenetur de fructibus percipiẽdis infra tẽpus qõ datur iudicatis. ſecus ſi moza iudicis pceſſiſſet. h. d. pmo ponit reſcriptũ impatoris. ſcõ illud interpretaꝛ. tertio illud exteẽdit. ſcõa ibi: qõ decretum. tertia ibi: in his quoq;. ¶ Nota ex hac. l. qõ dixi in ſummario.

¶ Scõo no. q̃ nõ poteſt facile euenire: vt pueniaꝛ ad iudiciũ moza nõ precedẽte. ¶ Tertio no. q̃ſtud euenire. ¶ Venio ad glo. & anteq̃ formẽ cõtraria renoco in dubiũ intellectũ noſtre. l. de qb⁹ hic loquit. glo. mag. dicit q̃ primo loquit de pcipiẽdis & non de peptis indiſtincte tñ q̃ nõ debet remanere i lucro. ideo reſpõdeꝛ in tex. Alij dicũt qõ hic loquit in fructibus perceptis. & iſtoꝝ opi.

1 2

Nonunq;. [f]Nũ qs rogeꝛ reſtitue re qcqd ſupererit ex hereditate. Jtẽ q̃n ꝺlatio gratuita fideicõmiſſarij̃s apponit fructus veniũt in reſtitutionẽ. h. d. Bar.

f g

Si auro. Jn debito ſpecierum non veniunt vſure niſi per venditionem ſpecies fuerũt in pecuniam redigende. h. d.

¶ Quando ſtipulatio rem dari & rem tradi iũguntur ſimul habetur ratio fructuum.

1 2

Verbum dedit appoſitum in cõtractu emptionis & venditionis quod nihil importat.

Stipulatus. Licet tin ſtipulatione rem dari & in ſtipulatiõe rem tradi non veniunt fructus: tamen ſi ſimul iungãtur fructuũ ratio habeẽ. ſed ſi cõtractus venditionis preceſſit ſm illũ⁹ iudicãt. h. d. ¶ No. illõ qõ dixi in ſummario. ¶ No. tex. & mirabiles qõ ix in cõtractu emptionis & vẽditionis dicãt talis dedit vẽdidit & tradidit: qõ illud verbuz dedit nihil importat ſm quod dixi in. l. ſi. ſ. de condi. ob cau. ¶ Opp. expreſſio eoꝝ que tacite inſunt nihil operantur. vt. l. non recte. C. de fideicõmiſ. & l. j. de leg. j. Liij. ergo iſta adiectio vacuam poſſeſſionem tradi nihil deberet operari cũ tacite intelligaꝛ. Glo. dicit q̃ illa regula⁹ fallit hic. Tu dic q̃ in ſtipulatione ſundũ dari nõ ineſt tacite vacuã poſſeſſionem tradi: q̃ poſſet dari ſine traditiõe vacue poſſeſſionis. vt. l. ſi fundus. j. de fun. do. ¶ Ultimo materiã huius. l. qualiter in ſtipulationibus funduz dari vel fundum tradi veniũt fructus. dicam. j. eo. l. videamus. ſ. ſi actionem. vbi glo. tangit.

1

¶ Titulus inualidus q̃ confirmet p preſtationem poſtea ſequutam & quãtum tẽpus requiraꝛ. Ex ſola preſtatione longi temporis quando quis poſſit agere vt ſibi in futurum preſtetur.

Allegans

Allegans titulum & illum pbare intendẽs ex poſſeſſione diuturna quãdo poſſit in futurum agere vt poſſetur. & nu. 7.

3 4 5 6 7 8 9

In ſeruitutibus realibus vel perſonalibus contra patientem diuturna patientia titulũ preſume re facit.

Diuiſio preſumitur ex patientia longi temporis.

Diſpoſitio huius. l. an habeat locum in ruſtico & muliere.

Ex vnica preſtatione quando preſumatur.

Si ruſticus per decem annos et vltra dedit mihi omni anno vnum par caponum an poſſum agere quod det in futurum. & nu. 14.

10

Si volo probare me habere ius eundi per fundũ tuum: & probo me iuiſſe vſq; ad medium non probabitur ſeruitus ſuper toto.

11

In probanda iuriſditione ex vſu non probabitur niſi circa ea circa que quis fuit vſus.

12

Ex preſtatione vſurarum facta longo tẽpore preſumitur ſtipulatio earũ. Item ſtipulatio ſortis.

13

Ex ſententia non preſumitur, niſi quatenus ex ea infertur neceſſario.

Cum de in reverſo. [a]Ex diuturna preſtatione vſurarũ preſumitur cõtracta obligatio ſuper vſuris. & ſuper ſorte: quatenus eſt neceſſe ad illã preſtationem redigendam preſtandi neceſſitatẽ. h. d.

¶ Et habet duas partes. ſecunda ibi. imperator quoq;. Jn prima ponitur quod ex diuturna preſtatione vſurarũ preſumitur promiſſio vſurarum in ſecunda quod ex diuturna preſtatione vſurarũ preſumitur promiſſio ſortis. ¶ Oppo. quod licet vſure diu preſtite fuerint nõ tamẽ neceſſario preſtantur in futurũ vnde videt obſtare. C. de pac. l. ſi certis annis. Breuiter hic eſt vera ſolutio. q̃ ibi al legabatur titulus inualidus quẽ conſtabat inualidum eſſe. ſ. pactum nudũ qui non confirmaꝛ preſtatione poſtea ſecuta. hic vero allegabat titulus validus qui preſumitur ex diuturna preſtatione. ¶ Secũdo oppo. C. de vſur. l. creditoꝝ. & ſ. de operis lib. l. operis. Sol. dicũt qdam q̃ ibi preſtitit minoꝛi tempoze decẽnio. tu dic ſm glo. qõ ibi fundabat ſe ſolum ex curſu temporis. tempus autẽ non eſt modus tollẽdevel inducẽde obligationis. vt. l. obligationũ fere. ſ. placet. j. de act. & obli. hic vero allegabaꝛ pmiſſio precedẽs veſtita & ad eandẽ p bãdã inducebaꝛ preſtatio lõgi tẽporis. ex qua pmiſſio veſtita preſumitur. ita loquitur hic. ſic ergo ſm glo. habemus examinare tñ tres paſſus. pmo q̃ſi precedit titulus inualidus vtrũ cõfirmetur per preſtationẽ poſtea ſubſecutã. cõdo q̃ſi quis fundat intẽtionem ſuam ex ſolo curſu tpis. vtrum ex hoc vincere poſſit. Tertio q̃ſi q̃s fundat intẽtionẽ ſuã ex titulo legitimo et habili quẽ vult pbare ex preſtatiõe diuturna. an hoc ſufficiat. Rñ. ad pmũ q̃ſi precedit titulus inhabilis vtrũ ex ſequẽti preſtatione cõfirmetur. et videtur q̃ nõ. vt. l. ſi cer. an. C. de pac. Jn cõtrariũ videtur[b]. C. de fideicõ. l. j. et glo. hic et ibi dicit qõ ibi eſt ſpeciale fauoze preſtationis alimẽtoꝝ. vbi cõfirmaꝛ ex pſtatione trienn. Cõtra hoc facit[c] hec. l. in fi. vbi loquit in cauſa dotis que eſt digna pari fauoze quo & alimentoꝝ cauſa. vt. l. cũ poſt. gener. j. de iure do. et in. l. ſi cui. de an. leg. Dicendũ eſt ergo qõ in. l. j. C. de fideicõ. eſt ſpeciale duplici fauoze. ſ. alimẽtoꝝ & vltime voluntatis. & ibi no. facit. C. de tranſac. l. de alimẽtis. ſ. de tranſact. l. cum bi. ſ. j. Et idem dicerem bic in cauſa dotis. ſi dos diceretur deberi ex teſtamẽto imperfecto q̃ ſufficit tũc preſtatio vſurarũ triũ annoꝝ ad cõfirmandã illam obligationẽ. ¶ Alterũtamen q̃ iſte paſſus per hec verba nõ eſt expeditus vtrum ſequẽs p preſtatio cõfirmet titulũ inualidum. dic quod q̃n titulus eſt inualidus fauore

a ¶ Cum de in rem verſo. in prin. huius &c. & adde. l. vide Bald. in. l. j. in iiij. colũ. & v. C. de fideicom. & in. vi. col. vbi hanc. l. limitat. & de intellectu hui⁹. l. vide pulchre Ange. in repe. l. ſciendũ. in. vij. col. de ver. ob. ſcripſi poſt Ange. in repetitione. o. l. ſi certis annis. C. de pact.

↣ Andre. Poma. a

a ¶ Cũ de in rem verſo. Add regulã huius. l. Adde multa per Jaſ. in §. preiudiciales. i antepe. colũ. inſti. de act. Aleg. cõſil. cxxxix. vlt. colum. volumi. ij. et limita iſtã. & nõ habere locũ i ruſtico. et in ecclia. Bar. con ſi. ig. col. xv. vol. ij. Aleg. conſil. vlti. colũ. iiij. volu. iiij.

b ¶ Videt. ſz Bal. in. o. l. ſi certis annis aliter loquit quãtum ad iſtum contrarium.

c ¶ Contra hoc facit hec lex. Adde Bar. in. o. l. ſi certis ãnis. l. j. Salic. teneat cõtra quod o. l. j. C. de fideicõ. intelligatur ſoluz a in alimentis: nec patiatur iſtã exteſſionẽ & adde bar. in ſua. q. inci. quedam mulier ba bẽs magnum patrimoniũ. ibi etiã dicit qõ ſi fieret pteſtatio noie dotz per triẽnium ideẓ eſſet qõ in. o. l. j. C. de fideicõ. ſcripſi poſt Salic. in. o. l. ſi certis annis.

d ¶ Nõq;. ſed de intellectu hui⁹. l. vide Barto. in. o. l. ſi certis annis. & ibi Angel. in repetitõe plene de hac materia.

e ¶ Loquimur. de iſta materia. vide in. l. aduerſus. et ibi Bal. C. de vſu. et quod not. Bar. in. l. ſi prius. ſ. pnc. de aqua plu. arceẽ. et limita quod ea que hic babentur non procederent ſi quis preſtaſſet vni ſemel vſuras pro. q. annis. Jta dicit nota. Cyn. et Bald. in. l. ij. C. de do. promiſ. ponit etiam Bal. ibi an contra pſumptionẽ huius. l. et illi⁹ admittat probatio in cõtrariũ & poſſit docere de erroꝛe & dicit qõ ſic ſi p decẽ annos preſtiti tibi pẽſionẽ tanq̃ colon⁹ poſſum appelli in futurum ſolendũ. vt ſing. no. Bart. in. l. litibus. C. de agri. et cenſi. lib. xj. & not. ad limitationẽ huius. l. cum materia ibi etiam quia ſi per. x. annos preſtitit ſeruitum tanq̃ vaſallus. de hoc vide Bar. in ex. l. in vlti. col. Adde ad materiã Ro. cõſi. cix. & Pet. de ancha. cõ. cxxxv.

c ↣ Andre. Poma.

f ¶ Veniamus. Not. glo. qviij. q. vlti. in. c. ſeruitiũ plene. in. c. puenit. de cenſi. Et per Cyn. in. o. l. ſi certis annis. in pe. q. & ibi Ray. dicit ibi Franci. tigri. & vide Bal. in. l. i. vj. col. C. de fideicõ.

d ¶ Veniamus. ad de Calde. c. c. j. de libelli obla. Panor. conſil. viij. col. iiij. vol. ij. Feli. in c. ij. et officij. col. v. de preſcri. ana cõſi. xxxv. Aleg. cxiij. volu. i. Panor. c. peruenit. de cẽſi. vbi plene.

e ¶ Nõ. Et ad itellectum hui⁹ materie. vide notabiliter Bar. in ſua q̃ſtione inci. quedã mulier in ſi.

f ¶ Paſſum. et ad hic nota. vide oio quod. ſing. no. Bald. & Sali. in. l. generaliter. C. de nõ nume. pecu.

↣ Andre. Poma.

b ¶ Paſſum. Vide Aleg. ſ. lxxiij col. vj. volu. iij. et cõſil. xxv. iiij. col. vol. i. & ſi. cxxxv. iiij. col. eo. volu.

¶ Acquirendis. Jdem conſulnit. Bar. i pulchra. q. in cõſi. j. inci. queritur &c. & vide qõ not. Bald. in. l. cũ falſa. C. de iuris et fac. igno. et in. o. l. ſi certis annis. in verſi. cõtra hoc in ſurgit moder. & vide not. Bal. in. l. ſolẽtb⁹. C. de rei vend. Quid ſi ego per decẽnũ ſolui cenſus rei tue cenſuarie noie meo te ſciente & patiente. an ex hoc mihi acquiratur dñium & ibi cõtra glo. determinat q̃ non & hic p Sali. i. vj. q.

a ¶ Cõstitutam. Et de hoc vtrum hec lex habeat locum in patiente. vide Bal. in l. j. in. vij. q. C. qui admit. ⁊ in l. pe. C. communi diuidun. ⁊ in l. qui in alienam. in prin. post Bar. ⁊ doc. ff. de acquir. here. ⁊ que no. Bal. in l. licet. in ij. q. C. de iure delib. Jmo. in. c. si diligenti. de prescrip. tenet idem quod glo. hic dixi post Jnno. in. l. j. ff. de aqua plu. ar.

↪ Andre. Poma.

b ¶ Sed mihi. Ita Paulus de cast. in l. seruitutes. la grande. vltima co a lumna. ff. de seruitu. pro qua opinione consuluit Alegan. consilio. l. vlti. colum. volumi. iij. decius omni no i. l. si certis an b nis. Alegan. con c si. cvij. iiij. volumine. Felin. in. c. de quarta. col. cxiij. ỗ 4 prescript. et in. c. causam. columna iiij. eodem titulo. Roma. consil. cix. in. ij. dubio. Areti. consil. lxx. colũna. ij. ⁊ consi. cviij. columna fin. Alle ỗ gan. consi. clxviij. volumine. ij. secũda colum.

c ¶ Leges. dic aliena. vide infra d rubricam. vbi me 6 lius declaratur et vide insti. de acti. ỗ. eque.

d ¶ Loquif. Spe cula. in titu. de re 7 sti. spolia. ỗ. nunc videndũ. in versi. quid nũc dices de rustico. tenet qõ dispositio huius legis non habeat locum in rusticis et mulieribus: q illis solum currit prescript. xxx. anno. quod in facien do refert Bald. in e l. solent. ff. de offi. proconsul. et ibi Joan. andr. nihil addit nec ỹ scripsit sed Barto. hic vi detur concludere contrarium. vide tamen quod quo ties rustici repe riuntur in iure vel ro ab aliquo excu sari intelligas de rusticis rudibus et grossis. secus si sunt malitiosi. q tũc cessat ratio le gis. l. athlete. ỗ. de rusticis. j. de excu. tuto. ⁊ ibi glo. ⁊ per Bal. vnum verbum. in. c. j. ỗ. si ve ro vasallus quid sit inuestitura. ⁊ vide qõ dixi de muliere ⁊ rustico in le ge si post Barto. C. de iur. ⁊ fac igno. ⁊ quod dixi de rusticis grossis. vi de Bal. in. l. ij. in. ij. colum. iij. q. C. de rescin. vendi. ⁊ ad. q. Barto. hic ad e no. per Bal. in. l. ij. C. de fideicommiss. ⁊ p Ray. ⁊ Bald. in dicta. l. si certis annis. in penul. colũ. C. de pact. ⁊ ibi Ly. in. v. q. per do. Anto. de bu. in. c. peruenit. in. gl. char. Roma. in. l. qui aliena. in principio. de acquiren. here. fin. tenet quod in rustico locum non habet allegat dictum Bald. in dicta. l. solẽt. vide no. q. per Bal. in. l. iij. in fi. C. de serui. quid ecõtra. si de bes mihi. g. annua. ⁊ longo tempore soluisti quinq; tantum. an prescri bas. vide Bar. in. l. si prius. in fi. prin. de aqua plu. arcen. ⁊ hic adde Ly. in. d. l. si certis annis. in. iiij. questione. ⁊ ibi Angel. in repe. Adde videndum Alegan. consi. cxxiij.

↪ Andre. Poma. e ¶ Aut in ipsius. Vide Alegã. cõsi. j. col. g. vol v. Panor. consi. vj. iiij. col. volu. ij.

f ¶ Quero. rusticus mihi dedit ꝛc. Not. de rustico portãte par caponum vide quod notat Bar. in. l. fi. quo ; bonorum.

↪ Andre. Poma. ¶ Quero. Vide Felin. ỗ. cum. ad. ferra. iiij. colum. de consti. Alegan. consilio. xij. volu. iiij.

g ¶ Tunc non. Vide Alegand. consilio. cviij. vltima columna. volumine. ij.

h ¶ Item si volo ꝑbare iurisditionẽ ex vsu ꝛc. ad prohandum vsum iurisditionis. adde not. per Barto. in l. fina. j. vti. poss. et adde quod dicit Bald. in. c. sacramentum. in princ. de consue. rec. feu. quod quasi possessio iurisditio. non queritur per processum factum cõtra contumacem penitus. allegat Jnnocen. in capi. olim oportet. õ re sti. spoliato. dicentem quod ex hoc index non possi det nisi labia sua oportet. ergo qõ aliqua executio sit facta puta per capturam pignorũ vel per descriptionem bonorum et huiusmodi est ratio quia iurisditio requirit extremus i quo aliquid realiter agat tamen abusiue secũdum Bald. adde quod Baldus de pace constanti. in versiculo opizoni. dixit nota. hic esse tertium notabile quod possessio iurisditiõis probatur p exercitia quibus quis est vsus libere et quiete. et vide quod notanter dixit Bart. in l. j. ỗ. si quis hoc interdicto. de iti. actuq; priuato. ⁊ de modo pbãdi locũ esse de territorio vel iurisditione ciuitatis plene. per Bal. in. l. data opera. in. xvj. col. C. qui accusa.

i ¶ Tunc ad propositum. Et sic nota quod ista lex volens quod ex temporis cursu ⁊ ad prestationẽ ꝓsumatur obligationem subesse hoc est verum nisi appareat saltem per aliquam ꝓsumptionem quod sit facta non animo obligandi sed gratis. vnde si quis pretendit titulum donationis non probat ipsum ex virtute huius legis. quia ꝓsumptio est in contrarium. l. cum de indebita. de probatio. ita dicit Baldus in lege fin. C. ne de statu defunc. per glosſ. in dicta. l. solent. et adde Salice. in dicta. l. si certis annis.

futuro

a ¶ Vasallus. per Ly. ⁊ Bald. in. d. l. si certis annis. ⁊ in hac. l. plures fallentie dari possunt. quas vide hic per docto. et per Ly. et Bald. post glo. in. l. ij. C. de dotis promiss. per Andre. de barulo et Bart. in. l. titibus. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. aliquid per Bartol. in. l. antiqui. in princip. de annuis leg. ⁊ per Bart. in sua disputatione incipiente quedam mulier per Bal. in. l. si certis annis. C. de pact. et in. l. solent. ỗ. fina. post glo. de officio proconsl. in. l. solennibus. C. de a rescindẽ. ven. per Specula. de cau. poss. ỗ. ij. versicu. ⁊ forma per Bal. in. c. j. in. ỗ. fi vero vasallus. in titu. quid sit inuestitura per glos. et doc. to. latius in cap. peruenit. de censi. vbi maxime per dominũ Anto. in repetitione. et aliquid per Bal. in l. j. in. iij. columna in versiculo. et ex predictis infertur C. de fideicom. et an econtra si debe bam tibi annua decem. et per longum tempus soluisti tantũ tibi quinq;. an inducatur liberatio in reliquis quinq;. dic vt per Bartol. in l. si prius. in principi. de aqua plu. arcen. per Cyn. in l. cum notissimi. ỗ. in his. et quod ibi glos. C. de prescript. xxx. ann. et per glos. et docto. in. c. auditis. de ꝓscript. et habetur in. c. cum olim. de censi. ⁊ per Joan. andreã in regula plus semp in mercu. per Specu. in titu. de prescript. versi. quid si cum deberem. bene facit lex adner sus. C. de vsuris. et. l. qui semisses. in princi. et quod ibi glo. ff. de vsur. cum dispositione huius. l. volentis quod per statutum diutur num inducatur probatio tituli allegantis habeat locum in patiente per decem annos hoc modo trãsiui per fundum meum ad fundum tuum te sciente et patiente et allego quod seruitus tui fuit mihi in illo fundo annua constituta per stipulationem ante venditionem aut alium titulum ad quem probandum allego. Et probo vsum meum et patientiam tuam per decem annos et ponitur exemplum in seruitute habẽte vsum discontinuum quia in hanc vsum continuum est indubitatum quod per decem annos absq; probatione et allegatione alicuius tituli acquiro bona fide seruitutem. l. si quis diuturno. ff. si seruitus vendi. sed Jaco. de rauen. Pet. et Cyn. Jaco. butri. Bald. ⁊ etiam Ange. in. l. si certis annis. in repe. C. de pact. et Bald. et Angel. in. l. qui in alienam. in princ. de acquiren. heredi. et in. l. seruitus prediorum rusticorum. ỗ. de seruit. et Bald. hic in lectu. antiqua tenent ꝙ non. quia hec lex cum de in rem verso. loquitur in prestatione diuturna per quam magis declaratur cõsensus prestantis quam per solam scientiam et patientiam cum in dubio ỗ. vetare. et. l. fina. ỗ. pe. de fur. et per rationes quas vide in prealligatis locis contrarium tenet glosſ. in. l. quod in rem verso. et hic Bart. ⁊ Bal. in lectu. ordinaria. ⁊ glosſ. in dicta. l. seruitutes. ⁊ ibi Barto. et Bart. in. l. j. ỗ. fina. ỗ. de aqua plu. arcen. ⁊ Barto. in sua disputatione incipiente que dam mulier. ⁊ Barto. in consilio incipiente queritur vtrũ iurisditio. per plures rationes quas vide per eũ in dictis locis. idem tenuit Jmo. in. c. si diligenti. de foro competen. et ad hoc der. in. ỗ. sed neq; insti. de act. in. l. j. ỗ. deniq;. ỗ. de aqua plu. arcen. et pro ista opinione quod habeat locum in patiente vbi nõ tractatur de magno preiudicio amissionis dominij. sed alterius iuris minus preiudicialis pro batur in. l. j. cum ibi no. C. de patri. pote. et ibi Bald. ponderat illum text. pro ista opinione. ad idem optime text. in. l. j. in. ỗ. fin. de aqua pluuia arcend. in versiculo retinere inducendo ꝓout ibi facit glosſ. in versiculo quãdiu ꝑsertim. quia in telligere illũ text. tantum in seruitute habente causam continuatam esse minus restringere illam. l. ⁊ text. in dicta lege qui ẽ alie. in princip. in versiculo sicut. Adde Alvb. consilio. vij. versiculo quartũ dubium.

1 enim semper habet instare quod facit ad multa.
1 ¶ Dicit statutũ huius ciuitatis qõ instãtia pereat
f quinq; mẽsib⁹ vbi per actorẽ nõ stetit actor iter-
g pellauit semel iudicem quod ferat sentẽtiam ⁊ nõ plus. vtrum sufficiat ista interpellatio certe fic. nõ enim requiritur quod semper instet: vt hic vides.

¶ Addo do venio ad glo. magnã que est multũ clara. ⁊ primo ponit quid sit mora cõis. secũdo ponit quis sit effectus more. tertio ponit de mora specialis. quarto ponit qualiter mora purgetur. pria tria examinat Cy. in. l. in mmorũ. C. in qui. cau. in iteg. resti. nõ est ne. ¶ Circa vltimũ de purgatione more. dic plene in. l. si insulam. j. de verbo. obliga.

In bonefidei. Vides ergo qõ pr̃ ex sua mora nõ te netur ad vsuras. facit. l. cũ filiꝰ. in pn. j. de ver. ob.

Sed et duo. Op. de. l. que. j. de duo. re. gl. dicit qõ ibi erunt socij hic nõ. quod tenet Dy. in. c. mora. circa fin. de regu. iur. lib. vj. de quo dic vt in. l. contraria. ⁊ dixi b plene in. l. ex duobus. eo. ti. Bar.

b **Videamus.** ¶ Si actione stricti iuris peto qõ est vel fuit meũ veniũt fructus a tpe more. sed si peto mihi debitũ tunc a tẽpore contestate litis. sed in actionibus bonefidei semper veniunt fructus a tempore more. b. d. Barto. c

1 ¶ In stipulatione rem dari nõ committitur stipulatio ad interesse sed quis tenetur ad dandum. Et fructus veniunt post litem contestatam.
2 In stipulatione rem tradi venit interesse a tẽpore more ⁊ non fructus. Et ratio fructuum habebitur post litem contestatam.
3 Quãdo stipulatio cõtinet rem dari ⁊ rem tradi qõ d veniunt fructus ⁊ de eis habebitur ratio.
4 Quando predicta stipulatio succedit in locũ contractus emptionis ⁊ venditionis tunc fm eiꝰ naturam veniunt fructus.

Si actionem. ¶ Op. de. l. si fundũ tradi. j. de ver. ob. vbi post morã venit interesse. Glo. soluit hic et bñ. e Tu dic aliqualiter latius qõ aut loquimur in stipulatione rẽ dari. aut in stipulatione rẽ tradi. aut in stipulatione que cõtinet vtrũq;. ¶ Primo casu ¶ nunq; cõmittitur stipulatio ad interesse. ỹ precise tenetur ad dandũ. vt. l. vbi aũt. in. ỗ. j. de verb. oblig. fructus aũt veniũt tũc post litis cõtesta. nõ autem ante. vt hic. ⁊ l. cũ fundus. in princi. ỗ. ij. cer. pet. ⁊ l. si filius. ỗ. j. ỗ. j. de verb. obli. ¶ Secũdo casu

Si pupillo. ᵇ Not. quod vsure ifringuntur ꝓpter morã nõ solucntium. ¶ No. tq; minor non restituitur ad lucrum quod facere potuisset ex alterius delicto. ¶ Item ex ver. nec simile. no. quod vsure sunt odiose.

Victis. Quidam allegãt istã ¶ quod euentus condi tionis constituit quem in mora. quod apparet quia statim veniunt vsure eui ctis agris. de quo dic vt. l. quoties i diem. j. de verbo. oblig. Barto.

Si quis mora. ᶜ No. qõ iterpel latio negotij gesti constituit quẽ in mora. quod dic vt. l. si seruũ. ỗ. videamus. j. de verb. obli. ⁊ de materia. l. qui scit. ỗ. in alieno. dixi in. l. j. ỗ. ex diuerso. ỗ. de rei ven.

¶ Stante statuto qõ instãtia pereat quinq; mẽsibus vbi per actorem non stetit sufficit si actor semel iudicem interpellet ne instãtia pereat ⁊ qualiter mora purgetur. remissiue.

Mora fieri. ᵈ Opp. de. l. sed et si. ỗ. ij. vbi re ipa mora cõtrahitur. Sol. ibi loquitur de mora speciali hic de mora communi. ¶ Secũdo oppo. ᵉ dicitur hic in text. ⁊ omissa esse petendi debiti instantia. ⁊ sic innuit quod creditor instare debet semper. ¶ Sed cõtra in. l. titia seio. ỗ. vsuras. de lega. ij. vbi dicitur quod sufficit a me interpellari. Sol. dicit glo. fateor cõtrariũ. ⁊ tunc vt illud euitet glosſ. exponit hic quod omissa sit debiti repetenti instantia. scz dando dilationem. non

troq; obligatorijs si vnus impleat contractũ ex parte sua re ipsa pars aduersa dicitur esse in mora. l. curabit. et ibi Bartolus. C. de acti. empti. Et adde casum quo fine mora veniunt vsure: scilicet quando debitor cõuertisset pecunias in suos vsus. lege idem qq. ỗ. secundo. ỗ. manda. et in lege quamuis. in fine. ff. de pignora. actio. secus si tenuisset pecuniam otiosam.

↪ Andre. Poma. e ¶ Secundo opponi. Vide Barba. cõsil. lxx. alias lxxi. volu. ij.

↪ Andre. Poma. f ¶ Dicit statutum. Vide Alegand. consilio. liij. colum. iij. volumi. iiij. ⁊ in. l. de pupillo. ỗ. si quis ipsi. ij. colum. de oper. nuntia. Feli. in. c. ex literis. colum. v. versicu. fallit primo. de consti. prepositum. in. c. episcopus. cviij. distin. Roma. cõsil. ccccxxvij. Bal. in. c. ex ratione vlti. colum. de appel.

g ¶ Quinq; mensibus. idem Bar. in. d. ỗ. vsuras. cõtrarium tenet Bald. in causis appellationis in aut. item. C. de temp. appel. ⁊ contra Barto. ⁊ etiam tenet Bal. in. d. ỗ. vsuras. Jmol. ibi tenet opi. Bar.

b ¶ Videamus. in prin. huius tex. ꝛc. ⁊ que sit differentie ratio inter contractus bonefidei ⁊ stricti iur. ⁊ quare etiã fructus nõ veniũt iure actionis. Bal. ponit in. l. j. in fi. C. de vsu. ⁊ fru. leg.

i ¶ Si actionem. Et vide ad istum tex. not. per Bar. in. l. indebiti. in prin. de cõdi. inde. ⁊ quid in cõtractu concessionis feudi. vt si concedens rem non tradidit ⁊ fructus percipit teneatur ad illos ⁊ quando veniant ⁊ qd si promisit plenam vel vacuam possessionem tradere. vide Bal. in. l. pe. in. ij. col. C. de condi. inser.

↪Andre. Poma. a ¶Et si dicis.vide Alex.cõsi.vij.col.iij.volu.ij.

b ¶Quid em̃.no.differẽt iam qñ fructus petũtur vt fructus q̃ñ vt interesse ⁊c.vide omnino Bar.in.d.l.filius.§.j.⁊ Bar.in.l.ratio.§.j.ff.de acti. emp.⁊ Bal.in.l.si traditio.in.ẽ.q.C.eo.

c ¶Stipulatio successerit.facit in simili quod no.Barto.in.l.si quis cum aliter.de vb.obli.

d ¶Tutor.lucius. 2 Limita hãc regulã in vno ex hered a dib⁹ debitoris volente partẽ soluere.l.si testamento. b §.qõ si duo.j.de fideiuss.no.in.l.ii.§. ex his.de vb.obli. quid aũt i vno ex pluribus fideiussoribus.vide glo. in.l.i his.§.i.j.de 3 solu.ad qõ Rom. l.legem.C.de nat. 4 lib. c

↪Andre. Poma. d ¶Tutor.lucius. Limita septẽ modis vt per Alexã. in.l.quidã estimauerũt.col.pe.ff.si cer.peta.bolog.in repet.§.cato.q.lv. q.ff.de verb.obli. matthe.de.notabili. lxxxiij.text.in.l.si cõstat.C.de cõpẽ.

↪Andre. Poma. e ¶Fenerator.vel nisi quis promisisset se soluturuz in pluribus locis copulatiue: q̃ summa dinidereẽ tũc pro rata tez.est.et Bart.ibi.l.vtiq. §.si quis.ẽ.de eo quod cer.loco.

f ¶Quoties.in pncip. huius.l.addeq̃ Bald.de pace constan.in ver.nomina vero.dicit si 2 aliquis habitat ĩ aliqua ciuitate et 3 negetur esse de na 4 tione eius ciuitatis q̃ ille probare debet habuisse originẽ in illa ciuitate allegat hãc l. 1 l.ẽm vnã lect.⁊ dicit se hic dixisse.

✳ ¶Hominibus. Aliter videtur lo 2 qui ipse Barto.in allegata.l.pretor. la.ij.ff.vi bo.rap. pro cõcordãtia vi de xcor.cccij.inci. 3 fiunt statuta p ĩtaliam. g

g ¶Sed secũdum. 4 aliam lect.not.q̃ b latinus ⁊c.vide per Jmo.ĩ.l.ez facto. 1 §.si quis rogatus in.xij.col.j.ad trebel. 2 3

↪Andre. Poma. 1 b ¶Quia gen⁹.vide Bart.cõsi.lvij. volu.ij.et in.j.col.

a ¶Et si dicis.vide Alex.cõsi.vij.col.iij.volu.ij.

b ¶Quid em̃.no.differẽtiam qñ fructus petũtur vt fructus q̃ñ vt interesse ⁊c.vide omnino Bar.in.d.l.filius.§.j.⁊ Bar.in.l.ratio.§.j.ff.de acti. emp.⁊ Bal.in.l.si traditio.in.ẽ.q.C.eo.

c ¶Stipulatio successerit.facit in simili quod no.Barto.in.l.si quis cum aliter.de vb.obli.

d ¶Tutor.lucius. 2 Limita hãc regulã in vno ex heredibꝫ debitoris volente partẽ solvere.l.si testamento. b §.qõ si duo.j.de fideiuss.no.in.l.ii.§. ex his.de vb.obli. quid aũt i vno ex pluribus fideiussoribus.vide glo. in.l.i his.§.i.j.de 3 solu.ad qõ Rom. l.legem.C.de nat. 4 lib. c

↪Andre. Poma. d ¶Tutor.lucius. Limita septẽ modis vt per Alexã. in.l.quidã estimauerũt.col.pe.ff.si cer.peta.bolog.in repet.§.cato.q.lv. q.ff.de verb.obli. matthe.de.notabili. lxxxiij.text.in.l.si cõstat.C.de cõpẽ.

↪Andre. Poma. e ¶Fenerator.vel nisi quis promisisset se soluturuz in pluribus locis copulatiue: q̃ summa dinidereẽ tũc pro rata tez.est.et Bart.ibi.l.vtiq. §.si quis.ẽ.de eo quod cer.loco.

f ¶Quoties.in pncip. huius.l.addeq̃ Bald.de pace constan.in ver.nomina vero.dicit si 2 aliquis habitat ĩ aliqua ciuitate et 3 negetur esse de na 4 tione eius ciuitatis q̃ ille probare debet habuisse originẽ in illa ciuitate allegat hãc l. 1 l.ẽm vnã lect.⁊ dicit se hic dixisse.

✳ ¶Hominibus. Aliter videtur lo 2 qui ipse Barto.in allegata.l.pretor. la.ij.ff.vi bo.rap. pro cõcordãtia vi de xcor.cccij.inci. 3 fiunt statuta p ĩtaliam. g

g ¶Sed secũdum. 4 aliam lect.not.q̃ b latinus ⁊c.vide per Jmo.ĩ.l.ez facto. 1 §.si quis rogatus in.xij.col.j.ad trebel. 2 3

↪Andre. Poma. 1 b ¶Quia gen⁹.vide Bart.cõsi.lvij. volu.ij.et in.j.col.

venit ĩteresse a tpe more ⁊ nõ fruct⁹.fructuũ aũt rõ habebit post litis ptest.vt hoc.§.⁊.d.l.si fundũ tradi.j.de vb.ob.Et si dicis[a] si venit interesse a tpe more ergo habebit rõ fructuũ.rñde qõ tũc nõ habebit rõ fructuũ vt fructui ſ; vt interesse inter q̃ est magna dria. ¶Quid em̃ b si est qdã fundus qui apud quẽdã rusticũ ex quo ipse pcpit multos fructus creditor aũt erat nobilis hõ ⁊ sic ipse pcpisset modicos fructus ex eodẽ fundo. Si em̃ petunt fructus vt fructus tũc tenetur possessor restituere oẽs quos pcpit sed qñ fruct⁹ veniũt vt interesse tũc considerat illud qõ pcpisset ipse creditor qz in tãtũ sua interest. ¶Tertio casu q̃ stipulatio cõtinet vtrũq; tũc veniũt fructus sine dubio vt.l.sti pulatus.ẽ.eo.⁊ illa ⁊ que hic dr est vera op. nisi hec stipulatio successerit in locũ ℈ctus emptionis et vẽditionis qz tũc ẽm natura illius ⁊tract⁹ veniũt fructus.⁊ sic dz intelligi.l.in cõuẽtionalibus.j.de verb.ob.facit.o.l.si stipulatus.circa medium.

Fenator. Lucius.

[b]No.qõ creditor nõ [c]cogit admittere pticularẽ solutionẽ ei exvna cã sit debitũ.sec⁹ si ex pluribꝫ causis.vt.l.vlt.ẽ.q.mo.pig.vel hyp.fol.Bar.

¶De nautico fenore. Rubrica.

Fenerator. [a]Perẽpta obligatione pncipali frustra querit hypothecaria.hoc dicit Barto.

¶De pbationibus ⁊ presumptionibus. Rub.

¶Dictũ est.ẽ.de varijs ⁊ diuersis actiõibꝫ.verũ: qz ĩ eis regrunt̃ pbationes.iõ ponit hic ti.de pb. ⁊ qz psumptio multũ operat circa pbationẽ:ideo de presumptionibus hic dr.de quo dic vt in glo.

¶Genus intelligitur de parentela. Gens accipitur de numero liberorum. Habens quatuor liberos dicitur habere gentẽ. Statutũ puniẽs coadunantẽ gẽtem qõ cõprehendit coadunantem quatuor homines. Ista appellatio populus in quo verificetur. Appellatio gẽtis qõ latior sit q̃ appellatio gñis.

Quoties. [d]Quero q̃ est [e]ꝺria inter gentes ⁊ gentẽ.Glo.dat triplicẽ expositionẽ.ſ; due vltime tẽdũt ad idẽ. ¶Et primo dic ⁊ q̃ gen⁹ accipitur ꝓ parẽtela.cũ aũt dico gentẽ accipit ꝓ numero liberorũ.vñ q̃ habet quatuor liberos dr habere gẽtẽ.vñ excusat a tutela ĩ italia qz no vidi eñ ⁊ multũ dubitari in ista terra. Dicebat statutũ si qs coadunauerit gẽtẽ.ẽrit mõ ꝺ q̃t hoibus verificet ista appellatio.⁊ ista.l.facit qõ verificeẽ in quatuor hoibus ẽm istã lec. ¶Sed tex. insti.de iure naturali.§.oes vero populi.vr accipere ꝓ eodẽ gẽtẽ et populũ. Jn ⁊ quot aũt verificet ista appellatio populus.dicvt in.c.i.extra de elec. dixi plene in.l.pretor.§.j.ff.vi bo.rap. ¶Sed ẽm[g] aliam lect.not.qõ ⁊ latius sumitur appellatio gentis quã generis qz genus [h]accipitur pro agnatione.gens pro agnatione ⁊ cognatione.

¶Dicenti incumbit onus pbandi nisi sit presumptio pro eo.

Neganti quando incumbat onus probandi, Omnis oratio priuatiua dicitur negatiua.

Jincumbit. [i]Not.⁊ primo quodei qui dicit incumbit onus probãdi.Sed cõtra.C.de do.inter vi.⁊ vgo.l.etiã.⁊.j. et consi.xiiij.volu.ij.Alex.l.ex pacto.§.si quis rogatus.col.xix.ff.ad trebel.⁊ qualiter quis probetur esse ex descendentibus de agnatione.vide Alre.consi.xxxvij.in.ij.dubio.

i ¶Circa.in princi.huius.l.⁊c.Qñ quasi possessio relenet quem ab onere probãdi.dic latissime per Bar.in.l.si prius.de oper.no.nun.in versic.iij. de dona.iter vir.⁊ vgo.l.quintus.⁊.j.eo.l.si pactũ. cũ simi.Sol.hec regula est bona nisi presumptio sit pro dicente.ita quod transferat onus probandi in aduersarium.vt in contrarijs.et sic expeditã habes primã regulam. Veniamus ad secũdã i dicitur hic ¶ qõ ei qui negat nõ incũbit onus probandi. ¶Opp.qõ negatiua probetur.vt.C.de codicil.l.nec codicillos. Solu.ibi negatiua habet in se implicitam affirmatiuam.quia cum dico quem k non esse sane mẽtis.tũc implico eũ esse furiosum. Ista glo.nõ dicit verũ. Omnis tem̃ oratio dicitur negatiua que est priuatiua.vt.l.si.in fi.et ibi no.in fi.vlti.glo.j.de doli excep.et in.l.inter stipulãtem. in pncip.j.de verbo.oblig.vnde cũ dico aliquem furiosum.dico eũ esse nõ sane mẽtis.vñ per quecũq; verba hoc dicam significat priuationem. Eodem modo si dico aliquẽ mortuũ esse idem est. Et ideo ad solutionem contrarij dic quod ibi negatur quedam qualitas naturalis que ẽm naturam adesse presumitur.ideo neganti incumbit onus probandi. Glos.assignat plura alia contraria. ¶Ultimo in ista materia de negatiua distingue plenius quã alibi vt examinat Ly.in.l.si actio.C.eo.titu.⁊ dic vt ibi plene per eum.

Um tacitum. Tacitũ fideicõmissum etiam in secundo testamento intelligitur repetitum.b.d.

Abea parte. Jn negatiua iuris ei qui negat incũbit.pbatio.b.d. ¶Circa pmã parte debes scire q̃ q̃da[3] est negatiua iuris q̃ nulla habet mistũrã facti.q̃dã est q̃ habet aliquã facti mistũrã.primo casu ei incũbit.pbatio hoc est per apertũrã libri. Scõo casu vt si dico qõ nõ potes esse procurator vel aduocatus qz infamis: quia cõdemnatus de tali crimine. certe illud factũ quod sis cõdemnatus debes probare ⁊ hoc modo intelligatur secunda pars.

1 ¶Manifestum dicitur quando probãtur indicia sufficientia ad dolum.

2 Frans presumitur quando quis alienat totum.

Atronus. Not.hic ¶ q̃ dicitur manifeste.nã dr manifeste q̃ pbant indicia sufficientia ad dolũ.l.dolũ.C.de dolo. ¶Item no.istã glo.q̃ dicit qõ si totũ alienauit ¶ presumitur fraus.⁊ log⁹ indistincte ex qi alienatiõe.nã.l.oẽs. §.lucius.j.q̃ in frau.cre.loqtur solũ in donatione p hoc facit q̃ no.in.l.qui testamentũ.j.eo.

1 ¶Qui non est in possessione illius iuris qõ asserit debet probare ⁊ quando.

2 Reus qõ possit in se assumere onus pbationis.

3 Clausula non se astringens ad probãdum nisi ea ⁊c.quid operetur.

i

Jrca. [i]No.qõ ei incũbit onus pbãdi ¶ q̃.nõ est i quasi possessione illius iuris qõ asserit.qõ est verũ in istis inrib⁹ psonalib⁹.secus in iuribus realibus vt.l.sicut.ẽ.ſ; si q̃rat.ẽ.si ser.vẽdi.

2 ¶Scõo no.¶ q̃ reus pot in se assumere onus pbationis qõ glo.intelligit gñaliter in quacũq; cã.

k ¶Queritk gl.qd si reus qui assumpsit in se onus pbãdi nõ ꝓbat.an snia sibi preiudicat ac si ageret dicit gl.q̃ nõ.qõ tene menti.de hac qõne⁹ de aliis vide plene p Ly.C.eo.l.actor.hodie tñ semper ¶ vt iste dubitates effugiãtur apponitur in fi.articuloz clausula ista.nõ astringẽs se ad oia pbãda ſ; ad ea tñ que sibi sufficiant ad victoriã sue cause.de hoc dixi plene in.l.diuus.j.de re iudi.Bar.

1 ¶Presumptio in specie quod tollat presumptionem in genere.

2 Due exceptiones cõtrarie quod possunt opponi in eodẽ iudicio:licet grauetur onere pbandi.

Si inquisitus

a ¶Cum de indebito.Et circa istam.l.in versi.finautem.pro parte an cogatur agnoscens partem soluere residuum.vide Bal.quod sic in.l.cum fide.de non nu.pecu.Et per hanc.l.potest decidi questio quid si venditor neget se vendidisse.postea conuictus opponit exceptionem pretij nõ soluti.an audiatur.de quo per Bal.in.l.per banc.in.iiij.colum.C.de tempo.ap.⁊ dũ hic habetur cui incum 3 bat onus probandi solutũ fuisse debitum ⁊c.vide gl. 4 not.⁊ qõ ibi Bal. 5 in.l.ij.C.de donante nup.⁊ Jmo. a qui hãc.l.declarat l.a titio.circa vltimam colum.de verbo.oblig.

↪Andre. Poma. a ¶Cum de indebito. Ad intellectum huius.l.vi b de Alegan.consil. lxxxviij.vlt.colũ. voln.iiij.⁊ Rom. cõsi.ccxix.vlt.col. 2 Alegan.ẽsil.cxix. ix.colũ. volu.iij.⁊ nota quod hoc est adeo verũ quod c quis nõ presumitur iactare suũ et renũtiare iuri suo d quod etiaz p actũ contrarium ex interuallo factũ nõ videtur primo renũtiare.ita Alegã.consi.xxvij.volu.iij.⁊ cõsi.cxj.col.fi. volu.iij.⁊ not.ad istam.l.quod potius presumitur error iuris quã donatio Alegã.cõsi.lxxx.vlti.col.volu.iij.Areti.cõsi.xxxv.colũ.fi.Alegã. consi.xxxiij.colũ.ij.volu.iij.vbi facit quod in dubio nõ presumitur quẽ renũtiasse iuri suo seu priuilegio ⁊ qõ capienda est omnis cõiectura potius ꝙ renũtiatio.vide eũ cõsi.clxiij.vol.v.vbi dicit qõ promittẽs reddere rationem administratorum et reliquorum.i.assumptionem tutele non videtur renuntiare legato ei de predictis facto.

b ¶Soluentis.Vide qõ ad propositum de muliere ⁊ rustico scripsi post Barto.in.l.fina.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ quod no.in.l.cum de in rem verso. de vsu.⁊ adde quod vbi mulier ⁊ rusticus excusantur in iure illud fallit nisi actum faceret clam ẽm Bal.per glos.ibi in.l.j.C.de interdic.matri. et ibi not.Bal.

↪Andre. Poma. c ¶Vides hic.Vide Alegan.in.l.si prius.in fi.ff.de no.ope.nũ.⁊ cõsi.lxij.colũ.iij.volu.iij.⁊ cõsi.lxxvij.col.ij.volu.j.⁊ text.⁊ ibi Panor.in.c.literas ⁊ scribentes.de presump.

d ¶Nec obst.aut.⁊ ibi vide Bal.Et que hic scripsi.in.l.etiã.ẽ.lz.sol.mat.

↪Andre. Poma. e ¶Digi in.vide Feli.ĩ.c.pasto.col.v.de excep. Jas. in.l.j.col.vlt.C.de furt. Panor.in.c.is qui.⁊ ibi in addi.de solu.

f ¶Aliquis negauit.Bar.in aut.contra qui propriam.C.de non numpecu.sed quid si confitetur a principe se occidisse subdẽs quod fecit ad sui defensionem.an innetur sine alia probatione.vide tex.⁊ ibi habeo ĩ apostilla antiqua in.l.si filius.§.exceptionibus.ẽ.de interrog.ac.adde Bal. in.c.j.§.item si vasallus.el.j.de controuer.inuesti.vbi ad hoc posui duo no.dicta que omnino vide ⁊ magime ẽm dictum.Et ad questionẽ Bart. hic vide Joan.andre.in mercu.in regula nullus pluribus. faciunt not. per doct.in.l.nemo.ẽ.de excep.in.l.non vtiq̃.eo.titu.⁊ quid si vno contextu facta est hec responsio dico me occidisse.licet ad mei defensionẽ vi de Barto.in cõsi.ix.quod incipit quidam accusans de homicidio comparens ⁊c.Bal.in.l.j.C.de confes.post Ly.Archi.in.c.i.de cõfes.in.vj.et Bal.in addi.Specu.in ti.de cõfes.vbi tenet idem qõ in.d.l.j.⁊ idem not. Bal.⁊ Sali.in.l.iubemus.C.de app.ĩ in.l.j.C.de edic.diui adri.alias de edil.act.⁊ dũ.ẽ.allegaui Bal.in.d.§.item vasallus.ibi ponderat multũ text.in.c.dilecto.de accusa.quem etiam ponderauit in dicta aut. contra qui propriam in penul.colũ.Adde Bal.cõsi.ccxlv.ij.lib.vbi ponit de eo qui fuit accusatus quod fraudauit gabellam.⁊ ipse respondit se extorsisse merces:sed cum licentia datarii incipit dauanti a voi.⁊ vide Bar. consi.ccxxxviij.incipiente Catharina accusauit.

g ¶Tertio.no.⁊c.per Bar.in.l.non fatetur.C.de confes.

↪Andre. Poma. g ¶Tertio.vide Alegã.consi.lxxxiiij.volu.j.⁊ consil.clxiij.volu.v.vbi dicit banc glo.procedere non solum in sequente sed etiam in permittente.

b ¶Sed hoc.in princi.⁊c.vide Barto.latius in.l.nuda ratio per totũ.j. de donatio.

↪Andre. Poma. b ¶Sed hoc.Declarat vt per Barb.cõsi.xxv.col.

ig.et.xj.volu.j.Alex.in.l.diuortio.j.col.ff.de verbo.oblig.⁊ cõsi.iiij.colv.volu.j.⁊ cõsi.liij.col.ij.⁊ cõsi.lxxxiij.colũ.ij.co.volu.j.vbi dat pulchra exempla quãdo cõfessio dicatur cõtinere causam.⁊ cõsi.clxxxi.col.ij.volu.ij.vbi ponit de scriptura continente rationes sine causa vel cum causa:sed obscura:⁊ consi.ix.colum.penul.volu.v.

i

3 tur in aliquo. Et ex hoc pluries dixi in[e] q.de fa
e cto.Aliquis[f] negauit se occidisse hominem. dixit
f tamen quod si appareret se fecisse ad suam defen
sionem fecit.tunc debet audiri cum sibi incumbit
onus pbandi.non tamen granatur adeo quin au
g diatur.casus est hic in pncip. ¶Tertio[g] no.qõ ille
4 qui solvit ĩdebitũ debet pbare duo.ſ.indebitũ esse ⁊ se per errorẽ solvisse.Sed glo.hic dicit quod
ex eo ipse qõ probat indebitũ presumitur ignorãtia
5 qõ no.qz etiam ĩ facto ꝓprio presumitur ignorãtia quãdo quis certat de dãno vitãdo.vt.l.sed si me putem.in pncip.ẽ.de cõdi.inde.de quo videtur casus.C.de iur.⁊ fac.igno.l.si post diuisionem.diẽ in.l.non fatetur.j.de confes.Barto.

1 ¶Promissioni facte sine causa quando stetur.

2 Contra ꝓmissionẽ in scriptis factam non admittit pbatio nisi per contrariam scripturam.

b

Sed hoc. [b]No.qõ ¶ promissioni facte sine causa non stat.qõ intelligit quãdiu in pmissione simplici nõ cõtinẽte stipulationẽ.alias illa pmissio haberet vim donationis
i vt.l.cãpanus.j.de ope.lib.⁊ qõ examinatur ꝙ Ly.
in.l.generaliter.C.de nõ nu.pecu.Ego examinaui
2 in.l.ij.ſ.circa.j.de dolo exceptio. ¶Scõo not.qõ cõtra promissionem factam in scriptis nõ admittitur pbatio nisi per cõtrariam scripturã.secus si cõfessio fuerit facta sine scriptis.de quo plene in dicta.l.generaliter.C.de non nu.pecu.

¶De oper.libe. Sed pone precelserat instrumentũ continẽs summã mille depositam quã ꝓmiserat restituere.postea cõfectum fuit aliud instrumentũ cõtinẽs ꝓmissionẽ in centũ ⁊ nõ erat adiecta causa an vltimus cõtract⁹ teneat:⁊ videt qõ non qz causam nõ cõtinet:vt hic.⁊.l. generaliter. C. de nõ numerata pecunia.⁊.cap.si cautio.de fide instru, to.et in instrumẽto promissor cõfitetur se debitorẽ ⁊ soleniter promisit dare ⁊ restituere per stipulationem.quia ex quo totũ illud dicitur esse de confessione partis promittentis cum non exprimatur causa quare debitum pervenerit ad ipsum promittentem non dicitur habere sufficientem causam illud instrumentum. vt videtur glo.in dicto.c.si cautio.⁊ expressius glo.j.hic in dicto.§.fina.q̃ vult quod sine quis confiteatur se debere decem siue confiteatur se accepisse decem semp alio nõ expresso dicatur cõfessio sine causa.⁊ dicit hic Sali.quod ista glo.hic in fi.vult quod si quis per stipulationem dare.ex titio promiserit que ab eo accepit dicatur hec stipulatio esse indiscreta ⁊ sine causa.⁊ ita tenet ⁊ non valet licet dubitet.nec⁹ tunc ẽm ei potest dici quod censeatur facta animo donandi:quia promissio ista habet causam.ſ.quod accepit ab eo cui promittit.tamen dic q̃ non est valida.vnde talis causa est cõsideranda nõ vt faciat quod stipulatio obligationẽ producat: sed vt operetur quod declarat mentem promittentis fuisse nolle donare.ideo videtur quod talis promissio sine causa iuncta etiam cũ confessione sine causa non sit efficax:vt etiam satis videtur probari in d.c.si cautio.⁊ ibi glos.in versi.si causam. Sed contrariũ puto.ſ.qõ imo videtur habere causam talis promissio ⁊ assertio per.l.publia.ẽ.ſ.si.de positi.⁊ ibi Fulg.⁊ qõ no.Sali.i.l.j.C.de cõfes.in.iij.colum.vbic.sed in tota predicta quero an si quis confiteatur.vbi dicit quod si quis confiteatur se esse debitorem titij in centum pro resto ⁊ saldo rationum dicitur confessio ista habere causam magime per.d.l.publia.in fi.ibi ex ratione veritatis.preterea et alia ratione.pone tibi talem pmissionem fuisse factam ex certa scientia.quia ita instrumẽtum dicat:vt sic nõ possit allegari presumptio errozis.vt notat Barto.⁊ alij in.l.si dari.de verb.obliga.⁊ in.l. si quis.§.fi.si quis cau.⁊.l.fi.§.pe.de cõdi.indebi.⁊ Bal.in rubri.C.de cõfes.et in.l.j.in.ẽ.col.eo.titu.⁊ in.l.mater.in tertia col.C.de rei vend.⁊ in.l. ij.in.vij.q.in fi.C.de rescin.ven.⁊ Jmol.in.l.titio.post mediũ. de verbo. obliga.sed ita est quod vbi promissio fit etiam fine aliqua causa discreta vel specificata videtur facta animo donandi.vt omnes concludunt in.l. campanus.de oper.liber.ar.l.cuius per errorem.de regu.iur.et magime per illa verba apposita in instrumento.ſ.ex certa scientia presumitur causa donationis ⁊ expresse dicit Bald.in rubri.C.de confes.⁊ Jmo. in dicta.l.a titio.de verb.obliga.⁊ Paul.de cast.in.l.bos iure.de donatio.⁊ in.l.diuortio.de verbo.obliga.⁊ istud est verum.etiam si in promissione facta ex certa scientia iuncta est confessio sine causa ex certa scientia. sed do.Anto.in dicto.c.si cautio.in versic.ad secundum est dicẽdum. vt ibi etiam domi.Abb.et Dy.in reg.quod semel.de reg.iur.in.xj.⁊ Bal. in rub.C.de confes.⁊ in.l.fi.C.si cer.peta.ad fi.proponit rationem diuersitatis.quare confessio sine causa scienter facta non inducit dona.sicut ꝓmissio sine causa.⁊ vide Barto.in.l.nõ dubium.ad fi.C.de leg.⁊ que dixi in.d.l.si publia.ẽ.ſ.ſ.depo.vbi retuli dictum Jnnocen.in.d.c.si cautio. dum dicebat quod quando quis confitetur se debere centum titio que per stipulationem reddere promittit. tunc clarum est quod promissio non obliget cum effectu.quia cum confessio sine causa non valeat:ita nec⁹ promissio sine stipulatiõe.fallit quod ex certa scientia promittitur. vt.ẽ.etiam dicatur quod non potest dici quod non habuerit animum

donādi promissor quā expressit confessionem sine causa. quia dico quod illud potest esse verum in dubio. sed quādo ex certa scientia facit. tūc nō potest dici q̄ non videatur habuisse animum donandi. Postq̄ enī sciebat causam nō subesse nō cadit nisi presumptio donationis. alias sequeretur quod si solue ex aliqua causa quā scio esse inefficacem seu nō subsistere nō videretur

a dona. cuius contrarius probatur in. d. l. cui⁹ per error. rem. & idē debet esse in promissione q̄ in solutiōe. l. fin. C. ad. l. fl. l. si patron⁹. ff. de dona. facit quod i simili dicitur q̄ si alicui p̄mitto ex causa de preterito que turpis erat re spectu accipientis b videor donare cū sciam illā causam non esse efficacem vt subtiliter probatur in. l. penult. ff. de condi. ob tur pem. causam. fm Raph. cu. in. l. ge neraliter. et in. l. si plane. de verbo. obliga. facit quod habetur in. l. j. in prin. C. de rei vxo. actio. vbi eodem modo. et si inutiliter &c. et hoc magime procedit quando iuramentum intervenit in instrumento. quia cum comparatur vt est stipulatio que sine accessoria valere non potest valebit: vt principaliter fm Barto. in. d. l. si quis pro eo. in. viij. membro de fideiuss. et dixi in d. publia. Nec ad hoc obst. si dicatur quod donatio nō valet sine insinuatione. quia respondeo quod imo non vitiatur vsq̄ ad summam quingentorum solidorum auri. l. si quis pro redemptione. C. de dona. l. sancimus. eod. titu. Joan. andre. in addi. Specu. in titu. de instru. edi. in. §. porro. et Būl. et Bal. in. l. illud. in vlt. colū. C. de sacrosan. eccle. ℞ hoc intelligatur de illis solidis auri quorum lxxij. faciunt libram auri ponimus. ccvj. ducatos venetos qui cōsistūt libr̄ auri legalem quinimo virtute iuramenti nō potest donatio infringi q̄ius non fuisset insinuata fm veram opi. tamen quia debet iuramētū seruari quando sine interitu &c. tūc donatio ex insinuatione non est penitus inimica legibus. quia valet saltem vsq̄ ad summā quingētorum et valet etiam in casibus de quibus in. l. si quis per redemptionem. & in aut. item & p̄natis. C. de dona. de secūdo vide que ibi scripsi. itē & alia ratione non potest allegari confessio quod stipulatio sit fine causa puta quando ex forma statuti in aliqua ciuitate instrumēta guarētigiata haberēt executionē paratam fm Bald. in. l. si causam. de exec. rei iudic. in vlti. colū. & sequitur Pet. de ancha. in repe. c. canonū statuta. de const. in

b videor donare cū sciam illā causam non esse efficacem vt subtiliter probatur in. l. penult. ff. de condi. ob tur pem. causam. fm Raph. cu. in. l. ge neraliter. et in. l. si plane. de verbo. obliga. facit quod habetur in. l. j. in prin. C. de rei vxo. actio. vbi eodem modo. et si inutiliter &c. et hoc magime procedit quando iuramentum intervenit in instrumento. quia cum comparatur vt est stipulatio que sine accessoria valere non potest valebit: vt principaliter fm Barto. in. d. l. si quis pro eo. in. viij. membro de fideiuss. et dixi in d. publia. Nec ad hoc obst. si dicatur quod donatio nō valet sine insinuatione. quia respondeo quod imo non vitiatur vsq̄ ad summam quingentorum solidorum auri. l. si quis pro redemptione. C. de dona. l. sancimus. eod. titu. Joan. andre. in addi. Specu. in titu. de instru. edi. in. §. porro. et Būl. et Bal. in. l. illud. in vlt. colū. C. de sacrosan. eccle. ℞ hoc intelligatur de illis solidis auri quorum lxxij. faciunt libram auri ponimus. ccvj. ducatos venetos qui cōsistūt libr̄ auri legalem quinimo virtute iuramenti nō potest donatio infringi q̄ius non fuisset insinuata fm veram opi. tamen quia debet iuramētū seruari quando sine interitu &c. tūc donatio ex insinuatione non est penitus inimica legibus. quia valet saltem vsq̄ ad summā quingētorum et valet etiam in casibus de quibus in. l. si quis per redemptionem. & in aut. item & p̄natis. C. de dona. de secūdo vide que ibi scripsi. itē & alia ratione non potest allegari confessio quod stipulatio sit fine causa puta quando ex forma statuti in aliqua ciuitate instrumēta guarētigiata haberēt executionē paratam fm Bald. in. l. si causam. de exec. rei iudic. in vlti. colū. & sequitur Pet. de ancha. in repe. c. canonū statuta. de const. in

c

Rocula.

a Nota q̄ hic videtur remissus fidei cōmissum tacite ex cessatione lōgi temporis. & computatione rationū sepius facta & taciturnitate huius fideicōmissi. quarū si q̄dā defecerunt non sufficeret. ita nota. in. l. libertis. §. j. f. de ali. & cibaria. lega. Barto.

1 ☞ Si testator confiteatur se debere decem titio: titius non capiet vt debitum sed vt legatum nisi debitum probetur.

2 Confessio patris se habuisse a filio spurio decem inter vinos quod presumitur fraudulosa.

3 Ex editio oīm bonor̄ q̄ presumatur fraudulosa.

Qui testamētum.

b Not. quod licet testator in testamēto cōfiteatur aligd se debere. tū illud non capiet legatarius vt debitū. sed vt legatū nisi debitū probetur. vt hic. & l. legaui. j. de lib. leg. que. l. loquitur etiam quando relinquitur capaci quod est notandū. & hic non capiet ante alios legatarios et falcidia detrahetur sicut de alijs. ☞ Secūdo not. c vnam. q. quam querit glo. quid si inter vinos alius quis cōfessus fuit se habuisse a filio suo spurio. et dicit glo. quod tunc valet. Et not. istam glo. inquātum dicit quod inter vinos nō presumitur fraus. sed eam reprobēdit Jac. de bel. & dicit quod est casus in. l. j. C. de natura. lib. vbi eoipso q̄ reperitur

d

Instrumētorū.

d Vides ergo quod ex allusione vel cabuli presumitur propria significatio. Hoc examinari in repetitione. l. omnes populi. §. de iust. & iur. & ibi vide vbi plene dixi.

1 ☞ Si debitor cōfiteatur hodie q̄ titius sibi mutuauit iam sex mēsibus elapsis q̄ ista cōfessio nō preiudicat alteri creditori.

e

Repetita.

e Istā. l. intelligo in scriptura puata. nā notarius q̄ scribit instrm & apponeret aliū diē. tūc sine dubio 2mittit falsum.

b ☞ Itē intellige q̄ hic fuit appposita dies nō vera. nā loquit de die cōscripti instrumenti. nā si instrm tegt. & similes quando fit confessio in fauorem non capacis ad quem ordinatur naturalis affectio. vt in spu. secus in alio vt in bānito fm Bal. in. l. j. in prin. de fal. causa adiec.

↭ Andre. Poma. b ☞ Qui testamētum. Vide Barb. cōsi. cxxx. in. cvj. col. ij. vol. q̄ autē nō valet ista cōfessio. vide Bal. in. l. si. in. §. j. colum. C. de episco. & cleri. vide Allegā. cōsi. ciij. in. §. col. in. iij. volu. & cōsil. j. in. iij. col. iij. volu. & cōsi. cvi. in fi. eo. volu. & cōsi. cviij. in. iiij. vol. Rapha. cuma. cō si. cxxi. in vlti. dubio. in vlti. colū. Et vide Alleg. cōsi. cviij. in. j. colū. in. iij. volu. & que scripsi ad Bar. in simili in. l. si forte. ff. de castren. pecu. Allegā. consi. cxxv. ad fi. in. iiij. volu. Roma. consi. ccv vi. Et cardi. consi. clxiij. colum. fi. et Areti. consi. lxiij. col. ij. Et Sozi. cōsi. lxv. vbi loquitur in cōfessione emanata inter virū & vxorē cōstante matrimonio. Et Bald. consi. ccccxcviij. in. i. parte. vbi pulchrum casum.

c ☞ Secundo not. vnam. q. &c. pater confitēdo se debitorem filij spurij nō potest sibi ob hoc aliquid dare & quicquid penes filium spurium reperitur presumitur per fraudem esse. Idem tenet Bartolus i dicta. l. j. C. de naturali. lib. et ibi Bald. et Bartolus et docto. in. l. si is qui solidum. de vulga. et pupil.

ADDE Bal. consi. cclj. incipiente spurio. ij. lib.

d ☞ Instrumentorum. ista. l. not. allegat Bartolus in. l. admonendi in vltimis verbis. §. de iureiuran. Et vide quod ibi dixi in fine. Sed quid in p̄uata scriptura vtrum veniat appellatione instrumenti. vide Bartolum in lege prima de iura. calum. & quod nota. in. l. in fraudem. §. neq̄ instrumenta de iure fisc. in eodem p̄incip. &c. Vide quod dixi in dicta. l. admonendi. in fine. limita hāc. l. preterq̄ in dilationibus. nam si data est dilatio ad producendum instrumenta non poterit producere post testificata. dicit Bald. hic. et in lege si ex falsis. C. de transactio. vbi omnino vide que dixi. Et an appellatione instrumentorum veniant acta. Vide Bartolum in. l. in fraudem. §. neq̄. de iure fisc. et an veniat testamentum text. quod sic et ibi vide Bartolum in. l. si idem codicilli. C. de codicillis. Sed an p̄uata scriptura veniat appellatione instrumentorum. vide Bartolum in dicta. l. prima. C. de iura. calum. et quod no. in dicta. l. in fraudem. §. neq̄.

ADDE quādo appellatione instrumen. veniat p̄uata scriptura pulchre Roma. consil. cxiij. nescio quid dubitatis. et an appellatione actorum veniat sententia. vide Joan. and. in addi. ad Specu. in titu. de sententia. Bal. consi. ccccxxviij. j. lib.

↭ Andre. Poma. d ☞ Instrumentorum. Ad istum text. vide Barto. in. l. in fraudem. §. neq̄. ff. de iure fisci. Alleg. in. l. si ex falsis. in. j. col. C. de transac. Roma. consi. cxiij. in. ij. dubio.

e ☞ Repetita. in prin. huius. l. &c. Adde q̄ not. dixi post Barto. in simili in. l. diuus. §. item senatus. ff. de fal. Et vide q̄ no. Bar. in. l. si testamentū. de testa. & q̄ ibi dixi qualis dies debet poni in instrumēto. & hic adde Bal. post glo. in scripturas per illum text. C. qui po. in pig. ba. & idē quod Bar. hic tenet spe. ti. de ob. & sol. §. j. ver. sed quid ecce.

contineret

a ☞ Testimoniorum. Ad hunc titu. adde q̄ index potest si vult non recedere testi: vide Bar. in. l. lucius. in fi. ff. de his qui notan. infa.

b ☞ Quāq̄. An testis debet esse notus parti: adde not. in. l. fi. §. j. C. de indeli. & per glo. in. c. cum causam. el. i. in verſi. de cautione. extra eo.

c ☞ Numerum testium. adde quod not. Barto. in. l. fina. ff. de ferijs. et in aut. q̄ semel. C. de

contineret verum diem hoc modo q̄ hodie confiteor tē q̄ tu mutuasti mihi centū iā sunt sex menses sub obligatione bonorum. tunc instrumētum istud non esset falsum: sed ista confessio debitoris nō preiudicaret alteri creditori. vt. l. si superatus. ff. qui. mo. pig. vel hypothe. solui. Bar.

☞ De testibus. Rubrica.

Estimoniorū.

a ☞ Et hoc q̄ hic dicit in pecuniarijs litibus. dicūt quidam q̄ causa dicitur ciuilis: & lis dicitur criminalis. de quo hic in glo. & l. causas vel lites. C. de transactionibus.

☞ Judex q̄ refrenat numerum testium: et quomodo refrenat.

Quamq̄.

b Nota q̄ index potest refrenare numerū testiū. ☞ Sed quero qualiter fiat ista refrenatio: et qualiter index numerum testium moderabitur. Respōdeo: si quidem vna pars iam produxit: tunc index debet admittere aliam partem producere tot testes quot ista produxerit: & quandoq̄ plures et causa. vtputa si sunt plures testes: & quidam volūt deponere super quibusdam articulis: & quidam super alijs. Si vero non produxerit alia pars testes: sed vult producere vnum de nouo: tūc index refrenabit fm qualitatem cause. circa hoc vide glo. ordi. & Jnno. in. c. cum causam. extra eo. titu.

c

d

e

f

g

1

2

b

Testibus.

b Jn testibus. ad. §. lege iulia. procedit inrisconsultus. Jam primo ponit theoricam. secūdo practicam in genere. tertio ponit eam per multa rescripta. Secunda ibi: in. l. testium. tertia ibi: in. §. ideoq̄. ☞ Opp. probatio est facere fidem iudici. vt. §. tit. ij. l. quinquaginta. et. l. cū de etate. Si ergo habemus fidē de qua hic primo dicitur nō debet considerari mores & alia. Huius timore facta est glo. mag. hic & propter fidem habēdam cōsideretur fides & grauitas &c. quia fides per se non potest 2sideriari: nisi ex alijs hoc probetur. vt. j. l. proxi. in prin.

1 ☞ Testibus existentib⁹ in dignitate magis creditur q̄ his qui non sunt in dignitate.

Ex duobus electis preferē electus a dignioribus.

2 Inimicitia repellit testem.

Causa criminalis facit quem capitalem inimicū.

Item causa pecuniaria magna.

3 Judex de qbus cōditionib⁹ interrogabit testem.

4 Scribi debet in actis quando testis ouum examinatur pariat in vultu.

Testium.

f Nota q̄ magis creditur ei qui est in dignitate q̄ ei qui non est in dignitate. & ex hoc dicunt Canoniste q̄ si duo sunt electi & haberēt equalem vocem tamen vnus ex parte sua haberet priorem & sacristam: et similes qui sunt in dignitate q̄ preferetur ei qui haberet canonicos: et alios simplices nō habentes dignitatem. ☞ Secundo not. q̄ propter inimicitias quis redditur

in. l. sed et si quis. §. illud sciendum. si quis can. Dy. in. l. filio. §. solu. matrimo. Bartol. in. l. j. §. cum quis. de questioni. Bald. in aut. si dicatur. in penulti. colum. C. de testi. & in. l. ij. §. sed & si agant. ff. de indi. & quod notat Joā. and. in. c. fina. de testi. et satis inquantum ad hoc dicitur inimicus qui mecum litigat. et concludit dominus Anto. et Abb. in. c. j. de indi.

quod est verum si habeat litem mecum de psenti criminalem vel ciuilem omnium bonorum: per tex. in aut. de testib. §. si vero odio. in prin. et p alia ibi all. aut habet emiles: et tunc non repellitur omnino: sed est in arbitrio iudicis facta fide &c. et videtur p. Bartol. in. d. §. si vero odiosus. Ed̄ner te tamen inquantum dicunt si fuit lis finita &c. q̄ nō videtur bene: quia non distinguitur illis est presens: q̄ ratio propter quā remouetur testis: remouens lité criminalem est: quia ex tali p̄sumitur inimicus nisi pro betur reconciliatio: fm Jnnocen. in. c. cuz oporteat. de accu. sed ista ratio habet locum tam in finita lite q̄ non finita: quia qui semel fuit inimicus semper p̄sumitur esse: nisi contrarium probetur: fm Jnnocen. in. d. c. cum oporteat. &c. Bal. in. d. aut. si dicatur. & est casus quem ibi ad hoc ponderat Bal. in. l. in ipsius. C. fami. hercisc. Specu. in titu. de indi. §. superest. versi. id quoq̄ notandum. dicit q̄ inimicus etiam reconciliatus potest repelli. alē. text. cum glo. iij. q. vj. c. accusatio. quod intelligas si fit reconciliatus de recenti: als non procederet: vt ibi no. Joā. andr. Et aduerte: quia hec dicta ratio fortissime vrget. videmus posse salnari dicta docto. quando ille qui habuit litem mecum licet videatur durare in presenti: tamen eius culpa sibi mouit litem: nam tunc non repellitur. ita dicit Bartol. in. l. j. §. cum quibus. de questioni. pro quibus facit tex. optime quem ipse non allegant in dicto. §. si vero odiosus. vbi dicit: q̄ ille qui litem monet videtur totaliter repellendus: ergo lite finita videtur admittendus aliquo casu. Sed contra istam doctrinam est singu. doct. Jnnocen. in. c. cum ioannes. de re iudi. dicens: q̄ quando quis repellitur a testamento non distinguitur cuius culpa inimicitia fuit contracta. et ista dicta sequuntur ālioderni. posset forte dici: q̄ illo casu testis non repellitur in toto: sed non adhibetur plena fides: sicut dicit tex. in dicto. §. cum quis. an amicus inimici mei repellatur: et dicatur meus inimicus: vide Baldum in. l. si quis testibus. C. de testibus. et ibi dicit: q̄ qui allegat inimicitiam debet eam probare: et debet probare qualitatem inimicitie. et ad cognoscendum an sint graues vel leues inimicitie: Baldus in dicta aut. si dicatur. dicit: q̄ committitur arbitrio iudicis. Adde q̄ non solum inimici: sed suspecti de inimicitia capitali repelluntur. Jnnocen. in. c. cum. §. manconella. de accusa. et dicit Archidiaco. in dicto. c. accusatores. iij. q. v. inimico testi nullam fidem adhibendam. argumen. illius text. sed posset intelligi in criminalibus. et dicit q̄ etiam ab accusando repellitur et excipiendo: de quo in. c. meminisse. de accusationi. et vide ad predicta Joā. andr. in titu. de testibus. §. porro. versicu. item aduerte. Circa materiam huius legis quero: vtrum index possit ex officio suo testes repellere & inquirere de conditione testis. Joan. andre. in additio. Specula. in titu. de teste. §. j. versicu. quid de domestico. tenet q̄ sic: nisi habilitatio testis procederet a voluntate partis tacita vel expressa. vt no. de testi. cogen. c. dilecti. in glo. magna. et in aut. de testi. §. si vero ideo querunt. ad primum Jnnocen. in cap. intima nit. de testibus. et not. glo. ij. questione. vij. c. querendum. et glo. in. l. i. §. preses. de magistra. conuenien. quam ibi magnificauit Isico. de neapo. et illam allegauit pro singulari Baldus in lege quos prohibet. de postulando. et ibi sequitur Angel. vide glossam in. c. nulli. de accusa. vbi testis repellit alium testem &c. facit ratio quia sumus in bis que concernunt fauorem anime. ideo index ex officio suo potest. ita voluit Jnnocē. in. c. bone. de postu. prelato. bene facit text. in. c. ad nostram. el. ij. de iureiurā.

et quod concernat fauorem animę patet quia testis criminosus: ideo nō admittitur: quia lex presumit eum deierare. c. testimoniū. de testi. cōtrarium tenet Archi. in. c. querendum. iij. q. vij. & Jo. an. & Jo. de lig. & Pe. de ancha. in. c. super eo. extra de testi. sequitur opi. Archidia. & propter quam inhabilitatē possit iudex ex officio suo repellere: vide Bal. in. l. si quis testib⁹. C. de testibus. adde an testis ūnicus repellatur. & que dicatur grauis inimicitia. Bal. cōsi. ccc xxxix. i. lib. & q testis inimicus reconciliatus nō no 3 uiter admittatur in testē contra inimicū recōciliatū: tenet Rom. cōsil. clxxxvj. cetera vide lati⁹ per Specu. eo. titu.

a ¶ Criminalis. crimina lis causa et ciuilis magne q̄ b titatis equiparat. adde Bart. et que 4 ibi dixi in. l. post legatum. §. bis vero. de his quib⁹ vt indignis. & vide glo. in aut. de testibus. §. si vero qs. in versi. si vero aliter. in ver. questiones abfit. & in versicu. criminales. et qualiter repellatur inimicus. vide qō not. Roma. in rubri. de arbitris. in. xvij. q. & tex. in. c. per tnas. de simo. allegat Bar. in. l. filiusfamilias. de dona. & vide quod dixi in. l. quos prohibet. de postulan. & vide Bar. in. l. iij. ff. de adimen. lega. & dixs Jo. in. l. is qui rem. de publi. iudi. Innocen. in. c. cum. J. & Al. de re iudi. & dixit glo. in. d. §. si quis. q̄ inimicus reconciliatus bene admittitur in testem. et de his vide Bal. in aut. si dicatur. in. iij. colū. C. de testi. & omnino docto. in. c. cum oporteat. de accusa. adde tamen q̄ in hac. l. testium. in prin. est vna glo. in versic. numerus. q̄ vult q̄ si in aliquo actu puta in testamento interuenerūt plures testes q̄ numerus requisitus a iure dicat: vtputa cum septem in testamēto requirātur. l. si vnus. & l. hac consultissima. C. de testi. & c. cū esses. de testi. & quod ibi plene not. & in eo testamēto plures septē testibus sint: si sunt duo de istis septem qui essent fratres patrueles heredes institutionū vel substitutionum: quo casu nō sunt omni exceptione maiores: tamen si interuenit maior numerus septem testium suppletur ille defectus per id q̄ voluit gloss. nota. in verb. numerus. vnde dicit hic Jacob. butri. q̄ licet testes duo deponentes per eundem premeditatum sermonem non probent. vt hic no. Barto. per istum text. in. §. ideoq̄. tamen si essent tres vel quatuor probarent. & sic pluralitas testium vltra numerū testium supplet defectum idoneitatis. vnde Jmol. in. d. l. qui testamēto. in prin. vult q̄ vbi requiruntur in testamento septem testes: et reperitur q̄ interuenerunt octo quorum duo non erant omni exceptione maiores illi duo habebuntur saltem loco vnius: et valebit testamentum. all. quod in simili not. in. l. parentes. & in. l. omnibus. C. de testibus. sed melius probatur in dicta. l. iij. cum glo. idem & multomagis vbi testes ideo non essent omni exceptione maiores: quia essent fratres patrueles: vel nepotes ex fratre: quia edictum de testibus est prohibitorium: et isti non reperiuntur prohibiti. ergo &c. l. j. §. eodē. et casu quo diceretur eos non esse omni exceptione maiores supplet numerus: et magis in terris ecclesie vbi sufficiūt duo testes cum parochia no. d. c. cum esses. vel quatuor fine parochiano. vt not. Specu. in titu. de instru. edi. §. compēdiose. versic. item ius canonicum. cum seq. in. d. c. cum esses. ideo debet esse validum rescriptum in terris ecclesie in quo tot interuenerunt. adde vt per Bal. consi. ccv. ij. lib. & consi. cxxxv. j. lib.

↠ Andre. Poma. b ¶ Item aduerte. Inimicus repellitur a testimonio. idem tenuit Jnnocen. c. cum oporteat. de accusa. Archi. in. c. accusatores. iij. q. v. fin Bald. Alberi. in aut. si dicatur. hic all. vbi Bald. dicit q̄ non solum inimicus: sed etiam suspectus de inimicitia repellitur. Jnnocen. in. c. j. de accusa. vide glo. & ibi docto. in. d. c. cum oporteat. de accusa. vide Feli. c. cum tu. colum. xx. & xxi. de re iudi. Barba. consil. xxix. col. xvj. in. j. volu. Adde cantelam q̄ testis alias non idoneus probat: vt p Alexan. consi. xciij. volu. j. Feli. in. c. quoties. col. ij. in. iiij. not. abi. eo. titu. Lepo. consi. xxxij. colum. iiij.

c ¶ Considerare. Aduerte quod gloss. in versi. admittat. in prin. huius. l. ponit de teste qui repellitur propter paupertatem. vide que dixi in. l. spadonem. §. fina. de exc. tuto. Et vide per scribētes in dicta aut. si dicatur. & vide in. c. cum quis. de restitu. spoliato. item cum quis expoliat aliquem bona fama: quia est res pretiosa. q. q. x. facta faciant infamem. de decurioni. als de publi. iudi. Item si subditus expoliat se a domino. c. cum olim. de accusa. Item dicitur inimicus ille qui copulauit se cum inimico meo: vel secum habitat. c. repellantur. & c. cum oporteat. de accusationi. vide Cy. in dicta aut. si dicatur. et vide per Bal. in. l. si quis testibus. C. eodem. Anto. de butri. in dicto. c. repellantur. dicit q̄ iura dicentia inimicum qui habitat cum inimico repellendum: intelligenda sunt de continua habitatione: secus si per certa tempora. Item ille qui testificatur cōtra me in causa criminali. glo. & Jnnocen. in. c. meminimus. de accusationib⁹. licet Specu. in titu. de teste. §. j. versic. item in alio videatur tenere q̄ admittat in alia causa. sed concludendo ex mente Hostien. et domini Anton. q̄ si in prima causa sponte se obtulit & repellit a alia: aut per iudicē cōpulsus tūc admittitur: caret enim suspicione: quia se cit iudicis mandato. xxxiij. q. i. c. de culpa. Quid autē de amico. communiter concluditur q̄ aut amicitia est magna & repellit: aut parua & detrahitur de fide. vide Bal. in. l. eos. C. eodē. & Alberi. in. l. iij. eo. titu. idem Specu. in titu. de teste. §. j. vide que dixi late in. l. late cul pe. §. amicos. de verbo. signifi. idem Butriga. in. c. cum oporteat. & Joā. andre. in addi. Specu. circa prin. Quid de socio: vide in. l. quando. C. eo. tit. Quid de vasallo. Specu. in tit. de teste. §. sed nunquid vasallus. versicu. sed casu quo vasallus. als & hoc est certius in versi. alij dicūt q̄ cum queritur vtrum vasallus distinguit aut iurauit fidelitatem: & repellitur. aut est vasallus vt in eo qui prestat decimas: & admittitur. Alberi. pap. quem sequitur Guid. in. l. idonei. C. de testi. dicit indistincte admitti ex q̄ est persona libera. Quid in feudatario. vide Anto. de bu. in. c. super eo. extra eo. q̄ non admittitur si is est super re feudataria. idem & ego credem: facit. c. domino guerram. hic finitur lex conradi. Quid in emphyteota: vide Barto. in. l. libertorum. C. de testi. Quid in familiaribus: vide text. in. l. fina. §. sane. de his qui ad eccle. confu. appellat eos domesticos. idem glos. iij. q. vij. c. in summa. et large dicimus omnes familiares qui habitant cum aliquo. c. in literis. eo. titu. c. insinuante. de offi. delega. et vide Bald. in. l. etiam. C. eodem. qui sequitur Jnnocē. qui dixit q̄ familiares honestissimi admittuntur. Card. in. d. c. insinuante. dicit q̄ familiares non morantes in domo possunt recusari. sed Jmo. ibi reprobat. et vide Joā. and. in addi. Specu. in titu. de teste. §. j. versi. item egcipitur. vbi dicit q̄ si stas sumptibus alicuius non es idoneus. Quid de birnario: vide Bal. in. l. etiam. C. eo. & Ange. in. l. sciendum. ff. de vsuca. vbi dicit se defendisse quendam potestatem. Quid de colono & mercenario: vide Specula. in titu. de teste. §. j. versicu. item egcipitur. licet glossa in. §. fi nitur. appellat istos domesticos. Alberi. in dicta. l. etiam. dicit: q̄ communiter colonus reijcitur: vide gloss. insti. de testi. §. in testi. & in. l. sed bis qui. §. illud. si quis cau. glo. in. c. in literis &c. dicit Bartol. in. l. lucius titius. ff. de his qui notan. infa. q̄ iudex etiam si testes clare probent quo ad verba debēt tamen inspicere an fides sit adhibenda. tamē dicit istud ex causa faciendum ne post in syndicatu teneatur: & variatur fides eorū propter nimiam obscuritatem in diuersificantem & nimiam similitudinem propter quam videntur subornari: vide Bal. in. l. j. in prin. de emendatio. c. in summa. Et ad primum dictum: adde Bald. in. l. testium. in pe nulti. colum. C. de. testi. vbi dicit q̄ pluribus testibus deponentibus per eadem verba non debet credi. et vide Bartol. in. §. sed hoc. in fine. in eo. titu. & adde Bart. in. l. iij. §. hoc autem. in fi. iij. q. de dam. infec. Adde an amicus possit. Bald. consil. ccv. et. ccg vj. ij. libro dixit esse iudici arbitrarium. Roma. consil. ccccxx. dicit: q̄ amicus leuis amicitie potest esse testis: et alleganti magnam amicitiam incumbit onus probandi. An vasallus pro domino possit esse testis: vide Bald. consi. ccclij. iij. lib. An familiaris: per Roma. consi. proxime all. An colonus famulus: per Bal. cōsi. cccl xxvi. lib. iij. Oldra. de famulo. consi. ci. An solicitator: vide Angelum consi. ccc xxxiij. Roma. consil. all. An institor fanticellus apothece progeneta domesticus: per Bal. consi. ccg vj. libro. ij. An pauper. Romanum consi. cccl xxxij. An conspirator. Oldra. consi. ccl xxvij. An detētus in carcerem expulsus de domo et qui contra aliquē appellauit: per Oldra. consi. cxlv.

d ¶ Ideoq̄. Adde Bart. in. l. lucius. in fi. de his qui notan. infa. Et adde tex. in. l. ob carmen. §. si testes. j. eo.

↠ Andre. Poma. d ¶ Ideoq̄. Vide Jo. bapti. in repeti. l. admonendi. col. xxix. ff. de iureiuran.

a ¶ Testis. adde quod no. in. l. fi. §. j. de iure delibe. per glos. in. c. cuz causam. el. j. in verbo de causis extra eo.

b ¶ Ad vnum. Si testis dicat se cognoscere si ipsum videret debet exhiberi per glos. in. c. cum causam. §. allegata. Bald. in. l. j. §. si ex noxa. causa aga. & Barto. in. d. l. si cum exiuisset.

↠ Andre. Poma.

c ¶ Ego cognoscerem. vide Jas. in. l. ij. colū. vj. C. de bo. poss. scōm tabul. Barba. cōsil. xxix. viij. colum. a volu. j. vbi notat 3 contrariū. & adde qō testificans super verbis pr̄e manibus debet cōcordare etiā cōtinentiam verborum vt per Barba. cōsil. iij. col. xj. volu. ij. Alex. consil. cxiij. in antepe. col. volu. iij. & late consi. b xiij. volu. ij. Feli. 4 in. c. ex tenore. ij. c col. de testi. & in. c. cum causam. col. xij. eo. titu. Barba. consi. xxv. col. d v. volu. v. e

d ¶ Testes. Idem f dicit hic Jacob. but. per istū text. & sic sufficit quod in facto principali 6 cōcordent licet non quo ad cogitationem verborum. p hoc. c. dudum. cū 2 glo. in verbo sub g stantia. de cōuer. coning. & in. c. cuz 1 ecclesia. cum glo. de causa posset. et propie. & not. Jo. and. in. c. nihil. de verbo. sig. vbi dicit qō imo melius dicuntur pbare testes quādo per diuersa verba deponunt in eundē rei finem quam si per eadē verba. nā tunc nō bene pbant per istum text. nec ob. qō no. d. An. in. d. c. nihil. quia loquit quando tractatur de pbandis verba formalia testatoris. nam tunc oportet qō etiā in forma verborum concordent vt no. do. Anto. in. c. cū ecclesia. §. nos autem. de cau. pos. et Bal. in. c. bone. el. j. de elec. & ibi dicit quod si duo sunt testes quorū vn⁹ deponit quod titius p̄misit seio duos solidos alter deponit de. xxiij. denarijs probabunt & dicentur contestes. l. extrinsecus. & quod ibi no. de verb. obli. & si essent interrogati de qualitate vocis. vt quia iudex interrogasset quibus verbis vsus fuit. & vnus dicit quod p̄misit duos solidos alius dicit quod promisit. xxiiij. denarios isti dicentur esse singulares. nō omitto qō etiam in dubio testes p̄sumuntur esse contestes si congrua interpretatione verborū hoc fieri potest sm Jnno. in. c. qualiter & quando. in. ij. col. de accusa. & Spec. in titu. de inquisitio. §. nunc tractemus. in verbo super pbatione autem. & Bal. in. l. circa vlti. col. de secundis tabu. & in. l. de quibus. ff. de leg. dixi in. l. si tamen. §. si arbiter. §. de arbi. Adde vt per Ange. consi. cclxxiij.

e ¶ Facias quod dictum. de hoc dixi in. l. si librarius. de regu. iur. & not. Bal. de pace constan. in vltimo verbo. & Bald. in. l. testium. C. de testi. in iij. col. & Ange. in. l. si quis. §. j. de eden. & vide per Jo. and. in. c. nihil. de verbo. signi. & dixi. j. eo. l. ob carmen.

f ↠ Andre. Poma. ¶ Item dico. Vide Jaso. in. l. si pene. §. si putes. ff. de condi. indebi.

g ¶ Eius quoq̄. Et vide de materia huius. §. Sali. in. l. ea quidem. C. de accusa. in fin. Si enim testis deponit de fama & interrogatus a quibus audiuit. Respondet abyno nō probat vt per Bar. in. l. de minore. §. plurimum. alias est. §. tormenta. versi. quero quid si testis. dicit. j. de questionibus. sicut nec pbat quando nescit dicere a quibus audiuerit. no. per Jnno. in. c. qualiter. de accusa. & Specu. in titu. de inquisitione. §. nunc tractemus. & Barto. in. d. l. de minore.

b ↠ Andre. Poma. ¶ Sed pbationē. Vide Alex. cōsi. cxv. alias. cxxv. col. ij. vol. iiij. & cōsi. cxvij. col. ij. eo. vo. & cōsi. xix. col. j. volu. i. Lepo. cōsil. xxxiiij. col. iij. & consi. xlij. col. ij. Barba. cōsi. xx. col. ij. & consi. lxxiiij. & cō silio. viij. col. ij. vol. j. Et quid si scit dicere a quibus audiui. vide Alex. consi. clv. incip. alias consultus. col. ij. vol. v.

i ¶ Fama probetur. fama enim non probat plene. vt hic no. in. c. venientes. alias. c. veniens. de test. el. i. & in. l. admonendi. cum si. de iureiur. & ad hoc vt probet fama requiritur quod testes interrogati assignent causas probabiles ex quibus populus inductus sit ad sic credendū. alias nisi pbēt iste probabiles cause a quibus fama traxit originem nō diceretur probata fama: sed dicit potius probata de vna voce populi que cpandiri non debet. l. decurionum. C. de penis. ita Barto. in. d. l. de minore. §. plurimum. alias est. §. tormēta. de questionibus. ad fin. & Bar. in. l. ppter tatis. C. de. pbat. & in. l. diffamari. C. de ingenuis. et Sali. in. l. ea quidem. C. de accusa. & do. Anto. in dicto. c. veniens. et non sufficit se dicere audiusse a multis: sed a maiori parte vt not. glo. & docto. & hic Bart. in dicto. §. plurimum. alias est. §. tormenta. & doc. in. c. cū oportet. de accusatio. Adde quando fama pbet & quando fama pbet ex quando de testi. & quid dicat per istum tex.

k ¶ Pars populi. si enim testis deponens super fama quando interrogatur quid sit fama. dicit quod est audire res que dicuntur per istū per illum & per alium: quia apparet se non intelligere famam non probat vt per Bar. in. l. j. si certum pet. Bal. in. l. i. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. & in. l. data. C. qui accusa. & Jmo. in. l. stipulatio ista. §. hoc quoq̄. de verbo. obli. Si enim testis deponit per verbum pluralis numeri. vide licet se audiusse inter clericos nō est probata fama: quia illa verba ferunt in duobus. l. inter illa. de verbo. signi. l. libertas. §. fina. de manu. testa. Item si dicit se audiusse a pluribus quia plures dicūtur duo. l. vbi numerus. j. eo. c. plures. de reg. iur. in. vi. instit. de iure perso. in fi. no. in. l. j. §. hoc repertum. ad fillei. c. ad nostram. de rebus eccle. q̄ non dicitur probata fama.

l ¶ Solus homo. si enim diceret quod audiuit a multis minime pbat: quia multi dicuntur duo vel tres. l. j. §. hoc rescriptum. ff. ad filleianum institu. de iure perso. §. fina. l. licet imperator. de leg atis primo. no. in. c. latores. de cleri. ex communica. depositi. ministrā. sicut nec probat quod publice. ita admittitur: vt hic per Barto. in dicta. l. de minore. & in. l. labeo. de supelle. leg. & Barto. in addi. Spe. in tit. de senten. in. xij. colū. et doc. in. c. cum oporteat.

¶ Adde de teste qui dixit publice dicitur Bald. in addi. ad Spe. in tit. de sententia.

m ¶ Item diuus. in principio huius. §. vide Bart. in. l. magistratibus. & de iurisdi. omnium iudicū. & in. l. ij. j. de custo. reorum. in eodē principio &c. vide in dicta. l. senatus. Item per istum text. in versi. nam ipsos interrogare soleo dixit Bald. in. c. primo. de testi. quod testis nō potest deponere dictum suum in scriptis de quo vide per Bart. in. l. theopōpus. de dote prelega. in fi. huius. §. c. Canonizatus est hic tex. iiij. questio. iij. §. item.

¶ Adde an maleficia probentur per instrumenta. Fede. consi. cxcix.

↠ Andre. Poma. m ¶ Item diuus. vide Feli. c. cum causa. 3. col. xxiiij. de testi. & quid dicat per istum tex.

↠ Andre. Poma. n ¶ Instrumenta super. intellige de extraiudicialibus alioqui si essent facta in iudicio bene probaret Bald. in. l. fina. C. de testibus.

a ¶Lege iulia. an factus pubes possit testificari de visis in pupillari eta te. adde glos. insti. de test. §. testes. Et vide in. c. relatum. xxvij. dist. & omnino Bal. in. l. j. de sacrosan. eccle. in. ij. col. & vide an qualitas superueniens faciat eum admitti. Bar. in. l. j. in. §. item seuerinus. de questioni. Adde vt per Roma. consi. clvij.

↬Andre. Poma.

b ¶Vtamen. vide Feli. in. c. cum in nobis. colū. xxxj. de prescrip. 1 2

↬Andre. Poma.

c ¶Querit glo. vide Feli. c. ex parte. colum. ij. de testib. Quia. in repeti. c. quoniam cō tra falsaz. colum. c lxxvj. de pba. Ff 3 lij. c. ij. pe. colū. de d excep. Barba. cō 4 si. xj. colū. v. volu. iiij. vbi ponit ma time quid in bo micida. e

d ¶Deierauit. de 5 teste homicida et periuro & qui est in peccato mortali & quid de excōi cato. de istis vide Bal. in aut. si di f catur. in vlti. col. C. eod. de infami. 1 in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. de periuro. vide quod singu. dicit Bal. in. l. in 1 bemus. C. eo. tit. de teste homicida 2 & periuro & qui est in peccato mortali. & quid de excōi cato. vide Jnno. in. c. pia. de excep. 1 & Bald. in. l. nul luz. C. eo. & an ad mittantur & quid 2 i vsurario, dic qō b repellitur vt. l. im probum. & ibi Bald. C. de insa. etiam si penitentiam fecerit & restituerit sed in eum. & de eo qui est in peccato mortali. vide glo. in. l. si. C. de insa. vbi omnes sunt infames ergo omnes repelluntur: & de excōmunicato heretico & infideli quod repellatur. text. est. ij. q. vij. bereticus. et de teste periuro qui alias dixi t falsum vide Bal. post glo. & Barto. in. l. ij. §. de fide instru. & de excōmunicato per Bald. in. l. j. in. g. & gj. col. C. de hered. instituen. & ibi quid de bannito. & vide Bald. de istis criminosis in dicta aut. si dicatur. de infami. in. d. l. cunctos populos. per Jmol. in. d. l. nullum. & quando excipitur cōtra testem quod sit criminosus in. d. aut. si dicatur. quod de infa. in dicta. l. cunctos populos. per Jmol. in dicta l. nullus. & quando excipitur contra testem quod sit criminosus. no. hic formam. & adde Bar. in. l. j. ad finē. C. de testa. & Bal. in aut. si dicatur. in si. C. eo. Sed quid si produceretur excōmunicatus contra excōmunicatū vide glo. in. c. testimonium. extra eo. sed Spe. in tit. de teste. §. si. in versi. item excipitur. dicit quod per hoc omnes debent repelli cum nemo sine crimine viuat. distingue vt ibi per eum.

e ¶Ultimo not. vide Bar. & Bal. in. l. in arena. C. de inoffi. testa.

↬Andre. Poma. f ¶Ultimo. Vide Barba. consi. iij. col. j. volu. ij. et consi. xj. volumine. iiij.

f ¶Testes. Adde quod dixit Bar. in. l. j. §. fi. de vent. inspi. Adde tu & vide Alex. in cōsi. lxxxiij. col. iij. in. v. volu. vbi per istuz text. dixit quod iudex ex officio debet se de stylo informare.

↬Andre. Poma. f ¶Testes. de qua consuetudine dz se iudex informare vt dicit hic text. & potest hoc facere ex officio suo. ita Alex. cōsilio xxviij. col. ij. vol. iij. & declara vt per Ro. singu. cccccliij.

g ¶Lege. In eo. prin. vtrum ista lex locum habeat si alias veritas haberi nō pōt vide Hosti. & alios in. c. j. de test. cogen. & Spe. & Jo. an. in ti. de test. §. de testium. in versi. ij. cum seq.

↬Andre. Poma. g ¶Lege. Vide quid per istum text. dixit Feli. in. c. dilectum. de testi. cogen. col. ij.

b ¶Non potest. vide. j. eo. l. idonei.

i ¶Item not. Not. quomodo probatur stylus & consuetudo & ad Bart. hic adde Bald. in. l. j. in fi. C. vt que desunt aduo. bene facit quod super informatione fame dixit. d. Ant. de bu. in. c. cum in tua. de sponsa. ad fi. & vide do. Anto. in. c. fi. de consue. in pe. col. & Ly. in. l. ij. in ver. scdo que

ritur. circa fin. C. que sit lon. cōsue. & vide Alexan. de imo. in cōsi. xiiij. col. j. in. v. vol.

↬Andre. Poma.

¶Item no. vide Alex. consil. ciiij. cnlum. j. volu. v. & cōsi. lxxxij. col. ij. volumi. iij. vide Allexā. in. l. iiij. §. hoc aūt iudiciuz. col. iiij. ff. de damn. infec. ver. item iu dex. si ppter infor mandū & lati° in l. inore. ff. de iurisdi. om. iudi.

¶In legibus. in princip. & sed qd si gs fuit coactus ad veniendū post ea testificauit spō te vide Barto. in l. si quando. in. ij. col. C. eo. quero in hac materia vtrū ille q leuauit me de sacro fonte vel tenuit in chrisma te possit esse testis Bald. in. l. paren tes. C. eod. quod sic: quia non repe ritur prohibitus & ibi quid in alīo no: et ibi distin guit: aut durat domestic° aut nō et ibi etiam quid de prelato in cau sa ecclesie. quid de socio in re cōmi. vide Bald. in l. omnibus. C. & in. l. quoniam. eodem titu. & ibi quid de socio itineris. et de qualibet socio & per Barto. in. l. i. §. si seruus. ff. de questio. & Barto. in. d. l. quoniam. & ibi gl. Adde an socius possit esse testis pro socio. Ange. consilio. cccv. an prinz ignus pro filiastro per Bal. consi. ccccl xxviij. iiij. lib. An frater consanguineus pro fratre per Bald. cōsilio. cl xxxv. iiij. lib. An affinis vide Ange. consi. cxciij. vbi dixit quod licet testis in terrogatus an sit affinis respondeat q̄ non quod per hoc non repellitur a testimonio, rationem ibi vide.

l ¶Queritur. Et adde quod si quis non potest pro me testificari & a parte aduersa producitur poterit pro me deponere. l. si quis testibus. C. eodem. not. Bald. in. l. parentes. in secunda columna. C. eodem. & ibi etiaz habentur prohibiti ferre testimonium contra aliquos: an possint pro eis: & qui de iure non coguntur an illi possint testificari: sed quia si aliquis non possit esse testis pro aliquo an possit, admitti contra eum qō sic. vt patet ex notatis per glo. et Bald. in. l. secunda. C. eodem. Et adde istis quod legitur & nota. C. eodem. l. parentes. & adde Barto. in. l. in testamento. in questione de fratre. j. de testamen. Jtem adde quod si quis est prohibitus testificari cōtra me sub pena ego non possum renuntiare illi prohibitioni. l. libertorum. vbi glo. & Bald. C. eodem. secus si non esset penalis per id quod nota. glo. in. l. secunda. C. eodem. & qō dixi post Barto. in. l. quos prohibet. de postulā. sed an ad pias causas libertus ertificetur contra patronum. Bald. quod sic in. l. j. in. xxj. colum. C. de sacrosan. eccle.

↬Andre. Poma. m ¶In contrarium. Vide Alex. consi. lxxvj. colū. ij. ad finem. volu. ij.

↬Andre. Poma. n ¶Idonei. Vide Feli. in. c. in literis col. ij. de testa. Jmol. consi. xxxv. col. v. & que scripsi ad Bar. l. qui testamentum. §. qnqz col. ij. de testa.

o ¶An dñs. Vide. §. eo. l. lege iulia. in prin. vtruz autem vasallus possit esse testis contra dñm. vide Bal. in. l. libertorum. C. eodem.

c. causam

a ¶Inuiti. Jn prin. huius &c. vide Hostien. & docto. in. c. j. de testi. cogē. & Jo. an. in tit. de teste. ver. cum seq.

↬Andre. Poma. a ¶Inuiti. vide aliqua per Feli. c. j. col. iij. de testi. cogen. & sequen.

b ¶Sed iudex. Et hic est glo. not. in fi. quā tene mēti perpetuo in materia testium qō testis etiā nō babi 3 lis & non fide dignus rogatus in instrumento admittitur et pbat a qō videt appro batus: similis est gl. in aut. de test. §. & ij. in fi. in ver. b supplicijs. in glo. parua allega. l. si qui. C. eo. no. bal. §. eo. l. parētes. et ad hāc. l. adde qō lz testis sit citandus, nō tñ dicitur 1 inuitus depone c re tñ. bal. in. l. parentes. C. eo. circa 1 prin. vltime col. & bart. in. l. liberorum. eo. tit.

c ¶Nullus. in pn. hui° &c. vide bar. in. l. ab executore. §. j. j. de appel. ad d de quod hic per glo. cautela esse possit quod quis vendat vel cedat sua iura tertio: cū hoc quod ipse nō teneat de euictiō

c. causam que. ¶Querit glo. an in causa vniuer sitatis vel collegij licet alicui de collegio vel vni uersitate ferre testimonium. de quo per docto. C. eo. l. parentes. in penul. q.

¶Inuiti. a Glo. querit quid si ali ter veritas sciri non po test & determinat glos. quod non cogi tur ad hoc dicendum venire ad iudicū sed iudex b debet ad eos mittere officiales: p hoc facit finis huius. l. simpliciter intellendo. & l. iusiurandum. quod ad pecunias. §. penul. §. de iu reiur. alias esset absurdum: & idem tenet Jac. but. Barto.

¶Estis. De hoc dic plene in. l. q te stamento. j. de testa.

¶Venditor in causa executionis an sit testis.

¶Mallus. Querit glo. nunquid venditor in causa euictionis possit esse testis. Distingue q̄ aut de euictione tenetur & nō potest esse testis: quia in re sua tunc esset testis: aut non tenetur de euictione tunc secus. Sed Petr. aliter dixit videlicet qō nullo modo posset esse testis ad similitudinem progenete. quod dic vt in. l. in omnibus. C. eo. & ibi per Ly.

¶Oesitum. b No. q causa euictionis debet fieri extensio. l. ad casum non expressum habentem similem rationē.

¶Si falsa. De materia buius. l. dixi in lege eos. infra de falsis.

ne: & postea ad petitionem emptoris vel cessionarij poterit esse testis in causa: & hec est vtilis cautela quando dominus vendens vel cedens nō haberet nisi vnum testem ad probandū de iure suo. nam tunc ipse post ea poterit esse testis que cautela an vera sit. vide per Spe. in ti. de procurato. §. sequitur. in fi. & Ly. & Bal. in. l. omnibus. C. eo. Bul. in. l. & bere di. in prin. §. de pact. & qō in simili no. Bar. in. l. j. §. seruus. de questio. p Bal. & Ang. in. d. l. & heredi. §. nos autem. §. de pac. per do. Anto. in. d. c. super. de testi. Adde qō cautela non videtur bona per ea que cōsuluit Ro. reprobato Spe. consi. cccl xxxij.

↬Andre. Poma. c ¶Nullus. Vide Feli. in. c. in super. col. vj. versi. iij. queritur. de testi. barba. consi. liiij. col. xv. volu. j. Jmo. cōsi. lvij. Alex. consi. clxx. col. ij. volu. j. Et quod vendito: nullo modo possit esse testis vide Roma. consi. ccclxxxij. vide omnino pulchrum exemplum ad hāc l. per Alex. consi. cij. col. penul. vol. v.

↬Andre. Poma. d ¶Quesitum. Et sic nota q magis attenditur mens q̄ verba. vide Alex. consi. lij. in prin. in charta penul. & cōsi. liiij. col. ij. vol. iiij.

↬Andre. Poma. e ¶Ex eo. Adde quod ideo potest sumi istud argumentum a cōtrario sensu. Bal. consi. vij. volu. j. Et si quis non posset re nuntiare legi nec argumentum insurgeret a contrario sensu. l. Bal. consilio. cxliij. volu. ij. & Roder. l. j. §. huius rei. iij. nota b. ff. de offi. eius. tex. in. l. in possessione. §. j. ff. ex quib. cau. in pos. eatur.

↬Andre. Poma. f ¶Ob carmen. Vide late per Feli. l. litis. col. xij. de prescri. Et an magis credat pluribus deponētibus in specie quā in genere: vt hic p Alex. in apost. vide Alex. cōsi. lxxxviij. col. vij. ver. quero vol. v. & consi. cl. col. vij. in verbo preterea. eo. vol.

g ¶Si testes. Et iste. §. est canonizatus. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. si autem et rei. & quod dixi in. l. ex liber lo. j. de questioni. vbi vide. & vide vj. casus. not. per Roma. in rubri. de arbitris. in. xvij. q. in quibus casibus habetur testibus stantibus paribus numero quibus magis credē dum sit. vide in. c. in nostra. extra eo. Rotā in rubrica qui testes dicant verosimilia dicere: & quando dicantur verosimilia dicere. & quod alias eis non credatur per Bal. in dicta. l. testium. in. g. col. C. eo. & vide. §. eo. l. iij. in prin. & dicit Bald. in. l. testium. in penulti. col. quod magis creditur paucis testibus verisimiliora dicentibus: & quādo pbationes sunt pares quid fiendū. vide Bal. in. l. si. C. cōia de lega. & in. l. cum mi agistratus. C. quādo prouo. & bal. in. l. j. post gl. ibi. C. qui & aduersus quos. qō semiplena probatio nō verosimilis nō facit deferri iuramentū & quando probationes sunt pares quid agendum. vide etiā Bal. in. l. si. in. §. oppo. §. de fer. & l. qui accusare. in vlti. col. de eden. & no. quod ceteris paribus testes antiquiores preferuntur. glo. est no. in. l. cum quid. in glo. j.

¶Argumentum a contrario sensu. l. valet.

¶Eo. c Not. hic argumentuz a cōtrario sensu. l. valere. & ē text. de hoc in. l. scōa. §. huius. §. de offic. eius cui manda. est iurisdi.

¶Testibus dignioribus etiā paucioribus numero credit magis q̄ pluribus numero siue ab eadem parte siue a diuersis producantur.

2 Varietas loci & temporis in testibus quando reprobat eorum dicta.

f ¶Barmen. Si testes. g Hic est solēnis

g & iterum in interdicto turbate possessionis. Thoc tamen in telligesiue ab eadem parte siue a diuersis producant: statur enim potius dignitati q̄ numero: qō intellige nisi in numero sit magnus excessus vt ex tra eo. c. in nostra. & ibi glo. ¶Ultimo hic est que dam glo. super verbo assistat que incipit. §. de pro batio. l. cum de etate. quam credo esse additionez.

2 Dicit glo. no. & q̄ varietas tēporis & varietas lo b ci reprobat testes. Item dicit glo. b quod predicta vera quando testes inducantur ad probandū ali quid factum certo tempore limitatum. Sed si in i ducatur ad probandū aliquid nō limitatus certo tempore tunc varietas temporis non reprobat eorum dicta: vt si volo probare quod possederim: et sunt testes qui dicunt vnus de vno alius de alio. k certe sufficit non enim inducuntur ad probandū possessionem certi temporis: & istam glo. videntur approbare doct. C. que sit long. cōsue. l. ij. in. q. iiij.

Feli. c. licet causam. v. col. de proba. & c. ex quadam. iij. col. de testi. & in. c. auditis. g. col. de prescri. Barb. consi. xxix. col. ix. volu. j. & consi. xxx. col. vj. eodem volu. & consi. xxxij. col. xj. eodem volu.

↬Andre. Poma. i ¶Sed si inducatur. Vide Alex. consi. lxxij. col. iij. & consi. iij. col. vj. volu. j. Ancha. consi. xliij. incipi. ex predicta facti narratione. versi. nō obstat. Barba. consi. liiij. col. viij. volu. i. & consi. iij. col. xj. volu. ij. Cardi. consi. ix. Alex. consi. lij. col. fi. & consi. lxxij. col. ij. Panormi. pulchre in. c. ex quadam. & Alex. consi. c. col. iiij. volu. j. Aret. cōsi. cxxij. Alex. consi. vij. col. fi. volu. ij. vbi dicit q̄ testes dicuntur singulares quando interrogantur de formalibus verbis si in illis discordant lz conueniant in effectu & consi. cxvij. col. ij. vol. ij. vbi sequif in terminis has glo. & consi. cxliij. eodē vol. vbi peruenit quādo ex duobus testibus vnus deponit de visu alter de auditu. vide etiam bal. cōsi. xxxix. in fcda parte. Ancha. consi. ccccxxxix. & omnino Alex. cōsi. clxxiij. vol. ij. bal. c. bone. lo. j. de elec. col. v. Et no. q̄ in dubio testes presumuntur contestes ita Alex. consi. lvij. col. ij. ad fi. volu. ij. & cōsi. lxxv. col. fi. vol. v. vbi ponit de testibus deponentibus de furore hereti & infamia. & consil. cxliij. col. pe. vol. eo. Fulg. consi. clxxij.

k ¶Sufficit. De singularitate & contrarietate testiū. vide omnino Bal. in. l. per hanc. C. de tempo. appel. & Jmol. in. l. inter pares. ff. de re iudi. & glo. not. in. c. nihilominus. iij. q. ij. & Bal. in. l. obseruare. C. quorū appel. & not. Bal. in. l. actor. in. iiij. col. C. de pbat. & in. l. iurisiurandi. in. ij. col. C. de testi. & vide de hac singularitate no. verbū Bal. in. l. si ex cautione. in. xij. q. C. de nō nu. pecu. tex. & bal. in. l. qui sententiā. C. de de penis. Jmo. in. l. gallus. §. ille casus. j. de libe. & postbu. & glo. hic quando probatur aliquid: videlicet limitatū certo tēpore. vide no. doctrinā Ang. in q. astensis miles. adde hic quod no. Jnno. in. c. licet ex quadā. extra eo. vbi dicit quod si volo pbare de iurisdi. mea & eius exercitio. & induco testes duos: quoz vnus dixit qō vidit me exercere vnū actum de vno an no: alius qō vidit me exercere aliū actū de alio anno dixit qō videtur qō ego probauerim. & finaliter subdit q̄ tutius est qō deponant de eodē tē pore aliter essent singulares & non pbarent. & ita finaliter videtur tene re contra id qō tenet Bar. hic & idem dicit in pbando quē vsurarium et vsuras fecisse. cogita & adde Jnno. in. c. qualiter & quando. de accu. & extra de elec. c. cū dilectus. alias de successio. ab intesta. & adde no. in. c. licet causam. de pbatio. & adde qō testes nō dicunt discordes nec varij si cō cordant in principali. lz discordent in aliquibus circunstantijs vel qualitatibus per id qō no. glo. in. c. dudum. in verbo subst. an. de cōuer. coniuga. gl. in. c. cū ecclesia sutrina. in verbo vacillasse. de causa possess. & propriet. & plene in. c. mihil obstat. de ver. sig. vbi Jo. and. dicit q̄ testes dicuntur melius deponere quando per diuersa verba idem concludunt per

id qđ habeť in l.iij.§.i.ff.eo. Item si vnus testis dicat pluſq̄ alius per hoc nō dicuntur varij vel cōtrarij. hocvoluit do. Ant. in c.i. super gl.i. de offi. deleg. ⁊ de hac materia sing. testiū per Bald. in l.i. C. de testa. p Bal. in l. de quibus. §. de legibus. ⁊ in l.j. C. si vnus ex pluri. appel. ⁊ in rubri. de controuer. inuesti. etiā si esset statutū de hoc vt per Fede. de sens. in consi. cxvij. latiſſime per paulū de leaza. in sua a disputatiōe inci. pi. cōtra istru. mentū opp. ⁊ per Bart. in l. eos. de fal. ⁊ ibi dixi. ⁊ de hac singularitate testiū vide latiſſime p Bal. in l. testium. C. eo. in. vj. colū. cū seq. ⁊ in l. data. q accu. ⁊ aliquid per eundem in. c.j. ver. instru. mentū. de natur. fen. p bal. in. c. bo. ne memorie ma. gūtine. de elect. et Bal. no. in. l. cum antiquitas. C. de testa. ⁊ Bald. in l. obſeruare. quorū appel. ⁊ in l.ij. C. de dona. añ nup. ⁊ glo. iij. q. viij. vi. de bar. in l. de mi. noze. §. tormenta in. viij. col. de qō. ⁊ vide gl. no. in. c. oudū. de coniug. Spec. in ti. de in. quiſi. §.j. ver. qđ si vnus. ⁊ in ti. de teſte. §. iam de interrogatorijs. Lyn. l.ij. C. que ſit lōg. cōſue. do. Ant. in c. veniēs. ⁊ in. c. ls extra eo. ⁊ de ſingularitate ⁊ contrarietate. vide oi no Bald. in. l. obſeruare. C. quādo app. ſit. p Bal. in aut. rogati. C. de testi. ⁊ adde Bal. in. d. l. q ſi iam. C. de pen. ⁊ in. l. rogaſti. §.j. ſi certus peta. ⁊ Jac. butr. in. l. arriani. C. de bereti. ⁊ Abb. in c. nihil. dever. ſig. g ⁊ Bal. in. c. bone. de electio. ⁊ do. Ant. in dicto. c. cum eccleſia ſutrina. Adde qui teſtes dicantur varij ⁊ ſingulares. Bal. conſi. lxxxv. volu. iij. Et quando conformes ⁊ vacillantes in ſubſtantia. Bal. conſi. cccxj. lib. iij. Et quando ſingulares per eundem conſi. ccxl. ⁊ cccclj. eo. volu. Et ad probandum quē vſurarium quando teſtes dicantur ſingulares. vide Bald. conſi. cxxxj. volu. ij. ⁊ vide etiam conſi. cxvij. eod. lib. ⁊ de ſingularitate teſtium vide Paul. de ca. conſi. xciij. ⁊ cclxxviij.

a ¶ Et not. glo. quia dictū eſt. §. qđ varietas ⁊c. iſtud intellige vt nota. dixit bar. in. l. querebaſ. de teſta. mili. ⁊ qualiter hoc intelligať. vide Bar. in. l.j. §.ij.j. quēad. teſt. aper. ⁊ Bal. in. l.j. in pe. col. C. de teſt. ⁊ vide qō no.
6 in. l. teſtium. C. de teſti. ⁊ Bal. in proemio. C. §. cuius. Et ad gl. ⁊ materiā vide no. per Ang. in queſtione ſua aſtensis miles.

✣Andre. Poma. b ¶ Curent. vide Feli. c. venerabilis. de teſti. in ſi.

c ¶ Probabunt acta. Inquantū hic Bar. vult quod poteſt probari per teſtes an fuerit facta examinatio teſtium preſente iudice. ⁊ ſic etiā dum de ſimilibus actis an poſſint pbare per teſtes. bar. vult qđ ſic. vide glo. idem tenentem in. l. quoties. j. titu. ij. per canoniſtas. in. c. quoniam contra. de pba. per Bart. in. l. ſi ſocietatē. §. arbitrorū. ſ. pro ſocio. ⁊ in. l. ne in arbitris. C. de arbitris. ⁊ in conſi. incipi. quod vertitur in dubium. ⁊ in. l. emancipatione. C. de fide inſtru. ⁊ Ang. in. l. ambiguitates. C. de teſta. ⁊ in. l. teſtium. C. teſti. ⁊ Hald. in. l. litigatoribus. C. de appella. ⁊ Ro. in. l.ij. C. de teſta.

¶ Utrum. Nec. l. acta. pbantur per teſtes. dixi in. l. cōtrahit. §. de pig. ⁊ not. Bart. o. in. l. emancipatione. C. de fide inſtru. ⁊ l. ne in arbitris. C. de arb. vbi dicit bal. quod acta pbantur per ſcripturā priuatam. Adde an acta aliter poſſint probari q̄p ſcripturam Bal. conſil. cxiij. lib. j. Pau. de caſt. conſilio. ij.

¶ Produci. In prin. huius ſuper verbo modis. vide Bar. in. l.j. §. ſi. vi boñ. rapto. ⁊ bal. in aut. at qui ſemel. in princ. de probat. Lyn. in. l. ſi quis teſti. C. de teſti.

¶ Addādatis. In prin. huius ꝛc. vide i. l.j. §. ſi. ⁊ ariſt. qō vi aut clam.

✣Andre. Poma. ¶ Addādatis. vide que poſui ad Barto. l. deferri. §. itē j. de iur. fiſ.

¶ De iuris ⁊ facti ignoran. rubr. Et ad hunc titulum circa errores iuris. vide Barto. in. l. claudius. de acquir. hered. ſuper hac rubric. ſuper ver. iuris ⁊ facti igno. ꝛc. copula ⁊ poſita iter duo denotat diuerſitatem hoc limita niſi ponerētur inter genus ⁊ ſpeciem. ita not. glo. in rubri. C. de ſerui. et aqua. hic alleg. Imol. in. l. ſi cum dotem. §. finautem in ſemiſſe. j. ſol. matri. qō eſt not. et Barto. adde in. l.j. §. ad. l. aquili. per illum tex. i ſimili. ⁊ hoc idem in terminis dicit Barto. in. l. in fraudem. §. nec⁊ inſtrumenta. j. de iure fiſci. in verſi. vltimo iſte. §. item limita vt per Barto. poſt glo. in. l.j. §. de pactis. in principio.

b ¶ Regula. In princi. huius vide text. Barto. ⁊ ſcribentes in. l. cum bi. in princ. de tranſactio. ⁊ allegatur iſta. l.j. §. penul. per Oldra. in conſi. ciij. incipien. queſtio talis eſt. an. c. quod quale eſt principium. l. vel ſtatuti talis iudicatur eſſe finis. nam precedentia trahuntur ad ſequentia et econtra. l. qui filiabus. in princi. ⁊ l. talis ſcriptura. de lega. j. l. ſi ſeruus plurium. in ſi. eo. titu. l. ſi. de heredi. inſti. ff. l. item quia. §. de pactis. l. titia. §. idem reſpondit. de verb. obli. l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium de eden. Et ad primum dictum huius. l. ponderat iſtum tex. Bald. in. c. ⁊ requiſitus. de appel. adde Hal. conſi. cccxx. lib. iij.

✣Andre. Poma. b ¶ Regula. Adde Barba. conſilio. lvj. in antepenulti. col. volu. ij. ⁊ conſilio. lix. colum. cxij. eodem vol. Jaſo. in. l. licet. col. iij. C. de pactis. Bald. hic Alex. l. imperator. colum. ij. j. ad trebel. ⁊ cōſi. cxj. col. ij. vol. j. ⁊ conſi. cxj. col. iiij. vol. iij. ⁊ conſi. iij. col. iij. vol. iiij. Jaſo. in. l. illam. C. de colla.

i ¶ In ſponſalibus. In princip. huius ꝛc. plene per Barto. in. l. que dotis. j. ſolu. matri. C. hic no. quod in ſponſa filia ſciens ⁊ tacens habetur coniunctionem

pro conſentiente. quid añ in filio: q requirit expreſſe cōſensus ſm do. Jo. qui ibi dicit q̄ glo. in. l. ſed ea que. j. eo. tenet contra. ſ. qō in filio ⁊ filia pſumptio ſit quod conſentiat ſi non contradicit. lz illa hic non dicit Oldra. dicit q̄ illa tenēť per Jaco. de are. cōmuniter ⁊ doct. faciat quod habetur in. c. vnus. ad fi. extra de ſpōſa. impub. als. de deſpon. impub. in. vſ. ⁊ ita intelligit diſs Joā. poſt Bald. eſſe verum qñ tractatur tantum de pbatione ipſoꝝ ſponſaliorum a ſecus ſi poſſet generari aliqđ pre judiciū et ſic poſſet ſalnari ibi glo. ij. iuncto text. vbi vī caſus iuncto do. Bal. ibi qō eſt ſingulare no. ad. de qō dixi ibi. ad. de quid ſi filia ta. cente pater illam promiſit. ⁊ ſponſus vt vulgariter dicitur illam ampleratus ſit deinde illa cū alio con trahat per verba de preſenti qō matrimonium pre ualebit Bal. vide conſi. cxvij. lib. j.

a ¶ Futor. in prin. huius ſuper verbo impediunt ⁊c. ſemper allegatur hic tex. quod contractus factus ab aliquo q illo tempore non erat furioſus valet: vt h ⁊c. dilecto. de ſpō ſa. ⁊ in. c. in negotijs. de regu. iur. in. vj. in principio. de ſtraben. emp. ¶ Oratio. in prin. huius ſup verbo quid ⁊c. vide glo. not. in. c.j. in ver. cōtrahere. de conſanguini. ⁊ affini. Bald. in. l. penul. §. penulti. ff. ne quis eum qui in ius voca. et ibi dixi per Bal. i. l. j. C. ſi rector pro uincie ⁊ ibi Lyn. ⁊ quid contra p Joan. and. in re gula cū quid prohibet. et vide glo. in clemē. j. in ver. contrahere. de cō ſanguini. ⁊ affinitate.

✣Andre. Poma. b ¶ Oratio. Vide Jaſ. in. l.ij. in fi. ff. de iuriſ. om. iudi. Barba. conſi. xij. vol. j. ⁊ intellige regulam huius. l. per Alex. conſi. cxciij. colum. vlti. volu. ij. Panormi. conſi. lxij. col. ij. ⁊ conſi. lxv. colum. iij. volu. ij. Bar. conſi. xij. col. v. volu. j. ⁊ conſi. clxij. colū. xvij. eo. volu. ⁊ Panormi. ⁊ ibi ſcribentes in. c. translato. de conſtit. Panormi. in. c.j. in glo. penul. de poſtula. prela. Sozi. cōſi. clxvj. colum. ix. Alexan. cōſi. lxx. col. penul. volu. iij.

c ¶ Nuptie. In prin. ⁊c. Solēnitas requiſita in cōtractu faciendo requiritur in reficiendo. adde Dy. ⁊ Bar. in. l. heredes pala. §. ſi quis poſt. §. de teſt. vide Bar. in. l. actor. rem ra. ba. ⁊ pulchre Bal. per illum tex. in. l. ſi vt proponis. la. ij. C. de nup. per Adoder. in. c. iij. de iude. vide que dixi ibi in. l.j. §. ſi quis edificium. de ope. no. nun.

✣Andre. Poma. c ¶ Nuptie. Vide Feli. c. cum acceſſiſſent. viij. colū. in fi. de conſtitu. ⁊ in. c. conſului. de iudi. Jaſ. in. l. ius autem ciuile. colū. iij. ff. de inſtitia ⁊ iure.

d ¶ Dotare filiam. Fallit ſi habet filia vñ ſe dotet ſm Bal. in. l. mulier. §. cum proponeretur. ad trebel.

e ¶ Addodicum. Vide de intellectu gloſ. et docto. in. l. ſi mulier. j. ſolu. matrimo. in. c. principa. Item facit an ſi dos data ſit ab extraneo pro immobiliere nupta poſtea fecit diuortiuz ⁊ demum incontinenti reintegratur. quod videtur idē matrimoniū etiam quo ad hoc vt extraneus nō poſſit dotem petere: ſi autem dos data ſed ab vxore vel eius patre. etiam ſi ex interuallo reintegrare tur non poſſit dotem petere l. ſi ſto vltimo caſu ſecus eſſet in extraneo: ita intelligas no. per gloſ. ⁊ docto. in. l. ſi mulier. ſol. matr. ⁊ ibi de hoc do. Jo.

¶ Palam. Licet Barto. §. que in adulterio non legat. Nota tamen qō mulier deprehenſa in adulterio ipo iure eſt in famis ſine condemnatiōe qd in maſculis gl. eſt ſingula. ⁊ notatur in. l. et ſi crimen. C. de adulteriſs.

¶ Conſtitutio. vide de Bar. in. l. quid ſit fugitiuus. in principio. §. de edi. vide Bald. contra. ⁊ qui dicit ſe contrarium conſuliſſe in rubrica. de vſuris. in. §. colum. in verſi. ſecundo quero dicit ſtatutū. et Archidiaco. ⁊ Adoder. in. c. quia in omnibus. de vſuris. vide Angel. qui reducit has opiniones ad cōcordiam in. c. ſicut §. ſuperuacuum. §. quibus modis pignus vel hypotheca ſoluit. In eodem princi. ⁊c. quid ſi iudex eſt vſurarius: ⁊ facit inſtrumenta: an preſumantur fictitia contra Bart. tenet Bal. in rubri. de vſuris per Bar. in. l. quid ſi. in principi. §. de edil. edicto.

¶ Adde qō voluit Bal. conſi. clxxiij. lib. iij. vbi allegat Fede. cōſilijs ſuis. an añ inſtrumenta vſurarij qui deſinit eſſe vſurarius preſumant fictitia. vide hic conſulta per Fede. conſi. vij.

✣Andre. Poma. b ¶ Quid ſi aliquis. Vide Bart. in. l. pretor. §. etiā. ⁊ ibi Jaſ. ff. de eden. ⁊ in. l. lex julia. §. itez inlianus. ff. eo. Alex. in. l.j. col. ij. de eden. Ro. conſi. cccxxvj. ⁊ conſi. cccciij. Bar. conſi. iiij. col. ij. vol. iij. vbi multa pulchra.

i ¶ Qui in prouincia. In princip. Imperator non poteſt ſe interponere quo ad ſpiritualia. vide concordantias quas dixi in. l. ſed ſi hac. §. pronuntiatum. de in ius voc. in eodem princip. ⁊c. vide Bald. in. l. e un qui. §. de iuriſdi. omnium iudi. ⁊ Joan. an. ⁊ do. Anto. in repetitio. c. per verabilem. qui ſi lij ſint legi. in eodem princi. ⁊c. vide quod nota. Bart.

Regula. Si quis. Nota q̄ ſi prefatio legis eſt generalis licet. l. ſit ſpecialis generaliter intelligitur. ¶ No. etiam qō eſt ſi lex eſt ſpecialis e ratio tamen eſt generalis quod generaliter eſt intelligenda.

¶ Incipit liber. xxiij.

¶ De ſponſalibus. Rubrica.

Ponſalia. Gloſ. dic vnam queſtionem. Si f aliquis ſtipulatur ſibi aliquam in vxorem ⁊ poſtea nolit eſſe: an poſſit agi ad intereſſe: forte quia erat dines mulier. Lyn. tangit in f l.j. C. eo. ⁊ Dyn. in. l. titia. j. de verb. obli. ⁊ dic vt ibi plene dixi. item querit in ij. l. an ad cōtrahenda ſponſalia ſufficiat nudus cōſensus an requiratur ſtipulatio. g

Sufficit. Not. arg. ad id quod quotidie fit ſimile in l. certi condictio. §. ſi mmo. ff. ſi certum petatur. ⁊ in. l.ij. §. ſi quis. j. ne quid in loco publico. ⁊ in. l. ſi quis bonoꝝ. j. de legatis. j. ¶ Item querit glo. an matrimonium poſſit contrahi ſub conditione. dic vt in. c. fin. ⁊ quaſi per totum. extra de condi. appo. ¶ Item querit glo. qd ſi peniteat abſentem. vide gloſ. ⁊ not. eam de quo dic: vt in. c. ſi. extra. de procu. lib. vj. Bar.

Spuelle. Not. l. quia veniet tibi de facto multoties. ¶ Not. q̄ tutor non poteſt: nec contrahere nec diſſoluere ſponſalia ſine voluntate puelle. de quo vide Lyn. C. de nup. l. prima. Barto.

i Scientia cum taciturnitate quādo habeatur pro conſenſu.

In ſponſalibus. In ſponſalibus.

Nota quod ſcientia ⁊ cum taciturnitate habetur pro conſenſu. Contra. l.ij. §. voluntate. j. ſolu. matrimonio. Solu. hic eſt fauor matrimonij propter

coniunctionem perſonarum. arg. l. ſi ſeruus. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Item q̄ contradicendo poſſet impedire ar. eius quod no. in. l. cauſas. §. de pig. actio.

Uxor. Nota q̄ quedā impediunt a facienda q̄ non impediunt iam facta. ad qō. l. prē furioſo. §. de his qui ſunt. ſui vel alie. iur.

Queſitum. No. q̄ ſola inductio ne in domum nō cōtrahuntur ſpōſalia. quod dic vt in. c.j. in prin. de ſponſa. in. vj.

g Quando aliquid prohibetur omnia per que ad illud perueniri cenſentur prohibita. Lex quod extendatur ad antecedentia eius quod in eo expreſſe diſponitur.

Ratio. b Not. q̄ qñ qđ prohibeť tomnia prohibentur p q̄ deueniť ad illud. vt. l.ij. §. de iuriſ. omiudi. ¶ Secundo no. ⁊q̄ lex recipit interpretatio nem extenſiuam ad ea que ſunt antecedentia ad illud de quo eſt expreſſe diſpoſitū. de quo dixi plene in. l. omnes populi. §. de iuſti. ⁊ iure.

¶ De ritu nuptiarum. Rubrica.

g Requiſita in actu fiendo debent interuenire etiam quando reficitur.

Nuptie. c No. q̄ ea que requirunť in confectione ſalicuius actus illa eadem requiruntur in refectione facit qō ſi a prin. requirit conſenſus ptis in cōfectione inſtrumenti ipſius ita quando eſt amiſſum in refectione ipſius.

g Pater cogitur dotare filiam et cogitur officio iudicis an cogatur obligare bona pro dote data filie.

Uiliberos. Filia pōt cogere patrē officio iudicis: vt eam maritet ⁊ ei dotē det. h. d. ¶ No. q̄ pater cogitur dotare filiam. d Sed an cogatur obligare bona ⁊ p dote data filie: dic vt no. Dy. in. l. ſi cum dotem. §. transgrediamur. j. ſolu. matri. Item quero vtrum iſtud expediatur iure actionis vel obligationis: vel quo iure. ⁊ glo. in. l. obligamur. §. lege. j. de actio. ⁊ obli. dicit quod iure actionis ⁊ obligationis: ſed contrarium eſt verum: vt no. Guil. in. l. cum is. §. de cōdi. inde. ⁊ ego dixi in. d. l. obligamur.

Siendum. No. q̄ ad officium curatoris ptinet adminiſtratio rerum non perſone. ſed ſecus in tutore.

Leriqz. Addodicum e interualum tēporis non induciť diuerſitatem actuuz. h. d. facit ad. l. maritus. §. locati.

Alam. f No. l. pro decretali que dicit quod vſurarij manifeſti non poſſunt facere teſtamentuz niſi certis ſolennitatibus ſeruatis: vt in. c. quāq̄. de vſuris. et ibi per docto. qualiter autem dicatur vſurarius manifeſtus habes plene in f l.ij. de furtis.

i Statutum q̄ inſtrumenta vſurarij manifesti preſumantur fictitia. An habeat locum in eo qui fuit vſurarius.

Non solum. No. §. nā dicit conſti g tutio ſ epiſcopi qō inſtrumenta manifeſtorum vſurariorū preſumantur fictitia. Quid ſi aliquis fuerit vſurarius: ⁊ ex poſt definit: an teſtamenta vel inſtrumēta per euz poſtea facta preſumantur fictitia: iſte text. facit qō ſic: quia iſta queſtio pendet de facto non dico modo: ad quod facit. l. pretor. §. etiam is qui. in prin. §. de eden.

Senatus. No. iſtuz tex. in ſi. nunquid damnatus de calumnia dicatur damnatus de publico iudicio. dixi in. l.j. §. de publi. iudi.

Lege iulia. Cum tractatur de odio appellatione patris vel matris non continetur auus ⁊ proauia. hoc dicit.

Item nihil. No. qō lz aliquis ſit naturalis tus ex eo qui fecit artez iudicram poſtq̄ ab ea deſiſtat: tñ dicit natus ex ta lizz in contrarium videatur. l. emancipatuz. §. de ſenato. ⁊ l. imperialis. C. de nup.

Illud. No. quod cōe eſt: meum non eſt: propie loquendo. Gloſ. no. in. l. id qō noſtrum. j. de reg. iur. ego dixi in. l. ſerui electione. de leg. j.

Roxime. In neceſſitatib⁹ nemo liberalis exiſtit. hoc dicit.

q Ui in prouincia.

in.l.cunctos populos.in.vij.col.C.de summa trini.& per Ang.in.l.emãcipari.de adop.per Bal.in.l.j.C.de iure aure.annul.& Bal.in prima cõsti.C.& Ja.bu.in.l.i.C.de natali.resti.per Bart.in consi.lxxxj.qõ incipit viso instrumento.Jac.de bel.in distin.in aut.q.mod.nat.effi.sui.sed qd in legitimato per papam.vide Hostien.in sum.qui fil.sint legi.no.Jo. fa.insti.de insti.et cano. plene in.d. c.venerabilem.et de istis plene per Pet.de ancha.in c.j. de spõsa.i.vj. vide quod notat Bal. in.l.j.§.ans naturale.de insti. & iur. dicit Bald. in aut.habita. in vj.col.quod princeps potest legitimare spurios de terris ecclesie. et Bal.in.l.& si contra.C.de nup.ain Leam quam.in.g. col.C.de fideicom mis.p Pe. de ancha.in cõsil. cccci. incipiente in christi nomine amen. Primũ dubium vbi tꝫ cum Bart. hic.als est in §si. cccviij.per Pau. de ca.consil.cxxx. vbi tenet q legitimatio pape valet in terra imperij qd econtra vide in §si.ccxxviij. adõ an papa possit legitimare in terris imperij. et imperator in terris ecclesie bal.cõsi.cccxj.lib.iiij. et cõsi.cxxxvj.lib.sexto.pau.de cast. consi.cccxx. Pe. de anchara.cõsil. cccxxj.

a ↬Andre. Poma. b ¶Dim. Iste text. est singu.fm bal. in.c.i.de cõfirmatiõe vtili vel inuti & ti. Jaf.in.l. gall°. §.& quid si tantus col.xxxix.ff.de lib.& posthu.

c ↬Andre. Poma. f b ¶Nec imperator. Vide Alex. consi.iij.vo.v.Barb. cõsil.lviij.colum. xiij.vol.ij.Alexã. §si.lxvij.colũ.vij. volu.j.

c ↬Andre. Poma. ¶Non solus. Vi de Alexã.l. apud g iulianum.§. si pupillari.ff.quibus ex causis in pos.catur.& consi.xxix.col.iiij.vol.iij.facit lex data.C.de dona.

d ¶Qui iurisdictioni. Adde Bar.in.l.repeti.§.de gõne.j.de gõni.& vide apostillam precedentem.et vide Bar.in.l.qui testamento.§.querenti.in fi.j.de testi.

↬Andre. Poma. e ¶Par affectionis. Adde Alex. cõsi.clviij.colũ. iij.volu.v.Feli.in.c.in super.eo.titu.de testi.& in.c.literas.iiij.col.de presump.Lepo.consi.xxxj.in antepe.colũ.Barba.consi.iij.volu.ij. et ideo potest generaliter inferri qõ vbi contra vnum testem adest aliqua suspicio eius fidẽ diminuens qõ talis suspicio põt tolli per aliam plumptionem in cõtrarium.& vide Barb.c.causam que.de offi.dele.Bal.in.c.postremo. vbi declarat de appel.

f ¶Si puelle. Jn prin.&c. vide Bar.in.l.quia tale.j.solu.ma.

g ¶Palam.& facit ad not.in.l.ij.§.& generaliter.per Bar.ff.vi bo.rap.& per Bar.in.l.non intelligere.§.tacita.de iure fis.& vide late Ly.& Bal. in.l.fi.de summa tri.& qõ no. Bar. in.l.pupillus.§. fi.de auto.iudi.

↬Andre. Poma. g ¶Palam. Vide quid p istũ text. dicat Bart.in.l.nemo.C.de summa trim. vide Barb. consil.xlvij.colũ. xxv.volu.j.& cõsi. xlv.in viij.co.volu.j.

b ¶Si proprietati. Jn prin.huius.l. &c.no.h.ô augmẽto dotis .adde.l. etiam.C.eo.

↬Andre. Poma. ¶Prosectitia. Ad declarationẽ huius textꝰ.vide Sozi.consili.xci. col.si.

k ¶Solu.matri.& ibi vide Bart.in fi.ij.col.et que faciunt dotem prosectitiã. vide glos. & Bald.in.l.lauia C.de iure dotiũ.

l ¶Penitere. Et dissoluere sponsalia de futuro.adde.l.j.in versi.sine parentes.C.si rector prouin.quez ibi põderat Bal. in.j.colum.et vide Ly.in.l.j.C.de spõsal.et not.in.l. si pater.eo.titu.et not.Bar.& docto. in.l.quoties.j.solu.matri.& ibi qd de iure cano.quez sequit Bald.in.l. cum a socero.C.e. in eo.princ.super verbo pro eo.et p Bart.in.d.l. quoties.

m ¶Dotis. in pn. huius.l. vide singu.Bal.in.l. incẽdiũ.C.si cer.peta. & vide Bart. in.l. falsus.C.de fur.

n ¶Si cõstante. in ij.q.iiij. q. principalis.

o ¶Iego. Et de intellectu huius l.in pncipio.vide Barto.in.l.si cum dotem.in princip.solu. matri.j.& in.l. si cum donatarius.§.de condi.ob causam.& que not.Bald.in.l.sicut.in fi.C.de actio.& obliga.& hunc text.in hoc.§.j.facit vnicum in.d.l.sicut.in fine.& que fuerit ratio dubitandi in casu huius.l.§.j.& de eius intellectu vide Bald.in c.j.in fi.qui succe.reue.vbi hunc text.facit singularem.& multum pulchre Bal.in.l.cum a socero.in vltima colum.C.eo.& vide Paulum in.l. si pecuniam.C.de condi.ob causam.

p ¶Si mulier. Jn princi.no.bonum textuz pro libello.& adde Bar.in.l. non interest.C.quod metus causa.& adde Bar.in.l.si quidem.C.de prædi.mino.& ibi Ly.

multum

a ↬Andre. Poma. ¶Quoties. Limita vt per Angel.in.l. at vbi.ff.de peti.beredi.

b ↬Andre. Poma. ¶Tacitam cõditionem. Limita vt per Jas.l. qui se debere glos.fi.ff.de condi.ob cau.

c ¶Quod aũt. Jn princi.&c.si mulier dedit oĩa bona marito:nũquid videat dedisse in cã dotis p bart.in.l. j.in fi. C.de sen. q̃ sine certa p̃fix:a. & qõ Barto. post glo.in.l.mulier.j. eo.& bal.in.l. nulla. C.de iure do. Bar.in.l.si cõstãte.j.fol. mat.i eo. a princi. Bald.fin Bar. post gl.in.l. si constãte.j. solu. ma. in eo.princi. Bald. fin Bart. post glos.l.j. solu. ma.intelligit hãc l.qõ ideo hoc est qz tacite agebat. et ita dicit tenere gl.hic vide euz in d.l.j.in.ij.col.& in disputatione q̃ in cipit quedam mulier.& de huc vltimo dicto bar. hic qõ est in ver.itẽ facit ad qõnez ibi: & si pr̃ relinquat filie &c. ego dubito et puto qõ sal tem nõ ꝓcedat in patre relinquẽte filie non nubilis etatis qz tunc cuz legatuz fit a debitore voluntario nõ p̃esumitur cõpesari in ipm debitum dotis.l. creditorẽ.de lega.ij. l.j.§.sciendum.C. de rei vxo. actio. secus si post tꝫ nubilis etatis:qz tũc cuz pr̃ ex positiõe legali sit obligatus dotare filiã.l.qui liberos.de ri.mupt. l.fi.C. de do. promiss.ideo legatuz p̃sumit factũ aio cõpẽsandi in dotem.l.si cuz dotẽ. §.si mr̃.solu. matri.et in aut. preterea.C. vñ vir et vxor.sec9 qñ non est nubilis etat̃: vt dixi: quia tunc pater est debitor dotis in dote cuius debiti nõ fit cõpensatio.l.quod in diẽ.& l.si cuz milit. §.j.ff.de compensa. Nec iste text. obstat predictis: vt euidenter de se patet istud placet p dicto bar.& etiam videtur text.cũ glo.in.l.cũ tale.§.j.j. eo. Et adde huic dicto quod dixi post Jmol.in.l.bmõi cũ pater. in.ij.col. de leg.j.& ibi p Pau.de cast. Si testator legabat centum filie cum nubet certũ est quod intelligit̃ pro dote.l.vxore.§.testamento quoq;.cũ glo. in verbo dedit.de leg.iij.& adde quod Rapha.cuma.i.l.j.sol.matri.& etiã bal.ibi dicit q id qõ habet in hac.l.sez qõ si simplex promissio itelligit in causam dotis procedit fm Bal.in.l.fi.C.de sentẽ.que sine certa quãtita.qñ fuit facta mẽtio matrimonij.& ita bar.in dicta disputatione. vide bal.in.l.nulla.C.de iure dotiũ. Adde an mulier simplr̃ nubendo videatur omnia bona sua dedisse in dotem: & qd lucrari debeat maritus ex forma statuti Bal.consi.cxviij.incip.mulier.ij.lib.An antẽ stante statuto putatiuo qõ mulier que nubit nulla assignata dote intelligatur oĩa bona dedisse in dotẽ si mulier primo nubat & constituat dotem & nubat secundo nulla dote cõstituta.an intelligatur omnia bona dedisse in dotem vigore statuti: vide Pau.de cast.consi.cclxxxiij. incipiente visis &c. Et in quantum Alexan.dicit se dubitare de dicto Barto. vide Pau.de castr.consil.lxiij.

g ↬Andre. Poma. ¶Item facit. vide Cre. notabili. iij.incipiente statuto canef.et bal. nouel. in tractatu de dote in sexta parte. principi.gi.cxiij.cbar.gj.

¶Sane. Et sequitur Roma.in l.si cum dotem.§. transgrediamur soluto matrimonio per istuz tex. et Pau.de castr. in.l.j. eodẽ titul. et quod ibi dixi. Adde petrum de anchar. consilio cccxxix.

↬Andre. Poma. ¶Res in dotez. Alre.cõsi.xi.& Sozi.cõsi.cccxviij.

b ¶Vir ab eo. Alias Bal.in.l.cũ allegas.in.v.col.C.de vsuris.in ver.modo quero.

b ↬Andre. Poma. ¶Vir ab eo. Vide ro.sing.cccli.

i ¶Restitutionem. Vide Jmol.post glos.& docto.in.l. apud iulianum. §.vtrum.ad trebellianum.et Bartol.et doctores in.l.seruo inuito.§.fi. eodem titulo.et ad arg.Barto. responde. quia illa regula procedit negatiue dicta.l.si ex pluribus.non affirmatiue.l.si postulatus fuerim.in princip.de verbo.obligatio.et per nota.in.l.pro herede.§.qui tamen.de acquiren.here.

k ↬Andre. Poma. ¶Nec alicui. Vide Alex.i.l.possessorio.§.si possessorio.ff.de acqui.pos.col.iij.

l ¶Quero. Jn principio huius vide Bartolum in.l.finali.in.v. columna.de senten.que sine certa quantitate.& quod legitur et notatur in.l.fi lie.de lega.iij.

¶De iure dotium. Rubrica.

¶Si proprietati. Facit qõ si ille qui emit vel in dotem accepit proprietatem: soluit gabellam vsufructu redeunte ad proprietatem non tenetur soluere pro eo gabellam: non enim est noua acquisitio: sed pria res acquisita in seipsa augmentata absq; facto hominis: quod no.

¶Rofectitia. Primo ponit summarium: et de isto feci magnum festum in.l.j.solu.matrimo. ¶Ad euidentias scias q̃ differt dos prosectitia ab euidentia in collatione fienda: vt videbitis in.l.si filia.j. de colla.do.

¶Doptiuum. Si quis. Not.in eo quod dicit patrez posse stipulari dotem vsq; ad tempus nuptiarum: secus in extraneo. de quo in.l. quoties.j. soluto matrimonio.et in.l.anus.C.de iur.do. Ratio est hic in text.nam vsq; ad tempus nuptiarum põt pater petere. hanc rationem habes hic.& non alibi.ideo no.eam.

¶Otis. Not.q̃ traditio in dubio vr̃ facta animo transferendi dominium qõ intellige q̃i ꝓcedit causa habilis ad translationẽ dñij: als secus vt.l.cuz pater.§.pater.j.de leg.ij.in glo.parua que dicit q̃ in dubio p̃sumitur animo animus transferendi dominium. ¶Simile habetis in.l.j.j.ꝓ dote de hoc dixi plene in repetitione.l. si constante. j. sol.mat.in quadam.q.quam ibi formani in princi. de assignatione bonorum viri vergentis ad inopiam.dic vt ibi.

¶Iego. Qõ.q̃ tꝫ cã respiciat commodum eius cui dat: non tamen intelligitur impulsiua: sed finalis. Ratio est quia hec causa respicit actum primũ: de hoc dixi plene.j.de dona.l.ij.§.fin.& hoc ideo quia est causa pia: licet aliter dicat Ly.in.l.generaliter. C.de epis.& cleri.

¶Pres. Paria sunt aliquid fieri tẽpore prohibito vel fieri tempore permisso & cõferri in tempus prohibitum.b.d. ¶Cõcordat.l. in tempus.j.de here. insti.

¶Si minor est circunuentus ex eo quia rem vendidit rem repetit. Si autem sit circunuentus in pretio vilioꝛi: tunc augmentum pretij petere non potest.

¶Si mulier. Not.q̃.& glo.suã q̃ nõ facit aliud nisi quod dicit illud qõ dicit.l.& no.eam: qz ibi multum de Jnn.& valet Barto.in.l.si cum dotem.in princip.solu. matri.j.& in.l. si cum donatarius.§.de condi.ob causam.& que not.Bald.in.l.sicut.in fi.C.de actio.& obliga.& hunc text.in hoc.§.j.facit vnicum in.d.l.sicut.in fine.& que fuerit ratio dubitandi in casu huius.l.§.j.& de eius intellectu vide Bald.in c.j.in fi.qui succe.reue.vbi hunc text.facit singularem.& multum pulchre Bal.in.l.cum a socero.in vltima colum.C.eo.& vide Paulum in.l. si pecuniam.C.de condi.ob causam.

¶Si mulier. Jn princi.&c.si mulier dedit oĩa bona marito:nũquid videat dedisse in cã dotis p bart.in.l. j.in fi. C.de sen. q̃ sine certa p̃x:a. & qõ Barto. post glo.in.l.mulier.j. eo.& bal.in.l. nulla. C.de iure do. Bar.in.l.si cõstãte.j.fol. mat.i eo. a princi. Bald.fin Bart. post glos.l.j. solu. ma.intelligit hãc l.qõ ideo hoc est qz tacite agebat. et ita dicit tenere gl.hic vide euz in b d.l.j.in.ij.col.& in disputatione q̃ incipit quedam mulier.& de huc vltimo dicto bar. hic qõ est in ver.itẽ fa cit ad qõnez ibi: & si pr̃ relinquat filie &c. ego dubito et puto qõ saltem nõ ꝓcedat in patre relinquẽte filie non nubilis etatis qz tunc cuz legatuz fit a debitore voluntario nõ p̃esumitur cõpesari in ipm debitum dotis.l. creditorẽ.de lega.ij. l.j.§.sciendum.C. de rei vxo. actio. secus si post tꝫ nubilis etatis:qz tũc cuz pr̃ ex positiõe legali sit obligatus dotare filiã.l.qui liberos.de ri.mupt. l.fi.C. de do. promiss.ideo legatuz p̃sumit factũ aio cõpẽsandi in dotem.l.si cuz dotẽ. §.si mr̃.solu. matri.et in aut. preterea.C. vñ vir et vxor.sec9 qñ non est nubilis etat̃: vt dixi: quia tunc pater est debitor dotis in dote cuius debiti nõ fit cõpensatio.l.quod in diẽ.& l.si cuz milit. §.j.ff.de compensa. Nec iste text. obstat predictis: vt euidenter de se patet istud placet p dicto bar.& etiam videtur text.cũ glo.in.l.cũ tale.§.j.j. eo. Et adde huic dicto quod dixi post Jmol.in.l.bmõi cũ pater. in.ij.col. de leg.j.& ibi p Pau.de cast. Si testator legabat centum filie cum nubet certũ est quod intelligit̃ pro dote.l.vxore.§.testamento quoq;.cũ glo. in verbo dedit.de leg.iij.& adde quod Rapha.cuma.i.l.j.sol.matri.& etiã bal.ibi dicit q id qõ habet in hac.l.sez qõ si simplex promissio itelligit in causam dotis procedit fm Bal.in.l.fi.C.de sentẽ.que sine certa quãtita.qñ fuit facta mẽtio matrimonij.& ita bar.in dicta disputatione. vide bal.in.l.nulla.C.de iure dotiũ. Adde an mulier simplr̃ nubendo videatur omnia bona sua dedisse in dotem: & qd lucrari debeat maritus ex forma statuti Bal.consi.cxviij.incip.mulier.ij.lib. An antẽ stante statuto putatiuo qõ mulier que nubit nulla assignata dote intelligatur oĩa bona dedisse in dotẽ si mulier primo nubat & constituat dotem & nubat secundo nulla dote cõstituta.an intelligatur omnia bona dedisse in dotem vigore statuti: vide Pau.de cast.consi.cclxxxiij. incipiente visis &c. Et in quantum Alexan.dicit se dubitare de dicto Barto. vide Pau.de castr.consil.lxiij.

¶Es in dotẽ. Not.q̃ si dos fuit data in moneta antiqua: q̃n illa debet fieri restõ: qõ intellige si postea esset variata moneta in materia vel in forma sed si esset eadez moneta: tamen valoꝛ florenꝛ creuisset vel decreuisset: hoc non inspicitur nisi a tempore more. vt.l.vinũ.§. si cer. pe. ꝓ quo vide quod dixi in.l.paulus.j.de solu.

¶Rabeo. Not.argumentuz quez facere mutua pecuniam & vendi nomina debitoꝛũ existentium non soluendo.

¶Promissio dotis facta ꝓ o muliere intelligitur pro matrimonio prima vice contrahendo.

¶Ispõsalibus. Pro intellectu huius.l.scias.qõ promissio dotis facta pro muliere intelligitur pro matrimonio prima vice cõtracto. vt.j.eo.l.dotis. vbi igitur nulla sponsalia vel matrimonius precessit: tũc illud quod fit est prima vice contractum. ergo pro eo debetur dos: licet prima vice recusauerit. Nota. ca sum qui probat distinctionem quam glo. facit in l. e singularia.§. si cer. pe. vez aut pecunia erat parata solutioni aut non: quod dic vt ibi.

¶Si mulier. Adiect9 quis videtur ad solutionẽ ad obligationẽ q̃ ex solutione resultat. hoc dicit. ¶No.qõ dixi in sum mario. Barto.

¶Actiones quod non transferantur per restitutionez hereditatis nisi restituatur ei & eo modo sicut testator iussit.

¶Erasse. Per delegationẽ non liberatur debitor: nisi delegato queratur.

Item restitutio fideicõmissi ex trebellianica delegari non potest. hoc dicit. quod no. ¶No.t q̃ per restitutionez hereditatis actiones non transferũtur nisi fiat ei cui testator insserit. Item non transeunt nisi fiat codez modo quo testator voluit. vt.l. sed si ante.j. ad trebel.& ideo talis debitor non potest delegari: vt hic.& eadem ratiõe nõ potest quis constitui in rem suã procurator: nec alicui9 finis cedi vt petatur fideicommissum: vt hic. &.l. restituta §.i.& ibi nota.in glos.parua.& in.l. qui ita.§.ij. ad trebel. Sz contra: quia quecunq; sunt transibilia sunt cessibilia. vt.l.pluribus. de admi.tuto. sed fideicommissum vniuersale est transibile: vt.l.cogi. §.item si metianus.j.ad trebel. ergo.&c. cogitabitis.

¶Dos promissa arbitrio boni viri nõ dicitur incerta licet bonus vir nunq̃ arbitratus fuisset.

¶Quero. No.istum casum qui est adeo verus: vt si aliquis promittit dotem arbitrio † boni viri q̃ tunc intelligitur certa quantitas relicta quam bonus arbiter arbitrari debet ut arbitratus fuisset. vt.l.j.j. de legatis secundo. ¶Et est argu.ad statuta italie que dicunt mulierem esse dotandam.

¶Res in dotem. Si dos datur in florenis solu. matrimo. sunt minorati in pretio cuius erit periculũ. adde Ly.in.l.minorum. C.in qui. cau.in inte. resti. Guil.de cug.in.l. vnum. Jaco. de are.in.l. cũ quis. si certuz petatur. Dy.in.l. vxoꝛez. §.i. de lega.iij. et hic est text. nota. vide Bald.hic et qõ ibi dixi. Adde Bald. consilio cccxxxix. lib.ij. et que posui late in l.cũ quid.§.si certum petatur.

↬Andre. Poma. ¶Res in dotez. Alre.cõsi.xi.& Sozi.cõsi.cccxviij.

¶Vir ab eo. Alias Bal.in.l.cũ allegas.in.v.col.C.de vsuris.in ver.modo quero.

↬Andre. Poma. ¶Vir ab eo. Vide ro.sing.cccli.

¶Restitutionem. Vide Jmol.post glos.& docto.in.l. apud iulianum. §.vtrum.ad trebellianum.et Bartol.et doctores in.l.seruo inuito.§.fi. eodem titulo.et ad arg.Barto. responde. quia illa regula procedit negatiue dicta.l.si ex pluribus.non affirmatiue.l.si postulatus fuerim.in princip.de verbo.obligatio.et per nota.in.l.pro herede.§.qui tamen.de acquiren.here.

↬Andre. Poma. ¶Nec alicui. Vide Alex.i.l.possessorio.§.si possessorio.ff.de acqui.pos.col.iij.

¶Quero. Jn principio huius vide Bartolum in.l.finali.in.v. columna.de senten.que sine certa quantitate.& quod legitur et notatur in.l.fi lie.de lega.iij.

a ¶Notis. Latius per Bar. in l. i. ſ. ad. l. iul. maie. ⁊ vide not. Bald. in l. inuitus. ad fi. C. de procu. in eodem princi. ſi cõceſſa eſt bãnito ſecuritas intelligit ꝑ prima vice. facit ad id qđ dixi in l. grece. ff. poſt litem. ſ. de fideiuſſo. Item facit iſte tex. ad no. q. de eo q vẽdidit vnas ⁊ roſas roſarij que fructificabant bis in anno vt intelligat de primis tantum. ita dicit not. Bal. poſt

Dy. per illũ text. 1
fuiſſe diſputatuꝫ 2
vltra mõtes in. l. 1
dinoꝛtia. ſ. qꝰ in
anno. ſ. ſolu. mat. 2
valet ad hoc ob.
l. defuncta. ſ. fin.
de vſufr. q̃ ibi lo- 1
quitur in vltimis
voluntatibus in
quibus fit lata in
terꝑetatio vt in-
telligatur relictũ
annuũ. Item nõ 1
obſtat. l. cum ma-
niſeſta. in princi. 1
de ſben. empt. qꝫ
loquitur in alio a
caſu ſi bñ aduer-
tãt. ita dicit do.
Jo. in. d. ſ. qđ in 1
anno. ⁊ decidit ꝑ
iſta Barto. aliam
q. in. l. cũ quidam. b
de annu. lega.

↪Andre. Poma.

a ¶Notis. Facit ad multa de qb⁹ per Felin. in. c. ij. per quatuor. col. c
de trenga ⁊ pace. Jaſo. in. l. dinoꝛtio. colũ. iiij. cum ſtuoꝛ ſeq. ff. ſolu. ma. alex. ẽ. ſi. gliij. volu. iiij.

↪Andre. Poma.

b ¶Cũ poſt. Vide d
alex. cõſil. j. col. g. vol. iij.

↪Andre. Poma. 1

c ¶Gener. Vide
Alex. l. j. colũ. cxj. ff. ſol. ma. Jmol. conſil. cg. colũ. iij. 2
Barba. conſilio
cxxxiij. colum. vj. e
volu. j.

↪Andre. Poma.

d ¶Aliud in do- 1
mo. No. ergo. ge-
neraliter quod in
certitudo vitiat
actuꝫ niſi illa in-
certitudo poſſet
verificari ex na-
tura actus: vide f
Alexã. cõſil. cxxj. 2
col. iij. volu. ij. et
cõſil. liiij. col. ij. e
volumi.

e ¶Aulier. Jn ꝓn
cipio huius ⁊c.
Nota hic quan-
do bona dicãtur
deducto ere alie-
no. vide Bart. in
l. fi. de vſufruc. le-
ga. ⁊ vide bald. in
d. l. tutoꝛis.

f ¶Ultimo nota.
Vide qõ not. bar
to. in. l. ſi cõſtante
in. iiij. q. iij. ſ. ſtio-

Curatoꝛ datur ad vnum actum.

Conſtitutio dotis vltra facultatẽ qõ nonꝫ valet.

Siue generalis. No. thic curatoꝛẽ
dari ad vnũ actũ tm. ¶Not. cõſtitutiõ
nẽ dotis vltra facultatẽ non valere: qõ intellige: vt
no. ꝓ doc. in. l. j. C. ſi aduer. dotẽ. Bar.

Rem emptã ex pecunia mea qõ poſſum pete-
re in ſubſidium.

Roculus. Vide vꝰ caſus qõ
mee: re perempta poſſum petere in ſubſi-
diũ. vt. l. mater. C. de rei ven. ita eadem rõne rẽ em-
ptam ex pecunia mea ⁊ circa qõ, vide Ly. in. d. l. ma
ter. C. de rei ven. in. q. vij. bar.

Securitas conceſſa bannito intelligitur ꝓ
prima vice.

Otis. a Sermo ſimpl'r ꝓlat⁹ 1
intelligit ꝓ prima vice. 2
b. d. ¶Cõcordat. l. bone. ſ. hoc ſermo
ne. ſ. de verb. obli. qõ valet: ⁊q; ſi conceſ
ſa eſt bannito ſecuritas. quod intelligitur ꝓ pri
ma vice. Barto.

Um poſt. b Not. q patien- a
tia ſola inducit
pactum allegatum contra patientem:
quod eſt cõtra ea que not. Ly. in. l. ſi cer
tis annis. C. de pactis. qõ examinaui plene in. l.
cum de in rem verſo. ẽ. de vſuris. Bar.

Bener. c not. q ibi fuit ꝓmiſſa dos ꝓcto
nudo arbitrio alterius ideo non valet ne duo ſpe
cialia circa idẽ cõcurrãt. ſ. qõ ex pacto nudo oziã
tur actio: ⁊ qõ ſit incertum quod deducatur in eo
de quo vide quod dixi plene in. l. ſi is qui ꝓ em
ptore. j. de vſucap. in queſtione vltima. ¶Itez op
po. de. l. ſi domus. in ꝓn. j. de lega. j. ſolu. aliud in
domo⁹ aliud in fundo: ⁊ rationem aſſignat gloſ.
dic vt. l. ſi domus. ⁊. l. ſi ita ſtipulatus. j. de verbo.
obliga. Barto.

Uniuerſitas bonoꝝ ſi trãſferat in contractu
intelligitur deducto ere alieno.

Quid in reſcripto principis.

Quid ſi per vltimam voluntatem.

Mulier nubendo ſimpliciter an intelligatur oĩa
ſua bona in dotem dediſſe.

Mulier. c Not. q quandoquidem
ſtas bonoꝝ tranſfertur
in cõtractu intelligitur ere alieno de-
ducto: ⁊ vt hic. ſecus ſi per legem. vt. l.
tutoꝛes. C. ad. l. iul. de vi. ⁊. l. j. in princi. j. de bono.
poſſeſ. ¶Item ſecus ſi per reſcriptum principis.
vt. l. ꝓnceps bona. j. de verborum ſignifica. quid
autem ſi tranſfertur per vltimam voluntatẽ. dic
vt. l. cogi. in princi. j. ad trebel. ⁊. l. ſtatuliber. ſ. fina
li. j. de lega. ij. ⁊ per docto. in. l. j. C. cõmunia de leg.
¶Ultimo not. d gloſ. ⁊ que querit vtrum mulier
nubẽdo ſimpliciter videatur omnia bona ſua da
re in dotem: quam no. quia hanc. q. alias diſputa
ui que incipit quedam mulier habens magnũ pa
trimonium.

Paulus. Iſte. ſ. videtur contra ea que
no. in. l. que dotis. j. ſolu. ma-
trimo. qꝫ ſi mulier adhibet cõiunctã ꝑſonã ad ſtipula
tionẽ. qõ videt adhibere aĩo donãdi. Doct. tãgit
in. l. ij. C. eo. dixi in. d. l. q̃ dotis. j. ſol. matri.

Quanis. Iſta eſt lex ſubtilis et
facta ad tollendũ con
trarium de. l. ſi ꝓ re. ẽ. de euic. qꝫ idez
videbatur in dote ſicut in contrahẽda
emptione et venditione. quod iſta. l. remouet. ibi
quis ⁊c. Barto.

Um in fundo.

nis princip. ſol. ma. ⁊ not. Adoder. inſti. de act. ſ. fuerit ꝓ Bal. in. l. ſi. in
iij. col. de ſen. que ſine certa quãti. ⁊ bar. in. l. qõ aũt. ẽ. eo. Bal. in auc. res
quem. iij. col. C. cõia de leg. Adde que poſui poſt alex. l. cũ guntẽ. ẽ. eo. et
Abb. conſi. lxvi. lib. j.

f ↪Andre. Poma. ¶Ultimo not. Adde qõ cõiter ꝓbatur vt per Ja-
ſo. in auc. preter-
ea. colũ. v. C. vnde
vir ⁊ vxoꝛ. Pa-
normi. cõſil. clvj.
dubio. ij. volumi-
ne. ij. Bal. in. l. fi.
C. de ſenten. que
ꝓ eo qõ tereſt.

g **Si fundus.** g Not. ſ. ẽ glo. l. dinoꝛ-
tio. ſ. ſi fundum. j. ſolu.
matri. ⁊ cõtra gl. l. i. ſ. exactio. C. de rei vxoꝛ. acti. vt
in ter. hic dum dicit preſenti die.

b **Aius.** b Hoc intellige cum diſtin
ctione. l. dedit dotem. j. de
col. bono. Item not. gloſſ. ibi reuerti
ſciꝫ ex ſtipulatione tacita ⁊ ſic videtur g
velle iſta glo. ꝙ in dote aduentitia fm iſta tempo
ra filiuſſami. habet heredẽ ꝙ examinaui. in. l. poſt
dotem. j. ſolu. matri. Bar.

i **Ide dote.** i No. iſtũ caſuꝫ ſin
gulare ꝓ eo qđ ab
initio ꝓmiſit qõ dare nõ ꝓterat. Barto. b
1 Dos mulieri in quib⁹ caſibus ſolui poſſit.
2 Uxoꝛ nõ poteſt conſentire viro alienanti fundum
dotalẽ niſi ꝓpter ſuam vtilitatem.

k **Si filie.** k No. caſum exꝑſſuꝫ ⁊ꝙ
extra cauſas exꝑeſſas i
l. mut⁹. ſ. j. ſ. e. nõ põt ſolui dos nu
lieri niſi in ei⁹ vtilitatẽ vertat: vt hic et
no. in. l. ij. in ꝓn. j. ſol. mat. ⁊. l. cũ in fundo. ſ. vxoꝛ
viro. ẽ. eo. itez no. i ꝙ ſicut maritus nõ põt alienа
re ⁊ fundũ dotalẽ ita nec vxoꝛ ↄſentire marito alie i
nanti: niſi ꝓpter mulieris vtilitatẽ lz quidã con
tra per. l. ſi ꝓdium. C. eo.

¶De pactis dotalibus. Rubrica.

Conditio adiecta in pacto precedenti quod
intelligitur in ſequenti repetita: ſi als pactum red
deretur inutile.

2 Clauſula poſita in precedenti capitulo qñ videtur l
repetita in ſequenti.

Um pater. Cõditio adiecta
⁊ in precedẽti pacto in ſequenti in
telligitur repetita ſi als pactum
redderetur inutile. h. d. ex hoc ap- 1
paret ſolu. ⁊ rarij. de. l. in actioni
bus. ẽ. de in lit. iurã. cõiuncta. l. i. ẽ. de bis qui not. m
infa. vbi ⁊ eſt clauſula poſita in precedẽti nõ intel
ligitur repetita in ſequẽti: qz ibi põt valere abſq 2
repetitione nec ſequitur abſurdum.

Promittens vẽdere rem ꝓ eo ꝓtio qõ in m
nenietur: ⁊ vnus nobilis ꝓmittit minus quã va
leat res: ⁊ ob eius timoꝛẽ non plus offertur nõ tꝫ
attendi eius oblatio.

Spater. m No. ſi. huiꝰ. l. qõ va- m
let ad multa. ⁊ quia ſi 1
ꝓmitto tibi vẽdere rẽ ꝓ eo ꝓtio qõ inue
nieꝫ ⁊ quidã nobilis vel potẽs vult eme
re minus qꝫ valeret cuius timoꝛe nemo plus ꝓ-
mittit quod hoc nõ debet attendi. Bar.

Atilicinus. n Not. l. quia n
ſi nõ eẽt iſta
l. neſcio quid dicerẽ. ¶Cõtra hãc. l. op
po. ⁊ videt qꝫ ꝓpter incertũ eventũ va-
let pactũ nec poſſet mulier cõqueri: qz ex eo poteſt
fieri deterioꝛ ⁊ melioꝛ eius cõditio. vt. l. j. ff. de tráſ o
actio. ⁊. l. fideicommiſſo. C. de tranſac. cogitabitis
ꝓ ſolutione. Bar.

Ater. o Cõditio exiſtẽs i vita ſtipu
latoꝛis vel poſt mortẽ ꝓuiſi p
eat ſtipulationem. h. d. Bar.

Um maritus.

Titius. Dixi de hac materia
i. l. q̃ dotis. j. ſol. mat.

Fundus dotalis etiã vxoꝛe volente nõ poteſt
alienari ſecus ſi datur eſtimatus.

Uxoꝛ. p No. l. ex hac habem⁹ ⁊ꝙ fun- p
dus dotalis nõ põt alienari vl
lo mõ etiã volẽte muliere. ¶Sed ſi detur
eſtimatus

linquere vxoꝛi nõ tamen ꝓhibetur requiri conſenſuꝫ alienationis re
rum ſuarum. Alex. conſi. lvii. col. iij. volu. ij. ⁊ vide Alret. conſi. ij. colũ. v.
doc. in. l. ij. ſ. creditũ. ff. ſi cert. pet. Alex. clvj. col. v. volu. ij. Caſus aũt in
quibus maritus põt donare vxoꝛi. vide Jaſ. l. ex hoc iure. ff. de inſti. et
iur. Pan. in. d. l. pact. que contra. Roma. conſil. cliij. vel. cliiij. Panoꝛ.
conſi. ccv. colũ. ij.
volu. ij.

3 Donatio ſit tribus modis.

4 Donatio inter virum ⁊ vxoꝛem non trahitur re-
tro confirmatur a tempoꝛe mortis.

5 Tempus contractus inſpicitur vtrũ valeat.

Si vxoꝛ. s Not. ſ. contra multas frau- b
des que fiũt tota die ad quod
l. j. in fine. cum. l. ſequen. j. de his que in frau. credi.

1 ¶Item not. † quod paria ſunt aliquid fieri tem 5
poꝛe permiſſo vel prohibito ⁊ conferri in tempus
permiſſum: vt hic. ⁊ in. l. tempus. j. de hered. inſti.

2 ¶Secundo not. iſtã regulam quod dominium
non queritur ei cui conceditur: ſz remanet penes
concedentẽ: ⁊ ſic facit contra. l. ſi ego. ẽ. de neg. ge.

3 ¶Item nota. quod donatio fiet tribus modis: b
vno modo ꝙ res ſit tua eueniente morte. alio mo
do ꝙ res que datur ſtatim ſit tua. tertio modo ꝙ
non tradatur ſed veniat tradenda poſt mortem.

4 ¶Modo aduerte ad caſuꝫ. no. ex hoc. ſ. ⁊ꝙ do
natio inter virum ⁊ vxoꝛem nõ trahitur retro ſed
confirmatur a tempoꝛe mortis: ⁊ hoc colligit in-
riſconſultus ex predictis ſtatim. Item no. ⁊ꝙ tẽ-
pus contractus inſpicitur vtrum valeat contra-
ctus. vt. l. ſi filius. j. de verb. obli.

1 ¶Quando ad acquiſitiones inſpicimus in his
que retrotrahuntur tempus contractus et quan-
do tempus exiſtentis conditionis.

2 Conditio poteſtativa non trahitur retro.
Ratio quare in contractibus inſpicitur tempus
exiſtentis conditionis non in teſtamentis.

3 In vltimis voluntatibus conditio non trahitur
retro.

4 Ex traditione facta tibi recipienti nomine dñi et
eius mandato hoc acto inter te ⁊ ipſum me igno
rante: queritur tibi directa ⁊ non domino.

Si maritus. t Not. ex iſto tex. quod
† quantum ad acquiſi
tionem in his que retrotrahunt inſpicimus tem
pus cõtractus. vt. l. ſi filius. j. de verbo. oblig. In
his vero que retro non trahũtur inſpicimus tem
pus exiſtẽtis ↄditionis: vt hic. ⁊ ita loquit. l. ſi vo
nõ remunerandi. ẽ. ſi filius. ẽ. man. ⁊. l. quidã cũ fi- 2
lium. j. de verb. obli. loquunt enim dicte leges † in
poteſtatiuis cõditionibus q̃ nõ retrotrahũtur. vt
l. potioꝛ. ⁊. l. qui balneus. ẽ. qui po. in pig. ha. et hec
eſt vna differẽtia quare in cõtractibus inſpicitur
tempus exiſtentis ↄditionis. † qz in vltimis volũ 3
tatibus conditio exiſtens nõ trahit retro. vt. l. i. ſ.
j. j. ad ſil. ⁊. l. mater. ſ. eandẽ. ẽ. de exꝑept. rei iudic.
ſecus in cõtractibus quãdo ↄditio eſt caſualis. vt
d. l. ſi filius. de verbo. obliga. ⁊. l. potioꝛ. l. qui bal-
neum. ẽ. qui po. in pign. habe. ⁊ iſta eſt vera ratio.
quicquid dicant doctoꝛes ⁊ gloſ. in. l. ſi vxoꝛem. C.
de condit. inſert. et ita ſoleo notare. d. l. ſi filius. et
hunc text. nõ allegaui in. ſ. ꝓinde. ¶Sed que-
rõ ad quid eſt neceſſe in omnibus iſtis caſibus ad
inſpiciatur tempus contractus. nã ſi tradatur ſi
liofami. vel ſeruo: vt detur mihi tunc nihil querit
patri vel domino: ⁊ ita queritur mihi per eum ſi-
cut per quemlibet ꝓcuratoꝛem. vt. l. ſi me in va-
cant non videtur interuenire domeſticitas. ⁊ per conſequens non eſt ea
dem ratio prohibitionis: ⁊ per hanc in partibus lombardie in quib⁹
vir cõuerſatur poſt deſponſationẽ in domo parentis vxoꝛis ⁊ habẽdo
ſecum copulam anteꝫ traducat vel faciat feſtũ nuptiarũ: quia nõ facit
niſi integraliter dote data non haberet locũ dictũ Azonis ⁊ non eſt ta-
men dictum ſuum ſine ſcrupulo. ita dicit do. Jo. ego vero dico ꝙ tu vi-
deas. l. penul. j. eo. vbi eſt text. no. ⁊ tu vide do. Joã. aliter dicentem in. l.
menia. j. ſolu. matri. ⁊ tex. in. l. penul. j. eo. ſ. i. quem allegat Bald. in. l. j.
ſ. ij. C. ꝓpo dote. item limita hunc titulum niſi peteciſſet aliqua obliga
tio ſaltem naturalis. ⁊ antidota quia erit remuneratoꝛia donatio ⁊ im
propria: vt dixi poſt Barto. in. l. i. j. de dona.

i ¶Si maritus. Iſtum tex. allegat Dyn. ⁊ Bar. in. l. ſtipulatio iſta.
de verbo. obliga.

a ¶Interdum. Facit iſte tex. an poſſit fieri executio in re dotali. per glo.
⁊ ibi Bar. in. l. a diuo. ſ. executionẽ. de re iudi. ⁊ Bal. in. l. ob maritoꝛum
in. fi. C. ne vxoꝛ ꝓ marito. ⁊ ibi tenet ꝙ nõ. ⁊ ad iſtum tex. ⁊ ſeq. vide not.
Bal. in. l. ſi predictũ. in fi. de iur. do. Sed vtrũ. l. iul. de fundo dotali. C. ve-
tans alienationes habeat locũ in matrimonio ⁊ in dote putatiuis ⁊ nõ
legitimis dic qõ
ſic. gloſſ. eſt valde
no. in. l. dotalẽ ſ.
dotali. in ver. pre
ſtabitur. j. eo. pro
qua bñ facit text.
in. l. ſi cũ dotez. ſ. 1
fi. ſolu. matri. ſed
an fundus dota- 2
lis poſſit aliena-
ri. ſolu. matri. an 3
teꝫ reſtituat vxo-
ri. vide bal. ꝙ nõ a
in. l. j. C. fine cen.
vel reliq. et ibi an 1
fundus dicat do
talis ſolu. matri. 2
⁊ an poſſit aliena b
ri per patres filie
ſol. mat. per mo-
tem viri. vide gl.
Ly. ⁊ Bal. in. l. rẽ c
quam. C. de iure 3
do. ⁊ in. l. etiam. j.
eo. ⁊ an vendens
rem dotalẽ tenea
tur de euic. actio. d
ꝑſonali. vide glo.
⁊ ibi bal. in. l. pre-
dictũ. de iure do. et
ibi vide qđ ſi con-
ſenſerit vir aliena
tioni facte ꝓ vxo-
rem ⁊c.

b ¶Quedã tranſi- a
re. De hoc vide la
te bart. in. l. ſi ita
quis. ſ. ea. lege de
verbo. obliga.

c ¶Itẽ no. de hoc
vide Bart. in. l. ſi
moza. ſolu. mat. ⁊
in. l. neſennius. ſ.
j. de re indi. c

d ¶Si fundus. in
ꝓnci. ⁊c. fallit in f
ſuitute fundi do-
talis. lz nõ poſſit
alienari. ẽ. ead. l.
lege iulia. cũ. l. ſeq.
poteſt tamen pre
ſcribi fm glo. no.
⁊ ibi bar. in. l. ſi fi-
lio. ſ. j. ſol. ma. fal g
lit etiaꝫ in caſu. l.
lõge. cũ ibi no. j.
de diuer. ⁊ temp.
preſcrip.

↪Andre. Poma. 1

d ¶Si fundus. vi
de Feli. in. c. ad an 2
res. de preſcript.
an autẽ iſte tex. tus procedat in dote eccleſie.

e ↪Andre. Poma. ¶Inter virũ ⁊ vxoꝛem. Adde ad materiaꝫ huius
tituli qõ omnes alij contractus ſunt permiſſi inter virum ⁊ vxoꝛez: vt
per Alex. conſi. lxxxvi. incip. viſis predictis. volu. v.

f ↪Andre. Poma. ¶Adoribus. vide Fede. conſi. cxxxvi. alias. gl. An
to. in. c. cũ cõtingat. de iureiur. tz ꝙ fic. lz Cardi. ⁊ bal. ibi teneant contra
in. ix. col. vide Alex. conſi. clvij. col. j. volu. ij. Pan. de caſt. cõſil. lxxxviij.
⁊ conſi. xcix. Jmo. late in. d. c. cum cõtingat. colũ. liiij. ad fi. ſui cõmenti.
Barb. conſi. lix. col. xvij. volu. ij. bal. conſi. xxix. in ꝓma parte. Areti.
conſi. lxxiiij. col. v. Alex. conſi. viij. volu. ij. ⁊ conſi. xxxvij. col. ij. vol. ij. et
conſi. cj. volu. iij. vbi ponit que poteſt eſſe ratio quare ſit ꝓhibita dona-
tio hec. ⁊ Bal. conſi. xxix. in ꝓma parte. Sozi. lxv. Ro. cõſi. cliij. ⁊ cõſi.
cxciij. Jaſ. in. l. pacta que cõtra. C. de pac. ⁊ lz maritus ꝓhibeatur re-

Ir in fundo. No. tex. in
ſi. ibi puto
qui facit ꝙ ſi emptoꝛ ſoluit partem pre
tij quod ꝓ ea parte tenetur: ꝓ alia
non. argum. tamen contra in. l. fiſtulas. ſ. penulti.
ẽ. de contraben. emptio. quod not. dixi in. l. iulia.
ſ. offerri. ẽ. de actio. empt.

¶Incipit liber. xxiij.

¶De donatio. inter virũ ⁊ vxoꝛem. Rubrica.

Oribus. f Not. iſtas le- f
ges quod cõ
tractus inter virũ ⁊ vxoꝛẽ nõ fir-
matur iuramento: qz innitaꝛ tur
ad delinquendum: de quo vide in
l. ſi qs ꝓ eo. j. de fideiuſſoribus.

Sponſus.

Generaliter. g Nota. ſ. g
iſtũ ad ſo
lu. bꝛocar. vtile per inutile non vitiari: quod eſt ve
rum quando ſunt ſeparabilia alias non: vt hic. et
l. j. ſ. ſicut aũt opus. ⁊. ſ. ſeq. j. de aqua plu. arcen.

¶Paria ſunt aliquid fieri tempoꝛe pmiſſo vel
prohibito ⁊ conferri in tempus permiſſum.

Dominiũ quod non queratur ei cui concedit ſed

Nterdum. a Prohibi- a
tio alienatio
nis † facta a. l. nõ habet locuꝫ in alie
natione neceſſaria. hoc dicit. ¶Not.
† quedam tranſire b titulo vniuerſali b
que non tranſeunt titulo ſingulari. vt. l. in modi
cis. ẽ. de contrahend. emptio. ⁊. l. quedam. j. de ac
quiren. rer. domi. ⁊ poteſt eſſe ratio: quia iſta alie
natio eſt neceſſaria per mortem. facit. l. edictum. ſ.
ſed heredem. ẽ. de ali. indi. mu. cau. fac. Item not. c
ex hac. l. ꝙ dominium fundi † dotalis fm iſta tem
poꝛa non tranſibat ad mulierem. ſolu. matr. ¶Si
mile in. l. iij. C. de iure dot. ſed hodie ſecus. vt in. l.
in rebus. eodem titu.

Sfundus. d Que prohiben- d
tur alienari ⁊ pre
ſcribi prohibentur: ⁊ cauſa alienationis
interueniens preſcriptionẽ iam ceptam nõ inter
rumpit. h. d. ¶Not. ꝙ miſſio in poſſeſſionez natu
raliter inducit dominij tranſlationez quod appa
ret: quia alias non eſſet dotalis ⁊c.

¶Incipit liber. xxiij.

¶De donatio. inter virũ ⁊ vxoꝛem. e Rubrica. e

Sponſus.

Generaliter. g Nota. ſ. g
iſtũ ad ſo
lu. bꝛocar. vtile per inutile non vitiari: quod eſt ve
rum quando ſunt ſeparabilia alias non: vt hic. et
l. j. ſ. ſicut aũt opus. ⁊. ſ. ſeq. j. de aqua plu. arcen.

¶Paria ſunt aliquid fieri tempoꝛe pmiſſo vel
prohibito ⁊ conferri in tempus permiſſum.

Dominiũ quod non queratur ei cui concedit ſed
an autẽ iſte tex. tus procedat in dote eccleſie.

e ↪Andre. Poma. ¶Inter virũ ⁊ vxoꝛem. Adde ad materiaꝫ huius
tituli qõ omnes alij contractus ſunt permiſſi inter virum ⁊ vxoꝛez: vt
per Alex. conſi. lxxxvi. incip. viſis predictis. volu. v.

f ↪Andre. Poma. ¶Adoribus. vide Fede. conſi. cxxxvi. alias. gl. An
to. in. c. cũ cõtingat. de iureiur. tz ꝙ fic. lz Cardi. ⁊ bal. ibi teneant contra
in. ix. col. vide Alex. conſi. clvij. col. j. volu. ij. Pan. de caſt. cõſil. lxxxviij.
⁊ conſi. xcix. Jmo. late in. d. c. cum cõtingat. colũ. liiij. ad fi. ſui cõmenti.
Barb. conſi. lix. col. xvij. volu. ij. bal. conſi. xxix. in ꝓma parte. Areti.
conſi. lxxiiij. col. v. Alex. conſi. viij. volu. ij. ⁊ conſi. xxxvij. col. ij. vol. ij. et
conſi. cj. volu. iij. vbi ponit que poteſt eſſe ratio quare ſit ꝓhibita dona-
tio hec. ⁊ Bal. conſi. xxix. in ꝓma parte. Sozi. lxv. Ro. cõſi. cliij. ⁊ cõſi.
cxciij. Jaſ. in. l. pacta que cõtra. C. de pac. ⁊ lz maritus ꝓhibeatur re-

a ¶Sed si mors. vtrū donatio facta inter cōiuges cōfirmet si maritus est exbānitus non est alibi iste text. ad hoc scōm Bal. in.l.pe.in.g. col.C. de exec. rei iud. ⁊ ad hoc ad de.l.ex vxore. ⁊ qō ibi bar. ⁊ doct.C. eo. declarat bald. in.d.l.peñ. qd iuris si maritus renocat donationē post bannum: vt hic. an applicet fisco. dic q non. et etiā qd in donatione facta p patrem filio.

b ¶De hoc. adde que no. bart. in.l. si cōstante. in. iiij. q. quarte. q. princ. j. soln. mat.

c ¶Papinianus. In pn. ⁊c. ad hāc l. vide bal. in. c. j. in fi. de feud. dato in vicem. l. cōmis. in eo. prin. ⁊c. No. q ad cōfirmationem donationis requirit traditio ⁊ qd in donatione q̄ fit inter patrē ⁊ filiū. vide gl. in.l. cū de in rem verso. §. de vsu. et ibi bal. videt idē tenere q in donatione inter virū ⁊ vxorē. ⁊ qō no. bar. in.l. si emancipati. C. si qs alteri vel sibi. ⁊ idē firmat Ang. in.l. ij. p donat. p hāc l. ⁊ qō not. in.l. ij. C. de dote cau. nō nume. ⁊ idē bald. in aut. vnde si pa rens. C. de inoffi. testa. ⁊ dixi in.l. si donatione. C. de colla. et etiā tenet bal. in.l. ij. in pnc. C. de inoffi. dōn. vbi dicit qō talis donatio cōfirmatur emancipatione vel alio modo effecto filio sui iuris. Falli: tamen ſm eundē ibi vbi donat filio bene merito vt extraneo. qd in donatione ante nupt. an regratur traditio. an sufficiat sola ꝓmissio vel cōſessio aio donādi. vide bal. post gl. in.l. j. C. de dona. ante nupt. Et dadde ibi si enim confessus fuisset.

cuam. in fi. de acquir. pos. ⁊ l. pfectitia. §. si quis. ff. de iure do. ⁊ l. si liqueat. in fi. C. de inoffi. do. Rſid. hoc intellige quando dabatur filio vel seruo: non vt pcuratori mulieris: sed vt quereret. p hoc facit glo. hic super verbo tradetur. Et quo no. aliā differentiā subtilē: nam licet † tu recipias nole dñi ei⁹ mandato hoc acto inter te ⁊ eum. Si tamen ego tradens de hoc nihil scio nec tibi pcuratorio nole eius trado: tūc tibi directo nō querit: sed tibi primo querit: ideo inspiciēda est cōditio tua. Qtū aūt ad actionē dandā cōtra cū qui tibi mandauit: nō videt necesse q̄ ego sciā tibi mandatū fore ſm ea que dixi in.l. si pupilli. §. j. ff. de neg. gest.

¶Donatio inter virum ⁊ vxorem non confirmatur si vir fuit bannitus.

Testamentum factum ab eo qui ingressus fuit religionem potest per eum dum viuit renocari nisi fit de ordine fratrum minorum.

Sed si mors. [a]No. primo qō † sicut cō firmat̄ morte donatio: ita etiā deportatione. ⁊ sic facit q̄ donatio inter virū et vxorem nō confirmatur si vir fuerit exbannitus.

¶ †Sedo not. q̄ si aliqs fecit testamentū ⁊ ingressus est religionē ⁊ habeat̄ p mortuo: tamē donec viuit pōt renocare: casus est hic. dixi in aut. si qua mulier. C. de sacrosan. eccl. qō intelligeverū in omnibus religiosis ꝓterq̄ in cartusiensibus qui post̄ sunt. pfessi nullo modo circa distributionem istor⁹ tempore aliū possunt se intromittere. vt in. C. egiui de paradiso. de verb. sig. in de. dixi in tractatu minoricarum. lib. iiij.

¶Testes ptiose date per virum vxori soluto matrimonio sunt heredum viri.

Vir distribuens pānos vxoris amore dei dicitur eius hereditatem adire.

Vir qui retinuit per annum dotem vxoris quod videtur eius hereditatem adire.

Hereditas si retinet̄ per annū: q̄ videtur adita.

Exannuo. Ego de hoc [b] dixi in.l. peñ. §. i. j. solu. mat. ⁊ no. ist̄. l. p eo qō no. in glo. in.l. sed si vsusfruct⁹. j. ad.l. fal. sc. q̄ † testimenta q̄ dat vir vxori si sint vilia tunc nō repetit ea mortua vxore: vt hic: si sunt ꝓtiosa: tūc pertinent ad viri heredes: ⁊ hoc est vtile ad. p bandū additionē hereditatis mulieris mortue: † q̄ si maritus qui poterat adire hereditatē. p filijs vel ipsi filij pannos eius mulieris distribuunt amore dei q̄ ipsi videnē per hoc adire hereditatē: panni essent tales erant mulieris: vt hic: sed talia non possunt fieri citra ius ⁊ nomē heredis. Rſ. papinianus. de acqui. hered. ergo ⁊c. † sed ego in disputatione tenui qō per annū retinendo dotem videatur vir adire: vel quidā conuentus hic nondum obtinuerit istā opi. sed tuderti fuit obtenta quod no. ⁊ tenementi quia habuistis qō hereditas non adita nō trāsmittitur. † sed ego dico q̄ retinendo per annum videatur adire.

Ivxor filio. Per seruū non querit filio malefidei possessori: sed bonefidei hoc dicit.

Si is seruus. Donatio inter viruꝫ ⁊ vxorē q̄ ad fructus ⁊ alꝫ cōmoditates retrotrahitur. b.d. ¶Opp. q̄ hic donatio retro nō trahit. l. seruus. §. j. ff. e. Sol. verū est quo ad ꝺſium: secus quo ad alias actiones: vt hic. ⁊. l. si res. C. eo.

Vxori sue. Donatio cā mortis renocata videt̄ p aliā dispositionē postea factā: secus in dispositione ante eam de re donata facta. b.d.

Papinianus. [c]Donatio inter viruꝫ ⁊ vxorē q̄ fit simplici ꝓmissione nō cōfirmat̄ morte. b.d. quā. l. not. et hoc est verū q̄n nō iteruenit traditio[d] vera vel ficta: si essēt cōfessus fuisset se recepisse ⁊ habuisse: tūc haberet loco traditionis ⁊ confirmat̄ morte. vt. l. q̄ de suo ⁊ ibi glo. C. de dote canta non numera.

Inter. Donatio inter virum ⁊ vxorē prestat instaꝫ causam vsucapiēdi ante cōtractū matrimonii ⁊ postea dissoluto vel cōstante. b.d. Ista. l. ⁊. l. seq. declarat plene in.l. j. j. de vsuris. ꝓ donato. et per Dy. in. c. ꝓ possessore. de reg. iur. lib. vi.

¶Testes ptiose vxoris sunt viri: nō necessarie.

Simulier. Si vir. No. † q̄ testes mulier̄ sunt viri q̄ ītelligede vestibus pretiosis: secus in vestib⁹ necessarijs ad quotidianū vsum deputatis: tūc cīn de his nō est donatio ſz magis datio cā necessitatis nec pōt renocari: vt. l. sed si vsusfruct⁹. §. j. ⁊ ibi not. j. ad. l. fal. ita dz intelligi glo. que est hic.

¶Donatio inter virum et vxorem confirmatur morte.

Falcidia quod detrahatur de donatione inter virum ⁊ vxorem morte confirmata.

Quis presumitur esse in eadem voluntate nisi veniens ad mortem apparet contrarium.

Cum hic. [e]Donatio inter virū ⁊ vxorē cōfirmat̄ morte donatoris superstite donatario confirmatur. b.d. ¶Not. † q̄ donatio inter virū ⁊ vxorē cōfirmat̄ morte. ¶Ité no. † q̄ perin de est ac si esset in testamento cōfirmata: ⁊ sic de ea detrahetur fal. ¶Item no. † q̄ in eadem[f] voluntate presumitur quis esse nisi veniens ad mortem appareat contrarium voluisse.

Penitentia. Not. q̄ vltima voluntas est ambulatoria vsq̄ ad mortem.

Donatio videtur renocata: si res donata pie ignoretur secus si legatur.

Per solam renocationem tituli nisi aduocetur possessio donatario non renocatur donatio.

Si maritus. [g]Nota † q̄ in pignorando quis videt renocare donationem: secus in legando. vt insti. de legā. §. si rem. ¶ †Item not. q̄ per solam renocationez tituli: nisi aduocetur possessio a donatario non videtur renocata donatio.

Si ambo. Sateriam istam de pariter morientibus. dixi in.l. quod de pariter. j. de reb. dub.

Istipulata. No. in eo qō dicit q̄ stipulatio annua non valet in rebus dotalibus. vt. l. si annua. item intellige quod dicit confirmari ſm. l. papi. §. eo.

¶Donatio quam vxor facit viro vt filiam dotet valet.

Dimortium non iure factum non facit donationem valere.

Non iure bannitus non dicitur exbannitus nec potest offendi.

Sue vxori. [b]Valet donatio quam vxor facit viro vt filiā dotet. b.d. quē casum no. ¶Ité no. † q̄ dimortiū nō iure factū i nō facit donationē valere. qō no. similiter facit q̄ exbannitus † nō. iure nō videatur exbannitus nec possit offendi. facit. l. iiij. §. condēnatum. j. de re iudi. ⁊. l. pe. j. de adi. leg. ⁊ ibi dixi.

Idonate. [i]Qui soluit litis estimationē ꝺz causam dicere si cām habuit ab autore. b.d. quā. l. no. ⁊ no. ꝓ Dy. in. c. pro possessore. de reg. in. lib. vi. dixi plene in. l. litis estimatio. j. pro emptore ⁊c.

Si sponsus. Potest vir cuz vxore annullū sponsalitiū p mutare. b.d. ⁊ iste. §. pcedit i terminis suis qñ vir cōmutat annullū: sed ſm nostrā cōsuetudinē primo despōsatur per verba de presenti: ⁊ sic est vxor ⁊ sic donatio nō valeret: quod no. ⁊ multoties allegaui istum. §. in conuentu scholarium.

Si seruus

¶Si seruus cōmunis. Vide Bal. in. l. cum proponas. C. de pact. et qñ presumatur animus donandi inter vir. ⁊ vxo. dixi post Bar. in. l. ma. et istam. l. q̄ dotis. in. ij. col. solu. ibi limitanit Bar. in fi. pe. col. nisi esset talis cōuentio ꝓpter quā resultaret metus reuerentialis. Adde ad. l. gnatus. Ang. plene cōſi. cxlj. ⁊ an mortuo marito vxor ꝓlit vendicare fundum emptum de eius pecunia. vid a Jo. and. in addi. Specu. in titu. de emp. §. tertio loco. versi. et nota.

Andre. Poma.

a ¶Si seruꝰ cōis. Vide Jaſo. post doc. in. l. si plures §. ad substitutos colū. iij. cum trib⁹ seq. ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊ per Barto. consi. cxvj. colū. vj. volu. i. ⁊ consi. lxx. col. j. Aleg. consi. j. col. iiij. volu. iij. alias. ij. Barb. cō si. vj. col. g. vol. ij. 1

b ¶Mulier. banc l. alleg. no. Bart. in. l. j. de inoffici. do. in. ij. col. 1

c ¶Cūr vsuras. qualr procedatvi de insti. de acti. §. fuerat. i. iij. char.

d ¶Empta. not. ad ea que habentur. in. l. mater. C. de rei vend. ⁊ allegat etiam ipsum not. bal. in. l. interest. C. de vsufr. et bal. b in. l. iiij. C. quando fis. vel prīa.

e ¶Cūr mulieri. No. banc. l. in pncip. ⁊ vide latius per Barto. in. l. j. §. si seruus. j. de q̄stio. quando aute famulus repellatur a testimonio vide per Jnnoc. in. c. in literis. de testib. ⁊ in. c. inſinuante. de offi. delega. ⁊ quod not. bart. in. l. si quando. C. vnde vi.

Andre. Poma.

e ¶Cūr mulieri. c adde Aleg. consi. l. colū. iiij. volu. j. Coſetum singu. in litera presumptio incip. celeritas. Bal. in simili in. l. dictantib⁹. C. de testamē. vbi querit an procurator possit cē testis: et dicit q̄ sic si sit renocat⁹: an autez famulus ex 1 pulsus possit contra dominum testificari. Oldra. consi. cxlv. Aleā. consi. v. colum. ij. volu. j. ⁊ aliquid per Feli. in. c. ex literis. colum. ij. ver. fallit. v. de testi. Barba. consi. vj. cxxvij. col. j. volu. ⁊ consi. iij. col. cvij. volu. ij. ⁊ consi. clvij. col. v. volu. ij. Aleg. consi. lxxviij. col. ij. volu. j. ⁊ consi. cciij. colū. iij. eo. volu.

Si seruꝰ cōmunis. [a]Pro parte quam vir habet in re nōva valet donatio inter cōiunctas personas: presentia tamen cū taciturnitate donationem inducit. b.d. quam. l. no. de materia ista dixi plene in l. que dotis. j. solu. matri.

¶Debitor delegatus quod possit opponere exceptionem delegationis inualide.

Virxor. †Debitor delegatus potest opponere exceptionem delegationis inualide: si tamen ignoranter omiserit ⁊ soluerit liberatur. b.d. quem casum no. facit ista. l. dicit statutum: qō quis nō possit donare aliquā rem suā fz: modo quidam delegauit debitorem suum: certe tunc debitor ipse delegatus poterit de hoc exceptionem opponere.

¶Vsucapiens qō videt habere rem non a dño contra quem vsucapit sed ex titulo precedenti.

Extraneus. Vsucapiens videtur habere rem † ex titulo precedenti non a domino contra quem vsucapit. b.d. quam. l. no. quia in pluribus locis habemus istū effectum: sed nō ita clare sicut hic. facit. l. indebiti. §. si seruum. ff. de condi. inde. ⁊. l. si aliena. j. sol. mat. ⁊. l. si alienam. j. de dona. cau. mor. sed melius ⁊ clarius loquit̄ iurisconsultus hic quam alibi.

Marcellus. Ex qualitate expensarum presumit an animo repetendi fecerit quis an non. b.d. quod not. quia tota die allegatur.

Mulier. [b]Nudus minister dicit qui nullum commodum sentit alias nō dicit quis nudus minister. b.d. de quo dixi plene in. l. si quis titio. j. de leg. ij.

Si cum mulier. Eoipso qō quis est locupletior quod ab obligatione est liberatus: nō aūt eoipso qō sibi pecunia datur nisi ex ea pecunia apparet aliquid aquod eū remansisse. b.d. quod not. quia est casus bonus.

Quintus. Quicqd mulier que rit presumitur quesisse ex bonis viri.

Ivir vxori. Donatio causa mortis extinguitur morte donatarij donatore superueniente. b.d. quam. l. no. quia allegabilis est.

Virvsuras. [c]Si vsuras dotis vir viuens nō petit donare videtur: ⁊ periculo viri sunt et morte confirmantur. b.d. quod not.

Vxor marito. Res ēpta [d]ex pecunia mulieris donata viro vendicari potest. b.d. No. viro existente nō soluendo potest agi.

¶Contractus per epistolam probatur non aliter contrahitur.

Eque. Donatio que potest conuerti: ⁊ stipulatio potest. p bari per literas. b.d. Not. † q̄ per epistolam. p batur stipulatio: sed contra in. l. i. j. de verbo. obli. Sol. per epistolam non contrahitur: vt ibi sed contractus p batur vt hic.

Ipredia. Valet donatio inter cōiunctas personas: nō autem inter virum ⁊ vxorem. b.d. Sed si postēa esset vxor reddere t viro: tunc non esset donatio.

¶Famulus expulsus a dño vt p eo testificet quando videatur vere vel ficte expulsus.

Virmulieri. [e]Donatio facta mulieri ō nertenti vt reuertatur valet. b.d. quam. l. no. ⁊ hoc si diuortium ficte factum nō appareat. ¶Not. † banc. l. primo contra eum qui [f]expellit famulū suum[k] vt testificetur ꝓ eo: nam si ex longinquitate temporis vel brevitate quo eum tenuit si ille se vellet locare cū alio vel nō presumitur vere non ficte quod eum sic dimiserit ⁊c.

¶De diuortijs. Rubrica.

Diuortium. [g]Not. ista verba quia vtilia sunt ad p bandū qualiter quis abiecerit famulum vel socium ⁊c.

Ulianus. Ibi est dare prīationem vbi est dare habitum. de quo plene dixi in. l. decem. j. de verbo. obliga. ⁊ ibi dixi.

¶Si statutum prohibet simpliciter certas personas emere vel vendere q̄ si fiat emptio vel venditio q̄ nihilominus valet.

¶Prohibitio. l. simpler quando inducat quod factum sit ipso iure nullum.

Quod ait. [b]Not. legem p quā dicit † quod si statutum prohiberet certas personas emere vel vendere q̄ si ab eo emimus valet venditio ⁊ emptio si statutū vltra non procedit. hoc idem posuit Ly. postea in. l. non dubium. C. de legi. sed contra dico in. l. pretor in pnc. j. de oper. no. nun. non ob. argu. ex eo qō in. l. iulia. de maritan. ord. colligitur. quod alij nubere non possit quia lex voluit valere diuortium nam si iure matrimoniu tenet sine dubio nō posset alij nubere. vnde ex eo q̄ lex vltra procedit hic hoc colligitur: alias simpler. ꝓhibitio legis[i] inducit † q̄ factum sit ipso iure nullū: vt in. l. j. j. de bis que ꝓ non scriptis ⁊c.

Ait lex. Not. casum quomodo et qualiter prohibetur quem desinere velle. quod facit ad multa ⁊c.

¶Lugduni: ex officina Sebastiani Gryphis b Hermani.

¶Index quaternionum.

AA BB LL DD EE FF HH II JJ KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT UU. Omnes sunt quaterniones preter AA qui est ternio.

iij. Eſdre. iij.
Super omnia autem vincit Veritas.

Aut autem famulus indistincte repellatur. barto. hic videtur sentire q̄ sic. idem tenet in. l. si. §. super. de his qui deie. vel effu. ⁊ gl. m. iij. q. c. licet. in summa que dicit q̄ omnes q. sunt de familia alicui⁹ siue sint liberi siue domestici: siue serui familiares sunt: ⁊ ideo repelledi. allegat. l. edi les. §. familie. de edil. edic. text. tamen in. c. in literis. de testib⁹. dicit q̄ familiares repelluntur. nisi sint probate vite: adeo quod nō sit verosimile eos de ierare. ⁊ glo. intelligit illum tex. de alijs familiarib⁹ quam de his qui bus potest impeuari quia illi indistincte repelluntur. ⁊ ifinal nota. Specu. in titu. de teste. §. j. versi. sed nunquid ergo socius. quod videtur tenere cū Jnnocen. dicens q̄ familiares bone vite possunt esse testes: vtputa familiares episcopi ⁊ similes vel alterius nobilis. secus in familiari pauperis vilis cuiuslibet.

¶Adde fm Roma. consi. cccc xx. quod famuli honeste vite admittuntur. qd de scriba. vide bald. consi. cxcvj.

¶Dimortium. An autem hodie possit fieri diuortium: vide Bald. in. l. ij. C. de secun. nupt. in fi.

¶Quod ait. Facit lex defunctus arbitrium tutele Sed quid si vir ⁊ vxor emunt aliquid simul: nunquid presumatur quod de bonis viri habeat. videtur quod sic per legem istam: sed non est verum in emptione. l. vxorem. infra de legatis tertio. et per legem istam ita fuit hic Bononie determinatum.

i ¶Simpler prohibitio legis. Vide legē non dubium. et quod ibi babetur de legibus.

004913

AUTOR

TITULO

El préstamo vence el	NOMBRE DEL LECTOR

004913
L004051 V.2 ej1